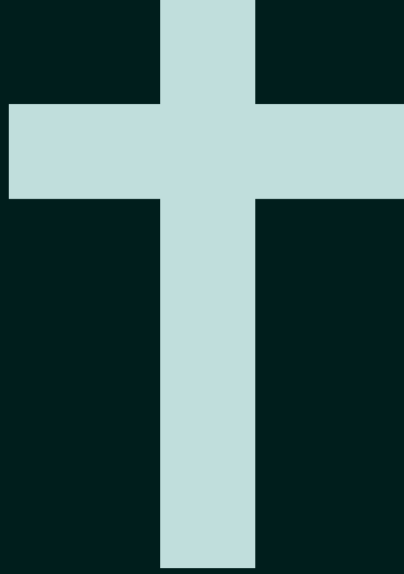

Anötö ndê Yom Lênsêm
Wakuc

The New Testament in the Bukawa language of Papua New Guinea

Anötö ndê Yom Lênsê^m Wakuc
The New Testament in the Bukawa language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Bukawa long Niugini

copyright © 2000 Lutheran Bible Translators Australia

Language: Bukawa

Translation by: Lutheran Bible Translators Australia

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-01-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020
545e5ca3-1e95-59e4-8380-93951e023cf7

Contents

FRT	1
MATYU	2
MAK	50
LUK	79
JON	128
APOSEL	166
ROM	213
1 KORIN	237
2 KORIN	261
GALESIA	277
EPESAS	286
PILIPAI	294
KOLOSİ	300
1 TESALONIKA	306
2 TESALONIKA	311
1 TIMOTI	314
2 TIMOTI	321
TAITUS	326
PILEMON	329
HIBRU	331
JEMS	350
1 PITA	356
2 PITA	363
1 JON	368
2 JON	374
3 JON	375
JUD	376
REVELESEN	379
Read the New Testament	403
Yom Natô Nahu	409

**Anötö ndê Yom Lêñsễm
Wakuc
The New Testament in
the Bukawa language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long
tokples Bukawa long
Niugini**

Lutheran Bible Translators Australia
197 Archer Street, Adelaide
South Australia 5006

Anötö ndê Yom Lêñsễm Wakuc
The New Testament in the Bukawa
language
in the Huon Gulf area of Morobe
Province,

Papua New Guinea
Translation by Lutheran Bible
Translators Australia
© 2000 Lutheran Bible Translators
Australia

Print publisher, 2000 by Lutheran
Bible Translators Australia

Web version
2012, Wycliffe Bible Translators
www.Wycliffe.org
<http://pngscriptures.org>
www.ScriptureEarth.org

This translation is made available
to you under the terms of the Cre-
ative Commons license (Attribution-
Noncommercial-No Derivative
Works).

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0>

Your are free to share — to copy,
distribute and transmit the text
under the following conditions:

- **Attribution.** You must attribute the work to *Lutheran Bible Translators Australia Inc.* (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
- **Noncommercial.** You may not use this work for commercial purposes.
- **No Derivative Works.** You may not alter, transform, or build upon this work.

- **In addition,** you have permission to port the text to different file formats, as long as you don't change any of the text or punctuation of the Bible.

Notice — For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work.

Tok Orait

Dispela Buk Baibel i kam wantaim tok orait na lo bilong *Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivative Works license*. Em i tok olsem **yu ken givim kopi long narepela manmeri**. Yu ken wokim kopi na givim long husat i laikim. Tasol, yu mas tok klia dispela samting i kam long <http://tokplesbaibel.org>. Yu no ken kisim mani na salim dispela. **Yu mas givim nating**. Na tu, **yu no ken senisim Tok**.

Ol piksa i kam wantim ol Baibel na narapela buk i stap long dispela sait i gat tok orait long usim wantaim dispela samting tasol. Sapos yu laik narapela tok orait, yu mas askim husat i papa bilong copyright long dispela ol piksa.

Sapos yu laik stretim samting i no orait long dispela tok orait, stretim tok, salim Buk Baibel, o tainim Tok bilong God long nupela tok ples, yu ken **askim mipela**.

Olgeta tok orait na lo long tok ples English i stap long <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/legal-code>.

Sapos yu gat askim long dispela, **plis askim mipela**.

Matyu ndê ñawaê ñayham Yom whê ñawaê ñayham dindéc sa-nga

Matyu in Yisu ndê ngacsêjomi 12 si dan, ma in ndê ñaê dan bu Liwai (Mak 2:14). Têj ñamata-nga in kôm gwelen whin gavman Rom-nga ma kôc mone takis-nga yêc lau Israel-nga. Ma tinjambu Yisu kêgalêm in sa ti ndê ngacsêjom dan.

Matyu in ngac Israel-nga, ma in to ñawaê ñayham dindéc gic in dau ndê lau Israel-nga ñawaê. In to tu bu whê sa bu Mesaya nan Anötö gic bata bu êjkinj têj lau Israel-nga, nan Yisu dau. Matyu kôc yom daêsam yêc lau Israel si buku dabun (nan dasam bu Yom Lênsêm Akwa) bu puc yom nan in to pi Yisu, nan dôj, ma bu tôc asê bu yom honj nan propet akwa-kwa sêto pi Mesaya dau, nan ñandô sa pi Yisu. Ma Matyu to yom daêsam pi yom nan Yisu sôm ma kêdôhônj têj lau, ma pi gêj nan in kôm.

Ñawaê ñayham dindéc gic waê lau Israel-nga tawasê dom, magoc gic waê lau nom-nga honj. Nahu bu Matyu to yom daêsam pi †Anötö ndê gôlinj (kingdom), ma whê sa bu Anötö tac whin bu lau honj sêsôc in ndê gôlinj ñapu, ma sêti in ndê balêkoc. Tôm yom nan Yisu sôm têj lau Israel-nga, ma Matyu to yêc 4:17, nan yêc bocdec bu: Anötö ndê gôlinj menj kêpinj su. Bocdinañ anem daôm kwi ma ahu mêtê sac sinj.

*Yisu ndê apai ñadênanj
(Luk 3:22-38)*

¹ Yisu †Kilisi ndê apai si ñadênanj dindéc. In sa akêj Dawid ndê, ma Dawid sa akêj Abraham ndê.

² Abraham ndê atu in Aisak. Ma Aisak ndê atu in Jakob. Jakob ndê atui †Juda ti in ndê asidôwai. ³ Juda gêm Tama ma inlu sêkwê balê lu asê, nan Peres lu Sera. Peres ndê atu in

Hesron, ma Hesron ndê atu in Ram. ⁴ Ram ndê atu in Aminadab. Aminadab ndê atu in Nason, ma Nason ndê atu in Salmon. ⁵ Salmon gêm Rahab, ma inlu sêkwê Boas asê. Boas gêm Rut, ma inlu sêkwê Obed asê. Ma Obed in Jessi damba. ⁶ Ma Jessi ndê atu in Kin Dawid.

Dawid gêm Betsiba, nan munnga ti Uria ndê awhê, ma Dawid lu Betsiba sêkwê Solomon asê. ⁷ Solomon ndê atu in Rehoboam. Ma Rehoboam ndê atu in Abaisa. Abaisa ndê atu in Asa. ⁸ Asa ndê atu Yehosapat, ma Yehosapat ndê atu in Yehoram. Yehoram ndê atu in Usiah. ⁹ Usiah ndê atu Yotam, ma Yotam ndê atu Ahas. Ahas ndê atu in Hesekeya. ¹⁰ Hesekeya ndê atu in Manase, ma Manase ndê atu Amon. Amon ndê atu in Josaya. ¹¹ Ma Josaya ndê atui, nan Yekonaya ti ndê asii. Têj Josaya ndê têm lau Babilon-nga sêngaho lau †Israelnga su, ma sêkôc ñac sa si sêndôc gamej apa Babilon-nga gitôm lau gapocwalô-nga.

¹² Têj ndoc lau Israel-nga sêmbo gamej Babilon-nga, nan Yekonaya kwê Sealtial asê. Tinjambu lau Israelnga sêmbo akêj gamej Babilon-nga sêmbo, ma Sealtial kwê Serubabel asê. ¹³ Serubabel ndê atu in Abiud, ma Abiud ndê atu Eliakim. Eliakim ndê atu in Aso. ¹⁴ Ma Aso ndê atu Sadok. Sadok ndê atu in Akim, ma Akim ndê atu in Eliud. ¹⁵ Eliud ndê atu in Eleasa, ma Eleasa ndê atu Matan. Matan ndê atu in Jakob, ¹⁶ ma Jakob ndê atu in Josep. Josep gêm Maria nan kôc Yisu, ngac nan sêsam bu Kilisi.

¹⁷ Bocdinañ, têj Abraham ndê têm ma menj têj Kin Dawid ndê têm, Yisu ndê apañgaci 14 sêmbo. Ma têj Dawid ndê têm ma menj têj ndoc lau Israel-nga sêndôc Babilon, nan in ndê apai 14 tiyham sêmbo. Ma têj ndoc lau Israel-nga sêndôc Babilon, e menj têj ndoc Maria kôc Kilisi, nan apai 14 tiyham sêmbo.

Yisu ndê dinda kôc in

18 Yisu Kilisi dinda kôc in̄ namin̄ dau dec. Nac sêhê in̄ dinda Maria têt̄ Josep su, magoc in̄lu sêmbo sêwhin̄ dau dom, ma sêlic bu Maria daê. In̄ daê akêt̄ Nalau Dabuñ ndê. 19 Josep, nan̄ sêmasan̄ yom bu nem Maria, nan̄ ngac gitêt̄, ma bu kôm in̄ maya sa dom, dec gauc gêm bu hu in̄ sin̄ gelec.

20 In̄ kôc gauc dinan̄ su, goc Pômdau ndê an̄ela dan̄ hoc dau asê têt̄ in̄ na mbê, ma sôm, “Josep, Dawid ndê apan̄gac, töt daôm dom bu kôc Maria sa ti am nem awhê, bu Nalau Dabuñ dau kêt̄ balêkoc nan̄ mbo in̄ n̄atac n̄alôm. 21 Maria oc kôc balê dan̄, ma am oc sam in̄ ndê n̄aê bu †Yisu, n̄ahu bu in̄ oc nem in̄ ndê lau si yêc n̄ac si sac n̄agêyô.”

22 Gêt̄ hon̄ dinan̄ hóc asê ma boc-dinan̄ Pômdau ndê yom nan̄ propet Aisaya hoc asê mun̄ su, nan̄ n̄andô sa. In̄ hoc yom dau asê bocdec bu:

23 Alic su nan̄. Awhê akin̄ dan̄ oc daê e kôc balêkoc ngac dan̄, ma n̄ac oc sêsam in̄ ndê n̄aê bu Imanuel. *[Ais 7:14]*

(N̄aê ‘Immanuel’ dau n̄ahu bu ‘Anötö mbo whin̄ yac.’)

24 Têt̄ ndoc Josep tapo sa, nan̄ in̄ kôm gitôm Pômdau ndê an̄ela gic atu in̄, ma kôc Maria sa men̄ mbo in̄ ndê andu ti in̄ ndê awhê. 25 In̄lu sêmbo sêwhin̄ dandi, magoc Josep gic ahê Maria mbo e gitôm in̄ kôc balêkoc dau su. Ma in̄ sam in̄ ndê n̄aê bu Yisu.

2

Lau tigauc sêñsalê Yisu

1 Yisu dinda kôc in̄ yêc malac Betlehem yêc gameñ Judia-n̄ga, têt̄ têt̄m Kin̄ †Herod gêm gôlin̄ mbo. Tin̄ambu lau apa n̄atô sêhóc asê Jerusalem. Nac lau tigauc tu sêñyalê tata-n̄ga, ma sêmen̄ akêt̄ gameñ ac pi-n̄ga. 2 Sêhóc asê ma sêndac, “Balêkoc nan̄ bu ti lau Israel si kin̄, nan̄ dinda kôc in̄ yêc nde? Yac alic tata wakuc dan̄ pô yac mba gameñ dec kêt̄ puc yac bu in̄ hóc asê su. Ma yac amen̄ bu atoc in̄ sa ti apôn̄ han̄duc têt̄ in̄.”

3 Nac si yom dinan̄ kôm Kin̄ Herod sö ma gauc gêm yom daêsam. Ma lau Jerusalem-n̄ga hon̄ boc-dinan̄.

4 Goc Herod kêgalêm lau Israel si †dabuñsiga atu-tu ti lau nan̄ sêndôhôn̄ yomsu, nan̄ sa sêpitigen̄, ma ndac n̄ac, “Mac nem †Mesaya dinda oc kôc in̄ yêc malac bocke?” 5 Ma sêo in̄ ndê yom ma sêsôm, “In̄ dinda oc kôc in̄ yêc malac Betlehem yêc gameñ Judia-n̄ga. Propet akwa dan̄ to yom pi in̄ mun̄ su bocdec bu:

6 O malac Betlehem yêc gameñ nan̄ †Juda ndê ton̄ sêwêkain̄. Malac atu-tu hon̄ nan̄ sêyêc Juda ndê gameñ, nan̄ n̄adan̄ hóc gêlêc am su dom, n̄ahu bu gôlin̄waga nan̄ oc sa yêc am, nan̄ oc ti ngac atu tu yob aneñ lau Israel-n̄ga.” *[Mai 5:2]*

7 Herod ngô yom hon̄ dinan̄ su, ma kêt̄ n̄ac sêsa si. Goc in̄ gic lau tigauc dinan̄ sa tiyham gelec, ma kip yom sa yêc n̄ac, bu bêc bocke tata dau men̄ hóc asê ma n̄ac sêlic. Nac sic min̄ yom hon̄ têt̄ in̄ su, 8 ma in̄ kêt̄in̄ n̄ac bu sêtêt̄ malac Betlehem sêndi, ma sôm têt̄ n̄ac, “Andi an̄salê balêkoc dau, ma têt̄ ndoc mac atap in̄ sa, nan̄ goc ambu amen̄ akêt̄ n̄awaê têt̄ aô bu aô dauñ waloc, ma watoc in̄ sa.”

9 Lau dinan̄ sêngô Herod ndê yom su, ma sêsa si. Ma tata nan̄ sêlic su yêc n̄ac si gameñ ac pi-n̄ga, nan̄ wê n̄ac gi e kalhac andu nan̄ balêkoc yêc, nan̄ n̄ahô solop. 10 Nac sêlic tata dau dec kôm n̄ac atac n̄ayham atu. 11 Sêsôc andu dau si, ma sêlic balêkoc lu dinda Maria. Ma sêpôn̄ haduc têt̄ balêkoc dau ma sêtoc in̄ sa. Goc n̄ac sêkac si talhi sa, ma sêkêt̄ si awalaun̄ nan̄ n̄aôli atu-tu têt̄ in̄ kain̄ gitôm gol, ma a n̄akwi n̄amalu ti gêt̄ n̄amalu n̄ayham. 12 Têt̄ ndoc dinan̄ Anötö kêt̄ puc n̄ac na mbê bu sêmbu sêtêt̄ Herod sêndi dom. Bocdinan̄ sêlhô sêsa sen̄ dan̄ dau-n̄ga dan̄, ma sêmbu sêtêt̄ n̄ac si gameñ si.

Josep lu Maria ma Yisu sêsip Isip si

13 Têt̄ têt̄m lau tigauc dinan̄ sêhu n̄ac sin̄ su, Pômdau ndê an̄ela dan̄ sun̄ mbê

têḡ Josep ma sôm, “Herod kêsâlê balê dau bu ndic inḡ ndu. Bocdinaḡ tisa, ma kôc balê lu dinda sa ma asip Isip andi. Ambo dinaḡ e tôm aô wakêḡ puc mac.”¹⁴ Josep ḡḡo aḡela ndê yom su, goc tisa têḡ ôbwêc dinaḡ ma kôc balê lu dinda sa, ma sêsip Isip si.¹⁵ Ma ḡac sêmbo gameḡ dinaḡ, e Herod mbac ndu su. Ma ḡalêḡ dau dinaḡ dec Pômdau ndê yom naḡ propet daḡ hoc asê muḡ su, naḡ ḡandô sa. Yom dau bocdec bu:

Aô kagalêm aneḡ atunḡac sa akêḡ gameḡ Isip-ḡga meḡ. [Hos 11:1]

Herod gic balêkoc dedec ndu

¹⁶ Têḡ ndoc Josep kôc Maria lu Yisu sa sêsip Isip si, naḡ Herod hôḡ lau tigauc bu sêkêḡ ḡawaê têḡ inḡ pi balê dau. Magoc ḡac sêmeḡ dom, dec inḡ kêyalê bu ḡac sêḡsau inḡ, ma inḡ tac ḡandê atu. Goc kêkiḡ inḡ ndê lau siḡ-ḡga sêtêḡ Betlehem si, ma sic balêkoc ḡgac dedec hoḡ ndu yêc malac Betlehem, ma yêc gameḡ ḡamakê-ḡga whiḡ. Inḡ tap ḡawaê sa su yêc lau tigauc, pi bêc naḡ tata hôc asê ḡac-ḡga, ma bocdinaḡ ḡac sic balêkoc ḡgac dedec e gi tap ḡac naḡ si yala tilu, naḡ hoḡ ndu.¹⁷ Ma tu dinaḡ-ḡga yom naḡ propet Jeremaya to, naḡ ḡandô sa. Inḡ to yom bocdec bu:

¹⁸ Lau sêtaḡ daḡgibo atu yêc malac Rama.* Rakel ndê lau wakuc sêtaḡ ḡac si balêkoc naḡ siḡga su. Ma lau daḡ sêtôm bu sênem malô ḡac dom. [Jer 31:15]

Josep kôc Yisu lu dinda sêmbu sêmeḡ

¹⁹ Tinambu Herod mbac ndu, ma yêc Isip, Pômdau ndê aḡela hoc dau asê têḡ Josep ḡa mbê,²⁰ ma sôm têḡ inḡ, “Tisa ma kôc balê lu dinda sa, ma ambu atêḡ gameḡ Israel-ḡga andi. Lau naḡ sêkôm bu sêndic balê dau ndu, naḡ hoḡ sêmbac ndu su.”²¹ Goc Josep tisa, kôc balê lu dinda sa, ma ḡac sêmbu sêtêḡ Israel si.²² Tigeḡ Josep ḡḡo bu Akelaus gêm ḡôliḡ gameḡ Judia-ḡga ô damba Herod su, dec tôc dau bu mbu têḡ gameḡ Judia-ḡga ndi.

Ma Pômdau kêḡ puc inḡ ḡa mbê bu têḡ gameḡ Galili-ḡga ndi.²³ Goc ḡac sêtêḡ Galili si, ma sêndôc malac daḡ ḡaê Nasaret. Ma bocdinaḡ yom naḡ propet akwa-kwa sêto muḡ su, naḡ ḡandô sa pi Yisu. ḡac sêto yom yêc bocdec bu, “Lau oc sêsam inḡ bu ḡgac Nasaret-ḡga.”

3

Jon, ḡgac Kêku Lau-ḡga kêmasaḡ Yisu ndê seḡ

(Mak 1:2-8; Luk 3:2-17)

¹ Tinambu Jon, ḡgac Kêku Lau-ḡga hôc asê gameḡ Judia-ḡga, ma gêm mêtê mbo gameḡ sawa.² Inḡ sôm têḡ lau, “Anötô ndê ḡôliḡ meḡ kêpiḡ su. Bocdinaḡ anem daôm kwi ma ahu mêtê sac siḡ.”³ Gêḡ dau kêkuc yom naḡ propet Aisaya hoc asê muḡ su bocdec bu:

ḡamalac daḡ ta yom mbo gameḡ sawa, bocdec bu, ‘Amasaḡ Pômdau ndê seḡ tisolop. Amasaḡ nem ḡalôm bu akôc inḡ sa.’ [Ais 40:3]

⁴ Jon sôc ḡakwê naḡ sêmasaḡ ḡa kamel ḡamliclhu, ma kic piḡkap yêc inḡ ḡampêbalê. Ma inḡ ḡêḡ ḡêḡ bambaliḡ gitôm wakô ma lêp.

⁵ Lau daêsam sêsa sêtêḡ Jon si. ḡac lau akêḡ malac atu Jerusalem ma malac hoḡ yêc gameḡ Judia-ḡga, ma lau naḡ sêndôc Bu Jordan ḡamakê.⁶ ḡac sêhoc si sac asê têḡ Jon, ma inḡ kêku ḡac yêc Bu Jordan.⁷ Ma lau †Palêsai ti lau †Sadiusi daêsam sêsa sêtêḡ gameḡ naḡ Jon kêku lau mbo, naḡ si. Têḡ ndoc Jon ḡêlic ḡac inḡ sôm ḡac bocdec bu, “Mac mboc ḡatui mac! Tu sake-ḡga mac alhô ameḡ? Mac akôc gauc pi Anötô ndê tac ḡandê naḡ lau propet sêkêḡ puc yac bu oc meḡ sa, dec gauc gêm bu ameḡ ma aliḡ saḡgu ḡambwa, a?”⁸ Anḡô! Akôm mêtê ḡayham naḡ tôc asê bu mac am daôm kwi yomandô.⁹ Ma asôm têḡ daôm dom bu, ‘Abraham apai yac, ma tu dinaḡ-ḡga Anötô oc kôc yac sa.’ Aô wasôm têḡ mac bu Anötô gitôm bu

* 2:18: Rama - malac saunḡ daḡ naḡ yêc kêpiḡ Jerusalem.

nem hoc honj dindec kwi sêti Abraham ndê atui sêo mac. ¹⁰ A honj nan sem nandô nayaham dom, nan kwahic dec Anötö kên ki namata têt natakac, ma inj oc lêt su ma tuc pi ya ndi.

¹¹ “Aö wasôm têt mac honj bu ngac danj oc meñ ênkuc aö, nan ndê naclai hóc gêlêc anej su. Aö ngac nambwa, gitôm dom bu wati inj ndê ngac akiñ tu wakenj inj ndê atapa-nga. Aö dec kaku mac na bu nambwa, nan tõe asê bu mac am daôm kwi su. Tigenj inj ngac dau oc êñku mac na Nalau Dabun ti ya. ¹² Inj meñ bu êñsahê lau, gitôm ngac nan whê wit nandô ti napa kõe, goc gic nandô sa sõe andu gêt nandô-nga gi, ma tuc napa sip ya nan sa napanj, nan gi.”

Jon kêku Yisu

(*Mak 1:9-11; Luk 3:21-22; Jon 1:32-34*)

¹³ Têt dinanj Yisu meñ akêt gameñ Galili-nga ma hóc asê Jon yêc Bu Jordan. Inj tac whinj bu Jon êñku inj. ¹⁴ Magoc Jon gic yao dau têt inj ma sôm, “Am bu êmkuc aö, oc nayaham. Bocke dec am sôm bu aö wanjku am?” ¹⁵ Tigenj Yisu ô Jon ndê yom ma sôm, “Am tec dom. Kwahic dec am êmkuc aö, bu tanjuc lêt solop nan Anötö kêmasanj gwananj su.” Yisu sôm su ma Jon gôlêc bu êñku inj. ¹⁶ Yisu gêtinj sanju su ma pi akêt bu meñ. Ma undambê kac sa, ma inj gêtic Anötö ndê Nalau sip meñ gitôm balusi ma sac inj nahô. ¹⁷ Ma awha danj sa akêt undambê, nan sôm bu, “Aö Atunjac atac whinj-nga dau dindec. Aö gatisambuc inj nandô.”

4

Sadanj kêtôm Yisu

(*Mak 1:12-13; Luk 4:1-13*)

¹ Tinjambu Nalau Dabun wê Yisu sa gameñ sawa gi, bu †Sadanj êntôm inj. ² Yisu gêt gêt danj dom tøm acsalô 40 ma ôbwêc 40, ma tinjambu gêt yô inj nandô. ³ Ma têt dinanj Sadanj hóc asê inj ma sôm têt inj, “Am Anötö ndê Atu, a? Bocdinañ sôm têt hoc dindec bu sênem dau kwi ti gêt danej-nga.”

⁴ Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Mba! Sêto Anötö ndê yom yêc bocdec bu, ‘Gêt danej-nga nambwa kêt lau sêndöc tali dom. Nac danja wambu yom honj nan Anötö sôm, dec nac oc sêndöc tali.’ ”

⁵ Goc Sadanj kõe inj sa pi malac dabun Jerusalem gi, ma kêt inj kalhac †lôm dabun napoc lêt. ⁶ Ma sôm têt inj, “Am Anötö ndê Atu, a? Bocdinañ pwê sip ndi. Am oc tisac dom, bu sêto yom yêc bocdec bu, ‘Pômdau oc êñkinj ndê añela bu sêyob am, ma sêpê am sa lêt bu am tinj gahim pi hoc danj dom.’ ”

⁷ Magoc Yisu sôm têt inj, “Mba! Sêto yom danj tiyham yêc bocdec bu, ‘Êñsahê Pômdau am nem Anötö dom.’ ”

⁸ Goc Sadanj kõe inj sa, ma lu sêpi lêt balinj danj si. Ma gameñ honj nan kinj nom-nga sem gêtinj, ma kinj dau si awa ti gêt nayaham-nayaham honj, nan Sadanj tõe têt Yisu. ⁹ Ma sôm, “Am bu pêt hamduc têt aö ma nem akiñ aö, goc wakêt gêt honj dec sip am amam.” ¹⁰ Magoc Yisu sôm têt inj, “Mba, Sadanj! Am kõe daôm sa ndi! Sêto yom yêc bocdec bu, ‘Pêt hamduc têt Pômdau am nem Anötö, ma nem akiñ inj tawasê.’ ” ¹¹ Têt dinanj Sadanj hu inj sinj, ma añela sêmenj ma sem akiñ inj.

Yisu gic hu ndê gwelenj

¹² Tinjambu †Herod kêtinj ndê lau sinj-nga si ma sêkõe Jon dêt, ma sêkêtinj inj ndöc gapocwalô. Ma têt ndoc Yisu ngô nawaê, goc inj mbu têt gameñ Galili-nga gi. ¹³ Inj gi ndöc malac Nasaret dom, magoc inj gi ndöc Kape-naom, malac nan yêc kêtinj Bugictonj Galili-nga. Munj-nga andô †Jakob ndê atu lu, Sebulun lu Naptali sêwêkainj nom yêc gameñ dinanj. ¹⁴ Nalêtinj dinanj yom nanj propet Aisaya to munj su, nan nandô sa. Yom dau bocdec bu:

¹⁵⁻¹⁶ Nawê atu danj meñ pêt lau nan sêndöc Sebulun lu Naptali si gameñ nan yêc kêtinj bugictonj, ma yêc Bu Jordan namakê. Gameñ Galili-nga dinanj sêsam bu lau apa si gameñ, ma lau nanj sêndöc dinanj, nan sêmbo tøm lau nanj nasac atu køm nac ahuc, ma

tôm lau nanj sêmpinj bu sêmbac ndu. Magoc kwahic dec sêlic njawê atu su. *[Ais 9:1-2]*

¹⁷ Têj ndoc dinanj Yisu gic hu ndê gwelenj nem mêtê lau-nga, ma inj hoc yom asê têtj lau bocdec bu, “Anötö ndê gôlinj mej kêpinj su. Bocdinanj anem daôm kwi, ma ahu mêtê sac sinj.”

Yisu mbwêc lau hale tu sêjkuc inj-nga (Mak 1:16-20; Luk 5:1-11; Jon 1:35-42)

¹⁸ Têj bêc danj Yisu kêsêlênj mbo Bugictonj Galili-nga njamakê. Ma inj gêlic Saimon nanj ndê njê danj Pita, lu asi Andru. Inju sêkênj wasanj sêmbu, bu injlu ngac sêkôc i-nga lu. ¹⁹ Goc Yisu sôm têtj injlu, “Amlu amenj anjkuc aö, ma aö wakênj amlu ahê njamalac sêmenj sêjkuc aö, tômj nanj kwahic dec amlu ahê i.” ²⁰ Ma njagahô injlu sêtec si wasanj yêc, ma sêjkuc inj.

²¹ Sêjsêlênj si, ma Yisu gêlic Sebedi ndê atu lu, nanj Jems lu Jon. Sêndöc wanj sêwhinj damba Sebedi, ma sêpô si wasanj kic sêmbu. Yisu mbwêc injlu bu sêmenj sêjkuc inj, ²² ma njagahô injlu sêhu damba ti wanj sinj, ma sêjkuc Yisu.

Yisu gêm lau gêmbac sa

²³ Dinanj su, goc Yisu kêsêlênj golom-golom malac yêc gamenj Galili-nga. Inj kêdôhônj lau mbo flôm wê-nga, ma gêm mêtê njawê njayham pi Anötö ndê gôlinj. Ma inj kôm lau ti gêmbac tidau-tidau honj njayham sa. ²⁴ Njawaê pi gêtj dau gêm gamenj Siria-nga honj ahuc, ma tu dinanj-nga lau sêkôc njac si lau gêmbac honj sêtênj Yisu si, ma inj kôm njac njayham sa. Lau nanj sêhóc njandê atu, lau ti njalau sac, lau bôlinj, ma lau denjenj ti mboloctê, lau ti njawapac honj dinanj inj gêm njac sa. ²⁵ Ma lau daêsam sêsa si ma sêjkuc inj. Njatô sêmenj akênj gamenj Galili-nga, ma njatô akênj gamenj Dekapolis-nga.* Ma njatô sêmenj akênj malac Jerusalem ma malac honj yêc gamenj

Judia-nga, ma njatô sêmenj akênj Bu Jordan njadanja.

5

Yisu gêm mêtê mbo lôc (Luk 6:20-23)

¹ Têj bêc danj Yisu gêlic bu lau daêsam sêjkuc inj, goc pi lôc danj gi. Inj ndöc sic, ma inj ndê tsênomi sêtigasuc inj. ² Ma inj gic hu kêdôhônj njac ma sôm,

³ “Anötö ndê mwasinj gic waê lau nanj sêngwininj dau yêc inj anjô-nga. Inj gêlic njayham bu kôc njac sa sêmbu inj ndê gôlinj njapu.

⁴ Anötö ndê mwasinj gic waê lau nanj sêndöc ti njalôm njawapac. Inj oc kôm njac si njalôm timalô.

⁵ Anötö ndê mwasinj gic waê lau ti lêtj malô ma yom malô. Bu njac oc sêwêkainj gamenj nom-nga sambob.

⁶ Anötö ndê mwasinj gic waê lau nanj atac whinj ndu andô bu sêsa lêtj gitênj enj. Inj oc nem njac sa sêti lau gitênj njandô.

⁷ Anötö ndê mwasinj gic waê lau nanj tawalô lau. Inj oc tawalô njac.

⁸ Anötö ndê mwasinj gic waê lau ti njalôm njawasi. Njac oc sêlic Anötö.

⁹ Anötö ndê mwasinj gic waê lau nanj sêjsalê lêtj tu sêmbu ti yom malô-nga. Inj oc sam njac bu inj dau atui awê ma njac.

¹⁰ Anötö ndê mwasinj gic waê lau nanj sêtap kisa sa tu sêsa Anötö ndê lêtj gitênj-nga. Inj gêlic njayham bu kôc njac sa sêmbu inj ndê gôlinj njapu.

¹¹ “Têj ndoc lau sêkênj kisa mac ma sêpu mac ti sêngôlinj yom sac daêsam pi mac tu mac anjkuc aö-nga, nanj ahêgo daôm dom. Bu Anötö oc êmwasinj mac. ¹² Atac njayham ma atisambuc, bu Anötö oc kênj njawê njayham têtj mac yêc undambê. Ma gauc nem bu njalênj tigenj, lau sêkênj kisa Anötö ndê lau propet nanj sêmbu muj su.”

Anötö ndê lau sêtôm gwêc so ma sêtôm njawê

* **4:25:** Dekapolis - njê dinanj danem kwi bu ‘malac amanju.’ Malac amanju dinanj sêyêc Bugictonj Galili-nga njagamenj têtj ac pi-nga.

13 Ma Yisu sôm, “Dakêñ gwêc so sip gêñ daney-nga bu dakôm gêñ dau ñayham. Ma mac ambo lau nom-nga ñalôm atôm gwêc so. Tigen gwêc so bu ñamakic ñiñga, oc dakôm ñamakic sa tiyham ñalêñ nde? In tisac su, ma tambaliñ siñ ñiñga, ma lau sêkwê dôñ.

14 “Ma mac ambo nom atôm ñawê bu pô gameñ. Malac dan bu yêc lôc, oc tôm dom bu siñ dau kwi. 15 Ma têtñ ndoc datuy lam asê, oc tanjatôc ña suc ahuc dom. Tanñiñ sa bu ñawê pô gameñ hon. 16 Bocdinañ, akôm mêtê ñayham yêc lau hon añgô-nga, nañ gitôm mac nem ñawê bu pô gameñ. Ma lau oc sêlic mac nem mêtê ñayham, ma sêmpiñ Damam undambê-nga.”

Yisu sôm yom pi yomsu ma propet si yom

17 “Gauc nem dom bu aô gameñ tu wasey Anötö ndê yom nañ Moses ti lau propet sêto yêc, nañ su-nga. Aô gameñ tu wasey su-nga dom, tigen tu wakôm yom dau ñandô sa-nga. 18 Yomandô, aô wasôm têtñ mac bu undambê ti nom bu ñiñga, magoc yom ñalhô sauy dan oc ñiñga yêc yomsu dom e aô dauñ wandic dabiñ gêñ hon. 19 Asa nañ kégili yomsu nañ hêganôn gêñ sauy andô dan, me kêdôhôn lau ñatô bu sêkôm bocdinañ, nañ ti ñamalac waêmbe yêc Anötö ndê gôliñ ñapu. Magoc asa nañ danğa wambu Anötö ndê yomsu, ma kêdôhôn lau ñatô bu sêkôm bocdinañ, nañ ti ñamalac tiwaê yêc Anötö ndê gôliñ ñapu. 20 Anğô! Lau Palêsai ti ñkêdôhôn-waga yomsu-nga sêñsahê ñanğa bu sêti lau gitêñ, tigen aô wasôm têtñ mac, bu mac bu ati lau gitêñ ahôc gêlêc ñac dom, dec oc tôm dom bu mac ambo Anötö ndê gôliñ ñapu.”

Yomsu dandic ñamalac ndu-nga ñahu

21 Ma Yisu sôm têtñ ñac, “Mac anyalê yom nañ Anötö kêtñ têtñ abañi bocdec bu, ‘Ndic ñamalac ndu dom.’ Ma ‘Asa nañ bu ndic ñamalac ndu, nañ oc tap ñagêyô sa.’ 22 Tigen kwahic dec aô wasôm têtñ mac, bu asa nañ tac ñandê

têtñ ñamalac dan, nañ oc tap ñagêyô sa gitôm in nañ gic ñamalac ndu. Ma mac nem ñagôliñ dan sôm bu lau atu-tu sêmatôc ñamalac nañ sam ndê asidôwa bu ñamalac gauc mbasi-nga. Magoc aô wasôm têtñ mac, bu asa nañ sôm yom kairiñ dinañ, nañ gitôm bu tap ñagêyô lambwam-nga sa.

23 “Bocdinañ têtñ ndoc am bu lic om ma bu kêtñ nem da têtñ Anötö, ma bu gauc nem yom dan yêc amlu ñamalac dan ñasawa, 24 nañ goc hu nem da siñ yêc alta ñamakê ma sa ndi tap ñamalac dau sa. Gêñ ñamata-nga amlu amasañ yom nañ yêc amlu ñasawa, goc mbu ndi ma kêtñ nem da têtñ Anötö.

25 “Ma am nem têtñ bu yêc ñamalac dan, ma in bu wê am têtñ ñgac êmatôc yom-nga ndi, nañ êmasañ yom têtñ in ñgahô, têtñ ndoc amlu añsêlêñ ambo sen. Ma bocdinañ ñgac dau oc kêtñ am têtñ ñgac êmatôc yom-nga dom. Bu mba, mboe ñgac êmatôc yom-nga oc kêtñ am têtñ ñgac yob gapocwalô-nga, ma in êmbaliñ am sôc gapoc-walô ndi. 26 Aô wasôm yom ñandô têtñ am, am oc ndôc gapocwalô ñapan e am ndic nem têtñ hon pacndê.”

Yomsu mockaiñ-nga ñahu

27 “Ma mac anyalê yom nañ Moses to bocdec bu, ‘Kôm gêñ mockaiñ-nga dom.’ 28 Tigen kwahic dec aô wasôm têtñ mac, ñgac dan bu tahê awhê dan e ñalôm ñagalac, nañ gitôm in kôm mêtê mockaiñ-nga têtñ in su, yêc in ndê ñalôm.

29 “Am tanôm danğa bu hê am têtñ sac, goc kip tanôm dinañ sa ma êmbaliñ ñiñga. Am tanôm dan bu ñiñga, nañ hôc gêlêc am tanôm lu yêc ma hê am bu kôm sac, ma tiñambu Anötö kêtñ am sip ya lambwam-nga ti ñamlic sambuc ndi. 30 Ma amam danğa bu tim am, goc tim kic ma êmbaliñ ñiñga. Amam dan bu ñiñga, nañ hôc gêlêc am mbo ti amam lulu ma kôm sac su, ma tiñambu sip ya lambwam-nga ti ñamlic sambuc ndi.”

Awhê lu ñgac sêhu dau siñ dom

31 “Ma Moses to yom dan bocdec bu, ‘Ngac dan nan gauc gêm bu hu nawhê sin, nan kêñ bapia sêhu dau sin-nga têt nawhê, goc hu in sin.’ 32 Tigen aö wasôm têt mac, bu yom tigen yêc bu ngac hu in nawhê sin, nan awhê dau kôm mêtê mockain-nga whin ngac dan. Ngac dan bu hu nawhê sin nambwa, nan kôm in ti awhê mockain-nga. Ma ngac wakuc dan bu nem awhê dau, nan kôm mêtê mockain-nga* whin.”

Dasôm yom tidôn goc dakôm nandô sa

33 “Mac anjalê yom dan tiyham nan Anötö kêñ têt abanji bocdec bu, ‘Yom bocke nan mac amatinj tidôn, nan akôm popoc dom,’ ma ‘Yom nan mac bu apuc dôñ bu yomandô yêc Pômdau anjô-nga, nan akôm nandô sa.’ 34-35 Magoc aö wasôm têt mac, bu asôm yom dan tu apuc nem yom dôñ-nga dom. Asôm yom pi undambê me pi nom tu bu apuc nem yom dôñ-nga dom, nahu bu Anötö in undambê ti nom natau. Ma asôm yom pi Jerusalem dom, bu Anötö kêyalin malac dau sa ti in ndê kinj atu ndê malac. 36 Ma asôm yom pi nem najôlôn dom, bu mac atôm dom bu akôm nem kêclauñ dan tisêp me tiyec. 37 Asa bu lôc bu kôm gêt dan, nan sôm ‘Aêc, aö wakôm,’ ma bu kôm dom goc sôm, ‘Mba, aö wakôm dom.’ Yom natô bocke nan mac asôm tu apuc yom dau dôñ-nga, nan menj akên Sadan ndê.”

Daô sac nan sêkôm têt yac, nan dom

38 “Ma mac anjalê yom nan Moses to bocdec bu, ‘Namalac dan bu ndic am tanôm tisac, nan ndic in ndê ô. Ma asa nan tuc nem najhôm dan dulu, nan tuc in ndê dulu ô.’ 39 Tigen aö wasôm têt mac bu akôm mêtê sac ô mêtê sac nan lau sêkôm têt mac, nan dom. Dan bu tap am sip alim andô danja, nan

kên danja bu in ndic whin. 40 Ma ngac dan bu wê am têt lau sêmatôc yom-nga, ma in tac whin bu am nemlhi in na am nem gêt saun dan, goc kêñ nem gêt atu têt in whin. 41 Ma lau †Rom-nga si ngac sin-nga dan bu kac yom am bu hon in ndê wapa sen nasawa apê, goc hon wapa dau êmsêlêñ sen nasawa balin whin in ndi. 42 Êngamin nem gêt têt lau nan sêteñ gêt têt am, nan dom, ma dan bu ndac am bu nem in sa na gêt dan, nan puc dômwêm in dom.”

Atac whin nem najcyo (Luk 6:27-36)

43 “Ma mac anjalê yom nan Moses to bocdec bu, ‘Atac whin nem lau menjpan am-nga,’ ma yom nan lau sêsôm bocdec bu, ‘Atac tec nem najcyo.’ 44 Tigen aö wasôm têt mac bu atac whin nem najcyo, ma aten mbec tu lau nan sêkên kisa mac-nga. 45 Mac bu akôm boc-dinan, goc Damam undambê-nga oc sam mac bu in atui awhê ma ngac. In dau kêñ ndê ac pi pô lau sac ti lau najham, ma kêñ u gic lau gitên ti lau nan sêsa lêt giso. 46 Lau sac ma lau nan sêkôc takis-nga atac whin lau nan atac whin nac, ma sêtec lau nan sêtec nac. Mac bu najkuc nac si mêtê, dec tu sake-nga Anötö oc lic mac najham? 47 Lau sambuc sêtoc dau si asidôwai sa, magoc sêtec lau natô. Bocdinan mac bu atoc nem asidôwai tawasê sa, dec tu sake-nga Anötö oc lic mac najham hêc gêlêc lau sambuc? 48 Akôc gauc pi yom hon dinan, ma akôm mêtê solop en, tôm Damam undambê-nga ndê mêtê.”

6

Yom pi sakinj gitên natô

1 Ma Yisu gic têt yom ma sôm, “Ayob daôm bu akôm nem sakinj anem akinj Anötö-nga tu bu lau sêlic e

* 5:32: Lau natô gauc gêm bu yom dau nahu bocdec. Ngac dan bu hu ndê nawhê sin nambwa, ma awhê dau bu mbo tawasê, dec lau natô oc gauc nem bu in nakwen hu in sin tu in kôm mêtê mockain-nga whin ngac dan, ma bocdinan nac oc sêlic in tôm awhê mockain-nga. Ma lau natô gauc gêm bu yom dau nahu bocdec. Têt ndoc awhê dinan nakwen hu in sin, goc in oc nem ngac wakuc. Tigen Anötö gêlic bu in nakwen hu in sin nambwa, dec inlu si yom sênem dau-nga gacgen yêc. Bocdinan awhê dau lu nakwen wakuc sêkôm mêtê mockain-nga yêc Anötö anjô-nga.

sêmpinj mac-nga dom. Mac bu akôm tu bu lau sêmpinj mac-nga, oc atap nem ñaôli dan sa yêc Damam undambê-nga dom.”

Mêtê dakêj gêj têj lau-nga

² “Bocdinañ têj ndoc am bu nem lau ñalôm sawa sa, nañ goc sêc gêj dau ahuc. Ndic dahuc tañ bu kêj puc lau dom. †Lau sêtim yom lau-nga nañ sêtoc dau sa, nañ sêkôm bocdinañ yêc lôm wê-nga ti malac lôm, bu lau sêlic e sêmpinj ñac. Yomandô aö wasôm têj mac bu lau si sêmpinj ñac, dinañ ti ñac si ñaôli sambuc nañ sêkôc sa su. ³ Tigenj têj ndoc am bu kêj gêj têj lau ñalôm sawa, nañ siñ ma kêj gelec têj ñac, ma yob bu lau dan sêngô ñayom dom. ⁴ Bocdinañ am nem mêtê kôm yác lau-nga oc yêc siñ dau. Ma Damam nañ gêlic gêj nañ yêc siñ, nañ oc kêj ñaôli têj am.”

*Mêtê datenj mbec-nga
(Luk 11:2-4, 9-13)*

⁵ “Ma têj ndoc am bu tenj mbec, nañ tenj tòm lau sêtim yom lau-nga dom. Ñac atac whinj bu sêtenj mbec sêlhac lôm wê-nga ti senj ñamakê, tu bu lau sêlic ma sêmpinj ñac-nga. Yomandô aö wasôm têj mac bu lau si sêmpinj ñac, dinañ ti ñac si ñaôli sambuc nañ sêkôc sa su. ⁶ Têj têm am bu tenj mbec, nañ goc sôc nem andu ñalôm ma sêc gatam ahuc, ma tenj mbec têj Damam yêc malam nañ lau dan sêlic dom. Ma Damam nañ kêyalê gêj nañ yêc siñ dau, nañ oc kêj ñaôli têj am.

⁷ “Ma têj têm mac bu atenj mbec, nañ atenj mbec baliñ tòm lau sambuc dom. Ñac gauc gêm bu mbec dau oc ñandô sa tu ñac si yom ñalhô daêsam-nga. ⁸ Ankcuc ñac si gêbôm dom, bu Damam kêyalê gwanañ su, gêj nañ mac apônda.

⁹ Bocdinañ atenj mbec bocdec bu: Damañ, am nañ mbo undambê. Am nem ñaê lau sênem dabuñ mañ.

¹⁰ Mwenj ti lau honj si Pômdau. Kêj lau danja wambu nem yom ñapep yêc nom, gitôm yêc undambê.

¹¹ Kêj yac mba gö têj ac dindec.

¹² Suc yac mba sac ñatôp kwi, tòm yac asuc lau nañ sêkôm sac têj yac, nañ si sac ñatôp kwi.

¹³ Yob yac têj lêtôm bu tap yac sa dom, ma têj ñac sac Sadañ bu kôm yac ñayom dom.

¹⁴ Mac bu asuc lau nañ sêkôm sac têj mac, nañ si sac kwi, goc Damam undambê-nga oc suc mac nem kwi bocdinañ. ¹⁵ Magoc mac bu asuc lau si sac kwi dom, dec Damam oc suc mac nem kwi dom bocdinañ.”

Mêtê dahu gêj daneñ-nga siñ tu danem akinj Anötö-nga

¹⁶ “Ma têj têm mac bu ahu gêj daneñ-nga siñ tu anem akinj Anötö-nga, nañ akôm anôm andô masinj-masinj tòm lau sêtim yom lau-nga sêkôm, nañ dom. Lau dinañ sêkôm anğô andô tisac, bu lau sêlic ma sênjalê bu ñac sêhu gêj daneñ-nga siñ ma tu dinañ-nga sêmpinj ñac. Yomandô aö wasôm têj mac bu lau si sêmpinj ñac, dinañ ti ñac si ñaôli sambuc nañ sêkôc sa su. ¹⁷ Bocdinañ têj têm mac ahu gêj daneñ-nga siñ tu anem akinj Anötö-nga, nañ aliñ bu ma amasañ daôm ñapep. ¹⁸ Ma ñalêj dinañ lau dan oc sênjalê dom bu mac ahu gêj daneñ-nga siñ. Tigenj mac nem Damam nañ mbo siñ dau, nañ kêyalê gêj honj nañ yêc siñ dau, ma bocdinañ oc kêj nem ñaôli têj mac.”

*Tañsalê awa ñandô undambê-nga
(Luk 12:33-34)*

¹⁹ Ma Yisu sôm, “Andic nem awa ti wapa sa lhac nom dom, bu sop oc neñ, ma u oc nôm gêj dau tibalê, ma lau kañ oc sênem kañ sa. ²⁰ Apo gêj undambê-nga sa ti nem awa ñandô, ma sop ti u oc senj su dom, ma gitôm dom bu lau kañ sêsôc sêndi bu sênem kañ. ²¹ Aö gasôm yom dinañ, ñahu bu gameñ bocke nañ mac nem awa yêc, nañ mac nem ñalôm ti gauc oc sap dôj ñapañ.”

*Ñamalac si tandô gitôm ya ñawê
(Luk 11:33-36)*

22 “Namalac si tandô gitôm ya nawê nanj tîc seŋ têtj ɲac. Bocdinaŋ mac nem tanôm bu wê mac asa lêtj ɲayham, goc mac nem ɲamlic ɲagêtj hoŋ oc yêc ɲawê ɲalôm eŋ. 23 Magoc tanôm bu wê mac asa lêtj sac-ɲga, goc mac gacgeŋ ambo ɲasec ɲalôm. Bocdinaŋ mac bu gauc nem bu ambo ɲawê ɲalôm, magoc asa lêtj ɲasec-ɲga, nanj dec ɲasec gêm mac ahuc sambuc.”

Danem akiŋ ɲadau lu dom

24 “Namalac daŋ gitôm dom bu nem akiŋ ɲadau lu, bu iŋ oc tec daŋ, ma atac whiŋ daŋ, me sap daŋ dôŋ ma pu daŋ. Ma mac bocdinaŋ, gitôm dom bu mac atoc Anötö ma awa nom-ɲga lu-lu sa ti mac nem ɲadau.”

*Dahêgo dauŋ dom
(Luk 12:22-32)*

25 “Tu dinaŋ-ɲga dec ahêgo daôm dom tu gêtj aneŋ-ɲga ti anôm-ɲga, me tu ɲakwê asôc-ɲga. Anötö kêtj mac ambo tamli, ma gêtj dinaŋ iŋ gêtj atu. Gêtj daneŋ-ɲga iŋ gêtj atu dom. Ma Anötö kêtj mac nem ɲamlic ɲagêtj hoŋ, ma gêtj dinaŋ iŋ gêtj atu. ɲakwê asôc-ɲga iŋ gêtj atu dom.

26 “Akôc gauc pi mbac. ɲac sêsô gêtj dom, sêhoŋ gêtj ɲandô ma sic sa sôc andu gêtj ɲandô-ɲga dom. Tigeŋ Damam undambê-ɲga gôlôm ɲac. Ma iŋ tac whiŋ mac ɲamalac hóc gêlêc mbac hoŋ su. 27 Ma mac nem asa bu hêgo dau, dec oc tôm bu ndic têtj ndê têm mbo tali-ɲga?

28 “Tu sake-ɲga mac nem ɲalôm ɲawapac tu ɲakwê asôc-ɲga? Akôc gauc pi ɲaola ɲayham nanj sêpo sêlhac kwan ɲalôm, nanj sêkôm gwelenj ti sêmasaŋ ɲakwê dom. 29 Tigeŋ aô wasôm têtj mac bu Kiŋ Solomon iŋ sôc ɲakwê ɲayham andô, magoc iŋ ndê gôlônj ti ɲawasi hóc gêlêc ɲaola dinaŋ daŋ su dom. 30 O mac lau nanj akêtj whiŋ gwalec, aŋgô! Kwanj ti ɲaola nom-ɲga sêlhac bêc daêsam dom, ma lau oc sêkêtj ya neŋ su. Magoc Anötö kêtj gêtj dau ti ɲadalô ɲayham, ma yob ɲapep. Ma bocdinaŋ aŋyalê bu yom ɲandô, iŋ oc yob mac, ma kêtj ɲakwê

têtj mac whiŋ. 31 Bocdinaŋ ahêgo daôm dom ma asôm bu ‘Daneŋ sake?’ me ‘Danôm sake?’ me ‘Dasôc ɲakwê bocke?’ lec dom. 32 Lau sambuc nanj sêŋyalê Anötö dom, nanj sêhêgo dau tu gêtj hoŋ dinaŋ-ɲga, tigeŋ Damam undambê-ɲga kêtjalê su bu mac apônda gêtj hoŋ dinaŋ. 33 Gêtj ɲamata-ɲga akôm ɲaŋga bu atap malam sa yêc Anötö ndê gôliŋ ɲapu, ma bu asa iŋ ndê lêtj gitêtj. Ma iŋ oc yob mac tu gêtj nom-ɲga-ɲga whiŋ.

34 “Bocdinaŋ ambo ti nem ɲalôm ɲawapac tu gêtj laŋsê-ɲga dom. Ahu siŋ yêc e laŋsê dau hóc asê. ɲawapac bêc tigeŋ-ɲga nanj gitôm bêc tigeŋ dinaŋ.”

7

*Dapu lau ɲambwa dom
(Luk 6:37-42)*

1 Ma Yisu sôm, “Alic lau sac ɲambwa tu ɲac si lêtj ti sakiŋ-ɲga dom, dec Anötö oc lic mac sac tu nem-ɲga dom.

2 Bu Anötö oc êŋsahê mac tôm mac aŋsahê lau, ma nem dôhônj mac nem lêtj ti sakiŋ tôm dôhônj nanj mac am dôhônj lau si.

3 “Tu sake-ɲga am hêgo daôm tu gêtj golop sauŋ nanj yêc nem asidôwa tandô, tigeŋ gêtj golop atu nanj yêc am daôm tanôm, nanj gêlic apu? 4 Ma bocke am sôm têtj nem asidôwa, ‘Aô bu wakôc gêtj golop nanj yêc am tanôm, nanj sa.’ Tigeŋ gêtj golop atu pôc daôm nem tanôm ahuc? 5 Am ɲgac tim yom lau-ɲga! Kôc gêtj golop atu sa yêc daôm tanôm muŋ e tanôm ɲawa sa, nanj goc kôc gêtj golop sauŋ dinaŋ sa yêc nem asidôwa tandô.”

Dayob Anötö ndê gêtj dabuŋ ɲapep

6 “Akêtj gêtj dabuŋ têtj giam dom, bu oc sêkac dau kwi ma sêseŋ mac. Ma ambaliŋ nem gôlônj ɲayham têtj bôc dom, bu oc sêkwê popoc.”

Anötö iŋ ɲadau bu kêtj gêtj têtj yac-ɲga

7 “Ateŋ gêtj têtj Anötö, dec oc akôm ɲandô, aŋsalê iŋ ti ndê lêtj, ma oc atap sa, ma bu amati gatam oc lêtj su têtj

mac. ⁸ Bu Anötö kêñ gêñ têt lau hon nan sêndac in, ma lau hon nan sêñsalê in ti ndê lêt, nan oc sêtap sa, ma ñac nan sêmati gatam nan oc lêt su têt ñac.

⁹ “Mac dambai anğô! Nem balê dan bu teñ gö têt am, dec am oc kêñ hoc têt in, a? ¹⁰ Ma bu teñ i oc kêñ mboc sac têt in, a? ¹¹ Mba! Mac lau sac, tigen atoc nem balêkoc sa ña gêt ñayham. Magoc Damam nan mbo undambê in gitêt en, ma oc kêñ gêt ñayham-ñayham en têt lau nan sêten in. ¹² Akôm mêtê ñayham têt lau hon, gitôm mêtê ñayham nan mac atac whin bu sêkôm têt mac. Yom hon nan Moses ti lau propet sêto, nan hêganôn yac dakôm mêtê ñayham bocdinañ.”

Yom señ lu-ña

¹³ “Anşahê ñanğa bu atap gameñ andöc tamli ñapan-ña sa, magoc anşalê bu gatam gameñ dinañ-ña in gatam saun. Bu gameñ andinam-ña dê yêc, ma señ têt gameñ dau in señ atu, ma ñagatam atu bocdinañ. Lau daêsam sêsa señ atu dinañ, ma oc sêsöc gatam atu dau. ¹⁴ Magoc gameñ dandöc tanli ñapan-ñ ga ñagatam in gatam saun, ma señ têt gameñ dinañ in señ atu dom, ma lau daêsam oc sêtap sa dom.”

Yom pi propet tasan

¹⁵ “Ayob daôm tu propet tasan-ña. Ñac sêtôm giam pôm nan sêmpan dau ahuc ña domba ñamlic, tu bu sêti gasuc domba-ña ma sêsen ñac su. Ñalêt tigen propet tasan oc sêtêt mac sêloc tu sêñsau mac-ña. ¹⁶ Anşahê ñac si lêt dec tôm bu mac anşalê bu ñac lau tasan. Ñalêt tigen, yac dalic a ñandô ma tanşalê a dau bu ñayham me sac. Oc tôm dom bu dahin ñandô ñayham yêc a sac. ¹⁷ Yomandô! A ñayham sem ñandô ñayham, ma a sac sem ñandô sac. ¹⁸ A ñayham dan gitôm dom bu nem ñandô sac, ma a sac gitôm dom bu nem ñandô ñayham. ¹⁹ Ma a hon nan sem ñandô sac, nan oc sêlêt su ma sêtuc pi ya ndi, ma ya neñ su. ²⁰ Bocdinañ anşahê propet si

lêt, ma anşalê ñac bu propet ñayham me sac.”

Pômdau kêyalê in ndê lau su

²¹ “Lau daêsam sêsam aö bu, ‘Pômdau,’ tigen ñac hon oc sêtap gameñ undambê-ña sa dom. Mba! Lau nan danğa wambu Damañ undambê-ña ñapep, ma sêkôm mêtê tôm in atac whin, nan oc sêtap undambê sa. ²² Têt Anötö ndê bêc êmatöc lau-ña, nan lau tasan daêsam oc sêsôm têt aö bu, ‘Pômdau, Pômdau! Yac ahoc yom asê atôm propet, ma atin ñalau sac su ma akôm gêt dalô daêsam am am anôm. Bocdinañ kôc yac sa.’ ²³ Tigen aö wasôm têt ñac bu, ‘Aö kayalê mac dom sambuc mac lau sac. Alhö su yêc aö!’ ”

Yom gôlin pi ñac lu nan sêkwê andu (Luk 6:46-49)

²⁴ “Lau nan sêngö aneñ yom ma sêkôm ñandô sa, nan sêtôm ñac tiguañ nan kwê ndê andu kalhac nom ñanğa ma kêñ hoc kêgapiñ alhö dôn. ²⁵ Têt ndoc u gic e bu hêc, ma mbu puc ñadinda hóc pi andu dau, nan andu dau ku sa dom bu hoc kêgapiñ dôn. ²⁶ Magoc lau nan sêngö aneñ yom ma sêkôm ñandô sa dom, nan sêtôm ñac gauc mba nan kwê ndê andu kalhac nom babalê. ²⁷ Ma u gic ti bu hêc, ma mbu puc ñadinda hóc pi andu dau, goc ku sa ma tisac sambuc.”

²⁸ Yisu gic bata ndê yom dinañ, ma lau hon sêhêdaê tu in ndê yom-ña. ²⁹ Nahu bu yom nan in kêdôhôn têt ñac nan yom ti ñac lai, hóc gêlêc lau Israel-ña si kêdôhôn waga yomsu-ña si yom hon su.

8

Yisu kôm ñac ti gêmbac leprasi ñayham sa

(Mak 1:40-45; Luk 5:12-14)

¹ Yisu sip akêt lôc meñ, ma lau daêsam sêñkuc in. ² Ma ñac dan ti gêmbac ñeprasi têt in gi, goc pôn haduc ma sôm, “Pômdau. Am bu tac whin dec gitôm bu am oc kôm aö ñamlic ñawasi sa.” ³ Yisu kêmatöc amba sa gi ma kêmasec in, ma sôm,

“Aö atac whiñ, dec wasôm têtj am bu ñamlic ñawasi sa.” Ma ñagahô en gêmbac hu inñ siñ, ma inñ ñamlic ñayham sa. ⁴ Ma Yisu sôm têtj inñ, “Am ñgô! Gêñ nanñ kwahic dec hôc asê am, nanñ sôm asê têtj lau danñ dom. Tigenñ têtj ðdabuñsiga ndi, tôc daôm têtj inñ bu lic bu am nem ñamlic ñawasi sa su. Ma kêñ da tòm yomsu nanñ Moses kêñ têtj yac. Ma ñalêtj dinanñ lau honñ oc sêñyalê bu am ñamlic ñayham sa.”

Ñgac bata siñ-ña danñ kêñ whiñ ñanña

(Luk 7:1-10)

⁵ Tinñambu Yisu sôc malac Kape-naom gi. Ma ñgac bata Rom-ña danñ, nanñ gêm gôlinñ lau siñ-ña 100, nanñ têtj inñ gi ma ndac inñ bu nem inñ sa. ⁶ Inñ sôm, “Pômdau, aneñ ñgac akiñ danñ ndöc bôlinñ. Inñ yêc andu ñapanñ ma kêsahê ñandê atu.” ⁷ Ma Yisu sôm têtj inñ, “Aö oc waloc ma wakôm inñ ñayham sa.” ⁸ Tigenñ ñgac bata dau ô yom ma sôm, “Pômdau, am ñgac atu ma aö ñgac apa, dec mayanñ dauñ bu am sôc aneñ andu. Tigenñ aö kayalê su bu am ñgac ti ñaclai atu, ma bocdinanñ dec am bu ndic atu yom, goc aneñ ñgac akiñ oc ñayham sa. ⁹ Bu aö dauñ danñ wambu lau nanñ si ñaclai hôc gêlêc aö neñ, ma aneñ lau siñ-ña danña wambu aö. Aö bu wasôm têtj danñ, ‘Am ndi!’ goc inñ oc ndi. Ma bu wasôm têtj danñ, ‘Am mwenñ,’ goc inñ oc meñ. Ma bu wasôm têtj aneñ ñgac akiñ bu kôm gêñ danñ, goc inñ oc kôm.”

¹⁰ Yisu ñgô ñgac bata ndê yom ma hêdaê, ma sôm têtj lau nanñ sêñkuc inñ bu, “Yomandô wasôm têtj mac, bu yêc lau Israel honñ aö gatap ñac si danñ nanñ kêñ whiñ ñanña gitôm ñgac Rom-ña dindec, nanñ sa dom. ¹¹ Anñgô! Lau daêsam nanñ lau Israel dom, nanñ oc sêmeñ akêñ nom ñabatij honñ, ma sêtap mwasinñ atu sa yêc undambê sêwhiñ Abraham, Aisak ma Jakob. ¹² Tigenñ lau Israel daêsam nanñ gauc gêm bu sic waê bu sêndöc undambê, nanñ Anötö oc êmasuc ñac su sêndöc gameñ ñasec-ña, ma sêtanñ ti lhö êñsinñ pi dau.”

¹³ Yisu sôm yom dinanñ têtj lau honñ su, goc sôm têtj ñgac bata, “Am lhö mbu ndi. Aö oc wakôm am nem ñgac akiñ dinanñ ñayham sa, tòm am kêñ whiñ.” Ma têtj ndoc dau dinanñ gêmbac hu ñgac akiñ dau siñ, ma inñ ñayham sa.

Yisu kôm lau daêsam ñayham sa
(Mak 1:29-34; Luk 4:38-41)

¹⁴ Tinñambu Yisu têtj Pita ndê andu gi ma gêlic Pita lawawê gêmbac lic ñandê atu ma yêc. ¹⁵ Yisu têtj inñ gi ma kêmasec inñ amba, goc gêmbac hu inñ siñ. Ma inñ tisa, ma ndê gêñ danenñ-ña ma kêñ têtj Yisu.

¹⁶ Têtj telha dinanñ ac gi sip su, g oc lau malac-ña sêkôc lau daêsam nanñ ñalau sac sêmbô ñac si ñalôm, nanñ sa sêtêtj Yisu si. Ma inñ gic atu yom, goc ñalau sac sêhu lau dau siñ, ma inñ kôm lau gêmbac honñ ñayham sa.

¹⁷ Ñalêtj dau dinanñ yom nanñ propet Aisaya sôm su nanñ dec ñandô sa. Muñ-ña inñ to yom pi Mesaya bocdec bu:

Inñ hôc yac neñ ñawapac tu nem yac sa-ña. *[Ais 53:4]*

Lêñ tanñkuc Yisu-ña
(Luk 9:57-62)

¹⁸ Têtj bêc danñ Yisu gêlic lau daêsam sêñgihi inñ ahuc, goc sôm têtj ndê ðñgacsêñjomi bu sêlom bug-ictonñ ma sêpi danña sêndi. ¹⁹ S êmasanñ dau sêmbô ma kêdôhônñ-waga yomsu-ña danñ meñ ma sôm têtj inñ, “Kêdôhônñ-waga, aö bu wanñkuc am, wawhiñ am watêtj gameñ bocke nanñ am oc ndi.” ²⁰ Ma Yisu ô inñ ndê yom ma sôm, “Giam pôm si hocsunñ yêc, ma mbac lolôc-ña si ñaic yêc, tigenñ ðñamalac ndê Atu dau ndê mala yêc bêc-ña mba.”

²¹ Ma sêñjom danñ sôm têtj inñ, “P ômdau, aö bu wanñkuc am, magoc gêñ ñamata-ña aö wandi wambo wawhiñ aneñ lau e anñsuhunñ damanñ su nanñ.” ²² Tigenñ Yisu sôm, “Mba! Am bu gauc nem bu êmkuc aö, nanñ gêñ ñamata-ña. Tec lau batê sêñsuhunñ lau batê.”

Yisu kôm bu ñamponñ timalô
(Mak 4:35-41; Luk 8:22-25)

²³ Yisu sôm yom dinan su, goc pi wan dan gi. Ma in ndê ngac-sênomi sênkuc in ma sêpi wan sêwhin. ²⁴ Sêlac si, ma mbu puc atu ma gêli bu nampon sa gic sip wan, e kêpin bu wan pac. Tigen Yisu yêc bêc yêc wan. ²⁵ Dec sêtê in si, sêu in sa ma sêsôm, “Pômdau, nem yac sa, bu yac oc dapac dandinan.” ²⁶ Magoc Yisu sôm têtê nac, “O mac lau nan akêtê whin gwalec. Tu sake-nga mac atôc daôm?” Goc in tisa ma sôm yom nannga têtê mbu ti bu nampon, ma gamej nanen sa. ²⁷ Ma nac hon sêhêdaê ma sêsôm têtê dandi, “Ei! In ngac kain bocke? Bu gêtê hon sêsôc in ndê yom napu, ma mbu ti bu sêwhin.”

*Yisu soc nalau sac su yêc ngac lu
(Mak 5:1-20; Luk 8:26-39)*

²⁸ Nac sêhêc asê bugicton nandan ma sêsôc lau Gadala-nga si gamej si. Ma yêc dindê ngac lu sêsa akêtê ôm sêhê-nga ma sêtê Yisu si. Inlu ngac lu nan nalau sac sêmbo inlu nalôm, ma sêkôm inlu sêti ngac pôm. Ma bocdinan lau hon sêtôc inlu ma sêmbo ahê inlu, ma inlu sêndôc ôm sêhê-nga napan. ²⁹ Têtê ndoc inlu sêhêc asê Yisu, nan nalau sac nan sêmbo inlu nalôm, nan sêmbwêc bocdec bu, “O Anötô ndê Atu! Am bu kôm sake têtê yac? Têm bu Anötô êmatôc yac-nga yêc dôn yêc. Ma bocke am kwahic dec mwen bu kôm yac nayom?”

³⁰ Bêc ton atu dan sen gêtê sêmbo ahê gamej nan nac sêlhac. ³¹ Goc nalau sac sêten Yisu bu, “Am bu soc yac su, nan kêtê yac asip bêc nalôm.” ³² Ma in sôm têtê nac, “Andi!” Goc sêhu ngac lu dinan sin ma sêsôc bêc nalôm si. Ma bêc hon sêti sêsip salic sac, sêsip bugicton nalôm si, ma bu kô nac sêmbac ndu. ³³ Lau sêyob bêc-nga sêlic gêtê dau, goc sêlhê sêsa malac si, ma sic min têtê lau malac-nga pi gêtê hon dinan, ma pi gêtê nan Yisu kôm têtê ngac lu ti nalau sac. ³⁴ Ma lau malac-nga hon sêsa sêtê Yisu si, ma têtê ndoc sêlic in, nan sêten in bu hu nac si gamej sin.

9

*Yisu kôm ngac bôlin dan nayham sa
(Mak 2:3-12; Luk 5:17-26)*

¹ Goc Yisu pi wan gi ma gic bugicton kic, ma têtê in ndê malac Kape-naom gi. ² Ma lau gamej dinan-nga sêmbalan ngac bôlin dan yêc sac dan ma sêtê Yisu si. In gêlic bu nac sêkêtê whin in, dec sôm têtê ngac bôlin dau, “Ane nan balê, atac nayham sa. Kwahic dec aô oc wasuc am nem sac kwi.”

³ Kêdôhônwaga yomsu-nga natô s êngô Yisu ndê yom dau, goc sêsôm têtê dandi, “Ngac dê ndê yom sac sambuc! Anötô tigen gitôm bu suc sac kwi.”

⁴ Yisu kêyalê nac si gauc, goc ndac nac, “Tu sake-nga mac gauc gêm yom sac yêc nem nalôm?” ⁵ Mac akêtê whin dom bu anen nac lai yêc bu wasôm têtê ngac dau bu, ‘Aô wasuc am nem sac kwi.’ Bocdinan aô wasôm têtê in bu, ‘Tisa ma êmsêlên.’ ⁶ Ma têtê ndoc mac alic bu anen yom dinan nandô sa, goc anyalê bu Anötô kêtê nac lai têtê Namalac ndê Atu yêc nom, bu suc namalac si sac kwi whin.” Goc Yisu sôm têtê ngac bôlin bu, “Tisa ma hêc nem mbô sa, ma lhê têtê nem andu ndi!” ⁷ Goc ngac dau tisa ma kôlhê têtê ndê andu gi. ⁸ Ma lau daêsam nan sêlic gêtê dau sêhêdaê nandô, ma sêmpin Anötô nan kêtê nac lai bocdinan têtê namalac.

*Yisu kêgalêm Matyu bu ênkuc in
(Mak 2:13-17; Luk 5:27-32)*

⁹ Yisu kêsêlên gi ma gêlic ngac dan naê Matyu nan ndôc ndê mala kôc takis-nga. Ma in sôm têtê in, “Êmkuc aô!” Goc Matyu tisa ma kêkuc in.

¹⁰ Tinambu Yisu gêtê gêtê ndôc Matyu ndê andu nalôm, ma lau daêsam sêmen ma sen gêtê sêndôc sêwhin Yisu ti ndê ngacsênomi. Nac lau sêkôc takis-nga ti lau natô nan lau Palêsai sêsam nac bu lau sac. ¹¹ Ma lau Palêsai natô sêlic gêtê dinan, goc sêndac in ndê ngacsênomi bocdec bu, “Tu sake-nga mac nem kêdôhônwaga gêtê gêtê ndôc whin lau sac dindê?” ¹² Yisu ngô nac si yom dau ma sôm, “Lau nan sêlic dau bu gêmbac mba, nan oc sênsalê dokta dom, magoc lau ti gêmbac oc sênsalê

dokta. ¹³ Gauc nem Anötö ndê yom nan propet akwa dan to yêc bocdec bu, ‘*Gên atu nan aö atac whin, nan bu mac tamwalô lau, hóc gêlêc domba hon nan mac bu andic ndu ma akên ti da, nan su.*’ Andi ma akôc gauc pi yom dau e anyalê nahu napep. Bu aö gameñ bu wanğalêm lau nan sêlic dau bu lau gitên, nan sa dom. Aö gameñ bu wanğalêm lau sac sa, bu sênem dau kwi ma sêsôc Anötö ndê gôliñ napu.”

*Yao gên danen-nga-nga
(Mak 2:18-20; Luk 5:33-35)*

¹⁴ Ma Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndê sênjomi natô sêtên Yisu si ma sêndac in bu, “Bocke dec yac ti lau Palêsai akên bêc natô bu anen gên dom tu gauc nem Anötö-nga, tigen am nem ngacsênjomi sen gên tôm bêc hon?”

¹⁵ Ma Yisu sôm tên nac, “Ngac nem awhê-nga dan bu êngalêm lau sa sêmbo sêwhin in tu sênen mwasiñ nem awhê-nga, dec oc tôm dom bu sêhu gên danen-nga sin ma sêndôc ti nalôm nawapac tên ndoc ngac dau mbo whin nac. Mba! Ma bocdinañ anen ngacsênjomi sêmbo sêwhin aö ti atac nayham, ma sêhu gên danen-nga sin dom. Tigen ndoc oc meñ nan lau oc sêkôc aö su yêc nac, ma tên têm dinañ nac oc nalôm nawapac ma sênkuc lên dahu gên danen-nga sin-nga.”

*Yisu ndê yom gitôm gên wakuc
(Mak 2:21-22; Luk 5:36-39)*

¹⁶ Ma Yisu sôm, “Yac dasi po wakuc pi nakwê akwa nan kic, nan dom. Bu po wakuc oc hóc nakwê akwa kic e tisac sambuc. ¹⁷ Ma tên ndoc lau sêmasañ wain wakuc, nan sêkêc sip bôc namlic wain-nga akwa dom. Mba! Nac bu sêkôm, goc wain wakuc oc hóc namlic akwa kôc. Ma wain oc wê niñga, ma namlic dau oc tisac. Bocdinañ lau sêkêc wain wakuc sip bôc namlic wakuc, ma lu-lu oc sêyêc nayham.”

*Yisu kôm awhê lu nayham sa
(Mak 5:21-43; Luk 8:40-56)*

¹⁸ Yisu sôm yom dinañ mbo, ma ngac bata dan meñ pôn haduc tên in

ma sôm, “Anen atunwê kwahic dec mbac ndu su, magoc am bu mwen ma kên amam sac in, dec in oc mbo tali tiyham.” ¹⁹ Goc Yisu tisa ma in ti ndê ngacsênjomi sêwhin ngac dau si.

²⁰ Sênsêlên sêmbo, ma awhê dan tigasuc in kalhac in dômbwê ma kêmasec in ndê nakwê nadali. Awhê dau hóc nawapac gêm dac-nga napan gitôm yala 12 su, dec ²¹ gauc gêm yêc dau bu, “Aö bu wamasec in ndê nakwê nambwa, dec oc kôm aö nayham sa tiyham.” ²² Yisu kac dau kwi e gêlic in, goc sôm, “Anen bawhê, atac pa su. Am nayham sa tiyham tu am nem kên whin aö-nga.” Ma tên ndoc dau dinañ awhê dau nayham sa.

²³ Ma tinambu Yisu gi e hóc asê ngac bata dau ndê andu, ma gêlic bu lau ton atu sêmbo. Natô sêyu gasuc ma natô sêtañ ti nanta atu. ²⁴ Goc sôm, “Alhõ su, bu bawhê dau mbac ndu dom. In yêc bêc nan yêc.” Magoc nac sêmbwac in. ²⁵ Dec Yisu sôm bu sêsoc nac sêsa sêndi, goc sôc gi kêm bawhê sip amba, ma in tisa. ²⁶ Ma yom dau nawaê tiapa sambuc yêc gameñ dinañ.

Yisu kôm ngac tapec lu nayham sa

²⁷ Dinañ su, goc Yisu kêsêlên gi. Ma ngac tapec lu sênkuc in ma sêmbwêc, “O †Dawid ndê Atu, tamwalô alu!”

²⁸ Magoc Yisu kêsêlên gi sôc andu dan, dec ngac lu dinañ sêtên in si, ma in ndac, “Amlu akên whin bu anen naclai yêc bu wakôm amlu nayham sa, me mba?” Ma inlu sêsôm, “Aêc, Pômdau!” ²⁹ Goc Yisu kêmasec inlu tandô, ma sôm bu, “Tu amlu akên whin aö-nga, dec gên nan amlu andac, nan oc nandô sa.” ³⁰ Ma inlu tandô po asê. Goc Yisu gic yao inlu bu sêsôm gên dau nayom asê tên lau dan dom. ³¹ Magoc inlu sêsa si, ma sêkôm in ndê waê sa e tiapa gêm gameñ dinañ ahuc.

Yisu kôm ngac awha mba sôm yom asê

³² Nac sêsa si ma lau natô sêtên Yisu sêmen. Nac sêkôc ngac dan, nan nalau sac kôm in awha mba. ³³ Yisu soc nalau sac sa awê gi su, goc awha mba

dau sôm yom asê. Lau daêsam dinan sêsenj amba ma sêsôm bu, “Yac dalic gêj dan bocdec yêc Israel dom andô.”³⁴ Magoc lau Palêsai sêsôm bu, “Inj kôc naclai yêc nalau sac si nâdau Sadan, dec tinj nalau sac su.”

Yisu tawalô lau

³⁵ Ma Yisu kêsêlêj golom-golom malac atu ti sau. Inj kêdôhôn lau mbo lôm wê-nga, ma hoc nâwaê nayham pi Anötö ndê gôlinj asê. Ma inj kôm lau ti gêmbac tidau-tidau honj nayham sa.

³⁶ Magoc têtj ndoc inj gêlic lau daêsam nanj sênkuc inj, nanj tawalô nac. Nahu bu inj gêlic nac sêtôm domba nanj si ngac yob nac-nga mba, dec giam pôm sêtê nac salinj-salinj napanj.³⁷ Goc inj sôm têtj inj ndê ngacsênomi, “Gêj nandô daêsam yêc ôm, magoc lau sêndic nandô sa-nga daêsam dom.³⁸ Bocdinanj aterj mbec têtj ôm nâdau bu ênjkinj lau gwelenj-nga sêsôc inj ndê ôm ma sêndic gêj nandô sa.”

10

Yisu kêyalinj †apospel 12 sa (Mak 3:16-19; Luk 6:12-16)

¹ Yisu ta inj ndê ngac-sênomi 12 sêtêj inj si, ma kêtj naclai têtj nac bu sêsoc nalau sac su yêc lau, ma bu sêkôm gêmbac honj nayham sa. ² Aposel 12 dau si nâê bocdec. Ngac namata-nga inj Saimon nanj sêsam bu Pita, lu inj asi Andru, ma Sebedi ndê atu lu Jems lu Jon, ³ P ilip ma Batolomeas, Tomas ma ngac kôc takis-nga Matyu, ma Alpayas ndê atu Jems, Tadaus, ⁴ Saimon nanj sêsam bu ‘Ngac †Selot,’ ma Judas Iskeriot nanj tinjambu hoc Yisu asê.

Yisu kêkinj aposel 12 sêsa si bu sênem mêtê lau (Mak 6:7-11; Luk 9:1-5)

⁵ Yisu kêkinj lau 12 dinanj sêsa si bu sênem mêtê, ma gic yomsu nac bocdec bu, “Asôc lau apa ti lau †Samaria-nga si malac danj dom, ⁶ tigenj gêj namata-nga atêj domba Israel-nga nanj singa su, nanj andi. ⁷ Anem mêtê ma asôm têtj lau bu Anötö ndê gôlinj menj kêpinj su. ⁸ Akôm lau gêmbac nayham sa, ma akôm lau ti gêmbac leprasi namlic

nawasi sa. Auñ lau batê sêtisa, ma asoc nalau sac su yêc lau. Anötö kêtj naclai têtj mac nâôli mba, ma bocdinanj anem lau sa nambwa. ⁹⁻¹⁰ Ma têtj ndoc mac anjêlêj andi, nanj gauc nem wapa senj-nga dom. Anjêlêj amam sawa, akôc mone dom, ampwic talhi dom, akôc nakwê aô daôm-nga ti atapa dom, ma ahôc tôc dom. Nalêj solop bu lau sêlôm lau nanj sem gwelenj mêtê-nga ma sêpuc nac dôj na gêj dinanj, nanj ti nac si nâôli ô gwelenj.

¹¹ “Malac bocke mac bu asôc andi, nanj anjalê namalac nayham nanj toc Anötö sa napep, bu ambo awhinj inj e mac ahu malac dau sinj. ¹² Têtj ndoc mac api inj ndê andu andi, nanj anem mbec inj ndê lau na mbec yom malô-nga. ¹³ Ma nac lau dau bu lau gitêj, goc yom malô oc yêc nac. Ma nac bu lau gitêj dom, goc mac nem mbec yom malô-nga oc gacgenj yêc mac-nga. ¹⁴ Ma lau malac danj bu sêkôc mac ti nem yom sa dom, goc ahu malac me andu dinanj sinj ma atonj kop su yêc gahim. ¹⁵ Aô wasôm têtj mac bu têtj Anötö ndê bêc êmatôc lau-nga, lau malac dinanj-nga oc sêtap ngagêyô sac sambuc sa, hóc gêlêc ngagêyô nanj inj oc kêtj têtj lau Sodom ti Gomora-nga têtj têtj nambu-nga, nanj su.”

Yisu ndê lau oc sêtap kisa sa (Mak 13:11-13; Luk 21:12-17)

¹⁶ “A ngô su nanj! Aô wanjkinj mac asa andi, atôm domba nanj sêsip giam pôm si gamej. Bocdinanj akôc gauc napep ma akôm nem gwelenj, ma akôm mêtê nayham enj e lau danj gitôm dom bu sêpu mac. ¹⁷ Ayob daôm têtj lau nanj sêkêj whinj aô dom, bu nac oc sêkêj mac atêj lau sêmatôc yom-nga andi, ma sêhi mac na sô yêc nac si lôm wê-nga. ¹⁸ Tu mac anjuc aô-nga dec nac oc sêkêj mac alhac gôlinjwaga ti kinj si anjô-nga. Ndoc dinanj ti mac nem ndoc bu awhê anej yom sa têtj lau atu-tu dinanj, ma têtj lau akêj gamej honj, nanj whinj. ¹⁹ Ma têtj ndoc sêkôc mac dôj, nanj ahêgo daôm dom tu yom asôm-nga. Anötö oc nem mac sa tu asôm yom-nga. ²⁰ Ma yom

nañ mac bu asôm, nañ mac nem yom dom. Damam undambê-nga oc kêñ in ndê Nalau puc mac dôñ, ma hôc nem awham sa.

²¹ “Têñ ndoc ñawapac-nga dinañ, lau nañ sêkêñ whiñ dom oc sêhoc si asidôwai sêkêñ whiñ aö-nga asê bu sêndic ñac ndu, ma dambai oc sêkôm têñ atui boc-dinañ. Balêkoc oc sêli dau sa têñ damba ti dindai, ma sêkêñ ñac sêtêñ lau bu sêndic ñac ndu. ²² Ma lau sambob oc atac tec mac tu aö-nga. Magoc asa nañ bu lhac ñannga ma hu aö siñ dom, nañ oc tap Anötö ndê mwasiñ nem in si-nga sa. ²³ Ma lau bu sêkêñ kisa mac, goc ahu ñac si malac siñ ma atêñ malac dañ andi. Yom ñandô aö wasôm têñ mac! Mac nem gwelen anem mêtê ñawaê ñayham-nga yêc malac Israel-nga hoñ oc pac-ndê dom, e Ñamalac ndê Atu meñ sa tiawê.”

Lau nañ sêñkuc Yisu oc sêhoc ñawapac gitôm in dau
(Luk 6:40)

²⁴ “Kwapuc dañ oc hôc gêlêc gwalam akwa nañ kêdôhôn in, nañ dom. Ma ñgac akiñ oc hôc gêlêc in ndê ñadau dom. ²⁵ Kwapuc bu tôm ndê gwalam akwa ma ñgac akiñ bu tôm ndê ñadau, goc tôm. Lau sêpu gôlôwac ñadau aö ma sêsam aö bu †Belsebal, ma bocdinañ ñac oc sêkôm têñ ñadau ndê lau mac, hôc gêlêc su.”

Atöc lau nom-nga dom
(Luk 12:2-7)

²⁶ “Magoc atöc daôm tu lau nañ sêkêñ kisa mac-nga dom. Nahu bu gêñ hoñ nañ lau sem ahuc, me yêc siñ dau, nañ oc meñ sa tiawê. ²⁷ Yom nañ aö gasôm têñ mac têñ ôbwêc, nañ asôm asê têñ acsalô, ma yom nañ aö gac yom sec têñ mac, nañ asôm tiatu alhac malac lôm. ²⁸ Atöc lau nañ bu sêndic mac ndu-nga dom, bu ñac gitôm dom bu sêseñ mac gatôm su whiñ. Atöc lau dom, magoc atöc Anötö ma asôc in ñapu. Bu mba, goc in gitôm

bu kêñ mac ñamlic ti gatôm lu-lu sêsip lambwam sêndi e sêniñga gacgen.

²⁹ “Akôc gauc pi mbac kecsoc nañ lau sêlic bu gêñ ñambwa. Tigen Anötö gêlic gêñ sauñ dinañ bu gêñ ñambwa dom, ma in bu lôc dom, dec dañ oc niñga dom. ³⁰⁻³¹ Bocdinañ ahêgo daôm dom, bu Anötö tac whiñ mac hôc gêlêc mbac kecsoc daêsam su. In kêyalê mac e pi sa, gitôm in sê mac nem kêclauñ hoñ sa timala.”

Dasêc Yisu ahuc dom
(Luk 12:8-9)

³² “Asa nañ sôm asê yêc ñamalac anğô-nga bu in kêñ whiñ aö, nañ aö wasôm in ndê ñaê asê yêc Damañ undambê-nga anğô-nga. ³³ Tigen asa nañ sêc in ndê kêñ whiñ aö-nga ahuc yêc ñamalac anğô-nga, nañ wasêc in ahuc yêc Damañ anğô-nga bocdinañ.”

Tañkuc Yisu ti dahôc ñawapac
(Luk 12:49-53; 14:26-27; 9:48)

³⁴ “Gauc nem bu aö gameñ bu wahê wamba lau dom. Mba! Tu aö-nga dec lau oc sêwhê dau kôc ma sêkêñ kisa dau. ³⁵ Tu aö-nga dec damba lu atuñgac oc sêkêñ kisa dau, ma dinda lu atuwê, ma lawawê akwa lu lawawê wakuc oc sêkêñ kisa dau bocdinañ. ³⁶ Ñgac dañ oc tap in ndê ñacyo sa yêc in dau ndê lau.

³⁷ “Asa nañ tac whiñ damba me dinda me atuñgac me atuwê hôc gêlêc in ndê atac whiñ aö su, nañ oc tôm dom bu ti aneñ dañ. ³⁸ Ma asa nañ tec bu hôc in ndê a gicso dau* ma êñkuc aö, nañ tôm dom bu ti aneñ dañ bocdinañ. ³⁹ Lau nañ takwê gêñ nom-nga ñapan tu puc ñac si ñamlic dôñ-nga, nañ oc sêniñga. Magoc asa nañ bu hu gêñ nom-nga siñ tu aö-nga, nañ oc mbo tali ñapan.

⁴⁰ “Lau nañ sêkôc mac sa, nañ gitôm sêkôc aö dauñ sa, ma ñac nañ sêkôc aö sa, nañ sêkôc Anötö nañ kêkiñ aö gameñ, nañ sa. ⁴¹ Asa nañ toc aneñ propet dañ sa, ma kôc in sa tu in ti propet gêm aö anğôn-nga, nañ Anötö

* **10:38:** Yisu ndê yom pi a gicso dau, nañ nahu bu tamasan dauñ tôm bêc hoñ bu dahôc ñandê ti ñawapac tu in-nga e tôm dambac ndu tôm in dau mbac ndu.

oc kên ñagêyô ñayham têtj inç gitôm inç kên têtj propet dau. Ma asa nañ toc ñamalac gitêtj dañ sa, ma kôc inç sa tu aneñ ñaê-ñga, nañ Anötö oc kên ñagêyô ñayham têtj inç gitôm inç kên têtj ñgac gitêtj dau. ⁴² Ma asa nañ kôm gêtj sauñ bocke bu nem lau nañ sêñkuc aö, nañ sa, tôm inç kên bu ñalhuc têtj ñac sênôm, nañ Anötö oc êñlhiñ inç sinç dom. Inç oc kên ñagêyô ñayham têtj inç yomandô.”

11

¹ Yom hoñ dinañ Yisu sôm têtj inç ndê ñgacsêñomi 12 tu êndôhôn ñac-ñga. Inç gic bata yom dau, goc kêsêlêñ golom-golom malac nañ sêyêc gameñ Galili-ñga dinañ, ma gêm mêtê ti kêdôhôn lau.

Yisu sôm yom pi Jon, Ñgac Kêku Lau-ñga

(Luk 7:18-35)

² Têtj ndoc dinañ Jon, Ñgac Kêku Lau-ñga ndöc gapocwalô, ma inç ñgô ñawaê pi gêtj hoñ nañ Kilisi kôm. Bocdinañ inç kêkinç inç ndê sêñomi ñatô sêtêtj Yisu si, ³ ma sêndac inç bocdec bu, “Anötö gic bata têtj yac bu oc êñkinç Mesaya. Am daôm dinañ, me yac oc akêtj batanç ñgac dañ tiyham?”

⁴ Yisu ô yom ma sôm, “Ambu andi ma asôm yom têtj Jon pi mêtê nañ mac añgô aö gahoc asê, ma pi gêtj nañ mac alic aö gakôm. ⁵ Lau tapec sêlic gameñ tiyham, lau bôlinç sêñsêlêñ tiyham, lau ti gêmbac leprasi ñamlic ñawasi sa, lau dañgasuñ bic sêñgô yom, lau batê sêtisa, ma lau ñalôm sawa sêñgô ñawaê ñayham. ⁶ A ñgô! Lau nañ atac lu-lu tu aö-ñga dom, nañ oc sêtap Anötö ndê mwasinç sa.”

⁷ Jon ndê sêñomi sêsa si, ma Yisu sôm yom pi Jon têtj lau toñ atu nañ sêmbo sêwhinç inç. Inç ndac ñac bocdec bu, “Têtj ndoc mac asa atêtj Jon yêc gameñ sawa a, dec gauc gêm bu atap ñamalac kainç bocke sa? Mac bu alic ñgac gauc babalê gitôm gakoc nañ mbu kêwic, a? ⁸ Mac asa a bu alic ñgac dañ nañ sôc ñakwê ñayham, a? Mba! Lau nañ sêsôc ñakwê ñayham, nañ sêmbo gameñ ñayham gitôm kinç

si andu. ⁹ Bocdinañ aö wandac mac, mac asa a bu alic sake? Bu alic propet dañ? Yomandô! Inç propet dañ, ma inç hóc gêlêc propet hoñ su. ¹⁰ Propet akwa dañ to yom nañ Anötö sôm têtj Mesaya bocdec bu, ‘Aö *wançkinç aneñ ñgac aheñ-ñga muñ am, bu êmasanç am nem senç.*’ Y om pi ñgac aheñ-ñga dau hêganônç Jon solop. ¹¹ Yêc ñamalac nom-ñga, dañ hóc gêlêc Jon, Ñgac Kêku Lau-ñga su dom. Tigeñ aö wasôm yom ñandô têtj mac, bu lau hoñ nañ sêmbo Anötö ndê gôlinç ñapu, lau tiwaê, ma lau waêmbe bocdinañ, nañ hoñ sêhoc gêlêc Jon su yêc Anötö añgô-ñga.

¹²⁻¹³ “Muñ-ñga, Moses ti propet akwa-kwa sêhoc yom asê gwananç pi Anötö ndê gôlinç. Ma ñac si yom ñandô sa dom, e Jon meñ ma gêm mêtê bu Anötö ndê gôlinç meñ kêpinç. Têtj ndoc Jon gic hu yom dau e meñ têtj kwahic dec, Anötö ndê gôlinç kêsôwec gi tiatu, ma lau daêsam sêkôm mwasac bu sêsôc Anötö ndê gôlinç ñapu. ¹⁴ Anötö gic bata bu êñkinç propet dañ muñ Mesaya, nañ gitôm propet Elaija. Ma aö wasôm têtj mac bu yomandô, Jon inç propet dau dinañ. Mac akêtj whinç yom dinañ, me mba? ¹⁵ Mac bu dañamsuñ yêc, nañ añgô aneñ yom!

¹⁶ “Lau têtj dindêc-ñga ñac lau kainç bocke? Ñac sêtôm balêkoc nañ sêkôc whê sêmbo malac lôm, nañ sêtucdinç ñac si silip ñatô ma sêsôm, ¹⁷ ‘Têtj ndoc nañ yac ac oñ bu datê wê, nañ mac atec. Ma têtj ndoc yac am wê dañgibo-ñga, nañ mac atec bu atanç awhinç.’ ¹⁸ Ma lau têtj dindêc-ñga bocdinañ. Jon meñ ma gêtj gêtj ti nôm gêtj ñayham dom, ma sêsôm bu ñalau sac mbo inç ndê ñalôm. ¹⁹ Ma Ñamalac ndê Atu meñ nôm ti gêtj gêtj ñayham, tigeñ sêsôm bu inç ñgac gêtj gêtj ti nôm wain ñawahô-ñga, ma bu inç hé silip têtj lau sac ti lau sêkôc takis-ñ ga. Bocdinañ, mac lau têtj dindêc-ñga atôm balêkoc nañ sêkôm tô aninç ñapanç. Tigeñ Anötö ndê gauc hóc gêlêc gêtj hoñ, ma inç ndê lau sêñyalê bu inç ndê lêtj inç lêtj solop.”

Yisu sôm yom pi lau nañ sem dau

kwi dom

(Luk 10:13-15)

²⁰ Têñ dinañ Yisu gic hu pu lau nañ sêndöc malac ñatô. Nahu bu in k ôm gêñ dalô daêsam yêc ñac aᅅgô-ᅅga, tigeñ ñac sem si ñalôm kwi dom.

²¹ In sôm, “Oyaê mac lau Korasin ti lau Betsaida-ᅅga. Mac ac waê bu atap Anötö ndê atac ñandê sa. Lau apa nañ sêndöc Taya ma Saidon, nañ bu sêlic gêñ dalô nañ aö gakôm yêc mac aᅅôm-ᅅga, dec oc tôm sênem dau kwi wandêc su, ma sêndöc ti sêtañ si sac.

²² Tigeñ mac akôm dom, dec wasôm têt mac bu têt ndoc Anötö êmatôc lau-ᅅga, nañ in oc kêt ñagêyô sac sambuc têt mac, hóc gêlêc ñagêyô nañ in oc kêt têt lau Taya ti Saidon-ᅅga, nañ su.

²³ “Ma mac lau Kapenaom-ᅅga. Mac gauc gêm bu Anötö oc kôc mac sa andöc undambê, a? Aö wasôm mba! In oc êmasuc mac su asip lambwam andi. Lau Sodom bu sêlic gêñ dalô gitôm mac alic su, dec oc tôm sêhu si sac siñ ma sêndöc ñayham e kwahic dec. ²⁴ Aö wasôm têt mac bu Anötö oc kêt ñagêyô sac têt mac, hóc gêlêc ñagêyô nañ in oc kêt têt lau Sodom-ᅅga.”

Yisu kêpiñ Damba

(Luk 10:21-22)

²⁵ T êñ ndoc dinañ Yisu teñ mbec ma sôm, “O Damañ, undambê ti nom ñadau. Aö wampin am bu am tôc nem yom ña-ñandô asê têt lau nañ sêᅅgwinin dau, ma siñ kwi têt lau nañ gauc gêm bu ñac lau tiguauc ma sêᅅyalê gêñ hoñ. ²⁶ Aêc, Damañ, am kôm bocdinañ kêtuc am daôm nem atac whin.”

²⁷ Goc Yisu sôm, “Damañ kêt gêt hoñ sip aö aman. Lau dañ sêᅅyalê Atu dom, Damba tawasê kêyalê in. Ma lau dañ sêᅅyalê Damba dom, tigeñ in ndê Atu kêyalê in, ma lau nañ Atu dau atac whin bu tôc in asê têt ñac, nañ sêᅅyalê Damba.”

Yisu gêm malô lau kwapac

²⁸ “Mac lau hoñ nañ ahóc ñawapac ma kwampac, nañ atêt aö amen, ma aö wakêt mac asê awham su. ²⁹ Amen ma akôm aö neñ gwelen

awhin aö, ma aö oc wandôhôn mac. Aö ñac malô ma gatoc dauñ sa dom, ma mac oc atap malam aᅅwhañ daôm-ᅅga sa yêc aö. ³⁰ Nahu bu gwelen nañ mac akôm awhin aö, nañ ñadehe dom, ma aö wakêt mac ahóc ñawapac atu dom.”

12

Yisu in Pômdau bêc Sabat-ᅅga

(Mak 2:23–3:6; Luk 6:1-11)

¹ Têt têt dinañ ñabêc †Sabat-ᅅga dañ, nañ Yisu ti ndê ñgacsêᅅnomi sêᅅsêlêñ sêmbo lôcwha nañ gic ôm wit-ᅅga dañ kic. Ma gêñ yô ñgacsêᅅnomi, dec sêkôc wit ñandô ma señ. ² Lau Palêsai ñatô sêlic, goc sêsôm têt in, “Lic su nañ. Am nem ñgacsêᅅnomi sêkôc wit ñandô ma yomsu gic yao bu dakôm gwelen kain dinañ têt bêc Sabat-ᅅga dom.” ³ Goc Yisu ô ñac si yom ma sôm, “Gauc nem yom nañ sêto yêc, pi gêñ nañ Kin Dawid ti ndê lau sêkôm têt ndoc gêñ yô ñac. Mac asam su, me? ⁴ Dawid sôc Anötö ndê andu gi, ma kôc bolom dabuñ nañ lau sêkêt ti da, nañ Moses kêt yao bu dabuñsiga tawasê sêneñ, ma lau bambalin sêneñ dom. Ma Dawid ti ndê lau señ, magoc lau dañ sêᅅgôlin yom pi Dawid ma sêsôm bu in kêtgil yomsu lec dom.

⁵ “Ma gêñ dañ tiyham, nañ mac asam su yêc Moses ndê yomsu. Têt bêc Sabat-ᅅga hoñ dabuñsiga sêkôm gwelen yêc lôm dabuñ, ma gwelen dinañ kêtgil yomsu Sabat-ᅅga. Magoc lau sêᅅgôlin yom pi ñac dom.

⁶ “A ö wasôm têt mac, bu gwelen nañ aö gameñ tu wakôm-ᅅga, nañ hóc gêlêc sakin lôm dabuñ-ᅅga hoñ su. ⁷ Sêto Anötö ndê yom yêc bocdec, ‘Gêt atu nañ aö atac whin, nañ hóc gêlêc mac nem da hoñ su, nañ bu mac tamwalô lau.’ Mac aᅅyalê yom dau ñahu dom. Mac bu aᅅyalê, dec gitôm dom bu mac aᅅgôlin yom pi lau nañ sêkôm gêñ so dañ dom. ⁸ Bu ñamalac ndê Atu in gêt hoñ ñadau, ma in Pômdau bêc Sabat-ᅅga whin.”

Yisu kôm ngac amba balê nayham sa têtj bêc Sabat-nga

(Mak 3:1-6; Luk 6:6-11)

⁹ Yisu kêsêlêj gi, ma sôc ñac si lôm wê-nga gi. ¹⁰ Ma yêc dinan, ñgac amba tibalê dan ndöc. Lau Palêsai sêñsalê yom tu sêñgôlin pi Yisu-nga, goc sêndac in, “Yac bu dakôm ñamalac dan ñamlic nayham sa têtj bêc Sabat-nga, oc tanğili yomsu Sabat-nga, me mba?” ¹¹ Ma Yisu sôm têtj ñac, “Mac nem domba dan, bu peñ sip sê ñalôm têtj bêc Sabat-nga, nan mac oc akôm sake? Mac oc akôc sa. ¹² Aêc! Ma ñamalac sêhóc gêlêc domba su! Bocdinan yac bu dakôm nayham ma danem lau sa têtj bêc Sabat-nga, oc daso yomsu Sabat-nga dom.” ¹³ Goc Yisu sôm têtj ñgac dau, “Êmatôc amam!” Ma in kêmatoç amba, ma amba dau nayham sa tiyham, gitôm in amba danğa. ¹⁴ Tigen lau Palêsai sêsa si ma sem yomgalôm pi lêtj sêndic Yisu ndu-nga.

Yisu in Anötö ndê Ngac Akin

¹⁵ Yisu kêyalê lau Palêsai si gauc, goc hu gameñ dinan sin. Lau daêsam sêñkuc in, ma in kôm ñac si gêmbac hon nayham sa. ¹⁶ Tigen in gic yao bu sêsôm in nahu asê dom. ¹⁷ Nalên dinan yom nan propet Aisaya sôm pi Mesaya mun su, nan ñandô sa. Yom dau sêto yêc bocdec bu:

¹⁸ Alic aneñ ñgac akin dindec, nan aö kayalin in sa. Aö atac whin in kêlêc, ma aneñ ñalôm tisambuc in. Wakên aneñ Nalau nem in ahuc, ma in oc hoc yom gitêj matôc-nga asê têtj lau akêj gameñ nom-nga hon.

¹⁹ In oc sôm yom tac ñandê-nga me mbwêc ñanğa dom. Ma lau dan oc sêñgô in whasun yêc malac lôm dom.

²⁰ Gakoc timdec in oc pônj dulu dom, ma ya ñawê nan tisaun, nan in oc yu ndu dom.* Ma in oc kôm bocdinan e nditôm in ndê

yom gitêj matôc-nga nem nom sambuc ahuc.

²¹ Ma lau akêj gameñ nom-nga hon oc sêkêj bata bu Anötö nem ñac si tu in ndê ñaê-nga. [*Ais 42:1-4*]

Yisu ndê ñaclai nahu

(Mak 3:23-27; Luk 11:14-22)

²² Têtj têtj dinan lau sêwê ñgac dan nan ñalau sac kôm in tandô t ipec ma awha mba, nan sêtêj Yisu sêmen. Yisu soc ñalau sac dinan su, goc kôm ñgac dau nayham sa, ma in gêlic gameñ ma sôm yom asê. ²³ Lau hon sêhêdaê tu Yisu-nga, ma sêsôm, “Mboe †Dawid ndê Atu in ñgac dau dec, me?” ²⁴ Tigen lau Palêsai sêñgô ñawaê, dec sêpu Yisu ma sêsôm, “In kôc ñaclai yêc ñalau sac si ñadau †Belsebal, dec in soc ñalau sac su.” ²⁵ Yisu kêyalê ñac si gauc, ma sôm, “Lau gameñ dan, me malac dan, me gôlôwac dan, bu sêwhê dau kôc, dec ñac oc sêlhac ñanğa dom, ma ñac si ñacyo oc sêku ñac dulu. ²⁶ Ma Sadan boc-dinan. In bu soc dau ndê ñalau sac su, dec in kêtj kisa dau, ma in ndê ñaclai oc ninğa.

²⁷ “Mac asôm bu aö gakôc ñaclai yêc Belsebal, dec gasoc ñalau sac su. Ma bocke? Mac nem sêñomi nan sêsoc ñalau sac sêwhin, nan mac anğôlin yom dau pi ñac whin, a? Ñac oc sêlic mac nem yom bu so ma sêmatôc mac! ²⁸ Tigen aö gasoc ñalau sac ña Nalau Dabun ndê ñaclai, dec anyalê bu Anötö ndê ñaclai bu nem gôlin gêtj hon, nan hóc asê mac su.

²⁹ “Ñgac dan oc sôc ñgac ti licwalô atu dan ndê andu ma êngaho in ndê wapa su ñalêj bocke? Gêtj ñamata-nga in sô ñgac dau dôn, goc kôc in ndê wapa su. Ma Sadan in gitôm ñgac ti licwalô atu.

³⁰ “Asa nan kalhac whin aö dom, nan ti aneñ ñacyo. Ma asa nan gic lau sa sêtêj aö sêmen dom, nan soc ñac su yêc aö. ³¹ Tu dinan-nga aö wasôm têtj mac bu ñamalac nan kac ndê ñalôm kwi ma hu ndê sac sin, nan Anötö oc suc in ndê sac ti yom sac-sac hon kwi. Tigen yom sac nan ñamalac dan

* **12:20:** Yom pi gakoc timdec ma ya ñawê nan mbac, nan hêganônj lau nan sêkêj whin ñanğa dom.

bu sôm pi Nalau Dabuñ, nañ Anötö oc suc kwi dom.† ³² Asa nañ bu sôm yom sac pi Nmalac ndê Atu, tigenñ tinambu kac ndê ñalôm kwi, nañ Anötö oc suc inñ ndê sac kwi. Magoc asa nañ bu sôm yom sac pi Nalau Dabuñ, nañ Anötö oc suc inñ ndê sac kwi têt têt dindéc-nga dom, ma têt têt ñambu-nga dom bocdinañ.”

Lau si mêtê whê ñac sa bu ñayham me sac

(Luk 6:43-45)

³³ Ma Yisu sôm, “A ñayham sem ñandô ñayham. Ma a sac sem ñandô sac. Dalic a ñandô, dec tanyalê a bu ñayham me sac. ³⁴ Mac lau sac atôm mboc ñatui! Mac atôm bu asôm yom ñayham dañ dom! Bu lau sêsôm yom kêkuc gauc ti mêtê nañ hóc ñac si ñalôm ahuc. ³⁵ Gauc ti mêtê ñayham hóc lau ñayham si ñalôm ahuc, dec sêsôm yom ñayham. Ma gauc ti mêtê sac hóc lau sac si ñalôm ahuc, dec sêsôm yom sac. ³⁶ Aô wasôm yom ñandô têt mac. Tinambu Anötö oc êmatôc lau pi yom sac ti yom ñambwa hoñ nañ ñac sêsôm. ³⁷ Lau nañ si yom ñayham, nañ inñ oc sam ñac bu lau gitên, magoc ñac nañ si yom sac, nañ oc sêtap inñ ndê matôc sa.”

Lau sêndac Yisu bu kôm gêt dalô

(Luk 11:29-32)

³⁸ Goc lau Palêsai ti kêdôhôn-waga yomsu-nga ñatô sêsôm têt Yisu, “Kêdôhôn-waga, yac bu alic am kôm gêt dalô atu bu whê nem ñahu sa.” ³⁹ Ma Yisu sôm, “Mac lau têt dindéc-nga, mac lau sac nañ apuc dômwêm Anötö, ma asa nem lêt bambalinñ gitôm lau mockain-nga. Mac andac bu alic gêt dalô, magoc Anötö oc kêt gêt dalô tigenñ têt mac alic, tôm gêt dalô nañ inñ kôm pi propet Jona. ⁴⁰ Jona mbo i atu ñalôm gitôm acsalô tö ti ôbwêc tö. Ma bocdinañ Nmalac ndê Atu oc yêt nom ñalôm nditôm acsalô tö ti ôbwêc tö. ⁴¹ Têt ndoc Jona gêm mêtê

lau Ninewa, nañ sêkac si ñalôm kwi. Ma ñac nañ hóc gêtêc Jona su dec mbo, tigenñ mac am daôm kwi dom. Tu dinañ-nga têt bêt matôc-nga, lau Ninewa oc sêtisa akêt lau batê sêwhinñ mac lau têt dindéc-nga, ma ñac oc sêhoc mac nem sac asê. ⁴² Munña, Kwin Siba-nga† kêsêlêt señ balinñ bu ñgô Kin Solomon ndê yom ti gauc atu. Ma kwahic dec ñac nañ hóc gêtêc Solomon su, nañ mbo dec. Magoc mac akêt dañam inñ dom. Tu dinañ-nga, têt bêt matôc-nga, Kwin dau oc tisa whinñ mac lau têt dindéc-nga, ma hoc mac nem sac asê.”

Ñalau sac sêtisalê mala nañ yêt ñambwa

(Luk 11:24-26)

⁴³ “Têt ndoc ñalau sac dañ sa yêt ñamalac dañ, nañ gitôm inñ kêtêhi mbo gameñ sawa ma kêsâlê mala êñwhañ dau-nga. Tigenñ têt ndoc inñ tap sa dom, ⁴⁴ nañ inñ oc sôm têt dau, ‘Aô wambu wandi wasôc andu nañ aô gahu sinñ su.’ Ma inñ oc mbu ndi ma tap sa bu ñamalac dau ndê ñalôm yêt ñambwa, gitôm andu nañ sêmasañ ñawasi sa. ⁴⁵ Dec inñ oc sa ndi, wê ñ alau 7 nañ sac sambuc sêhóc gêtêc inñ su, nañ sêmeñ, ma hoñ sêsôc ñamalac dau ndê ñalôm sêndi, ma sêmbô dinañ. Bocdinañ ñawapac nañ tap ñamalac dau sa, nañ hóc gêtêc ñawapac ñamata-nga-nga su. Ma ñalêt tigenñ mac lau sac têt dindéc-nga, oc atap ñawapac atu sa têt têt ñambu-nga.”

Yisu dinda ti asii

(Mak 3:31-35; Luk 8:19-21)

⁴⁶ Lau daêsam sêmbô andu dañ sêwhinñ Yisu têt ndoc inñ sôm yom dinañ mbo, ma inñ dinda ti asii sêmeñ sêlhac awê, ma bu sêsôm yom têt inñ. ⁴⁷ Goc ñamalac dañ kêt ñawâ têt inñ ma sôm, “Am dinam ti asimi sêlhac awê ma bu sêsôm yom têt am.” ⁴⁸ Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Aneñ dinañ asa, ma asiñi ñac lau asa?”

† **12:31:** Lau Palêsai sêsôm bu Yisu kôc ñaclai yêt Sadañ ndê ma soc ñalau sac su, ma Yisu tôc asê bu yom dau gitôm yom sac sambuc nañ sêsôm pi Nalau Dabuñ. † **12:42:** Matyu to yom pi Kwin akêt gameñ ñapu-nga (South). Yom dau hêganôn Kwin Siba-nga, nañ ndê min sêto yêt 1 Kin 10:1-13. Kwahic dec dasam gameñ Siba-nga bu ‘Arabia.’

49 Goc in̄ tōc amba tēŋ ndê ŋgacsêŋomi, ma sôm, “Aö dinan̄ ti asiŋi dau dindec. 50 Bu lau nan̄ dan̄ga wambu Daman̄ undambê-ŋga ndê yom, nan̄ ŋac aö asiŋi ti lhuŋwêi ma dinan̄i.”

13

*Yom gôlin̄ pi ŋgac kêbalip wit ŋawhê
(Mak 4:1-9; Luk 8:4-8)*

1 Têŋ bêc dinan̄ Yisu hu andu siŋ ma sa gi ndöc Bugicton̄ Galili-ŋga ŋamakê. 2 Ma lau daêsam sêkac sa sêŋgihi in̄ ahuc e ŋasawa mbasi. Tu dinan̄-ŋga dec in̄ pi gi ndöc wan̄ dan̄ nan̄ poc kêpiŋ baö. Ma lau hon̄ dinan̄ sêlhac baö. 3 Goc Yisu sôm yom gôlin̄ daêsam tēŋ ŋac. In̄ sôm yom gôlin̄ dan̄ bocdec bu, “Ŋgac dan̄ sa gi bu êmbalip wit ŋawhê yêc in̄ ndê ôm. 4 Ma tēŋ ndoc in̄ kêbalip gêŋ dau, nan̄ ŋatô sêpeŋ sêsip seŋ, dec mbac sêmeŋ ma seŋ su. 5 Ma ŋawhê ŋatô sêpeŋ sêsip gameŋ hoc-hoc, nan̄ nom ŋagec sac hoc ŋahô ŋambwa. Ŋawhê dau sêsip nom ŋalôm gacgeŋ si dom, dec sêpo sêpi sêmeŋ ŋagahô. 6 Magoc tiŋambu ac pec ŋagatôm ma gêm bôlin̄. Ŋahu bu nom ŋayham mba tu ŋawakac sip ndi-ŋga. 7 Ma wit ŋawhê ŋatô sêpeŋ sêsip kwan̄ ti ŋakwa ŋalôm, magoc tēŋ ndoc sêpo sêpi sêmeŋ, nan̄ kwan̄ pi whiŋ e yan̄ ndu. 8 Ma ŋatô sêpeŋ sêsip nom ŋayham ma sêpo sêpi ŋayham e sem ŋandô. Ŋatô sem ŋandô 30, ma ŋatô sem 60 ma ŋatô sem ŋandô 100. 9 Asa bu dan̄gasuŋ yêc, nan̄ ŋgô aneŋ yom.”

*Yom gôlin̄ ŋahu
(Mak 4:10-12; Luk 8:9-10)*

10 Tiŋambu Yisu ndê ŋgac-sêŋomi sêtigasuc in̄ ma sêndac, “Tu sake-ŋga am sôm yom tēŋ lau ŋa yom gôlin̄?” 11 Ma in̄ ô yom ma sôm, “Anötö ndê gôlin̄ ŋalêŋ ŋahu sip ŋalôm gi. In̄ kêyalin̄ mac sa bu aŋyalê ŋahu dau, magoc lau nan̄ sêkêŋ whiŋ aö dom, nan̄ oc tôm dom bu sêŋyalê. 12 Asa nan̄ kôc Anötö ndê yom sa sip ndê ŋalôm e tidôŋ, nan̄ Anötö oc kêŋ gauc tēŋ in̄ êŋlêc, e in̄ êŋyalê yom dau timala eŋ. Magoc asa nan̄ yom dau tidôŋ in̄ dom, nan̄ Anötö oc kôc gêŋ hon̄ su yêc

in̄. 13 Tu dinan̄-ŋga aö wasôm yom tēŋ lau ŋa yom gôlin̄. Ŋac sêlic gêŋ ŋapan̄, tigeŋ ŋac si gauc sa dom, ma ŋac sêŋgô yom ŋapan̄, tigeŋ ŋac sêŋyalê ŋahu dom. 14 Yom nan̄ propet Aisaya hoc asê muŋ su, nan̄ dec ŋandô sa. Yom dau yêc bocdec bu:

Ŋac sêŋgô aneŋ yom ŋapan̄, magoc sêŋyalê ŋahu dom. Ma sêlic gêŋ nan̄ aö gakôm nan̄ ŋapan̄, tigeŋ ŋac si gauc sa dom.

15 Lau dau si ŋalôm ŋadandi. Ŋac si dan̄gasuŋ hóc ahuc, ma ŋac sêpôc si tandô ahuc. Bu bocdinan̄ dom, dec oc tôm bu tandô sêlic ma dan̄gasuŋ sêŋgô, ma sêŋyalê aö tidôŋ yêc ŋac si ŋalôm e sênem dau kwi, ma aö wakôm ŋac ŋayham sa.” [Ais 6:9-10]

16 Ma Yisu sôm tēŋ ŋgacsêŋomi, “Aö wampin̄ mac nem tanôm ti dan̄amsuŋ, bu mac alic gêŋ atu-tu nan̄ aö gakôm, ti aŋgô aneŋ yom. 17 Aö wasôm yom ŋandô tēŋ mac bu propet ti lau gitêŋ daêsam nan̄ sêmbu muŋ su, nan̄ sêkêŋ bata bu sêlic gêŋ nan̄ mac alic su, magoc sêlic dom. Ma sêkêŋ bata bu sêŋgô yom nan̄ mac aŋgô su, tigeŋ sêŋgô dom.”

*Yisu whê yom gôlin̄ wit ŋawhê-ŋga ŋahu sa
(Mak 4:13-20; Luk 8:11-15)*

18 Ma Yisu sôm, “Dec akêŋ dan̄am ma wawhê yom gôlin̄ ŋgac kêbalip wit ŋawhê-ŋga sa. 19 Yom pi ŋawhê nan̄ sêpeŋ sêsip seŋ, nan̄ hêganôŋ lau nan̄ sêŋgô yom pi Anötö ndê gôlin̄, magoc sêŋyalê ŋahu dom. Bocdinan̄ Sadaŋ dau meŋ kêgaho yom dau su yêc ŋac si ŋalôm. 20 Ma yom pi ŋawhê nan̄ sêpeŋ sêsip gameŋ hoc-hoc, nan̄ hêganôŋ lau nan̄ sêŋgô Anötö ndê yom, ma sêkôc sa ŋagahô ma ti atac ŋayham. 21 Magoc tôm ŋawhê dinan̄ ŋawakac sip gi dom, nan̄ yom dau tidôŋ yêc lau dinan̄ si ŋalôm dom. Sêlhac ŋasawa sauŋ, tigeŋ tēŋ ndoc sêtap ŋawapac sa me lau sêkêŋ kisa ŋac tu Anötö ndê yom-ŋga, nan̄ sêhu si sêkêŋ whiŋ siŋ ŋagahô eŋ. 22 Ma yom pi ŋawhê nan̄ sêpeŋ sêsip kwan̄ ti ŋakwa ŋalôm, nan̄ hêganôŋ

lau nan sêngô Anötö ndê yom, magoc yom dau gêm nandô yêc nac si nalôm dom. Nahu bu nac sêhêgo dau pi gên nom-nga napan, ma sêsa lêng atac whin mone-nga e gên kain dinan kôm Anötö ndê yom ahuc. ²³ Ma yom pi nawhê nan sêpej sêsip nom nayham ma sem nandô 30, me 60, me 100, nan hêganôn lau nan sêngô yom ma sênjalê nahu, ma sem nandô daêsam.”

Yom gôlinj pi wahô

²⁴ Yisu sôm yom gôlinj dan tiyham bocdec bu, “Aö bu wawhê Anötö ndê gôlinj sa nalên bocdec. Ngac dan kêbalip wit nawhê nayham sip ndê ôm. ²⁵ Magoc têt ndoc lau sêyêc bêc, nan in ndê nacyo mej, ma kêbalip wahô nawhê sip ôm dau whin wit nawhê nayham, goc kölhö gi. ²⁶ Tinambu wit nawhê po pi mej, ma têt ndoc nandô sa, nan lau sêlic bu wahô pi mej whin. ²⁷ Goc ôm nadau ndê lau akinj sêtêt in si ma sêsôm, ‘Nadau, yac alic bu am kêbalip nawhê nayham sip nem ôm. Magoc wahô dec mej akênj nde?’ ²⁸ Ma in ô yom ma sôm, ‘Nacyo dan kôm gên dau.’ Ma sêndac in, ‘Am tac whin bu yac asa andi ayê wahô dau sa, me?’ ²⁹ Ma in sôm, ‘Mba! Bu mboe mac ayê wahô ma apuc wit sa whin. ³⁰ Atec lu-lu sêlhac sêwhin dau ma sêtiatu e ndoc sêndic gên nandô sa-nga. Têt dinan aö oc wasôm têt lau sêndic gên nandô sa-nga bu sêndic wahô sa mun, goc sêkic dôn ma sêkên pi ya ndi. Ma tinambu sêndic wit nandô sa pi anej andu gên nandô-nga.’ ”

Yom gôlinj pi gên nawhê saun (Mak 4:31-32; Luk 13:18-19)

³¹ Ma in sôm yom gôlinj dan têt nac bocdec, “Anötö ndê gôlinj gitôm a soc nawhê, nan ngac dan sô sip in ndê ôm. ³² Nawhê dau in gên saun-têc, tigenj tinambu oc po pi mej e ti a atu hóc gêlêc gên ôm-nga hon, ma mbac lôlôc-nga oc sêmenj sêhê si najc yêc nasanjac.”

Yom gôlinj pi yist (Luk 13:20-21)

³³ Ma in sôm yom gôlinj dan tiyham bocdec, “Anötö ndê gôlinj gitôm yist, nan awhê dan kênj sip plawa lôn atu dan ma kêgalunj e kôm plawa hon sunj.”

Yisu sôm yom gôlinj daêsam (Mak 4:33-34)

³⁴ Yom hon nan Yisu sôm têt lau ton atu dinan, nan in sôm na yom gôlinj nambwa. Ma in sôm yom nalên dan dom. ³⁵ Ma boc-dinanj propet ndê yom bocdec nandô sa:

Aö wasôm anej yom na yom gôlinj, ma gên nan yêc sinj dau têt têt Anötö kênj undambê ti nom e mej, nan kwahic dec wasôm asê.
[BW 78:2]

Yom gôlinj wahô-nga nahu

³⁶ Goc Yisu hu lau hon sinj ma sôc andu gi. Ma in ndê ngacsênjomi sêtêt in si ma sêndac, “Gitôm bu am whê yom gôlinj wahô-nga nahu sa têt yac?” ³⁷ Ma Yisu sôm, “Ngac nan kêbalip nawhê nayham, nan Namalac ndê Atu. ³⁸ Ma in ndê ôm, nan nom sambuc lec. Yom pi nawhê nayham hêganôn lau nan sêmbo Anötö ndê gôlinj napu, ma wahô hêganôn nalau sac si nadau ndê lau. ³⁹ Ma nacyo nan kêbalip wahô nawhê, nan Sadan dau. Ndoc sêndic gên nandô sa-nga, nan tôm bêc nambu-nga, ma lau sêndic gên nandô sa-nga, nan Anötö ndê anela. ⁴⁰ Têt bêc nambu-nga, lau sac oc sêsip ya atu nalôm sêndi, nalên tigenj tôm wahô nan lau sic sa ma sêkên pi ya gi. ⁴¹ Namalac ndê Atu oc ênkinj ndê anela, ma nac oc sêkôc gên lêtôm-nga ti lau hon nan sêkôm sac, nan su yêc Anötö ndê lau. ⁴² Ma nac oc sêmbalinj nac sêsip ya atu nalôm sêndi, ma nac oc sêtanj atu ti lhô ênsin pi dau. ⁴³ Têt dinan lau gitêt si nawasi ti nawê oc pô gamej gitôm ac, yêc nac si Damba ndê gamej undambê-nga. Mac bu danjamsunj yêc, nan anjô anej yom.”

Yom gôlinj lu pi Anötö ndê gôlinj

⁴⁴ “Anötö ndê gôlinj namwasinj gitôm awa nayham andô dan nan yêc sinj dau yêc nom dan nalôm. Namalac nan tap

awa dau sa, nan oc sin kwi tiyham, ma lhö ndi ti atac nayham atu ma kên ndê gên hon têt lau sênemli, goc nemli nom dinañ bu kôc awa dau sa.

⁴⁵⁻⁴⁶ “Ma Anötö ndê gôlin ñamwasin gitôm yac ñapa ñaôli atu. Ngac tidulu gên-nga nan kêsâlê yac ñapa nayham tu êmasañ gôlôn-nga, nan bu tap yac ñapa nayham andô dau sa, dec in oc lhö ndi ma kên ndê gên hon têt lau sênemli, goc nemli yac nayham dau.”

Yom gôlin pi wasan

⁴⁷⁻⁴⁸ “M a yom gôlin dan tiyham. Nalên nan Anötö kêgalêm lau sa bu s êmbo in ndê gôlin ñapu, nan gitôm wasan nan lau sêkên sip gwêc, ma i tidau-tidau sêsip wasan dau si e menhu. Goc lau sêhê sa pi baö gi. Ma sêndöc sic ma sênjaliñ i nayham-nayham sa sip dalu, ma i sac-sac, nan sêmbalin sinja. ⁴⁹ Ma ñalên tiger têt bêt ñambu-nga, anjela oc sêmen ma sêwhê lau sac ti lau gitên kôc. ⁵⁰ Nac oc sêmbalin lau sac sêsip ya atu ñalôm sêndi, ma ñac oc sêtan ti lhö ênsin pi dau.”

Awa akwa ma awa wakuc

⁵¹ Yisu gic bata yom dinañ, goc ndac in ndê ngacsênomi, “Mac anyalê aneñ yom hon dindac ñahu, me mba?” Ma sêlôc, “Aêc.” ⁵² Goc in sôm têt ñac, “Kêdôhônwaga yomsu-nga nan sênjalê Anötö ndê gôlin ñahu tidôn whin, nan sêtôm bu sêwhê yom akwa sa têt lau, ma yom wakuc whin. Ma bocdinañ ñac sêtôm andu ñadau dan nan gic awa daêsam sa, dec tôc awa akwa ti awa wakuc asê têt lau.”

Yisu ndê lau sêkôc in sa dom (Mak 6:1-6; Luk 4:16-30)

⁵³ Yisu sôm yom gôlin hon dinañ pacndê, goc hu gameñ dinañ sin. ⁵⁴ In mbu têt in ndê malachu gi, ma kêdôhôn lau mbo ñac si lôm wê-nga. Dec ñac sêhêdaê ma sêndac dandi, “Ei! Gauc nayham ti ñaclai bu kôm gên dalô atu-tu, nan ñac dec tap sa yêc nde?” ⁵⁵ In k apenta ndê atu! In dinda in Maria, ma in asii Jems, Josep, Saimon, ma Judas. ⁵⁶ Ma in ndê lhuwêi sêmbo

sêwhin yac. Bocdinañ gên hon dindac in kôc sa yêc nde?” ⁵⁷ Ma ñac atac lu-lu tu in-nga. Magoc Yisu sôm têt ñac, “Lau hon sêtoc propet dan sa, tiger yêc propet dau ndê malachu, in dau ndê lau sêtoc in sa dom.” ⁵⁸ Ma tu ñac sêkên whin in dom-nga, dec in kôm gên dalô atu-tu daêsam yêc ñac si gameñ dom.

14

Herod Antipas ngô ñawaê pi Yisu (Mak 6:14-16; Luk 9:7-9)

¹ Têt ndoc dinañ †Herod, nan gêm gôlin gameñ Galili-nga, nan ngô ñawaê pi Yisu. ² Ma in sôm têt in ndê lau akin bu, “Ngac dê mboe Jon, Ngac Kêku Lau-nga nan tisa akên lau batê-nga. Ma tu dinañ-nga in kôc ñaclai bu kôm gên dalô atu-tu dinañ.”

Herod gic Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndu ñamin (Mak 6:17-29)

³⁻⁴ Muñ-nga, Herod gêm in ndê asi Pilip ndê awhê Herodias ti ndê awhê, dec Jon sôm têt in, “Am kôm gên so sambuc.” Tu dinañ-nga Herod kêkin ndê lau bu sêkôc Jon dön ma sêkên in ndôc gapocwalô. ⁵ Herod tac whin bu ndic Jon ndu, tiger in tôc lau daêsam nan sêlic Jon bu propet dan. ⁶ Têt ndoc dan sêndê mwasin tu Herod ndê bêt dinda kôc in-nga, ma Herodias atuwê tê wê yêc mwasin dau ñalôm. Herod gêlic ma tac nayham atu, ⁷ dec in kêmatin yom têt in ma sôm, “Yomandô aö wasôm têt am. Gên bocke am bu tac whin nan sôm, ma aö oc wakên têt am.” ⁸ Goc bawhê dau sa gi gêlic dinda Herodias. In dinda tec Jon, dec sôm têt bawhê bu ndac Herod bocdec bu, “Aö tac whin bu am tim Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndê kachu kic, ma kên in ndê ñagôlôn sip pele dan ma kên têt aö, bu walic pi tanôn bu in mbac ndu ñandô.” ⁹ Têt ndoc Herod ngô yom dinañ, in ndê ñalôm ñawapac atu. Tiger tu in kêmatin yom yêc lau hon ango-nga, dec in sôm têt in ndê lau sin-nga bu sêkôm tôm bawhê

dau tenj. ¹⁰ Inj kêkinj ñac sêsôc gapoc-walô si, ma sêtîm Jon ndê kachu kic. ¹¹ Ma sêkênj ñagôlônj sip pele danj, ma sêkôc sêmenj ma sêkênj têtj bawhê. Goc bawhê dau kôc sa gi kênj têtj dinda gêlic. ¹² Tinjambu Jon ndê sêñomi sêmenj sêkôc inj ñamlanj sa ma si sêñsuhuj. Goc sêtêtj Yisu si ma sic minj têtj inj.

Yisu gôlôm lau 5,000

(Mak 6:32-44; Luk 9:10-17; Jon 6:1-15)

¹³ Têtj ndoc Yisu ñgô ñawaê pi Jon, nanj inj pi wanj danj gi bu pi bugictonj ñadañga, ma lhö têtj gameñ sawa danj ndi ma mbo tawasê. Magoc lau malac-ñga sêñgô ñawaê bu inj pi wanj dau gi, ma daêsam sêwê sêmbo baö ma sêñkuc inj. ¹⁴ Têtj ndoc Yisu sôc baö gi, nanj gêlic lau daêsam dinanj ma tawalô ñac. Ma inj kôm ñac si gêm bac ñayham sa.

¹⁵ Têtj telha, kêpiñ bu ac ndi sip, goc ñgacsêñomi sêtêtj inj sêmenj ma sêsôm, “Gameñ dec gameñ sawa, ma ac gi su. Kênj lau sêlhö sêtêtj malac sêndi bu sênemlihi si gêñ sêneñ-ñga.”

¹⁶ Magoc Yisu sôm, “Mba! Oc tôm bu sêneñ gêñ yêc dec. Mac daôm akênj gêñ têtj ñac sêneñ.” ¹⁷ Ma sêsôm, “Yac oc akôm ñalênj nde, bu yac mba bolom amañdanj ma i lu solop dec yêc.” ¹⁸ Goc inj sôm, “Akôc gêñ dau sa amañ.” ¹⁹ Ma inj sôm têtj lau bu sêndöc sic sêndöc kwanj. Inj kôc bolom amañdanj ma i lu, tatic undambê goc gêm mbec ma pô bolom kôc-kôc. Ma inj kênj têtj ñgacsêñomi, ma sic sam têtj lau. ²⁰ Ñac honj señ gitôm, ma ñgacsêñomi sic gêñ ñadêlê sa sip gatop 12 e menju. ²¹ Lau nanj señ gêñ dau, nanj si laungac ñanamba gitôm 5,000. Ma lauwhê ti balêkoc daêsam sêmbo sêwhinj.

Yisu kêsêlênj mbo bu ñahô

(Mak 6:45-52; Jon 6:16-21)

²² Dinanj su, goc Yisu kêkinj ndê ñgacsêñomi sêpi wanj bu sêmuñ inj sêmbu sêpi bugictonj ñadañga sêndi. Ma inj dau gacgeñ mbo, bu kênj lau sêlhö sêndi. ²³ Sêlhö si su, goc inj pi lôc tawasê gi bu tenj mbec. Ñasec sa, ma

inj tawasê mbo. ²⁴ Magoc wanj dau sa awê tibalinj gi su, ma mbu ñadinda gêli bu sa e gic sip wanj.

²⁵ Têtj ôbwêc lôm, Yisu kêsêlênj mbo bu ñahô têtj ñac gi. ²⁶ Magoc têtj ndoc ñgacsêñomi sêlic inj kêsêlênj mbo bu ñahô, nanj sêtöc dau ti sêmbwêc, ma sêsôm, “Êê! Ñalau danj!” ²⁷ Goc Yisu sôm têtj ñac, “Atöc daôm dom! Ñalôm pêñ dôñ, bu aö dauñ dec.” ²⁸ Goc Pita sôm, “Pômdau, bu am daôm dinanj, nanj goc sôm aö wanj sêlênj wambo bu ñahô watêtj am waloc.” ²⁹ Ma Yisu sôm, “Mwenj!” Goc Pita sip yêc wanj, ma kêsêlênj mbo bu ñahô têtj inj gi. ³⁰ Magoc mbu ñadinda kôm inj töc dau atu ma inj kwê bu solonj tigenj. Goc inj mbwêc, “Pômdau, nem aö sa!” ³¹ Ñagahô Yisu kêmatôc amba gi, hê inj sa ma sôm, “O am ñgac kênj whinj babalê-ñga. Bocke ma am atac lu-lu tu anej ñaclai-ñga?” ³² Goc injlu sêpi wanj si, ma mbu timalô. ³³ Ma ñgacsêñomi nanj sêndöc wanj sêpônj haduc ma sêmpiñ inj ma sêsôm, “Yomandô, am Anötö ndê Atu!”

Yisu gêm lau gêm bac sa yêc malac Genesaret

(Mak 6:53-56; Jon 6:22-25)

³⁴ Sêlac wanj si e sêsôc baö yêc malac Genesaret. ³⁵ Ma têtj ndoc lau malac-ñga sêlic bu Yisu menj, nanj sêkênj ñawaê têtj gameñ ñamakê-ñga honj, ma lau sêkôc si lau gêm bac honj sa sêtêtj inj sêmenj. ³⁶ Ñac sêteñ bu sêmasec inj ndê ñakwê ñadali ñambwa, ma lau honj nanj sêmasec inj, nanj ñayham sa.

15

Gêñ nanj kôm ñamalac ñadômbwi sa yêc Anötö angô-ñga

(Mak 7:1-23)

¹ Têtj dinanj lau Palêsai ti kêdôhônjwaga yomsu-ñga ñatô sêmenj akênj Jerusalem sêtêtj Yisu si, ma sêndac inj, ² “Tu sake-ñga am nem ñgacsêñomi sêkôm ñagôlinj nanj lau andô sic dulu têtj yac, nanj popoc? Têtj ndoc sêneñ gêñ, nanj sêñgwasiñ amba muñ su dom.” ³ Ma Yisu ô ñac si yom bocdec bu, “Ma bocke?”

Tu sake-nga mac atoc lau andô si ñagôliñ sa ma akôm Anötö ndê yomsu popoc? ⁴ Anötö dau sôm, ‘*Toc damam lu dinam sa,*’ ma in sôm tiyham bu, ‘*Asa nañ sôm yom sac pi in damba me dinda, nañ oc sêndic in ndu.*’ ⁵ Tigen mac añkuc yomsu dau dom. Ngac dañ ndê awa me gêñ bu yêc bu nem damba lu dinda sa, magoc in sôm têt inlu, ‘Oc tòm dom bu wanem amlu sa, bu gêñ dindéc aö wakêt ti da têt Anötö,’ ⁶ goc mac alic ñayham bu in toc damba sa dom. Bocdinañ mac asey Anötö ndê yom nañ sôm bu atoc damam lu dinam sa, nañ popoc, tu bu añkuc lau andô si ñagôliñ. ⁷ Mac lau atim yom lau-nga! Yom nañ propet Aisaya hoc asê muñ su, nañ hêganôn mac solop. In sôm bu, ⁸ ‘*Lau dindéc sêtoc aö sa ña whasun ñambwa, tigen ñac si ñalôm yêc dañ dau-nga.*’ ⁹ *Ñac sem akin aö ñandô dom, ma yom nañ sêndôhôn têt lau, nañ ñamalac si yomsu ñambwa.*’

¹⁰ Goc Yisu ta lau hon ma sôm, “Anğô ma anyalê ñapep. ¹¹ Gêñ danen-nga nañ sip ñamalac whasun, nañ kôm ñac ñadômbwi sa yêc Anötö anğô-nga dom. Tigen yom nañ sa akêt ñamalac whasun, nañ kôm ñac ñadômbwi sa.” ¹² Têt dinañ Yisu ndê ñgacsêñomi sêtigasuc in ma sêsôm têt in, “Lau Palêsai sêngô am nem yom dinañ, dec kôm ñac sêlic sac. Am kêyalê, me mba?” ¹³⁻¹⁴ Goc in sôm têt ñac, “Ahêgo daôm tu ñac-nga dom! Atec ñac. Lau hon nañ dangga wambu Damañ undambê-nga ndê yom dom, nañ sêtôm wahô nañ in oc puc sa ti ñawakac. Ñac bu sêtôc señ têt lau ñatô, magoc ñac tandô pec. Ma ñgac tapec dañ bu wê tapec dañ, inlu lu-lu oc sêpeñ sêsip sê.”

¹⁵ Dec Pita sôm, “Gitôm bu am whê yom gôliñ dinañ ñahu sa têt yac?” ¹⁶ Goc Yisu ndac, “Ma bocke? Têt nde mac oc anyalê? ¹⁷ Alic! Gêñ nañ sip ñamalac whasun, nañ sip in ñatac ñalôm gi, ma tiñambu sa meñ tiyham. ¹⁸ Tigen yom sac nañ sa ñamalac whasun, nañ sa akêt in ndê ñalôm, ma sac nañ yêc ñamalac ñalôm, dec kôm

in ñadômbwi sa yêc Anötö anğô-nga. ¹⁹ Gauc sac, mêtê sêndic ñamalac ndu-nga, mêtê mockain-nga nañ lau nañ sem dau sa su, ma lau nañ sem dau sa su dom, nañ sêkôm, mêtê sênem kañ gêt-nga, yom tasan, ma yom sêpu lau-nga, ²⁰ nañ yêc ñamalac ñalôm, nañ kôm ñac ñadômbwi sa. Tigen yac bu tanğwasin aman dom ma danen gêt, dec oc kôm yac ñadômbwi sa yêc Anötö anğô-nga dom.”

Awhê Kanan-nga kêt whin ñanğa
(Mak 7:24-30)

²¹ Yisu hu malac dinañ sin, ma in ti ndê ñgacsêñomi sêtêt malac Taya ma Saidon ñagameñ ñamakê-nga si. ²² Ma awhê Kanan-nga dañ, nañ ndôc gameñ dinañ, nañ têt in meñ ma mbwêc, “O Pômdau, †Dawid ndê Atu, tamwalô aö. Ñalau sac kêt ñawapac atu têt aö atunwê, ma kôm in tisac.” ²³ Yisu gêm dôñ ma ô yom dañ dom, goc ñgacsêñomi sêtigasuc in ma sêsôm, “Kêt in lhö ndi, bu in kêtuc yac ma mbwêc yom ñapan.” ²⁴ Ma in sôm, “Awhê dau in awhê Israel-nga dom. Anötö kêt in aö bu wanem lau Israel-nga sa, bu ñac sêtôm domba nañ sinğa su.”

²⁵ Têt dinañ awhê dau meñ pôn haduc têt in ma ndac tiyham, “Pômdau, nem aö sa.” ²⁶ Ma Yisu sôm, “Solop dom bu dakôc balêkoc si gêt danen-nga su ma tambalin têt giam sêneñ.” ²⁷ Magoc awhê dau ô yom ma sôm, “Aêc Pômdau, tigen giam nañ sêndôc ñadau ndê tebo ñapu, nañ señ gêt ñapopoc nañ peñ yêc tebo.” ²⁸ Yisu ngô yom dinañ ma sôm, “O awhê, am kêt whin ñanğa. Aö oc wakôm tôm am ndac.” Ma têt acgatu ñasawa dau dinañ, awhê dau ndê atuwê ñayham sa.

Yisu gôlôm lau 4,000
(Mak 8:1-10)

²⁹ Yisu kôlhô gi ma kêsêlêt whin ndê ñgacsêñomi mbo Bugicton Galili-nga ñamakê. Goc in pi lôc dañ gi ma ndôc sic. ³⁰ Ma lau daêsam sêwê sêtêt in sêmeñ. Ñac sêkôc lau gahi sac, lau tapec, l au bôliñ, awha mba, ti lau

gêmbac daêsam, ma sêkêñ ñac sêyêc Yisu anğô-nga. Ma inñ kôm ñac honñ ñayham sa. ³¹ Têñ ndoc lau sêlic awha mba sêsôm yom asê, ma lau gahi sac ti lau bôlinñ sêñsêlêñ tiyham, ma tapec si tandô ñawa sa, nañ sêhêdaê ñandô. Ma sêmpinñ Anötö Israel-nga.

³² Yisu ta inñ ndê ñgacsêñomi sêmenñ, goc sôm têtñ ñac, “Aô tanwalô lau dindec, bu sêmbo sêwhinñ aô gitôm bêc tō su. Ñac si gêtñ danenñ-nga pacndê, ma aô gatec bu wakêñ ñac sêlhô sêndi ti gêtñ yô ñac, mbo ñac tagôlô yêc senñ.” ³³ Magoc ñgac-sêñomi sêsôm, “Bocke? Gameñ dec gameñ sawa, ma danemlhi bolom yêc nde, bu dakêñ têtñ ñac sênenñ?” ³⁴ Ma Yisu ndac, “Mac nem bolom hinnga ndöc?” Ma sêsôm, “Bolom 7 ma i mwambwa ñatô.” ³⁵ Goc Yisu sôm têtñ lau bu sêndöc sic. ³⁶ Dec inñ k ôc bolom 7 ma i sa ma gêm danje, p ô kôc-kôc, ma kêtñ têtñ ñgacsêñomi, ma ñac sic sam têtñ lau. ³⁷ Ñac honñ senñ e gitôm, ma tinjambu ñgac-sêñomi sic gêtñ ñadêlê sa sip gatop 7 e menñhu. ³⁸ Lau daêsam senñ gêtñ dinanñ e gitôm. Ñac si laungac ñanamba gitôm 4,000, ma lauwhê ti balêkoc sêmbo sêwhinñ.

³⁹ Tinjambu Yisu kêtñ lau honñ sêlhô si, goc inñ ti ndê ñgacsêñomi sêpi wanñ danñ ma sêtêtñ malac Magadan ñagamenñ si.

16

Lau Palêsai sêndac gêtñ dalô (Mak 8:11-13)

¹ Lau Palêsai ti lau Sadiusi ñatô sêtêtñ Yisu sêmenñ bu sêñsahê inñ. Ñac sêndac inñ bu kôm gêtñ dalô bu têt asê bu inñ kôc ñaclai yêc Anötö ndê. ² Dec inñ sôm, “Mac bu alic umbonñ tikoc, goc mac asôm bu ‘Ac oc pi ñayham.’” ³ Ma mac bu alic umbonñ tiyec, goc mac asôm, ‘U oc ndic.’ Mac alic gêtñ dalô umbonñ-nga dinanñ, ma anñyalê ñahu. Ma bocke dec mac anñyalê gêtñ dalô daêsam nañ aô gakôm têtñ ñasawa dindec, nañ ñahu dom? ⁴ Mac lau sac nañ apuc dômwêm Anötö, ma asa nem lêtñ bambalinñ gitôm lau mockainñ-nga. Mac anñsalê gêtñ dalô, tigenñ Anötö oc

kêtñ gêtñ dalô tigenñ têtñ mac alic, gitôm gêtñ dalô nañ inñ kôm pi Jona.” Yisu sôm yom dinanñ su, goc hu ñac sinñ ma kölhô gi.

Yisu puc lau Palêsai ti lau Sadiusi si giso asê

(Mak 8:14-21)

⁵ Têtñ ndoc Yisu ti ñgacsêñomi sêmbu akêtñ bugictonñ ñadannga sêmenñ, nañ ñgacsêñomi sêkôc bolom dom, sêñlhinñ dau sinñ. ⁶ Ma Yisu sôm têtñ ñac, “Ayob daôm ñapep tu lau Palêsai ti lau Sadiusi si yist.” ⁷ Goc ñac sem yomgalôm sêwhinñ dandi ma sêsôm, “Inñ sôm yom dinanñ ñahu bu yac dakôc bolom dom.” ⁸ Magoc Yisu kêyalê ñac si yom dau, dec sôm, “O mac lau nañ akêtñ whinñ gwalec! Tu sake-nga mac am yomgalôm awhinñ daôm, ma gauc gêm bu aô gasôm yom pi yist, ñahu bu mac nem bolom mba? ⁹ Bocke mac nem gauc sa pi gêtñ honñ nañ aô gakôm, nañ dom? Gauc nem bolom amanñanñ nañ gakêtñ têtñ lau 5,000 senñ. Tinjambu mac ahonñ ñadêlê sa sip gatop hinnga? ¹⁰ Ma têtñ ndoc lau 4,000 senñ bolom amanñanñ ñandôlu, nañ ñadêlê sip gatop hinnga? ¹¹ Aô gasôm yom pi bolom kainñ dinanñ dom, ma bocke dec mac anñyalê anenñ yom ñahu dom? Ayob daôm ñapep pi lau Sadiusi ti lau Palêsai si yist.” ¹² Têtñ dinanñ ñac si gauc sa. Ma sêñyalê bu inñ ndê yom hêganônñ yist bolom-nga dom. Sêñyalê bu inñ kêtñ puc ñac bu sêyob dau pi yom nañ lau Sadiusi ti lau Palêsai sêndôhônñ têtñ lau.

Pita hoc Yisu ñahu asê

(Mak 8:27-30; Luk 9:18-21)

¹³ Yisu ti ndê ñgacsêñomi sêhôt asê gameñ nañ sêsam bu Sisaria Pilipai, ma inñ ndac ñac, “Lau sêsôm sake pi ñamalac ndê Atu? Sêsôm bu inñ asa?” ¹⁴ Ma sêsôm, “Lau ñatô sêsôm bu am Jon, Ñgac Kêku Lau-nga, ma ñatô sêsôm bu am Elaija, ma ñatô sêsôm bu am Jeremaya me propet akwa-kwa si danñ.”

¹⁵ Goc Yisu ndac ñac, “Ma mac daôm, mac asôm bu aô asa?” ¹⁶ Ma Saimon Pita ô yom ma sôm, “Am

Mesaya, Anötö Tali N̄adau ndê Atu am.”¹⁷ Dec Yisu sôm, “O Saimon, Jona ndê atu, aö awħaŋ hóc am, bu ŋamalac daŋ hoc yom dau asê têŋ am dom. Damaŋ undambê-ŋga kêŋ gauc dinaŋ têŋ am.¹⁸ Aö wasôm têŋ am, bu am Pita, ma aö wandic aneŋ gôlôwac dabuŋ sa sêlhac hoc dau ŋahô.* Ma ŋaclai lambwam-ŋga gitôm dom bu ku ŋac dulu.¹⁹ Ma aö wakêŋ ki têŋ am bu yob gatam lau sêsôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu-ŋga. Ma gêŋ bocke naŋ am bu êmbwala su yêc nom, naŋ wambwala su yêc undambê. Ma gêŋ bocke naŋ am bu sô dôŋ yêc nom, naŋ wasô dôŋ yêc undambê bocdinaŋ.”²⁰ Yisu sôm yom dinaŋ su, goc gic yao iŋ ndê ŋgacsêŋomi ti ŋaŋga, bu sêsôm asê têŋ lau bu iŋ Mesaya dau dom.

Yisu sôm gwananŋ bu iŋ oc hóc ŋandê (Mak 8:31-33; Luk 9:22)

²¹ Têŋ têm dinaŋ Yisu gic hu sôm yom têŋ ndê ŋgacsêŋomi, pi gêŋ naŋ oc hóc asê iŋ. Iŋ whê sa bu iŋ gic waê bu têŋ Jerusalem ndi, ma lau bata Israel-ŋga ti dabuŋsiga atu-tu, ma kêdôhônwaga yomsu-ŋga oc sêkêŋ ŋawapac daêsam têŋ iŋ e lau sêndic iŋ ndu. Ma têŋ bêc titô-ŋga Anötö oc uŋ iŋ sa mbo tali tiyham.²² Goc Pita kôc iŋ sa ŋasawa sauŋ gi, ma sôm iŋ bocdec bu, “Pômdau, mba! Tu Anötö-ŋga, oc mba! Gêŋ dinaŋ oc tap am sa dom andô!”²³ Yisu kac dau kwi ma sôm têŋ Pita, “Sadaŋ, kôc daôm sa lhô su! Am gauc gêm bu lhac aö ahuc, a? Am kêyalê Anötö ndê lêŋ dom, am bu êmkuc ŋamalac si gauc ŋambwa.”

Lau naŋ sêŋkuc Yisu oc sêhóc ŋawapac (Mak 8:34-9:1; Luk 9:23-27)

²⁴ Goc iŋ sôm têŋ iŋ ndê ŋgac-sêŋomi, “Asa naŋ tac whiŋ bu êŋkuc aö, naŋ êŋgwiniŋ dau ma hóc ndê a gicso dau sa, ma êŋkuc aö.²⁵ Bu asa naŋ tac whiŋ bu sap gêŋ nom-ŋga dôŋ ŋapaŋ tu mbo tali-ŋga, naŋ oc niŋga.

Magoc asa naŋ bu hu gêŋ nom-ŋga siŋ tu êŋkuc aö-ŋga, naŋ oc niŋga dom.²⁶ Ŋamalac daŋ bu po gêŋ nom-ŋga hoŋ sa, magoc iŋ dau gatu bu niŋga, dec gêŋ nom-ŋga hoŋ dinaŋ oc tôm dom bu nem iŋ sa. Gêŋ ŋayham bocke yêc, naŋ gitôm bu dakêŋ têŋ Anötö ô yac neŋ gatuŋ?²⁷ Tiŋambu Ŋamalac ndê Atu oc mbu meŋ ti Damba ndê ŋaclai ti ŋawasi undambê-ŋga, ma whiŋ aŋela hoŋ. Têŋ dinaŋ iŋ oc kêŋ ŋagêyô têŋ ŋamalac hoŋ tôm ndi, êŋkuc mêtê naŋ ŋac sêkôm.²⁸ Aö wasôm yom ŋandô têŋ mac! Lau ŋatô naŋ sêlhac dec, naŋ oc gacgeŋ sêmbô tali e sêlic Ŋamalac ndê Atu meŋ ti ndê ŋaclai nem gôliŋ-ŋga.”

17

Pita, Jems ma Jon sêlic Yisu ndê ŋawasi

(Mak 9:2-13; Luk 9:28-36)

¹ Bêc 6 giŋga su, goc Yisu kôc Pita, ma Jems lu asi Jon sêwhiŋ iŋ, ma ŋac tawasê sêpi lôc baliŋ daŋ si.² Yêc dindê sêlic Yisu ndê ŋamlic kaiŋ daŋ sa. Iŋ aŋgô andô ŋawê sa gitôm ac pô gameŋ, ma iŋ ndê ŋakwê ŋawasi sêp sambuc.³ Ma sêlic Moses lu Elaija sêhoc dau asê ma iŋlu sem yomgalôm sêwhiŋ Yisu.⁴ Goc Pita sôm têŋ Yisu, “Pômdau, ŋayham kêlêc bu dambo dec. Am bu tac whiŋ, goc aö wakwê bac tō bu mac ambo-ŋga, am nem bac daŋ, Moses ndê daŋ, ma Elaija ndê bac daŋ.”⁵ Iŋ sôm yom dau mbo, ma dao ti ŋawê atu daŋ sip meŋ ma kêgatôc ŋac ahuc. Ma awħa daŋ sa yêc dao ŋalôm, naŋ sôm, “Aö neŋ atuŋgac dau dindec. Aö gatisambuc iŋ, ma atac whiŋ iŋ ndu andô. Aŋgô iŋ ndê yom maŋ!”⁶ Têŋ ndoc ŋgac-sêŋomi tō sêŋgô awħa dinaŋ, naŋ sêtôc dau ŋalêŋ sac, ma sêhu dau aŋgô andô sip nom.⁷ Magoc Yisu têŋ ŋac gi, kêmasêc ŋac ma sôm, “Atisa ma atôc daôm dom.”⁸ Ma sêhóc tandô sa ma sêlic bu Yisu tawasê mbo.

* **16:18:** Yêc Yom Grik Pita ndê ŋaê sêsam bu ‘Petros,’ ma hoc sêsam bu ‘petra.’ Lau ŋatô gauc gêm bu Yisu ndê yom pi hoc naŋ iŋ ndê gôlôwac dabuŋ oc sêlhac ŋahô, naŋ hêganônŋ yom naŋ Pita hoc asê pi Yisu. Bu Pita hoc yom asê ma sôm bu Yisu iŋ Mesaya, Anötö Atu, ma yom dau ti gôlôwac dabuŋ hoŋ si yom sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋahu.

*Gêndac pi Elaija
(Mak 9:11-13)*

⁹ Tiŋambu ŋac sêsip akêŋ lôc dau sêmen, ma Yisu kên yao ŋac bocdec bu, “Andic miŋ pi gêŋ naŋ mac alic naŋ dom, e Ŋamalac ndê Atu tisa akêŋ lau batê-ŋga.” ¹⁰ Ma ŋgacsêŋomi tō dinaŋ sêndac iŋ bocdec bu, “Lau †Skraib naŋ sêndôhôn yomsu, naŋ sêsôm bu Elaija oc meŋ hōc asê muŋ, ma tiŋambu Mesaya oc meŋ. Yom dau ŋahu bocke?” ¹¹ Goc Yisu ô yom ma sôm, “Elaija gic waê bu meŋ ma êmasaŋ gêŋ hon tisolop. ¹² Ma aō wasôm têt mac, bu Elaija meŋ su, tigeŋ lau sêŋyalê iŋ dom. Ma sêkôm mêtê sac têt iŋ tôm ŋac atac whiŋ. Ma ŋalêŋ tigeŋ Ŋamalac ndê Atu oc sip ŋac si amba, ma sêkêŋ ŋandê atu têt iŋ.” ¹³ Têt dinaŋ ŋac si gauc sa bu Yisu ndê yom pi Elaija hêganôn Jon, Ŋgac Kêku Lau-ŋga.

*Yisu soc ŋalau sac su yêc balê dan
(Mak 9:14-29; Luk 9:37-43)*

¹⁴ Têt têt ŋac sêmbu sêmen, naŋ sêtap lau toŋ atu sa, ma ŋgac dan têt Yisu gi ma pôn haduc. ¹⁵ Ma iŋ sôm, “Pômdau, tamwalô aneŋ balê ma nem iŋ sa. Iŋ hōc ŋawapac atu dan, ma ndoc daêsam kôm iŋ titon e peŋ sip ya me bu. ¹⁶ Aō gakôc iŋ gatêŋ nem ŋgac-sêŋomi ga, magoc ŋac sêtôm dom bu sêkôm iŋ ŋayham sa.” ¹⁷ Ma Yisu sôm, “O mac lau sac! Aō gambo gawhiŋ mac ŋasawa hic baliŋ su, ma bocke mac atôm dom bu akôm gêŋ dan? Aō wambo wawhiŋ mac tu wanem mac sa-ŋga ŋapaŋ dom! Mac nem akêŋ whiŋ mbasi. Akôc balê dau sa amen.” ¹⁸ Goc Yisu hec yom ŋalau sac naŋ mbo balê dau ŋalôm, ma soc iŋ sa awê gi, ma ŋagahô eŋ balê dau ŋayham sa.

¹⁹ Tiŋambu ŋgacsêŋomi sêtêŋ Yisu si, ma sêndac iŋ gelec, “Tu sake-ŋga yac atôm dom bu aseŋ ŋalau sac dinaŋ su?” ²⁰ Ma iŋ ô yom ma sôm, “Mac atôm dom, bu mac akêŋ whiŋ Anötô ndê ŋaclai gitôm dom. Yomandô aō

wasôm têt mac, bu mac nem akêŋ whiŋ bu nditôm gêŋ sauŋ andô dan, tôm soc ŋamatu sauŋ, dec oc tôm bu mac asôm têt lôc dan bu puc dau sa ma têt gameŋ wakuc ndi, goc lôc dau oc ndi. Akêŋ whiŋ, ma mac oc atôm bu akôm gêŋ hon. [²¹ Yac bu dasoc ŋalau sac kaiŋ dinaŋ su, goc gêŋ ŋamata-ŋga dahu gêŋ daneŋ-ŋga siŋ tu gauc nem Anötô-ŋga, ma daten mbec ŋaŋga.]”

*Yisu sôm tiyham bu iŋ oc mbac ndu
ma tisa tiyham*

(Mak 9:30-32; Luk 9:43-45)

²² Tiŋambu Yisu ndê ŋgac-sêŋomi sêkac dau sa yêc gameŋ Galili-ŋga, ma iŋ sôm têt ŋac, “Tiŋambu oc sêkêŋ Ŋamalac ndê Atu sip lau ŋatô amba. ²³ Ŋac oc sêndic iŋ ndu, magoc têt bêc titô-ŋga Anötô oc uŋ iŋ sa mbo tali tiyham.” Yisu ndê yom dinaŋ kôm ŋgacsêŋomi si ŋalôm ŋawapac ŋandô.

Takis Lôm Dabuŋ-ŋga

²⁴ Tiŋambu Yisu ti ndê ŋgac-sêŋomi sêhōc asê malac Kapenaom, ma lau naŋ sêkôc takis lôm dabuŋ-ŋga,* naŋ sêtêŋ Pita si ma sêndac iŋ bocdec bu, “Bocke? Mac nem kêdôhônwaga oc kêt mone nemlhi takis lôm dabuŋ-ŋga, me mba?” ²⁵ Ma Pita sôm, “Hecen, iŋ oc nemlhi.”

Têt ndoc Pita sôc andu gi, naŋ iŋ gic miŋ yom dau têt Yisu dom, magoc Yisu dau ndac iŋ, “Saimon, am gauc gêm sake? Kiŋ nom-ŋga sêkôc takis yêc lau asa? Sêkôc yêc ŋac dau si atui, me sêkôc yêc lau ŋatô?” ²⁶ Goc Pita ô yom ma sôm, “Ŋac sêkôc takis yêc lau ŋatô.” Ma Yisu sôm, “Bocdinaŋ yomsu takis-ŋga hêganôn Kiŋ ndê atui dom. ²⁷ Tigeŋ yham dom bu ŋac sêlic yac sac. Bocdinaŋ sa ndi ma kêt gam yêc bugictoŋ. Ma i ŋamata-ŋga naŋ am hê sa, naŋ kac i dau whasuŋ sa, ma am oc tap mone sa gitôm bu nemlhi hêclu neŋ takis lôm dabuŋ-ŋga. Kôc sa, ma kêt têt ŋac.”

* **17:24:** Tôm yala tigeŋ-tigeŋ laungac Israel-ŋga hon naŋ si yala hōc gêlêc 20, naŋ semlhi takis lôm dabuŋ-ŋga. Takis dau gitôm lau Grik si mone drakma lu, gitôm ŋaôli naŋ sêkôc tu gwelen bêc lu-ŋga. Alic Eks 30:13; ma 38:26.

18

Asa ti namalac namata-nga?

(Mak 9:33-37; Luk 9:46-48)

¹ Têñ ndoc dinañ ngac-sêñomi sêtêñ Yisu si, ma sêndac in bocdec bu, “Lau nañ sêmbô Anötö ndê gôlinj ñapu, nañ si asa ti namalac namata-nga?” ² Goc Yisu ta balêkoc saunj dañ meñ, ma kêñ in kalhac ñac ñalhu. ³ Ma in sôm, “Anem daôm kwi ma aŋwiniñ daôm e atôm balêkoc saunj. Bu mba, nañ wasôm yom ñandô têt mac bu mac atôm dom bu asôc Anötö ndê gôlinj ñapu. ⁴ Asa nañ bu êñwiniñ dau nditôm balêkoc dindéc, nañ ti namalac namata-nga yêc Anötö ndê gôlinj ñapu. ⁵ Ma asa nañ kôc balêkoc saunj dañ gitôm in dindéc, nañ sa tu aneñ ñaê-nga, nañ gitôm in kôc aô dauñ sa.”

Puc pi lêtôm

(Mak 9:42-48; Luk 17:1-2)

⁶ Ma Yisu sôm, “Namalac dañ bu tim balêkoc saunj dindéc si dañ nañ kêñ whiñ aô bu kôm mêtê sac, nañ kôm giso atu. Oc ñayham bu dasô hoc atu dañ pi in kachu, ma tambalinj in sip gwêc tim ndi, ma gwêc kô in mbac ndu. Ma boc-dinañ oc tôm dom bu in tim balêkoc dau, ma tiñambu tap Anötö ndê matôc sa.

⁷ “Aô wasôm têt mac, bu gêt lêtôm-nga oc sêmeñ, ma sêkêñ ñawapac têt lau nom-nga. Tigenj asa nañ bu kôc gêt lêtôm-nga dañ meñ, nañ oc tap Anötö ndê matôc sa. Oyaê! ⁸ Bocdinañ am amam me gahim dañ bu wê am bu kôm sac, goc tim kic. Oc ñayham bu am sôc undambê ma ndôc tamli ti amam gatuc me gahim gatuc, hóc gêlêc nañ am kôm sac ti lic sambuc e Anötö tuc am sip ya nañ sa ñapañ, nañ ndi. ⁹ Ma am nem tanôm bu wê am bu kôm sac, goc kip sa ma êmbalinj ñinga. Am bu mbo tamli ndôc undambê ti tanôm tigenj, nañ hóc gêlêc am mbo ti tanôm lu ma kôm sac, dec tiñambu Anötö tuc am sip ya lambwam-nga ndi.”

Yom gôlinj pi domba nañ giñga
(Luk 15:4-7)

¹⁰ “Ma ayob daôm ñapep bu alic lau saunj dindéc gitôm gêt ñambwa dom. Aô wasôm têt mac, bu ñac si añela nañ sêmbô undambê, nañ sêlhac Damañ undambê-nga ndê aŋô andô-nga. [¹¹ Namalac ndê Atu meñ bu nem lau nañ siñga su, nañ si.]

¹² “Akôc gauc pi ngac dañ nañ yob domba 100. Têt ndoc domba dañ bu êñsêlêñ bambalinj e ndi ñinga, nañ in oc kôm sake? In oc hu 99 siñ sêmbô, ma sa ndi êñsalê dañ nañ giñga. ¹³ Aô wasôm têt mac bu têt ndoc in tap sa, nañ in ndê atac ñayham tu domba tigenj dinañ-nga oc hóc gêlêc in ndê atac ñayham pi 99 nañ sêmbô, nañ su. ¹⁴ Ma bocdinañ, mac nem Damam undambê-nga tec bu lau saunj dañ sêniñga.”

Lêt tamatôc asidôwai si yom-nga

¹⁵ “Am nem asidôwa dañ bu kôm sac têt am, goc am tamwasêm têt in ndi, ma sôm in ndê giso asê têt in. In bu ñgô am nem yom ma kac ndê ñalôm kwi, dec amlu apitigenj tiyham ma ambo ti yom malô. ¹⁶ Magoc in bu ñgô dom, dec kôm tôm yac neñ ñagôlinj, nañ sôm bu yom nañ lau lu me tö sêpuc dôñ, nañ dakôc sa ti yom ñandô. Boc-dinañ kôc namalac tigenj me lu sêwhiñ am, tu bu sêpuc am nem yom dôñ-nga, ma atêt nem asidôwa dau andi. ¹⁷ Ma asidôwa dau bu sôc lau dinañ si yom ñapu dom, nañ sôm yom dau asê têt gôlôwac dabuñ hoñ. Ma in bu tec bu sôc gôlôwac dabuñ si yom ñapu, nañ goc alic in gitôm ngac sambuc me ngac kôc takis-nga nañ kêyalê Anötö dom.

¹⁸ “Aô wasôm yom ñandô têt mac. Gêt bocke nañ mac ambwala su yêc nom, nañ wambwala su yêc undambê. Ma gêt bocke nañ mac asô dôñ yêc nom, nañ wasô dôñ yêc undambê bocdinañ.

¹⁹ “Ma gêt dañ tiyham. Mac nem namalac lu me tö bu ñalôm tigenj bu atenj gêt dañ têt Damañ undambê-nga, nañ in oc kêñ têt mac. ²⁰ Nahu bu gameñ bocke nañ mac nem namalac lu

me tö akac daôm sa tu aneñ ñaê-nga, nañ aö oc wambo wawhiñ mac.”

Dasuc asidôwai si sac kwi man

²¹ Pita têtñ Yisu gi, ma ndac in bocdec bu, “Pômdau, sôm têtñ aö. Aneñ asidôwa dañ bu kôm sac têtñ aö ñapañ, nañ wasuc in ndê sac kwi tidim hinga? Nditôm 7, me tidim hinga?”

²² Goc Yisu sôm, “Aö wasôm têtñ am, bu tidim 7 dom. Suc in ndê sac kwi tidim 77 ma hôc gêlêc. Sé sa dom!

²³ “Anğô su nañ! Aö bu wawhê sa têtñ mac, lêtñ dasuc sac kwi-nga nañ gic waê lau nañ sêmbo Anötö ndê gôliñ ñapu. Kiñ dañ mbo, ma in tac whiñ bu êmasañ yom whiñ in ndê lau akiñ nañ si têtñ yêc in. ²⁴ In gic hu gwelen dau, ma sêkêñ ngac dañ kalhac in anğô-nga, nañ ndê têtñ atu andô, gitôm mone talent 10,000.* ²⁵ Ngac dinañ gitôm dom bu ô ndê têtñ, goc Kiñ dau sôm bu sêkêñ in ti in ndê awhê ma balêkoc ma in ndê gêtñ hon bu lau sênemli ô têtñ dau. ²⁶ Dec ngac akiñ dau hu dau sip gi pôtñ haduc têtñ Kiñ, ma ten in bocdec bu, ‘Kêñ ñasawa têtñ aö, ma waô gêtñ hon!’ ²⁷ Goc Kiñ tawalô in, ma hu yom têtñ-nga siñ, ma kêñ in sa gi.

²⁸ “Tigen tiñambu ngac dau tap ngac akiñ dañ sa, nañ ndê têtñ sauñ yêc in, gitôm mone ðdenarii 100.† In gôlô ngac dau dôtñ, hôc in sip kachu, ma sôm, ‘Am ndic nem têtñ têtñ aö!’ ²⁹ Ma ngac dau hu dau sip gi pôtñ haduc ma ten in bocdec bu, ‘Kêñ ñasawa têtñ aö ma waô neñ têtñ.’ ³⁰ Tigen in tec, ma kêñ ngac dau ndöc gapocwalô e in ô têtñ hon pacndê. ³¹ Lau akiñ ñatô sêlic gêtñ dinañ, dec ñalôm ñawapac ñandô, ma sêtêñ Kiñ si ma sic miñ gêtñ hon têtñ in. ³² Goc in ta ngac akiñ dau ma sôm têtñ in, ‘Am ngac sac! Am ten aö bu tañwalô am, dec aö gahu am nem yom têtñ-nga siñ. ³³ Tu sake-nga am tamwalô ngac dinañ dom, gitôm aö tañwalô am?’ ³⁴ Goc in tac ñandê atu, ma kêñ ngac akiñ dau têtñ lau gapocwalô-nga, bu sêndic in ñamlic ñandê

ma ndöc gapocwalô e in ndic ndê têtñ sambuc su.”

³⁵ Yisu gic bata yom gôliñ dau, goc sôm, “Mac bocdinañ, asuc nem asidôwai si sac kwi ma gauc nem tiyham dom. Bu mba, dec aneñ Damañ undambê-nga oc kôm têtñ mac gitôm Kiñ dinañ kôm têtñ ndê ngac akiñ.”

19

Anötö tec bu awhê lu ngac sêhu dau siñ

(Mak 10:1-12)

¹ Yisu sôm yom dau su, goc hu gameñ Galili-nga siñ, ma têtñ gameñ Judia-nga nañ yêc Bu Jordan ñadañga têtñ ac pi-nga, nañ gi. ² Lau daêsam sêñkuc in, ma yêc gameñ dinañ in kôm ñac si gêmbac ñayham sa.

³ Ma lau Palêsai ñatô sêtêñ in si bu sêtim in, dec sêndac in bocdec bu, “Yom dañ yêc, nañ têtñ bu ngac dañ hu ndê awhê siñ, me mba? In oc êngili yomsu, me mba?” ⁴ Goc in sôm, “Mac anyalê Anötö ndê yom nañ sêto yêc, me mba? Yom dau sôm bu, ‘Têtñ têtñ ñamata-nga Anötö kêmasañ ñamalac awhê ma ngac.’ ⁵ Ma yom dañ tiyham sôm, ‘Tu dinañ-nga ngac dañ oc hu damba lu dinda siñ, ma sap in ndê awhê dôtñ. Ma inlu sêti gêtñ tigen.’ ⁶ Yom dau whê sa bu inlu sêmbo sêtôm ñamalac lu dom, inlu sêti gêtñ tigen yêc Anötö anğô-nga. Bocdinañ yham dom andô bu ñamalac sêkac gêtñ nañ Anötö dau kêñ pitigen, nañ su.”

⁷ Goc sêndac in, “Bocdinañ dec tu sake-nga Moses to yomsu dañ, nañ sôm bu ngac dañ gitôm bu to bapia hu nawhê siñ-nga, goc hu in siñ?” ⁸ Ma Yisu ô yom bocdec bu, “Moses kêyalê bu mac nem ñalôm ñadandi, dec sôm bu ngac dañ gitôm bu hu ndê awhê siñ. Tigen têtñ têtñ ñamata-nga Anötö kêmasañ ñamalac awhê ma ngac tu bu sêhu dau siñ-nga dom. ⁹ Aö wasôm têtñ mac, bu yom tigen yêc bu ngac dañ hu ndê awhê siñ, nañ awhê dau kôm mêtê mockaiñ-nga whiñ ngac dañ. Ma

* **18:24:** Lau Grik si mone nañ sêsam bu talent, nañ ñaöli atu andô - talent tigen gitôm K5-6,000. Bocdinañ ngac dau ndê têtñ hôc gêlêc 5 milien kina. † **18:28:** Ngac dau ndê têtñ gitôm K5-600.

ngac dan bu hu ndê awhê siñ tu gêñ dau-nga dan-nga, ma nem awhê wakuc, nan kôm mêtê mockain-nga yêc Anötö anğô-nga.”

¹⁰ Têñ dinan Yisu ndê ngac-sêñomi sêsôm têtñ in, “Bu bocdinañ, dec mboe oc ñayham bu lau sênem dau dom, a? Oc ñawapac atu bu awhê lu ngac sêsôc yom dau ñapu.” ¹¹ Magoc in sôm, “Mba! Anötö kêmasañ awhê lu ngac bu sênem dau. Magoc lau tigen-tigen in kêmasañ ñac bu sênem awhê me ngac dom. ¹² Lauñgac ñatô dindai sêkôc ñac, nan sêtôm dom bu sênem awhê. Ma lauñgac ñatô nan sêsê ñac bu sênem awhê dom. Ma ñatô sêkên dau sambuc tu gwelen ñawaê ñayham-nga tu bu sêpo Anötö ndê gôlin sa, ma tu dinan-nga dec sem awhê dom. Am asa nan gitôm bu kôc yom dindac sa ma sôc ñapu, nan kôc sa.”

Yisu gêm mbec balêkoc
(Mak 10:13-16; Luk 18:15-17)

¹³ Lau ñatô sêkôc si balêkoc sêtên Yisu si. Ñac tac whin bu in kên amba sac ñac, ma ten mbec pi ñac. Tigen ngacsêñomi sêsôm dinda ti dambai. ¹⁴ Goc Yisu sôm, “Atec balêkoc sêtên aö sêmên. Alhac ñac ahuc dom, bu Anötö ndê gôlin gic lau nan sêtôm balêkoc sañ dindac, nan ñawaê.” ¹⁵ Ma in kên amba sac ñac hon ma gêm mbec ñac, goc tisa ma kôlhô gi.

Ngac ti lêlôm
(Mak 10:17-22; Luk 18:18-23)

¹⁶ Ma ngac dan têtñ Yisu gi, ma ndac in bocdec bu, “Kêdôhônwaga, aö wakôm gên ñayham bocke, dec tinambu Anötö oc kôc aö sa wandöc tanli yêc undambê?” ¹⁷ Yisu ô yom ma sôm, “Tu sake-nga am ndac aö bu gên sake in gên ñayham? Anötö tawasê in ñayham. Am bu ndöc tamli yêc undambê, nan danam wambu yomsu nan Anötö kên têtñ Moses.” ¹⁸ Goc ngac dau ndac, “Yomsu hon, me yomsu bocke?” Ma Yisu sôm, “Yomsu bocdec bu, ‘Ndic ñamalac ndu dom. Kôm gên mockain-nga dom. Nem kan gên dom. Sôm yom tasan pi lau dom. ¹⁹ Toc damam lu dinam sa,’ ma ‘Tac whin lau

ñatô gitôm am tac whin daôm.’” ²⁰ Goc in sôm, “Yomsu hon dinan aö kakuc gambo. Ma gên sake yêc tu wakôm-nga?” ²¹ Ma Yisu sôm, “Am bu ti ngac gitên, nan sa ndi ma kên nem gên hon têtñ lau sênemlhi, ma kên ñawa têtñ lau ñalôm sawa. Ma bocdinañ dec êmyalê bu am nem awa ñandô yêc undambê. Ma tinambu mwen ma êmkuc aö.” ²² Ngac dau in ndê yala daêsam dom, ma têtñ ndoc in ngô Yisu ndê yom dinan, goc in kôlhô ti ñalôm ñawapac gi. Nahu bu in ngac ti lêlôm.

Puc pi awa ti wapa
(Mak 10:23-31; Luk 18:24-30)

²³ Goc Yisu sôm têtñ ndê ngac-sêñomi, “Yomandô wasôm têtñ mac, bu lau ti lêlôm oc tôm dom bu sêsôc Anötö ndê gôlin ñapu ñagahô, ñahu bu ñac si awa ti wapa hê ñac kwi. ²⁴ Anğô! Bôc atu dan gitôm kamel, oc tôm bu sôc so ñalasê ñagahô hóc gêlêc ngac ti lêlôm dan, nan bu sôc Anötö ndê gôlin ñapu.” ²⁵ Têtñ ndoc ngacsêñomi sêngô yom dinan dec sêhêdaê ñandô, ma sêndac Yisu, “Bu bocdinañ dec asa oc tôm bu tap Anötö ndê mwasin nem lau si-nga sa? Oc ñawapac atu!” ²⁶ Magoc Yisu tahê ñac ma sôm, “Gên nan ñamalac sêtôm dom bu sêkôm, nan Anötö gitôm bu kôm.”

²⁷ Ma Pita ô yom ma sôm, “Yac ahu gên hon siñ tu ankc am-nga. Bocdinañ yac oc atap mwasin bocke sa?” ²⁸ Dec Yisu sôm têtñ ñac hon, “Yomandô wasôm têtñ mac, bu têtñ ndoc ñambu-nga nan gên hon sêtîwakuc, nan ñamalac ndê Atu oc ndöc in ndê pôn Kin-nga ti ñaclai ma ñawasi atu. Ma mac lau nan ankc aö, nan oc andöc pôn 12, ma anem gôlin lau Israel-nga si ton 12. ²⁹ Ma lau hon nan sêhu andu me damba lu dinda, me asidôwai ma balêkoc, me nom siñ tu aö-nga, nan Anötö oc kên gên kain dinan daêsam têtñ ñac ô. Ma tinambu in oc kên ñac sêwêkain gameñ sêndöc tali ñapan-nga.

³⁰ “Magoc lau daêsam nan sêti lau ñamata-nga têtñ têtñ kwahic dec-nga,

nañ oc sêti lau ñambu-nga, ma lau ñambu-nga oc sêti lau ñamata-nga.”

20

Yom gôliñ pi lau nañ sem gwelen yêc ôm wain-nga.

¹ Goc Yisu sôm, “Anğô yom gôliñ dindéc pi Anötö ndê gôliñ, oc whê aneñ yom dinañ sa. Ngac dañ mbo, nañ wêkainñ ôm wain-nga atu dañ. In tisa têtñ bêbêc ganduc ma sôc malac lôm gi, ma kêsâlê lau tu sênem gwelen yêc inñ ndê ôm-nga. ² Inñ tap lau ñatô sa, ma sôm bu inñ oc nemlhi ñac ña mone gitôm ñdenarias tigenñ tu gwelen bêc tigenñ-nga. Goc inñ kêkinñ ñac sêsôc inñ ndê ôm si. ³ Ma têtñ acgatu gitôm 9 kilok, inñ sa gi gêlic lau ñatô sêlhac ñambwa sêlhac malac lôm. ⁴ Ma inñ sôm têtñ ñac, ‘Andi akôm gwelen yêc aneñ ôm wain-nga, ma aô oc wakêtñ ñaôli solop têtñ mac ô nem gwelen.’ ⁵ Goc sêsôc ôm si ma sem gwelen. Ma inñ kôm bocdinañ têtñ ac kalhac lhu ma têtñ 3 kilok telha-nga. Inñ gi tap lau sa, ma kêkinñ ñac si sêkôm gwelen. ⁶ Ma têtñ 5 kilok telha-nga inñ sa gi tap lau ñatô sa, nañ sêlhac ñambwa. Ma inñ sôm têtñ ñac, ‘Tu sake-nga mac ambo ñambwa têtñ acsalô sambuc dindéc?’ ⁷ Ma sêsôm, ‘Lau dañ sêmenñ sêkêtñ gwelen têtñ yac tu akôm-nga dom.’ Goc inñ sôm, ‘Mac andi anem gwelen yêc aneñ ôm.’

⁸ “Têtñ ac gi sip, goc ôm ñadau sôm têtñ inñ ndê ngac ñamata-nga, ‘M bwêc lau nañ sem gwelen sêmbo, nañ sêmenñ, ma kêñ ñac si ñaôli têtñ ñac. Nemlhi lau nañ sêmenñ têtñ 5 kilok telha-nga nañ muñ, goc tiñambu nemlhi lau nañ sêmenñ têtñ bêbêc.’ ⁹ Ma lau nañ ñadau kôc ñac sa têtñ 5 kilok, nañ sêkôc denarias tigenñ-tigenñ ti ñac si ñaôli tôm gi. ¹⁰ Tu dinañ-nga dec lau nañ sic hu gwelen têtñ bêbêc, sêkêtñ bata bu oc sêkôc ñaôli hóc gêlêc denarias tigenñ su. Magoc ñac honñ sêkôc denarias tigenñ. ¹¹ Têtñ dinañ ñac sic hu sêtucdiñ ñadau, ¹² ma sêsôm, ‘Lau nañ sêmenñ tiñambu, nañ sem gwelen gitôm ñasawa apê, ma yac am gwelen atu ma ac pec yac acsalô sambuc dindéc.

Magoc yac honñ akôc ñaôli kainñ tigenñ.’

¹³ Magoc ñadau sôm têtñ ñac si dañ, ‘O aneñ silip! Bocke dec am sôm bu aô gakôm gêtñ so têtñ am? Bêbêc lec am gôlôc bu kôc denarias tigenñ ti am nem ñaôli gwelen-nga. ¹⁴ Boc-dinañ kôc nem ñaôli sa, ma lhö ndi. Aô tac whiñ bu wakêtñ ñaôli têtñ lau ñambu-nga gitôm aô gakêtñ têtñ am. ¹⁵ Mone dindéc aneñ gêtñ, ma wakôm tôm aô atac whiñ. Bocke dec am gêlic sac bu aô ngac wamwasinñ lau-nga.’ ”

¹⁶ Goc Yisu sôm têtñ ndê ngac-sêñomi, “Bocdinañ, lau ñambu-nga oc sêti lau ñamata-nga, ma lau ñ amata-nga oc sêti lau ñambu-nga.”

Yisu sôm tiyham bu inñ oc mbac ndu (Mak 10:32-34; Luk 18:31-33)

¹⁷ Tiñambu Yisu ma lau nañ sêñkuc inñ, sêñsêlêtñ sêmbo señ bu sêpi malac Jerusalem sêndi. Ma Yisu wê ngacsêñomi 12 sêsa si sêmbo dau-nga, ma sôm têtñ ñac, ¹⁸ “Kwahic dec yac oc dapi malac Jerusalem dandi, ma ngac dañ oc kêñ ñamalac ndê Atu sip dabuñ-siga atu-tu ti kêdôhônwaga yomsu-nga amba. Ñac oc sêkic yom bu sêndic inñ ndu, ¹⁹ ma sêkêtñ inñ sip lau Rom-nga amba. Ma lau Rom-nga oc sêsu inñ susu, ma sêndic inñ ñamlic ñandê atu, goc sêndic inñ ndu pi a gicso dau. Ma têtñ bêc titô-nga, Anötö oc uñ inñ sa mbo tali tiyham.”

Jems lu Jon bu sêhóc gêlêc ngac-sêñomi ñatô (Mak 10:35-45)

²⁰ Têtñ ndoc dinañ Jems lu Jon dinda bu teñ gêtñ dañ têtñ Yisu nem inñlu awha, goc kôc Sebedi ndê atu lu dinañ sa sêtêtñ Yisu si, ma pônñ haduc yêc inñ anğô-nga. ²¹ Ma Yisu ndac, “Am tac whiñ sake?” Goc awhê dau sôm, “Aô tac whiñ bu am toc aneñ atuñ lu dindéc sa, ma sôm bu inñlu sêndôc sêwhiñ am têtñ ndoc am ndôc nem pônñ kinñ-nga ma nem gôliñ lau. Kêñ dañ ndôc amam andô-nga, ma dañ ndôc gasê-nga.” ²² Dec Yisu sôm têtñ inñlu, “Amlu anyalê gêtñ nañ amlu andac, nañ dom. Amlu atôm bu anôm gêtñ sip laclhu ñawapac-nga nañ aô wanôm,

a?” Ma injlu sêsôm, “Aêc, alu atôm.”
²³ Ma Yisu sôm, “Yomandô, amlu oc ahôc njawapac gitôm aô wahôc. Magoc aô dec oc wanjalinj lau sa bu sêndöc aô amanj andô-nga me gasê-nga, nanj dom. Aneñ Damanj ti njadau bu ênjalinj lau sa bu sêndöc dinanj.”

²⁴ Têñ ndoc ngacsêñjomi amanjlu sêngô yom dau njawaê, dec kôm njac atac njandê têtñ Jems lu Jon. ²⁵ Goc Yisu mbwêc njac sêtêtñ inj si, ma sôm, “Mac anjyalê bu lau sambuc si gôlinjwaga sêtoc dau sa têtñ njac si lau, ma njac si lau bata sêngwininj lau nanj sêmbo njac njapu. ²⁶ Tigenj mac anjuc njac si mêtê dau dom. Mba! Mac nem asa nanj tac whinj bu ti njamalac tiwaê yêc Anötö anjô-nga, nanj nem akiñ mac. ²⁷ Aêc! Asa nanj bu ti mac nem njamalac njamata-nga, nanj ênjwininj dau ma ti mac nem njac akiñ njambwa. ²⁸ Njalênj tigenj Njamalac ndê Atu meñ bu lau sênem akiñ inj dom. Inj meñ bu nem akiñ lau, ma bu kêñ dau ti da bu nemlhi lau daêsam si sac njatôp.”

*Yisu kôm njac tapec lu njayham sa
 (Mak 10:46-52; Luk 18:35-43)*

²⁹ Têtñ ndoc Yisu ti inj ndê njacsêñjomi sêhu malac Jeriko sinj, nanj lau daêsam sêñkuc inj. ³⁰ Njacsêñjomi tapec lu sêndöc señ njamakê, ma sêngô njawaê bu Yisu kêsêlêñ meñ, goc sêmbwêc, “Pômdau, Dawid ndê Atu, tamwalô alu.” ³¹ Goc lau sêsôm injlu bu sênem dau dôtñ. Magoc injlu sêmbwêc ti njannga, “Pômdau, Dawid ndê Atu, tamwalô alu.” ³² Yisu kwê dôtñ kalhac ma ta injlu sêmeñ. Ma inj ndac, “Amlu atac whinj bu wakôm sake têtñ amlu?” ³³ Ma sêo yom ma sêsôm, “Pômdau, alu atac whinj bu tanôtñ njayham sa.” ³⁴ Dec Yisu tawalô injlu, ma kêmasêc injlu tandô. Ma njagahô injlu tandô njayham sa, ma sêñkuc inj.

* **21:12:** Lau sêmeñ akêñ gameñ baliñ bu sêlic om atu-atu yêc malac Jerusalem, ma bu sêkêñ da ya ti sêtoc Anötö sa yêc lôm dabunj. Njacsêñjomi dom bu sênemlhi gêtñ bu sêkêñ ti da, me sênemlhi takis lôm dabunj-nga njac mone akêñ njac si gameñ, ma bocdinanj lau njatô sêkôm gwelenj yêc lôm dabunj ma sêo njac si mone njac mone nanj gitôm bu sênemlhi gêtñ-nga.

21

Yisu hêc asê Jerusalem

(Mak 11:1-10; Luk 19:29-38; Jon 12:12-15)

¹ Njacsêñjomi sa Jerusalem ma sêhêc asê malac Betpaji yêc Lôc Olib. Ma Yisu kêkinj ndê njacsêñjomi si njac lu, ² ma sôm têtñ injlu, “Amlu asêc malac dindê andi, ma amlu oc atap donjki dinda danj sa, nanj sêsô dôtñ kalhac, whinj donjki dau njatu. Anjapwêc su, ma akôc sa atêtñ aô amênj. ³ Ma njamalac danj bu ndac amlu pi gêtñ dau, nanj asôm têtñ inj bu, ‘Pômdau tac whinj bu donjki lu dindec sênem inj sa,’ ma njagahô inj oc kêñ donjki lu dau têtñ amlu.”

⁴ Njalênj dinanj dec yom nanj propet akwa danj sôm, nanj njandô sa. Yom dau sêto yêc bocdec:

⁵ Asôm têtñ lau †Sayon-nga bu, “Alic su nanj! Mac nem Kinj têtñ mac meñ. Inj njac malô, ma inj meñ ndöc donjki njatu danj njahô.” [*Sek 9:9; Ais 62:11*]

⁶ Njacsêñjomi lu dinanj sêsêc malac si, ma sêkôm tôm Yisu sôm. ⁷ Sêwê donjki dinda lu njatu sêtêtñ Yisu si, ma sêkêñ njac si njakwê awê-nga sac donjki, ma Yisu pi gi ndöc njahô. ⁸ Ma lau daêsam sêhê si njakwê yêc señ, ma sêhêako a njalaunj ma sêkêñ yêc señ. ⁹ Ma lau tonj atu nanj sêñsêlêñ sêmunj Yisu, ti lau nanj sêñkuc inj, nanj sêmbwêc, “Hosana têtñ Dawid ndê Atu. Anötö nem mbec inj nanj meñ gêm Pômdau anjô. Hosana têtñ Anötö lôlôc-nga.”

¹⁰ Têtñ ndoc Yisu sêc malac Jerusalem gi, nanj lau malac-nga honj gauc gêm yom daêsam ma sêndac, “Inj asa dê?” ¹¹ Ma lau daêsam sêngô njac si yom ma sêsôm, “Inj Yisu, propet atu nanj meñ akêñ malac Nasaret yêc gameñ Galili-nga.”

*Yisu soc lau su yêc lôm dabunj
 (Mak 11:15-18; Luk 19:45-46)*

¹² Yisu sôc lôm dabuŋ ŋabatêm-ndô gi, ma soc lau naŋ sic dulu gêŋ ti semlhi gêŋ, naŋ su. Ma inŋ tac lau naŋ sêo mone,* naŋ si tebo sa, ma lau naŋ sêkêŋ balusi† tu lau sênemlhi-ŋga, naŋ inŋ kêbalip ŋac si gêŋ hoŋ giŋga. ¹³ Ma inŋ sôm, “Sêto Anötö ndê yom yêc, naŋ sôm, ‘Aneŋ andu gic waé bu lau sêteŋ mbec sêmbo-ŋga.’ Tigeŋ mac akôm Anötö ndê andu ti lau kaŋ si gameŋ.”

¹⁴ Lau bôliŋ ti lau tapec sêteŋ Yisu si yêc lôm dabuŋ ŋamakê, ma inŋ kôm ŋac ŋayham sa. ¹⁵ Ma balêkoc naŋ sêmbo gameŋ dinaŋ, n aŋ sêmbwêc yom bocdec, “Hosana têt Dawid ndê Atu!” Magoc têt ndoc dabuŋsiga atu-tu ma kêdôhônwaga yomsu-ŋga sêlic gêŋ dalô naŋ Yisu kôm, ma sêŋgô balêkoc dau si yom, dec kôm ŋac atac ŋandê atu. ¹⁶ Ma sêndac inŋ, “Am ngô balêkoc dindêc sêmbwêc yom so, me?” Ma inŋ sôm, “Mba! Sêto yom yêc bocdec bu, ‘Anötö kêyalinŋ balêkoc ti lau sauŋ sa, tu bu sêhoc inŋ ndê waé asê-ŋga.’”

¹⁷ Tiŋambu Yisu hu ŋac siŋ ma sa yêc malac Jerusalem gi, ma têt ôbwêc dinaŋ inŋ yêc malac Betani.

Yisu pucbo a kiŋ daŋ
(Mak 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Têt bêtêc ganduc Yisu kêsêlêŋ bu mbu têt Jerusalem ndi, ma gêŋ yô inŋ. ¹⁹ Ma inŋ gêlic a kiŋ daŋ kalhac seŋ ŋamakê, goc têt a dau gi ma kêsâlê a ŋandô. Tigeŋ a dau ŋandô mba, inŋ tap ŋalaŋ ŋambwa sa. Dec inŋ pucbo a dau ma sôm, “Am oc nem ŋandô tiyham dom!” Ma ŋagahô a dau mbac. ²⁰ Têt ndoc ŋgacsêŋjomi sêlic gêŋ dau, dec sêhêdaê ma sêndac dandi, “Bocdec a dindê mbac ŋagahô?” ²¹ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Aô wasôm yom ŋandô têt mac. Akêŋ whiŋ, ma atac lu-lu pi Anötö ndê ŋaclai dom. Ma mac oc atôm bu akôm tôm naŋ aô gakôm têt a dindê. Ma mac oc atôm bu akôm gêŋ dalô atu-tu ŋatô whiŋ. Oc nditôm mac asôm têt lôc dindê bu, ‘Puc daôm sa, ma sip gwêc ŋalôm ndi,’ ma gêŋ dau

oc ŋandô sa. ²² Mac bu akêŋ whiŋ, goc gêŋ naŋ mac atet têt Anötö, naŋ inŋ oc kêt têt mac.”

Gêndac pi Yisu ndê ŋaclai ŋahu
(Mak 11:27-33; Luk 20:1-8)

²³ Yisu têt lôm dabuŋ gi, ma kêdôhônŋ lau mbo lôm ŋamakê, ma dabuŋsiga atu-tu ti lau bata Israel-ŋga sêteŋ inŋ si. Ma sêndac inŋ, “Am kêt ŋaclai yêc nde, bu kôm gêŋ hoŋ naŋ am kôm? Asa kêt têt am?” ²⁴ Ma inŋ sôm, “Gêŋ ŋamata-ŋga aô wakêŋ gêndac daŋ têt mac. Mac aô aneŋ yom muŋ, goc wasôm aneŋ ŋaclai ŋahu asê têt mac. ²⁵ Mac asôm têt aô, asa kêt ŋaclai têt Jon, dec inŋ kêku lau? Anötö kêt ŋaclai têt inŋ, me mba?”

Goc ŋac sem yomgalôm pi Yisu ndê gêndac, ma sêsôm têt dandi, “Yac bu dasôm bu Anötö kêt ŋaclai têt Jon, goc inŋ oc ndac yac, ‘Tu sake-ŋga mac akêŋ whiŋ Jon dom?’” ²⁶ Magoc yac bu dasôm bu Jon kêku lau kêkuc ŋamalac nom-ŋga si gauc ŋambwa, dec lau oc sêkôm yac ŋayom, ŋahu bu sêlic Jon bu Anötö ndê propet daŋ.” ²⁷ Bocdinaŋ sêsôm têt Yisu, “Yac aŋyalê dom.” Ma inŋ sôm têt ŋac, “Ma bocdinaŋ aô wasôm aneŋ ŋaclai ŋahu asê têt mac dom.”

Yom gôliŋ pi balê lu

²⁸ Goc Yisu sôm têt ŋac, “Akêt gauc pi yom dindêc. Ngac daŋ ti inŋ ndê atu lu sêmbo. Têt bêt daŋ inŋ ndac balê daŋ bocdec bu, ‘Aneŋ balê, kwahic dec aô bu wandac am bu sôt ôm wain-ŋga ndi ma nem gwelen.’” ²⁹ Ma balê dau sôm, ‘Mba, aô gatec!’ Tigeŋ tiŋambu inŋ kac ndê ŋalôm kwi, ma sôt ôm gi ma gêm gwelen. ³⁰ Ma damba gi tap balê tilu-ŋga sa, ma ndac inŋ bu nem gwelen ôm-ŋga. Ma inŋ sôm, ‘Aêc, oc wandi.’ Tigeŋ tiŋambu inŋ tec ma gi dom.”

³¹ Dec Yisu ndac ŋac, “Mac gauc gêm sake? Balê lu si asa kôm tôm damba tac whiŋ?” Ma sêsôm, “Balê ŋamata-ŋga.” Goc inŋ sôm têt ŋac, “Yomandô aô wasôm têt mac. Lau naŋ sêkôt

† 21:12: Lau ŋalôm sawa naŋ gitôm dom bu sênemlhi domba bu sêkêŋ ti da, naŋ semlhi balusi bu sêkêŋ ti da. (Alic Lev 5:7; 12:6; 14:22; ma Luk 2:22-24).

takis ma lauwhê seŋ-ŋga sêsôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu, sêhóc gêlêc mac lau dabuŋsiga ti lau bata su. ³² Bu Jon hôc asê mac bu tôc lêŋ gitêŋ têtŋ mac, tigen mac akêŋ whiŋ iŋ dom. Lau naŋ sêkôc takis ma lauwhê seŋ-ŋga sêkêŋ whiŋ iŋ ndê yom ma sem dau kwi. Ma têtŋ têtŋ mac alic gêtŋ naŋ lau dau sêkôm, naŋ mac am daôm kwi dom, ma akêŋ whiŋ dom.”

Yom gôliŋ pi lau sêyob ôm wain-ŋga (Mak 12:1-12; Luk 20:9-19)

³³ Ma Yisu sôm, “Anğô yom gôliŋ dan tiyham. Ngac dan sô ôm wain-ŋga dan, sô tuŋ kêgihi, kêmasaŋ gameŋ sêmasaŋ wain ŋakwi-ŋga, ma kwê andu baliŋ dan, bu lau sêlhac ma sêtîp lau kaŋ. Goc iŋ kêŋ ôm dau têtŋ lau ŋatô sêyob, ma kôlhö gi mbo gameŋ dan. ³⁴ Têtŋ ndoc sêhoŋ ôm dau ŋandô sa-ŋga, naŋ iŋ kêkiŋ lau akiŋ ŋatô sêtêŋ lau sêyob ôm-ŋga si, bu sêkêŋ wain ŋandô ŋatô têtŋ ŋac. ³⁵ Magoc ŋac sêlô lau akiŋ dau dôtŋ. Sic ngac akiŋ dan ŋamlic ŋandê, sic dan ndu, ma sêtuc dan ŋa hoc. ³⁶ Ma tiŋambu ôm ŋadau kêkiŋ lau akiŋ toŋ hic atu tiyham, magoc lau naŋ sêyob iŋ ndê ôm, naŋ sêkôm mêtê kaiŋ tigen têtŋ ŋac. ³⁷ Tiŋambu iŋ kêkiŋ iŋ ndê atuŋgac têtŋ ŋac gi, bu iŋ gauc gêm bu ŋac oc sêtoc iŋ ndê atu dau sa. ³⁸ Tigen têtŋ têtŋ lau sêyob ôm-ŋga sêlic ŋadau ndê atu dau kêsêlêŋ meŋ, naŋ sêsôm têtŋ dandi, ‘Balê kêlê oc wêkaiŋ ôm dindec ti ndê gêtŋ lêŋsêm. Bocdinaŋ dandic iŋ ndu, ma dakôc ôm dindec su ti yac neŋ.’ ³⁹ Goc sêlô iŋ dôtŋ ma sêhê iŋ sa awê gi, ma sic iŋ ndu.”

⁴⁰ Yisu gic bata yom gôliŋ dau, ma ndac, “Têtŋ ndoc ôm ŋadau mbu meŋ, naŋ iŋ oc kôm sake?” ⁴¹ Ma sêsôm têtŋ iŋ, “Ôm ŋadau oc ndic lau sac dinaŋ ndu, ma kêŋ ndê ôm têtŋ lau ŋatô sêyob. Ma ŋac oc sêkêŋ ôm ŋandô têtŋ iŋ têtŋ ndoc sêhoŋ ŋandô sa-ŋga.” ⁴² Goc Yisu sôm têtŋ ŋac, “Gauc nem yom naŋ sêto yêc bocdec bu, ‘Hoc naŋ lau sêkwê andu-ŋga sêtêc, naŋ kwahic dec ti hoc ŋamata-ŋga yêc andu dau. Pômdau kôm gêtŋ dau, ma yac alic ŋayham.’ Mac

asam yom dau su, me mba? ⁴³⁻⁴⁴ [*Asa naŋ peŋ tu hoc dinaŋ-ŋga, naŋ oc niŋga, ma hoc dau bu peŋ pi ŋamalac, dec oc sec iŋ popoc.*] Bocdinaŋ aô wasôm têtŋ mac, bu Anötö oc seŋ mac su bu ayob lau naŋ sêmbo iŋ ndê gôliŋ ŋapu, naŋ tiyham dom. Ma iŋ oc êŋyaliŋ lau ŋatô sa bu sêyob iŋ ndê lau, naŋ oc sêkôm gwelen ŋapep ma sênem ŋandô ŋayham.”

⁴⁵ Dabuŋsiga atu-tu ti lau Palêsai sêŋgô Yisu ndê yom gôliŋ dinaŋ, ma sênyalê bu yom dau hêganôŋ ŋac. ⁴⁶ Dec sêŋsalê lêŋ bu sêkôc iŋ dôtŋ, magoc sêtôc lau, bu lau hoŋ sêlic iŋ bu propet dan.

22

Yom gôliŋ pi mwasiŋ atu (Luk 14:16-24)

¹ Ma Yisu sôm yom gôliŋ dan tiyham têtŋ ŋac bocdec bu, ² “Nalêŋ naŋ Anötö kêgalêm lau sa bu sêmbo iŋ ndê gôliŋ ŋapu, naŋ bocdec. Kiŋ dan kêmasaŋ mwasiŋ atu dan tu iŋ ndê atuŋgac naŋ bu nem awê-ŋga. ³ Ma iŋ kêkiŋ iŋ ndê lau akiŋ bu sêkêŋ aheŋ lau naŋ sic waê bu sêneŋ mwasiŋ dau. Magoc ŋac hoŋ sêtêc bu sêmeŋ. ⁴ Goc iŋ kêkiŋ lau akiŋ ŋatô ma sôm, ‘Mac asa andi asôm têtŋ lau naŋ aô kagalêm ŋac sa su, bu aô kamaŋ gêtŋ hoŋ pacndê su. Aneŋ lau sic makao tôp ŋayham ndu su, bocdinaŋ dec amen aneŋ mwasiŋ dau.’ ⁵ Tigen lau hoŋ sêtêc iŋ ndê yom dau, ma sêmbo si gêtŋ. ŋatô sêsôc ôm si, ma ŋatô sem si gwelen awa-ŋga. ⁶ Ma ŋatô sêlô Kiŋ ndê lau akiŋ dôtŋ, sêkôm ŋatô ŋayom, ma sic ŋatô ndu. ⁷ Goc Kiŋ dau tac ŋandê atu. Ma iŋ kêkiŋ iŋ ndê lau siŋ-ŋga ma ŋac sic lau sac dinaŋ ndu. Ma sêkêŋ ya gêtŋ ŋac si malac hoŋ su.

⁸ “Goc iŋ sôm têtŋ ndê lau akiŋ, ‘Aô kamaŋ gêtŋ hoŋ su. Magoc aô galic lau naŋ aô kagalêm ŋac sa, naŋ gitôm dom bu sêneŋ mwasiŋ dau. ⁹ Bocdinaŋ asa seŋ malac-ŋga andi, ma aŋgalêm lau bocke naŋ mac bu atap sa, naŋ sa sêmeŋ ma sêneŋ mwasiŋ dau.’ ¹⁰ Goc ŋac sêsa seŋ si ma

sênsalê lau, ma sêhoj lau daêsam sa, lau n̄ayham ma lau sac sêwhiñ sêmeñ, e andu n̄alôm atu sêneñ mwasiñ-nga meñhu.

¹¹ “Têñ ndoc Kiñ meñ bu lic iñ ndê n̄acleñ dinañ, dec iñ gêlic n̄gac dañ nañ sôc n̄akwê mwasiñ-nga dom.

¹² Ma iñ ndac, ‘Bocke dec am sôc mweñ, magoc am sôc n̄akwê mwasiñ-nga dom?’ Ma n̄gac dau ndê yom mba.

¹³ Goc Kiñ sôm têñ iñ ndê lau akiñ, ‘Mac asô iñ ndê amba ti gahi dôñ, ma atuc iñ sa awê ndi mbo gameñ n̄asec-nga. Yêc dê lau oc sêtañ atu ti lhô êñsiñ pi dau.’”

¹⁴ Goc Yisu gic bata yom dau ma sôm, “Anötö kêgalêm lau daêsam sa, magoc iñ oc kôc n̄ac hoñ sa dom.”

*Lau bu sêtim Yisu pi yom takis-nga
(Mak 12:13-17; Luk 20:20-26)*

¹⁵ Têñ dinañ lau Palêsai sêsa si, ma sêmasañ yom bu sêtim Yisu bu sôm yom so dañ. ¹⁶ Goc sêñkiñ n̄ac si lau n̄atô sêwhiñ lau Israel-nga n̄atô nañ sêpuc Herod ma lau Rom-nga si gôlinj dôñ, nañ sêtêñ iñ si, ma sêsôm têñ iñ, “Kêdôhôn̄waga, yac anyalê bu am n̄gac sôm yom n̄andô-nga, ma bu am whê Anötö ndê lêñ sa ti yom n̄andô. Ma am gauc gêm lau si waê dom, magoc toc n̄ac hoñ sa n̄alêñ tigenj. ¹⁷ Boc-dinañ sôm asê têñ yac. Solop bu dakêñ takis têñ †Sisa, me mba?”

¹⁸ Yisu kêyalê su bu n̄ac bu sêtim iñ, dec sôm, “Mac lau daêtim-nga! Tu sake-nga mac bu atim aö? ¹⁹ Atôc mone anemlhi takis-nga dañ têñ aö.” Goc sêkêñ denarias tigenj têñ iñ. ²⁰ Ma iñ ndac n̄ac, “Asa ndê n̄agatu ti n̄aê yêc mone dindec?” ²¹ Ma sêsôm, “Sisa ndê.” Goc iñ sôm, “Bocdinañ atoc Sisa sa n̄a gêñ nañ gic iñ n̄awaê, ma atoc Anötö sa n̄a gêñ nañ gic iñ n̄awaê.” ²² Têñ ndoc sêngô Yisu ndê yom dinañ, nañ sêhêdaê tu iñ ndê gauc-nga, ma sêhu iñ siñ ma sêlhö si.

Lau Sadiusi bu sêtim Yisu pi yom datisa akêñ lau batê-nga

(Mak 12:18-27; Luk 20:27-40)

²³ Têñ bêc dinañ lau n̄atô akêñ Sadiusi si toñ sêtêñ Yisu si bu sêkêñ

gêndac têñ iñ. Lau dau sêkêñ whiñ bu dom lau batê oc sêtisa tiyham.

²⁴ Ma sêsôm têñ iñ, “Kêdôhôn̄waga, Moses to yom pi n̄gac nañ gêm awhê sa su magoc mbac ndu ma iñ ndê balêkoc mba. Moses ndê yom sôm têñ yac bu n̄gac dau ndê asi nem awhê sawa dau, ma kwê balêkoc asê tu dôwa-nga. ²⁵ Têñ ndoc dañ, asidôwa 7 sêmbo sêwhiñ yac. N̄gac n̄amata-nga gêm awhê sa magoc iñ mbac ndu ma balêkoc mba. Ma n̄gac tilu-nga gêm dôwa ndê awhê sawa. ²⁶ Magoc iñ mbac ndu, ma n̄alêñ tigenj n̄gac titô-nga sip e gi têñ n̄gac n̄ambu-nga n̄ac sem awhê sawa, magoc sêmbac ndu ma balêkoc mba. ²⁷ Ma tiñambu awhê dau mbac ndu. ²⁸ Kwahic dec yac bu andac am bocdec bu. Lau batê bu sêtisa tiyham tôm lau n̄atô sêsôm, goc awhê dau oc ti asidôwa 7 dinañ si asa nawhê? Bu n̄ac hoñ sem iñ su têñ ndoc sêmbo tali.”

²⁹ Goc Yisu ô yom ma sôm, “Mac akôc gauc so, bu mac anyalê Anötö ndê yom ti iñ ndê n̄aclai dom. ³⁰ Têñ têm n̄ambu-nga nañ lau batê sêtisa, nañ lau oc sênem dau dom. N̄ac oc sêmbo sêtôm an̄ela undambê-nga. ³¹ Ma yom dañ tiyham tôle asê bu lau batê oc sêtisa. Gauc nem Anötö dau ndê yom, nañ mac asam su. ³² Iñ sam dau bu Abraham, ma Aisak, ma Jakob si Anötö. Lau batê bu sêtisa dom, dec tu sake-nga Anötö sam dau bu lau tôle dinañ si Anötö? Iñ lau batê si Anötö dom, iñ lau tali si Anötö.” ³³ N̄alêñ dinañ Yisu kêdôhôn̄ lau, ma lau hoñ nañ sêngô iñ ndê yom dinañ sêhêdaê.

*Yomsu n̄amata-nga
(Mak 12:28-34; Luk 10:25-28)*

³⁴ Lau Sadiusi sêngô Yisu ndê yom dinañ ma n̄ac si yom mba. Ma lau Palêsai sêngô gêñ dau n̄awaê, goc n̄ac si lau n̄atô sêtêñ Yisu si. ³⁵ N̄ac si dañ iñ gwalam akwa yomsu-nga ma iñ bu êñsahê Yisu dec ndac iñ bocdec bu, ³⁶ “Kêdôhôn̄-waga, yêc Moses ndê buku, yomsu bocke ti yomsu n̄amata-nga?” ³⁷ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Yomsu nañ sôm, ‘Am atac whiñ Pômdau am nem Anötö, ti nem n̄alôm

sambuc, ma ti gatôm sambuc, ma ti nem gauc sambuc.’³⁸ Yomsu dinan tinamata ma hôc gêlêc yomsu n̄atô hon su.³⁹ Ma yomsu tilu-n̄ga nan̄ gitôm n̄amata-n̄ga, nan̄ sôm, ‘*Atac whiñ nem asidôwai gitôm am atac whiñ daôm.*’⁴⁰ Yomsu lu dinan̄ sêpiñ yom hon nan̄ Moses ti lau propet sêto, nan̄ dôn sêpitigen̄.”

Yisu kêsahê lau si gauc pi Mesaya (Mak 12:35-37; Luk 20:41-44)

⁴¹ Lau n̄atô akêñ Palêsai si ton̄ sêlhac dinan̄, dec Yisu ndac n̄ac,⁴² “Mac asôm sake pi Mesaya? In̄ asa ndê atun̄gac?” Ma sêsôm têt in̄ bu, “Mesaya in̄ Dawid ndê Atu.”⁴³ Goc Yisu sôm, “Ma bocke Dawid dau sam Mesaya bu in̄ dau ndê Pômdau? N̄alau Dabun̄ puc Dawid dôn, dec in̄ to yom yêc bocdec bu,⁴⁴ ‘*Anötô sôm têt aneñ Pômdau, “Am ndöc aö aman̄ andô-n̄ga e nditôm aö wakêñ nem n̄acyo sêsôc am gahim n̄apu.*”’⁴⁵ Bocdinan̄ Dawid dau sam Mesaya bu Pômdau, ma bocke mac asam Mesaya bu Dawid ndê Atu?”⁴⁶ Ma n̄ac si dan̄ gitôm dom bu ô in̄ ndê yom. Ma tin̄ambu lau hon̄ sêtöc dau bu sêkêñ gêndac têt in̄ tiyham.

23

Yisu pu lau bata Israel-n̄ga (Mak 12:38-39; Luk 13:34-35; 20:45-46)

¹ Goc Yisu sôm têt lau daêsam nan̄ sêkac dau sa sêmbo, ma têt in̄ ndê n̄gacsênomi bu,² “Lau Palêsai ti lau †Skraib sêndôhôn̄ Anötô ndê yomsu têt lau, tôm Moses kôm têt têt n̄amata-n̄ga.³ Bocdinan̄ asôc n̄ac n̄apu, ma an̄gô n̄ac si yom. Magoc an̄kuc n̄ac si mêtê dom, bu n̄ac lau sêtim yom lau-n̄ga. Sêsôm yom n̄ayham-n̄ayham, magoc n̄ac dau sên̄kuc si yom dau dom.⁴ Ma yomsu daêsam nan̄ sêkêñ têt lau, nan̄ kêt n̄awapac atu têt

n̄ac, magoc n̄ac dau sêkôm gêt dan̄ tu sênem lau dau sa-n̄ga dom.

⁵ “Ma gêt hon̄ nan̄ n̄ac sêkôm, nan̄ sêkôm yêc lau si an̄gô-n̄ga tu sêtoc dau sa-n̄ga. Yomsu ti apan̄ nan̄ sêkic pi dau, nan̄ sêmasan̄ atu-tu tu lau sêlic-n̄ga, ma sêsôc n̄akwê ti n̄abala baliñ.*⁶ N̄ac atac whiñ bu sêndöc lau tiwaê si pôn̄ yêc lau si mwasin̄ n̄alôm, ma yêc lôm wê-n̄ga.⁷ N̄ac tac whiñ bu lau sêhê mwalêc n̄ac yêc malac lôm, ma bu lau hon̄ sêtoc n̄ac sa ma sêsam n̄ac bu ‘Kêdôhôn̄waga.’

⁸ “Magoc an̄kuc n̄ac si mêtê dom. Mac hon̄ ambo nom atôm asidôwai, ma mac nem kêdôhôn̄-waga tigen̄ mbo. Tu dinan̄-n̄ga solop dom bu lau sêsam mac bu ‘Kêdôhôn̄waga.’⁹ Ma asam lau nom-n̄ga bu mac nem damami dom, bu mac nem Damam tigen̄ mbo undambê.¹⁰ Ma mac nem n̄adau tigen̄ mbo, nan̄ Mesaya, dec solop dom bu lau sêsam mac bu n̄ac si n̄adau.¹¹ Asa nan̄ gêm akin̄ mac, nan̄ ti n̄amalac n̄amata-n̄ga yêc Anötô an̄gô-n̄ga.¹² Bu asa nan̄ toc dau sa, nan̄ Anötô oc êngwiniñ in̄, ma asa nan̄ kêtgwiniñ dau, nan̄ Anötô oc toc in̄ sa.

¹³ “Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai! Mac lau atim yom lau-n̄ga! Mac nem lêt kalhac lau ahuc bu sêsôc Anötô ndê gôliñ n̄apu dom. Mac daôm asôc in̄ n̄apu dom, ma lau nan̄ tac whiñ bu sêsôc in̄ n̄apu, nan̄ mac alhac n̄ac ahuc. [¹⁴ Oyaê mac lau Skraib ti lau Palêsai, mac lau atim yom lau-n̄ga. Mac aten̄ mbec baliñ bu atoc daôm sa yêc lau si an̄gô-n̄ga, magoc têt ndoc lau sêlic mac dom, nan̄ mac an̄sau lauwhê sawa bu an̄gaho n̄ac si andu su. Tu dinan̄-n̄ga Anötô oc kêt n̄agêyô sac sambuc têt mac.]

¹⁵ “Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai! Mac lau atim yom lau-n̄ga! Mac an̄sêlêt sen̄ baliñ yêc b aö ma yêc gwêc, bu atap sên̄om dan̄ sa tu êñkuc

* **23:5:** Lau Palêsai sêto yomsu n̄atô sip bapia ma sêkêñ sip apan̄ saun̄, goc sêkic pi si sêcbala ti amba têt ndoc sêten̄ mbec. N̄ac gauc gêm bu Anötô gic yomsu n̄ac bu sêkôm bocdinan̄ - alic Eks 13:9, 16; Diut 6:4-9; ma 11:13-21. Ma sêsôc n̄akwê ti n̄abala bu sêtöc asê bu n̄ac lau sem akin̄ Anötô-n̄ga - alic Nam 15:37-41. Magoc lau Palêsai ti lau Skraib sêmasan̄ apan̄ atu, ma n̄akwê ti n̄abala baliñ, tu bu sêtoc dau sa ma sêhôn̄ gêlêc lau n̄atô su-n̄ga.

mac-nga. Mac Sadan ndê lau mac! Ma têt ndoc mac ahê sênom dan kêkuc mac, nan mac akôm in ti Sadan ndê balêkoc dan, hóc gêlêc mac daôm su.

16 “Oyaê! Mac bu atôc seŋ têt lau ŋatô, magoc mac daôm tampec. Têt ndoc lau sêsôm yom pi lôm dabuŋ tu bu sêpuc si yom dôŋ-ŋga, nan mac asôm bu ŋac si yom in yom ŋambwa. Magoc têt ndoc sêsôm yom pi gôlôn gol nan yêc lôm dabuŋ tu bu sêpuc si yom dôŋ-ŋga, nan mac asôm bu yom dau tidôn su, ma gitôm dom bu sêseŋ su. 17 Mac lau tampec, gauc mbasi. Gêŋ sake hóc gêlêc su? Gol, me lôm dabuŋ nan kôm gol dau ti gêŋ dabuŋ? 18 Ma lau bu sêsôm yom pi alta nan kalhac lôm dabuŋ tu bu sêpuc si yom dôŋ-ŋga, nan mac asôm bu ŋac si yom in yom ŋambwa. Magoc ŋac bu sêsôm yom pi da nan kalhac alta ŋahô, nan mac asôm bu yom dau tidôn. 19 Mac lau tampec! Gêŋ sake ti gêŋ ŋamata-ŋga? Da, me alta nan kôm da dau ti dabuŋ? 20 Asa nan sôm yom pi alta, nan sôm pi alta ma pi gêŋ hon nan kalhac alta ŋahô whiŋ. 21 Ma asa nan sôm yom pi lôm dabuŋ, nan sôm pi lôm dau, ma pi Anötö nan ti lôm dabuŋ ŋadau, nan whiŋ. 22 Ma asa nan sôm yom pi undambê, nan sôm pi Anötö ndê pôn atu, ma pi Anötö nan ndöc pôn ŋahô, nan whiŋ.

23 “Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai. Mac lau atim yom lau-ŋga! Mac awhê gêŋ sauŋ-sauŋ ôm-ŋga hon kôc gi ton amanlu, ma akêŋ ton dan ti da. Magoc mac ahu mêtê ŋandô yomsu-ŋga siŋ. Mêtê atu hêganôn mac tamwalô lau, ma amatôc lau si yom ŋalêŋ gitêŋ, ma akôm nem yom ŋandô sa. Mêtê hon dinaŋ in gêŋ atu! Solop bu mac akôm gêŋ sauŋ-sauŋ tôm yomsu sôm, magoc akôm gêŋ atu-tu whiŋ.

24 “Mac lau tampec nan akôm bu atôc seŋ têt lau ŋatô. Mac atôm lau nan sêhêgo dau bu sêŋgati gêŋ golop atêc nan poc bu ŋahô, nan sa, magoc

gêŋ ŋadômbwi atu nan poc bu dau ŋalôm, nan sêlic apu.

25 “Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai, mac lau atim yom lau-ŋga! Mêtê tamgatu gêŋ ti aneŋ gêŋ ŋawahô-ŋga hóc mac nem ŋalôm ahuc. Bocdinaŋ mac atôm laclhu ti pele nan sêŋgwasin ŋadômbwê-ŋga ŋambwa ŋawasi sa. 26 O lau Palêsai, mac lau tampec! Gêŋ ŋamata-ŋga aŋgwasin laclhu ti pele ŋalôm ŋawasi sa, goc gêŋ awê-ŋga oc ŋawasi sa bocdinaŋ.

27 “Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai, mac lau atim yom lau-ŋga! Mac atôm sêhô nan sêse pen pi gi e ŋawasi sêp sambuc ma lau sêlic ŋayham. Magoc yêc sêhô dau ŋalôm lau batê si ŋakwa ti gêŋ mbôp meŋhu. 28 Ma mac lau daôm bocdinaŋ. Lau sêlic gêŋ awê-ŋga nan mac akôm, dec gauc gêm bu mac lau gitêŋ. Magoc yêc mac nem ŋalôm, mêtê tasan ma mêtê aŋgili yomsu-ŋga hóc mac ahuc.

29 “Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai, mac lau atim yom-ŋga! Mac amasan sêhô ti gôlôn atu, tu bu atoc lau propet ti lau gitêŋ nan mac apami sic ndu muŋ su, nan sa. 30 Ma mac asôm bu mac bu ambo têt apami si têt, dec mac oc aŋkuc ŋac si lêt sêkêc propet dau si dac siŋ-ŋga dom. 31 Mac nem yom dinaŋ têt asê bu mac asa akêŋ lau Israel-ŋga nan sic lau propet ndu. 32 Bocdinaŋ dec mac akôm mêtê sac tôm apami sêkôm. 33 Mac mboc, ma mboc ŋatui mac! Gitôm dom bu mac awê Anötö ndê matôc sa. In oc êŋkiŋ mac asip lambwam andi.

34 “Aŋgô! Aô wanŋkiŋ lau propet ma lau tigauc, ma lau ŋatô bu sêndôhôn mac. Magoc mac oc andic ŋac lic ŋandê yêc mac nem lôm wê-ŋga, ma ambulu ŋac alom-alom malac. Ma ŋac si lau ŋatô mac oc andic ndu, ma andic ŋatô pi a gicso dau sêndi. 35 Bocdinaŋ mac oc atap ŋagêyô sa tu lau gitêŋ hon si dac, nan apami sêkêc siŋ-ŋga. Abel in ŋgac ŋamata-ŋga, ma Berekaya ndê atu Sekaria in

† 23:35: Yisu sôm yom dinaŋ hêganôn lau gitêŋ hon nan lau Israel sic ndu, nan sêto ŋamin yêc Yom Lêŋsêm Akwa. Abel in ŋgac ŋamata-ŋga - alic Gen 4:8, ma Sekaria in ŋgac ŋambu-ŋga - alic 2 Kr 24:20-22.

ngac nambu-nga.† Sekaria in ngac nan sic ndu yêc lôm dabun ma alta nan kalhac lôm dau nasactô, nan nalu. ³⁶ Yomandô wasôm têt mac. Mac lau têt dindéc-nga oc atap matôc sa pi lau hon dinan si dac.

³⁷ “O Jerusalem, Jerusalem. Mac ac Anötö ndê lau propet ndu, ma lau gitêt nan in kêkin têt mac, nan mac atuc na hoc ndu. Ndoc daêsam aô tac whin bu wandic mac sa asôc Anötö ndê gôlin napu tiyham, gitôm mbac dalec dinda gic ntu sa sêsôc namakê napu. Tigen mac atec. ³⁸ Bocdinan Anötö oc hu mac ti mac nem andu sin. ³⁹ Aô wasôm têt mac, bu mac oc alic aô tiyham dom e mac asôm, ‘Tampin Mesaya nan men gêm Pômdau ango.’”

24

Yisu sôm yom pi lôm dabun Jerusalem-nga

(Mak 13:1-2; Luk 21:5-6)

¹ Yisu hu lôm dabun ngamen sin ma bu ênsêlên ndi, ma in ndê ngacsênomi sêtên in si. Ma sêsôm yom pi lôm dabun ma pi gêt nayan hon nan lau sêkwê yêc gamej dinan. ² Magoc in sôm, “Mac alic gêt hon dindéc. Aô wasôm yom ndô têt mac, bu nacyo oc sêsen hoc hon dindéc su e hoc dan ndöc hoc dan nahô tiyham dom.”

Gêt wapac têt nambu-nga-nga
(Mak 13:3-13; Luk 21:7-19)

³ Tinambu Yisu ndöc Lôc Olib, ma in ndê ngacsênomi tawasê sêtên in si, ma sêndac, “Sôm têt yac, nawapac nan am sôm yom pi, nan oc hóc asê Jerusalem têt têt bocke? Ma gêt sake oc kêp puc yac bu am oc mbu mwen, ma bu bêc nambu-nga oc hóc asê?” ⁴ Goc in sôm, “Ayob daôm napep bu lau dan sênsau mac dom. ⁵ Bu lau daêsam oc sênsau bu sênem aô anôn ma sêsôm, ‘Aô Mesaya daun dec!’ Ma nac oc sênsau lau daêsam. ⁶ Ma têt ndoc mac

ango nawaê bu lau sic sin têt dau me sêmasan dau tu sêndic sin-nga, nan asô dom. Bu gêt hon dinan gic waê bu men hóc asê, magoc têt nambu-nga yêc dôn yêc. ⁷ Kin nom-nga oc sêkên kisa dau, ma lau gamej dan oc sêndic sin têt lau gamej dan. Ma têtôm ti tiyhô atu oc sêkôm gamej natô tisac. ⁸ Gêt hon dinan oc ndic hu nawapac têt nambu-nga-nga gitôm awhê nan kêsahê balêkoc tun in ma gêt dau gic hu ndê atu nan in oc hóc tu kôc balêkoc-nga.

⁹ “Têt ndoc dinan lau oc sêkôc mac dôn ma sêkôm mac nayom, ma sêndic mac nem natô ndu. Lau nom-nga hon oc atac tec mac tu mac ankc aô-nga. ¹⁰ Têt têt dinan lau daêsam oc sêhu si sêkên whin aô sin, ma nac oc sêhoc si lau natô asê ma sêtec dandi. ¹¹ Ma propet tasan daêsam oc sêhoc asê ma sênsau lau daêsam. ¹² Mêtê sac oc ênsôwec tiatu e lau daêsam oc sêhu mêtê atac whin asidôwai-nga sin. ¹³ Magoc asa nan bu lhac nanga ma hu aô sin dom e ndê têt pacndê, nan oc tap Anötö ndê mwasi nem in si-nga sa. ¹⁴ Ma bêc nambu-nga oc hóc asê dom, e lau sêhoc nawaê nayan pi Anötö ndê gôlin asê, tôm nom ngamen sambob, ma lau hon sêngô su.”

Nawapac gamej Judia-nga
(Mak 13:14-23; Luk 21:20-24)

¹⁵ Ma Yisu gic têt yom ma sôm, “Propet Daniel hoc yom asê gwanan su, pi gêt sac sambuc* nan lau oc sêkên lhac lôm dabun, nan oc kôm gamej tisac.” (Asa nan sam yom dindéc, nan kôc gauc pi napep, bu nahu yêc sin dau.) ¹⁶ “Têt ndoc mac alic gêt sac dinan, nan mac lau hon nan ambo gamej Judia-nga alhõ api gamej lôc-nga andi. ¹⁷ Alhõ ngahô, ma gauc nem mac nem gêt dan dom. Lau nan sêndöc andu nasactô, nan sêsôc

* **24:15:** Alic Dan 9:27; 11:31; ma 12:11. Daniel ndê yom hêganôn anötö tasan Seus ndê gwam nan Antiokus Epipanes kêp kalhac lôm dabun têt yala 168BC. Yisu ndê yom têt asê bu gêt kain dinan oc hóc asê tiyham têt têt nambu-nga. Lau natô gauc gêm bu yom dau hêganôn lau Rom-nga nan sen lôm dabun popoc têt yala 70AD. Ma lau natô gauc gêm bu yom dau hêganôn gêt nan sêto yom pi yêc 2 Tes 2:4; ma Rev 13:14-15.

andu ñalôm bu sêkôc ñac si gêñ dan sa dom. ¹⁸ Ma ñac nan sêmbo ôm, nan bocdinañ. Sêkac dau kwi bu sêkôc si gêñ ñatô dom. ¹⁹ Oyaê. Lauwhê tidaê, ma ñac nan sêkêñ su têt balêkoc, nan oc sêtap ñawapac atu sa têt têt dinañ. ²⁰ Ateñ mbec bu têt ñawapac-nga dinañ tap ma sa têt ndoc uhô-nga me têt bêc Sabat-nga dan dom. ²¹ Bu ñawapac têt dinañ-nga oc hôc gêlêc ñawapac hon su. Têt têt ñamata-nga e meñ têt kwahic dec, ñawapac atu kain dinañ dan hôc asê su dom. Ma tinambu ñawapac kain dinañ oc hôc asê tiyham dom. ²² Anötö oc tawalô lau nan in kêyalin ñac sa su, ma tu dinañ-nga in oc kêñ têt ñawapac-nga dau tiapê. Bu mba, ma têt d au tibalin, goc lau hon oc sêñinga.

²³ “Têt têt dinañ, lau dan bu sêsôm têt mac bu, ‘Alic, Mesaya dec meñ,’ me ‘Mesaya dau dê,’ nan akêñ whin ñac dom. ²⁴ Bu lau nan sêñsau bu ñac Mesaya, ma propet tasan oc sêhôt asê sêmeñ, ma sêkôm gêt dalô atu-tu bu sêñsau lau. Ma ñac oc sêñsahê bu sêtin lau nan Anötö kêyalin ñac sa, nan sêwhin. ²⁵ Anğô ñapep, bu aô gasôm gêt hon dindec têt mac gwanañ. ²⁶ Bocdinañ, lau bu sêsôm, ‘Mesaya kêlê mbo gameñ sawa,’ nan asa andi dom. Ma bu sêsôm, ‘Mesaya kelec mbo andu dan ñalôm,’ nan akêñ whin dom. ²⁷ Ñamalac ndê Atu oc mbu meñ ñagahô eñ, gitôm sickac nan gic hep tigen, ma umboñ ñasawa sambuc ñawê sa. ²⁸ Mac bu alic macmpon sêñgihi sêmbo, nan anyalê bu gêt dan mbac ndu yêc. Ma bocdinañ gêt hon dindec kêñ puc mac pi ndoc Ñamalac ndê Atu mbu meñ-nga.”

Ñamalac ndê Atu ndê bêc mbu meñ-nga

(Mak 13:24-31; Luk 21:25-33)

²⁹ “T êñ ndoc ñawapac-nga dinañ pacndê, goc ac oc nem ganduc, ma ayô oc ñawê sa dom. Gêt ti ñaclai nan sêlhac umboñ oc wiwic sa, ma tata oc sêpeñ akêñ umboñ. ³⁰ Têt ndoc dinañ lau titoñ-titoñ nom-nga hon oc sêlic gêt dalô yêc umboñ, nan kêñ

puc ñac bu Ñamalac ndê Atu oc mbu meñ, ma ñac hon oc sêtan dangibo atu. Ma ñac oc sêlic Ñamalac ndê Atu dau meñ ndöc dao ñahô ti ñawasi ma ñaclai atu. ³¹ Goc in oc êñkin in ndê anela sêndic dahuc tan atu, ma sêsa sêtêt nom ñabatin ti undambê ñabatin hon, bu sêndic lau nan in kêyalin ñac sa su, nan sa.

³² “Gauc nem a lan. Têt ndoc mac alic ñalauñ wakuc bu léc, nan anyalê bu ndoc ac-nga meñ kêpin. ³³ Ma bocdinañ têt ndoc mac alic gêt nan aô gasôm yom pi, nan anyalê bu Ñamalac ndê Atu ndê bêc mbu meñ-nga meñ kêpin su, gitôm in meñ kalhac gatam nem andu-nga. ³⁴ Yomandô! Lau têt dinañ-nga oc sêmbac ndu dom e gêt hon dinañ hôc asê. ³⁵ Undambê ti nom oc niñga, magoc aneñ yom dan oc niñga dom. Gêt hon oc ñandô sa têt aô gasôm.”

Lau dan sêñyalê Yisu ndê bêc mbu meñ-nga dom
(Luk 17:26-36)

³⁶ Ma Yisu sôm, “Ñamalac dan kêyalê bêc me acgatu nan Ñamalac ndê Atu oc mbu meñ, nan dom. Anela undambê-nga sêñyalê dom, ma Anötö ndê Atu kêyalê dom. Damba tawasê kêyalê. ³⁷ Têt ndoc Ñamalac ndê Atu mbu meñ, nan lau oc sêmbo têt lau sêmbo têt Noa ndê têt. ³⁸⁻³⁹ Têt ndoc dinañ, lau sêñlhin dau sin ma señ ti sênôm gêt, ma sem dandi e Noa sôt wan gi, ma bu sun meñ ma señ ñac hon su sinğa. Ma lau nom-nga oc sêmbo ñalên tigen dinañ, têt Ñamalac ndê Atu ndê bêc mbu meñ-nga. ⁴⁰ Ngac lu oc sêkôm gwelen sêmbo ôm, ma Anötö oc kôc inlu si dan sa, ma hu dan sin. ⁴¹ Ma awê lu oc sêndê gêt sêmbo, ma in oc kôc dan sa, ma hu dan sin.

⁴² “Bocdinañ amasan daôm ñapep, bu mac am gauc bêc bocke mac nem Pômdau oc mbu meñ. ⁴³ Gauc nem yom dindec. Andu ñadau dan, bu êñyalê ndoc nan ñac kan dan oc meñ, nan in oc yob in ndê andu bu ñac kan dau sôt meñ dom. ⁴⁴ Ma bocdinañ, amasan daôm têt bêc hon, bu

Namalac ndê Atu oc mbu menj têtj ndoc nanj mac akêtj batam, nanj dom.”

Yom gôlinj pi ngac akinj nayham ma sac

(Luk 12:42-46)

⁴⁵ Ma Yisu sôm, “Ngac akinj nayham ma ti gauc, inj ngac kainj bocdec. Inj ndê nâdau bu lhô têtj gamej danj ndi, goc inj oc kêtj inj yob lau akinj natô, ma kêtj gêtj danen-nga têtj nac tôm nandoc. ⁴⁶ Ma têtj ndoc nâdau mbu menj, ma tap inj sa kôm inj ndê gwelenj napep mbo, nanj inj oc lic inj nayham ma kôm nayham têtj inj. ⁴⁷ Yomandô! Nâdau oc kêtj inj yob inj ndê wapa honj. ⁴⁸ Magoc ngac akinj sac oc sôm têtj dau, ‘Anenj nâdau oc mbu menj ngaghô dom.’ ⁴⁹ Goc inj oc ndic lau akinj natô, ma sa ndi nôm ti nenj gêtj whinj lau nanj sênôm gêtj ênjinj nac-nga napanj. ⁵⁰ Nâdau oc mbu menj hôc asê têtj bêc ti acgatu nanj ngac akinj dau kêtj bata, nanj dom. ⁵¹ Ma inj oc kêtj ngagâyô sac sambuc têtj inj, ma soc inj su ndi mbo whinj lau sêtim yom lau-nga. Yêc dindê lau oc sênsahê nandê atu e sêtanj ma lhô ênjinj pi dau napanj.”

25

Yom gôlinj pi lauwê akinj amanju

¹ Ma Yisu sôm yom gôlinj danj bocdec bu, “Têtj ndoc Namalac ndê Atu mbu menj bu nem gôlinj gêtj honj, nanj lau natô oc sêmasanj dau napep, ma lau natô oc mba. Oc tôm lauwê akinj amanju nanj sêkôc si lam ma sêsa si bu sêhônj ngac nem awhê-nga, nanj sêkêtj bata bu oc menj. ² Nac si amanjanj nac lauwê tigauc, ma amanjanj nac lauwê gauc mbasi. ³ Lauwê gauc mbasi dinanj sêkôc si lam, magoc sêkôc buya natô whinj dom. ⁴ Ma lauwê tigauc sêkôc si lam, ma sêkôc buya natô sip bu akôp tôhônj. ⁵ Nac sêhônj ngac nem awhê-nga sêmbo, magoc inj hôc asê ngaghô dom e nac kwapac sa, ma sêyêc bêc.

⁶ “Timaninjhu goc ngac ahen-nga danj ta yom bocdec bu, ‘Oê! Ngac dau menj! Asa andi ma akôc inj sa.’ ⁷ Goc

lauwê akinj sêtisa, ma sêmasanj nac si lam. ⁸ Ma amanjanj gauc mbasi dinanj sêndac lauwê tigauc bocdec, ‘Akêtj buya natô têtj yac, bu yac mba lam sêmbac.’ ⁹ Magoc nac sêo yom ma sêsôm, ‘Mba! Mboe buya oc tôm yac honj dom. Magoc mac andi alic lau nanj sêkêtj buya tu lau sênemlhi-nga, ma anemlhi nem.’ ¹⁰ Magoc têtj ndoc sêlhô si bu sênemlhi buya, goc ngac nem awhê-nga menj hôc asê. Ma lauwê akinj nanj sêmasanj dau gwananj, nanj sêwhinj inj sêsôc inj ndê gamej si, bu sênenj mwasiinj awhê-nga. Goc inj gic gatam ahuc. ¹¹ Tinambu lauwê akinj gauc mbasi dinanj sêmbu sêmenj ma sêmbwêc, ‘Nâdau! Nâdau! Lêc gatam su têtj yac.’ ¹² Magoc nâdau sôm, ‘Mba! Aô wasôm yomandô bu kayalê mac dom!’” ¹³ Yisu gic bata yom gôlinj dinanj ma sôm, “Boc-dinanj anem ali ma ayob daôm napep, bu mac anyalê bêc ti acgatu nanj aô oc wambu wamenj, nanj dom.”

Yom gôlinj pi mone gol

(Luk 19:12-27)

¹⁴ Ma Yisu sôm yom gôlinj danj tiyham pi têtj nambu-nga bocdec bu, “Ngac tiwaê danj bu sa têtj gamej baliinj danj ndi. Bocdinanj inj mbwêc inj ndê lau akinj, ma kêtj ndê gêtj natô têtj nac bu sêyob e inj mbu menj. ¹⁵ Inj kêtj mone gol nanj sêsam bu talent* têtj nac, kêtjuc nac si licwalô ti nac si gauc. Inj kêtj talent amanjanj têtj ngac danj, ma talent lu têtj danj, ma talent tigenj têtj danj. Goc inj hu nac sinj ma kôlhô gi. ¹⁶ Ma ngac akinj nanj kôc mone amanjanj, nanj gi kôm gwelenj pi mone dau e t ap mone amanjanj tiyham sa. ¹⁷ Ma inj nanj kôc mone lu nanj kôm boc-dinanj, ma tap mone lu tiyham sa. ¹⁸ Magoc ngac nanj kôc mone tigenj, nanj sa gi kwê sê danj ma sinj nâdau ndê mone kwi yêc sê dau njalôm.

¹⁹ “Nasawa hic baliinj gi su, goc lau akinj dinanj si nâdau mbu menj, ma bu ngô nac si yom pi mone dau. ²⁰ Ma ngac nanj kôc mone amanjanj,

* **25:15:** Alic yom pi talent yêc Mat 18:24.

nañ kôc amanđan nañ in tap sa, nañ whiñ ma sôm, ‘Pômdau, am kêñ mone amanđan têtñ aö gayob, ma lic, aö gakôc amanđan tiyham.’²¹ Goc ñadau sôm, ‘O aneñ ñgac ñayham, am kôm ñayham. Am yob gêtñ amanđan ñapep, dec wakêtñ am yob gêtñ daêsam. Mweñ ma mbo whiñ aö ti atac ñayham.’²² Ma ñgac akiñ nañ kôc mone lu, nañ meñ ma sôm, ‘Pômdau, am kêñ mone lu têtñ aö gayob, ma aö gakôc mone lu tiyham whiñ.’²³ Ma ñadau sôm, ‘O aneñ ñgac akiñ ñayham, am kôm ñayham. Am yob gêtñ lu ñapep, dec wakêtñ am yob gêtñ daêsam. Mweñ ma mbo whiñ aö ti atac ñayham.’

²⁴ “Têtñ dinañ ñgac nañ kôc mone tigen, nañ meñ ma sôm, ‘Pômdau, aö kayalê bu am ñgac lêlê-ñga dom, ma bu am oc kêñ batam bu ndic gêtñ ñandô sa yêc gameñ nañ am daôm kêbalip gêtñ ñawhê me sô gêtñ dom.’²⁵ Bocdinañ aö gatöc daun ma kasalê lêtñ bu am nem mone niñga dom, dec gasa ga gasiñ kwi yêc nom ñalôm. Lic, gêtñ dau kelec.’²⁶ Goc ñadau ô yom ma sôm, ‘Am ñgac sac solop! Am ñgac oyom. Am kêyalê su bu aö oc wandic gêtñ ñandô sa yêc gameñ nañ aö gasô gêtñ dom.’²⁷ Bocdinañ am gitôm bu kêñ aneñ mone têtñ lau sêyob mone-ñga bu sêyob e aö wambu wameñ, dec oc tôm bu sêkêtñ mone ñagec sac mone dau ñahô, ma aö wakôc hon sa.’²⁸ Goc ñadau sôm têtñ in ndê lau ñatô, ‘Akôc mone su yêc in, ma akêtñ têtñ ñgac nañ kôc mone amanlu.’²⁹⁻³⁰ Ma atin ñgac akiñ sac dindéc sa awê ndi bu mbo gameñ ñasec-ñga nañ lau sêtan, ma ñalhô êñsiñ pi dau. Bu asa nañ yob gêtñ nañ gakêtñ sip in amba, nañ ñapep, nañ wakêtñ gêtñ ñatô tiyham têtñ in whiñ, ma in ndê gêtñ oc ti daêsam. Magoc asa nañ yob ndê gêtñ ñapep dom, nañ wakôc in ndê gêtñ hon su.’ ”

Pômdau oc whê lau kôc têtñ bêc ñambu-ñga

³¹ Goc Yisu sôm, “Têtñ ndoc ñamalac ndê Atu mbu meñ whiñ añela hon, nañ in oc ndöc in ndê pônñ kiñ-ñga ti

in ndê ñaclai ma ñawasi atu undambê-ñga.³² Ñac oc sêndic ñamalac hon sa sêlhac in añgô-ñga. Ma in oc whê ñac kôc gitôm ñgac yob domba-ñga, nañ whê in ndê domba ti naniñ kôc.³³ In oc kêñ domba sêlhac in amba andô-ñga, ma naniñ sêlhac gasê-ñga.

³⁴ “Dec Kiñ atu dau oc sôm têtñ lau nañ sêlhac in amba andô-ñga, ‘Ameñ mac lau nañ Damañ gêlic mac ñayham. Ma andöc mac nem malam yêc gameñ undambê-ñga, nañ Damañ kêmasañ tu mac-ñga têtñ ndoc in kêñ undambê ma nom. Dinañ ti mac nem gêtñ lêtñsêm.’³⁵ Yom dinañ ña-ñandô in bocdec. Têtñ ndoc aö gêtñ yô aö, nañ mac akêtñ gêtñ aö gañ. Ma têtñ ndoc bu yô aö, nañ mac akêtñ bu têtñ aö ganôm. Aö ñgac apa, ma mac akôc aö sa ma ayob aö.’³⁶ Aneñ ñakwê mba, ma mac akêtñ têtñ aö. Aö gêmbac, ma mac am yaom aö. Aö gandöc gapocwalô, ma mac ameñ ac aö kêsî.’

³⁷ “Ma têtñ dinañ lau gitêtñ oc sêô yom ma sêndac, ‘Pômdau, bocke? Têtñ nde yac alic am gêtñ yô am me bu yô am, ma yac akêtñ gêtñ daneñ-ñga me bu têtñ am?’³⁸ Ma têtñ nde yac alic am ñgac apa, ma akôc am sa, me am pônnda ñakwê, ma akêtñ têtñ am?’³⁹ Ma têtñ nde yac alic am gêmbac me am ndöc gapocwalô, dec yac ameñ alic am?’⁴⁰ Goc Kiñ atu dau oc ô yom ma sôm, ‘Alic lau sêkêtñ whiñ-ñga hon nañ sêti aneñ asiñi ti lhuñwêi. Yomandô wasôm têtñ mac, bu gêtñ bocke nañ mac akôm têtñ ñac si ñamalac tiwaê me ñamalac waê-mba dan, nañ gitôm mac akôm têtñ aö daun.’

⁴¹ “Goc in oc sôm têtñ lau nañ sêlhac in amba gasê-ñga, ‘Mac lau atap Anötô ndê atac ñandê sa-ñga! Alhô su yêc aö, asip ya nañ sa ñapan andi. Ya dau, Anötô kêmasañ gic Sadañ ti in ndê añela sac ñawaê.’⁴² Yom dinañ ña-ñandô in bocdec. Aö gêtñ yô aö, magoc mac akêtñ gêtñ daneñ-ñga têtñ aö dom. Ma bu yô aö, magoc mac akêtñ têtñ aö dom.’⁴³ Aö ñgac apa, magoc mac akôc aö sa dom. Aö gapônnda ñakwê, ma mac akêtñ têtñ aö dom. Aö gêmbac, ma

gandöc gapocwalô, magoc mac amen alic aô dom.’

⁴⁴ “Ma ñac oc sêndac, ‘Pômdau, bocke? Têñ nde yac alic am gêñ yô am, bu yô am, am ñgac apa, am pônnda ñakwê, gêmbac kôm am, me am ndöc gapocwalô, ma yac am am sa dom?’

⁴⁵ Ma inç oc sôm, ‘Yomandô wasôm têñ mac, bu têñ ndoc mac alic aneñ lau tiwaê me lau waêmbe danñ nanñ pônnda dau, magoc am inç sa dom, nanñ gitôm mac am aô dauñ sa dom.’

⁴⁶ “Têñ dinanñ inç oc êñkinñ ñac sêtêñ gameñ sêhóc ñandê-ñga sêndi, bu sêmbo ñapanñ. Magoc lau gitêñ inç oc kôc ñac sa sêndöc tali ñapanñ.”

26

Lau bata sêkic yom bu sêndic Yisu ndu

(Mak 14:1-2; Luk 22:1-2)

¹ Yisu sôm yom honñ dinanñ su, goc sôm têñ inç ndê ñgacsêñomi, ² “Bêc lu yêc dôñ yêc tu lau Israel-ñga sêlic om atu †Pasowa-ñga. Ma lau oc sêkêñ Ñamalac ndê Atu sip lau amba, bu sêndic inç ndu pi a gicso dau.”

³ Têñ ndoc dinanñ dabuñsiga atu-tu ti lau bata Israel-ñga sic dau sa sêmbo †dabuñsiga ñamata-ñga Kaya-pas ndê andu. ⁴ M a ñac sêñsalê lêñ bu sêkôc Yisu dôñ gelec ma sêndic inç ndu. ⁵ Magoc ñac sêsôm, “Dakôm têñ Mwasinñ Pasowa-ñga ñandoc dom, mbo lau daêsam nanñ sêmbo Jerusalem tu Pasowa-ñga, nanñ oc sêlic ma sêli dau sa.”

Awhê danñ gêm oso Yisu

(Mak 14:3, 9; Luk 7:36-50; Jon 12:1-8)

⁶ Tinjambu Yisu mbo whinñ ñgac danñ ñaê Saimon yêc malac Betani. Muñ-ñga inç ñgac ti gêmbac leprasi. ⁷ Yisu ndöc tebo, ma awhê danñ meñ kôc bu ñamalu ñayham nanñ ñaôli atu sip kac danñ, ma kêc pi inç ñagôlôn. ⁸ Yisu ndê ñgacsêñomi sêlic gêñ dinanñ ma tac ñandê. Ma sêsôm têñ dandi, “Tu sake-ñga inç kêyainñ gêñ ñamalu ñayham dinanñ? ⁹ Gitôm bu dakêñ têñ lau

sênemli ña-awa atu, goc dakêñ têñ lau ñalôm sawa.”

¹⁰ Yi su kêyalê bu ñac sêsôm yom dinanñ, goc sôm, “Akêñ ñawapac têñ inç dom! Inç kôm gêñ ñayham kêlêc têñ aô.

¹¹ Lau ñalôm sawa oc sêmbo sêwhinñ mac ñapanñ. Tigeñ aô oc wambo wawhinñ mac ñapanñ dom. ¹² Inç kêc gêñ ñamalu dec pi aô, tôm inç kêmasanñ aô neñ ñamlic gwananñ tu sêñsuhunñ aô-ñga. ¹³ Yomandô aô wasôm têñ mac, bu tinjambu lau oc sêhoc ñawaê ñayham asê yêc gameñ honñ, ma têñ dinanñ ñac oc sêsôm yom pi gêñ nanñ awhê dindoc kôm, ma lau oc gauc nem inç.”

Judas sôm tidônñ bu hoc Yisu asê

(Mak 14:10-11; Luk 22:3-6)

¹⁴ Têñ dinanñ ñgacsêñomi 12 si danñ, ñgac nanñ sêsam bu Judas Iskeriot, nanñ têñ dabuñsiga atu-tu gi, ¹⁵ ma ndac, “Aô bu wahoc Yisu asê têñ mac, goc mac oc akêñ sake têñ aô?” Dec sêlic ñayham ma semli inç ña mone silba 30. ¹⁶ Ma Judas gic hu kêsalê lêñ tu bu hoc Yisu asê-ñga.

Sêmasanñ Mwasinñ Pasowa-ñga

(Mak 14:12-16; Luk 22:7-13)

¹⁷ Têñ †Mwasinñ Bolom Yist Mba-ñga ñabêc ñamata-ñga, nanñ ñgacsêñomi sêtêñ Yisu si, ma sêndac inç bocdec bu, “Am tac whinñ bu yac amasanñ gameñ tu danenñ Mwasinñ Pasowa-ñga yêc nde?” ¹⁸ Goc inç sôm yom pi ñgac malac Jerusalem-ñga danñ, ma kêkinñ ñac sêtêñ inç si ma sôm, “Asôc malac ma atêñ ñgac dau andi, ma asôm têñ inç, ‘Yac mba kêdôhônñwaga sôm bu inç ndê têm meñ kêpinñ su. Ma inç bu neñ Mwasinñ Pasowa-ñga whinñ inç ndê ñgacsêñomi yêc am nem andu.’” ¹⁹ Bocdinanñ ñgacsêñomi sêkôm tôm inç sôm têñ ñac, ma sêmasanñ Pasowa.

Yisu sôm bu ñgac danñ oc hoc inç asê

(Mak 14:17-21; Luk 22:21-23)

²⁰ Têñ ôbwêc dinanñ, Yisu ti ndê ñgacsêñomi 12 sêtêñ andu dau si, ma sêndöc sêwhinñ dau. ²¹ Ñac señ gêñ sêmbo, ma inç sôm, “Yomandô aô wasôm têñ mac bu mac nem danñ oc hoc aô asê.” ²² Yom dau kôm ñac sêsô

ma ñalôm ñawapac atu, ma ñac tigen-tigen sêsôm têt in, "Pômdau, mboe aö, a?" ²³ Ma Yisu ô yom ma sôm, "In ñac nañ alu añ gêt sip pele tigen, nañ oc hoc aö asê. ²⁴ Gêt dau oc ñandô sa pi Ñamalac ndê Atu, tôm yom nañ sêto yêc. Tigen ñac nañ bu hoc aö asê, nañ oc tap ñawapac atu sa, ma tu dinañ-nga in dinda bu kôc in dom, dec oc ñayham." ²⁵ Goc Judas, nañ oc hoc in asê, nañ sôm, "Kêdôhôn-waga, mboe aö, a?" Ma Yisu sôm, "Tôm nañ am daôm sôm."

Yisu gic hu Mwasin Dabun
(Mak 14:22-26; Luk 22:15-20)

²⁶ Têt ndoc ñac señ gêt sêndöc, nañ Yisu kôc bolom, gêm danje ma pô kôc-kôc. Goc in kêt têt ñac-sêñomi ma sôm, "Akôc loc ma aneñ. Aö neñ ñandô dau dec." ²⁷ Goc in kôc laclhu wain-nga dan ma gêm danje, ma kêt têt ñac ma sôm, "Mac hoñ akôc loc anôm. ²⁸ Aneñ dac wamatiñ pwac-nga dau dec. Wakêc siñ tu wasuc lau daêsam si sac kwi-nga. ²⁹ Aö wasôm têt mac bu aö oc wanôm wain tiyham dom e wanôm wawhiñ mac têt ndoc Damañ ndê gôliñ meñ sa tiawê."

³⁰ Tiñambu ñac sem wê dan ma sêsa sêtêt Lôc Olib si.

Yisu sôm gwanan bu Pita oc sêc in ahuc
(Mak 14:27-31; Luk 22:31-34)

³¹ Ma Yisu sôm têt ñac, "Tu gêt nañ oc hôc asê aö têt ôbwêc dindêc-nga, dec mac hoñ oc ahu aö siñ, tôm yom nañ sêto yêc bocdec bu, 'Aö wandic ñac yob domba-nga, ma domba oc sêlhö babalip.' ³² Magoc tiñambu aö oc watisa tiyham, ma wamuñ mac watêt gameñ Galili-nga wandi." ³³ Ma Pita ô yom ma sôm, "Lau hoñ bu sêhu am siñ, magoc aö oc wahu am siñ dom." ³⁴ Goc Yisu sôm, "Aö wasôm yom ñandô têt am, têt ôbwêc dec am oc sêc aö ahuc tidim tö muñ, nañ goc dalec oc tañ." ³⁵ Magoc Pita sôm têt in, "Mba! Gitôm sêndic aö ndu wawhiñ am, aö oc wasêc am ahuc dom!" Ma ñac-sêñomi hoñ sêsôm yom kain tigen.

Yisu teñ mbec mbo ôm Getsemani
(Mak 14:32-42; Luk 22:39-46)

³⁶ Goc Yisu ti ndê ñac-sêñomi sêtêt gameñ nañ sêsam bu Getsemani, nañ si. Ma in sôm têt ñac, "Andöc dec ma aö wasa dê wandi ma wateñ mbec." ³⁷ Goc in kôc Pita, ma Sebedi ndê atu lu sêwhiñ in si. Têt ndoc dinañ in ndê ñalôm ñawapac atu ma kedehe in. ³⁸ Ma in sôm têt ñac, "Aö neñ ñalôm kêsahê ñawapac atu, kêt in bu oc wambac ndu. Andöc dec ma anem ali awhiñ aö." ³⁹ Goc in hu ñac siñ ma sa ahic gi, ma hu dau añgô andô têt nom, ma teñ mbec bocdec bu, "Damañ, aö wandac am bu nditôm, nañ goc kôc laclhu ñawapac-nga dindêc su yêc aö. Magoc êmkuc aö neñ atac whiñ dom, kôm tôm am daôm nem atac whiñ bu kôm."

⁴⁰ In teñ mbec su, goc tisa ma mbu têt ñac-sêñomi tö dinañ gi, ma gêlic ñac sêyêc bêc sêyêc. In uñ ñac sa, ma ndac Pita, "Bocke? Mac atôm dom bu anem ali awhiñ aö gitôm acgatu ñasawa dan, a? ⁴¹ A nem ali, ma aten mbec bu létôm tap mac sa dom. Mac nem gatôm licbalê, tigen ñamlic kwapac." ⁴² Goc in sa gi ma teñ mbec tiyham ma sôm, "Damañ, am bu kôc ñawapac dindêc su yêc aö dom, nañ aö wahôc, ma wakôm am nem yom ñandô sa." ⁴³ In teñ mbec dau pacndê, ma mbu gi tiyham ma gêlic ñac sêyêc bêc sêyêc. Ñac tandô hê ñac sa ñandô. ⁴⁴ Dec in hu ñac siñ ma sa gi teñ mbec tidim tö-nga, ma sôm yom tigen dinañ tiyham.

⁴⁵ Pacndê, ma in mbu têt ñac-sêñomi gi, ma sôm têt ñac, "Tu sake-nga mac ayêc bêc ma añwhañ daôm ñapan? Añgô su nañ! Sêhoc Ñamalac ndê Atu asê su, ma ndoc meñ sa bu sêkêt in sip lau sac amba. ⁴⁶ Atisa ma dandi, bu ñac nañ hoc aö asê dec meñ su."

Sêkôc Yisu dôn
(Mak 14:43-50; Luk 22:47-53; Jon 18:1-11)

⁴⁷ Yisu sôm yom dinañ mbo, ma Judas, ñac-sêñomi 12 si dan, meñ

hóc asê whiñ lau daêsam nan sêkôc bien baliñ ti siñ. Dabuñsiga atu-tu ti lau bata Israel-nga sênkiñ lau dau sêwhiñ Judas. ⁴⁸ Judas kêñ puc ñac gwanan su bocdec bu, “Ñgac nan mac anşalê, nan aö wanğutô in tu bu watôc in asê, ma mac akôc in dôñ.” ⁴⁹ Bocdinañ in têtñ Yisu gi, ma sôm, “Ôbwêc, Kêdôhônğwaga,” ma ñğutô in. ⁵⁰ Ma Yisu sôm, “Aneñ silip, gêtñ nan am gauc gêm bu kôm, nan kôm.” Têtñ dinañ lau nan sêwhiñ Judas, nan sêtêtñ Yisu si ma sêkôc in dôñ. ⁵¹ Goc Yisu ndê ñgacsênğom dan puc in ndê bien sa, ma pa dabuñ-siga ñamata-nga ndê ñgac akiñ ndê danğalaun dan su. ⁵² Magoc Yisu sôm têtñ in, “Kêñ nem bien mbu sip ñapañ tiyham. Asa nan kôc bien sa tu ndic lau-nga, nan oc sêndic in ndu ña bien. ⁵³ Anşalê ñapep bu oc tôm bu aö wateñ Damañ ma in oc kêñ anjela tausen ma tausen sêmenñ ñagahô ma sênem aö sa. ⁵⁴ Tigeñ aö bu wateñ bocdinañ, dec gêtñ nan sêto yêc muñ su, nan oc ñandô sa ñalêtñ nde?”

⁵⁵ Goc Yisu sôm têtñ lau daêsam dinañ, “Bocke dec mac akôc bien ti wapa siñ-nga, ma asa amañ bu akôc aö dôñ gitôm ñgac kañ dan? Tôm bêc hon aö gandôc ti kadôhônğ lau gambo lôm dabuñ ñabatêmndö, magoc mac akôc aö dôñ dom. ⁵⁶ Tigeñ gêtñ hon dindec hóc asê bu kôm yom nan lau propet sêto pi aö muñ su, nan ñandô sa.” Têtñ dinañ Yisu ndê ñgacsênğomi hon sêhu in siñ ma sêlhö si.

*Lau bata Israel-nga sêmatôc Yisu
(Mak 14:53-65; Luk 22:54-55, 63-71; Jon 18:12, 13, 19-24)*

⁵⁷ Lau nan sêndôhônğ yomsu ti lau bata Israel-nga sêkac dau sa su ma sêhônğ sêmbo dabuñsiga ñamata-nga Kayapas ndê andu. Ma lau nan sêkôc Yisu dôñ, nan sêwê in sêtêtñ andu dau si. ⁵⁸ Pita kêsêlêtñ kêkuc Yisu mbo ahê e hóc asê dabuñsiga ñamata-nga ndê andu. Goc in sôc gi ndöc andu ñatunğlôm whiñ lau siñ sêyob lôm dabuñ-nga ñatô, bu lic gêtñ bocke oc hóc asê Yisu.

⁵⁹ Dabuñsiga atu-tu ma lau bata hon nan sêndöc †Sanedrin si ton, nan sênşalê yom tu sênğôliñ pi Yisu-nga ma sêkêñ in sip lau Rom-nga amba bu sêndic in ndu. ⁶⁰ Lau tasan daêsam sêtisa ma sêsôm yom tasan pi in, magoc yom ñandô bu sênğôliñ pi in, nan sêtap dan sa dom. Tiñambu ñac si lu sêtisa, ⁶¹ ma sêsôm, “In ñgac dec sôm bu in gitôm bu señ Anötö ndê lôm dabuñ su, ma kwê sa tiyham tôm bêc tö.” ⁶² Goc dabuñsiga ñamata-nga tisa ma sôm têtñ Yisu, “Am ñğô yom dê sênğôliñ pi am, me? Am bu ô yom, me mba?” ⁶³ Magoc Yisu gêm dôñ. Ma dabuñsiga dau sôm, “Sôm yom ñandô yêc Anötö Tali anğô-nga! Sôm asê têtñ yac bu am Mesaya, Anötö ndê Atu, me mba?” ⁶⁴ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Tôm nan am sôm. Tigeñ aö wasôm têtñ mac hon, tiñambu mac oc alic ñamalac ndê Atu ndöc Anötö Ñaclai Ñadau ndê andô-nga, ma sip meñ ndöc dao ñahô.”

⁶⁵ Têtñ ndoc dabuñsiga ñamata-nga ñğô yom dinañ, nan tac ñandê atu dec kêc dau ndê ñakwê kic ma sôm, “In ndê yom pi dau dê sac sambuc. Mac hon anğô su. Yac dapônđa yom dan tu tanğôliñ pi in-nga dom. ⁶⁶ Mac gauc gêm sake?” Ma sêo yom ma sêsôm, “In mbac ndu mañ.” ⁶⁷ Ma sêhê gasôp pi in anğô andô, ma sênğuluñ amba ma sêpêtñ in. Ma lau ñatô sêtap in, ⁶⁸ ma sêsôm, “Am Mesaya, a? Am bu propet, dec sôm asê bu asa tap am?”

*Pita sêc Yisu ahuc
(Mak 14:66-72; Luk 22:55-62; Jon 18:15-18, 25-27)*

⁶⁹ Têtñ têtñ dinañ Pita ndöc andu dau ñamakê, ma awhê akiñ dan têtñ in gi, ma sôm, “Am ñgac nan kêkuc Yisu Galili-nga whiñ.” ⁷⁰ Magoc in pa dau yêc ñac hon anğô-nga ma sôm, “Mba! Aö kayalê am nem yom ñahu dom.”

⁷¹ Goc in sa gi kalhac gatam. Ma bawhê dan gêlic in ma sôm têtñ lau, “In ñgac dê, in ñgac dan nan kêkuc Yisu Nasaret-nga.” ⁷² Ma Pita pa dau tiyham ma sôm yom ñanğa, “Yom ñandô! Aö kayalê in dom!” ⁷³ Ñasawa saun

ma lau nanj sêlhac dinan, sêtêḅ Pita si ma sêsôm, “Lau nanj sêḅkuc in, nanj si danj am! Yomandô! Am sôm yom ḅa awha nanj gi tap lau Galili-ḅga dinan si sa.” ⁷⁴ Goc in sôm, “Mba! A ö bu wasôm yom tasan, nanj Anötö ndic aö. Aö kayalê in dom andô!” Ma ḅagahô dalec tanj. ⁷⁵ Dec Pita gauc gêm Yisu ndê yom bocdec, “Am oc sêc aö ahuc tidim tö, goc dalec oc tanj.” Goc in kölhö sa awê gi, ma tanj dau ndu.

27

Sêwê Yisu têtḅ Pailot gi

(*Mak 15:1; Luk 23:1-2; Jon 18:28-32*)

¹ Têtḅ bêtêc ganduc dabuḅ-siga atu-tu ti lau bata Israel-ḅga honj si ḅalôm pitigenj bu sêndic Yisu ndu. ² Goc sêsô in amba dôn, ma sêwê in gi ma sêkêḅ in sip Pailot amba. Pailot in Rom si gôlinjwaga nanj gêm gôlinj gamenj Judia-ḅga.

Judas kinj dau ndu

³ Têtḅ ndoc Judas gêlic gêtḅ dinan, ma ngô bu sêsôm tidôn bu sêndic Yisu ndu, nanj in ḅalôm ḅawapac bu in hoc in asê. Goc in kêtḅ mone silba 30 dinan mbu têtḅ dabuḅsiga atu-tu ti lau bata gi. ⁴ Ma in sôm, “Aö gakôm so, bu aö gahoc ḅgac gitêtḅ danj asê, ma oc sêkêc in ndê dac sinj.” Ma ḅac sêô in awha ma sêsôm, “Tu sake-ḅga am sôm têtḅ yac? Am daôm nem ḅawapac!”

⁵ Dec Judas kêtḅalinj mone dau yêc lôm dabuḅ ḅamakê, ma sa gi kinj dau ndu. ⁶ Ma lau dabuḅsiga dau sêsôm, “Dac hi mone dindec ahuc, ma yac bu dakêtḅ sip apa da-ḅga yêc lôm dabuḅ, dec oc daso yomsu.” ⁷ Goc sêsôm yom tidôn bu sêkêc mone dau ma sênemlhi ḅgac pec lôn-ḅga ndê nom danj, ma sêḅyalinj nom dau sa ti lau apa si ôm sêhôn-ḅga. ⁸ Tu dinan-ḅga lau têtḅ dindec-ḅga sêsam gamenj dau bu ‘Nom ti Dac.’ ⁹ Bocdinanj yom nanj propet Jeremaya sôm, nanj dec ḅandô sa. Sêto yom dau yêc bocdec bu:

Lau Israel-ḅga sêkêc mone silba 30 nanj sêḅyalinj sa ti in ndê ḅaôli, nanj sa, ¹⁰ ma semlhi ḅgac pec lôn-ḅga

ndê nom, tôm Pômdau kêtḅ yatu aö. [*Sek 11:12-13*]

Pailot kêtḅu Yisu

(*Mak 15:2-15; Luk 23:2-3, 18-25; Jon 18:29-19:16*)

¹¹ Sêkêḅ Yisu kalhac gôlinjwaga Pailot angô-ḅga, ma in ndac Yisu, “Am lau Israel si Kinj, a?” Ma Yisu ô yom ma sôm, “Tôm nanj am daôm sôm.” ¹² Têtḅ dinanj dabuḅsiga atu-tu ma lau bata Israel-ḅga sêḅgôlinj yom pi in, magoc in ô ḅac si yom dom. ¹³ Goc Pailot ndac in, “Am ngô yom nanj sêḅgôlinj pi am, me mba?” ¹⁴ Magoc Yisu ô yom nanj sêḅgôlinj pi in, nanj danj dom. Ma tu dinanj-ḅga Pailot hêdaê ḅandô.

¹⁵ Tôm yala honj, têtḅ ndoc lau Israel sêndê Mwasinj Pasowa-ḅga, nanj Pailot kêtḅuc lêtḅ danj bocdec bu. Lau Israel-ḅga oc sêndac ḅgac gapocwalôn-ḅga danj, dec in oc êḅgapwêc in su têtḅ ḅac. ¹⁶ Têtḅ ndoc dinanj ḅgac danj ndôc gapocwalô. In ndê ḅaê Barabas, ma lau honj sêḅyalê bu in ḅgac sac sambuc. ¹⁷ Goc Pailot ndac lau daêsam dinanj bu, “Mac atac whinj bu wahu asa sinj têtḅ mac? Barabas, me Yisu nanj sêsam bu Kilisi?”

¹⁸ Pailot kêtḅyalê bu lau dabuḅsiga dau sem lêmuj Yisu ḅambwa, ma tu dinanj-ḅga dec sêkêḅ Yisu têtḅ in. Bocdinanj in gauc gêm bu êḅgapwêc Yisu su. ¹⁹ Ma gêtḅ danj tiyham. Têtḅ n doc Pailot ndôc in ndê pônj êmatôc yom-ḅga, nanj in ndê awhê kêtḅ yom têtḅ in bocdec bu, “Kôm gêtḅ danj têtḅ ḅgac gitêtḅ dinanj dom, bu kwahic dec aö gayêc mbê pi in, nanj kôm anenj ḅalôm ḅawapac ḅandô.”

²⁰ Magoc dabuḅsiga atu-tu ti lau bata sêli lau ḅalôm sa, ma sêndac Pailot bu hu Barabas sinj têtḅ ḅac, ma ndic Yisu ndu. ²¹ Dec Pailot ndac ḅac tiyham, “Mac atac whinj bu wahu ḅgac lu dec si asa sinj têtḅ mac?” Ma sêsôm, “Barabas!” ²² Goc in ndac, “Bocdinanj aö wakôm sake têtḅ Yisu nanj sêsam bu Kilisi?” Ma ḅac honj sêsôm bu, “Ndic in pi a gicso dau

ndi.” ²³ Magoc Pailot ndac, “Tu sake-nga? Inj kôm giso bocke?” Tigenj ñac sêmbwêc atu, “Ndic inj pi a gicso dau!”

²⁴ Pailot kêyalê bu ñac oc sêsôc inj ndê yom ñapu dom, ma ñac sêli dau sa ñandô. Bocdinañ inj kôc bu, ma kêgwasinj amba yêc ñac honj anjô-nga, ma sôm, “Gên dec sip mac amam. Aô wawêkainj ñgac dindec ndê dac ñagêyô wawhiñ mac dom.” ²⁵ Ma lau honj sêsôm, “Inj ndê dac ñagêyô menj pi yac ti yac mba balêkoc.”

²⁶ Goc Pailot kêgapwêc Barabas su têtj ñac, ma kêñ Yisu têtj inj ndê lau siñ-nga bu sêhi inj ñamlic ñandê, ma sêndic inj ndu pi a gicso dau.

*Lau siñ-nga sêsu Yisu susu
(Mak 15:16-20; Jon 19:2-3)*

²⁷ Pailot ndê lau siñ-nga sêwê Yisu sêsa Pailot ndê andu ña-malac lôm si, goc sêta lau siñ-nga honj sêkac sa sêmenj, ma sêñgihi inj ahuc. ²⁸ Sêkôc inj ndê ñakwê baliñ su, ma sêkêñ inj sôc ñakwê kokoc baliñ tôm kinj sêsôc. ²⁹ Ma sêwhê wac kêma ma sêkêñ inj unj gitôm sunsunj. Ma sêkêñ a danj inj gêm kôm yêc amba andô-nga gitôm kinj si tôte. Goc sêpônj haduc têtj inj, ma sêsu inj susu ma sêsôm, “Ei! Datoc lau Israel si kinj dindec sa manj!” ³⁰ Sêhê gasôp pi inj, ma sêkôc a dau su yêc inj, ma sic inj pi ñagôlônj tidim daêsam. ³¹ Sêsu inj susu pacndê, goc sêkac ñakwê dinañ su, ma sêkêñ inj sôc dau ndê ñakwê sa tiyham. Goc sêwê inj sêsa malac Jerusalem ñamakê si, bu sêndic inj ndu pi a gicso dau.

*Sic Yisu pi a gicso dau
(Mak 15:21-32; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27)*

³² Têtj ndoc sêwê Yisu sêsa si, nañ sêtap ñgac apa danj sa, nañ menj akêñ malac Sairin. Inj ndê ñaê Saimon. Ma sêkac inj bu êmbalanj Yisu ndê a gicso dau. ³³ Ma ñac si e sêhôt asê gameñ nañ sêsam bu Golgota. (Ñaê dau danem kwi bu ‘Gameñ Ñakêcyha-nga.’) ³⁴ Lau siñ-nga sêkêñ bu ñamakic sip laclhu danj whiñ wain, ma sêkêñ têtj Yisu nôm. Inj kêsahê ma tec. ³⁵ Goc ñac sic inj pi a gicso dau. Ma tiñambu

sêwhê inj ndê ñakwê kôc, ma sêpuc gapoc bu sêlic asa oc kôc ñakwê bocke.

³⁶ Pacndê su, goc sêndôc sic ma tatinj inj. ³⁷ Ma yom nañ lau bata Israel-nga sêngôlinj pi inj, nañ sêto ma sêkêñ kalhac a gicso dau ñahô. Yom dau sôm bu, “Ñgac dindec inj Yisu, lau Israel-nga si Kinj.”

³⁸ Têtj bêc dinañ ñac sic ñgac kanj lu sêpi a gicso dau sêwhiñ Yisu, danj kêgalêñ Yisu ndê andô-nga, ma danj kêgalêñ gasê-nga. ³⁹ Lau nañ sêñsêlêñ si sêmenj sêndahinj ñasu ma sêtanj bôlê Yisu. ⁴⁰ Ma sêsôm, “Am ñgac nañ sôm bu senj lôm dabunj su, ma kwê sa tiyham tôm bêc tôte. Am bu Anôtô ndê Atu, nañ goc nem daôm si ma sip mwenj!” ⁴¹ Ma ñalêñ tigenj dinañ dabunjsiga atu-tu ti lau nañ sêndôhônj yomsu ma lau bata senjgec inj. ⁴² Ma sêsôm têtj dau, “Inj gêm lau ñatô sa, magoc gitôm dom bu nem dau sa! Inj lau Israel-nga si Kinj, a? Inj bu sip menj akêñ a gicso dau menj, dec yac oc dakêñ whiñ inj. ⁴³ Inj kêñ whiñ Anôtô ma sam dau bu Anôtô ndê Atu. Anôtô bu tac whiñ inj, dec oc nem inj si.” ⁴⁴ Ma ñgac kanj lu nañ sic inj lu sêpi a gicso, nañ sêsôm yom kainj tigenj dinañ pi Yisu.

*Yisu mbac ndu
(Mak 15:33-41; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30)*

⁴⁵ Têtj ac kac lhu, ñasec atu gêm gameñ sambuc ahuc e acgatu gitôm 3 kilok telha-nga. ⁴⁶ Ma têtj 3 kilok Yisu mbwêc awha atu, “Eloi, Eloi, lama sabaktani?” (Yom dau danem kwi bu ‘Aneñ Anôtô, aneñ Anôtô, tu sake-nga am hu aô siñ?’) ⁴⁷ Lau nañ sêlhac sêmpinj, nañ sêngô inj ñapep dom ma sêsôm, “Inj ta Elaija.” ⁴⁸ Ma ñgac danj kêti gi ma kêñ sôwam danj sip wain ñamakic, goc sô dôñ pi a baliñ danj, ma puc pi Yisu whasunj bu inj nôm. ⁴⁹ Ma lau ñatô sêsôm, “Hu inj siñ ma dalic. Elaija oc menj nem inj sa, me mba?”

⁵⁰ Têtj dinañ Yisu mbwêc awha atu tiyham, ma mbac ndu. ⁵¹ Têtj ndoc dinañ po baliñ nañ kêgalêñ lôm dabunj

nalôm, nanj dau kic gi lu, kalhac njahô-nga e gi têtj njapu-nga. Ma tiyhô gêm ma hoc atu-tu daêsam popoc. ⁵² Ma sêhô sêhôc kôc, ma lau dabunj daêsam nanj sêmbac ndu su, nanj sêtisa sêmbo tali tiyham. ⁵³ Nac sêsa akêtj sêhô sêmênj, ma tinjambu têtj ndoc Yisu tisa su, goc sêhôc malac dabunj Jerusalem si, ma sêhoc dau asê têtj lau daêsam sêlic.

⁵⁴ Têtj ndoc njac bata sinj-nga ti inj ndê lau nanj sêyob Yisu sêmbo, nanj sêlic tiyhô ti gêtj honj dinanj, dec sêtöc dau atu, ma sêsôm, “Yomandô! Njac dec inj Anötö Atu!” ⁵⁵ Ma lauwhê daêsam sêlhac ahê ma sêlic gêtj honj dinanj. Nac lauwhê nanj sênjuc Yisu akêtj gamenj Galili-nga sêmênj, ma sem akinj inj. ⁵⁶ Maria Magadala, ti Jems lu Joses dinda Maria, ma Sebedi nawhê (Jon lu Jems dinda) sêmbo sêwhinj lauwhê dinanj.

Josep kêtj Yisu ndê njamlanj yêc hoc njasunj
(Mak 15:42-47; Luk 23:50-56; Jon 19:38-42)

⁵⁷ Lau nanj sênjuc Yisu, nanj si danj inj njac ti lêlôm nanj ndê njê Josep, ma inj menj akêtj malac Arimatiya. Têtj telha dinanj, ⁵⁸ inj têtj Pailot gi, ma ndac Yisu ndê njamlanj. Pailot gôlôc ma kêtj yom têtj inj ndê lau sinj-nga bu sêhu Yisu ndê njamlanj sinj têtj Josep. ⁵⁹ Dec Josep sa gi, kôc Yisu ndê njamlanj ma kêpanj si nj po njawasi danj. ⁶⁰ Ma inj kôc sa gi ma kêtj yêc inj dau ndê sêhô, nanj sêlênj gwananj su yêc hoc njalôm. Ma Josep kêpi hoc atu danj gi ndöc sê awha ahuc, goc kölhö gi. ⁶¹ Têtj ndoc dinanj Maria Magadala lu awhê danj njê Maria, sêndöc sêhô njamakê ma sêlic.

Lau sinj-nga sêyob sêhô

⁶² Sic Yisu pi a gicso dau têtj bêc nanj lau Israel sêmasanj dau tu Sabat-nga, ma têtj njagalanjê dabunjsiga atu-tu ti lau Palêsai sêtêtj Pailot si. ⁶³ Ma sêsôm, “Njac atu. Yac gauc gêm yom danj nanj njac tasanj dau sôm têtj ndoc inj mbo tali. Inj sôm bu mbac ndu ma tinjambu bêc tö ninja inj oc tisa

tiyham. ⁶⁴ Bocdina nj ndic atu lau bu sêyob sêhô e bêc tö ninja su. Mboe inj ndê njacsênjomi oc sêmênj ma sênem kanj inj ndê njamlanj, ma sêsôm têtj lau bu inj tisa su. Inj kêsau lau ma sôm bu inj Mesaya dau, magoc njac bu sêkôm tasanj dau, oc hóc gêlêc tasanj nanj inj kôm njamata-nga, nanj su.” ⁶⁵ Goc Pailot sôm têtj njac, “Akôc lau sinj-nga sa andi, ma akêtj njac sêyob sêhô njanga.” ⁶⁶ Goc sêsa si ma sêsap hoc nanj ti gatam sêhô-nga, nanj dônj njanga nj a njakwi bu lau danj sêkac sa dom. Ma sêkêtj lau sinj-nga sêyob.

28

Yisu tisa
(Mak 16:1-13; Luk 24:1-12)

¹ Bêc Sabat-nga menj gi su, ma têtj wake njabêc njamata-nga, Maria Magadala lu awhê danj njê Maria sêti têtj bêbêc ganduc ma sêsa si bu sêlic sêhô dau. ² Têtj ndoc dinanj tiyhô gêm atu, ma Pômdau ndê anjela danj sip akêtj undambê menj, ma kêpi hoc nanj ndöc sê awha ahuc, nanj su, goc pi gi ndöc njahô. ³ Inj ndê njawasi pô gamenj gitôm sickac, ma inj ndê njakwê sêp sambuc. ⁴ Têtj ndoc lau sinj-nga sêlic inj, nanj sêtöc dau atu ma sêntitec. Ma njac tagôlô ma sêhu dau sêyêc gitôm lau batê. ⁵ Ma anjela dau sôm têtj awhê lu, “Atöc daôm dom. Aö kayalê bu amlu anjêlê Yisu nanj sic inj ndu pi a gicso dau. ⁶ Inj mbo lec dom. Inj tisa su tôm inj sôm gwananj su. Amenj alic gamenj nanj sêkêtj inj yêc nanj. ⁷ Goc ambu andi njagahô, ma asôm têtj inj ndê njacsênjomi bu inj tisa akêtj lau batê-nga su. Ma inj oc munj mac ndi mbo gamenj Galili-nga. Yêc dindê mac oc alic inj. Kwahic dec aö gahoc yom dindêc asê têtj amlu, ma amlu anjêlê su.”

⁸ Têtj ndoc dinanj awhê lu dau sêlhö si bu sêkêtj njawaê dau têtj Yisu ndê njacsênjomi. Injlu si ti atac njayham atu, magoc njalôm lu-lu ma sêtöc dau. Sênti sêmbo se nj, ⁹ ma njagahô Yisu hoc dau asê têtj injlu ma hê mwalêc injlu. Goc injlu sêtigasuc inj ma sêhu dau sêyêc

nom. Ma sêkôc in sip gahi ma sêmpin in. ¹⁰ Goc Yisu sôm têt inlu, “Atöc daôm dom. Andi ma asôm têt anen asidôwai hon bu sêtêt Galili sêndi, ma nac oc sêlic aö yêc dindê.”

Lau sin-nga sêsôm Yisu tisa nawae

¹¹ Têt ndoc nan awhê lu dinan sêmbo sen, nan lau sin-nga natô nan sêyob sêhô dau, nan sêmbu sêtêt Jerusalem si. Ma sêkêt nawae têt dabuŋsiga atu-tu, pi gêt hon nan sêlic. ¹² Goc lau dabuŋsiga dau sêkac lau bata sa, ma sêmasan yom pi gêt dau. Nac semlhi lau sin-nga na mone atu, ¹³ ma sêsôm têt nac, “Mac asôm têt lau bu, ‘Têt ôbwêc yac ayêc bêc ayêc. Ma in ndê ngacsênomi sêmen, ma sem kan in ndê namlan.’ ¹⁴ Ma Pailot bu ngô bu mac ayêc bêc, dec yac oc amasan yom awhin in, bu mac atap matôc sa dom.” ¹⁵ Bocdinan lau sin-nga sêkôc mone dau sa, ma sêkôm tôm lau bata Israel-nga sêsôm têt nac. Ma yom dau tiapa yêc lau Israel-nga nalôm, ma lau natô sêsôm e men têt kwahic dec.

Yisu hoc dau asê têt ngacsênomi

¹⁶ Têt ndoc dinan ngacsênomi 11 sêsa sêtêt lôc nan yêc gameŋ Galili-nga si, gitôm Yisu sôm têt nac mun su. ¹⁷ Têt ndoc sêlic in, nan sêpôt haduc ma sêmpin in. Magoc nac si lau natô atac lu-lu. ¹⁸ Goc Yisu tiga-suc nac ma sôm, “Anötö kêt naclai têt aö pi gêt undambê ti nom-nga hon. ¹⁹ Bocdinan atêt gameŋ hon andi ma andôhôn lau e sênyalê aö ma sêkêt whin aö. Anku nac anem Damba, Atu, ma Nalau Dabuŋ angô. ²⁰ Ma andôhôn nac bu danŋa wambu yom hon nan aö gac atu mac. Ma anyalê pi nandô bu aö oc wambo wawhin mac napan, e nom natêm pacndê.”

Mak ndê ñawaê ñayham Yom whê ñawaê ñayham dindéc sa-nga

Mak in Yisu ndê ngacsênjomi 12 si dan dom, magoc in tiatu yêc Jerusalem ma gêlic gên hon nan Yisu kôm têt ndoc dinañ. Tinambu Mak kêsêlên whin Pita têt ndoc Pita gêm mêtê, ma to ñawaê ñayham pi Yisu kékuc mêtê nan Pita gêm. Lau ñatô gauc gêm bu yom nan Mak to yêc 14:51-52 nan hêganôn in dau. Tinambu in gêm Pol lu Banabas sa tu inlu si gwelen-nga. Alic yom ñatô pi in yêc Apo 12:12, 25; 13:5, 13; 15:36-39, ma yêc Kol 4:10 ma 2 Tim 4:11.

Mak to yom daêsam pi gwelen nan Yisu kôm, magoc yom daêsam nan Yisu sôm tu bu êndôhôn lau-nga, nan in to dom.

*Jon kêmasan Yisu ndê senj
(Mat 3:1-12; Luk 3:2-16)*

¹ Yom dindéc gic hu ñawaê ñayham pi Anötö ndê Atu Yisu Kilisi.

² Muñ-nga, propet dan to yom nan Anötö sôm têt in ndê Atu bocdec bu:

Aö wakên anej ngac ahen-nga mun am. In oc êmasañ am nem senj.
[Mal 3:1]

Ma propet Aisaya to Anötö ndê yom pi ngac ahen-nga dau bocdec bu:

³ Ñamalac dan ta yom mbo gameñ sawa bocdec bu, ‘Amasan Pômdau ndê senj tisolop. Amasan nem ñalôm bu akôc in sa.’ [Ais 40:3]

⁴ Yom dau ñandô sa pi Jon, Ngac Kêku Lau-nga, nan tinambu hóc asê ma gêm mêtê mbo gameñ sawa. In sôm têt lau bu sêlin sanju tu bu sêtôc asê bu sêkac si ñalôm kwi ma sêhu mêtê sac sinj, dec Anötö oc suc ñac si sac kwi. ⁵ Lau daêsam akên malac Jerusalem, ma akên malac hon yêc gameñ Judia-nga, sêsa sêtên Jon si. Ñac sêhoc si sac asê, ma in kêku ñac yêc Bu Jordan.

⁶ Jon sôc ñakwê nan sêmasañ ña kamel ñamliclhu, ma kic piñkap yêc in ñampêbalê. Ma in gên gên bambalin gitôm wakô ma lêp. ⁷ In gêm mêtê ma sôm têt lau bocdec bu, “Ngac dan oc menj êñkuc aö, nan ndê ñaclai hóc gêlêc aö nen su. Aö ngac ñambwa dec gitôm dom bu wati in ndê ngac akiñ nan pôn sic ma kêgapwêc in ndê atapa ñawalô. ⁸ Aö kaku mac ña bu ñambwa, tigen in oc êñku mac ña Ñalau Dabuñ.”

*Jon kêku Yisu
(Mat 3:13-17; Luk 3:21-22; Jon 1:32-34)*

⁹ Têt têt dinañ Yisu menj akên malac Nasaret yêc gameñ Galili-nga, ma hóc asê Jon. Ma Jon kêku in yêc Bu Jordan. ¹⁰ Têt ndoc Yisu pi akên bu menj, in gêlic undambê kac sa, ma Ñalau Dabuñ gêm balusi anjô, ma sip têt in menj. ¹¹ Goc awha dan sa akên undambê, nan sôm, “Aö Atunjac atac whin-nga am. Aö gatisambuc am ñandô.”

*Sadan kêsahê Yisu
(Mat 4:1-11; Luk 4:1-13)*

¹² Dinañ su, goc Ñalau wê Yisu sa gameñ sawa gi, ma in mbo tawasê. ¹³ Tôm bêc 40 in mbo gameñ sawa, ma Sadan kêsahê bu êntôm in. In mbo whin bôc gameñ sawa-nga, ma anjela sem akiñ in.

Yisu gic hu in ndê gwelen

¹⁴ Tinambu †Herod kên in ndê lau sinj-nga bu sêkôc Jon dôn, ma sêkên in ndôc gapocwalô. Têt têt dinañ Yisu gêm mêtê ma hoc Anötö ndê ñawaê ñayham asê têt lau yêc gameñ Galili-nga. ¹⁵ In sôm, “Têt nan Anötö kêtalin sa, nan menj sa su. †Anötö ndê gôlin menj kên in su. Bocdinañ anem nem ñalôm kwi, ma akên whin Anötö ndê ñawaê ñayham.”

*Yisu mbwêc launjac hale tu sêñkuc
in-nga
(Mat 4:18-22; Luk 5:1-11; Jon 1:35-42)*

16 Têñ béc dañ Yisu kêsêlêñ mbo Bugictonj Galili ñamakê, ma gêlic Saimon lu asi Andru. Inlu ñgac lu sêkôc i-ñga, ma sem gwelenj sêkêñ wasañ sip bu sêmbo. 17 Ma Yisu sôm têtñ inlu, “Amlu amenj añkuc aö, ma aö wakêñ amlu ahê ñamalac sêmenj sêñkuc aö, tôm nañ kwahic dec amlu ahê i.” 18 Ma ñgahô inlu sêtec si wasañ yêc, ma sêñkuc inj.

19 Inj kêsêlêñ ñasawa saun, ma gêlic Sebedi ndê atu lu, Jems lu Jon. Sêndöc wanj dañ ma sêmasañ si wasañ nañ kic. 20 Yisu mbwêc inlu bu sêmenj sêñkuc inj, goc sêhu damba Sebedi ti lau nañ sêkôm gwelenj sêwhin inj, nañ sinj sêmbo wanj, ma sêñkuc Yisu.

Yisu kêdôhônj lau ma soc ñalau sac yêc malac Kapenaom (Luk 4:31-37)

21 Yisu kôc lau hale dinanj ma sêñsêlêñ sêtêñ malac Kapenaom si. Sêhóc asê têtñ béc Sabat-ñga dañ, ma Yisu sôc ñlôm wê-ñga gi, ma gic hu kêdôhônj lau. 22 Ma lau Kapenaom-ñga sêhêdaê tu inj ndê yom-ñga, bu inj kêdôhônj ñac gitôm kêdôhônjwaga ti ñaclai atu, hóc gêlêc lau Israel si ñkêdôhônjwaga yomsu-ñga honj su.

23 ñgac dañ ndöc lôm wê-ñga dinanj, nañ ñalau sac mbo inj ndê ñalôm. Inj ta yom bocdec bu, 24 “Ei! Yisu Nasaret-ñga. Aö kayalê am, am ñgac dabun nañ Anötö kêkinj. Am bu kôm sake têtñ yac? Am mwenj bu senj yac su, a?” 25 Magoc Yisu hec yom ñalau sac ma sôm, “Am mamananj ma hu inj sinj!” 26 Goc ñalau sac kêmwananj ñgac dau ti ñannga ma hu inj sinj ti mbwêc atu.

27 Tu dinanj-ñga lau honj sêhêdaê ma sêndac dandi, “Gêñ bocke dec? Inj kêdôhônj yac ña lêtñ wakuc ma ti ñaclai atu. Ma inj kôc ñaclai pi ñalau sac whin, bu inj kêñ yatu ñac, ma sêhóc inj ndê yom ñapu.” 28 Ma tinjambu lau sic minj yom pi gêñ dau, e ñgahô enj inj ndê waê gêm gameñ Galili-ñga honj ahuc.

Yisu gêm lau gêmbac daêsam sa (Mat 8:14-17; Luk 4:38-43)

29 ñac sêhu lôm wê-ñga dinanj sinj, ma Saimon lu Andru sêkôc Yisu, Jems ma Jon ma sêtêñ inlu si andu si. 30 Saimon ndê lawawê gêmbac lic ñandê ma yêc andu dau ñalôm, ma lau sêkêñ ñawaê têtñ Yisu. 31 Bocdinañ Yisu têtñ inj gi, kêñ inj sip amba ma kenj inj sa. Ma gêmbac hu awhê dau sinj, ma inj gêm akinj ñac.

32 Têtñ telha dinanj têtñ ndoc ac gi sip, nañ lau malac-ñga sêhonj lau gêmbac daêsam ti lau nañ ñalau sac sêmbo si ñalôm, ma sêkôc ñac sêtêñ Yisu sêmenj.* 33 Lau malac-ñga honj sêkac dau sa, sêmbo andu dau ñamakê. 34 Ma Yisu gêm lau ti gêmbac tidau-tidau daêsam dinanj sa, ma soc ñalau sac daêsam su yêc lau. Tigenj inj kêñ yao ñalau sac bu sêsôm inj asê dom, ñahu bu ñac sêñyalê bu inj ñ Mesaya dau.

Yisu hu malac Kapenaom sinj (Luk 4:42-44)

35 Têtñ ñagalanjê ac pi menj su dom ma Yisu tisa ma hu malac dau sinj. Inj sa gi bu mbo tawasê ma tenj mbec. 36 Saimon ma lau ñatô nañ sêwhin inj, nañ sêsa si bu sêñsalê inj. 37 Ma têtñ ndoc sêtap inj sa, nañ sêsôm têtñ inj bu, “Lau honj sêñsalê am.” 38 Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Aö oc wambo malac tigenj dinanj dom. Dalhö datêñ malac nañ sêyêc gameñ ñamakê-ñga dandi, bu wanem mêtê wambo dinanj. Tu gwelenj dinanj-ñga dec aö gameñ.”

39 Ma tinjambu inj kêsêlêñ golom-golom malac honj yêc gameñ Galili-ñga. Inj gêm mêtê mbo lau si lôm wê-ñga, ma soc ñalau sac daêsam su yêc lau.

Yisu kôm ñgac ti gêmbac leprasi ñayham sa

(Mat 8:1-4; Luk 5:12-16)

40 Têtñ béc dañ, ñgac ti gêmbac ñleprasi dañ têtñ Yisu gi. Inj pônj haduc ma tenj Yisu bu nem inj sa. Inj sôm, “Am bu tac whin, dec gitôm bu am oc kôm

* 1:32: Lau Israel si yomsu Sabat-ñga gic yao lau bu sêñsêlêñ senj baliñ me sêkôm gwelenj têtñ béc Sabat-ñga dom. Magoc béc Sabat-ñga ña-yao pacndê têtñ ndoc ac gi sip. Tu dinanj-ñga dec lau sêhônj e ac gi sip su, goc sêkôc si lau gêmbac sêtêñ Yisu si.

aö ñamlic ñawasi sa.” ⁴¹ Yisu tawalô in, dec kêmatôc amba sa gi ma kêmasac in, ma sôm, “Aö atac whin, dec wasôm têt am bu ñamlic ñawasi sa.” ⁴² Ma ñagahô enj gêmbac dau hu in sin, ma in ndê ñamlic ñawasi sa. ⁴³⁻⁴⁴ Goc Yisu kêkin in têt †dabuñ-siga gi, ma sôm ti ñanga têt in, “Am ngô! Gêñ nan kwahic dec hóc asê am, nan sôm asê têt lau dan dom. Tigen têt dabuñsiga ndi, ma tôc daôm têt in bu lic bu am nem ñamlic ñawasi sa su. Ma kêñ da tu am ñamlic ñawasi sa-nga tôm yomsu nan Moses kêñ têt yac. Ma ñalêñ dinan lau honj oc sêñyalê bu am ñamlic ñayham sa.” ⁴⁵ Ma ñgac dau sa gi ma gic minj pi gêñ dau e yom dau tiapa. Tu dinan-nga lau honj takwê Yisu, dec in tec bu sôc malac danj yêc lhu. In mbo gameñ ñamakê-nga, magoc lau akêñ gameñ honj sêwê sêtêñ in si ñapanj.

2

*Yisu kôm ñgac bôlinj danj ñayham sa
(Mat 9:1-8; Luk 5:18-26)*

¹ Bêc ñatô ginja su, goc Yisu sôc malac Kapenaom tiyham. Ma lau malac-nga sêngô ñawaê bu in mbu menj ndôc andu danj. ² Goc lau daêsam sêkac dau sa, ma Yisu gêm mêtê ñac. Lau daêsam andô sêkac sa e ñasawa mba yêc andu ñalôm ma yêc ñasactô bocdinañ. ³ Ma laungac hale sêmbalanj ñgac bôlinj danj yêc sac danj sêmenj, ma bu sêtêñ Yisu sêndi. ⁴ Magoc lau daêsam dinan sem gameñ ahuc, ma tu dinan-nga dec ñac sêpi andu ñapoc lôlôc si, ma sêkac poc sa ma sêmasan ñalasê danj yêc gameñ nan Yisu kalhac, nan ñahô-nga. Goc sêñwhañ sac ti ñgac bôlinj sip têt Yisu gi. ⁵ Yisu gêlic gêñ dinan ma kêyalê bu ñac sêkêñ whin in, goc sôm têt ñgac bôlinj, “Anen balê, kwahic dec aö wasuc am nem sac kwi.”

⁶ Têt ndoc dinanj kêdôhônjwaga yomsu-nga ñatô sêndôc andu dau. Sêngô Yisu ndê yom dau, ma gauc gêm yêc ñac si ñalôm, ⁷ “Anötö tigen gitôm bu suc sac kwi. Ma bocke ñgac dindê sôm yom kainj dinan? In ndê yom

sac sambuc.” ⁸ Yisu kêyalê ñagahô bu ñac gauc gêm yom bocdinañ, dec in sôm têt ñac, “Tu sake-nga mac gauc gêm yom bocdinañ? ⁹ Mac akêñ whin dom bu anen ñaclai yêc bu wasôm têt ñgac bôlinj dindec bu wasuc in ndê sac kwi. Bocdinañ aö wasôm têt in, ‘Tisa, kôc nem mbô sa ma êmsêlêñ.’ ¹⁰ Ma têt têt mac alic anen yom dau ñandô sa, dec anyalê bu Anötö kêñ ñaclai têt †Ñamalac ndê Atu yêc nom, bu suc ñamalac si sac kwi whin.” Goc Yisu sôm têt ñgac bôlinj, ¹¹ “Aö wasôm têt am bu tisa, kôc nem mbô sa, ma lhô têt nem andu ndi.” ¹² Ma ñgac dau tisa yêc lau honj anjô-nga, kôc ndê mbô sa ma kôlhô gi. Gêñ dau kôm lau honj sêhêdaê ñandô. Sêmpin Anötö ma sêsôm, “Gêñ kainj dindec, yac alic danj su dom.”

*Yisu kêgalêm Liwai bu êñkuc in
(Mat 9:9-13; Luk 5:27-32)*

¹³ Tinjambu Yisu sa gi mbo bugictonj ñamakê tiyham. Lau daêsam sêsa si sêñkuc in, ma in kêdôhônj ñac. ¹⁴ Ma tinjambu inj kêsêlêñ gi e gêlic †Liwai, Alpayas ndê atungac ndôc ndê mala kôc takis-nga. Goc Yisu sôm têt in, “Êmkuc aö.” Ma Liwai tisa ma kêkuc inj.

¹⁵ Têt bêc danj Yisu ti in ndê ñgacsêñomi senj gêñ sêndôc Liwai ndê andu. Ma lau sêkôc takis-nga ma lau daêsam nanj lau bata Israel-nga sêsam bu lau sac nanj sêndôc sêwhin ñac, bu lau kainj dinan sêñkuc Yisu tôm bêc honj. ¹⁶ Ma lau †Palêsai si kêdôhônjwaga yomsu-nga ñatô sêlic bu Yisu gêñ gêñ ndôc whin lau takis-nga ti lau sac dinan. Goc sêsôm têt in ndê ñgac-sêñomi, “Tu sake-nga inj gêñ gêñ whin lau takis-nga ti lau sac?” ¹⁷ Yisu ngô yom dau, ma sôm têt ñac, “Lau nanj sêlic dau bu gêmbac mba, nanj oc sêñsalê dokta dom, magoc lau ti gêmbac oc sêñsalê dokta. Aö gameñ bu wanjalêm lau nanj sêlic dau bu lau gitêñ, nanj sa dom, aö gameñ bu wanjalêm lau sac sa.”

*Yao gêñ danen-nga-nga
(Mat 9:14-15; Luk 5:33-35)*

18 Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndê †sêñomi ti lau Palêsai sêkên bêc ñatô bu sêneñ gêñ dom tu gauc nem Anötö-nga, magoc Yisu ndê ñgacsêñomi sêkôm dom. Ma lau ñatô sêmeñ ma sêndac Yisu bocdec bu, “Tu sake-nga Jon ndê sêñomi ma lau Palêsai si sêñomi sêhu gêñ daneñ-nga siñ tu gauc nem Anötö-nga, magoc am nem ñgacsêñomi sêkôm dom?” 19 Goc Yisu sôm têtñ ñac, “Ngac nem awhê-nga dan bu êñgalêm lau sa sêmbô sêwhiñ in bu sêneñ mwasiñ nem awhê-nga, dec oc tôm dom bu sêhu gêñ daneñ-nga siñ têtñ ndoc ñgac dau mbo whiñ ñac. Ñalêñ tigeñ kwahic dec aô gambo gawhiñ aneñ ñgacsêñomi ma oc tôm dom bu sêhu gêñ daneñ-nga siñ. 20 Tigeñ ndoc oc meñ nan lau oc sêkôc aô su yêc ñac, ma têtñ ndoc dinañ ñac oc ñalôm ñawapac, ma sêñkuc lêñ dahu gêñ daneñ-nga siñ-nga.”

*Yisu ndê yom gitôm gêñ wakuc
(Mat 9:16-17; Luk 5:36-39)*

21 Ma Yisu sôm, “Yac dasi po wakuc pi ñakwê akwa nan kic, nan dom. Bu po wakuc oc hôc ñakwê akwa kic, ma gêñ dau oc tisac sambuc. 22 Ma têtñ ndoc lau s êmasañ wain wakuc, nan sêkêc sip bôc ñamlic wain-nga akwa dom. Mba! Ñac bu sêkôm, goc wain wakuc oc hôc ñamlic akwa kôc ma wê sa niñga. Ma bôc ñamlic oc tisac bocdinañ. Wain wakuc dakêc sip bôc ñamlic wakuc.”

*Yisu in Pômdau bêc Sabat-nga
(Mat 12:1-8; Luk 6:1-5)*

23 Têtñ bêc Sabat-nga dan Yisu ti ndê †ñgacsêñomi sêñsêlêñ sêmbô lôcwha dan nan gic ôm wit-nga dan kic. Ma in ndê ñgacsêñomi sêkôc wit ñandô ñatô bu sêneñ. 24 Ma lau Palêsai ñatô sêlic gêñ dau ma sêsôm têtñ in, “Lic gêñ nan am nem ñgacsêñomi sêkôm. Tu sake-nga ñac sêkôm gwelêñ nan yac neñ yomsu gic yao bu dakôm têtñ bêc Sabat-nga dom?” 25-26 Yisu ô ñac si yom ma sôm, “Gauc nem yom nan sêto pi gêñ nan Kiñ Dawid kôm. Mac asam su, me? Têtñ ndoc nan Abiata in †dabuñsiga ñamata-nga, nan Dawid

ti lau nan sêwhiñ in, nan sêpônnda dau ma gêñ yô ñac. Goc Dawid sôc Anötö ndê andu gi, ma gêñ bolom dabuñ nan lau sêkên ti da, nan Moses kên yao bu lau dabuñsiga tawasê oc sêneñ. Ma in kên têtñ lau nan sêmbô sêwhiñ in, ma ñac señ. Magoc lau dan sêñgôliñ yom pi Dawid ma sêsôm bu in kêgili yomsu lec dom.”

27 Ma Yisu gic têtñ yom ma sôm, “Bocdinañ akôc gauc ñapep pi yomsu. Anötö kên bêc Sabat-nga bu nem ñamalac sa. In kên ñamalac tu bêc Sabat-nga dom. 28 Ñamalac ndê Atu in gêñ hoñ ñadau, ma in Pômdau Sabat-nga whiñ.”

3

*Yisu kôm ñgac amba balê ñayham sa
têtñ bêc Sabat-nga
(Mat 12:9-14; Luk 6:6-11)*

1 Têtñ bêc dan tiyham Yisu sôc lôm wê-nga gi. Ma ñgac amba tibalê dan ndôc. 2 Palêsai ñatô sêñsalê yom bu sêñgôliñ pi Yisu, dec sêtip in ñapep bu mboe in oc kôm ñgac dau ñayham sa têtñ bêc Sabat-nga, dec ñac oc sêsôm bu in kêgili yomsu Sabat-nga. 3 Yisu sôm têtñ ñgac nan amba tibalê, “Tisa, ma lhac ñalhu whiñ aô.” 4 Dec in ndac lau hoñ bocdec bu, “Gêñ bocke oc êñgili yomsu Sabat-nga? Dakôm ñayham têtñ lau, me dakôm sac têtñ lau? Danem ñamalac sa, me datec ñac sêmbac ndu?” Magoc ñac hoñ sem dôñ. 5 In tahê ñac ma tac ñandê sa, ma ñalôm ñawapac tu ñac si ñalôm ñadandi-nga. Goc in sôm têtñ ñgac dau, “Êmatôc amam.” Ma ñgac dau kêmatôc amba, ma amba dau ñayham sa tiyham.

6 Têtñ dinañ lau Palêsai sêhu lôm wê-nga dau siñ ma sêsa si. Ma ñac sêndôc sêwhiñ lau Israel-nga nan tac whiñ Herod ma lau Rom-nga si gôliñ, ma ñac hoñ sêkôc gauc pi lêñ sêndic Yisu ndu-nga.

*Yisu kêtôhôn lau ma kôm gêmbac
ñayham sa
(Luk 6:17-19)*

7 Yisu ti ndê ñgacsêñomi sêtêtñ bugic-ton si, ma lau daêsam sêñkuc ñac. Ñac

lau akêñ gameñ Galili-nga ma gameñ Judia-nga, ⁸ ma akêñ malac Jerusalem ma akêñ gameñ Judia ma Idumia-nga ma akêñ Bu Jordan nadang, ma akêñ malac Taya ma Saidon ñagameñ. Lau daêsam dinañ sêngô ñawaê pi gêñ nan Yisu kôm, dec sêsa sêtêñ in si.

⁹ Yisu gêlic lau toñ atu nan bu sêngapiñ in sa, dec sôm têtñ ndê ñgacsêñomi bu sêmasañ wañ saun dan tu in pi ndi ndöc-nga. ¹⁰ In sôm yom dinañ ñahu bu in kôm lau gêm bac daêsam ñayham sa su e lau daêsam ti gêm bac sêkôm mwasac bu sêmasac in. ¹¹ Ma têtñ ndoc lau ti ñalau sac sêlic in, nan sêhu dau sêyêc in anğô-nga, ma ñalau dau sêmbwêc yom asê bocdec bu, “Am Anötö ndê Atu.” ¹² Tigen Yisu kêtñ gic yao ñanga bu sêsôm in ñahu asê dom.

*Yisu kêtaliñ ñgacsêñomi 12 sa
(Mat 10:1-4; Luk 6:12-16)*

¹³ Tinambu Yisu pi lôc dan gi ma mbwêc lau nan in atac whin, nan sêtêñ in sêmeñ. ¹⁴ Goc in kêtaliñ ñac si lau 12 sa, ma sam ñac bu †Aposel, bu ñac oc sêmbô sêwhin in, ma in oc kêtñ ñac sêsa sêndi bu sênem mêtê. ¹⁵ Ma in kêtñ ñac lai têtñ ñac bu sêsoc ñalau sac su. ¹⁶ Aposel 12 nan Yisu kêtaliñ ñac sa, nan bocdec: Saimon (nan in sam bu Pita), ¹⁷ Jems lu Jon (Sebedi ndê atu lu nan Yisu sam bu ‘wapap atui’), ¹⁸ Andru, Pilip, Batolomeas, Matyu, Tomas, Jems (Alpayas ndê atu), Tadaus, Saimon (nan sêsam bu ‘Ñgac †Selot’), ¹⁹ ma Judas Iskeriot, ñgac nan tinambu hoc Yisu asê.

Lau sêngihi Yisu ahuc ñapan

²⁰ Yisu sôc andu dan gi, magoc lau toñ atu sêsap in dôn ñapan e ñasawa mba bu in ti ndê ñgac-sêñomi sêneñ gêñ. ²¹ Gêñ dau ñawaê tap Yisu dinda ti asii sa, dec ñac sêsôm, “In ndê gauc tisac.” Bocdinañ dec sêtêñ in si bu sêkôc in sa ndi.

*Yisu ndê ñac lai ñahu
(Mat 12:22-32; Luk 11:14-22)*

²² Têtñ têtñ dinañ kêdôhôn waga yomsu-nga ñatô sêmeñ akêñ Jerusalem

ma sêngôlin yom pi Yisu bocdec bu, “Ñalau sac si ñadau †Belsebal gêm gôlin in, ma kêtñ ñac lai têtñ in bu soc ñalau sac su.” ²³ Goc Yisu mbwêc ñac sêtigasuc in, ma ô ñac si yom ña yom gôlin dan bocdec bu, “Bocke ma Sadañ oc soc Sadañ? ²⁴ Gôlin waga dan ndê lau bu sêkêtñ kisa dau, dec in ndê gôlin oc pacndê. ²⁵ Ma gôlôwac dan bu sêwhê dau kôc, dec oc sêlhac ñanga dom. ²⁶ Ma Sadañ bu kêtñ kisa têtñ dau ma whê dau kôc, dec in oc lhac ñanga dom, in ndê ñac lai oc pacndê. ²⁷ Anğô! Sadañ in gitôm ñgac ti licwalô atu, ma yac bu dasôc ñgac ti licwalô atu dan ndê andu bu tanğaho in ndê gêñ, nan gêñ ñamata-nga dasô in dôn, goc tanğaho in ndê gêñ.

²⁸ “Yomandô aô wasôm têtñ mac. Ñamalac nan kac ndê ñalôm kwi ma hu ndê sac sin, nan Anötö oc suc in ndê sac ti yom sac-sac hon kwi. ²⁹ Tigen ñamalac dan bu sôm yom sac pi Ñalau Dabun, nan Anötö oc suc in ndê sac kwi dom andô. In kôm gêñ sac sambuc, ma in ndê giso oc yêc ñapan.”

³⁰ Yom hon dinañ Yisu sôm, ñahu bu ñac sêsôm bu ñalau sac dan mbo in ñalôm.

*Yisu dinda ti asii
(Mat 12:46-50; Luk 8:19-21)*

³¹ Têtñ têtñ dinañ Yisu dinda ti ndê asii sêhóc asê andu dau. Sêlhac awê ma sêñkiñ ñamalac dan sôc gi bu kôc in sa sa meñ. ³² Lau daêsam nan sêndôc sêngihi Yisu ahuc, nan sêsôm têtñ in bu, “Am dinam ti nem asimi dec sêmeñ sêlhac awê ma sêndac am.” ³³ Goc in ndac ñac, “Aneñ dinañ ti asiñi nan asa?” ³⁴ Ma in tahê lau nan sêndôc sêngihi in ahuc, ma sôm, “Aneñ dinañ ti asiñi dau dindac. ³⁵ Bu lau nan danğawa wambu Anötö ndê yom, nan ñac sêti aô asiñi ti lhunwêi ma dinañi.”

4

*Yom gôlin pi ñgac kêbalip wit ñawhê
(Mat 13:1-12; Luk 8:4-8)*

¹ Tinambu Yisu sa gi mbo bugicton ñamakê, ma gic hu kêdôhôn lau tiyham. Ma lau sêwê-sêwê sêmeñ e ti

ton atu andô. Tu dinaŋ-ŋga in pi wan dan gi poc bugicton kēpin baö, ma lau daêsam dinaŋ sêlhac baö.

² Yisu sôm yom gôlin daêsam bu êndôhôn lau dinaŋ. In sôm yom gôlin dan tēŋ ŋac bocdec bu, ³ “Anğô! Ngac dan sa gi bu êmbalip wit ŋawhê yêc in ndê òm. ⁴ Tēŋ ndoc in kēbalip gēŋ dau, naŋ ŋawhê ŋatô sēpeŋ sēsip seŋ, ma mbac sēsip sēmeŋ ma seŋ su. ⁵ Ma ŋawhê ŋatô sēpeŋ sēsip gameŋ hoc-hoc, naŋ nom ŋagec sac hoc ŋahô ŋambwa. Ŋawhê dau sēsip nom ŋalôm gacgeŋ si dom, dec sēpo sēpi sēmeŋ ŋagahô. ⁶ Tigeŋ tiŋambu ac pec ŋagatôm ma gēm bôlin. Ŋahu bu nom ŋayham mba tu ŋawakac sip ndi-ŋga. ⁷ Ma wit ŋawhê ŋatô sēpeŋ sēsip kwan ti ŋakwa ŋalôm, ma kwan lu wit sēpi sēwhiŋ dau e kwan yan wit ndu ma gēm ŋandô dan dom. ⁸ Ma wit ŋawhê ŋatô sēpeŋ sēsip nom ŋayham, ma tiŋambu sem ŋandô daêsam, ŋatô sem ŋandô 30, ŋatô sem ŋandô 60, ma ŋatô sem ŋandô 100.”

⁹ Goc Yisu sôm, “Asa bu danğasun yêc, naŋ ŋgô aneŋ yom.”

Yisu whê yom gôlin wit ŋawhê-ŋga ŋahu sa

(Mat 13:10-23; Luk 8:9-15)

¹⁰ Tiŋambu lau daêsam sēmbô dom, ma lau naŋ sēmbô sēwhiŋ Yisu, ti ŋgacsêŋomi 12 sêndac Yisu pi yom gôlin dau ŋahu. ¹¹ Ma in whê sa tēŋ ŋac bocdec bu, “Anötö ndê gôlin ŋalêŋ ŋahu sip ŋalôm gi. In kēyalin mac sa bu anyalê ŋahu dau, magoc lau naŋ sēmbô Anötö ndê gôlin ŋalôm dom, naŋ wasôm yom tēŋ ŋac ŋa yom gôlin ŋambwa. ¹² Aisaya to yom pi lau kain dinaŋ, naŋ yêc bocdec bu:

Ŋac sêlic gēŋ naŋ aö gakôm, naŋ ŋapan, magoc ŋac si gauc sa dom. Ma ŋac sēngô aneŋ yom ŋapan, magoc sēnyalê ŋahu dom.

Ŋac bu sēnyalê, dec oc tôm bu sēnem dau kwi, ma Anötö oc suc ŋac si sac kwi.”

[Ais 6:9-10]

¹³ Goc Yisu sôm tēŋ ŋac, “Bocke dec mac anyalê yom gôlin dinaŋ ŋahu dom? Bocdinaŋ ŋalêŋ bocke mac oc

anyalê yom gôlin ŋatô ŋahu? ¹⁴ Anğô! Yom pi ŋac naŋ kēbalip wit ŋawhê, naŋ hêganôn ŋac naŋ hoc Anötö ndê yom asê. ¹⁵ Ma yom pi wit ŋawhê naŋ sēpeŋ sēsip seŋ, naŋ hêganôn lau naŋ sēngô Anötö ndê yom, magoc ŋagahô Sadan meŋ ma kêgaho yom dau su yêc ŋac si ŋalôm. ¹⁶ Ma wit ŋawhê naŋ sēpeŋ sēsip gameŋ hoc-hoc, naŋ hêganôn lau naŋ sēngô Anötö ndê yom ma sêkôc sa ŋagahô ti atac ŋayham. ¹⁷ Tigeŋ tôm wit naŋ ŋawakac mbasi, naŋ lau dau sêlhac ŋasawa balin dom. Tēŋ ndoc sêtap ŋawapac sa, me lau sêkêŋ kisa ŋac tu Anötö ndê yom-ŋga, naŋ sêhu si sêkêŋ whiŋ siŋ ŋagahô eŋ. ¹⁸ Ma wit ŋawhê naŋ sēpeŋ sēsip kwan ti ŋakwa ŋalôm, naŋ hêganôn lau naŋ sēngô Anötö ndê yom, ¹⁹ tigeŋ sêhêgo dau pi gēŋ nom-ŋga kêlêc, ma lēŋ atac whiŋ mone ti wapa nom-ŋga hê ŋac si gauc ŋapan e kôm Anötö ndê yom ahuc, ma ŋandô mbasi. ²⁰ Ma wit ŋawhê naŋ sēpeŋ sēsip nom ŋayham, ma sem ŋandô 30, me 60, me 100, naŋ hêganôn lau naŋ sēngô Anötö ndê yom, sêkôc sa e tidôn, ma sem ŋandô daêsam.”

Dasin lam ŋawê kwi dom

(Luk 8:16-18)

²¹ Ma Yisu sôm tēŋ ŋac, “Lam in gēŋ pô gameŋ-ŋga, ma bocdinaŋ yac tanğatöc ŋa suc ahuc me dasin kwi sôc sasac ŋapu dom. Mba! Tanğin êŋgalêŋ ŋalhu bu ŋawê pô gameŋ. ²² Ma ŋalêŋ tigeŋ, yom naŋ yêc siŋ dau me ŋahu sip ŋalôm gi, naŋ oc meŋ sa tiawê. ²³ Asa naŋ danğasun bu yêc, naŋ ŋgô.”

²⁴ Ma in gic tēku yom ma sôm, “Akôc gauc ŋapep pi Anötö ndê yom naŋ mac anğô. Mac bu atac whiŋ bu anyalê ŋahu, dec Anötö oc kēŋ gauc tēŋ mac, ma in oc kôm mac nem gauc êŋsôwec tiatu. ²⁵ Bu asa naŋ kôc Anötö ndê yom sa sip ndê ŋalôm e tidôn, naŋ Anötö oc kēŋ gauc tēŋ in êŋlêc. Magoc asa naŋ kôc sa tidôn dom, naŋ Anötö oc kôc in ndê yom hoŋ su yêc in.”

Yom gôlin pi gēŋ ŋawhê naŋ po pi meŋ

26 Ma Yisu sôm, “Nalêñ nan Anötö ndê gôliñ kêsôwec, nan gitôm gêñ ñawhê nan ñamalac danj sô sip ndê ôm. 27 Ma tiñambu inj yêc bêc ôbwêc ma tisa têtj acsalô, ma ñawhê dau po pi meñ. Magoc ñamalac dau kêyalê ñalêñ dom. 28 Têtj ñamata-ñga ñawhê dau hóc nom kôc ma ñagatôm pi meñ, malô goc ñamlha sa ma tiñambu gêñ ñandô. 29 Magoc têtj ndoc gêñ ñandô dau tilôwê inj oc ndic su, bu bêc sêhoñ gêñ ñandô sa-ñga meñ sa.”

*Yom gôliñ pi gêñ ñawhê saun
(Mat 13:31-32; Luk 13:18-19)*

30 Ma Yisu sôm, “Aö wasôm yom gôliñ bocke tu bu wawhê ñalêñ nan Anötö ndê gôliñ kêsôwec, nan sa? Aö wanem dôhôn pi gêñ sake bu wawhê sa? 31 Anötö ndê gôliñ gitôm gêñ ñawhê saun andô danj nanj dasô sip nom, gitôm a soc ñawhê. 32 Gêñ dau gêñ saun andô, tigenj yac bu dasô sip nom ndi, dec oc po tiatu e hóc gêlêc gêñ ôm-ñga honj su. Ma ñasañgac oc sêhê baliñ e mbac lôlôc-ñga sêmen sêhê si ñaic yêc ayunj ñayham dau.”

33 Yom gôliñ kainj dinanj Yisu sôm têtj lau ñapanj. Inj kêdôhônj ñac tôm ñac si gauc. 34 Yom honj nanj inj sôm têtj ñac, nanj inj sôm ña yom gôliñ. Ma têtj têtj nanj inj ti ndê ñgacsêñomi sêmbô tawasê, nanj inj whê gêñ honj sa têtj ñac.

*Yisu kôm bu ñamponj timalô
(Mat 8:23-27; Luk 8:22-25)*

35 Têtj acsalô dinanj kêpiñ bu ñasec sa, nanj Yisu sôm têtj inj ndê ñgacsêñomi, “Yac dalhö, dapi bugictonj ñadanga dandi.” 36 Goc sêhu lau tonj atu dinanj sinj ma sêkôc Yisu whiñ ñac sêpi wanj danj ma sêlhö si. Ma wanj ñatô sêlac sêwhiñ. 37 Sêlac si ma mbu puc atu ma gêli bu ñamponj sa gic sip wanj e kêpiñ bu wanj pac. 38 Magoc Yisu tenj gwalim ma yêc bêc yêc wanjku-ñga. Ñgacsêñomi sêun inj sa, ma sêsôm têtj inj, “Kêdôhônjwaga, bocke? Am hêgo daôm dom bu yac oc dandinanj, a?” 39 Goc inj tisa, ma sôm yom ñannga têtj mbu ti bu ñamponj bocdec bu, “Nanj gitôm! Timalô!”

Goc mbu timalô ma gamenj ñanenj sa. 40 Ma inj sôm têtj ñac bu, “Tu sake-ñga mac atöc daôm kêlêc? Bocke? Mac akêñ whiñ aö dom, a?” 41 Magoc ñac sêsö ti sêtöc dau ñandô ma sêndac dandi, “Inj asa dec? Gêñ honj sêsöc inj ndê yom ñapu, ma mbu ti bu ñamponj sêwhiñ!”

5

*Yisu kôm ñgac ti ñalau sac ñayham sa
(Mat 8:28-34; Luk 8:26-39)*

1 Yisu ti ndê ñgacsêñomi sêhóc asê Bugictonj Galili-ñga ñadanga têtj gamenj ac pi-ñga, ma sêsöc baö yêc lau Gerasa-ñga si gamenj. 2 Sêpi baö si, ma ñgac danj nanj ñalau sac mbo inj ndê ñalôm, nanj sa akêñ ôm sêhôn-ñga ma têtj Yisu gi. 3 Inj ñgac dau êlême ndöc ôm sêhôn-ñga, ma têtj daêsam lau sêñsahê bu sêsö inj dôñ ña wac me ña sen, magoc gitôm dom. 4 Têtj daêsam sêsö inj amba ti gahi dôñ ña sen, magoc inj hê sen kic ma senj gapocwalô gahi-ñga su. Lau danj sêtôm dom bu sêkôm inj timalô. 5 Têtj acsalô ti ôbwêc, inj mbo ôm sêhôn-ñga ti gamenj ñabaö, ma tanj asê ma kôc hoc ma tuc-tuc dau ñamlic tisac.

6 Têtj têtj dinanj inj gêlic Yisu kalhac ahê, goc kêtj gi ma pônj haduc yêc inj anjô-ñga. 7-8 Ma Yisu sôm têtj inj, “Ñalau sac, am hu ñgac dinanj sinj.” Dec ñalau dau mbwêc atu ma sôm, “Yisu, Anötö Ñaclai ti Ñawasi Ñadau ndê Atu, am bu kôm sake têtj aö? Tu Anötö ndê ñaê-ñga, aö watenj am bu kôm aö ñayom dom.” 9 Goc Yisu ndac inj, “Am nem ñaê asa?” Ma ñalau sac ô yom ma sôm, “Anenj ñaê ‘Tonj Atu,’ bu yac ñalau daêsam.” 10 Ma ñalau dau tenj Yisu tidim daêsam, bu soc ñac su yêc gamenj dinanj dom.

11 Têtj têtj dinanj bôc tonj atu senj gêñ sêmbô lôc ñapu yêc gamenj dinanj. 12 Goc ñalau sac sêtenj Yisu ma sêsôm, “Êmkiñ yac atênj bôc dindê andi, bu yac asôc bôc si ñalôm.” 13 Yisu gôlôc goc ñalau sac sêhu ñgac dinanj sinj, ma sêsöc bôc ñalôm si. Goc bôc honj sênti si e sêsip salic sac, ma sêsip bugictonj

e bu kô ñac sêmbac ndu. Bôc dau tonj atu, ñanamba gitôm 2,000. ¹⁴ Goc lau sêyob bôc-nga sênti si, ma sic minj yom dinañ têtj lau nañ sêmbac malac atu ti gameñ ñamakê-nga. Ma lau dau sêsa si bu sêlic gêtj nañ Yisu kôm. ¹⁵ Sêhôt asê in ma sêlic ñgac nañ Yisu soc ñalau sac tonj atu dinañ su yêc in, nañ ndôc ti gauc ñawa ma sôt ñakwê, dec ñac sêtôc dau. ¹⁶ Ma lau nañ sêlic gêtj dau, nañ sic minj pi gêtj nañ Yisu kôm têtj ñgac ti ñalau sac, ma têtj bôc. ¹⁷ Goc lau gameñ dinañ-nga sêteñ Yisu ñaŋga bu hu ñac si gameñ sinj.

¹⁸ Têtj ndoc Yisu bu pi wañ ndi, nañ ñgac nañ in soc ñalau sac su yêc in, nañ teñ in ñaŋga bu whin in ndi. ¹⁹ Magoc Yisu sôm, “Mba! Am mbu têtj nem lau ndi, ma ndic minj têtj ñac pi ñalêtj nañ Pômdau tawalô am, ma pi gêtj hoñ nañ in kôm têtj am.” ²⁰ Goc ñgac dau kôlhô gi, ma kêgihi gameñ nañ sêsam bu Dekapolis,* ma gic minj yom pi gêtj atu nañ Yisu kôm têtj in. Ma lau hoñ sêhêdaê.

*Yisu kôm awhê lu ñayham sa
(Mat 9:18-26; Luk 8:40-56)*

²¹ Yisu ti ndê ñgacsêñomi sêpi wañ ma sêmbu sêpi bugictonj ñadañga si. Ma têtj ndoc in sip baô gi, nañ lau tonj atu sêkac sa e sêngihi in ahuc. ²² Ma ñgac dañ ñaê Jairas, nañ yob lau Israel-nga si lôm wê-nga yêc gameñ dinañ, nañ meñ hôt asê. In gêlic Yisu goc hu dau sip nom yêc in gahi-nga. ²³ Ma in teñ in ñaŋga bocdec bu, “Aneñ bawhê saunj gêmbac atu kêpiñ bu oc mbac ndu. Aô tac whin bu am mweñ, kêñ amam sac in tu bu in mbac ndu dom, ma ñayham sa tiyham.” ²⁴ Goc Yisu whin in gi.

Yisu kêsêlêtj mbo, ma lau daêsam sêñkuc in ma sêngihi in ahuc. ²⁵ Lau tonj dinañ si dañ in awhê nañ gêm dac ñapañ tôm yala 12. ²⁶ In kêsâlê dokta daêsam bu sênem in sa, ma gêmlihi ñac e in ndê mone hoñ pacndê. Magoc ñac sêtôm dom bu sênem in sa. In hôt ñandê atu tu ñac-nga, ma gêmbac dau

hôt gêlêc su. ²⁷⁻²⁸ Awhê dau ngô Yisu ñawaê su, dec gauc gêm têtj dau bu, “Aô bu wamasec in ndê ñakwê, dec oc kôm aô ñayham sa.” Tu dinañ-nga in kêsêlêtj yêc lau tonj atu ñalôm kêkuc in, ma kêmasec in ndê ñakwê. ²⁹ Ma ñagahô en in ndê dac sa tiyham dom, ma in kêsahê bu in ndê gêmbac pacndê su.

³⁰ Yisu kêyalê bu ñaclai sa yêc in, goc ñagahô in kac dau kwi yêc lau tonj atu ñalôm ma ndac, “Asa kêmasec aô neñ ñakwê?” ³¹ Magoc in ndê ñgacsêñomi sêo yom ma sêsôm, “Lic lau daêsam dindec s êkôm am si. Bocke dec am ndac bu ñac si asa kêmasec am?”

³² Magoc Yisu taso lau hoñ, ma kêsâlê ñamalac nañ kôm gêtj dau. ³³ Awhê dau kêyalê bu in ñayham sa su, dec têtj Yisu gi ma pônj haduc yêc in anjô-nga. In têtj dau ti kêtitec mbo, ma hoc yom asê pi gêtj nañ in kôm. ³⁴ Goc Yisu sôm teñ in, “O aneñ bawhê, am nem kêñ whin aô dec kôm am ñayham sa. Am ndi ti atac malô, kwahic dec am nem ñawapac pacndê su.”

³⁵ Yisu sôm yom dinañ mbo, ma lau ñatô sêmeñ akêñ Jairas ndê andu, ma sêsôm têtj in, “Am atômwê mbac ndu su. Tu sake-nga am bu kêñ ñawapac têtj Kêdôhôn-waga? Sôm têtj in bu meñ dom.” ³⁶ Tigeñ Yisu hêgo dau tu ñac si yom-nga dom, ma sôm têtj Jairas, “Tôt daôm dom, kêñ whin.” ³⁷ Goc Yisu kalhac lau hoñ ahuc, ma kôt Pita, ma Jems lu ndê asidôwa Jon, ma sêwhin Jairas si. ³⁸ Sêñsêlêtj si e sêhôt asê Jairas ndê andu, ma Yisu gêlic lau sêkôm ñanta atu, ñac sêhu dañgibo asê ma sêtañ. ³⁹ Goc in sôt gi ma ndac ñac, “Mac akôm ñanta ti dañgibo atu dindec tu sake-nga? Bawhê dau mbac ndu dom, in yêc bêt nañ yêc.” ⁴⁰ Magoc ñac sêmbwac in. Yisu kêñ ñac sêsa awê si, ma kôt bawhê ñadamba lu dinda ti ñgacsêñomi tó dinañ sêwhin in si, ma sêsôt ñalôm nañ bawhê yêc. ⁴¹ In kêmbawhê dau sip amba ma sôm têtj in, “Talita, k umi.” (Yom Hibru dau danem kwi bu, ‘Bawhê saun, am tisa.’

* **5:20:** Dekapolis - ñaê dinañ danem kwi bu ‘malac amanju.’ Malac amanju dinañ sêyêc Bugictonj Galili-nga ñagameñ têtj ac pi-nga.

) ⁴² Ma ñagahô eñ bawhê dau, nañ ndê yala ti 12, nañ tisa ma kêsêlên. Ma lau honñ nañ sêlic gêñ dau, nañ sêhêdaê ñandô. ⁴³ Magoc Yisu kênñ yao ñannga bu sêsôm gêñ dau asê têtñ lau ñatô dom. Ma inñ sôm bu sêkênñ gêñ danenñ-nga têtñ bawhê dau neñ.

6

Yisu ndê lau sêkôc inñ sa dom (Mat 13:54-58; Luk 4:16-30)

¹ Yisu mbu têtñ inñ ndê malac-hu gi, ma inñ ndê ñgacsêñomi sêñkuc inñ. ² Têtñ bêc Sabat-nga danñ inñ sôc lôm wê-nga gi, ma gic hu kêdôhônñ lau. Ma lau daêsam nañ sêngô inñ ndê yom, nañ sêhêdaê ma sêsôm têtñ dandi, “Aluê! Inñ ñgac dec tap gêñ honñ dindéc sa yêc nde? Asa kênñ gauc atu-tu dinanñ têtñ inñ, ma ñaclai tu kôm gêñ dalô-nga? ³ Inñ yac neñ ñgac nañ muñ-nga kôm gwelenñ kapenta-nga. Inñ Maria ndê atungac, ma Jems, Josep, Judas ma Saimon dôwa! Ma inñ ndê lhuwêi sêmbo sêwhinñ yac.” Ma ñac atac lulu tu inñ-nga. ⁴ Goc Yisu sôm têtñ ñac, “Lau honñ sêtoc propet danñ sa, tigenñ yêc inñ ndê malachu, inñ ndê asidôwai ma inñ dau ndê lau sêtoc inñ sa dom.” ⁵ Ma yêc gameñ dinanñ inñ gitôm dom bu kôm gêñ dalô daêsam. Inñ kênñ amba sac lau gêmbac tigenñ-tigenñ, ma kôm ñac ñayham sa. ⁶ Ma inñ hêdaê bu ñac sêkênñ whinñ inñ dom.

Tinambu inñ kêsêlên golom-golom malac, ma kêdôhônñ lau.

Yisu kêkinñ ñgacsêñomi 12 sêsa si (Mat 10:7-11; Luk 9:1-5)

⁷ Yisu mbwêc ndê ñgacsêñomi 12 sêtênñ inñ sêmenñ, ma inñ kêkinñ ñac lulu sêsa sêtênñ malac ñatô si, bu sênem mêtê lau. Ma inñ kênñ ñaclai têtñ ñac bu sêsoc ñalau sac su yêc lau. ⁸⁻⁹ Inñ kêkinñ ñac ti sôm yom têtñ ñac bocdec bu, “Anjêlên andi, magoc akôc wapa daêsam dom. Asôc nem atapa ma akôc nem tôc, dec tôm. Ampwic hacgêlê dom, ma akôc gêñ danenñ-nga me awa me ñakwê aô daôm-nga dom. ¹⁰ Têtñ ndoc mac asôc malac danñ andi, ma lau sêkôc mac sa asôc ñac si andu,

nañ ambo whinñ ñac e mac ahu malac dau sinñ. ¹¹ Ma lau malac danñ-nga bu sêkôc mac ti nem yom sa dom, goc atonñ kop su yêc gahim têtñ ndoc mac ahu ñac sinñ, bu atôc ñac si giso asê.”

¹² Goc ñac sêlhô si ma sem mêtê bu lau sênem si ñalôm kwi ma sêhu mêtê sac sinñ. ¹³ Sêsoc ñalau sac daêsam su yêc lau, ma sêmbac olib ñakwi pi lau gêmbac daêsam ma sêkôm ñac ñayham sa.

Herod gauc gêm yom daêsam pi Yisu (Mat 14:1-2; Luk 9:7-9)

¹⁴ Lau sic minñ pi Yisu ñapanñ e inñ ndê waê tiapa, ma Kinñ Herod ngô ñawaê pi inñ whinñ. Lau ñatô sêsôm bu, “Yisu inñ Jon, Ngac Kêku Lau-nga, nañ tisa akênñ lau batê-nga, ma bocdinanñ inñ kôc ñaclai bu kôm gêñ dalô.” ¹⁵ Ma ñatô sêsôm, “Mba! Inñ ñgac dec inñ propet Elaija nañ tisa akênñ lau batê-nga.” Ma ñatô sêsôm, “Mba! Inñ propet danñ tôm propet akwa-kwa.” ¹⁶ Magoc têtñ têtñ Herod ngô yom dinanñ pi Yisu, nañ inñ sôm, “Ngac dê mboe Jon, ñgac nañ aô gatim inñ kachu kic, nañ tisa akênñ lau batê-nga.”

Herod gic Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndu ñaminñ

(Mat 14:3-12)

¹⁷⁻¹⁸ Muñ-nga, Herod kôc inñ asi Pilip ndê awhê Herodias ma gêm ti ndê awhê. Dec Jon hoc Herod ndê giso asê ma sôm têtñ inñ, “Am gêm nem asim ndê awhê, dec kôm gêñ so sambuc.” Tu dinanñ-nga Herod kêkinñ ndê lau sinñ-nga bu sêkôc Jon dônñ, ma sêkênñ inñ ndôc gapocwalô. ¹⁹ Tu Jon ndê yom-nga, Herodias êlêmê tac ñandê têtñ inñ ma tac whinñ bu sêndic inñ ndu. Magoc inñ gitôm dom, ²⁰ bu Herod kêyalê bu Jon inñ ñgac gitênñ ti dabunñ, dec tôc Jon ma yob inñ ñapep. Herod tac whinñ bu ngô Jon ndê yom, magoc Jon ndê yom kôm inñ gauc gêm yom daêsam. ²¹ Tinambu Herodias tap lêtñ danñ sa bu lau sêndic Jon ndu. Têtñ Herod ndê bêc dinda kôc inñ-nga, nañ Herod ndê mwasiñ danñ ma kêgalêm inñ ndê lau atu-tu, ti lau bata sinñ-nga, ma lau bata Galili-nga. ²² Ñac sêndôc mwasiñ dau

nalôm ma Herodias atuwê sôc men ma tê wê. Gêñ dau kôm Kiñ Herod ti ndê ñacler hon atac ñayham kêlêc. Goc in sôm têtñ bawhê dau, “Am ndac gêñ bocke nan am atac whin, ma wakên têtñ am.” ²³ Ma in kêmatin yom têtñ in bocdec bu, “Gêñ nan am bu ndac, nan aô wakên têtñ am, tôm aô wawhê neñ wapa hon kôc ndi ton lu ma wakên ton dan têtñ am.” ²⁴ Goc bawhê dau sa gi ma ndac dinda, “Aô wandac gêñ sake?” Ma dinda ô yom ma sôm, “Am ndac Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndê ñagôlôn.” ²⁵ Goc bawhê dau kac dau kwi ma kêtî mbu têtñ Kiñ Herod gi, ma sôm têtñ in bu, “Aô tac whin bu kwahic dec, am tim Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndê kachu kic, goc kêtñ in ndê ñagôlôn sip pele dan ma kêtñ têtñ aô, bu walic pi tanôn bu in mbac ndu ñandô.” ²⁶ Yom dau kôm Kiñ Herod ñalôm ñawapac atu, tigeñ tu in kêmatin yom yêc ñacler hon ango-nga, dec kôm tôm bawhê dau ndac. ²⁷ Ma ñagahô in kêtñ ngac dan bu ndic Jon ndu ma kôc in ñagôlôn mbu men. Ngac dau sôc gapocwalô gi, tim Jon ndê kachu kic, ²⁸ ma kêtñ ñagôlôn sip pele dan. Goc kôc sa gi kêtñ têtñ bawhê, ma bawhê kêtñ têtñ dinda gêlic.

²⁹ Têtñ têtñ Jon ndê sêñomi sêngô gêñ dau ñawaê, nan sêmen ma sêkôc in ndê ñamlan sa, ma si sêñsuhun.

Yisu ndê ngacsêñomi sêmbu sêmen

³⁰ Ngacsêñomi nan Yisu kêtñ ñac sêsa si, nan sêmbu sêtêtñ in sêmen, ma sic min pi gêñ hon nan sêkôm, ma yom nan sêndôhôn têtñ lau. ³¹ Têtñ têtñ dinan lau daêsam sêwê sêtêtñ Yisu sêmen ñapan, dec ñasawa mba bu in ti ndê lau sênen gêñ. Tu dinan-nga dec in sôm têtñ ñac, “Mac tamwasêm awhin aô, ma yac dasa gameñ sawa dan dandi, ma tanwhan dan.”

Yisu gôlôm lau 5,000
(Mat 14:13-21; Luk 9:10-17; Jon 6:1-15)

³² Bocdinan ñac sêpi wan dan bu sêlhô sêtêtñ gameñ sawa dan sêndi. ³³ Magoc lau daêsam sêlic ñac sêpi wan

ma sêñyalê bu Yisu ti ndê lau. Bocdinan lau akêtñ malac hon yêc gameñ dinan sêñkuc ñac, sênti sêmbu baô ma sêhóc gêlêc ñac. ³⁴ Têtñ têtñ Yisu ti ndê ñac-sêñomi sêhóc baô si, in gêlic lau daêsam dinan ma tawalô ñac, bu ñac sêtôm domba nan si ñac yob ñac-nga mba. Dec in gic hu kêdôhôn yom daêsam têtñ ñac.

³⁵ Sêmbu e telha sa, goc Yisu ndê ngacsêñomi sêtêtñ in si ma sêhôm, “Gameñ dindac gameñ sawa, ma ac pacndê. ³⁶ Kêtñ lau dau sêlhô sêtêtñ malac ti gameñ ñamakê-nga sêndi, bu sênemli gêñ sênen-nga.” ³⁷ Magoc Yisu sôm, “Mba! Mac daôm akêtñ gêñ têtñ ñac sênen.” Ma ñac sêhôm yom ma sêhôm, “Lau dindac ñac lau daêsam andô! Yac bu anemli bolom ña mone atu gitôm ñdenarii 200, dec oc tôm bu ñac hon sênen ñagec-ñagec. Yac akôm bocdinan, a?” ³⁸ Ma in ndac, “Mac nem bolom hinga ndôc? Andi alic.” Ma ñac si sêlic goc sêmbu sêmen ma sêhôm, “Yac mba bolom limdan, ma i lu sêndôc.”

³⁹ Goc Yisu sôm têtñ ñac bu sêkêtñ lau hon sêndôc sic titon-titon sêndôc kwan. ⁴⁰ Ma lau hon sêndôc sic titon-titon, ton ñatô gitôm lau 100, ma ñatô gitôm 50. ⁴¹ Goc Yisu kôc bolom limdan ma i lu sa, tatic undambê ma gêm mbec, goc pô bolom kôc-kôc, ma kêtñ têtñ ngacsêñomi bu sêndic sam têtñ lau. Goc in kôm bocdinan pi i lu. ⁴² Lau hon sen gêñ e hóc ñac dôn. ⁴³ Ma tinambu ngacsêñomi sic bolom ti i ñadêlê sa sip gatop 12 e menhu.

⁴⁴ Yisu gôlôm lau ton atu dinan, ma laungac nan sêmbu ton dau ñalôm ma sen gêñ, nan si namba gitôm 5,000.

Yisu kêsêlêñ mbo bu ñahô (Mat 14:22-33; Jon 6:16-21)

⁴⁵ Têtñ têtñ dinan Yisu kêtñ ndê ñacsêñomi sêpi wan dan si, ma kêtñ ñac sêmun in sêpi bugicton ñadanga, bu sêtêtñ malac Betsaida sêndi. Ma in dau mbo baô bu kêtñ lau ton atu dinan sêlhô si. ⁴⁶ In hu ñac sin su, goc pi lôc dan gi bu ten mbec.

⁴⁷ Nasesa sa su, ma wan dau sa bugicton njalhu, ma Yisu tawasê mbo baö. ⁴⁸ Inj gêlic ndê ngac-sênjomi sêhêc wan njanga, bu mbu atu kêsêlên ma puc njac dôj. Têj ôbwêc lôm inj kêsêlên mbo bu njahô, ma sa têj njac gi. Inj bu hôc gêlêc njac, ⁴⁹ magoc têj ndoc sêlic inj kêsêlên mbo bu njahô, njac gauc gêm bu sêlic njalau danj. Njac sêmbwêc atu, ⁵⁰ bu njac honj sêlic inj ma sêtôc dau. Magoc njagahô inj sôm yom têj njac bu, “Njalôm pêj dôj ma atôc daôm dom, bu aö dauj dindêc!” ⁵¹ Goc inj kêsêlên têj njac ma pi wan gi. Ma mbu timalô ma binôj sip. Njac sêhêdaê njandô, ⁵² njahu bu njac sêlic gêj nanj inj kôm pi bolom ti i, magoc njac si gauc sa dom pi inj ndê njac lai. Njac si njalôm njadandi.

Yisu gêm lau gêmbac sa yêc malac Genesaret

(Mat 14:34-36; Jon 6:22-25)

⁵³ Njac sêhêc asê malac Genesaret yêc bugicton njadanga, ma sêsô wan dôj. ⁵⁴ Njac sêsip baö si ma njagahô lau sênjalê bu Yisu. ⁵⁵ Goc sênti sêtên malac honj yêc gamenj dinanj, ma sêkênj Yisu njawaê. Ma tinjambu lau sêmbalanj si lau gêmbac sêtênj malac bocke nanj sênjô bu Yisu mbo. ⁵⁶ Ma malac atu ti saunj, me gamenj njamakê-njaga bocke nanj Yisu mbo, nanj lau sêtoc si lau gêmbac sêyêc maket njamala, ma sêtenj Yisu bu njac sêmasêc inj me bu sêmasêc inj ndê njakwê njambwa. Ma lau honj nanj sêmasêc inj, nanj njamlic njayham sa.

7

Gêj nanj kôm njamalac njadômbwi sa yêc Anötö anjô-njaga

(Mat 15:1-20)

¹ Lau Palêsai ti kêdôhônjwaga yomsu-njaga njatô akênj Jerusalem sêtênj Yisu si. ² Ma njac sêlic bu inj ndê njacsênjomi njatô sênjwasinj amba dom ma senj gêj. Bocdinanj njac gauc gêm bu njacsênjomi si amba njadômbwi. ³ Njac gauc

gêm yom dinanj, njahu bu lau Palêsai ti lau Israel-njaga daêsam sênjuc mêtê nanj lau andô sic dulu têj njac, bu sênjwasinj amba munj su, goc sênenj gêj. ⁴ Ma têj ndoc sêmbu akênj maket sêmenj,* nanj sênjwasinj amba munj, goc sênenj gêj. Ma njac sênjwasinj lachlu ti akôp ma suc, ma sênjuc mêtê kainj dinanj daêsam, nanj lau andô Israel-njaga sic dulu têj njac.

⁵ Bocdinanj lau Palêsai ti kêdôhônjwaga yomsu-njaga dinanj sêndac Yisu, “Tu sake-njaga am nem njacsênjomi sênjuc njagôlinj nanj lau andô sic dulu têj yac, nanj dom, ma senj gêj ti amba njadômbwi?” ⁶ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Propet Aisaya hoc yom asê munj su, nanj hêganônj mac lau atim yom lau-njaga solop. Yom dau sêto yêc bocdec bu:

Lau dindêc sêtoc aö sa njawhasun njambwa, tigenj njac si njalôm yêc danj dau-njaga.

⁷ Njac sem akinj aö njandô dom, ma yom nanj sêndôhônj têj lau, nanj njamalac si yomsu njambwa.” [*Ais 29:13*]

⁸ Goc Yisu gic têtê yom ma sôm, “Mac ahu Anötö ndê yomsu sinj, ma asap njamalac njambwa si njagôlinj dôj. ⁹ Mac alic njayham bu asap mac daôm nem njagôlinj dôj, magoc atec Anötö ndê yomsu, a? ¹⁰ Bu Moses to Anötö ndê yomsu bocdec bu, ‘*Toc damam lu dinam sa.*’ Ma inj to yom danj whinj bocdec bu, ‘*Njac danj bu sôm yom sac pi inj damba lu dinda, nanj lau sêndic inj ndu manj.*’ ¹¹ Tigenj mac andôhônj lau bu sênjgîlî yomsu dinanj. Njamalac danj ndê awa me gêj bu yêc bu nem damba lu dinda sa, magoc inj bu ndic yao gêj dau ma sôm têj injlu, ‘Gêj nanj bu nem amlu sa, nanj gasam bu Koban.’ (Yom Koban dinanj njahu bu inj kêyalinj gêj dau sa bu kênj ti da têj Anötö.) ¹² Tu dinanj-njaga inj gêm inj damba lu dinda sa dom, ma mac alic njayham. ¹³ Njalênj dinanj mac asenj

* **7:4:** Têj ndoc lau Palêsai ma lau †Skraib sêmbu maket, nanj semlhi gêj yêc lau Israel njatô nanj sêhêgo dau tu Moses ndê yomsu-njaga dom, ma †lau gamenj apa-njaga nanj sêmbu maket njamala. Njac gauc gêm bu lau dau oc sêkôm njac njadômbwi sa yêc Anötö anjô-njaga, ma bocdinanj sênjwasinj amba têj ndoc sêmbu akênj maket sêmenj.

Anötö ndê yom popoc ma ankcuc lau andô si ngôliŋ nan apami sic dulu têt mac. Mac akôm mêtê daêsam gitôm dinaŋ.”

¹⁴ Goc Yisu ta lau honj sêtêŋ inj sêmen tiyham, ma sôm, “Mac lau honj, anğô ma anyalê. ¹⁵⁻¹⁶ Gêŋ honj nanj yêc awê ma sip ŋamalac ŋatac ŋalôm, nanj ŋadanj kôm inj ŋadômbwi sa yêc Anötö anğô-ŋga dom. Magoc mêtê ti gauc sac nanj menj akêŋ ŋamalac ŋalôm, nanj kôm inj ŋadômbwi sa yêc Anötö anğô-ŋga.”

¹⁷ Tiŋambu Yisu hu lau dinaŋ sinj ma inj ti ndê ŋgacsêŋomi sêsôc andu danj si. Goc sêndac inj pi yom gôliŋ dinaŋ ŋahu. ¹⁸ Ma inj ndac ŋac, “Bocke dec mac atôm lau ŋatô nanj si gauc sa dom? Alic bu gêŋ n anj yêc awê, ma sip ŋamalac ŋatac ŋalôm, nanj oc kôm inj ŋadômbwi sa dom. ¹⁹ ŋahu bu gêŋ dinaŋ sip inj ŋalôm ti gauc dom, magoc sip inj ŋatac ŋalôm goc tiŋambu sa menj tiyham.” (Yisu ndê yom dinaŋ tôc asê bu Anötö gic yao gêŋ danen-ŋga danj bu gêŋ ŋadômbwi dom.)

²⁰ Ma inj gic têku yom ma sôm, “Gêŋ sac bocke nanj sa yêc ŋamalac si ŋalôm me whasun, nanj kôm inj ŋadômbwi sa yêc Anötö anğô-ŋga. ²¹⁻²² Mêtê sac daêsam ŋahu yêc ŋamalac si ŋalôm. Gauc sac, mêtê sênem kanj gêŋ-ŋga, sêndic ŋamalac ndu-ŋga, mêtê mockain-ŋga nanj lau nanj sem dau sa su, ma lau nanj sem dau sa su dom nanj sêkôm, lêt atac whinj awa ti wapa-ŋga, mêtê sêlic lau sac-ŋga ti sêŋsau lau-ŋga, mêtê sênenj gêŋ ŋawahô-ŋga, mêtê ŋalôm ŋagalac-ŋga ti mêtê lêmuŋ-ŋga, ma sêsôm yom sac-sac-ŋga, mêtê sêtoc dau sa-ŋga, ma lêt gauc mbasi-ŋga. ²³ Mêtê sac kainj dinaŋ honj ŋahu yêc ŋamalac si ŋalôm, ma kôm ŋac ŋadômbwi sa yêc Anötö anğô-ŋga.”

Awhê Kanan-ŋga danj kêŋ whinj ŋanğa

(Mat 15:21-28)

²⁴ Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi sêhu gameŋ dinaŋ sinj, ma sêtêŋ gameŋ nanj yêc kêpiŋ malac Taya ma sêsôc andu danj si. Inj tec bu lau danj sênyalê gameŋ nanj inj mbo, magoc inj gitôm

dom bu sinj dau. ²⁵⁻²⁶ Awhê danj mbo gameŋ dinaŋ, nanj ŋalau sac danj mbo inj atuwê ŋalôm. Inj awhê Grik-ŋga nanj dinda kôc inj yêc gameŋ Sairo-Pionisia-ŋga. Têt ndoc awhê dau ngô ŋawaê pi Yisu, nanj têt inj gi, ma hu dau sip nom yêc inj gahi-ŋga. Ma inj tenj Yisu ŋanğa bu inj soc ŋalau sac dau su yêc inj atuwê.

²⁷ Ma Yisu sôm têt inj, “Gêŋ ŋamata-ŋga dakêŋ gêŋ danen-ŋga têt balêkoc bu sênenj e hôt ŋac dôŋ. Solop dom bu dakôc balêkoc si gêŋ danen-ŋga, ma tambalinj têt giam sênenj.” ²⁸ Magoc awhê dau ô yom ma sôm, “Yomandô Pômdau, magoc giam nanj sêndôc tebo ŋapu, nanj senj gêŋ ŋapopoc nanj balêkoc sênyainj sip nom.” ²⁹ Goc Yisu sôm, “Tu am nem yom dinaŋ-ŋga dec aô wanem am sa. Am mbu ndi ma am oc lic bu ŋalau sac dau hu am atômwê sinj su.” ³⁰ Goc awhê dau mbu têt ndê andu gi, ma tap sa bu ŋalau sac dau hu inj atuwê sinj ma bawhê dau yêc bêc yêc ndê mbô.

Ŋac awha mba ma danğasun bic

³¹ Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi sêhu malac Taya ŋagameŋ sinj. Ŋac sêŋsêlêŋ sêmbu senj têt malac Saidon goc sêtêŋ bugictonj Galili-ŋga, ma sêpi bugictonj ŋadanğa ma sêtêŋ gameŋ Dekapolis-ŋga si. ³² Yêc gameŋ dinaŋ lau ŋatô sêkôc ŋac danj danğasun bic ma awha mba ma sêtêŋ Yisu si, ma sêtenj inj bu kêŋ amba sac inj. ³³ Lau daêsam sêlhac dindê, goc Yisu kôc ŋac dau ma inlê sêsa ŋasawa saunj si sêlhac dau-ŋga. Ma inj kêŋ amba-atu sôc ŋac dau danğasun, ma inj hu gasôp pi amba-atu ma kêŋ pi ŋac dau êmbala. ³⁴ Goc inj tatac undambê, sê awha atu, ma sôm têt inj bu, “Epata.” (Yom dau danem kwi bu ‘Po asê.’) ³⁵ Ma ŋagahô inj danğasun po asê, êmbala tigolonj, ma inj sôm yom yêc awê.

³⁶ Yisu gic yao lau bu sêndic minj pi gêŋ dinaŋ têt lau ŋatô dom, magoc sêsôc inj ndê yom ŋapu dom. Inj gic yao ŋac tidim daêsam, magoc ŋac sic minj pi inj hôt gêlêc su. ³⁷ Ma lau honj nanj sêngô, nanj sêhêdaê ŋandô ma sêsôm,

“Inj kôm gêŋ honj ɲapep eŋ, ma gitôm bu kôm lau dangasuŋ bic sêŋgô yom, ma lau awha mba sêsôm yom asê.”

8

Yisu gôlôm lau 4,000
(Mat 15:29-39)

¹ Têŋ têm dinaŋ lau daêsam sêkac sa tiyham e lau toŋ atu sêmbo sêwhiŋ Yisu. Inj gêlic bu ɲac si gêŋ sêneŋ-ŋga mba, goc ta ndê ɲgacsêŋomi sêtêŋ inj sêmeŋ, ma sôm têt ɲac bu, ² “Aô taŋwalô lau dindec, bu sêmbo sêwhiŋ aô gitôm bêc tō su, ma ɲac si gêŋ sêneŋ-ŋga pacndê. ³ Ma aô bu wakêŋ ɲac sêlhô ti gêŋ yô ɲac, dec ɲac oc tagôlô yêc seŋ. ɲac si lau ɲatô sêmeŋ akêŋ gameŋ baliŋ.” ⁴ Magoc inj ndê ɲgacsêŋomi sêô inj ndê yom ma sêsôm, “Yac dambo gameŋ sawa, ma oc dakôc gêŋ daneŋ-ŋga y êc nde, naŋ tôm bu lau honj dindec sêneŋ?” ⁵ Ma Yisu ndac ɲac, “Mac nem bolom hiŋga ndöc?” Ma ɲac sêsôm, “Yac mba bolom 7 sêndöc.”

⁶ Goc Yisu sôm têt lau bu sêndöc sic sêndöc nom. Ma inj kôc bolom 7 dinaŋ ma gêm danje, pô kôc-kôc, ma kêŋ têt ndê ɲgac-sêŋomi bu sêndic sam têt lau, dec sic sam. ⁷ Ma ɲac si i mwambwa ɲatô sêndöc, naŋ Yisu gêm mbec whiŋ, ma sôm bu sêndic sam têt lau. ⁸ Ma lau honj seŋ e hôc ɲac dôŋ, goc ɲgacsêŋomi sic ɲadêlê sa sip gatop 7 e meŋhu. ⁹ Lauŋgac naŋ seŋ gêŋ dau, naŋ si namba gitôm 4,000. Tiŋambu Yisu kêŋ ɲac sêlhô si, ¹⁰ ma inj ti ndê ɲgac-sêŋomi sêpi waŋ danj ma sêtêŋ gameŋ naŋ sêsam bu Dalmanuta, naŋ si.

Lau Palêsai sêndac Yisu bu kôm gêŋ dalô
(Mat 16:1-4)

¹¹ Lau Palêsai ɲatô sêtêŋ Yisu si, ma sic hu sêŋsu inj. ɲac bu sêŋsahê inj, dec sêndac inj bu kôm gêŋ dalô danj bu tôc asê bu inj kôc ɲaclai yêc Anötö ndê. ¹² Magoc Yisu h ulai ma sôm têt ɲac, “Tu sake-ŋga mac lau têm dindec-ŋga aŋsalê gêŋ dalô? Yomandô wasôm t êŋ mac bu aô wakôm gêŋ dalô tôm mac

andac, naŋ danj dom.” ¹³ Goc inj hu ɲac siŋ ma pi waŋ tiyham whiŋ ndê ɲgac-sêŋomi ma sêlhô bu sêmbu sêpi bugictonj ɲadanga sêndi.

Yisu puc lau Palêsai ti Herod si giso asê
(Mat 16:5-12)

¹⁴ Têŋ ndoc ɲgacsêŋomi sêpi waŋ dau si, naŋ sêŋlhiŋ dau siŋ bu sêkôc bolom ɲatô, ma ɲac si bolom tigeŋ yêc waŋ dau ɲalôm. ¹⁵ Ma Yisu sôm yom ti ɲaŋga têt ɲac bu, “Ayob daôm ɲapep pi lau Palêsai si yist ma Herod ndê yist.” ¹⁶ Ma ɲac sem yomgalôm sêwhiŋ dandi ma sêsôm, “Inj sôm yom dinaŋ ɲahu bu yac neŋ bolom mbasi.” ¹⁷ Yisu kêyalê yom naŋ ɲac sêsôm, dec sôm têt ɲac, “Tu sake-ŋga mac am yomgalôm ma gauc gêm bu yom naŋ aô gasôm pi yist, naŋ ɲahu bu mac nem bolom mba? Bocke mac nem gauc sa pi gêŋ honj naŋ aô gakôm, naŋ dom? Mac nem ɲalôm ɲadandi sa, a? ¹⁸ Tanôm yêc, magoc mac alic gêŋ danj ɲapep dom. Danjamsuŋ yêc, magoc mac aŋgô yom dom. Gauc nem gêŋ naŋ aô gakôm su. ¹⁹ Têt têm naŋ aô gac sam bolom amañdanj têt lau 5,000, naŋ mac ahonj ɲadêlê sa sip gatop hiŋga?” Ma sêsôm, “Gatop 12.” ²⁰ Goc Yisu sôm, “Ma têt têm naŋ aô gac sam bolom 7 têt lau 4,000, naŋ mac ahonj ɲadêlê sa sip gatop hiŋga?” Ma sêsôm “Gatop 7.” ²¹ Goc inj sôm têt ɲac, “Ma bocke dec mac nem gauc sa su dom?”

Yisu kôm ɲgac tapec ɲayham sa

²² ɲac sêlac waŋ si e sêhôt asê malac Betsaida. Ma lau ɲatô sêkôc ɲgac tapec danj sêtêŋ Yisu si, ma sêndac Yisu bu kêŋ amba sac inj. ²³ Goc Yisu kêŋ inj sip amba, ma wê inj sa malac ɲamakê gi. Inj hê gasôp pi inj tandô ma kêŋ amba sac inj, ma ndac, “Am gêlic gêŋ danj me mba?” ²⁴ Ma ɲgac dau hôc tandô sa ma sôm, “Aêc, aô galic ɲamalac sêŋsêlêŋ sêmbo, magoc galic ɲac ɲadauŋ-dauŋ. Aô galic ɲac sêtôm a.” ²⁵ Goc Yisu kêŋ amba sac inj tandô tiyham, ma inj tandô po asê ma ɲayham sa. Ma inj gêlic gêŋ honj ɲawa

ņayham. ²⁶ Goc Yisu kêņ in kôlhö gi ma sôm, “Am lhö solop têt nem andu ndi. Mbu sôc malac dec ndi dom.”

*Pita hoc Yisu ņahu asê
(Mat 16:13-20; Luk 9:18-21)*

²⁷ Tiņambu Yisu ti ndê ņgac-sêņomi sêlhö bu sêtêt malac ņatô naņ yêc kêpiņ Sisaria-Pilipai sêndi. Sêņsêlêņ sêmbo seņ ma Yisu ndac ņac bocdec bu, “Lau sêsôm bu aö asa?” ²⁸ Ma ņac sêsôm têt in, “Lau ņatô sêsôm bu am Jon, ņgac Kêku Lau-ņga, ma ņatô sêsôm bu am Elaija, ma ņatô sêsôm bu am propet akwa-kwa si daņ.” ²⁹ Dec in ndac ņac, “Ma mac daôm, mac asôm bu aö asa?” Ma Pita ô in awha ma sôm, “Am Mesaya dau.” ³⁰ Goc Yisu gic yao ņac bu sêsôm in asê têt lau daņ dom.

*Yisu sôm gwanan bu in oc hóc ņandê
(Mat 16:21-23; Luk 9:22)*

³¹ Têt têt dinan Yisu gic hu kêdôhôn ņac pi gêt naņ oc hóc asê ņamalac ndê Atu. In oc hóc ņawapac daêsam, ma lau bata Israel-ņga ti tdabuņsiga atu-tu ma lau naņ sêndôhôn yomsu oc sêtec in. Lau oc sêndic in ndu, ma tiņambu bêt tö niņga su in oc tisa tiyham. ³² In sôm yom dinan yêc awê, dec Pita kôc in sa ņasawa sauņ gi, ma sôm in. ³³ Magoc Yisu kac dau kwi, tahê ndê ņgacsêņomi ma sôm Pita bocdec bu, “Sadaņ, kôc daôm sa lhö su! Bu am kêyalê Anötö ndê lêt dom, am bu êmkuc ņamalac si gauc ņambwa.”

*Lau naņ sêņkuc Yisu oc sêhóc
ņawapac*

(Mat 16:24-28; Luk 9:23-27)

³⁴ Goc in mbwêc ndê ņgac-sêņomi ti lau daêsam naņ sêņkuc in, naņ sêtêt in sêmeņ, ma sôm têt ņac, “Asa naņ tac whiņ bu êņkuc aö, naņ êņgwiniņ dau ma hóc ndê a gicso dau sa, ma êņkuc aö. ³⁵ Bu asa naņ tac whiņ bu sap gêt nom-ņga dôņ ņapaņ tu mbo tali-ņga, naņ oc niņga. Magoc asa naņ bu hu gêt nom-ņga siņ tu êņkuc aö-ņga ma tu ņawaê ņayham-ņga, naņ oc niņga dom. ³⁶ ņamalac daņ bu po gêt nom-ņga hon sa, magoc in dau gatu bu niņga, dec

gêt nom-ņga hon dinan oc tôm dom bu nem in sa. ³⁷ Bu gêt ņayham bocke yêc, naņ gitôm bu dakêt têt Anötö ô yac neņ gatun?

³⁸ “Lau têt dindec-ņga ņac lau sac, ma sêpuc dômbwê Anötö ma sêsa si lêt bambaliņ tôm lau mockaiņ-ņga. Asa naņ kwahic dec maya tu aö ti aneņ yom-ņga, naņ ņamalac ndê Atu oc maya tu in-ņga têt ndoc ņambu-ņga naņ in mbu meņ ti Damba Anötö ndê ņawasi, ma aņela dabun sêwhiņ.”

9

¹ Ma in sôm têt ņac, “Yomandô aö wasôm têt mac! Lau ņatô kwahic dec sêmbo, naņ oc gacgeņ sêmbo tali e sêlic Anötö ndê gôliņ meņ sa tiawê ma ti ņaclai atu.”

*Pita, Jems ma Jon sêlic Yisu ndê
ņawasi*

(Mat 17:1-13; Luk 9:28-36)

² Bêt 6 giņga su goc Yisu kôc Pita, Jems ma Jon sêwhiņ in, ma ņac tawasê sêpi lôc baliņ daņ si. Têt têt dinan Yisu ndê ņamlic kaiņ daņ sa, ma sêlic in ndê ņawasi. ³ In ndê ņakwê sêp sambuc ma ņawasi atu, hóc gêlêc gêt sêsêp nom-ņga hon. ⁴ Ma sêlic Elaija lu Moses sêhoc dau asê, ma inlu sem yomgalôm sêwhiņ Yisu. ⁵ Goc Pita sôm têt Yisu, “Kêdôhônwaga, ņayham kêlêc bu yac dambo lec. Yac oc akwê bac tö tu mac ambo-ņga, am nem bac daņ, Moses nde daņ, ma Elaija ndê bac daņ.” ⁶ ņgacsêņomi tö dinan sêtöc dau atu, ma bocdinan Pita gêm gauc yom tu sôm-ņga. ⁷ Têt dinan dao daņ meņ kêgatöc ņac ahuc, ma awha daņ sa yêc dao ņalôm, naņ sôm, “Aö neņ atunġac dau dindec, naņ aö atac whiņ ndu andô. Aņgô in ndê yom maņ.” ⁸ Ma ņagahô ņac tahê gameņ dau, ma sêlic bu Yisu tawasê mbo whiņ ņac.

Gêndac pi Elaija

(Mat 17:10-13)

⁹ Tiņambu ņac sêsip akêt lôc dau sêmeņ, ma Yisu kêņ yao bu sêsôm yom pi gêt naņ sêlic yêc lôc, naņ asê dom e tôm ņamalac ndê Atu tisa akêt lau batê-ņga. ¹⁰ Tu dinan-ņga ņac sem

yom dinaŋ ahuc yêc ŋac dau, magoc sem yomgalôm sêwhiŋ dandi ŋapaŋ pi gêŋ dau. Nahu bu Yisu ndê yom pi iŋ tisa akêŋ lau batê-ŋga, naŋ sêŋyalê ŋahu dom.

¹¹ Ma sêndac Yisu, “Lau Skraib naŋ sêndôhôn yomsu, naŋ sêsôm bu Elaija oc meŋ hôc asê muŋ, ma tiŋambu Mesaya oc meŋ. Yom dau ŋahu bocke?” ¹²⁻¹³ Ma Yisu sôm, “Elaija gic waê bu hôc asê muŋ Mesaya, bu êmasaŋ gêŋ hoŋ tisolop. Ma aô wasôm têtê mac, bu Elaija meŋ hôc asê su. Ma lau sêkôm mêtê sac têtê iŋ tôm ŋac atac whiŋ, tôm Anötö ndê yom naŋ sêto yêc gwanan su. Ma yom naŋ sêto yêc pi ŋamalac ndê Atu naŋ sôm bu iŋ gic waê bu hôc ŋandê atu, ma lau oc sêpu iŋ ma sêtec iŋ. Mac aŋyalê yom dau ŋahu, me mba?”

*Yisu soc ŋalau sac su yêc balê dan
(Mat 17:14-21; Luk 9:37-43)*

¹⁴ Yisu ma ŋgacsêŋomi tö dinaŋ sêsip akêŋ lôc dau sêmeŋ ma sêlic bu kêdôhônwaga yomsu-ŋga ŋatô ma Yisu ndê ŋgacsêŋomi ŋatô sêsôm dau sêmbu, ma lau toŋ atu sêŋgihi ŋac ahuc. ¹⁵ Têtê ndoc lau hoŋ dinaŋ sêlic Yisu naŋ sêhêdaê ŋandô, ma sênti sêtêŋ iŋ si ti sêhê mwalêc iŋ. ¹⁶ Ma Yisu ndac ŋac bu, “Mac asôm daôm pi yom bocke?” ¹⁷ Ma ŋamalac dan naŋ mbo lau toŋ atu ŋalôm, naŋ ô yom ma sôm, “Kêdôhônwaga, aô gakôc aneŋ balê dindêc gameŋ, bu ŋalau sac dan mbo iŋ ŋalôm ma kôm iŋ awha mba. ¹⁸ Têtê ŋatô ŋalau sac dau kôc iŋ dôŋ ma tuc iŋ sip nom gi, kôm iŋ whapwic sa ma seŋ lhô, ma iŋ amba ti gahi ŋaŋga sa. Aô gandac am nem ŋgacsêŋomi bu sêsoc ŋalau dau su, magoc ŋac sêtôm dom.” ¹⁹ Yisu ŋgô yom dau ma sôm, “O mac lau, aô gambo gawhiŋ mac ŋasawa hic baliŋ su, ma bocke mac atôm dom bu akôm gêŋ dan? Aô wambo wawhiŋ mac ŋapaŋ dom! Mac nem akêŋ whiŋ mbasi. Akôm balê dau sa amenj.”

²⁰ Dec sêkôc balê dau sêtêŋ Yisu sêmeŋ, ma têtê têtê ŋalau sac gêlic iŋ, naŋ ŋagahô iŋ kêmwanan balê dau ti ŋaŋga, goc tuc iŋ sip nom gi, ma iŋ

kêpi ti whapwic sa yêc nom. ²¹ G oc Yisu ndac balê dau ŋadamba, “Ŋalau sac kôm iŋ bocdinaŋ tôm yala hiŋga?” Ma damba sôm, “Iŋ mbo bocdinaŋ têtê têtê iŋ balêkoc sauŋ ŋapaŋ e kwahic dec. ²² Ma ndoc daêsam ŋalau sac dau tuc iŋ peŋ sip bu me sip ya, ma kôm bu ndic iŋ ndu niŋga. Tigeŋ am bu nditôm, dec tamwalô alu ma nem alu sa.” ²³ Goc Yisu sôm têtê iŋ, “Bocke dec am sôm têtê aô, ‘Am bu nditôm?’ Mac bu akêŋ whiŋ, dec gêŋ hoŋ oc nditôm.” ²⁴ Ma ŋagahô balê ŋadamba ta yom ma sôm, “Aô gakêŋ whiŋ. Nem aô sa bu wakêŋ whiŋ ŋaŋga.”

²⁵ Yisu gêlic bu lau daêsam sênti sêmeŋ, dec hec yom ŋalau sac ma sôm, “Am ŋalau dangasuŋ bic ma awha mba-ŋga, aô wandic atu am bu hu balê dindêc siŋ, ma sôc iŋ ŋalôm tiyham dom!” ²⁶ Goc ŋalau sac dau mbwêc asê ma kêmwanan balê dau ŋalêŋ sac, goc sa awê gi. Ma balê dau yêc gitôm ŋac batê dan, dec lau daêsam sêsôm, “Iŋ mbac ndu su.” ²⁷ Tigeŋ Yisu kêm iŋ sip amba, keŋ iŋ sa, ma iŋ tisa kalhac.

²⁸ Tiŋambu Yisu sôc andu dan gi, ma iŋ ndê ŋgacsêŋomi sêndac iŋ gelec, “Bocke dec yac atôm dom bu asoc ŋalau dinaŋ su?” ²⁹ Ma iŋ sôm, “Mac bu asoc ŋalau kaiŋ dinaŋ su, naŋ aten mbec ŋaŋga. Ŋalêŋ dan mba.”

*Yisu sôm tiyham bu iŋ oc mbac ndu
ma tisa*

(Mat 17:22-23; Luk 9:43-45)

³⁰⁻³¹ Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi sêhu gameŋ dinaŋ siŋ, ma sêŋsêlêŋ sêmbu gameŋ Galili-ŋga. Yisu bu êndôhôn ŋac têtê têtê dinaŋ, dec tec bu lau sêŋyalê gameŋ naŋ ŋac sêmbu. Iŋ sôm têtê ŋac, “Tiŋambu oc sêkêŋ ŋamalac ndê Atu sip lau ŋatô amba. Ŋac oc sêndic iŋ ndu, magoc têtê bêt tö niŋga su, iŋ oc tisa tiyham.” ³² Magoc ŋac si gauc sa pi iŋ ndê yom dom, ma sêtôc dau bu sêndac iŋ pi yom dau ŋahu.

Asa ti ŋamalac ŋamata-ŋga?

(Mat 18:1-5; Luk 9:46-48)

³³ Ŋac sêŋsêlêŋ e sêhêc asê malac Kapenaom, goc si sêndôc andu dan.

Ma Yisu ndac ñac, “Mac asen daôm pi gën sake yêc sen?”³⁴ Magoc ñac sem dôñ, bu yêc sen ñac sem yomgalôm sêwhin dandi pi ñac si asa in ñac ñamata-nga.³⁵ Yisu ndöc sic ma ta ñgacsêñomi 12 sêtên in si, ma sôm têt ñac, “A sa nañ bu ti ñamalac ñamata-nga yêc Anötö anğô-nga, nañ êngwinin dau ti ñac ñambu-nga, ma nem akin lau honj.”³⁶ Goc in kôc balêkoc saun dan ma kêt in kalhac ñac ñalhu. Ma in kégape in ma sôm,³⁷ “Asa nañ bu kôc balêkoc saun dan tôm in dindéc, nañ sa tu aö neñ ñaê-nga, nañ gitôm in kôc aö daun sa. Ma asa nañ kôc aö sa, nañ kôc aö tañwasên sa dom, magoc kôc Damañ nañ kêt in aö gameñ, nañ sa bocdinañ.”

Lau nañ sêkôm gwelen tu Yisu-nga, nañ sêwhê dau kôc dom
(Luk 9:49-50)

³⁸ Têt béc dan Jon sôm têt Yisu bu, “Kêdôhônwaga, yac alic ñac dan kôm gwelen ma soc ñalau sac su yêc lau ña am nem ñaê. Yac ac yao in, bu in kêtuc am whin yac dom.”³⁹ Magoc Yisu sôm, “Alhac in ahuc dom, bu ñamalac nañ kôm gên dalô ña anen ñaê, nañ gitôm dom bu kac ndê awha kwi ñagahô, ma sôm yom sac pi aö.⁴⁰ Asa nañ kêt kisa yac dom, nañ yac neñ dan.⁴¹ Yomandô aö wasôm têt mac bu asa nañ kôm gên saun dan bu nem mac sa tu mac añkuc aö Kilisi-nga, gitôm in kêt bu laclu dan têt mac anôm, nañ Anötö oc êñlhin in sin dom. In oc kêt ñagêyô ñayham têt in.”

Puc pi létôm
(Mat 18:6-9; Luk 17:1-2)

⁴² Ma Yisu sôm, “Ñamalac dan bu tim balêkoc saun dan nañ kêt whin aö bu kôm mêtê sac, nañ kôm giso atu. Oc ñayham bu dasô hoc atu dan pi in kachu, ma tambalin in sip gwêc ndi ñinga. Ma bocdinañ oc tôm dom bu

in tim balêkoc dau, ma tinambu tap Anötö ndê matôc sa.

⁴³⁻⁴⁴ “Am amam bu kôm sac, nañ tim kic. Am bu tap undambê sa, ma ndöc tamli ti amam gatuc, nañ ñayham hóc gêlêc am kôm sac ña amam lu-lu e am sip ya lambwam-nga nañ sa ñapañ, nañ ndi.⁴⁵⁻⁴⁶ Ma gahim bu kôm sac, nañ tim kic. A m bu tap undambê sa, ma ndöc tamli ti gahim gatuc, nañ ñayham hóc gêlêc am kôm sac ti gahim lu-lu e Anötö tuc am sip ya lambwam-nga nañ sa ñapañ, nañ ndi.⁴⁷ Ma am nem tanôm bu kôm sac, nañ kip sa. Am bu ndöc Anötö ndê gameñ undambê-nga ti tanôm tigen, nañ ñayham hóc gêlêc am kôm sac ti tanôm lu-lu e Anötö tuc am sip lambwam ndi.⁴⁸ Yêc gameñ dinañ lau oc sêhóc ñandê ñapañ, tôm yom nañ Aisaya to yêc bocdec bu, ‘Dombo oc mbac ndu dom, ma ya oc sa ñapañ.’

⁴⁹ “Bocdinañ ayob daôm tu létôm-nga, bu Anötö oc kêt ya êmbô lau honj,* gitôm lau sêkêt gwêc so pi wata tu bu yêc ñayham ñasawa balin.⁵⁰ Gwêc so dau in gên ñayham, magoc ñamakic bu ñinga, oc dakôm ñamakic sa tiyham ñalên nde? Bocdinañ ambo lau nom-nga ñalôm atôm gwêc so, ma ambo awhin daôm ti yom malô.”

10

Anötö tec bu awhê lu ñac sêhu dau sin
(Mat 19:1-12)

¹ Yisu ti ndê ñgacsêñomi sêhu gameñ dinañ sin, ma sêtên gameñ Judia-nga si. Goc sêpi Bu Jordan ñadañga nañ yêc têt gameñ ac pi-nga, nañ si. Yêc gameñ dinañ lau daêsam sêkac sa tiyham ma sêtên in si, ma in kêtuc in ndê mêtê ma kêtôhôn ñac.

² Ma lau Palêsai ñatô sêmeñ ma bu sêtim Yisu, dec sêndac in bocdec bu, “Ñgac dan bu hu ndê awhê sin, nañ

* **9:49:** Yom nañ yêc ñabatin 49 nañ ñahu yêc awê dom, magoc lau ñatô gauc gêm bocdec bu. Anötö tac whin bu lau sêkêt whin Yisu-nga sêhu mêtê sac honj sin ma sêsa lêt gitên en. Gên bocke nañ bu lhac ñac ahuc tu sêtap gameñ undambê-nga sa, nañ sêhu sin tôm yom nañ yêc ñabatin 43-47 whê sa. Ma Anötö oc kêt ya êmbô lau gitôm lau sêpec gol ña ya tu bu ñadômbwi ñinga ma gol ñawasi solop yêc.

oc êngilî yomsu, me mba?” ³ Ma Yisu ndac ñac ô, “Moses to yomsu bocke?” ⁴ Goc sêsôm, “Moses sôm bu ñgac dan gitôm bu to bapia hu nawhê sin-nga, goc hu ndê awhê sin.” ⁵ Ma Yisu sôm, “Aêc. Moses to yomsu dinañ tu mac nem ñalôm ñadandi-nga. ⁶ Magoc têtêm Anötö kêtê undambê ti nom, nañ in kêmasañ ñamalac ñgac ti awhê. ⁷ Ma tu dinañ-nga ‘ñgac dan oc hu damba lu dinda sin, ma sap in nawhê dôñ, ⁸ ma inlu sêti gêtê tigen.’ Yom dau whê sa bu inlu sêmbo sêtôm ñamalac lu dom, inlu sêti gêtê tigen yêc Anötö anğô-nga. ⁹ Bocdinañ yham dom andô bu ñamalac sêkac gêtê nañ Anötö dau kêtê pitigen, nañ su.”

¹⁰ Tinambu Yisu ti ndê ñgac-sêñomi sêndöc andu dan, ma sêndac in pi yom dinañ nahu. ¹¹ Ma in sôm, “Ñgac nañ hu in ndê awhê sin ma gêm awhê wakuc, nañ kôm gêtê mockain-nga têtê in yêc Anötö anğô-nga. ¹² Ma awhê nañ hu nakweñ sin ma gêm ñgac wakuc, nañ kôm gêtê mockain-nga bocdinañ.”

*Yisu gêm mbec balêkoc
(Mat 19:13-15; Luk 18:15-17)*

¹³ Têtê bêt dan lau sêhoñ si balêkoc sêtêñ Yisu si, bu in kêtê amba sac ñac. Magoc in ndê ñgac-sêñomi sêsôm dinda ti dambai. ¹⁴ Têtê têtêm Yisu gêtê gêtê dau in tac ñandê, ma sôm têtê ñac, “Atec balêkoc dinañ sêtêñ aô sêmên. Alhac ñac ahuc dom, bu Anötö ndê gêtê gic lau nañ sêtôm balêkoc sauñ dindec, nañ ñawaê. ¹⁵ Aô wasôm yomandô têtê mac bu asa nañ bu sôc Anötö ndê gêtê ñapu gitôm balêkoc sauñ dan dom, nañ oc nditôm dom bu sôc ndi.” ¹⁶ Goc in kêtê balêkoc dau sa ma kêtê ñac. Ma in kêtê amba sac ñac, ma gêm mbec ñac.

*Ñgac ti lêtôm
(Mat 19:16-22; Luk 18:18-23)*

¹⁷ Yisu ti ma kêtê lêtê mbo señ whiñ ndê ñgacsêñomi. Ma ñgac dan kêtê meñ ma pêt haduc yêc in anğô-nga, ma ndac in bocdec bu, “Kêtê dôñwaga ñayham, aô wakôm bocke dec tinambu

Anötö oc kêtê aô sa wandöc tanli ñapañ.” ¹⁸ Goc Yisu sôm têtê in, “Tu sake-nga am sam aô bu ñayham? Anötö tigen in ñayham. ¹⁹ Am kêtê yomsu nañ Anötö kêtê têtê Moses, ‘Ndic ñamalac ndu dom. Kôm gêtê mockain-nga dom. Nem kan gêtê dom. Sôm yom tasan pi lau dom. Êmsau lau bu kêtê ñac si gêtê dom,’ ma ‘Toc damam lu dinam sa.’” ²⁰ Ma in sôm, “Kêtê dôñwaga, aô kakuc yomsu hoñ dinañ, têtê ndoc aô gambo balê ñapañ e kwahic dec.” ²¹ Yisu tahê in ma tac whiñ in kêtêc. Ma in sôm, “Gêtê tigen yêc tu am kôm-nga. Am ndi, kêtê am nem gêtê hoñ têtê lau sênemli, ma kêtê ñawa têtê lau ñalôm sawa. Ma bocdinañ am nem awa ñandô oc yêc undambê. Ma tinambu am mweñ ma êmkuc aô.” ²² Magoc têtê têtê ñgac dau ngô Yisu ndê yom dinañ in wec, ma kêtê ti ñalôm ñawapac gi. Nahu bu in ñgac ti lêtôm.

*Puc pi awa ti wapa
(Mat 19:23-30; Luk 18:24-30)*

²³ Goc Yisu tahê lau hoñ, ma sôm têtê in ndê ñgacsêñomi, “Lau ti lêtôm si awa ti wapa kalhac ñac ahuc e gitôm dom bu sêsôm Anötö ndê gêtê ñapu ñagahô.” ²⁴ Ñac sêtê in ndê yom dinañ e sêtêdaê. Ma Yisu sôm têtê ñac tiyham, “O aneñ balêkoc atac whiñ-nga, ñamalac bu sêsôm Anötö ndê gêtê ñapu, nañ gêtê sauñ dom. ²⁵ Bêt atu dan gitôm kamel, oc têtê bu sôt so ñalásê ñagahô, hêtê gêtê ñgac ti lêtôm dan bu sôt Anötö ndê gêtê ñapu.” ²⁶ Yisu ndê ñgac-sêñomi sêtê yom dinañ ma sêtêdaê ñandô. Ma sêsôm têtê dandi, “Bu bocdinañ dec asa oc têtê bu tap Anötö ndê mwasin nem lau sin-nga sa? Oc ñawapac atu!” ²⁷ Yisu tahê ñac ma sôm, “Gêtê nañ ñamalac sêtôm dom bu sêtôm, nañ Anötö gitôm bu kôm, bu Anötö gitôm bu kôm gêtê hoñ.”

²⁸ Goc Pita sôm têtê in, “Yac oc bocke? Yac ahu gêtê hoñ sin tu anjuk am-nga.” ²⁹ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Aô wasôm yomandô têtê mac. Asa nañ bu hu andu, me asidôwai, me lhuwêi, me dinda lu damba, me

balêkoc, me nom siŋ tu aö-nga ma tu gwelenŋ ŋawaê ŋayham-nga, ³⁰ nan Anötö oc kênŋ gêŋ kainŋ dinanŋ daêsam têtŋ inŋ ô, têtŋ ndoc inŋ mbo nom. Ma inŋ oc tap kisa ti ŋawapac sa tu aö-nga whinŋ. Ma têtŋ têtŋ ŋambu-nga, Anötö oc kôc inŋ sa, ma kênŋ inŋ ndöc tali ŋapanŋ yêc undambê. ³¹ Tigenŋ lau daêsam nan kwahic dec sêti lau ŋamata-nga, nanŋ oc sêti lau ŋambu-nga, ma lau ŋambu-nga oc sêti lau ŋamata-nga.”

Yisu sôm tiyham bu inŋ oc mbac ndu (Mat 20:17-19; Luk 18:31-34)

³² Yisu wê inŋ ndê ŋgacsêŋomi ma sêŋsêlêŋ sêmbo senŋ bu sêtêŋ Jerusalem sêndi. Inŋ ndê ŋgac-sêŋomi sêŋsêlêŋ ti sêhêdaê, ma lau ŋatô nan sêŋsêlêŋ sêwhinŋ ŋac, nanŋ sêtöc dau.* Bocdinaŋ Yisu kôc ŋgacsêŋomi 12 sêsa si sêlhac dau-nga, ma sôm yom tiyham pi gêŋ nanŋ oc hóc asê inŋ. ³³ Inŋ sôm, “Kwahic dec yac bu dapi malac Jerusalem dandi, ma ŋgac danŋ oc hoc ŋamalac ndê Atu asê ma kênŋ inŋ sip dabuŋsiga atu-tu ti kêdôhônŋ-waga yomsu-nga amba. Ŋac oc sêkic yom bu sêndic inŋ ndu, ma sêkêŋ inŋ sip lau Rom-nga amba. ³⁴ Ŋac oc sêsu inŋ susu, sêhê gasôp pi inŋ, sêndic inŋ ŋamlic ŋandê ma sêndic inŋ ndu. Magoc tinŋambu bêc tö ninŋa su, goc inŋ oc tisa tiyham.”

Jems lu Jon bu sêhóc gêlêc ŋgacsêŋomi ŋatô

(Mat 20:20-28)

³⁵ Jems lu Jon, Sebedi ndê atuŋgac lu, sêtêŋ Yisu si ma sêsôm, “Kêdôhônŋ-waga, alu atac whinŋ gêŋ danŋ, ma bu andac am bu kôm gêŋ dau ŋandô sa.” ³⁶ Goc Yisu ndac, “Amlu atac whinŋ bu aö wakôm sake?” ³⁷ Ma sêsôm, “Alu atac whinŋ bu têtŋ ndoc am ndöc nem pônŋ kiŋ-nga ti ŋawasi atu, nanŋ am kênŋ alu andöc awhinŋ am, danŋ ndöc amam andô-nga ma danŋ ndöc gasê-nga.” ³⁸ Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Amlu anŋyalê gêŋ nanŋ amlu andac, nanŋ dom. Amlu atôm

bu anôm gêŋ sip laclhu ŋawapac-nga nanŋ aö wanôm, a? Ma atôm bu alinŋ sanŋu† nanŋ aö oc waliŋ, a?” ³⁹ Ma inŋlu sêsôm, “Aêc, alu atôm.” Goc Yisu sôm, “Yomandô! Amlu oc anôm gêŋ sip laclhu tôm aö wanôm, ma alinŋ sanŋu tôm nanŋ aö waliŋ. ⁴⁰ Magoc aö dec oc wanŋyalinŋ lau sa bu sêndöc aö amanŋ andô-nga ti amanŋ gasê-nga, nanŋ dom. Anötö ti ŋadau bu êŋyalinŋ lau sa bu sêndöc dinanŋ.”

⁴¹ Têtŋ ndoc ŋgacsêŋomi 10 sêŋgô yom dau ŋawaê, nanŋ ŋac tac ŋandê têtŋ Jems lu Jon. ⁴² Goc Yisu mbwêc ŋac sêtêŋ inŋ si, ma sôm, “Mac anŋyalê bu lau sambuc si gôlinŋwaga sêtöc dau sa têtŋ ŋac si lau, ma ŋac si lau bata sêŋgwiniŋ lau nanŋ sêmbo ŋac ŋapu. ⁴³ Tigenŋ mac anŋkuc ŋac si mêtê dau dom. Mba! Mac nem asa bu ti ŋamalac tiwaê yêc Anötö anŋgô-nga, nanŋ nem akiŋ mac. ⁴⁴ Aêc! Asa bu ti mac nem ŋamalac ŋamata-nga, nanŋ êŋgwiniŋ dau ma ti mac honŋ nem ŋgac akiŋ ŋambwa. ⁴⁵ Ŋahu bu lêtŋ dau ti aneŋ lêtŋ. Ŋamalac ndê Atu menŋ tu bu lau sênem akiŋ inŋ-nga dom. Mba. Inŋ menŋ bu nem akiŋ lau, ma bu kênŋ dau ti da bu nemlhi lau daêsam si sac ŋatôp.”

Yisu kôm ŋgac tapec Batimeas ŋayham sa

(Mat 20:29-34; Luk 18:35-43)

⁴⁶ Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi sêŋsêlêŋ e sêhóc asê malac Jeriko, ma lau tonŋ atu sêŋkuc ŋac. Têtŋ ndoc ŋac bu sêhu Jeriko siŋ, nanŋ sêtap ŋgac tapec danŋ sa, nanŋ ndöc senŋ ŋamakê ma tenŋ gêŋ. Inŋ Batimeas, ŋgac danŋ ŋaê Timeas ndê atuŋgac. ⁴⁷ Têtŋ têtŋ inŋ ngô bu Yisu Nasaret-nga kêsêlêŋ mbo senŋ, nanŋ gic hu mbwêc yom asê bocdec bu, “Yisu, †Dawid ndê Atu, tamwalô aö!” ⁴⁸ Goc lau daêsam sêhec yom inŋ ma sêsôm bu inŋ nem dônŋ. Magoc inŋ mbwêc ti ŋanŋa, “Dawid ndê Atu, tamwalô aö.” ⁴⁹ Yisu ngô ŋac si yom ma kwê dônŋ kalhac, goc sôm têtŋ lau, “Mac asôm têtŋ inŋ bu

* **10:32:** Lau nanŋ sêŋkuc Yisu nanŋ sêhêdaê ti sêtöc dau, ŋahu bu ŋac gauc gêm yom nanŋ Yisu sôm têtŋ ŋac su, pi gêŋ nanŋ oc hóc asê inŋ têtŋ têtŋ inŋ bu pi Jerusalem ndi. Alic Mak 8:31; ma 9:30. † **10:38:** Yisu ndê yom pi laclhu nanŋ inŋ oc nôm, ma sanŋu nanŋ inŋ oc linŋ, nanŋ ŋahu sip ŋawapac daêsam nanŋ oc hóc asê inŋ.

menj.” Goc sêta yom têtj ngac tapec dau ma sêsôm, “Tisa ti atac ngayham! Inj ta am bu mwenj.” ⁵⁰ Goc ngac dau kac ndê ñakwê andô-nga baliñ su yêc nom, ma tisa ngayahô ma têtj Yisu gi. ⁵¹ Ma Yisu ndac inj, “Am tac whiñ bu aô wakôm sake têtj am?” Ma ngac tapec dau sôm, “Kêdôhôn-waga, aô tac whiñ bu tanôn ngayham sa.” ⁵² Goc Yisu sôm, “Am ndi! Am nem kêñ whiñ aô dec kôm am ngayham sa.” Ma ngayahô inj tandô ñawa sa, ma inj kêkuc Yisu mbo señ.

11

Yisu sôc Jerusalem gi

(Mat 21:1-9; Luk 19:28-40; Jon 12:12-15)

¹ Yisu ti ndê sêñomi sêñsêlêñ sêhêganôn Jerusalem e sêsun sa malac Betani ma malac Betpangi yêc Lôc Olib. Goc Yisu kêkiñ ndê ngacsêñom lu, ² ma sôm têtj injlu, “Asôc malac dindê andi, ma yêc dindê amlu oc atap donki dan sa, nanj sêsô dôñ kalhac. Inj donki ñatu wakuc, nanj ñamalac dan ndôc ñahô munj su dom. Anjapwêc su ma akôc sa amenj. ³ Ma lau bu sêndac amlu bu bocke ma amlu anjapwêc donki dau, nanj asôm têtj ñac bu, ‘Pômdau tac whiñ bu donki dindêc nem inj sa ñasawa sauñ, goc inj oc kêñ mbu menj.’”

⁴ Bocdinañ dec injlu sêsôc malac dau si ma sêtap donki dan sa, nanj lau sêsô dôñ kalhac señ ñadali kêpiñ andu dan. Injlu bu sêñgapwêc su, ⁵ ma lau ñatô nanj sêlhac sêmpin, nanj sêndac injlu, “Amlu akôm sake, dec bu anjapwêc donki dau su?” ⁶ Ma injlu sêc si yom tôm Yisu sôm têtj injlu, dec sêhu donki dau siñ têtj injlu. ⁷ Sêwê inj sa sêtêñ Yisu si, ma sêhu si ñakwê awê-nga sac donki, goc Yisu pi gi ndôc ñahô. ⁸ Ma lau daêsam sêhê si ñakwê yêc señ. Ma lau ñatô sêhêako a ñalaun yêc señ ñamakê ma sêkêñ yêc señ. ⁹ Lau nanj sêmunj Yisu ti lau nanj sêñkuc inj, nanj sêmbwêc “Hosana! Anötö nem mbec ngac nanj menj gêm Pômdau

anjô. ¹⁰ Anötö nem mbec inj nanj menj bu puc abañ Dawid ndê gôlinj dôñ. Hosana têtj Anötö lôlôc-nga.”

¹¹ Yisu hóc asê Jerusalem, goc sôc lôm dabunj ñabatêmdô gi, ma gêlic gêñ sambob nanj yêc dindê. Magoc ac gi su dec inj ti ndê ngacsêñomi ¹² sêmbu sêsa malac Betani si bu sêyêc dindê.

Yisu pucbo a kinj danj

(Mat 21:18-19)

¹² Têtj bêbêc Yisu ti ndê ngac-s êñomi sêhu Betani siñ ma sêñsêlêñ sêmbu señ, ma gêñ yô Yisu. ¹³ Inj gêlic a kinj danj nanj kalhac ahê, goc têtj a dau gi. Têm dinañ inj têtj nanj a kinj sem ñandô dom, magoc Yisu gêlic bu a dinañ ñalaunj kêsôlô su dec kêñ bata bu mboe kinj ñandô oc sêñgalêñ. Magoc ñandô mbasi, inj tap ñalaunj ñambwa sa. ¹⁴ Goc inj pucbo a dau ma sôm, “Lau danj oc sênenj ñandô yêc a dindêc tiyham dom.” Ma inj ndê ngacsêñomi sêñgô yom dau.

Yisu soc lau su yêc lôm dabunj

(Mat 21:12-17; Luk 19:45-46)

¹⁵ Yisu ti ndê sêñomi sêñsêlêñ si e sêhóc asê Jerusalem, ma sêtêñ lôm dabunj si. Yêc lôm dabunj ñabatêmdô lau sêtidulu gêñ ti semlhi gêñ sêmbu, ma Yisu gic hu soc ñac sêsa awê. Inj kac lau sêc mone-nga si tebo sa, ma kac lau nanj sêyob balusi bu lau sênemlhi,* nanj si pôn sa whiñ. ¹⁶ Ma inj gic yao lau bu sêkôc wapa sêtidulu-nga sôc lôm dabunj ñagamenj tiyham dom. ¹⁷ Ma inj kêdôhôn lau ma sôm, “Sêto Anötö ndê yom yêc bocdec bu, ‘Aô neñ andu gic waê bu lau akêñ gameñ honj sêteñ mbec sêmbu-nga.’ Mac anjalê yom dau, ma bocke dec mac akôm Anötö ndê andu ti lau kanj si gameñ?”

¹⁸ Tinjambu dabunjsiga atu-tu ma lau nanj sêndôhôn yomsu, nanj sêngô ñawaê pi gêñ nanj Yisu kôm, ma sêñyalê bu lau sambob sêhêdaê tu inj ndê yom-nga. Tu dinañ-nga dec sêtôc Yisu, ma sêñsalê lêtj bu sêndic inj ndu. ¹⁹ Yisu ti ndê ngac-sêñomi sêmbu Jerusalem e ac gi sip, dec sêmbu sêsa si.

* **11:15:** Alic yom ñapu-nga (footnote) yêc Mat 21:12.

Yom pi lêŋ dakêŋ whiŋ ti daten mbec-ŋga

(Mat 21:20-22)

²⁰ Nğalaŋsê bêbêc Yisu ti ndê ngacsêŋomi sêŋsêlêŋ bu sêmbu sêtêŋ Jerusalem sêndi, ma sêhêc asê a kiŋ naŋ Yisu pucbo. Nğac sêlic bu a dau mbac, ŋasaŋgac ti ŋawakac hoŋ tibasô. ²¹ Ma Pita gauc gêm Yisu ndê yom, dec sôm têtêŋ in, “Kêdôhônŋwaga, lic a kiŋ naŋ am pucbo, naŋ mbac su.” ²² Goc Yisu ô yom ma sôm têtêŋ ŋac, “Akêŋ whiŋ Anötö. ²³ Aô wasôm yomandô têtêŋ mac, bu asa naŋ bu sôm têtêŋ lôc daŋ bu, ‘Puc daôm sa ma sip gwêc ŋalôm ndi,’ ma atac lu-lu dom magoc kêŋ whiŋ bu Anötö oc kôm yom dau ŋandô sa, dec gêŋ dau oc ŋandô sa. ²⁴ Boc-dinaŋ aô bu wasôm têtêŋ mac bu gêŋ bocke naŋ mac bu atenŋ Anötö bu kêŋ têtêŋ mac, naŋ akêŋ whiŋ bu mac akôc su, ma aô wasôm yom ŋandô, in oc kêŋ têtêŋ mac. ²⁵⁻²⁶ Ma têtêŋ ndoc mac bu atenŋ mbec, ma bu gauc nem lau naŋ sêkôm sac têtêŋ mac, naŋ goc asuc ŋac si sac kwi. Ma mac nem Damam naŋ mbo undambê, oc suc mac nem sac kwi bocdinaŋ.”

Gêndac pi Yisu ndê ŋaclai ŋahu
(Mat 21:23-27; Luk 20:1-8)

²⁷ Yisu ti in ndê ngacsêŋomi sêhêc asê malac Jerusalem tiyham ma sêtêŋ lôm dabuŋ si. Yisu kêsêlêŋ mbo lôm dabuŋ ŋabatêm-ndö, ma dabuŋsiga atu-tu ti kêdôhônŋwaga yomsu-ŋga ma lau bata sêtigasuc in. ²⁸ Ma sêndac in, “Am kôc ŋaclai yêc nde, bu kôm gêŋ hoŋ naŋ am kôm? Asa kêŋ têtêŋ am?” ²⁹ Goc Yisu sôm têtêŋ ŋac, “Gêŋ ŋamata-ŋga aô wakêŋ gêndac daŋ têtêŋ mac. Mac bu aô aneŋ yom, dec wasôm aneŋ ŋaclai ŋahu asê têtêŋ mac. ³⁰ Asa kêŋ ŋaclai têtêŋ Jon dec in kêku lau? Anötö kêŋ ŋaclai têtêŋ in, me mba? Asôm têtêŋ aô.”

³¹ Nğac sem yomgalôm pi Yisu ndê gêndac, ma sêsôm têtêŋ dau, “Yac bu dasôm bu Anötö kêŋ ŋaclai têtêŋ Jon, goc Yisu oc ndac yac, ‘Tu sake-ŋga mac akêŋ whiŋ Jon dom?’ ³² Magoc yac bu dasôm bu Jon kêku lau kêkuc

ŋamalac nom-ŋga si gauc ŋambwa, goc lau oc sêlic yac sac.” Nğac sêŋyalê bu lau daêsam sêlic Jon bu propet daŋ, dec sêtöc dau. ³³ Bocdinaŋ sêsôm têtêŋ Yisu, “Yac aŋyalê dom.” Ma in sôm têtêŋ ŋac, “Bocdinaŋ aô wasôm aneŋ ŋaclai ŋahu asê têtêŋ mac dom.”

12

Yom gôliŋ pi lau sêyob ôm wain-ŋga
(Mat 21:33-46; Luk 20:9-19)

¹ Ma in gic hu yom gôliŋ daŋ ma sôm têtêŋ lau bata Israel-ŋga dinaŋ, “Nğac daŋ sô ôm wain-ŋga daŋ. In sô tuŋ sa, kêmasaŋ gameŋ tu lau sêmasaŋ wain ŋakwi-ŋga, ma kwê andu baliŋ daŋ bu lau sêlhac ma sêtip lau kaŋ. Tiŋambu in kêŋ ôm dau têtêŋ lau ŋatô sêyob, ma kôlhö gi mbo gameŋ daŋ. ² Têtêŋ têtêŋ sêndic wain ŋandô sa-ŋga, naŋ ŋadau kêkiŋ ŋac akiŋ daŋ têtêŋ lau sêyob ôm-ŋga, tu bu sêkêŋ wain ŋandô ŋatô têtêŋ in. ³ Tigeŋ ŋac sêlô in dôŋ, sic in ŋamlic ŋandê, ma sêkêŋ in kôlhö amba sawa gi. ⁴ Goc ŋadau kêkiŋ ŋac akiŋ daŋ tiyham, tigeŋ ŋac sic in pi ŋagôlônŋ, ma sêkôm mêtê sac têtêŋ in. ⁵ Tiŋambu ŋadau kêkiŋ ŋac titö-ŋga, magoc ŋac sic in ndu. Ma in kêkiŋ lau daêsam tiyham, ma ŋac sic ŋatô ŋamlic ŋandê, ma sic ŋatô ndu. ⁶ Tiŋambu ŋac tigeŋ mbo, naŋ ŋadau ndê atuŋgac, naŋ in tac whiŋ ndu andô. Goc ŋadau kêkiŋ ndê atu dau têtêŋ ŋac gi, ma gauc gêm têtêŋ dau, ‘Lau naŋ sêyob aneŋ ôm, naŋ oc sêtoc aneŋ atuŋgac dindêc sa.’ ⁷ Tigeŋ têtêŋ têtêŋ ŋadau ndê atu hêc asê, naŋ lau sêyob ôm-ŋga sêsôm têtêŋ dau, ‘Nğac dinaŋ in ŋadau ndê atuŋgac naŋ oc wêkaiŋ ôm dindêc ti ndê gêŋ lêŋsêm. Bocdinaŋ dandic in ndu ma dakôc ôm dindêc su ti yac neŋ.’ ⁸ Ma sêkôc atuŋgac, sic in ndu ma sêtuc in sa awê gi.”

⁹ Goc Yisu ndac, “Mac gauc gêm bu ôm ŋadau oc kôm sake têtêŋ lau naŋ sêyob in ndê ôm? In oc meŋ ma ndic ŋac ndu, ma kêŋ ôm dau têtêŋ lau ŋatô sêyob. ¹⁰ Gauc nem yom naŋ sêto yêc bocdec bu, ‘Hoc naŋ lau sêkwê andu-ŋga sêtec, naŋ kwahic ti hoc ŋamata-ŋga

yêc andu dau. ¹¹ Pômdau kôm gêñ dau, ma yac alic ñayham.’ Mac asam yom dau su, me?”

¹² Têñ dinan lau bata Israel-nga sênjalê bu Yisu sôm yom gôlinj dau hêganônj ñac, dec sênjalê lêng bu sêkôc inj dôñ. Magoc sêtôc lau tonj atu nan sêmbo sêwhinj Yisu, ma tu dinan-nga sêhu inj sinj ma sêlhô si.

Lau bu sêtîm Yisu pi yom takis-nga (Mat 22:15-22; Luk 20:20-26)

¹³ Tinjambu lau bata dinan sênjalê lêng bu sêtîm Yisu bu sôm yom so danj. Nac sênkinj lau Palêsai ñatô sêwhinj lau Israel-nga ñatô nanj sêpuc Herod ma lau Rom-nga si gôlinj dôñ, nanj sêtênj Yisu si. ¹⁴ Nac sêhôt asê inj ma sêsôm, “Kêdôhônj-waga, yac anjalê bu am ñgac sôm yom ñandô-nga. Am gauc gêm lau si waê dom, ma toc ñac honj sa ñalênj tigenj. Ma am kêdôhônj Anötô ndê lêng têng lau kêkuc yom ñandô solop. Kwahic dec yac bu andac am bu inj solop bu yac dakênj takis t êñ †Sisa, me mba? Yac oc danemlhi takis, me mba?”

¹⁵ Yisu ngô yom dau, tigenj inj kêyalê bu ñac gauc gêm bu sêtîm inj, dec sôm, “Tu sake-nga mac bu atim aô? Akôt mone silba danj ma atôt têng aô.”

¹⁶ Goc sêkênj mone danj têng inj, ma inj ndac ñac, “Asa ndê ñagatu ti ñaê yêc mone dindêc?” Ma sêo yom ma sêsôm, “Sisa ndê.” ¹⁷ Dec Yisu sôm, “Bocdinanj atoc Sisa sa ña gênj nanj gic inj ñawaê, ma atoc Anötô sa ña gênj nanj gic inj ñawaê.” Nac sênngô Yisu ndê yom dau, ma sêhêdaê tu inj ndê gauc-nga.

Lau Sadiusi bu sêtîm Yisu pi yom datisa akênj lau batê-nga

(Mat 22:23-33; Luk 20:27-38)

¹⁸ Ma lau †Sadiusi ñatô sêtênj Yisu si, bu sêkênj gêndac danj têng inj. Nac lau Israel si tonj danj, nanj sêkênj whinj dom bu lau batê oc sêtisa tiyham. ¹⁹ Ma ñac sêndac inj bocdec bu, “Kêdôhônjwaga, Moses to yac neñ yomsu danj bocdec bu. Nac danj bu ndê dôwa nem awhê sa ma bu mbac ndu ma balêkoc

mbasi, nanj ñgac dau oc nem dôwa ndê awhê sawa, ma kwê balêkoc asê tu dôwa-nga. ²⁰ Têng ndoc danj asidôwai 7 sêmbo. Nac ñamata-nga gêm awhê sa, magoc mbac ndu, ma balêkoc mba. ²¹ Goc inj asi, ñgac tilu-nga, gêm awhê sawa dau, magoc mbac ndu ma balêkoc mba. Nac titô-nga bocdinanj, ²² ma asidôwa hale bocdinanj, honj sem awhê sawa dau sa, magoc sêmbac ndu, ma balêkoc mba. Ma tinjambu awhê dau mbac ndu. ²³ Kwahic dec yac bu andac am bocdec bu. Lau batê bu sêtisa tôm lau ñatô sêsôm, dec awhê dau oc ti asidôwa asa ndê awhê? Bu asidôwai 7 dinanj honj sem awhê tigenj dinanj su têng ndoc sêmbo tali.”*

²⁴ Ma Yisu sôm têng ñac, “Mac akôt gauc so, bu mac anjalê Anötô ndê yom ti inj ndê ñaclai dom. ²⁵ Têng têng lau batê sêtisa, nanj lau oc sênem dau dom. Nac oc sêmbo sêtôm anjela undambê-nga. ²⁶ Ma yom danj tiyham tôt asê bu lau batê oc sêtisa. Mac asam su yêc Moses ndê buku. Têng ndoc Moses gêlic ya golom a danj, nanj Anötô sôm têng inj bu, ‘Aô Abraham ndê Anötô, Aisak ndê Anötô ma Jakob ndê Anötô.’ ²⁷ Lau batê bu sêtisa dom, dec tu sake-nga Anötô sam dau bu lau tó dinanj si Anötô? Inj lau batê si Anötô dom, inj lau tali si Anötô. Mac nem gauc inj so sambuc.”

Yomsu ñamata-nga

(Mat 22:34-40; Luk 10:25-28)

²⁸ Kêdôhônjwaga yomsu-nga danj kalhac whinj lau nanj sêkênj danja Yisu ma lau Sadiusi si yom, ma inj gêlic bu Yisu ô lau Sadiusi si yom ñapêp. Bocdinanj inj ndac Yisu, “Anötô ndê yomsu bocke ti yomsu ñamata-nga?”

²⁹ Ma Yisu sôm, “Yomsu ñamata-nga nanj hôt gêlêc yomsu honj nanj bocdec, ‘Mac lau Israel-nga anjô! Pômdau yac neñ Anötô inj Pômdau tigenj. ³⁰ Atac whinj Pômdau am nem Anötô ti am nem ñalôm sambuc, ti gatôm sambuc, ti gauc sambuc, ma ti licwalô sambuc.’

³¹ Ma yomsu tilu-nga bocdec yêc, ‘Atac whinj lau menjanj am-nga, tôm am

* **12:23:** Lau Sadiusi gauc gêm bu ñac si gêndac dau tôt asê bu lau batê oc sêtisa tiyham dom.

atac whiŋ am daôm. Yomsu lu dinan sêhóc gêlêc yomsu hoŋ su.”

³² Goc kêdôhônwaga yomsu-ŋga dau sôm têtŋ Yisu, “Kêdôhônwaga, am sôm solop. Yomandô, Anötö tigenŋ mbo, ma anötö ñandô danŋ mbo dom. ³³ Ma yac bu atac whiŋ A nötö ti nenŋ ñalôm sambuc, ti gauc sambuc, ma ti licwalô sambuc, ma yac bu atac whiŋ lau menŋpaŋ yac-ŋga tôm yac atac whiŋ yac daunŋ, nanŋ hóc gêlêc bu yac dakêŋ wata ti da pi ya ndi, me bu dakêŋ gêtŋ ñatô ti da.” ³⁴ Yisu gêlic bu ñgac dau ô yom ti gauc ñayham, dec sôm têtŋ inŋ, “Êmkuc gauc ñayham dinanŋ dec am oc tôm bu mbo Anötö ndê gôliŋ ñalôm.”

Yisu sôm yom dinanŋ, ma tiŋambu lau sêtöc bu sêkêŋ gêtndac têtŋ inŋ tiyham.

Yisu kêsahê lau si gauc pi Mesaya
(*Mat 22:41-46; Luk 20:41-44*)

³⁵ Yisu kêdôhônŋ lau mbo lôm dabuŋ ñamakê, ma ndac ñac, “Bocke ma lau †Skraib sêsam Mesaya bu Dawid ndê Atu? ³⁶ Dawid dau hoc yom asê tôm Ñalau Dabuŋ puc inŋ dôŋ, ma to yom pi Mesaya bocdec bu, ‘Anötö sôm têtŋ aneŋ Pômdau, “Am ndöc aô amanŋ andô-ŋga e nditôm aô wakêŋ nem ñacyo sêsôc am gahim ñapu.”’ ³⁷ Dawid dau sam Mesaya bu inŋ ndê Pômdau, ma bocke dec lau sêsam inŋ bu Dawid ndê Atu?” Ma lau hoŋ sêŋgô Yisu ndê yom ti atac ñayham atu.

Yisu ndê puc pi lau Skraib si mêtêc
sac

(*Mat 23:1-7; Luk 20:45-47*)

³⁸ Ma Yisu kêdôhônŋ lau ma sôm, “Ayob daôm ñapep bu aŋkuc lau Skraib si gêbôm dom. Ñac sêsôc ñakwê baliŋ ma sêŋsêlêŋ sêmbo malac lôm, bu ñac atac whiŋ bu lau sêtöc ñac sa ma sêhê mwalêc ñac. ³⁹ Ñac atac whiŋ bu sêndöc mala ñamata-ŋga yêc lôm wê-ŋga, ma sêndöc lau tiwaê si mala têtŋ ndoc sêneŋ mwasinŋ. ⁴⁰ Yêc lau hoŋ aŋgô-ŋga lau dau sêteŋ mbec baliŋ. Magoc têtŋ ndoc lau sêlic ñac dom, nanŋ sêŋsau lauwhê sawa bu sêŋgaho ñac si andu su. Anötö oc êmatôc ñac, ma kêtŋ ñagêyô sac sambuc têtŋ ñac.”

Awhê tuc danŋ kêtŋ da danŋe
(*Luk 21:1-4*)

⁴¹ Tiŋambu Yisu ndöc sic ndöc lôm dabuŋ ñabatêmdö kêtŋ apa nanŋ lau sêkêŋ si da sip-ŋga, ma tahê lau hoŋ nanŋ sêkêŋ si da sip apa dau. Lau ti lêtôm daêsam sêkêŋ awa atu. ⁴² Tigenŋ awhê tuc ñalôm sawa danŋ menŋ ma kêtŋ awa sauŋ lu gitôm wan toea lu sip apa da-ŋga. ⁴³ Goc Yisu ta ndê ñgac-sêŋomi sêmenŋ ma sôm, “Yomandô, aô wasôm têtŋ mac bu yêc Anötö aŋgô-ŋga awhê tuc ñalôm sawa dindec kêtŋ da nanŋ hóc gêlêc lau hoŋ si da su. ⁴⁴ Ñahu bu lau ti lêtôm hoŋ sêkêŋ si da, magoc ñac si awa daêsam gacŋeŋ yêc ñac-ŋga. Magoc awhê dindec inŋ awhê ñalôm sawa, ma inŋ kêtŋ ndê gêtŋ hoŋ ti da.”

13

Yisu sôm yom pi lôm dabuŋ
Jerusalem-ŋga

(*Mat 24:1-2; Luk 21:5-6*)

¹ Têtŋ ndoc Yisu bu hu lôm dabuŋ ñagameŋ siŋ, nanŋ inŋ ndê ñgacsêŋom danŋ sôm têtŋ inŋ, “Kêdôhônwaga, lic hoc atu-tu ma andu ñayham kêtêc nanŋ sêkwê sa sêlhac dec.” ² Magoc Yisu ô yom ma sôm têtŋ inŋ, “Am lic andu atu-tu ti lôm dabuŋ dindec! Aô wasôm têtŋ am, bu tiŋambu ñacyo oc sêseŋ hoc atu-tu hoŋ dindec su e hoc danŋ oc ndöc hoc danŋ ñahô tiyham dom.”

Gêtŋ wapac têtŋ ñambu-ŋga-ŋga
(*Mat 24:3-14; 10:17-22; Luk 21:7-19*)

³ Ñac sêsa sêtêŋ Lôc Olib si, ma tiŋambu Pita, Jems, Jon ma Andru tawasê sêtêŋ Yisu si ma sêndöc aŋgô têtŋ lôm dabuŋ yêc malac Jerusalem. Ma ñac sêndac inŋ bocdec bu, ⁴ “Sôm têtŋ yac bu ñawapac nanŋ am sôm yom pi, nanŋ oc hóc asê Jerusalem têtŋ têtŋ bocke, ma gêtŋ sake oc kêtŋ puc yac bu têtŋ dau menŋ kêtŋ?” ⁵ Goc Yisu sôm têtŋ ñac, “Ayob daôm ñapep bu lau danŋ sêŋsau mac dom. ⁶ Bu lau daêsam oc sêmenŋ sênem aô aŋôŋ ma sêsôm, ‘Aô Mesaya daunŋ dec,’ ma oc sêŋsau lau daêsam. ⁷ Ma têtŋ ndoc

mac anğô ñawaê bu lau sic siñ têt dau me sêmasañ dau tu sêndic siñ-nga, nañ asö dom. Bu gêt honñ dinañ gic waê bu meñ sa, m agoc têt ñambu-nga yêc dôn yêc. ⁸ Kiñ nom-nga oc sêkêt kisa dau, ma lau gameñ dañ oc sêndic siñ têt lau gameñ dañ. Tiyhò oc nem yêc gameñ honñ, ma têtôm oc sa. Gêt honñ dinañ oc ndic hu ñawapac têt ñambu-nga-nga, gitôm awhê nañ kêsahê balêkoc tuñ in ma gêt dau gic hu ñandê atu nañ in oc hóc tu kóc balêkoc-nga.

⁹⁻¹⁰ “Gêt ñamata-nga lau oc sêhoc ñawaê ñayham asê têt lau sambob, ma têt dinañ têt ñambu-nga oc meñ hóc asê. Ayob daôm ñapep. Lau oc sêwê mac atêt lau sêmatóc yom-nga andi, ma sêhi mac ña sö yêc lôm wê-nga. Tu aö-nga dec lau oc sêkêt mac alhac gôliñwaga ti kiñ anğô-nga, magoc ndoc dinañ ti têt bu mac ahoc yom ñandô asê têt ñac. ¹¹ Têt têt nañ sêkóc mac dôn ma sêwê mac atêt lau sêmatóc mac-nga andi, nañ ahêgo daôm tu yom asôm-nga dom. Asôm yom nañ Anötö oc kêt têt mac têt ndoc dinañ, bu mac daôm oc asôm yom dom, Ñalau Dabuñ oc sôm.

¹² “Têt ndoc ñawapac-nga dinañ, lau nañ sêkêt whiñ dom oc sêhoc si asidôwai sêkêt whiñ aö-nga asê bu sêndic ñac ndu, ma dambai oc sêkôm têt atui boc-dinañ. Balêkoc oc sêli dau sa têt damba ti dindai, ma sêkêt ñac sêtêt lau bu sêndic ñac ndu. ¹³ Lau honñ oc sêtec mac tu aö neñ ñaê-nga. Magoc asa nañ bu lhac ñanğa ma hu aö siñ dom e ndê têt pacndê, nañ oc tap Anötö ndê mwasin nem in si-nga sa.”

Ñawapac gameñ Judia-nga
(*Mat 24:15-28; Luk 21:20-24*)

¹⁴ “Gêt sac sambuc nañ oc kôm gameñ tisac, nañ lau oc sêkêt lhac gameñ nañ gic in ñawaê dom. (Asa nañ sam yom dindê, nañ kóc gauc ñapep, bu ñahu yêc siñ dau.) Mac lau asa nañ ambo gameñ Judia-nga ma alic gêt dau, nañ honñ alhö api gameñ lóc-nga andi. ¹⁵ Alhö ñagahô ma gauc

nem mac nem gêt dañ dom. Lau nañ sêtwhañ dau sêndoc andu ñasactô, nañ sêsóc andu ñalôm bu sêkóc si gêt dañ têtôm dom. ¹⁶ Ma ñac nañ sêmbô ôm, nañ bocdinañ. Sêkac dau kwi bu sêkóc si gêt ñatô dom. ¹⁷ Oyaê. Lauwhê tidaê, ma ñac nañ sêkêt su têt balêkoc, nañ oc sêtap ñawapac atu sa têt têt dinañ. ¹⁸ Ateñ mbec bu gêt dinañ tap mac sa têt ndoc uhô-nga dom. ¹⁹ Ñahu bu ñawapac ñandô nañ bu sa têt têt dinañ, nañ oc hóc gêlêc ñawapac honñ nañ sêhóc asê nom têt têt nañ Anötö kêt undambê ti nom e kwahic dec, ma tiñambu oc sa bocdinañ tiyham dom. ²⁰ Magoc Pômdau oc kêt ndoc dinañ tiapê tu bu nem lau nañ in kêtaliñ sa su, nañ sa-nga. Bu mba, goc lau honñ oc sêtinğa.

²¹ “Têt ndoc dinañ ñac dañ bu sôm têt mac bu, ‘Alic, Mesaya dau dindê,’ me ‘Alic, Mesaya dau dindê,’ nañ akêt whiñ ñac dom. ²² Lau nañ sêtñsau bu ñac Mesaya, ma propet tasanñ oc sêmeñ ma sêkôm gêt dalô ti gêt atu-tu bu sêtñsau lau. Ma ñac oc sêtñsahê bu sêtim lau nañ Anötö kêtaliñ ñac sa, nañ sêtwhiñ. ²³ Aö gakêt puc mac gwanañ, ma bocdinañ ayob daôm ñapep.”

Ñamalac ndê Atu ndê bêc mbu meñ-nga
(*Mat 24:29-36; Luk 21:25-33*)

²⁴ Ma Yisu sôm, “Ndoc ñawapac-nga dinañ oc pacndê, ma tiñambu lau oc sêlic gêt dalô atu-tu. Ac oc nem ganduc ma ayô oc ñawê tiyham dom. ²⁵ Ma tata oc sêpeñ akêt umbonñ, ma gêt ti ñaclai nañ sêlhac umbonñ oc wi-wic sa. ²⁶ Ma tiñambu lau oc sêlic Ñamalac ndê Atu meñ ndóc dao ñahô ti ndê ñaclai ma ñawasi atu. ²⁷ Ma in oc êñkiñ ndê añela sêsa sêtêt nom ñabatiñ ti undambê ñabatiñ honñ sêndi, bu sêndic lau nañ in kêtaliñ ñac sa su, nañ sa.

²⁸ “Gauc nem a lañ. Têt ndoc mac alic ñalauñ wakuc bu lêc, nañ mac añyalê bu ndoc ac-nga meñ kêtinñ. ²⁹ Ma bocdinañ têt ndoc mac alic gêt nañ aö gasôm yom pi, nañ hóc asê,

dec anyalê bu Njamalac ndê Atu ndê bêc mbu men-nga men kêpiñ su, gitôm in men kalhac gatam. ³⁰ Yomandô! Lau tèm dinañ-nga oc sêninga dom e gêñ hoñ dinañ hóc asê. ³¹ Undambê ti nom oc ninga, magoc aneñ yom oc ninga dom. Gêñ hoñ oc nandô sa tòm aô gasôm.”

Lau dan sênyalê Yisu ndê bêc mbu men-nga dom

(Mat 25:13-15)

³² Ma Yisu sôm, “Lau dan sênyalê bêc me acgatu nañ Njamalac ndê Atu oc mbu men, nañ dom. Anjela undambê-nga sênyalê dom, Anötö ndê Atu kêyalê dom, Damañ tawasê kêyalê. ³³ Bocdinañ anem ali ma ayob daôm napep! Mac am gauc tèm nañ bêc nambu-nga dau oc men sa. ³⁴ Gitôm andu ndau dan nañ bu sa ndi lic gameñ natô. In hu ndê andu sin ma kêñ in ndê lau akin sêwêkain si gwelen têtêtêñ. Ma in oc sôm têtêñ ngac yob gatam-nga, bu in nem ali ma tatin gameñ napep e in mbu men. ³⁵ Bocdinañ anem ali, bu mac anyalê ndoc nañ andu ndau oc mbu men, nañ dom. In oc hóc asê têtêñ telha me timaninhu, me dalec tañ, me bêbêc ganduc, nañ mac anyalê dom. ³⁶ Ayob daôm napep, mboe in oc mbu men ngahô, ma tap mac sa ayêc bêc ayêc. ³⁷ Yom nañ aô gasôm têtêñ mac, nañ dec wasôm têtêñ lau hoñ bocdinañ. Anem ali!”

14

Sêkic yom bu sêndic Yisu ndu
(Mat 26:1-5; Luk 22:1-2)

¹ Lau Israel si †Mwasin Pasowa ti †Mwasin Bolom Yist Mba-nga nandoc men kêpiñ, ma bêc lu yêc dôn yêc. Ma dabuñ-siga atu-tu ti lau nañ sêndôhôn yomsu-nga sênsalê lêt dan bu sêkôc Yisu dôn gelec ma sêndic in ndu. ² Tigen sêhêgo dau ma sêsôm, “Dakôm têtêñ Mwasin Pasowa-nga nandoc dom, mboe lau daêsam nañ sêmbo Jerusalem tu om atu Pasowa-nga, nañ oc sêlic ma sêli dau sa.”

Awhê dan gêñ oso Yisu

(Mat 26:6-13; Luk 7:36-50; Jon 12:1-8)

³ Têtêñ tèm dinañ Yisu mbo malac Betani, ma gêñ gêñ ndöc whin ngac dan naê Saimon. Muñ-nga in ngac ti gêmbac leprasi. Yisu ndöc tebo ma awhê dan men, nañ kôc bu namalu nayham naôli atu sip kac dan. In kac gêñ dau sa, ma kêc gêñ malu dau pi Yisu ndê ngagôlôn. ⁴ Lau natô sêlic dec tac nandê têtêñ awhê dau, ma sêsôm, “Tu sake-nga in kêyain gêñ namalu dinañ? ⁵ Gitôm bu dakêñ têtêñ lau sênemli ma datap awa atu sa, ma dakêñ têtêñ lau nalôm sawa. Naôli dau oc hóc gêlêc naôli tu gwelen yala sambuc-nga su.” Ma sêhec yom in nalêñ sac.

⁶ Magoc Yisu sôm, “Ahu in sin ma akêñ nawapac têtêñ in dom. In kôm gêñ nayham solop têtêñ aô. ⁷ Lau nalôm sawa oc sêmbo sêwhin mac napan, ma bocdinañ dec têtêñ bocke mac bu atac whin, nañ oc tòm bu mac anem nac sa. Tigen aô oc wambo wawhin mac napan dom. ⁸ Awhê dindêc gitôm bu êmwasin aô nalêñ dinañ, dec kôm. In kêc gêñ namalu pi aô, dec tòm in kêmasañ aô neñ namlic gwanan tu sênsuhun aô-nga. ⁹ Yomandô aô wasôm têtêñ mac, bu tinambu lau oc sêhoc nawaê nayham asê yêc gameñ hoñ, ma têtêñ dinañ nac oc sêsôm yom pi awhê dindêc ma lau oc gauc nem in.”

Judas sôm tidôn bu hoc Yisu asê

(Mat 26:14-16; Luk 22:3-6)

¹⁰ Têtêñ ndoc dinañ Judas Iskeriot, ngacsênomi 12 si dan, têtêñ dabuñsiga atu-tu gi ma sôm bu in oc hoc Yisu asê têtêñ nac. ¹¹ Nac sêngô in ndê yom ti atac nayham, ma sêsôm tidôn bu sênemli in. Bocdinañ in kêsalê lêt tu bu hoc Yisu asê-nga.

Yisu ndê ngacsênomi sêmasañ Mwasin Pasowa-nga

(Mat 26:17-19; Luk 22:7-13)

¹² Têtêñ Mwasin Bolom Yist Mba-nga nabêc namata-nga, bêc nañ lau Israel-nga sic domba Pasowa-nga ndu, nañ ngacsênomi sêsôm têtêñ Yisu bu, “Am tac

whin bu yac amasan Mwasin Pasowa bu am neŋ whin yac-nga yêc nde?”
¹³ Dec Yisu kêkin ndê ngacsênom lu ma sôm têt inlu, “Asôc malac Jerusalem andi, ma amlu oc atap ngac dan sa nan kêbalaŋ bu lôŋ dan. Awhin in atêt in ndê ŋadau ndê andu andi.
¹⁴ Ma asôm têt andu ŋadau, ‘Alu mba kêdôhônwaga ndac am tu andu ŋalôm ŋaclen-nga, bu in ti ndê ngacsênomi bu sênen Mwasin Pasowa-nga yêc am nem andu.’
¹⁵ Ma in oc tôc ŋalôm atu dan yêc andu dau ŋahô-nga têt amlu. Tebo ti gêt hon tu yac danen Mwasin Pasowa-nga yêc ŋalôm dau, goc amasan gêt yêc dinaŋ.”
¹⁶ Goc sênom lu dinaŋ sêsôc malac si, ma sêtap gêt hon sa tôm Yisu sôm su, ma sêmasan Pasowa.

Yisu sôm asê bu ngac dan oc hoc in asê
(Mat 26:20-25; Luk 22:21-23)

¹⁷ Têt ac gi su Yisu ti ngacsênomi 12 sêtêt andu dau si. ¹⁸ Ŋac sêndôc ti sen gêt sêmbô, ma Yisu sôm, “Yomandô aô wasôm têt mac, bu mac nem dan oc hoc aô asê. Ngac dau kwahic dec ndôc ma gêt gêt whin aô.”
¹⁹ Yom dau kôm ŋac sêsô, ma ŋalôm ŋawapac atu, ma ŋac tigen-tigen sêsôm têt in, “Mboe aô, a? Mba!”
²⁰ Goc in sôm têt ŋac, “Ŋac dau in mac lau 12 nem dan, ma kwahic dec alu an gêt sip pele tigen.
²¹ Gêt dau oc ŋandô sa pi Ŋamalac ndê Atu, tôm yom nan sêto yêc. Tigen ngac nan hoc aô asê, nan oc tap ŋawapac atu sa, ma tu dinaŋ-nga in dinda bu kôc in dom, dec oc ŋayham.”

Yisu gic hu Mwasin Dabuŋ
(Mat 26:26-29; Luk 22:15-20)

²² Têt têt ŋac sen gêt sêmbô, nan Yisu kôc bolom, gêm mbec, pô kôc-kôc, ma gic sam têt ŋac. Ma in sôm, “Akôc sa loc, aô neŋ ŋandô dau dindec.”
²³ Ma in kôc laclhu wain-nga dan ma gêm danŋe, goc kêŋ têt ŋac ma ŋac hon sênôm.
²⁴ In sôm têt ŋac, “Aô neŋ dac wamatin pwac-nga dau dec, nan wakêc sin tu lau daêsam-nga.
²⁵ Yomandô aô wasôm têt mac bu aô oc wanôm wain tiyham dom e Daman

ndê gôlin men sa tiawê, ma têt ndoc dinaŋ aô wanôm tiyham.”

²⁶ Tinambu ŋac sem wê dan, ma sêlhô sêsa sêtêt Lôc Olib si.

Yisu sôm bu Pita oc sêc in ahuc
(Mat 26:31-35; Luk 22:31-34)

²⁷ Ma Yisu sôm têt ŋac, “Mac hon oc ahu aô sin, tôm yom nan sêto yêc bocdec bu, ‘Aô oc wasen ngac yob domba-nga, ma domba oc sêlhô babalip.’
²⁸ Magoc tinambu aô watisa tiyham, ma wamuŋ mac watêt gamen Galili-nga wandi.”
²⁹ Dec Pita sôm têt in, “Ŋac hon bu sêhu am sin, tigen aô wahu am sin dom.”
³⁰ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Aô wasôm yomandô bu ôbwêc dau dindec am oc sêc aô ahuc tidim tô su, goc dalec oc tan tidim lu-nga.”
³¹ Tigen Pita sôm yom ti ŋanŋa, “Mba! Gitôm sêndic aô ndu wawhin am, aô oc wasêc am ahuc dom.” Ma ŋac hon sêsôm yom kain tigen.

Yisu ten mbec mbo ôm Getsemani
(Mat 26:36-46; Luk 22:39-46)

³² Ŋac sêsa si e sêhôt asê ôm tolib-nga dan, ôm nan sêsam bu Getsemani, ma Yisu sôm têt ndê ngacsênomi, “Andôc dec ma aô waten mbec.”
³³ Goc in kôc Pita, Jems ma Jon sêwhin in si, ma sêhu ngacsênomi ŋatô sin. Têt ndoc dinaŋ Yisu ndê ŋalôm ŋawapac atu ma in pô sim dau ŋandô.
³⁴ In sôm têt ŋac, “Aô neŋ ŋalôm kêsahê ŋawapac atu, kêpin bu oc wambac ndu. Mac andôc dec ma anem ali.”
³⁵ Goc in hu ŋac sin ma sa ŋasawa sauŋ gi. In hu dau sip nom gi ma ten mbec, bu nditôm goc Anôtô nem in sa bu êŋlêc têt hôt ŋandê-nga nan oc hôt asê in.
³⁶ In sôm, “Daman, O Daman, am gitôm bu kôm gêt hon. Kôc laclhu ŋawapac-ŋ ga dindec su yêc aô. Magoc êmkuc aô neŋ atac whin dom, kôm tôm am daôm nem atac whin bu kôm.”

³⁷ In ten mbec su, dec mbu gi ma tap sa bu ngacsênomi sêyêc bêc sêyêc. Goc in uŋ ŋac sa ma sôm têt Pita, “Saimon, bocke dec am yêc bêc? Am gitôm dom bu nem ali tôm acgatu ŋasawa tigen, a?
³⁸ A nem ali ma aten mbec bu lêtôm

tap mac sa dom. Mac nem gatôm licbalê, tigen ñamlic kwapac.”

³⁹ Goc Yisu sa gi, ma ten mbec tigen dinan tiyham. ⁴⁰ Pacndê, goc in mbu gi ma gêlic ñac sêyêc bêc, bu ñac tandô hê ñac sa ñandô. Ma ñac sêpônnda yom tu sêsôm têt in-nga. ⁴¹ Goc in gi ma ten mbec tidim tô-nga. Ma têt ndoc in mbu têt ñac tiyham, nan in sôm, “Tu sake-nga mac ayêc bêc ti anwhan daôm ñapan? Gitôm! Ndoc men hóc asê su bu sêhoc Ñamalac ndê Atu asê ma sêkên in sip lau sac amba. ⁴² Atisa ma dandi! Alic ñgac nan hoc aô asê dec men su.”

Sêkôc Yisu dôn
(Mat 26:47-56; Luk 22:47-53; Jon 18:3-11)

⁴³ Yisu sôm yom dinan mbo, ma Judas, ñgacsênomi 12 si dan hóc asê whin lau daêsam nan sêhoc bien ti sîn. †Dabuñsiga atu-tu ti kêdôhônwaga yomsu-nga ma lau bata sênkin lau ton dinan sêwhin Judas sêmen. ⁴⁴ Judas kên puc lau d au gwanan su, ma sôm, “Ñgac nan mac anjalê, nan aô oc wanjutô in bu watôc in asê têt mac. Akôc in dôn ma akên lau sêyob in, goc awê in sa andi.” ⁴⁵ Bocdinan têt ndoc Judas hóc asê, nan in têt Yisu solop gi ma sôm, “Kêdôhônwaga,” ma ñgutô in. ⁴⁶ Dec lau nan sêwhin Judas, nan sêkôc Yisu dôn. ⁴⁷ Yisu ndê lau sêlhac sêmpin in, ma ñac si dan puc ndê bien sa ma pa dabuñsiga atu ndê ñgac akin ndê danjalau dan su.

⁴⁸ Goc Yisu sôm, “Bocke dec mac akôc bien ti gêt sin-nga ma asa amen bu akôc aô dôn gitôm ñgac kan dan? ⁴⁹ Tôm bêc hon aô gambo gawhin mac ma kadôhôn lau yêc lôm dabuñ ñabatêmdö, magoc mac akôc aô dôn dom. Tigen gêt nan mac akôm kwahic dec, nan kôm Anötö ndê yom nan sêto yêc, nan ñandô sa.”

⁵⁰ Têt dinan Yisu ndê lau hon sêhu in sin ma sêlhö si. ⁵¹ Ñgac batac dan kékuc Yisu ma mbo whin in ti ndê lau têt ôbwêc dinan, ma in puc po ñambwa. Lau sin bu sêlô in dôn,

⁵² tigen in hu ndê po sin yêc ñac si amba, ma kölhö ñamlic ñambwa gi.

Lau bata Israel-nga sêmatôc Yisu
(Mat 26:57-68; Luk 22:54-55, 63-71; Jon 18:12, 13, 19-24)

⁵³ Dabuñsiga atu-tu Israel-nga, ti lau bata ma kêdôhônwaga yomsu-nga hon sêkac sa sêmo dabuñsiga ñamata-nga ndê andu. Ma lau nan sêkôc Yisu dôn sêwê in sêtêt andu dau si. ⁵⁴ Pita kêsêlêt kékuc Yisu mbo ahê, e gi sôc dabuñsiga ñamata-nga ndê andu ñatunlôm gi. Ma in ndoc sic whin lau sin sêyob lôm dabuñ-nga ñatô ma kêsulu ya.

⁵⁵ Dabuñsiga atu-tu ma lau bata hon nan sêndoc Sanedrin si ton, nan sênjalê yom bu sênjolin pi Yisu ma sêkên in sip lau Rom-nga amba bu sêndic in ndu. Magoc sêtap yom dan sa dom. ⁵⁶ Bu lau daêsam sêtisa bu sêhoc yom tasan asê pi Yisu, magoc ñac hon si yom so dau. ⁵⁷ Tinambu lau ñatô sêtisa, ma sêkên yom tasan pi in bocdec bu, ⁵⁸ “Yac anjô ñgac dau sôm, ‘Lôm dabuñ nan ñamalac sêkwê sa, nan aô oc wasen su. Ma têt bêc titô-nga aô oc wakwê andu wakuc dan sa, nan gitôm andu nan ñamalac sêkwê, nan dom.’ ” ⁵⁹ Magoc ñac tigen-tigen si yom so dau tiyham.

⁶⁰ Goc dabuñsiga ñamata-nga tisa kalhac ñalhu, ma ndac Yisu, “Am ngô yom dê sênjolin pi am, me? Am bu ô yom, me mba?” ⁶¹ Tigen Yisu gêm dau dôn ma ô yom dom. Goc dabuñsiga dau ndac in tiyham, “Am Mesaya dau, Anötö Atungac, me mba?” ⁶² Ma Yisu sôm, “Aêc, aô dau dindec. Ma tinambu mac oc alic Ñamalac ndê Atu ndoc Anötö Ñaclai Ñadau ndê amba andô-nga, ma sip men ndoc dao ñahô.”

⁶³ Têt ndoc dabuñsiga ñamata-nga ngô yom dinan, nan tac ñandê atu dec kéc dau ndê ñakwê kic ma sôm, “Yac dapônnda yom dan tu tanjolin pi in-nga dom. ⁶⁴ Yom nan in sôm pi dau, nan sac sambuc! Mac anjô su, ma mac gauc gêm bocke?” Ma ñac hon sêsôm pitigen bu in mbac ndu. ⁶⁵ Lau ñatô

sêhu gasôp pi in. Nac sêkic in tandô ahuc na po, goc sêtap in ma sêsôm, “Am bu propet, nan sôm asê bu asa gic am.” Ma lau sin-nga sêkôc in sêsa si, ma sêhi in na sô.

Pita sêc Yisu ahuc
(Mat 26:69-75; Luk 22:54-62; Jon 18:15-18, 25-27)

⁶⁶Tên tēm dinañ Pita mbo andu dau ñamakê, ma dabuñsiga ñamata-nga ndê awhê akiñ dan kêsêlên men. ⁶⁷In gêlic Pita kêsulu ya mbo, goc tahê in ma sôm, “Am ngac nan kékuc Yisu Nasaret-nga whin.” ⁶⁸Magoc Pita pa dau ma sôm, “Mba, aô kayalê am nem yom nahu dom.” Dec in tisa gi kalhac kēpiñ tunlôm ñagatam.

⁶⁹Malô goc awhê akiñ dau gêlic in tiyham, ma sôm yom kain tigen tên lau nan sêlhac sēmpin, “Alic ngac kêlê. In Yisu ndê lau si dan.” ⁷⁰Magoc Pita pa dau tiyham. Nāsawa saun ma lau nan sêlhac dindê, nan sêsôm, “Am ngac Galili-nga. Yomandô, am ñac si dan.” ⁷¹Magoc Pita sôm ti ñanğa, “Mba! Aô bu wasôm yom tasan, nan goc Anötô ndic aô. Aô kayalê ngac nan mac asôm yom pi in, nan dom andô!” ⁷²Ma ñagahô dalec tañ tilu-nga, dec Pita gauc gēm Yisu ndê yom bu in oc sêc in ahuc tidim tö su, goc dalec oc tañ tidim lu-nga. Ma in tañ dau ndu.

15

Pailot kêsü Yisu
(Mat 27:11-26; Luk 23:2-3, 18-25; Jon 18:29-19:16)

¹Tên bēbêc ganduc, dabuñsiga atu-tu ti lau bata ma lau nan sēndôhôn yomsu ti lau †Sanedrin-nga hon si ñalôm tigen tu gēñ bocke bu sêkôm tên Yisu-nga. Goc sêsô in amba dôn ma sêwê in sêtên Pailot si. ²Ma Pailot ndac in, “Am lau Israel-nga si kin, a?” Goc Yisu ô yom ma sôm, “Tôm nan am daôm sôm.” ³Tên dinañ dabuñsiga atu-tu sēngôlin yom daêsam pi in. ⁴Dec Pailot ndac in tiyham, “Am oc ô ñac si yom, me mba? Nac sēngôlin

yom daêsam pi am.” ⁵Tigen Yisu ô yom dom, dec Pailot hêdaê.

⁶⁻⁷Tên tēm dinañ ngac dan ndôc gapocwalô, nan ndê ñaê Barabas. Mun-nga lau ñatô sêli dau sa tên lau Rom-nga nan sem gôlin lau Israel-nga, ma sic lau ñatô ndu. Magoc lau Rom-nga sêkôc ñac dôn ma sêkên ñac sēndôc gapocwalô. Ma Barabas in ñac si dan.

Tôm yala hon tên ndoc lau Israel-nga si om atu Mwasin Pasowa-nga hóc asê, nan Pailot kékuc lēñ dan bocdec bu. Lau Israel-nga oc sēndac ngac gapocwalô-nga dan, dec in oc êngapwêc in su tên ñac. ⁸Lau daêsam nan sêkac dau sa tên ndoc Pailot kêsahê Yisu, nan sēndac in bu êngapwêc ngac gapocwalô-nga dan su êñkuc ñagôlin dinañ. ⁹⁻¹⁰Pailot kēyalê bu dabuñsiga atu-tu sem lēmun Yisu ñambwa, ma tu dinañ-nga dec sêwê Yisu sêtên in sēmen. Bocdinañ in gauc gēm bu êngapwêc Yisu su, dec ndac ñac, “Mac atac whin bu aô wahu Kin Israel-nga sin tên mac, me mba?” ¹¹Tigen dabuñsiga atu-tu sēngalôm lau ton atu dinañ e sēndac Pailot bu hu Barabas sin tên ñac. ¹²Goc Pailot ndac ñac, “Bocdinañ aô oc wakôm sake tên ngac dindac, nan mac asam bu lau Israel-nga si Kin?” ¹³Ma sēmbwêc, “Ndic in pi a gicso dau!” ¹⁴Magoc Pailot ndac ñac, “Tu sake-nga? In kôm giso bocke?” Magoc sēmbwêc ti ñanğa, “Ndic in pi a!”

¹⁵P pilot bu kôm lau atac ñayham sa, dec gôlôc bu êngapwêc Barabas su tên ñac. Ma in kêkin Yisu tên lau sin-nga bu sêhi in na sô, ma sēndic in ndu pi a gicso dau.

Lau sin-nga sêsü Yisu susu
(Mat 27:27-31; Jon 19:2-3)

¹⁶Lau sin-nga sêwê Yisu sêsa Pailot ndê andu ñamalaclôm si, ma sêta yom bu lau sin-nga hon sêkac sa. ¹⁷Goc sêkên Yisu sôc ñakwê kokoc baliñ tôm kin sêsôc, ma sêwhê wac kēm ma sêkên in un gitôm sunsun. ¹⁸Goc ñac sic hu sēmbwêc in, “Ei! Datoc lau Israel-nga si kin dindac sa man!” ¹⁹Ma ñac sêkôc a dan ma sic in pi

ngagôlôn tidim daêsam, ma sêhê gasôp pi in. Sêpôn haduc têt in, ma sênsau bu sêtoc in sa. ²⁰ Sêsu in susu pacndê, goc sêkôc ñakwê baliñ dinañ su, ma sêkên in sôc dau ndê ñakwê sa tiyham. Ma sêwê in sêsa malac Jerusalem ñamakê si, bu sêndic in ndu pi a gicso dau.

Sic Yisu pi a gicso dau

(Mat 27:32-44; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27)

²¹ Lau siñ-nga sêwê Yisu sêmbo señ, ma ñgac dañ kêsêlêñ mbo señ akêñ gameñ ñamakê-nga meñ. Ma sêkac in bu hôc Yisu ndê a gicso dau. Ngac dau ndê ñaê Saimon. In Aleksanda lu Rupas damba, ma in ndê malachu Sairin. ²² Sêwê Yisu sêsa si e sêhêc asê gameñ nañ sêsam bu Golgota. (Ñaê dau danem kwi bu ‘Gameñ Ñakêcyha-nga.’) ²³ Lau siñ-nga bu sêkên wain ti bu ñamakic têt Yisu nôm, magoc in tec. ²⁴ Bocdinañ sêhu siñ, ma sic in pi a gicso dau. Ma tiñambu sêwhê in ndê ñakwê kôc ma sêpuc gapoc bu sêlic asa oc kôc ñakwê bocke.

²⁵ Ñac sic in pi a gicso têt bêbêc, acgatu gitôm 9 kilok. ²⁶ Ma yom nañ lau bata Israel-nga sêngôlin pi in, nañ sêto pi bapia dañ, nañ sôm, “Lau Israel-nga si Kiñ.” ²⁷⁻²⁸ Ñac sic ñgac sac lu pi a gicso dau sêwhiñ, dañ kêgalêñ Yisu amba andô-nga, ma dañ kêgalêñ gasê-nga. ²⁹ Lau nañ sêñsêlêñ si sêmeñ, nañ sêndahiñ ñasu ma sêtañ bôlê Yisu. Sêsôm, “Ei. Am ñgac nañ sôm bu señ lôm dabuñ su ma kwê sa tiyham tôm bêc tō. ³⁰ Dec sip akêñ a gicso dau mweñ, ma nem daôm sa!” ³¹ Ma dabuñsiga atu-tu ti kêdôhônwaga yomsu-nga bocdinañ sêsu in susu ma sêsôm têt dandi, “In gêm lau daêsam sa, tigeñ gitôm dom bu nem dau sa. ³² Yac bu alic Mesaya, lau Israel si kiñ dindêc-nga, sip akêñ a gicso dau meñ, dec yac oc akêñ whiñ in.” Ma ñgac lu nañ sic pi a gicso sêwhiñ Yisu, nañ sêsu in susu bocdinañ.

Yisu mbac ndu

(Mat 27:45-56; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30)

³³ Têt ac kalhac lhu, ñasec atu gêm gameñ sambuc ahuc e acgatu gitôm 3 kilok telha-nga. ³⁴ Ma têt 3 kilok Yisu mbwêc awha atu, “Eloi, Eloi, lama sabaktani?” (Yom dau danem kwi bu, ‘Aô neñ Anötö, aô neñ Anötö, tu sake-nga am hu aô siñ?’) ³⁵ Lau nañ sêlhac sêmpin, nañ sêngô in ñapep dom ma sêsôm, “Angô, in ta propet Elaija.” ³⁶ Ma ñgac dañ kêtî gi kên sôwam dañ sip wain ñamakic, ma sô dôñ pi a baliñ dañ. Goc in puc pi Yisu whasuñ bu in nôm ma sôm, “Dahu in siñ ma dalic, Elaija oc sip meñ ma kôc in su, me mba.”

³⁷ Têt têt dinañ Yisu mbwêc awha atu ma mbac ndu. ³⁸ Ma têt dinañ po baliñ nañ kêgalêñ lôm dabuñ ñalôm, nañ dau kic gi lu, kalhac ñahô ma gi têt ñapu-nga. ³⁹ Ma ñgac bata siñ-nga nañ kalhac Yisu angô-nga, nañ gêlic in ndê mbac ndu ñalêñ, goc sôm, “Yomandô, ñgac dindêc in Anötö ndê Atu.”

⁴⁰ Lauwhê ñatô sêlhac ahê ma sêlic gêt hoñ dinañ. Maria Magadala lu Maria nañ Jems sauñ lu Joses dinda, ma Salome sêmbo sêwhiñ ñac. ⁴¹ Muñ-nga, têt têt Yisu mbo gameñ Galili-nga, nañ lauwhê dinañ sêñkuc in, ma sem akiñ in. Ma lauwhê daêsam nañ sêpi Jerusalem sêwhiñ Yisu, nañ sêlhac sêwhiñ ñac.

Josep kêt Yisu ndê ñamlan yêc hoc ñasuñ

(Mat 27:57-61; Luk 23:50-56; Jon 19:38-42)

⁴² Bêc nañ sic Yisu ndu, nañ lau Israel-nga si bêc sêmasañ dau tu Sabat-nga. * Bocdinañ têt telha, ⁴³ ñgac bata Israel-nga dañ ñaê Josep gauc gêm bu êñsuhuñ Yisu ñamlan. Josep in ñgac akêñ malac Arimatiya-nga, ma in lau Sanedrin-nga si ñgac tiwaê dañ nañ kêt bata Anötö ndê gôlin bu meñ sa tiawê. In ndê ñalôm pêñ dôñ, dec têt Pilot gi ma ndac Yisu ndê ñamlan.

* **15:42:** Lau Israel sêsôm bu têt ndoc ac gi sip têt bêc nañ muñ bêc Sabat-nga, nañ têt dau gic hu bêc Sabat-nga. Bocdinañ ñac bu sêñsuhuñ lau batê muñ ac ndi sip.

⁴⁴ Yom dau kôm Pailot sö, nahu bu in kéalê dom bu Yisu mbac ndu su. Bocdinañ in ta lau siñ si ngac bata ma ndac in bu Yisu mbac ndu su, me mba. ⁴⁵ In tap sa bu Yisu mbac ndu su, dec gôlôc têt Josep bu kôc Yisu ndê namlañ sa ndi êñsuhuj. ⁴⁶ Josep kôc po ñayham dan nañ in gêmli muñ su, goc sa gi ma kôc Yisu su yêc a gicso dau, ma kêpañ in ahuc ña po dau. Ma in kôc in sa gi ma kêñ in yêc sêhò nañ lau sêlêñ gwanañ su yêc hoc ñalôm. Goc in kêpi hoc dan gi ndöc sê awha dau ahuc. ⁴⁷ Maria Magadala lu Joses dinda Maria sêlic Josep kêñ Yisu ndê namlañ yêc hocsuj dinañ.

16

Yisu tisa

(Mat 28:1-10; Luk 24:1-12)

¹ Bêc Sabat-nga meñ gi su, goc Maria Magadala lu Jems dinda Maria, ma Salome semli gêñ malu bu sênem oso Yisu ndê namlañ. ² Têt wake ñabêc ñamata-nga dinañ sêti têt bêbêc ganduc bu sêtêt sêhò sêndi. Ac pi meñ su ma sêñsêlêñ sêmbo señ, ³ ma sêndac dandi, “Asa oc nem yac sa ma êmpi hoc nañ yêc sê awha, nañ su?” ⁴ Tigeñ sêhòc tandô sa, ma sêlic hoc atu dau yêc sê awha dom. ⁵ Bocdinañ dec sêsôc sêhò ñalôm si. Sêlic ngac batac dan nañ sôc ñakwê sêsêp, ma ndöc andô-nga, dec sêsö ñandô. ⁶ Magoc ngac dau sôm, “Asö dom. Mac añsalê Yisu Nasaret-nga, nañ sic in ndu pi a gicso dau. In yêc dec dom, in tisa su. Alic mala nañ sêkêñ in yêc, nañ sawa. ⁷ Magoc andi ma asôm têt in ndê sêñomi ma têt Pita bu in oc muñ mac têt Galili ndi. Mac oc alic in yêc dindê, tôm yom nañ in sôm têt mac muñ su nañ.” ⁸ Yom dinañ kôm awê lu dau sêntitec ti sêhêdaê ñandô. Sêsa akêñ sêhò, ma sêlhö sênti si. Magoc sêtôc dau dec sêsôm yom têt ñamalac dan yêc señ dom.

⁹ Têt têt Yisu tisa têt Sonda bêbêc, in hoc dau asê ti-ñamata-nga têt Maria Magadala, awê nañ muñ-nga in soc

ñalau sac 7 su yêc in ñalôm. ¹⁰ Ma Maria gi ma sôm asê têt lau nañ sêñkuc Yisu, nañ sêkôm dan gibo ti sêtañ sêmbo. ¹¹ Maria sôm têt ñac bu in gêlic Yisu ma in mbo tali tiyham. Magoc ñac sêkêñ whiñ dom.

¹² Tiñambu Yisu ndê ngac-sêñom lu sêhu Jerusalem siñ ma sêñsêlêñ sêmbo señ, ma Yisu hoc dau asê têt inlu gitôm ngac aṅô batac dan. ¹³ Dec inlu sêmbu si ma sic miñ têt sêñomi ñatô, magoc ñac sêkêñ whiñ inlu dom bocdinañ.

Yisu kêñ gwelen têt lau nañ sêñkuc in

¹⁴ Tiñambu ngacsêñomi 11 señ gêñ sêmbo sêwhiñ dau, ma Yisu hoc dau asê têt ñac. Ma in sôm ñac tu ñac si ñalôm ñadandi-nga, bu sêkêñ whiñ lau nañ sêlic in têt ndoc in tisa su, nañ dom. ¹⁵ Goc in sôm têt ñac, “Atôm nom ñagameñ sambob andi, ma ahoc ñawaê ñayham asê têt lau hoñ. ¹⁶ Lau nañ sêkêñ whiñ ma sêliñ sañgu, nañ oc sêtap Anötö ndê mwasin nem ñac si-nga sa. Magoc lau nañ sêkêñ whiñ dom, nañ oc sêtap in ndê matôc sa. ¹⁷ Ma Anötö oc kêñ ñaclai têt lau nañ sêkêñ whiñ, dec oc tôm bu sêkôm gêñ dalô bocdec bu. Ñac oc sêkôm gwelen sênem aö aṅôñ, ma sêsoc ñalau sac su yêc lau. Ñac oc sêsôm yom awha wakuc-nga nañ sêndôhôn muñ su dom. ¹⁸ Ñac bu sêkôc mboc sac sip ñac amba me sênom bu ñamalac, dec oc kôm ñac sêtisac dom. Ma ñac oc sêkêñ amba sac lau gêm bac, ma sêkôm ñac ñayham sa.”

¹⁹ Yisu sôm yom dinañ têt ñac su, goc Anötö kôc in su yêc nom. In pi undambê gi, ma ndöc Anötö ndê amba andô-nga. ²⁰ Ma in ndê sêñomi sêsa si, ma sêhoc ñawaê ñayham asê yêc gameñ hoñ. Ma Pômdau mbo whiñ ñac, ma kêñ ñaclai têt ñac bu sêkôm gêñ dalô atu-tu tu bu puc yom nañ sêhoc asê, nañ dôn-nga.

Luk ndê ñawaê ñayham Yom whê ñawaê ñayham dindéc sa-nga

Luk in Yisu ndê ñgacsêñom dom, ma in ñgac Israel-nga dom. In ñgac Grik-nga, ma in dokta, ma bocdinañ tanyalê bu in ñgac tiguauc. Luk dau gêlic gêñ honñ nanñ Yisu kôm, nanñ dom, magoc in kip yom honñ sa yêc lau nanñ sêmbô sêwhinñ Yisu têtñ ndoc in gic hu ndê gwelenñ e in mbu pi undambê gi (1:1-4). Luk ndê ñawaê ñayham hêganônñ Yisu ti in ndê gwelenñ, ma in to bapia danñ tiyham (Aposel) pi gwelenñ nanñ lau aposel sêkôm ña Nalau Dabuñ ndê ñaclai.

Yêc in ndê yom ñamata-nga, Luk sôm bu in to yom têtñ ñgac atu danñ ñaê Tiopilas. Ñaê dau danem kwi bu 'ñgac nanñ atac whinñ Anötö.' Magoc in to tu ñgac tigenñ dinañ-nga dom, in to ndê ñawaê ñayham hêganônñ lau nanñ lau Israel dom gitôm inñ dau, ma lau Israel-nga sêwhinñ. In tac whinñ bu ñac sêñyalê bu Yisu, inñ lau Israel-nga si Mesaya, ma inñ menñ gic waê lau Israel-nga tawasê dom, magoc menñ bu ti lau honñ si Pômdau, ma bu mbac ndu tu lau honñ-nga. Ma bocdinañ Luk tac whinñ bu Yisu ndê ñawaê sa têtñ gameñ nom-nga honñ, bu lau sêñgô ma sêkêñ whinñ Yisu, dec oc sêtap Anötö ndê mwasiñ nem ñac si-nga sa.

Yom Ñamata-nga

¹ O ñgac atu Tiopilas. Lau daêsam sêñsahê bu sêto yom pi gêñ honñ nanñ ñandô sa yêc yac mba gameñ. ² Ñac sêto sêñkuc yom nanñ lau nanñ sêmbô sêwhinñ Yisu têtñ ndoc inñ gic hu ndê gwelenñ, nanñ sic dulu têtñ yac. Lau

dau sêlic gêñ honñ nanñ Yisu kôm pi tandô, dec sêhoc ñawaê ñayham asê pi gêñ dau. ³ Ma aö bocdinañ, gakip yom honñ sa pi gêñ ñamata-nga ma menñ têtñ kwahic dec, ma galic ñayham bu wato sip bapia dindéc ma wanñinñ têtñ am. Aö gato yom kakuc ñadênañ tôm gêñ honñ nanñ hêc asê. Tu dinañ-nga O ñgac atu Tiopilas, ⁴ am oc êmyalê bu yom honñ pi Yisu nanñ am ñgô su, nanñ yom ñandô.

Jon, Ñgac Kêku Lau-nga ndê puc dinda kôc in-nga

⁵ Têtñ têtñ Kinñ †Herod gêm gôlinñ gameñ Judia-nga, nanñ †dabuñsiga danñ mbo, inñ ndê ñaê Sekaria. Inñ kôm ndê gwelenñ whinñ dabuñsiga nanñ sêmbô dabuñsiga ñamata-nga Abaisa* ndê tonñ. Sekaria ndê awhê ndê ñaê Elisabet, ma inñ Aron† ndê wakuc danñ, gitôm Sekaria dau. ⁶ Anötö gêlic inñlu sêsa lêtñ gitêtñ yêc inñ angô-nga, sêñsêlêtñ sêñkuc Anötö ndê yomsu ti ñagôlinñ ñalêtñ ñayham. ⁷ Inñlu sêti awhê andô ma ñgac andô su, magoc balêkoc mba, bu Elisabet inñ awhê gapoc.

⁸ Têtñ têtñ danñ Sekaria ndê tonñ si ndoc sênem akinñ Anötö-nga hêc asê, ma inñ gêm ndê gwelenñ dabuñsiga-nga mbo Anötö ndê lôm dabuñ yêc Jerusalem. ⁹ Ma gitôm dabuñsiga si mêtê, sêpuc gapoc gi sip Sekaria, bu sôc lôm dabuñ ñalôm ndi, ma kêtñ da ñamalu ñayham. ¹⁰ Ma têtñ ndoc inñ sôc gi bu kêtñ da ñamalu ñayham, nanñ lau Israel-nga honñ nanñ sêkac sa tu s êtoc Anötö sa-nga, nanñ sêterñ mbec sêlhac awê. ¹¹ Têtñ ndoc dinañ Pômdau ndê añela danñ hoc dau asê têtñ Sekaria, ma kalhac alta da ñamalu-nga ña-ndö-nga. ¹² Têtñ ndoc Sekaria tandô pi añela dau, inñ sô ti töc dau ñandô. ¹³ Magoc añela sôm têtñ inñ, "Töc daôm dom Sekaria, bu Pômdau ñgô mbec

* **1:5:** Abaisa - dabuñsiga ñamata-nga danñ nanñ mbo têtñ Kinñ Dawid ndê têtñ. Têtñ têtñ dinañ lau Israel si dabuñsiga sêwhê dau kôc ti tonñ 24 kêtñ dabuñsiga ñamata-nga si ñaê (1 Kr 24:7-19; ma Nia 12:11-17). Ma tinambu sêkôm gwelenñ tôm ñatonñ 24 dinañ sêyô dau sêyô dau. Têtñ Yisu ndê têtñ, lau dabuñsiga daêsam sêndôc gameñ ñamakê-nga, ma sêpi Jerusalem tu sêkôm gwelenñ yêc †lôm dabuñ tôm ñac si tonñ si ndoc, ma tinambu sêmbu sêtêtñ si gameñ si (Luk 1:8, 23). Alic yom whê ñaê 'dabuñsiga' sa-nga yêc buku dindéc ñambu-nga. † **1:5:** Aron - lau Israel si dabuñsiga ñamata-nga nanñ gêm akinñ Anötö têtñ Moses ndê têtñ. Alic Eks 7:1-6; ma 28:1.

nañ am teñ. Am nem awhê Elisabet oc kôc atômngac dan, ma am oc sam in ndê ñaê bu Jon. ¹⁴ In oc kôm am atac ñayham atu, ma lau daêsam oc sêtisambuc tu dinda kôc in-nga, ¹⁵ bu in oc ti ngac tiwaê yêc Pômdau anğô-nga. In oc nôm wain me bu ñanğadom, magoc têt têt in yêc dinda atac ñalôm en, nañ Nalau Dabuñ oc nem in ahuc, ma mbo whin in ñapan. ¹⁶ Ma têt ndoc in tiatu, nañ in oc nem lau Israel-nga daêsam kwi, sêmbu sêsôc Pômdau ñac si Anötö ñapu. ¹⁷ In oc ti propet ñanğadom ma ti ñaclai gitôm propet ñamata-nga Elaija. Ma in oc muñ Pômdau, bu nem lau daêsam si ñalôm kwi. Dambai oc atac whin atui, ma lau danğapêc oc sêti lau ti gauc nañ sêsa si lêt gitêt. Nalêt dinan in oc êmasañ lau si ñalôm bu sêkôc Pômdau sa.”

¹⁸ Sekaria ngô anğela ndê yom dinan su, goc sôm têt in, “Alu ati awhê andô ma ngac andô su. Boc-dinan ñalêt bocke dec aö wanğalê bu am nem yom oc ñandô sa?” ¹⁹ Goc anğela ô yom ma sôm, “Aö Gabriel nañ galhac Pômdau anğô-nga, ma in kêtin aö bu wahoc ñawaê ñayham dindêc asê têt am. ²⁰ Gêt nañ aö gasôm yom pi, nañ oc ñandô sa tôm ñandoc. Tigen am kêt whin aö dom, ma bocdinan am oc awham mba sa, ma sôm yom dom e gêt hon dindêc hêc asê su.”

²¹ Têt dinan lau nañ sêmbo awê, nañ sêhôn Sekaria ma gauc gêm bu bocke ma in mbo tiwandêc yêc lôm dabuñ ñalôm. ²² Ma têt ndoc Sekaria mbu sa awê gi, nañ gitôm dom bu sôm yom, ma gic amba ñambwa têt ñac, dec ñac si gauc sa bu in gêt gêt ñagatu dan yêc lôm dabuñ ñalôm.

²³ Tinambu in ndê bêt gwelen-nga pacndê, ma in kôlhö mbu têt ndê malac gi. ²⁴ Ma in ndê awhê Elisabet daê, dec timêtê dau ñapep, ma mbo teñ mbo inlu si andu gitôm ayô amanđan. Elisabet sôm, ²⁵ “Pômdau kôm gêt dindêc ma gêm aö sa. Ñamata-nga aö gambo ti mayan yêc lau anğô-nga, bu aö awhê gapoc, tigen

kwahic dec Pômdau tawalô aö, ma kôc aö mayan su.”

Yisu ndê puc dinda kôc in-nga

²⁶ Elisabet daê gitôm ayô 6 su, goc Anötö kêtin anğela Gabriel têt malac Nasaret nañ yêc gamen Galili-nga, ²⁷ bu kêt ahen têt awhê akin dan. In ndê ñaê Maria, ma lau sêhoc yom asê su bu Maria oc nem ngac dan ñaê Josep, nañ Kin Dawid ndê apangac dan. ²⁸ Anğela dau têt Maria gi ma sôm, “O awhê nañ Anötö tac whin am ndu andô, Pômdau whin am.” ²⁹ Yom dau kôm Maria sö ñandô, ma in gauc gêm têt dau bu, “In awha gic aö tu sake-nga?” ³⁰ Goc anğela sôm têt in, “Tôc daôm dom Maria, bu Anötö gêt am ñayham kêtêc. ³¹ Am oc daêm ma kôc balêkoc ngac dan, ma sam in ndê ñaê bu Yisu. ³² In oc ti ngac tiwaê, ma lau oc sêsam in bu Anötö Ñaclai ti Nawasi Nadau ndê Atu. Pômdau Anötö oc kêt in wêtin apangac Dawid ndê pôn kin-nga. ³³ In oc nem gôlin †Jakob ndê wakuc lau Israel-nga, ma in ndê gôlin oc pacndê dom.”

³⁴ Goc Maria ndac anğela dau bu, “Aö gayêc gawhin ngac dan dom, ma bocdinan yom dau oc ñandô sa ñalêt bocke?” ³⁵ Ma anğela ô yom ma sôm, “Nalau Dabuñ oc têt am men, ma Anötö, Ñaclai ti Nawasi Nadau ndê ñaclai oc nem am ahuc. Tu dinan-nga balêkoc dabuñ nañ am oc kôc, nañ lau oc sêsam in bu Anötö ndê Atu. ³⁶ Ma am ngô! Elisabet, awhê andô nañ yêc am apami si ton, nañ daê ma oc kôc balêkoc dan. Sêsôm bu in awhê gapoc, magoc kwahic in daê tôm ayô 6 su. ³⁷ Bu gêt dan yêc dom, nañ Anötö gitôm dom bu kôm ñandô sa.” ³⁸ Ma Maria ô yom ma sôm, “Pômdau ndê awhê akin aö. Bocdinan, yom nañ am sôm, nañ ñandô sa pi aö.” Maria sôm yom dinan su, goc anğela hu in sin.

Maria gic Elisabet kês

³⁹ Têt têt dinan Maria kêmasan dau, ma kêsêlêt ñagahô têt malac dan yêc gamen ñabaö Judia-nga gi. ⁴⁰ In hêc asê ma têt Sekaria ndê andu gi,

ma ta Elisabet ndê ñaê. ⁴¹ Têñ têm Elisabet ñgô Maria ndê yom, nañ balêkoc nañ yêc inñ ñalôm kwê soc ti ñaŋga, ma Ñalau Dabuñ gêm Elisabet ahuc. ⁴² Ma inñ sôm yom awha atu, “Anötö toc am sa hôc gêlêc lauwê sambob su, ma oc toc balêkoc nañ am oc kôc, nañ sa bocdinañ. ⁴³ Aö awhê bocke, dec am, aneñ Pômdau dinda mweñ bu lic aö? ⁴⁴ Têñ ndoc aö gañgô am mbwêc aö, nañ balêkoc nañ yêc aö ñatac, nañ kwê soc ti atac ñayham. ⁴⁵ Am kêñ whinñ bu Pômdau ndê yom p i am oc ñandô sa, ma tu dinañ-ñga am tap inñ ndê mwasiñ sa!”

Maria po Anötö ndê waê sa

⁴⁶⁻⁴⁷ Ma Maria sôm:

“Aö wapo Pômdau ndê waê sa ti aneñ ñalôm sambuc, ma aö atac ñayham kêlêc tu Anötö nañ gêm aö si-ñga. ⁴⁸ Nahu bu inñ kêlhinñ inñ ndê awhê akinñ ñambwa, aö dec siñ dom. Têñ kwahic dec ma ndi, lau hoñ oc sêsam aö bu awhê nañ Anötö kêmwasinñ. ⁴⁹ Inñ Ñaŋga Ñadau nañ kôm gêñ atu têtñ aö, ma inñ ndê ñaê dabuñ.

⁵⁰ Tôm têm sambob, inñ tawalô lau hoñ nañ sêtoc inñ ma sêtoc inñ sa.

⁵¹ Inñ amba ñaŋga kôm gêñ atu, ma lau nañ yom sêtoc dau sa-ñga gêm ñac si ñalôm ahuc, nañ inñ soc ñac su sêlhô têtñtêtñ. ⁵² Inñ kêmasic kinñ nom-ñga su yêc ñac si pônñ kinñ-ñga, magoc lau nañ sêñgwiniñ dau, nañ inñ toc ñac sa.

⁵³ Inñ kêmwasinñ lau ñalôm sawa ña gêñ ñayham-ñayham, magoc inñ kêkinñ lau ti lêlôm sêsa amba sawa si. ⁵⁴⁻⁵⁵ Inñ gêm inñ ndê lau akinñ Israel-ñga sa, ma tôm yom nañ inñ gic bata têtñ abañ Abraham, ma têtñ inñ ndê wakuc hoñ nañ sêñkuc inñ, nañ inñ tawalô ñac.”

⁵⁶ Maria kêpiñ Anötö ma sôm yom dinañ su, goc mbo whinñ Elisabet gitôm ayô tö, ma tiñambu inñ kôlhô mbu têtñ ndê malac gi.

Elisabet kôc Jon

⁵⁷ Elisabet ndê ndoc meñ sa dec inñ kôc balêkoc ñgac danñ. ⁵⁸ Ma inñ ndê dawai ti lau meñpañ inñ-ñga sêñgô bu Pômdau tawalô inñ ñalên dinañ, ma ñac hoñ atac ñayham sêwhinñ inñ. ⁵⁹ Têñ balêkoc dau ndê bêc ti-8-ñga, ñac hoñ sêmeñ bu sêsê balê ndê ñamlic ñatô su sêñkuc lau Israel-ñga si ñpwac, ma ñac tac whinñ bu sêkêñ damba Sekaria ndê ñaê pi inñ. ⁶⁰ Tigenñ inñ dinda sôm, “Mba! Dasam inñ ndê ñaê bu Jon.” ⁶¹ Ma sêsôm têtñ inñ, “Yêc am nem dawam, ñgac ñaê Jon danñ mbo dom.” ⁶² Ma ñac sic amba têtñ damba bu sêñyalê ñaê bocke inñ tac whinñ. ⁶³ Inñ kôm ña amba bu sêkêñ tapele danñ têtñ inñ, dec sêkêñ ma inñ to, “Inñ ndê ñaê Jon,” goc lau hoñ sêhêdaê. ⁶⁴ Ma ñagahô inñ êmbala tigolonñ, ma inñ sôm yom asê ma kêpiñ Anötö.

⁶⁵ Gêñ dau kôm ñac lau hoñ sêsö, ma lau nañ sêmbo Judia ñagameñ lôc-ñga, nañ sem yom-galôm ñapañ pi gêñ hoñ dinañ. ⁶⁶ Lau hoñ sêñgô ñawaê, ma ñac gauc gêm yom dau ñapañ yêc ñac si ñalôm. Ma ñac sêlic bu Pômdau ndê ñaclai tôc dau asê yêc balê dau, dec sêndac dandi, “Inñ oc ti ñamalac kainñ bocke?”

Sekaria hoc yom asê gitôm propet

⁶⁷ Têñ têm dinañ Ñalau Dabuñ gêm Jon ndê damba Sekaria ahuc, ma inñ hoc yom asê gitôm propet danñ ma sôm,

⁶⁸ “Tampinñ Pômdau, yac lau Israel-ñga neñ Anötö, bu inñ meñ bu nem inñ ndê lau si. ⁶⁹ Inñ po ñgac ti ñaclai danñ sa yêc inñ ndê ñgac akinñ Dawid ndê lau wakuc, nañ gitôm bu nem yac si. ⁷⁰ Anötö ndê propet dabuñ sêhoc yom asê pi gêñ dau muñ su, ma kwahic dec Anötö kôm yom dau ñandô sa. ⁷¹ Inñ kêmasaanñ lêtñ dinañ, bu nem yac si yêc yac neñ ñacyo ti lau nañ sêtec yac amba. ⁷² Inñ tawalô yac, tôm inñ gic bata têtñ abañ, ma gauc gêm inñ ndê pwac dabuñ, ⁷³ nañ inñ kêmatiñ tidônñ whinñ abañ Abraham. ⁷⁴ Inñ oc nem yac si yêc yac neñ ñacyo amba, tu bu yac

danem akin in ti atac pa su, ⁷⁵ ma tu bu tansêlên dasa lên gitên ti dabun yêc in anğô-nga tòm bêc hon. ⁷⁶ Ma Jon, anej balê, lau oc sêsam am bu ‘Anötö, Nac lai ti Nawasi Nadau ndê propet,’ bu am oc mun Pômdau ma êmasan lau si nğlôm tu sêkôc in sa-nga. ⁷⁷ Ma am oc whê Anötö ndê lau si gauc sa pi lên nan in oc suc nac si sac kwi tu bu nem nac si-nga. ⁷⁸ Yac ney Anötö ndê lên tawalô yac-nga, nan oc tòm ac nan pi ma kalhac umbon, ⁷⁹ ma pô lau nan sêndöc gamey nasec, ma lau nan sêmpin bu sêmbac ndu. In oc wê yac dasa sen bu datap yom malô sa.”

⁸⁰ Tinambu balê dau tiatu, ma kêy ndê nğlôm sambuc tu nem akin Anötö-nga. Ma in mbo gamey sawa e tòm bêc nan in gic hu ndê gwelen, dec gêm mêtê kalhac lau Israel anğô-nga.

2

Maria kôc Yisu

¹ Têy têm dinan †Sisa Ogasta gic atu yom bu sêsê lau hon nan sêmbu Rom si gôlin napu, nan sa tu bu sênemlihi takis-nga. ² (Têy ndoc dinan Kirinos gêm gôlin gamey Siria-nga, ma gêy dinan ti têm namata-nga nan sêsê lau sa yêc in ndê gôlin napu.) ³ Bocdinan lau hon sêtên si malachu si, bu sêto si naê sip bapia sêsê nac sa-nga.

⁴ Josep in Dawid ndê wakuc dan, ma bocdinan in hu malac Nasaret yêc gamey Galili-nga sin, ma sip têy Dawid ndê malac yêc gamey Judia-nga gi, malac nan sêsam bu Betlehem. ⁵ Josep lu Maria sêwhin dau si bu sêkên si naê, bu sêhoc in lu si yom asê su bu oc sênem dau. Ma Maria daê mbo. ⁶ Têy ndoc in lu sêmbu Betlehem, nan Maria ndê bêc bu kôc balêkoc-nga hóc asê. ⁷ Josep lu Maria sêyêc bôc si mala, bu nasawa mbasi yêc andu nacne-nga. Ma yêc dê, Maria kôc in ndê balêkoc nğac namata-nga. Ma in kôm in si na po, ma kêy in yêc bôc si apa sêney gêy-nga.

Ajela sêhoc Yisu nawaê asê

⁸ Têy ôbwêc dinan lau nğatô sêyob si domba sêmbu malac dau namakê. ⁹ Ma Anötö ndê ajela dan hoc dau asê têy nac. Pômdau ndê nawaê pô nac, ma sêtöc dau nğandô. ¹⁰ Goc ajela dau sôm têy nac bu, “Atöc daôm dom! Aö bu wakên nawaê nayham dan têy mac, nan oc kôm mac atac nayham atu. Ma nawaê dindec gic waê lau hon. ¹¹ Mac nem nğac nem mac si-nga hóc asê têy bêc dau dindec. In dinda kôc in yêc Betlehem, malac nan sêsam bu Dawid ndê malac. In †Mesaya dau nan Anötö gic bata bu êykin men, ma mac nem Pômdau dau. ¹² Atên Betlehem andi, ma mac oc anyalê balêkoc dau pi gêy bocdec bu. Sêkôm in si na po, ma sêkên in yêc bôc si apa sêney gêy-nga.” ¹³ Ma nğahô ajela undambê-nga daêsam sêhoc dau asê sêwhin ajela dinan, ma sem wê sêmpin Anötö bocdec bu, ¹⁴ “Anötö ndê waê sa yêc lólôc. Ma yom malô yêc nom, têy lau nan Anötö gêlic nac nayham.”

Lau sêyob domba-nga sêtên Betlehem si

¹⁵ Ajela sem wê dinan su, goc sêmbu sêpi undambê si. Ma lau sêyob domba-nga sêsôm têy dandi, “Ayôc! Datên Betlehem dandi, ma dalic gêy atu nan Pômdau ndê ajela sêhoc asê têy nac.” ¹⁶ Goc sênsahic dau sêtên Betlehem si, ma sêtap Maria lu Josep sa, ma sêlic balêkoc dau yêc bôc si apa sêney gêy-nga. ¹⁷ Sêlic in su goc sêsa si, ma sic min yom nan ajela hoc asê têy nac pi balêkoc dau. ¹⁸ Ma lau hon nan sêngô nac si yom, nan sêhêdaê nğandô. ¹⁹ Magoc Maria gauc gêm yom hon napan yêc ndê nğlôm. ²⁰ Ma lau sêyob domba-nga sêlhö sêmbu sêtên gamey sêyob domba-nga si. Sêmpin Anötö ma sêtoc in ndê waê sa tu gêy hon nan sêngô ti sêlic, nan gitôm ajela sôm asê têy nac.

Sêtöc Yisu yêc lôm dabun

²¹ Têy bêc 8 ginga su, sêsê balê ndê namlic nğatô su, kékuc lau Israel-nga si

pwac. Ma sêsam in ndê ñ aê Yisu, tòm anjela sam in têt ndoc in kêt puc Maria bu in oc daê.

²² Muñ-nga, Moses to yomsu dan pi lauwhe Israel-nga nan sêkoc balêkoc, nan yêc bocdec bu. Sêhôn e bêc 40 pacndê, goc ñac oc ñawasi sa tiyham yêc Anötö ango-nga. Bocdinan têt Maria ndê bêc 40 pacndê su, goc inlu Josep sêkoc Yisu sêtêt lôm dabun yêc malac Jerusalem si, bu sêtoc in yêc Pômdau ango-nga. ²³ Sêkôm bocdinan kêkuc Pômdau ndê yomsu nan Moses to bocdec bu, “Asam balêkoc ngac mbêc hon bu dabun yêc Pômdau ango-nga.” ²⁴ Ma têt têt dinan inlu sêkêt da bu Maria ñawasi sa tiyham. Sêkêt da tòm Pômdau ndê yomsu, balusi lu me mbac sauñ lu.

²⁵ Têt têt dinan ngac dan ñaê Simeon mbo Jerusalem. In ngac gitêt ti dabun, ma in hôn ndoc bu Anötö ênkin in ndê Mesaya bu nem lau Israel-nga si. Nalau Dabun whin in tòm bêc hon, ²⁶ ma têt ndoc dan, kêt gauc têt in bu in oc mbo tali e lic Mesaya nan Pômdau gic bata. ²⁷ Ma Nalau Dabun wê Simeon têt lôm dabun gi, têt bêc nan Yisu dinda lu damba sêkoc in sêmen bu sêkêt da sênkuc Moses ndê yomsu. ²⁸ In pêt Yisu sa, goc kêpin Anötö ma sôm, ²⁹⁻³⁰ “O Pômdau atu, yom nan am gic bata su, nan kwahic dec ñandô sa. Aô tanôn galic am nem †Ngac Nem Lau Si-nga su, ma bocdinan dec oc tòm bu am nem ngac akin aô dec wambac ndu ti atac malô. ³¹ Am kêmasan lêt dindêc yêc lau hon ango-nga. ³² Am nem ñawê oc pô lau hon, bu têt am asê têt lau gameñ apa-nga, ma bu po am nem lau Israel-nga si waê sa.”

³³ Simeon sôm yom dinan pi Yisu, dec kôm Yisu dinda lu damba sêhêdaê. ³⁴ Goc Simeon gêm mbec ñac, ma sôm têt Yisu dinda Maria, “Anötö kêyalin balê dindêc sa, ma tu in-nga lau Israel-nga daêsam oc sêpen, magoc daêsam nan sêkêt whin in, nan oc

sêtap Anötö ndê mwasiñ sa. In men bu têt Anötö ndê lêt asê têt lau, magoc daêsam oc sêpu in ti ndê yom, ³⁵ ma ñalêt dinan gauc nan yêc lau daêsam si ñalôm, nan oc men sa tiawê. Ma tu gêt nan oc hêt asê in-nga, am daôm oc hêt ñandê atu tòm bien kun am ñatê.”

³⁶ Propet awhê dan mbo lôm dabun ñabatêmdö. In ndê ñaê

Ana, ma in damba in Panuel, nan yêc Aser ndê ton.* Ana in ti awhê andô su. Muñ-nga in gêm ngac su ma inlu nakwen sêmbô sêwhin dau gitôm yala 7, ³⁷ goc nakwen mbac ndu ma Ana ti awhê sawa ma mbo e in ndê yala ti 84. Tòm acsalô ti ôbwêc hon in gêm akin Anötö mbo lôm dabun ñabatêmdö, ma têt daêsam in hu gêt daneñ-nga sin tu nem dabun dau ti ten mbec ñanga-nga. ³⁸ Têt têt nan Simeon ndê yom pi Yisu pacndê, nan Ana têt ñac gi, ma gêm danje Anötö. Ma in gic hu sôm yom pi balêkoc têt lau hon nan sêhôn ndoc nan Anötö oc nem lau Jerusalem ti Israel-nga si.

³⁹ Josep lu Maria sêkôm gêt hon tòm Pômdau ndê yomsu sôm, goc sêmbu sêtêt ñac si malac Nasaret yêc gameñ Galili-nga si. ⁴⁰ Ma Yisu tiatu ma ti balê ti licwalô. Ma gauc ñayham ma Anötö ndê mwasiñ gêm in ahuc.

Yisu mbo lôm dabun

⁴¹ Tòm yala hon Maria lu Josep sêpi Jerusalem si, bu sêlic om atu †Pasowa-nga. ⁴² Têt Yisu ndê yala ti 12, nan ñac hon sêpi si, tòm inlu si gêbôm. ⁴³ Ma têt ndoc Mwasin Pasowa-nga pacndê, goc Maria lu Josep sêhu Jerusalem sin bu sêmbu sêtêt inlu si malac sêndi. Yisu gacgen mbo Jerusalem, magoc inlu sênyalê dom, ⁴⁴ bu sênsêlêt sêmbô sen sêwhin lau ton atu, dec sem gauc bu in oc mbo lau ton atu dinan ñalôm. Sêhu Jerusalem sin sêsa si gitôm bêc dan, goc sênsalê in yêc ñac si lau. ⁴⁵ Sêtap in sa dom, dec bêc tilu-nga inlu sêmbu sêtêt Je rusalem si, bu sênsalê in.

* **2:36:** Aser - Jakob ndê atui 12 si dan. Lau Israel sêwhê dau kêt ti ton 12 sênkuc apai 12 dinan (alic Gen 35:26).

⁴⁶ Sêhòc asê Jerusalem, ma ñagalanse sêtap in sa yêc lôm dabun. In ndôc whin lau nan sêndôhôn mêtê, ma in kên danğa ñac si yom. Ma in ndac ñac pi gên daêsam. ⁴⁷ Lau hon nan sêngô in, nan sêhêdaê tu in ndê gauc-nga, ma tu yom hon nan in ô têt kêdôhônwaga-nga.

⁴⁸ Têt ndoc Maria lu Josep sêlic in, nan sêhêdaê. Ma Maria ndac in, “Anen balê, tu sake-nga am kôm gên dindec têt alu damam? Alu anjalê am ti ñalôm ñawapac.” ⁴⁹ Ma Yisu ndac inlu, “Tu sake-nga amlu anjalê aô? Daman ndê andu dindec, ma aô gac waê bu wambo dec.” ⁵⁰ Tigen ñac sênjalê in ndê yom ñahu dom.

⁵¹ Goc Yisu whin inlu, ma sêmbu sêtêt malac Nasaret si, ma in danğa wambu têt inlu ñapep. Ma in dinda gauc gêm yom hon dinan ñapan yêc ndê ñalôm. ⁵² Ma Yisu tiatu ma ti ñgac tigauc, ma Anötö ma ñamalac hon sêlic in ñayham.

3

Jon, Ngac Kêku Lau-nga kemasaj Yisu ndê sen

(Mat 3:1-12; Mak 1:2-8)

¹ Tinambu Taibirias ti lau Rom-nga si kin atu,* ma têt in ndê yala ti-15-nga, nan in ndê la u bata bocdec sem gôlin lau Rom-nga si gameñ natô. Pontias Pailot gêm gôlin gameñ Judia-nga, †Herod Antipas gêm gôlin Galili, Herod ndê dôwa Pilip gêm gôlin Ituria ma Trakonitas, ma Lisianas gêm gôlin Abelin. ² Ma Anas lu Kayapas sêti l au Israel-nga si †dabuñsiga ñamata-nga. Têt ndoc dinan Anötö kêkin in ndê yom têt Jon, Sekaria ndê atungac nan mbo gameñ sawa. ³ Bocdinan Jon gic hu in ndê gwelen. In golom-golom malac hon nan yêc Bu Jordan ñamakê, ma gêm mêtê bu lau sêlin sanğu tu bu sêtôc asê bu sêkac si ñalôm kwi ma sêhu mêtê sac sin, dec Anötö oc suc ñac si sac kwi.

⁴ Propet Aisaya hoc yom asê pi Jon muñ su, tôm in to yêc ndê buku bocdec bu:

Ñamalac dan ta yom yêc gameñ sawa bocdec bu, ‘Amasan Pômdau ndê sen. Amasan nem ñalôm bu akôc in sa.

⁵ Busun hon oc sêti gameñ apa-pa, ma lôc ti ñabaô hon oc sêti gameñ gapon. Sen mbwê hon oc sêtisolop, ma sen hoc-hoc oc sêti sen ñayham.

⁶ Ma lau nom-nga hon oc sêlic Anötö ndê lêt nem lau si-nga.’ [Ais 40:3-5]

⁷ Ma tu dinan-nga Jon sôm têt lau daêsam nan sêsa si bu in êñku ñac, “Mac mboc natui mac! Tu sake-nga mac alhô amen? Mac akôc gauc pi Anötö ndê atac ñandê nan lau propet sêkên puc yac bu oc meñ sa, dec gauc gêm bu amen ma alin busanğu ñambwa, a? ⁸ Anğô! Akôm mêtê ñayham nan têt asê bu mac am daôm kwi yomandô. Asôm têt daôm dom, bu ‘Abraham apai yac, ma tu dinan-nga Anötö oc kôc yac sa.’ Aô wasôm têt mac bu Anötö gitôm bu nem hoc hon dindec kwi sêti Abraham atui sêo mac. ⁹ A hon nan sem ñandô ñayham dom, nan kwahic dec Anötö kên ki ñamata têt ñawakac, ma in oc lêt su ma tuc pi ya ndi.”

¹⁰ Lau ton atu dinan sêngô Jon ndê yom ma sêndac in, “Bocdinan yac oc akôm sake?” ¹¹ Ma in ô yom ma sôm, “Tamwalô lau natô. Mac nem asa ndê ñakwê ñandô-nga lu bu sêyêc, nan kên dan têt lau nan si ñakwê mbasi. Ma asa ndê gên danen-nga yêc, nan nem lau nan sêpônnda dau, nan sa bocdinañ.”

¹² Lau sêkôc takis-nga natô sêsa si bu Jon êñku ñac, ma sêndac, “Kêdôhônwaga, yac oc akôm sake?”

¹³ Goc Jon sôm têt ñac, “Akôm takis ñapep, ma ahôc gêlêc dôhôn nan lau Rom-nga sêkên, nan dom!”

¹⁴ Ma lau sin-nga natô sêndac in, “Ma yac, oc akôm sake?” Ma in sôm,

* **3:1:** Kin atu nan gêm gôlin gameñ Rom-nga hon nan sêsam bu †Sisa.

“Anğôlin yom tasan pi lau, me akôm gêñ ti ñaclai bu anğaho ñac si mone me gêñ dom. Akôc ñaôli gwelen-nga nan lau Rom-nga sêkên têt mac, ma tamgatu awa ñatô dom.”

¹⁵ Têt têt dinan lau Israel-nga sêkên bata bu Anötö oc êñkin in ndê Mesaya, ma lau hon nan sêngô Jon, nan sêhê gauc bu mboe in Mesaya dau. ¹⁶ Magoc Jon sôm têt lau hon, “Ngac dan oc men hóc asê. In ndê ñaclai hóc gêlêc aô nen su. Aô ngac ñambwa, gitôm dom bu wati in ndê ngac akin nan kêgapwêc in ndê atapa ñawalô. Aô dec kaku mac ña bu ñambwa, tigen in oc êñku mac ña ñalau Dabuñ ti ya. ¹⁷ In men bu êñsahê lau, gitôm ngac nan whê wit ñandô ti ñapa kôc, dec oc ndic ñandô sa sôc andu gêñ ñandô-nga, ma tuc ñapa sip ya nan sa ñapan ndi.” ¹⁸ ñalên dinan Jon hoc ñawaê ñayham asê têt lau, ma gêm la ñac ña yom ñanga daêsam.

¹⁹ Tiñambu Jon puc Kin Herod ndê giso asê, bu Herod gêm in asi ndê awê Herodias, ma kôm mêtê sac daêsam whin. ²⁰ Dec Herod gêm dau si, ma kôm giso dan tiyham bocdec bu, in kên Jon ndöc gapocwalô.

Jon kêku Yisu

(*Mat 3:13-17; Mak 1:9-11; Jon 1:32-34*)

²¹ Têt têt nan Herod kên Jon ndöc gapocwalô su dom, nan Yisu sa têt Jon gi, ma Jon kêku in whin. Tiñambu Yisu kalhac ma ten mbec mbo, ma undambê kac sa, ²² ma ñalau Dabuñ gêm balusi anğô, ma sip men sac Yisu ñahô. Ma awê dan sa akên undambê, nan sôm, “Aô nen Atungac atac whin-nga am. Aô gatisambuc am ñandô.”

Yisu ndê apai si ñadênan

(*Mat 1:1-17*)

²³ Yisu gic hu ndê gwelen têt in ndê yala gitôm 30. Ma in ndê apai bocdindec. Lau sêsam Yisu bu Josep atu. Ma Josep in Eli atu, ²⁴ nan Matat atu, nan Liwai atu, nan Melki atu, nan Yanai atu, nan Josep atu, ²⁵ nan Matatias atu, nan Amos atu, nan Nahum atu,

nan Esli atu, nan Nagai atu, ²⁶ nan Mat atu, nan Matatias atu, nan Semin atu, nan Yosek atu, nan Yoda atu, ²⁷ nan Yoanan atu, nan Resa atu, nan Serubabel atu, nan Siltiel atu, nan Neri atu, ²⁸ nan Melki atu, nan Adi atu, nan Kosam atu, nan Elmadam atu, nan Er atu, ²⁹ nan Josua atu, nan Eliesa atu, nan Yorim atu, nan Matat atu, nan Liwai atu, ³⁰ nan Simeon atu, nan Juda atu, nan Josep atu, nan Yonam atu, nan Eliakim atu, nan Melea atu, ³¹ nan Mena atu, nan Matata atu, nan Natan atu, nan Dawid atu, ³² nan Jessi atu, nan Obed atu, nan Boas atu, nan Salmon atu, nan Nason atu, ³³ nan Aminadab atu, nan Ram atu, nan Hesron atu, nan Peres atu, nan Juda atu, ³⁴ nan Jakob atu, nan Aisak atu, nan Abraham atu, nan Tera atu, nan Naho atu, ³⁵ nan Serug atu, nan Reu atu, nan Peleg atu, nan Eber atu, nan Sela atu, ³⁶ nan Kenan atu, nan Apakad atu, nan Sem atu, nan Noa atu, nan Lamek atu, ³⁷ nan Metusela atu, nan Inok atu, nan Yared atu, nan Mahalalel atu, nan Kenan atu, ³⁸ nan Inos atu, nan Set atu, nan Adam atu, nan Anötö atu.

4

Sadan kêtôm Yisu

(*Mat 4:1-11; Mak 1:12-13*)

¹ ñalau Dabuñ gêm Yisu ahuc ma in hu Bu Jordan sin. Ma ñalau wê in bambalin mbo gameñ sawa ² gitôm bêc 40. Yêc dindê Sadan kêsahê bu êntôm in. Tôm bêc hon dinan Yisu gêñ gêt dan dom, ma tiñambu gêñ yô in ñandô. ³ Ma Sadan sôm têt in, “Am Anötö ndê Atu, a? Bocdinan sôm têt hoc dindêc bu nem dau kwi ti bolom.” ⁴ Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Mba! Sêto Anötö ndê yom yêc bocdec bu, ‘Gên danen-nga ñambwa kên lau sêndöc tali dom.’ ”

⁵ Goc Sadan kôc in sa pi lôc balin dan gi, ma ñagahô in tôc têt in gameñ hon nan kin nom-nga sem gôlin. ⁶⁻⁷ Ma in sôm, “Gên hon dindêc yêc anen gôlin ñapu. Ma gitôm bu wakên

têñ asa nañ aö atac whiñ nañ. Am bu pôn hamduc têñ aö, dec wakêñ ñaclai ti ñawasi honñ dindec têñ am.”⁸ Ma Yisu ô inñ ndê yom ma sôm, “Mba! Sêto yom yêc bocdec bu, ‘Pôn hamduc têñ Pômdau am nem Anötö, ma nem akiñ inñ tigen.’ ”

⁹ Goc Sadañ wê inñ pi malac Jerusalem gi, ma kêñ inñ kalhac lôm dabuñ ñapoc lôlôc, ma sôm têñ inñ, “Am Anötö ndê Atu, a? Dec pwê sip akêñ dec ndi. ¹⁰ Am oc tisac dom, bu sêto yom yêc bocdec bu, ‘Pômdau oc êñkiñ ndê anjela bu sêyob am. ¹¹ Ñac oc sêpê am sa lôlôc bu am tiñ gahim pi hoc dan dom.’ ” ¹² Magoc Yisu ô yom bocdec bu, “Sêto yom yêc bu, ‘Êmsahê Pômdau am nem Anötö dom.’ ”

¹³ Ñalêñ dinañ Sadañ kêsahê lên daêsam tu êntôm Yisu-nga. Ma tiñambu inñ hu inñ siñ ma kölhö gi, bu hönñ têm danñ tiyham.

Yisu gic hu ndê gwelen yêc Galili

¹⁴ Ñalau Dabuñ ndê ñaclai gêm Yisu ahuc, ma inñ mbu têñ gameñ Galili-nga gi. Ma ñawaê pi inñ sa têñ gameñ ñamakê-nga honñ gi. ¹⁵ Inñ kêdôhônñ lau yêc ñac si lôm wê-nga, ma lau honñ sêmpiñ inñ.

Yisu ndê lau sêsoc inñ yêc ndê malac Nasaret

¹⁶ Tiñambu Yisu hóc asê inñ ndê malachu Nasaret. Yêc dinañ inñ kékuc ndê gêbôm, ma têñ bêc †Sabat-nga inñ sôc lôm wê-nga gi. Inñ tisa kalhac bu sam Anötö ndê mêtê, ¹⁷ ma sêkêñ propet Aisaya ndê bapia tilhunñ têñ inñ. Yisu kac bapia dau sa, ma kêsalê yom nañ sêto yêc bocdec bu:

¹⁸ Pômdau kêñ ndê Ñalau gêm aö ahuc, dec kêyalinñ aö sa bu wasôm ñawaê ñayham asê têñ lau ñalôm sawa. Inñ kêkiñ aö bu wasôm asê têñ lau bu Anötö kêmasañ lênñ bu êñgapwêc ñac su yêc gapocwalô, ma bu kôm lau tapec si tandô po asê, bu wanem lau nañ si ñacyo sêñgwininñ ñac, nañ sa, ¹⁹ ma bu wanem mêtê bu kwahic dec Pômdau kêyalinñ têm wakuc sa bu êmwasiñ lau. [Ais 61:1-2]

²⁰ Yisu sam yom dau su, goc kêlhuñ bapia dau sa tiyham, kêñ mbu têñ dabuñwaga, ma ndöc sic. Lau honñ nañ sêndöc lôm, nañ tahê inñ, ²¹ dec inñ gic hu ndê yom ma sôm, “Yom nañ mac anğô, nañ ñandô sa têñ acsalô dindec.”

²² Lau honñ sem yomgalôm pi inñ ti sêlic inñ ñayham, ma sêhêdaê tu inñ ndê yom ñayham-nga. Ma sêsôm têñ dandi, “Inñ Josep ndê atuñgac. Bocke ma inñ sôm yom kaiñ dinañ?” ²³ Ma Yisu sôm têñ ñac, “Aö kayalê mac nem gauc. Mboe mac oc asôm yom gôlinñ dindec têñ aö, ‘Dokta, nem daôm sa.’ Gêñ nañ aö gakôm yêc malac Kapenaom, nañ mac anğô ñawaê su, dec mac atac whiñ bu aö wakôm tiyham yêc dec, a?” ²⁴ Ma inñ sôm, “Yomandô! Yêc propet danñ ndê malac, inñ ndê lau oc sêkôc inñ sa dom. ²⁵ Têñ propet Elaija ndê têm, nañ lauwhê sawa Israel-nga daêsam sêmbo. Têñ ndoc dinañ u gic dom e tôm yala tö ma ayô 6, ma tóbôm atu gêm gameñ ahuc. ²⁶ Tigenñ Anötö kêkiñ Elaija têñ awhê sawa Israel-nga danñ dom, magoc kêkiñ inñ bu nem awhê sawa danñ sa yêc Sarepet, malac nañ yêc Saidon ñagameñ. ²⁷ Ma têñ propet Elaisa ndê têm, nañ lau ti gêmbac †leprasi daêsam sêmbo lau Israel-nga ñalôm. Tigenñ Elaisa kôm Israel si danñ ñayham sa dom. Inñ gêm ñgac Siria-nga Naman tawasê sa.”

²⁸ Yisu ndê yom dinañ kôm lau nañ sêndöc lôm wê-nga, atac ñandê atu. ²⁹ Sêtisa ma sêsoc inñ ma sêkôc inñ sa sêtêñ salic sac nañ yêc malac dau ñamakê, bu sêsuc inñ sip ndi. ³⁰ Tigenñ inñ kêsêlêñ gic ñac kôc, ma kölhö gi.

Yisu kêdôhônñ lau ma soc ñalau sac yêc malac Kapenaom

(Mak 1:21-28)

³¹ Tiñambu inñ mbu têñ malac Kapenaom nañ yêc gameñ Galili-nga gi. Têñ bêc Sabat-nga inñ kêdôhônñ lau. ³² Ñac sêhêdaê tu inñ ndê yom-nga, bu inñ kêdôhônñ lau ti ñaclai atu. ³³ Ma ñgac danñ nañ ñalau sac mbo inñ ñalôm, nañ ndöc lôm wê-nga dinañ. Inñ mbwêc awaha atu, ³⁴ “Ei! Yisu Nasaret-nga. Aö kayalê am, am ñgac dabuñ nañ Anötö

kêkiñ. Am bu kôm sake têtj yac? Am mwenj bu senj yac su, a?”³⁵ Magoc Yisu hec yom ñalau sac dau ma sôm, “Am mamanj ma hu inj sinj!” Goc ñalau sac kôm ñgac dau peñ sip nom gi yêc lau honj anjô-ñga, ma sa yêc inj, magoc kôm inj tisac dom.

³⁶ L au honj sêhêdaê tu gêtj dinanj-ñga, ma sêsôm têtj dau, “Yom bocke nanj inj kêdôhônj? Inj gic atu yom ñanja ma ti ñaclai têtj ñalau sac, ma soc ñac su!”³⁷ Ma tiñambu lau sic minj pi Yisu e inj ndê waê gêm gameñ honj dinanj ahuc.

*Yisu gêm lau gêmbac daêsam sa
(Mat 8:14-17; Mak 1:29-34)*

³⁸ Yisu tisa ma hu lôm wê-ñga dau sinj, ma têtj Saimon ndê andu gi. Saimon ndê lawawê gêmbac lic ñandê atu, dec sêndac Yisu bu nem inj sa.³⁹ Goc Yisu têtj inj gi, ma gic atu bu gêmbac dau hu inj sinj. Ma ñagahô awhê dau tisa ma gêm akinj ñac.

⁴⁰ Têtj telha dinanj ac gi sip su, goc lau sêkôc lau ti gêmbac honj sa akêtj ñac si andu, ma sêtêtj Yisu si. Inj kêtj amba sac ñac honj, ma kôm ñac ñayham sa.⁴¹ Ma inj soc ñalau sac daêsam su, ma sêhu lau sinj ti sêmbwêc, “Am Anötö ndê Atu.” Magoc inj hec yom ñac, ma kêtj yao bu ñac sêsôm inj asê dom, ñahu bu ñac sênyalê bu inj Mesaya dau.

*Yisu hu malac Kapenaom sinj
(Mak 1:35-39)*

⁴² Têtj bêbêc ganduc Yisu hu malac dau sinj, ma sa gi bu mbo tawasê. Ma lau malac-ñga sêsa si bu sêñsalê inj, ma têtj ndoc sêtap inj s a, nanj sêtenj inj bu hu ñac sinj dom.⁴³ Magoc inj sôm têtj ñac, “Mba! Aô gac waê bu wasôm ñawaê ñayham pi †Anötö ndê gôlinj asê yêc malac ñatô whinj. Anötö kêkiñ aô tu gwelenj dinanj-ñga.”⁴⁴ Ma inj golom-golom malac nanj sêyêc gameñ Judia-ñga, ma gêm mêtê tôm ñac si lôm wê-ñga honj.

5

*Yisu kêgalêm ñgacsêñomi ñamata-ñga
(Mat 4:18-22; Mak 1:16-20; Jon 1:35-42)*

¹ Têtj bêc danj Yisu kalhac Bugictonj Genesaret* ñamakê. Ma lau daêsam sêkac sa ma sêñgihi inj ahuc tu bu sêñgô Anötö ndê yom nanj inj hoc asê.² Yisu gêlic lau sêkôc i-ñga ñatô sêñgwasinj si wasanj sêmbô baö, ma ñac si wanj lu sêpoc sunj sa têtj baö.³ Dec inj pi wanj danj gi, ma ndac wanj ñadau, ñgac nanj sêsam bu Saimon, bu hêc wanj dau sa awê ñagec. Goc inj ndôc sic ndôc wanj, ma kêdôhônj lau nanj sêlhac baö.

⁴ Têtj têtj Yisu gic bata inj ndê yom, nanj sôm têtj Saimon, “Hêc wanj sa bugictonj ñagaponj ndi, ma kêtj nem wasanj sip bu kôc i.”⁵ Ma Saimon sôm, “O ñgac atu, yac am gwelenj atu ôbwêc balinj, magoc akôc i danj dom. Magoc tu am sôm-ñga, dec aô wakêtj wasanj sip ndi.”⁶ Goc Saimon ti ndê lau sêhêc wanj sêsa si, ma sêkêtj wasanj sip gi. Ma sêkôc i daêsam andô e wasanj menhu, kêtj inj bu wasanj kic.⁷ Bocdinanj ñac sic gayo ñac si silip ñatô nanj sêmbô wanj tilu-ñga bu sêmenj ma sênem ñac sa. Goc ñac sic dulu i sip wanj lu-lu e menhu, ma kêtj inj bu wanj lu-lu sêpac.

⁸ Têtj ndoc Saimon Pita gêlic i daêsam dinanj, nanj inj pônj haduc yêc Yisu gahi-ñga ma sôm têtj inj, “Pômdu, hu aô sinj, bu aô ñgac sac!”⁹ Inj sôm yom dinanj, ñahu bu inj ti lau honj nanj sêmbô sêwhinj inj, nanj sêhêdaê tu sêhê i daêsam dinanj-ñga.¹⁰ Ma Jems lu Jon, Sebedi ndê atungac lu nanj sêmbô wanj tilu-ñga, nanj sêhêdaê bocd inanj. Magoc Yisu sôm têtj Saimon, “Tôc daôm dom. Am ñgac kôc i-ñga, magoc kwahic dec ma ndi, am oc kôm gwelenj bu kôc ñamalac sêmenj sêñkuc aô.”¹¹ Ma tiñambu sêsôc baö si goc sêhu gêtj honj sinj, ma sêñkuc Yisu.

*Yisu kôm ñgac ti gêmbac leprasi
ñayham sa
(Mat 8:1-4; Mak 1:40-45)*

* 5:1: Genesaret - Bugictonj Galili-ñga ndê ñaê danj.

¹² Yisu mbo malac atu dan, ma ngac dan nan gëmbac leprasi gëm in ndê ñamlic sambuc ahuc, nan têt in gi. Têt ndoc in gëlic Yisu, nan in hu dau anğô andô têt nom, ma ten in, “Pômdau, am bu tac whin, dec gitôm bu am oc kôm aô ñamlic ñawasi sa.” ¹³ Goc Yisu kêmâtôc amba ma kêmasec in ma sôm, “Aô atac whin, dec wasôm têt am bu ñamlic ñawasi sa.” Ma ñagahô en gëmbac leprasi hu in sin. ¹⁴ Goc Yisu kêt yao ma sôm, “Ndic min têt ñamalac dan dom, tigen têt dabunşiga ndi, ma tôc daôm têt in bu lic bu am nem ñamlic ñawasi sa su. Ma kêt da tu am ñamlic ñawasi sa-nga tôm yomsu nan Moses kêt têt yac. Ma ñalên dinan lau hon oc sênşyalê bu am ñamlic ñayham sa.”

¹⁵ Yisu bu kêt yao ngac dau, magoc ñawaê pi gêt nan Yisu kôm, nan gëm gameñ sambuc ahuc. Bocdinan lau daêsam sêtên in si ñapan, bu sênşô in ndê yom, ma bu in kôm ñac si gëmbac ñayham sa. ¹⁶ Tigen têt ñatô in hu lau hon sin, ma sa gameñ sawa gi bu ten mbec.

*Yisu gëm ngac bôlin dan sa
(Mat 9:1-8; Mak 2:1-12)*

¹⁷ Têt bêc dan Yisu kêdôhôn lau mbo andu dan. Ma lau †Palêsai ti kêdôhônwaga yomsu-nga ñatô nan sêmen akêt malac Galili-nga ti Ju dia-nga hon, ma akêt Jerusalem, nan sêndôc sêşun sa têt in. Ma Pômdau ndê ñaclai gëm Yisu ahuc bu kôm lau gëmbac ñayham sa.

¹⁸ Têt têt dinan lau ñatô sêmen sêmbalan ngac bôlin dan yêc sac, ma bu sêsôc andu dau sêndi, tu bu sêkêt in yêc Yisu anğô-nga. ¹⁹ Magoc lau daêsam sênşihi Yisu ahuc e ñasawa mba. Bocdinan ñac sêpi andu ñapoc lôlôc si, ma sêkac poc sa. Goc sênşwhan sac ti ngac bôlin dau sip lau daêsam ñalhu, solop têt Yisu anğô-nga gi. ²⁰ Yisu gëlic gêt dinan dec kêtalê bu ñac sêkêt whin in, ma sôm têt ngac bôlin, “O ngac daôm, kwahic dec aô wasuc am nem sac kwi.”

²¹ Goc lau Palêsai ti lau nan sêndôhôn yomsu sic hu sem yomgalôm têt dau bocdec bu, “Ngac dindoc in asa? In ndê yom sac sambuc! Anôtô tigen gitôm bu suc sac kwi!” ²² Yisu kêtalê ñac si gauc dinan ma ndac ñac, “Tu sake-nga mac gauc gëm yom bocdinan? ²³ Mac akêt whin dom bu anen ñaclai yêc bu wasôm têt ngac dau bu, ‘Aô wasuc am nem sac kwi.’ Bocdinan aô wasôm têt in, ‘Tisa ma êmsêlêt.’ ²⁴ Ma têt ndoc mac alic anen yom dau ñandô sa, nan anşyalê bu Anôtô kêt ñaclai têt †Ñamalac ndê Atu bu suc ñamalac si sac kwi yêc nom whin.”

Goc Yisu sôm têt ngac bôlin dau, “Tisa, kôc nem mbô sa, ma lhô têt nem andu ndi.” ²⁵ Ma ñagahô ngac dau kalhac ñac si anğô-nga, kôc in ndê mbô sa, ma mbu têt ndê andu gi ti kêtin Anôtô. ²⁶ Ma lau hon sêhêdaê ñandô. Sêmşin Anôtô ma sêsôm, “Ac-salô lec yac dalic gêt kain dan solop!”

*Yisu kêtalê Liwai bu ênkuc in
(Mak 2:13-17; Luk 5:27-32)*

²⁷ Tinambu Yisu sa awê gi ma gëlic ngac kôc takis-nga dan nan ndê ñaê Liwai, ndôc ndê mala kôc takis-nga. Ma Yisu sôm têt in, “Êmkuc aô!” ²⁸ Goc Liwai tisa, hu gêt hon sin yêc, ma kêtuc Yisu.

²⁹ Tinambu Liwai ndê mwasin atu dan tu Yisu-nga yêc in ndê andu. Ma lau sêkôc takis-nga daêsam, ma lau ñatô sêndôc tebo ma sen gêt sêwhin inşlu Yisu. ³⁰ Ma lau Palêsai ti lau †Skraib ñatô nan sêmbo Palêsai si ton, nan sêlic gêt dau dec sêtucdin ma sêsôm têt Yisu ndê ngacsênşomi, “Tu sake-nga mac an ti anôm gêt awhin lau sêkôc takis-nga ti lau sac ñatô?” ³¹ Ma Yisu dau ô ñac si yom ma sôm, “Lau nan sêlic dau bu gëmbac mba, nan oc sênşalê dokta dom, magoc lau ti gëmbac oc sênşalê dokta. ³² Aô gameñ bu wanşalê lau nan sêlic dau bu lau gitêt, nan sa dom, aô gameñ bu wanşalê lau sac sa bu sênşem dau kwi.”

Yao gêñ daney-nga-nga
(*Mat 9:14-15; Mak 2:18-20*)

³³ Ma lau Palêsai ti lau Skraib dinan sêsôm têt in, “Ndoc daêsam Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndê sêñomi sêhu gêt daney-nga sin ma sêteñ mbec, ma Palêsai si sêñomi sêkôm bocdinan. Magoc tòm bêc hon am nem ngacsêñomi sênôm ti señ gêt sêmbo.”

³⁴ Goc Yisu sôm, “Ngac nem awhê-nga dan bu êngalêm lau sa sêmbo sêwhin in bu sêneñ mwasin nem awhê-nga, dec oc tòm dom bu dasôm têt nac bu sêhu gêt daney-nga sin têt ndoc ngac dau mbo whin nac. ³⁵ Nalên tigen aö gambo gawhin aney ngacsêñomi, ma tu dinan-nga dec sêhu gêt daney-nga sin dom. Tigen ndoc oc meñ, nan nacyo oc sêkôc aö su yêc nac, ma têt ndoc dinan nac oc ñalôm ñawapac, ma sêñkuc lêt dahu gêt daney-nga sin-nga.”

Yisu ndê yom gitôm gêt wakuc
(*Mat 9:16-17; Mak 2:21-22*)

³⁶ Ma in sôm yom gôlin dan têt nac bocdec bu, “Po akwa dan bu kic, dec yac dakêc po wakuc bu dasi pi po akwa dinan dom. Bu dakôm, oc tanyain po wakuc, ma po wakuc oc tòm po akwa dom. ³⁷ Ma têt ndoc lau sêmasan wain wakuc, nan sêkêc sip bôc ñamlic wain-nga akwa dom. Mba. Nac bu sêkôm, goc wain wakuc oc hôc ñamlic akwa kôc ma wê ñinga. Ma bôc ñamlic oc tisac bocdinan. ³⁸ Mba. Wain wakuc dakêc sip bôc ñamlic wakuc. ³⁹ Ma lau nan sênôm wain akwa su, nan sêtec bu sênôm wain wakuc, bu sêsôm, ‘Wain akwa, in ñayham.’”

6

Yisu in Pômdau bêc Sabat-nga
(*Mat 12:1-8; Mak 2:23-28*)

¹ Têt bêc Sabat-nga dan, Yisu kêsêlên mbo lôcwha nan gic ôm wit-nga dan kic, ma in ndê ngacsêñomi sêkôc wit ñandô ma sêñsê ñapa goc señ ñandô. ² Ma Palêsai ñatô sêlic gêt dau ma sêndac, “Tu sake-nga mac akôm gwelen nan yac neñ yomsu gic yao bu

dakôm têt bêc Sabat-nga dom?” ³ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Gauc nem yom nan sêto yêc pi gêt nan Kin Dawid kôm. Mac asam su, me? Têt ndoc dan gêt yô in ma lau nan sêwhin in, ⁴ dec in sôc Anötö ndê andu gi, ma gêt bolom dabun nan lau sêkên ti da, nan Moses kên yao bu dabunsga tawasê sêneñ. Ma in kên têt lau nan sêmbo sêwhin in ma nac señ. Magoc lau dan sêngôlin yom pi Dawid me sêsôm bu in kêgili yomsu lec dom.”

⁵ Ma in sôm têt nac, “Ñamalac ndê Atu in gêt hon ñadau, ma in Pômdau bêc Sabat-nga whin.”

Yisu kôm ngac amba balê ñayham sa têt bêc Sabat-nga

(*Mat 12:9-24; Mak 3:1-6*)

⁶ Têt bêc Sabat-nga dan in sôc lôm wê-nga dan gi, ma kêdôhôn lau. Ma ngac dan nan ndê amba andô-nga tibalê nan ndöc. ⁷ Lau Palêsai ti lau nan sêndôhôn yomsu nan sêñsalê yom bu sêngôlin pi Yisu. Tu dinan-nga dec nac tatin in ñapep bu mboe in oc kôm ngac dau ñayham sa têt bêc Sabat-nga, dec nac oc sêsôm bu in kêgili yomsu Sabat-nga. ⁸ Yisu kêyalê nac si gauc, ma sôm têt ngac amba balê, “Tisa, ma lhac lau hon aŋgô-nga.” Ma in tisa kalhac. ⁹ Goc Yisu sôm têt nac, “Aö bu wandac mac bu gêt bocke oc êngili yomsu Sabat-nga? Dakôm ñayham têt lau, me dakôm sac têt lau? Danem ñamalac sa, me datec nac sêmbac ndu?” ¹⁰ In tahê nac hon, ma sôm têt ngac dau, “Êmatôc amam.” Goc ngac dau kêmatôc amba, ma amba dau ñayham sa tiyham.

¹¹ Magoc gêt dau kôm lau Palêsai ti lau Skraib atac ñandê atu, ma nac sem yomgalôm têt dau pi Yisu, ma pi gêt bocke bu sêkôm têt in-nga.

Yisu kêtalin aposel 12 sa
(*Mat 10:1-4; Mak 3:13-19*)

¹² Têt bêc dan Yisu pi lôc dan gi bu teñ mbec, ma tòm ôbwêc balin in teñ mbec mbo. ¹³ Têt galansê bêbêc in kêgalêm lau nan sêñkuc in sêmeñ, ma kêtalin nac si lau 12 sa, ma sam nac

bu lau †Aposel. ¹⁴ Lau Aposel dau si ñaê bocdec: Saimon, nañ Yisu sam bu ‘Pita,’ lu asi Andru, ma Jems, Jon, Pilip, Batolomeas, ¹⁵ Matyu, Tomas, Jems (nañ Alpayas ndê atu), Saimon (nañ sêsam bu ‘Ngac †Selot’), ¹⁶ Judas (nañ ñadamba in ñgac dan ñaê Jems), ma Judas Iskeriot nañ tiñambu oc hoc Yisu asê.

Yisu kêdôhôn lau ma kôm gêmbac ñayham sa
(Mak 3:7-12)

¹⁷ Yisu ti ndê ñgacsêñomi sêsip akên lôc sêmen, ma Yisu kalhac gameñ gapon. Ma †sêñomi daêsam nañ sêñkuc Yisu, nañ sêkac sa su sêmbo dinan. Ma lau ton atu akên malac Jerusalem ti malac gameñ Judia-nga hon, ma lau akên gameñ gwêc-nga nañ yêc kêpin malac Taya ma Saidon, nañ sêmen bu sêngô in ndê yom, ma bu in kôm ñac si gêmbac ñayham sa. ¹⁸ Lau nañ ñalau sac sêmbo ñac si ñalôm, nañ Yisu kôm ñac ñayham sa. ¹⁹ Ma lau hon sêhóc sôsôwec bu sêmasac in, ñahu bu ñaclai sa yêc Yisu, ma kôm lau gêmbac hon ñayham sa.

Yisu ndê yom ñatô
(Mat 5:1-12)

²⁰ Yisu tahê in ndê ñgacsêñomi ma sôm,

“Anötö ndê mwasiñ gic waê mac lau ñalôm sawa, bu in gêlic ñayham bu kôc mac sa andöc in ndê gôlin ñapu.

²¹ Anötö ndê mwasiñ gic waê mac lau nañ kwahic dec gêñ yô mac, bu in oc kêñ gêñ hóc mac dôñ-nga. Anötö ndê mwasiñ gic waê mac lau nañ kwahic dec andöc ti tamsulu, bu in oc nem malô mac e ambwac.

²² Anötö ndê mwasiñ gic waê mac lau nañ sêtec mac ma sêtiñ mac, ma sêpu mac ti sêkôm nem waêm tisac tu mac anñkuc Ñamalac ndê Atu-nga. ²³ Ahêgo daôm dom têt ndoc lau sêkôm bocdinañ, tigen atê wê ti atac ñayham, bu Anötö oc kêñ ñagêyô ñayham têt mac yêc undambê. Ma gauc nem bu lau

nañ sêtec mac, nañ si apai sêkôm ñalên tigen dinan têt Anötö ndê lau propet ñamata-nga.

²⁴ Oyaê mac lau nañ apo daôm sa ña awa ti wapa daêsam. Mac atap nem mwasiñ ñayham sa têt têt kwahic dec-nga, magoc gêñ dau oc tôm dom bu nem mac sa têt têt ñambu-nga.

²⁵ Oyaê mac lau nañ an gêñ ñawahô kwahic dec. Tiñambu gêñ oc yô mac.

Oyaê mac lau nañ ambwac kwahic dec. Tiñambu mac oc atan danñgibo atu ma andöc ti tamsulu.

²⁶ Oyaê mac lau nañ lau hon sêmpin mac. Atac ñayham tu gêñ dinan-nga dom, bu ñalên tigen lau Israel-nga si apai sêmpin lau propet tasan.”

Atac whiñ mac nem ñacyo
(Mat 5:43-48)

²⁷ Ma Yisu sôm têt lau dinan, “Anñgô aneñ yom. Atac whiñ mac nem ñacyo, ma akôm ñayham têt lau nañ sêtec mac. ²⁸ Anem mbec lau nañ sêpucho mac, ma ateñ mbec pi lau nañ sêkôm sac têt mac. ²⁹ Ngac dan bu tap am sip alim andô danña, nañ kêñ danña bu in ndic whiñ. Ngac dan bu kôc nem ñakwê baliñ su yêc am, nañ êmgamiñ nem ñakwê ñandô-nga dom magoc kêñ têt in whiñ. ³⁰ Ngac dan bu ndac gêñ dan, nañ kêñ têt in. Ma ñgac dan bu kôc am nem gêñ dan, nañ ndac bu in kêñ mbu meñ dom. ³¹ Mêtê ñayham-ñayham nañ mac atac whiñ bu lau sêkôm têt mac, nañ mac daôm akôm têt ñac.

³² “Lau hon atac whiñ lau nañ atac whiñ ñac ô. Bocdinañ mac bu atac whiñ nem silip tawasê ma atac tec nem ñacyo, dec mac nem mêtê hóc gêlêc lau sac si mêtê su dom. ³³ Ma lau hon sêkôm ñayham têt lau nañ sêkôm ñayham têt ñac ô, ma mac bu akôm bocdinañ, dec mac nem mêtê hóc gêlêc lau sac si mêtê su dom. ³⁴ Ma mac bu akên têt têt mac nem silip, nañ in gêñ atu dom. Mac anñyalê su bu tiñambu ñac oc sêndic têt dau. Lau sac

sêkêñ tốp têñ si silip, ma takwê bu ñac sêndic tốp hoñ mbu meñ.

³⁵ “Bocdinañ ayob daôm bu ankcuc lau sac si mêtê dom. Atac whiñ nem ñacyo, ma akôm ñayham têñ ñac. Akêñ gêñ têñ ñac, ma ahêgo daôm dom pi ndoc bocke ñac oc sêkêñ gêñ dau mbu meñ-nga. Tu dinañ-nga Anötö, Ñaclai ti Ñawasi Ñadau oc kêñ ñaôli ñayham atu têñ mac, ma sam mac bu in ndê atui awhê ma ñgac. Bu Anötö dau kêmwasin lau sac ma lau nañ sem danje in dom, nañ sêwhiñ.
³⁶ Bocdinañ tamwalô lau hoñ, tôm Damam undambê-nga tawalô lau.”

Yom datoc asidôwai sa-nga
(Mat 7:1-5)

³⁷ Ma Yisu sôm, “Anem dôhôn lau si lêñ ti sakiñ tu bu alic lau ñatô sac ñambwa, me tu bu apu ñac-nga dom. Mac bu akôm, dec Anötö oc lic mac sac ma pu mac tu mac nem lêñ ti sakiñ-nga boc-dinañ. Asuc lau si sac kwi, ma Anötö oc suc mac nem kwi boc-dinañ. ³⁸ Têñ ndoc mac bu anem lau ñatô sa, nañ akêñ gêñ têñ ñac ti nem ñalôm sambuc, ma boc-dinañ Anötö oc kêñ gêñ hóc gêlêc su têñ mac e meñhu ma êñsalê mac ahuc. Bu Anötö oc êmwasiñ mac, gitôm mac amwasin lau.”

³⁹ Ma Yisu sôm yom gôlin dan bocdec, “Ñgac tapec gitôm bu wê tapec dan dom. Mba! Inlu lu-lu oc sêpen sêsip sê sêndi. ⁴⁰ Ma kwapuc dan oc hóc gêlêc gwalam akwa nañ kêdôhôn in, nañ dom. Magoc kwapuc hoñ nañ sêndôhôn gêñ hoñ e tidôn ñac, nañ oc sêtôm ñac si kêdôhônwaga.

⁴¹ “Tu sake-nga am hêgo daôm tu gêñ golop sañ nañ yêc nem asidôwa tandô, tigen gêñ golop atu nañ yêc am daôm tanôm, nañ am gêlic apu? ⁴² Ma bocke am oc sôm têñ nem asidôwa, ‘Aneñ asidôwa, aô bu wakôc gêñ golop nañ yêc am tanôm, nañ sa,’ magoc gêñ golop atu nañ pôc am daôm tanôm ahuc, nañ am gêlic dom? Am ñgac tim yom lau-nga! Gêñ ñamata-nga kôc gêñ golop sa yêc daôm tanôm e tanôm ñawa sa, goc tinambu kôc gêñ golop

sañ nañ yêc nem asidôwa tandô, nañ sa.”

Lau si mêtê whê ñac sa bu ñayham me sac

(Mat 7:16-19; 12:33-35)

⁴³ Ma Yisu sôm, “A ñayham dan oc nem ñandô sac dom, ma a sac oc nem ñandô ñayham dom. ⁴⁴ Dalic ñandô nañ a tidau-tidau sem, ma bocdinañ yac tanjalê bu a ñayham me sac. Gitôm dom bu dahin ñandô ñayham yêc a sac. ⁴⁵ Ma ñalêñ tigen, yom nañ lau sêsôm, nañ tôle gêñ bocke nañ hóc ñac si ñalôm ahuc, nañ asê. Mêtê ti gauc ñayham yêc lau ñayham si ñalôm, ma bocdinañ sêkôm mêtê ñayham. Ma mêtê ti gauc sac yêc lau sac si ñalôm, dec sêkôm sac.”

Yom gôlin pi ñgac sêkwê andu-nga lu
(Mat 7:24-27)

⁴⁶ “Tu sake-nga mac asam aô bu, ‘Pômdau, Pômdau,’ tigen mac danam wambu aneñ yom dom? ⁴⁷ Ñamalac nañ têñ aô meñ ma ñgô aneñ yom, ma danja wambu yom dau, nañ aô bu wawhê in sa têñ mac. ⁴⁸ In gitôm ñgac kwê andu-nga nañ kwê sê baliñ sip nom ñanja, ma kêñ hoc kégapiñ alhô dôñ têñ ndoc in kêsuhun sip sê baliñ dinañ. Têñ ndoc uhô-nga, bu hêc meñ hóc pi andu dau, magoc andu dau kalhac ñanja, bu in kwê ñapep. ⁴⁹ Magoc ñamalac nañ ñgô aneñ yom ma danja wambu dom, nañ gitôm ñgac nañ kwê andu, magoc kêñ alhô sip nom ñalôm gi dom. Têñ ndoc uhô-nga, bu hêc ma hóc pi ndê andu e ñagahô eñ andu dau ku sa ma tisac sambuc.”

7

Ñgac bata sin-nga dan kêñ whiñ ñanja

(Mat 8:5-13)

¹ Yisu gic bata yom nañ in kêdôhôn têñ lau ton atu dinañ, goc sôc malac Kapenaom gi. ² Ma ñgac bata Rom-nga nañ gêm gôlin lau sin-nga 100, nañ mbo malac dau. In ndê ñgac akiñ dan nañ in tac whiñ kêlêc, nañ gêmbac e kêpiñ bu mbac ndu. ³ Ma in ñgô Yisu ñawaê, dec kêkiñ lau bata Israel-nga

natô sê têtêj in si, bu sêndac in bu men ma kôm in ndê ngac akiñ ñayham sa. ⁴⁻⁵ Ñac sêhóc asê têtêj Yisu, ma sêsôm têtêj in bu, “Ñgac bata siñ-nga dinan in ngac ñayham, ma in tac whiñ yac lau Israel-nga. In gêm yac sa tu akwê yac mba lôm wê-nga. Boc-dinan yac aten am bu nem in sa.”

⁶ Goc Yisu whiñ ñac gi. In men suñ sa têtêj andu, ma ngac bata siñ-nga dau kêkin ndê silip natô bu sêsôm têtêj in, “Pômdau, ngac bata siñ-nga dau sôm bu in tec bu kêñ ñawapac têtêj am. In sôm bu am ngac tiwaê nan hóc gêlêc in su, dec in maya bu am têtêj in ndê andu ndi. ⁷ Tu dinan-nga in dau têtêj am men dom. Tigen in sôm bu in kêyalê su bu am ngac ti ñaclai atu, ma bocdinan dec am gitôm bu sôm ña awham ñambwa, dec in ndê ngac akiñ oc ñayham sa. ⁸ Bu in dau danğa wambu lau nan si ñaclai hóc gêlêc in ndê, ma in ndê lau siñ-nga danğa wambu in. In bu sôm têtêj dan, ‘Am ndi,’ dec in oc ndi. Ma in bu sôm têtêj dan, ‘Mwen!’ dec in oc men. Ma in bu sôm têtêj ndê ngac akiñ bu kôm gêtêj dan, dec in oc kôm.”

⁹ Yisu ngô ngac bata siñ-nga ndê yom dinan e hêdaê. In kac dau kwi ma sôm têtêj lau ton atu nan sêñkuc in, “Aô wasôm têtêj mac bu yêc lau Israel-nga hon aô gatap ñac si dan nan kêñ whiñ ñanğa gitôm ngac Rom-nga dinan, nan sa dom.”

¹⁰ Ma tinambu ngac bata siñ-nga ndê lau sêmbu sê têtêj in ndê andu si, ma sêtap sa bu ngac akiñ dau ñayham sa su.

Yisu un ngac dan nan mbac ndu su, nan sa

¹¹ Bêc natô ginğa su, ma Yisu têtêj malac Nein gi, ma in ndê ngac-sêñomi ti lau daêsam sêwhiñ in si. ¹² Têtêj têtêj in men kêpin malac dau ñagatam, in gêlic lau natô sêsa sêmen, sêmbalan ngac batê dan bu sêñsuhun in. Ngac batê dinan dinda in awhê sawa nan ndê balêkoc natô mbasi. Ma lau malac-nga daêsam sêwhiñ dinda sêsa sêmen. ¹³ Pômdau gêlic dinda, ma tawalô in ñandô, goc sôm, “Am tan dom.” ¹⁴ Goc

in têtêj ñac gi, ma kêmasac sasac nan ngac batê yêc. Ma lau nan sêhóc sasac, nan sêlhac ten. Ma in sôm, “Aneñ balê, aô wasôm têtêj am bu tisa!” ¹⁵ Ma ngac dau tisa ndôc, ma gic hu sôm yom. Goc Yisu kêñ in mbu têtêj dinda gi. ¹⁶ Gêtêj dinan kôm lau hon sêtôc dau atu, ma ñac sic hu sêmpin Anötö. Natô sêsôm, “Propet atu dan hóc asê yac.” Ma natô sêsôm, “Anötö kêlin in ndê lau yac siñ dom, in gêm yac sa.” ¹⁷ Ma tinambu ñawaê pi gêtêj nan Yisu kôm, nan gêm gameñ Judia-nga ma gameñ ñamakê-nga hon ahuc.

Yisu sôm yom pi Jon, Ngac Kêku Lau-nga
(Mat 11:2-18)

¹⁸ Têtêj ndoc dinan Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndôc gapocwalô, ma in ndê sêñomi sic min têtêj in pi gêtêj hon nan Yisu kôm. Goc Jon kêyalin in ndê sêñomi lu sa, ¹⁹ ma kêkin inlu sê têtêj Yisu si, bu sêndac in, “Anötö gic bata têtêj yac bu oc êñkin Mesaya. Am daôm dinan, me yac oc akêtêj batan ngac dan tiyham?”

²⁰⁻²¹ Têtêj ndoc ngac lu dinan sêhóc asê Yisu, in gêm gwelen mbo, ma kôm lau daêsam ñayham sa, lau gêmbac ma lau ti ñalau sac. Ma in kôm lau tapec daêsam si tandô po asê. Ma inlu sêsôm têtêj in, “Jon, Ngac Kêku Lau-nga kêkin alu atêtêj am amen, bu andac am bu am Mesaya dau, me yac oc akêtêj batan ngac dan tiyham?” ²² Goc Yisu ô inlu si yom ma sôm, “Amlu ambu andi ma asôm yom têtêj Jon pi mêtê nan amlu anğô aô gahoc asê, ma pi gêtêj nan amlu alic aô gakôm. Lau tapec sêlic gameñ tiyham, lau bôlin sêñsêlêñ tiyham, lau ti gêmbac leprasi si ñamlic ñawasi sa, lau dangasun bic sêngô yom tiyham, lau batê sêtisa, ma lau ñalôm sawa sêngô ñawaê ñayham. ²³ Anğô! Lau nan atac lu-lu tu aô-nga dom, nan oc sêtap Anötö ndê mwasin sa.”

²⁴ Ngac lu nan Jon kêkin, nan sêhu Yisu siñ ma sêmbu si, goc Yisu sôm yom pi Jon têtêj lau ton atu, ma ndac ñac bocdec bu, “Têtêj ndoc mac asa atêtêj Jon yêc gameñ sawa a, nan mac

gauc gêm bu atap ñamalac kain bocke sa? Mac bu alic ñgac gauc babalê, gitôm gakoc nan mbu kêwic, a? ²⁵ Mac asa a bu alic ñgac nan sôc ñakwê ñayham, a? Mba! Lau nan sêsôc ñakwê ñayham ma sen gêñ ñayham, nan sêmbo gameñ ñayham gitôm kin si andu. ²⁶ Bocdinañ dec aö bu wandac mac, bu mac asa a bu alic sake? Bu alic propet dan? Yomandô! In propet dan, ma in hóc gêlêc propet hon su. ²⁷ Propet akwa dan to yom nan Anötö sôm têt Mesaya bocdec bu, ‘Aö warñin aneñ ñgac ahen-nga mun am, bu êmasañ am nem sen.’ Y om pi ñgac ahen-nga dau hêganônñ Jon solop. ²⁸ Ñamalac nan dinda nom-nga sêkôc ñac, nan si dan hóc gêlêc Jon su dom. Tigen aö wasôm têt mac, bu lau hon nan sêsôc Anötö ndê gôlinñ ñapu su, lau tiwaê, ma lau waêmba bocdinañ, nan hon sêhóc gêlêc Jon su yêc Anötö anğô-nga.”

²⁹ Lau daêsam nan sêngô Yisu ndê yom dinañ, ma lau sêkôc takis-nga sêwhin, nan sêtôc asê bu sêlic Anötö ndê lêtñ bu lêtñ solop en. Nahu bu mun-nga, têtñ ndoc Jon gêm mêtê ma kêku lau mbo, nan sêkôc in ndê yom sa ma sêlinñ sanju. ³⁰ Tigen lau Palêsai ti gwalam akwa yomsu-nga sêkôc Jon ti in ndê yom sa dom, ma sêlinñ in ndê sanju dom, dec tôc asê bu sêtec Anötö ndê lêtñ nanñ Jon tôc têtñ ñac.

³¹ Ma Yisu gic têtñ yom ma sôm, “Lau têtñ dindec-nga ñac lau kain bocke? Aö wanem dôhônñ pi gêtñ sake tu bu wawhê ñac si lêtñ sa-nga? ³² Ñac sêtôm balêkoc nan sêkôc whê sêmbo malac lôm, nan sêtucdinñ ñac si silip ñatô ma sêsôm, ‘Têtñ ndoc nanñ yac ac onñ bu datê wê, nanñ mac atec. Ma têtñ ndoc yac am wê danğibo-nga, nanñ mac atec bu atanñ awhin.’ ³³ Ma mac lau têtñ dindec-nga bocdinañ. Jon, Ñgac Kêku Lau-nga meñ ma gêtñ gêtñ ñayham dom, ma nôm wain dom, ma mac asôm bu ñalau sac danñ mbo in ndê ñalôm. ³⁴ Ma Ñamalac ndê Atu meñ hóc asê, ma gêtñ gêtñ ñayham ti nôm wain, ma mac asôm bu in ñgac

gêtñ gêtñ ti nôm wain ñawahô-nga, ma inñ hê silip têtñ lau sac ti lau sêkôc takis-nga. Bocdinañ, mac lau têtñ dindec-nga atôm balêkoc nanñ sêkôm tô aninñ ñapanñ. ³⁵ Tigen Anötö ndê gauc hóc gêlêc gêtñ honñ, ma inñ ndê lau sênjalê bu inñ ndê lêtñ inñ lêtñ solop.”

Awhê danñ kêc bu ñamalu pi Yisu gahi (Mat 26:6-13; Mak 14:3-9; Jon 12:1-8)

³⁶ Palêsai danñ ñaê Saimon kêgalêm Yisu bu neñ gêtñ whin inñ, dec Yisu sôc inñ ndê andu gi, ma ndôc tebo bu neñ gêtñ. ³⁷ Yêc malac dinañ, awhê sac danñ mbo. Inñ ngô ñawaê bu Yisu ndôc Palêsai ndê andu dinañ, dec kôc bu ñamalu ñayham sip kac danñ, ma têtñ andu dau gi. ³⁸ Inñ pônñ haduc yêc Yisu gahi-nga ma tanñ, ma inñ ndê tasulu sip Yisu gahidômbwê. Goc inñ puñ Yisu gahi ña kêclauñ, ñgutô inñ gahi, ma mbac gêtñ malu dau pi inñ gahi. ³⁹ Saimon gêlic gêtñ dau, ma gauc gêm yêc dau, “Ñgac dindec inñ bu propet danñ, dec inñ oc êñjalê bu awhê nanñ kêmasac inñ, nanñ awhê sac danñ.” ⁴⁰ Yisu kêyalê yom nanñ Saimon gauc gêm, goc sôm, “Saimon, aö bu wasôm yom danñ têtñ am.” Ma Saimon ô yom ma sôm, “Kêdôhônñwaga, sôm.”

⁴¹ Goc Yisu sôm yom gôlinñ danñ bocdec bu, “Ñgac lu sêkôc tôp yêc ñgac ti lêtôm. Ñgac danñ ndê tôp gitôm ñdenarii 500 ma danñ ndê tôp gitôm denarii 50. ⁴² Inñlu si mone sêndic tôp-nga mbasi, dec inñ hu inñlu si tôp ñayom sinñ. Am gauc gêm bocke? Inñlu si asa oc atac whinñ ñgac dau hóc gêlêc?” ⁴³ Ma Saimon sôm, “Ñgac nanñ kôc tôp atu, nanñ.” Ma Yisu sôm, “Am sôm solop.” ⁴⁴ Goc inñ kac dau kwi, tahê awhê dinañ, ma sôm têtñ Saimon, “Aö gasôc am nem andu gameñ, magoc am kêñ bu têtñ aö bu warñwasinñ gahinñ-nga tôm lau Israel-nga si gêbôm dom. Tigenñ lic awhê dec. Inñ ndê tasulu kôm aö gahinñ ñamaim sa, ma inñ puñ aö gahinñ ña kêclauñ. ⁴⁵ Am ñgutô aö dom, tigenñ awhê dec ñgutô aö gahinñ ñapanñ. ⁴⁶ Am kêc olib ñakwi pi aö ñagôlônñ dom, tigenñ inñ kêc bu ñamalu pi aö

gahin. ⁴⁷ Bocdinañ aö wasôm têtj am bu awhê dindec kêyalê bu Anötö suc in ndê sac daêsam kwi, ma bocdinañ in atac whin aö ñandô. Tigen lau nañ gauc gêm bu ñac si sac atu dom, nañ oc atac whin in nañ bu suc ñac si sac kwi, nañ ñandô dom.”

⁴⁸ Ma Yisu sôm têtj awhê dau, “Aö gasuc am nem sac kwi su.” ⁴⁹ Ma ñaclen ñatô nañ sêndöc sêwhin, nañ sêsôm têtj dandi, “Ngac dindec in ñgac kain bocke, dec in suc sac kwi?” ⁵⁰ Tigen Yisu sôm têtj awhê dau, “Am nem kêñ whin gêm am si. Lhõ ti atac malô ndi.”

8

Lauwhê daêsam sêñkuc Yisu

¹ Tinambu Yisu golom malac atu-tu ti saun-saun, ma gêm mêtê ma hoc ñawaê ñayham asê pi Anötö ndê gôlin. Ma ñgacsêñomi ¹² ² ti lauwhê daêsam sêñsêlên sêwhin in. Lauwhê dinañ ñatô Yisu soc ñalau sac su yêc ñac, ma ñatô in kôm ñac si gêmbac ñayham sa. Ñac si dan in Maria Magadala, nañ Yisu soc ñalau sac 7 su yêc in. ³ Ma awhê dan in Joana, nañ ndê akwen Kusa yob Herod ndê andu. Maria lu Joana, ma Susana, ma lauwhê daêsam sêñkuc Yisu ma sêkên si awa ti wapa tu sênem in ti ndê ñgacsêñomi sa-nga.

Yom gôlin pi ñgac kêbalip wit ñawhê (Mat 13:1-9; Mak 4:1-9)

⁴ Têtj têtj dan lau tonj atu sêtên Yisu sêmen, ma lau akên malac honj yêc gameñ Galili-nga sêmbo sêwhin. Ma Yisu sôm yom gôlin dan bocdec bu, ⁵ “Ngac dan sa gi bu êmbalip wit ñawhê yêc ndê ôm, ma têtj ndoc in kêbalip gêtj dau, nañ ñatô sêpen sêsip sen, dec lau sêkwê don ma mbac lôlôc-nga sêsip sêmen ma sen su. ⁶ Ma ñawhê ñatô sêpen sêsip gameñ hoc-hoc, ma têtj têtj sêpo sêpi sêmen, nañ sem bôlin, bu nom dau tibasô. ⁷ Ñawhê ñatô sêpen sêsip kwan ti ñakwa ñalôm, ma têtj ndoc sêpo sêpi sêmen, nañ kwan pi whin e yan gêtj dau ndu. ⁸ Ma ñawhê ñatô sêpen sêsip nom ñayham, ma sêpo sêpi sêmen e sem ñandô gitôm 100.”

Yisu gic bata yom gôlin dau, goc sôm, “Asa bu dan gasunj yêc, nañ ngô anen yom!”

Yisu whê yom gôlin wit ñawhê-nga ñahu sa

(Mat 13:10-23; Mak 4:10-20)

⁹ Tinambu Yisu ndê ñgacsêñomi sêndac in bu whê yom gôlin dinañ ñahu sa. ¹⁰ Ma in sôm, “Anötö ndê gôlin ñalên ñahu sip ñalôm gi. In kêyalin mac sa bu anjalê ñahu dau, magoc aö wasôm yom têtj lau ñatô ña yom gôlin ñambwa. Tôm yom nañ sêto yêc, nañ sôm, ‘Ñac sêlic gêtj nañ aö gakôm, nañ ñapan, magoc ñac si gauc sa dom. Ma ñac sêngô anen yom ñapan, tigen ñac sênyalê ñahu dom.’ ”

¹¹ Goc Yisu sôm, “Yom gôlin dau ñahu bocdec. Yom pi wit ñawhê nañ hêganôn Anötö ndê yom. ¹² Wit ñawhê nañ sêpen sêsip sen, nañ hêganôn lau nañ sêngô Anötö ndê yom, magoc Sadañ men ma kêgaho yom dau su yêc ñac si ñalôm, tu bu ñac sêkên whin dom, ma sêtap Anötö ndê mwasiñ nem ñac si-nga sa dom. ¹³ Ma yom pi wit ñawhê nañ sêpen sêsip gameñ hoc-hoc, nañ hêganôn lau nañ sêngô Anötö ndê yom ma sêkôc sa ti atac ñayham, tigen gitôm gêtj ñawhê nañ ñawakac mba, dec lau dinañ sêkên whin ñasawa saun, magoc lêtôm men ku ñac dulu. ¹⁴ Ma yom pi wit ñawhê nañ sêpen sêsip kwan ti ñakwa ñalôm, nañ hêganôn lau nañ sêngô Anötö ndê yom, magoc ñawapac ma mone ti gêtj ñayham-ñayham nom-nga gêm ñac si ñalôm ahuc, ma ñac si ñandô mbasi. ¹⁵ Tigen wit ñawhê nañ sêpen sêsip nom ñayham, nañ hêganôn lau ti ñalôm ñawasi, nañ sêngô Anötö ndê yom ma sêkôc sa tidôn yêc si ñalôm, ma sêlhac ñannga ñapan ma sem ñandô daêsam.”

Dasiñ lam ñawê kwi dom

(Mak 4:21-25)

¹⁶ Ma Yisu sôm yom dan bocdec bu, “Yac datun lam asê tu bu dasiñ kwi sip lôñ ñalôm, me dakên sôc sasac ñapu dom. Mba! Tanjin êngalên ñalhu, bu lau nañ sêsôc sêmen, nañ sêlic ñawê. ¹⁷ Ma ñalên tigen, yom nañ yêc sin

dau, ma yom nanŋ nahu sip ŋalôm gi, nanŋ oc meŋ sa tiawê.

¹⁸ “Bocdinaŋ akôc gauc ŋapep pi Anötö ndê yom nanŋ mac angô. Asa nanŋ kôc Anötö ndê yom sa sip ndê ŋalôm e tidôŋ, nanŋ Anötö oc kênŋ ŋagauc daêsam têtŋ inŋ. Magoc asa nanŋ gauc gêm bu inŋ kôc Anötö ndê yom sa su, tigenŋ inŋ kôc sa tidôŋ dom, nanŋ Anötö oc kôc yom dau su yêc inŋ.”

Yisu dinda ti asii
(*Mat 12:46-50; Mak 3:31-35*)

¹⁹ Yisu ndôc andu danŋ, ma inŋ dinda ti asii sêmenŋ bu sêlic inŋ. Magoc lau daêsam sêmbo sêwhinŋ inŋ, ma gitôm dom bu sêtigasuc inŋ. ²⁰ Ma ŋamalac danŋ sôm têtŋ Yisu, “Am dinam ti asimi sêmbo awê, ma ŋac bu sêlic am.” ²¹ Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Lau nanŋ sêŋgô Anötö ndê yom ma danŋga wambu ŋapep, nanŋ sêti aô dinaŋŋi ti asiŋi.”

Yisu kôm bu ŋamponŋ timalô
(*Mat 8:23-27; Mak 4:35-41*)

²² Têtŋ bêc danŋ Yisu sôm têtŋ inŋ ndê ŋgacsêŋomi, “Dapi bugictonŋ ŋadanga dandi,” goc inŋ pi wanŋ danŋ whinŋ ŋac, ma sêsa si. ²³ Sêlac wanŋ sêmbo, ma Yisu yêc bêc yêc. Ma mbu puc atu dec gêli bu sa ma ŋamponŋ gic sip wanŋ e kêpiŋ bu wanŋ pac. ²⁴ Dec sêtêtŋ Yisu si, sêuŋ inŋ sa ma sêsôm, “Ŋadau, ŋadau, yac oc dandiŋaŋ!” Ma Yisu tisa ma sôm yom ŋanŋga têtŋ mbu ti bu ŋamponŋ, dec ŋamponŋ dau timalô, ma gameŋ ŋanŋenŋ sa. ²⁵ Ma Yisu sôm têtŋ ŋac, “Tu sake-ŋga mac akêŋ whinŋ gwalec?” Ma ŋac sêtôc dau ti sêhêdaê, ma sêsôm têtŋ dandi, “Ei! Inŋ ŋgac dec asa? Inŋ gitôm bu kênŋ yatu gêŋ honŋ, ma mbu ti bu ŋamponŋ sêwhinŋ, ma sêsôc inŋ ndê yom ŋapu!”

Yisu kôm ŋgac ti ŋalau sac ŋayham sa
(*Mat 8:28-34; Mak 5:1-20*)

²⁶ Sêlac e sêhêc asê lau Gerasa-ŋga si gameŋ nanŋ yêc Bugictonŋ Galili-ŋga ŋadanga mbu têtŋ gameŋ ac pi-ŋga. ²⁷ Yisu sip baô gi, ma ŋgac danŋ akêŋ malac atu nanŋ yêc gameŋ dinaŋ, nanŋ

têtŋ inŋ meŋ. Inŋ ŋgac nanŋ ŋalau sac sêmbo inŋ ndê ŋalôm. Ŋasawa baliŋ su ŋgac dau sôc ŋakwê dom, ma ndôc andu dom, magoc mbo ôm sêhê-ŋga. ²⁸⁻²⁹ Ndoc daêsam ŋalau sac sêkôc inŋ dôŋ, ma lau sêŋsahê bu sêsô inŋ amba ti gahi dôŋ ŋa sen ŋanŋga ma sêyob inŋ. Magoc têtŋ honŋ inŋ hê sen kic, ma ŋalau sac sêwê inŋ sa gameŋ sawa gi. Têtŋ ndoc inŋ gêlic Yisu meŋ, nanŋ inŋ mbwêc ma hu dau sip nom yêc inŋ angô-ŋga. Ma Yisu gic atu ŋalau sac bu sêhu ŋgac dau siŋ, goc ŋalau danŋ ta yom ti ŋanŋga, “Yisu, Anötö Ŋaclai ti Ŋawasi Ŋadau ndê Atu, am bu kôm sake têtŋ aô? Aô wateŋ am bu kôm aô ŋayom dom!” ³⁰ Goc Yisu ndac ŋalau sac, “Am nem ŋaê asa?” Ŋalau sac daêsam sêmbo ŋgac dau ŋalôm, ma tu dinaŋ-ŋga ŋac si danŋ ô Yisu ndê yom ma sôm, “Aneŋ ŋaê ‘Tonŋ Atu.’ ” ³¹ Ma ŋalau sac h oŋ dinaŋ sêtenŋ Yisu tidim daêsam, bu êŋkiŋ ŋac sêsip sunŋ baliŋ sac nanŋ sêsam bu Abis,* nanŋ sêndi dom.

³² Têtŋ têtŋ dinaŋ bôc tonŋ atu senŋ gêŋ sêmbo lôc ŋapu yêc gameŋ dinaŋ, ma ŋalau dau sêtenŋ Yisu bu êŋkiŋ ŋac sêsôc bôc dinaŋ si ŋalôm, ma Yisu gôlôc. ³³ Goc ŋalau sac sêhu ŋgac dinaŋ siŋ ma sêsôc bôc si ŋalôm si. Ma bôc honŋ sênti sêsip salic sac ma sêsip bugictonŋ ŋalôm si, ma bu kô ŋac sêmbac ndu. ³⁴ Têtŋ ndoc lau sêyob bôc-ŋga sêlic gêŋ dau, nanŋ sêlhô si, ma sic miŋ pi gêŋ dau têtŋ lau nanŋ sêmbo malac atu ti gameŋ ŋamakê-ŋga. ³⁵ Ma lau honŋ sêsa si bu sêlic gêŋ nanŋ Yisu kôm. Têtŋ têtŋ sêhêc asê inŋ, nanŋ sêlic ŋgac nanŋ inŋ soc ŋalau sac su yêc inŋ, nanŋ ndôc Yisu gahi-ŋga. Sêlic bu inŋ ndê gauc ŋawa sa, ma inŋ sôc ŋakwê sa tiyham, dec sêtôc dandi. ³⁶ Lau nanŋ sêlic gêŋ dau, nanŋ sic miŋ têtŋ ŋac pi ŋalêŋ nanŋ Yisu kôm ŋgac ti ŋalau sac ŋayham sa. ³⁷ Ma lau Gerasa-ŋga honŋ sêndac Yisu bu hu ŋac siŋ, bu ŋac sêtôc dau atu. Goc Yisu pi wanŋ ma bu lhô ndi. ³⁸ Ma ŋgac nanŋ ŋalau sac sêhu inŋ siŋ, nanŋ tenŋ Yisu ŋanŋga bu whinŋ inŋ ndi, magoc Yisu kêkiŋ inŋ sa gi ma sôm, ³⁹ “Am mbu

* **8:31:** Sunŋ baliŋ sac (Abis) - alic Rev 9:1.

têḅ am nem andu ndi, ma ndic miḅ gêḅ hoḅ naḅ Anötö kôm têḅ am.” Goc ḅḅac dau kölhö gi, ma gic miḅ têḅ lau hoḅ naḅ sêḅbo malac atu dinaḅ, pi gêḅ atu naḅ Yisu kôm têḅ iḅ.

*Yisu kôm awhê lu ḅayham sa
(Mat 9:18-26; Mak 5:21-43)*

⁴⁰ Lau daêḅam sêḅhoḅ Yisu sêḅbo gameḅ Galili-ḅga, ma têḅ têm iḅ mbu akêḅ bugictonḅ ḅadaḅga meḅ, naḅ sêkôc iḅ sa ti atac ḅayham. ⁴¹ Ma ḅḅac bata daḅ, naḅ yob lôḅ wê-ḅga yêc gameḅ dinaḅ, naḅ meḅ hóc asê Yisu. Iḅ ndê ḅaê Jairas, ma iḅ hu dau sip nom yêc Yisu aḅgô-ḅga, ma teḅ iḅ ḅaḅga bu têḅ iḅ ndê andu ndi, ma nem iḅ ndê atuwê sa. ⁴² Bu iḅ ndê atuwê tigeḅ, naḅ ndê yala gitôm 12, naḅ gêḅbac atu e kêḅiḅ bu mbac ndu. Bocdinaḅ Yisu whiḅ iḅ gi.

Iḅ kêḅêlêḅ mbo seḅ, ma lau toḅ atu sêḅgihi iḅ ahuc. ⁴³ Lau toḅ dinaḅ si daḅ iḅ awhê naḅ gêm dac ḅapaḅ tôm yala 12 su, magoc ḅamalac daḅ gitôm bu nem iḅ sa dom. ⁴⁴ A whê dau meḅ kêḅêlêḅ mbo Yisu ḅambu-ḅga, ma kêḅasec iḅ ndê ḅakwê sip ḅadali. Ma ḅagahô iḅ ndê dac sa tiyham dom. ⁴⁵ Têḅ dinaḅ Yisu ndac, “Asa kêḅasec aô?” Lau daḅ sêḅôm dau asê dom, ma Pita sôm, “Aneḅ ḅadau, lau toḅ dindêc sêḅwhiḅ yac sêkôm am si.” ⁴⁶ Magoc Yisu sôm, “ḅamalac daḅ kêḅasec aô, bu aô kayalê bu aneḅ ḅaclai ḅatô sa gi.” ⁴⁷ Awhê dinaḅ kêḅyalê bu iḅ gitôm dom bu siḅ dau, dec tigasuc Yisu. Iḅ kêḅitêc, ma hu dau sip nom gi. Ma yêc lau hoḅ aḅgô-ḅga, iḅ whê sa bu iḅ kêḅasec Yisu tu bu ḅayham sa-ḅga, ma bu têḅ ndoc iḅ kêḅasec iḅ, naḅ ḅagahô iḅ ḅayham sa. ⁴⁸ Ma Yisu sôm têḅ iḅ, “O aneḅ bawhê, am nem kêḅ whiḅ aô dec kôm am ḅayham sa. Am lhö ti atac malô ndi.”

⁴⁹ Yisu sôm yom dinaḅ mbo, ma ḅḅac daḅ meḅ akêḅ Jairas ndê andu, ma sôm têḅ Jairas, “Am atômwê mbac ndu su, dec kêḅ ḅawapac têḅ Kêḅôḅhoḅwaga dau dom.” ⁵⁰ Yisu ḅgô yom dinaḅ, magoc iḅ sôm têḅ Jairas,

“Tôc daôm dom. Kêḅ whiḅ, ma iḅ oc ḅayham sa.”

⁵¹⁻⁵³ Têḅ ndoc sêḅhóc asê Jairas ndê andu, naḅ sêḅic lau daêḅam sêḅu daḅgibo asê ma sêḅaḅ sêḅbo. Goc Yisu sôm, “Mac ataḅ dom! Iḅ mbac ndu dom, iḅ yêc bêc yêc.” Magoc ḅac sêḅbwac iḅ, bu sêḅyalê bu bawhê dau mbac ndu su. Tigeḅ Yisu kalhac lau hoḅ ahuc sêḅbo awê, ma kôc Pita, Jems ma Jon, ma bawhê dau damba lu dinda, sêḅwhiḅ iḅ ma sêḅóc andu si. ⁵⁴ Ma iḅ kêḅ bawhê dau sip amba ma sôm, “Aneḅ bawhê, tisa!” ⁵⁵ Goc bawhê dau tali sa tiyham, ma ḅagahô iḅ tisa kalhac. Ma Yisu sôm bu sêkêḅ gêḅ danêḅ-ḅga têḅ iḅ. ⁵⁶ Iḅ damba lu dinda sêḅêḅdaê, magoc Yisu gic yao bu sêḅdic miḅ pi gêḅ naḅ iḅ kôm, naḅ dom.

9

*Yisu kêḅiḅ ḅgacsêḅnômi 12 sêḅa si
(Mat 10:7-11; Mak 6:7-11)*

¹ Yisu kêḅgalêm ḅgacsêḅnômi 12 sa sêḅpitigeḅ, ma kêḅ ḅaclai ti licwalô têḅ ḅac gitôm bu sêḅoc ḅalau sac su, ma sêkôm lau gêḅbac ḅayham sa. ² Ma iḅ kêḅiḅ ḅac bu sêḅa sêḅdi ma sêḅnem mêtê pi Anötö ndê gôliḅ, ma bu sêḅnem lau gêḅbac sa. ³ Iḅ sôm têḅ ḅac, “Aḅsêlêḅ amam sawa andi, akôc tôc dom, ma akôc talhi, me bolom, me mone, me ḅakwê aô daôm-ḅga dom. ⁴ Têḅ têm mac asôc malac daḅ ma lau sêkôc mac sa asôc ḅac si andu, naḅ ambo whiḅ ḅac e mac ahu malac dau siḅ. ⁵ Ma lau malac daḅ-ḅga bu sêkôc mac sa dom, naḅ atoḅ kop su yêc gahim têḅ ndoc mac ahu ḅac siḅ, bu atôc ḅac si giso asê.” ⁶ ḅgacsêḅnômi sêḅgô yom dinaḅ, goc sêḅa si. ḅac sêḅsêlêḅ sêḅlom-sêḅlom malac ma sêḅhoc ḅawaê ḅayham asê, ma sêkôm lau ḅayham sa yêc gameḅ hoḅ.

*Herod ndac bata Yisu
(Mat 14:1-2; Mak 6:14-16)*

⁷ Têḅ ndoc dinaḅ gôliḅwaga Galili-ḅga Herod ḅgô yom pi gêḅ hoḅ naḅ Yisu kôm. Ma iḅ gauc gêm yom daêḅam, bu lau ḅatô sêḅôm bu Yisu iḅ Jon, ḅḅac Kêḅu Lau-ḅga naḅ tisa akêḅ

lau batê-nga. ⁸ Ma lau ñatô sêsôm bu in propet akwa Elaija nan men hoc dau asê, ma ñatô sêsôm bu in propet ñamata-nga si dan, nan tisa akên lau batê-nga. ⁹ Tigen Herod sôm, “Aö gac atu, dec sêtim Jon ndê kachu kic su. Asa dec lau sic min pi in?” Ma in tac whin bu lic Yisu.

Yisu gôlôm lau 5,000

(Mat 14:13-21; Mak 6:32-44; Jon 6:1-15)

¹⁰ Têñ têm aposel 12 sêmbu sêmen, nan sic min têt Yisu pi gêt hon nan sêkôm. Ma tinambu in kôc ñac sa sêwhin in, ma ñac tawasê sêtên malac Betsaida si. ¹¹ Magoc lau daêsam sêngô ñawaê ma sêtên Yisu si. Ma in kôc ñac sa, ma sôm y om têt ñac pi Anötö ndê gôlin, ma kôm ñac si lau gêmbac ñayham sa.

¹² Sêmbu e kêpin bu ac ndi sip, goc ñgacsênomi 12 sêtên in si ma sêsôm, “Gamen dindéc yac dambo, nan gameñ sawa. Bocdinañ êmkin lau ton dindéc sêlhö sêtên malac ti gameñ ñamakê-nga sêndi, bu sêñsalê gêt sênen-nga ma gameñ sêyêc bêc-nga.” ¹³ Magoc Yisu sôm, “Mac akên gêt têt ñac sênen.” Ma ñac sêo yom ma sêsôm, “Yac mba gêt danen-nga daêsam dom. Bolom limdan ma i lu sêndöc. Bocke? Yac andi anemlihi gêt bu lau hon sênen, a?” ¹⁴ ñac sêsôm yom dinañ ñahu bu lau ton dinañ si laungac ñanamba gitôm 5,000. Magoc Yisu sôm têt in ndê ñgacsênomi, “Akên lau sêndöc sic titon-titon tôm 50.” ¹⁵ Goc ñac sêkôm gitôm in sôm, ma lau hon sêndöc sic. ¹⁶ Ma Yisu kôc bolom limdan ma i lu sa, tatic undambê, ma gêm dange, goc pô kôc-kôc, ma kên têt ñgacsênomi bu sêndic sam têt lau. ¹⁷ Lau hon señ gêt e hóc ñac dön, ma tinambu ñgacsênomi sic gêt ñadêlê sa sip gatop 12 e menhu.

Pita sôm Yisu ñahu asê

(Mat 16:13-20; Mak 8:27-30)

¹⁸ Têt ndoc dan Yisu ti in ndê ñgacsênomi sêmbu tawasê, ma in ten mbec mbo. Pacndê, goc in ndac ñac, “Lau sêsôm bu aö asa?” ¹⁹ Ma

sêsôm, “Lau ñatô sêsôm bu am Jon, Ngac Kêku Lau-nga, ma ñatô sêsôm bu am Elaija, ma ñatô sêsôm bu am propet ñamata-nga si dan, nan tisa akên lau batê-nga.” ²⁰ Goc Yisu ndac ñac, “Ma mac daôm, mac asôm bu aö asa?” Ma Pita sôm, “Am Mesaya, nan Anötö gic bata bu êñkin men.” ²¹ Yisu ngô yom dau ma gic yao ñac bu sêsôm asê têt lau dan dom e tinambu. ²² In sôm, “Ñamalac ndê Atu gic waê bu hóc ñawapac daêsam. Lau bata ti ñdabuñsiga atu-tu ma lau nan sêndôhôn yomsu oc sêtec in ma lau oc sêndic in ndu. Magoc têt bêc titö-nga Anötö oc un in sa tiyham.”

Lau nan sêñkuc Yisu oc sêhóc ñawapac

(Mat 16:24-28; Mak 8:34-9:1)

²³ Ma in sôm têt ñac hon, “Asa nan tac whin bu êñkuc aö nan êñgwiniñ dau, ma tôm bêc hon hóc ndê a gicso dau sa, ma êñkuc aö. ²⁴ Bu asa nan tac whin bu sap gêt nom-nga dön ñapan tu mbo tali-nga, nan oc ñinga. Magoc asa nan bu hu gêt nom-nga sin tu êñkuc aö-nga, nan oc ñinga dom. ²⁵ Ñamalac dan bu po gêt nom-nga hon sa, magoc in dau gatu bu ñinga, dec gêt nom-nga hon dinañ oc tôm dom bu nem in sa. ²⁶ Asa nan bu maya tu aö ti anen yom-nga, nan Ñamalac ndê Atu oc maya tu in-nga, têt ndoc in mbu men ti in dau ndê ñawasi, ma Damba ndê ñawasi ma añela dabuñ si ñawasi whin. ²⁷ Ma aö wasôm bu yomandô, lau ñatô kwahic dec sêmbu, nan oc gacgen sêmbu tali e sêlic Anötö ndê gôlin men sa tiawê.”

Pita, Jems ma Jon sêlic Yisu ndê ñawasi

(Mat 17:1-13; Mak 9:2-10)

²⁸ Yisu sôm yom dinañ su, ma bêc ñatô gitôm 8 men gi su. Ma Yisu bu ten mbec, dec kôc Pita, Jon ma Jems sêwhin in ma sêpi lôc dan si. ²⁹ Ma têt têm Yisu ten mbec mbo, nan in ndê angô andô kain dan sa, ma in ndê ñakwê ñawasi sêp sambuc. ³⁰⁻³¹ Ma ñac lu sêhóc asê ti ñawasi atu, nan Moses lu Elaija, ma inlu sem

yomgalôm sêwhiŋ Yisu. Sêsôm yom pi gêŋ naŋ oc hôc asê Yisu yêc malac Jerusalem têŋ ndoc meŋ sa bu in hu nom dindéc siŋ.

³² Têŋ ndoc dinaŋ, Pita ma ŋgac lu naŋ sêwhiŋ in, naŋ kwapac ma bêc yô ŋac, tigen ŋac tali sa ma sêlic Yisu ndê ŋawasi ti ŋgac lu naŋ sêlhac sêwhiŋ in. ³³ Têŋ têm Moses lu Elaija bu sêhu Yisu siŋ, naŋ Pita sôm têŋ in, “Ŋadau, ŋayham kêlêc bu yac dambo dec. Yac oc akwê bac tö, am nem daŋ, Moses ndê daŋ, ma Elaija ndê bac daŋ.” In sôm yom dinaŋ, magoc in ndê gauc sa dom. ³⁴ In sôm yom dinaŋ mbo, ma dao daŋ meŋ ma kôm ŋac ahuc e ŋgacsêŋomi tö dinaŋ sêtöc dau atu. ³⁵ Ma awha daŋ sa yêc dao ŋalôm, naŋ sôm, “Aö neŋ atunŋac dau dindéc, naŋ aö kayaliŋ sa. Anŋô in ndê yom maŋ!” ³⁶ Sêŋgô su goc sêlic Yisu tawasê mbo. Tiŋambu ŋac sem yom dau ahuc yêc dau-ŋga, ma têŋ ndoc dinaŋ sêsôm yom asê pi gêŋ naŋ sêlic, naŋ dom.

Yisu soc ŋalau sac su yêc balê daŋ
(Mat 17:14-21; Mak 9:14-29)

³⁷ Têŋ galaŋsê ŋac sêsip akêŋ lôc dau sêmeŋ, ma lau toŋ atu sêkac sa sêtêŋ Yisu si. ³⁸ Ŋac si daŋ ta yom bocdec bu, “Kêdôhônŋwaga, aö gakôc aneŋ atunŋac tigen dindéc meŋ, ma wateŋ am bu nem in sa. ³⁹ Ŋalau sac daŋ mbo in ŋalôm, ma têm daêsam kôc in dôŋ, ma kêmwanaŋ in ŋaŋga e in mbwêc atu, ma whapwic sa. Ŋalau sac dau bu kôm in tisac, ma tec bu hu in siŋ. ⁴⁰ Aö gateŋ am nem ŋgac-sêŋomi bu sêsoc ŋalau dau su, magoc ŋac sêtôm dom.” ⁴¹ Goc Yisu sôm, “O mac lau sac. Mac nem akêŋ whiŋ mbasi! Aö gambo gawhiŋ mac ŋasawa hic baliŋ su, ma bocke mac atôm dom bu akôm gêŋ daŋ? Aö oc wambo wawhiŋ mac tu wanem mac sa ŋapaŋ-ŋga dom!” Ma Yisu sôm têŋ balê dau ŋadamba, “Kôc nem balê sa mweŋ.”

⁴² Têŋ têm balê dau kêsêlêŋ meŋ, naŋ ŋalau sac kôc in dôŋ ma kêmwanaŋ in. Tigen Yisu hec yom ŋalau sac, ma kôm balê dau ŋayham sa, ma kên in

mbu têŋ in damba gi. ⁴³ Ŋalêŋ dinaŋ Yisu tôc Anötö ndê ŋaclai ti ŋawasi atu asê, dec kôm lau hoŋ sêhêdaê.

Yisu sôm tiyham bu in oc mbac ndu ma tisa tiyham

(Mat 17:22-23; Mak 9:30-32)

Lau hoŋ sêlhac ti sêhêdaê tu gêŋ hoŋ naŋ Yisu kôm-ŋga, ma in sôm têŋ in ndê ŋgacsêŋomi, ⁴⁴ “Anŋô aneŋ yom dindéc ŋapep! Tiŋambu oc sêkêŋ Ŋamalac ndê Atu sip lau ŋatô amba.” ⁴⁵ Magoc ŋac sêŋyalê yom dau ŋahu dom. Yom dau ŋahu yêc siŋ dau têŋ ŋac, ma sêtöc bu sêndac Yisu bu whê sa têŋ ŋac.

Asa ti ŋgac ŋamata-ŋga

(Mat 18:1-5; Mak 9:33-37)

⁴⁶ Tiŋambu Yisu ndê ŋgac-sêŋomi sêseŋ dau pi ŋac si asa in ŋgac ŋamata-ŋga. ⁴⁷ Yisu kêyalê ŋac si gauc, goc kôc balê sauŋ daŋ ma kên in kalhac kêpiŋ in, ⁴⁸ ma sôm têŋ ŋac, “Asa naŋ kôc balê sauŋ daŋ tôm in dindéc sa tu aneŋ ŋaê-ŋga, naŋ kôc aö sa, ma asa naŋ kôc aö sa, naŋ kôc in naŋ kêkiŋ aö gameŋ, naŋ sa. Mac nem asa naŋ kêgwiŋiŋ dau ma ti mac nem ŋgac akiŋ, naŋ ti ŋgac ŋamata-ŋga yêc Anötö anŋô-ŋga.”

Lau naŋ sêkôm gwelen tu Yisu-ŋga, naŋ sêwhê dau kôc dom

(Mak 9:38-41)

⁴⁹ Ma Jon sôm, “Ŋadau, yac alic ŋgac daŋ kôm gwelen ma soc ŋalau sac su yêc lau ŋa am nem ŋaê. In kêkuc am whiŋ yac dom, ma boc-dinaŋ yac ac yao in bu kôm gwelen dau dom.” ⁵⁰ Tigen Yisu sôm, “A lhac in ahuc dom, bu asa naŋ kên kisa mac dom, naŋ mac nem daŋ.”

Lau gameŋ Samaria-ŋga sêkôc Yisu sa dom

⁵¹ Ndoc meŋ kêpiŋ bu Yisu mbu pi undambê ndi, dec in kêmasaŋ dau bu pi malac Jerusalem ndi. ⁵² In kêkiŋ lau aheŋ-ŋga sêmuŋ in, sêsôc lau †Samaria-ŋga si malac daŋ si, bu sêmasaŋ gameŋ tu in mbo-ŋga. ⁵³ Magoc lau Samaria-ŋga sêŋyalê bu in kêsêlêŋ hêganônŋ malac Jerusalem,

ma tu dinaŋ-ŋga dec sêkôc iŋ sa dom.
⁵⁴ Jems lu Jon sêlic gêŋ dau, goc sêndac Yisu, “Pômdau, am bu sôm, dec yac oc angalêm ya sip akêŋ undambê meŋ, ma seŋ ŋac su.” ⁵⁵ Tigeŋ Yisu kac dau kwi, ma sôm iŋlu. ⁵⁶ Ma ŋac hoŋ sêlom malac daŋ si.

*Lêŋ taŋkuc Yisu-ŋga
 (Mat 8:18-22)*

⁵⁷ Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi sêŋsêlêŋ sêmbô seŋ ma ŋgac daŋ sôm têŋ Yisu, “Aô bu waŋkuc am, wawhiŋ am watêŋ gameŋ bocke naŋ am oc ndi.” ⁵⁸ Ma Yisu ô iŋ ndê yom ma sôm, “Giam pôm si hocsuŋ yêc, ma mbac lôlôc-ŋga si ŋaic yêc, tigeŋ ŋamalac ndê Atu ndê mala yêc bêc-ŋga mba.”

⁵⁹ Ma iŋ sôm têŋ ŋgac daŋ, “Mwen êmkuc aô!” Magoc ŋgac dau sôm, “Pômdau, gêŋ ŋamata-ŋga aô wandi wambo wawhiŋ aneŋ lau e anŋuhuŋ damaŋ su naŋ, ma tiŋambu wambu wameŋ waŋkuc am.” ⁶⁰ Ma Yisu sôm têŋ iŋ, “Mba! Am êmkuc aô naŋ gêŋ ŋamata-ŋga. Tec lau batê sêŋsuhuŋ lau batê. Tigeŋ am ndi, ma hoc yom asê têŋ lau pi Anötö ndê gôliŋ.”

⁶¹ Ma ŋgac daŋ tiyham sôm, “Pômdau, aô bu waŋkuc am, tigeŋ gêŋ ŋamata-ŋga wambu watêŋ aneŋ andu, ma wakam aneŋ lau.” ⁶² Ma Yisu ô iŋ ndê yom ma sôm, “Asa naŋ gic hu gwelen daŋ, tigeŋ kac dau kwi ma hêgo gêŋ naŋ iŋ hu siŋ su, naŋ gitôm dom bu nem gwelen mbo Anötö ndê gôliŋ ŋapu.”

10

Yisu kêkiŋ sêŋjomi 72 sêsa si

¹ Tiŋambu Pômdau kêyaliŋ sêŋjomi 72 tiyham sa, bu êŋkiŋ ŋac lu-lu sêsa sêndi sêmuŋ iŋ, sêtêŋ gameŋ ti malac hoŋ naŋ iŋ atac whiŋ bu ndic kêsi. ² Ma iŋ sôm têŋ ŋac, “Gêŋ ŋandô daêsam yêc ôm, magoc lau sêndic gêŋ ŋandô sa-ŋga daêsam dom. Bocdinaŋ atêŋ mbec têŋ ôm ŋadau bu êŋkiŋ lau gwelen-ŋga sêsôc iŋ ndê ôm sêndi, ma sêndic gêŋ ŋandô sa. ³ Kwahic dec aô bu waŋkiŋ mac asa andi! Magoc ayob daôm ŋapep, bu aô kakiŋ mac bu asa andi

atôm domba ŋatu, naŋ sêtêŋ giam pôm si gameŋ sêndi. ⁴ Akôc talhi, me dalu, me atapa dom, ma anŋêlêŋ ŋagahô andi. Ahê mwalêc lau yêc seŋ dom. ⁵ Têŋ ndoc mac bu asôc andu daŋ, naŋ asôm bu, ‘Yom malô têŋ lau andu dindêc-ŋga.’ ⁶ Andu ŋadau bu ŋgac yom malô-ŋga dom, dec mac nem mbec yom malô-ŋga oc gacgeŋ yêc mac-ŋga. Ma andu ŋadau bu ŋgac yom malô-ŋga, dec iŋ oc kôc mbec yom malô-ŋga dinaŋ sa. ⁷ Ambo andu dinaŋ, ma alom-alom andu dom. Aneŋ ti anôm gêŋ bocke naŋ sêkêŋ têŋ mac, naŋ ti mac nem ŋaôli gwelen-ŋga. Mêtê solop bu lau g welen-ŋga sêkôc ŋaôli gwelen-ŋga.

⁸ “Têŋ têm mac asôc malac daŋ, ma lau sêkôc mac sa, naŋ aneŋ gêŋ danêŋ-ŋga naŋ sêkêŋ têŋ mac. ⁹ Akôm ŋac si lau gêmbac ŋayham sa, ma asôm têŋ ŋac, ‘Anötö ndê gôliŋ meŋ kêpiŋ.’ ¹⁰ Tigeŋ mac bu asôc malac daŋ, ma sêkôc mac sa dom, naŋ goc alhac malac lôm ma asôm, ¹¹ ‘Yac aton kop mac nem malac-ŋga su yêc yac mba gahiŋ. Yac akêŋ kop dindêc mbu têŋ mac bu atôc nem mêtê sac asê. Tigeŋ aŋyalê bu Anötö ndê gôliŋ meŋ kêpiŋ.’ ¹² Yomandô aô wasôm têŋ mac bu têŋ bêc Anötö êmatôc lau-ŋga, naŋ lau malac dinaŋ-ŋga oc sêtap ŋagêyô sac andô sa, hóc gêlêc ŋagêyô naŋ Anötö oc kêŋ têŋ lau sac malac Sodom-ŋga.”

*Yisu sôm yom pi lau naŋ sem dau
 kwi dom
 (Mat 11:20-24)*

¹³ Yisu gic têku yom ma sôm, “Oyaê mac lau malac Korasin ma Betsaida-ŋga. Mac oc atap Anötö ndê atac ŋandê sa. †Lau apa naŋ sêndôc malac Taya ma Saidon, bu sêlic gêŋ dalô naŋ aô gakôm yêc mac anôm-ŋga, dec oc tôm sênem dau kwi wandêc su, ma sêndôc ti sêtaŋ si sac. ¹⁴ Tigeŋ mac akôm dom, dec wasôm têŋ mac bu têŋ ndoc Anötö êmatôc lau-ŋga, naŋ iŋ oc kêŋ ŋagêyô sac sambuc têŋ mac, hóc gêlêc ŋagêyô naŋ iŋ oc kêŋ têŋ lau Taya ti Saidon-ŋga, naŋ su.

15 “Ma mac lau Kapenaom-nga, mac gauc gêm bu mboe Anötö oc kôc mac sa andöc undambê, a? Mba! Inj oc êmasuc mac su asip lambwam andi!”

16 Ma Yisu sôm têtj sêjomi 72 bu, “Asa nanj kôc mac nem yom sa, nanj gitôm inj kôc anej yom sa. Ma asa nanj tec mac, nanj gitôm inj tec aö bocdinañ. Ma asa nanj tec aö, nanj tec Daman nanj kêkinj aö gameñ.” Yisu sôm yom dinañ su, goc kêkinj sêjomi 72 sêsa si.

Sêjomi 72 sêmbu sêmeñ

17 Tinjambu sêjomi 72 dinañ sêmbu sêmeñ ti atac ñayham, ma sêsôm, “Pômdau, têtj ndoc yac asôm am nem ñaê asê, nanj gêtj honj sêsôc yac mba yom ñapu, ma ñalau sac sêwhinj.” 18 Ma Yisu sôm, “Aö kayalê bu gêtj nanj mac akôm, nanj ku Sadañ ndê ñaclai dulu, e tôm inj peñ akêtj undambê ñagahô ñambwa, tôm sickac hep tigenj. 19 Aö gakêtj ñaclai têtj mac su, tôm bu akwê mboc ti gapiñgap dôñ, ma bu ahôc gêlêc mac nem ñacyo Sadañ ndê ñaclai honj su. Gêtj danj oc kôm mac atisac dom. 20 Kwahic dec mac atac ñayham bu ñalau sac sêsôc mac nem yom ñapu. Tigenj atac ñayham atu, bu Anötö to mac nem ñaê sa yêc undambê.”

21 Têtj ndoc dinañ ñalau Dabuñ gêm Yisu ahuc, ma inj tac ñayham atu, ma sôm, “O Daman, undambê ti nom ñadau. Aö wampinj am bu am tôc nem yom ña-ñandô asê têtj lau nanj sêñgwininj dau, ma sinj kwi têtj lau nanj gauc gêm bu ñac lau tigauc ma sêñyalê gêtj honj. Aêc, Daman, am kôm bocdinañ kêkuc am daôm nem atac whinj.

22 “Damanj kêtj gêtj honj sip aö amanj. Lau danj sêñyalê Atu dom, Damba tawasê kêyalê inj. Ma lau danj sêñyalê Damba dom, tigenj inj ndê Atu kêyalê inj, ma lau nanj Atu dau atac whinj bu tôc inj asê têtj ñac, nanj sêñyalê Damba.”

23 Ma inj kac dau kwi ma sôm têtj inj ndê ñacsêjomi tawasê, “Atac ñayham tu mac alic gêtj honj dindec-nga. 24 Aö wasôm têtj mac bu propet ti kinj daêsam atac whinj bu sêlic gêtj nanj mac alic su, magoc sêlic dom. Ma

ñac atac whinj bu sêñgô yom nanj mac anjô su, magoc sêñgô dom.”

Yom gôlinj pi lau menpañ yac-nga (Mat 22:34-40; Mak 12:28-31)

25 Têtj ndoc danj gwalam akwa yomsu-nga danj tisa bu êñsahê Yisu. Ma inj ndac Yisu bocdec bu, “Kêdôhônwaga, aö wakôm sake, dec Anötö oc kôc aö sa wambo tanjli ñapanj yêc undambê?” 26 Ma Yisu sôm, “Am kêyalê yomsu honj nanj Anötö kêtj têtj Moses. Ma yomsu dau sôm bu am kôm sake?” 27 Goc ñgac dau sôm, “Yomsu danj sôm bu, ‘Atac whinj Pômdau, am nem Anötö, ti am nem ñalôm sambuc, ti gatôm sambuc, ti licwalô sambuc ma ti am nem gauc sambuc.’ Ma yomsu danj tiyham sôm bu, ‘Atac whinj lau menpañ am, tôm am tac whinj am daôm.’” 28 Ma Yisu sôm, “Am sôm solop. Kôm bocdinañ, dec am oc ndöc tamli ñapanj.”

29 Magoc ñgac dau gauc gêm bu tôc asê bu inj ñgac gitêtj, dec ndac Yisu, “Ma lau asa sêti anej lau menpañ aö-nga?” 30 Yisu ô inj ndê yom ña yom gôlinj danj bocdec bu, “Ñgac Israel-nga danj kêsêlêñ mbo señ akêtj Jerusalem ma bu sip têtj malac Jeriko ndi, ma lau kanj sêkôc inj dôñ. Ñac sêkôc inj ndê ñakwê su, sic inj tisac e kêpinj bu mbac ndu, goc sêhu inj sinj yêc ma sêlhô si.

31 Tinjambu dabuñsiga Israel-nga danj kêsêlêñ mbo señ tigenj dinañ meñ, ma têtj ndoc inj gêlic ñgac dau, nanj kêlêc inj ma kôlhô gi. 32 Malô goc ñgac Israel-nga danj akêtj †Liwai ndê tonj meñ hóc asê, gêlic ñgac dau, ma kêlêc inj ma kêsêlêñ gi. 33 Tinjambu ñgac Samaria-nga danj kêsêlêñ mbo señ dinañ, meñ hóc asê, goc gêlic ñgac dau ma tawalô inj. 34 Inj têtj inj gi, kêgwasiñ inj ndê gamboc ña olib ñakwi ti wain, goc kêpanj. Ma inj kêtj inj ndöc inj ndê donjki ñahô, kôc inj sa gi sôc andu ñaclen-nga danj, ma yob inj. 35 Galañsê bêtêc inj kêtj mone denarii lu têtj andu ñadau, ma sôm, ‘Nem yaom ñgac dindec. Ma mone dindec bu nditôm dom, goc wakêtj mone ñatô tiyham têtj ndoc aö wambu wameñ.’”

36 Ma Yisu ndac, “Am gauc gêm bocke? Lau tö dinan si asa in ngac nan sip lau kan si amba, nan ndê ngac menpan in-nga?” 37 Goc ngac yomsu-nga sôm, “Ngac dê, nan tawalô in.” Ma Yisu sôm, “Am ndi ma kôm bocdinan. Tamwalô lau hon ma nem nac sa.”

Mata lu Maria

38 Yisu ti ndê ngacsênjomi sênjêlên si e sêhóc asê malac dan. Ma awhê dan, nan ndê naê Mata, kêgalêm Yisu bu nen gên yêc in ndê andu. 39 Têj ndoc Yisu sôc gi ndöc, nan Mata ndê asiwê Maria ndöc sic kêpin Pômdau gahi-nga, bu ngô in ndê yom. 40 Tigen Mata kôm gwelen atu tu ndê gên-nga. In têj Yisu men ma ndac, “Pômdau, aö tanwasênj gâkôm gwelen gambo! Aö asinwê lec gêm aö sa dom, ma am gêlic nayham, me? Sôm bu in nem aö sa.” 41 Magoc Yisu ô in ndê yom ma sôm, “Mata, Mata, am hêgo daôm tu gên daêsam-nga. 42 Magoc lau hon sêpônda gên atu tigen. Maria tac whin gên nayham dau, ma lau dan oc sêtôm dom bu sêkôc su yêc in.”

11

Yom pi lêj datej mbec-nga (Mat 6:9-13; 7:7-11)

1 Têj bêc dan Yisu tenj mbec mbo gamej dan. In tenj mbec pacndê, ma in ndê ngac-sênjom dan sôm têj in, “Pômdau, tôm Jon kêdôhôn in ndê sênjomi, dec êmdôhôn yac bu aten mbec.” 2 Ma Yisu sôm, “Têj ndoc mac bu aten mbec, nan aten bocdec bu:

Daman, am nem naê lau sênem dabun man.

Mwen ti lau hon si Pômdau.

3 Tôm bêc hon kêj yac mba gö têj yac.

4 Suc yac mba sac kwi, bu lau hon nan sêkôm sac têj yac, nan asuc si sac natôp kwi bocdinan.

Ma yob yac bu lêtôm tap yac sa dom.”

5-6 Ma in gic têku yom ma sôm, “Akôc gauc pi mac daôm nem lêj nan aten gên têj nem dawami. Mboe am nem naclej senj bali-nga dan men

hóc asê têj ôbwêc, ma am pônnda gên danen-nga bu kêj têj in. Ma têj timaninhu am bu têj am nem dawam dan ndi, ma sôm têj in, ‘Oê dawan, kêj gö natô têj aö bu wakênj têj aö nen silip nan kwahic dec menj hóc asê.’ 7 Am gauc gêm bocke? Am dawam dinan oc ô nem yom yêc andu nalôm ma sôm, ‘Kêj nawapac têj aö dom! Aö gac gatam ahuc su, ma anenj balêkoc sêyêc bêc su. Gitôm dom bu watisa ma wakênj gên dan têj am!’ In oc sôm bocdinan, a? 8 Aö wasôm têj am, bu am nem dawam oc tisa ma kêj gên têj am, magoc in oc kêj tu am dawam in-nga dom. In oc kêj gên têj am tôm am ndac, nahu bu am pônnda daôm ma mayam pac tu ndac in-nga.

9 “Bocdinan aö wasôm têj mac. Atenj gên têj Anötö, dec oc akôc nandô, anjalê in ti ndê lên, ma oc atap sa, ma amati gatam, dec oc léc su têj mac. 10 Bu Anötö kêj gên têj lau hon nan sêndac in, ma lau hon nan sênjalê in ti ndê lên, nan oc sêtap sa, ma nac nan sêmati gatam, nan oc léc su têj nac.

11 “Damba dan, bu atungac tenj i, dec oc kêj mboc wêm dan têj in dom. 12 Ma atungac bu ndac mbac n agulu, goc damba oc kêj gapin gap têj in dom. 13 Mac lau sac, tigenj atoc nem balêkoc sa na gên nayham-nayham. Magoc Damam nan mbo undambê in gitên enj, ma oc kêj Nalau Dabun têj lau nan sêtenj in.”

Yisu ndê nacjai nahu

(Mat 12:22-32; Mak 3:23-27)

14 Têj ndoc dan Yisu soc nalau sac awha mba dan su yêc ngac dan. Têj têm nalau sac hu ngac awha mba dau sinj, nan ngac dau gic hu sôm yom asê, ma lau tonj atu nan sêlic, nan sêhêdaê.

15-16 Lau natô bu sênjahê Yisu, dec sêndac in bu kôm gên dalô dan bu tôle asê bu in kôc nacjai yêc Anötö ndê. Ma lau natô sêsôm, “Nalau sac si natau †Belsebal kêj nacjai têj Yisu, ma bocdinan in soc nalau sac su.”

17 Yisu kêyalê nac si gauc, ma sôm, “Lau gamej dan bu sêwhê dau kôc, dec nac si nacjo oc sêsenj nac su. Ma

gôlôwac dan bu sêwhê dau kôc, dec nac oc sêlhac nanga dom, ma nac si nacyo oc sêku nac dulu. ¹⁸ Ma Sadan bocdinañ. In bu kêñ kisa in ndê ñalau sac, dec in ndê gôlin oc niñga. Bocke dec mac asôm bu aô gasoc ñalau sac su ña Belsebal ndê ñaclai. ¹⁹ Mac asôm bu aô gakôc ñaclai yêc Belsebal, dec gasoc ñalau sac su. Ma bocke? Mac nem sênomi nan sem gwelen sêsoc ñalau sac-nga sêwhin, nan mac angôlin yom dau pi nac whin, a? Nac oc sêlic mac nem yom bu so ma sêmatôc mac! ²⁰ Aô gasoc ñalau sac ña Anötö ndê ñaclai, bocdinañ anyalê bu Anötö ndê ñaclai bu nem gôlin gên hon, nan hóc asê mac su.

²¹ “Sadan in gitôm ngac ti licwalô atu nan kôc in ndê wapa sin-nga, ma yob in ndê andu. Oc tòm dom bu lau sêngaho ngac kain dinañ ndê gên dan. ²² Tigen ngac ti licwalô atu nan hóc gêlêc in ndê bu ndic sin têt in ma ku in dulu, dec in oc kôc in ndê wapa sin-nga su, ma whê in ndê wapa hon kôc. ²³ “Asa nan kalhac whin aô dom, nan ti anen nacyo. Ma asa nan gic lau sa sêtêt aô sêmen dom, nan soc nac su yêc aô.”

Nalau sac sênsalê mala nan yêc ñambwa

(Mat 12:43-45)

²⁴ “Têt ndoc ñalau sac dan sa yêc ñamalac dan, nan gitôm in kégih mbo gameñ sawa ma kêsâlê mala êñwhan dau-nga. Tigen têt ndoc in tap sa dom, nan in oc sôm têt dau, ‘Aô wambu wandi wasôc andu nan aô gahu sin su.’ ²⁵ Ma in oc mbu ndi, ma tap sa bu ñamalac dau ndê ñalôm yêc ñambwa, gitôm andu sawa nan sêmasañ ñawasi sa. ²⁶ Dec in oc sa ndi, kôc ñalau sac 7 nan sac sambuc sêhóc gêlêc in su, nan sêmen, ma nac hon oc sêsôc andu dinañ sêndi ma sêmbô dinañ. Bocdinañ ñawapac nan tap ñamalac dau sa, nan hóc gêlêc ñawapac ñamata-nga-nga su.”

²⁷ Yisu sôm yom dinañ, ma awhê dan yêc lau ton atu ñalôm ta yom ma

sôm, “Am dinam nan kôc am ma kêñ su am, nan tap Anötö ndê mwasiñ sa su.” ²⁸ Ma Yisu sôm, “Lau nan sêngô Anötö ndê yom ma sêkôc sa ti danga wambu, nan oc sêtap Anötö ndê mwasiñ sa hóc gêlêc su.”

Lau sêndac Yisu bu kôm gên dalô
(Mat 12:38-42)

²⁹ Lau daêsam nan sêmbô sêwhin Yisu, nan si ton kêsôwec napan. Ma in sôm, “Lau têt dindec-nga nac lau sac. Sêndac gên dalô, magoc Anötö oc têt gên dalô tigen têt nac, tòm gên dalô nan in kôm pi Jona. ³⁰ Anötö kêkin Jona têt lau Ninewa gitôm gên dalô dan, ma ñalên tigen gên nan oc hóc asê ñamalac ndê Atu, nan oc ti lau têt dindec-nga si gên dalô.

³¹ “Mun-nga, Kwin Siba-nga* kêsêlên sen balin, bu ngô Kin Solomon ndê yom ti gauc atu-tu. Ma kwahic dec ngac nan hóc gêlêc Solomon su mbo dec, tigen lau têt dindec-nga sêpu in ndê yom. Tu dinañ-nga, kwin dau oc tisa akên lau batê têt ndoc Anötö oc êmatôc lau, ma in oc hoc lau têt dindec-nga si sac asê. ³² Ma ñalên tigen, têt béc ñambu-nga lau Ninewa oc sêtisa sêwhin lau têt kwahic dec-nga, ma nac oc sêhoc lau dindec si sac asê. Nahu bu lau Ninewa sêngô Jona ndê yom ma sem si ñalôm kwi. Ma kwahic dec, ngac nan hóc gêlêc Jona su mbo dec, tigen lau kwahic dec-nga sem dau kwi dom.”

Ñamalac si tandô gitôm ya ñawê
(Mat 6:22-23)

³³ “Yac datun lam asê tu bu dasin kwi me tanatôc ña suc ahuc dom. Mba! Dakên êngalên lhu, bu lau nan sêsôc sêmen nan sêlic ñawê.

³⁴ “Am nem tanôm gitôm ya ñawê nan têt sen têt am. Bocdinañ am nem tanôm bu wê am sa lêt ñayham, dec am oc gacgen mbo ñawê ñalôm. Magoc tanôm bu wê am sa lêt sac-nga, dec am gacgen mbo ñasec ñalôm. ³⁵ Tu dinañ-nga dec yob daôm ñapep bu

* **11:31:** Kwahic dec dasam gameñ Siba-nga bu ‘Arabia.’ Min pi Kwin Siba-nga sêto yêc 1 Kin 10:1-13.

ɲawê naŋ yêc nem ɲalôm, naŋ mbac e ɲasec sa dom. ³⁶ Ma am bu sap lêng ɲawê-ɲga dôŋ ɲapaŋ, ma ndic ahê lêng ɲasec-ɲga, dec ɲawê oc nem am nem ɲalôm sambuc ahuc, tòm lam daŋ pò am.”

Yisu pu lau Palêsai ti lau yomsu-ɲga

³⁷ Yisu gic bata yom dinaŋ su, goc Palêsai daŋ kêgalêm in bu neŋ gêng whin in. Yisu sôc ɲgac dau ndê andu gi ma ndôc sic ndôc tebo. ³⁸ Ma Palêsai dau hêdaê bu Yisu gêng gêng magoc kêgwasin amba muŋ su dom. ³⁹ Goc Pômdau sôm têng in, “Mac lau Palêsai atôm laclhu ti pele naŋ sêngwasin ɲadômbwê-ɲga ɲawasi sa, magoc ɲalôm ɲadômbwi yêc dôŋ yêc. Bu mêtê tamgatu gêng ma mêtê sac hôc mac nem ɲalôm ahuc. ⁴⁰ Mac lau gauc mbasi-ɲga. Anötö naŋ kêmasaŋ ɲamalac ɲamlic ti gêng awê-ɲga naŋ kêmasaŋ ɲalôm-ɲga whin. ⁴¹ Tamwalô lau ɲalôm sawa, ma akêŋ nem ɲalôm sambuc tu anem ɲac sa-ɲga, ma bocdinaŋ dec mac nem ɲamlic ti ɲalôm whin oc ɲawasi sa yêc Anötö aŋgô-ɲga.

⁴² “Oyaê. Mac lau Palêsai awhê nem gêng ôm-ɲga sauŋ-sauŋ hoŋ kôc ti toŋ amanlu, ma akêŋ toŋ tigen ti da têng Anötö. Mac akôm gêng sauŋ dinaŋ, tigen mac ahu gêng atu sin. Mac amatôc lau si yom ɲapep dom, ma atac whin Anötö su dom. Gêng sauŋ naŋ mac akôm, in ɲayham, magoc akôm yêc gêng atu-tu whin bocdinaŋ. ⁴³ Oyaê. Mac lau Palêsai atac whin bu andôc lau tiwaê si pôn yêc lôm wê-ɲga, ma atac whin bu lau sêtoc mac sa atôm lau tiwaê yêc malac lôm. ⁴⁴ Oyaê. Tu mêtê sac naŋ hôc mac nem ɲalôm ahuc, dec mac atôm nom naŋ sêŋsuhun ɲgac batê daŋ yêc ɲalôm, ma lau sêŋyalê dom ma sêŋsêlêŋ sêmbo ɲahô.”

⁴⁵ Gwalam akwa yomsu-ɲga daŋ ngô Yisu ndê yom dinaŋ ma sôm, “Kêdôhônwaga, am sôm yom dinaŋ pi lau Palêsai, ma am pu yac lau yomsu-ɲga whin.” ⁴⁶ Ma Yisu sôm, “Oyaê. Mac lau yomsu-ɲga akêŋ yomsu daêsam têng lau naŋ kêng wapac

ɲac ɲandô, tigen mac daôm akôm gêng daŋ bu anem ɲac sa tu sêhóc ɲawapac dinaŋ-ɲga dom.

⁴⁷ “Oyaê. Mac amasaŋ sêhô bu atoc propet akwa-kwa sa, magoc mac daôm apami sic propet dau ndu. ⁴⁸ Bocdinaŋ mac atôc asê bu mac alic gêng naŋ apami sêkôm, naŋ bu ɲayham. ⁴⁹ Anötö kêyalê gêng hoŋ, dec hoc yom asê gwanaŋ pi mac apami bocdec bu, ‘*Aô wanŋin lau propet ma lau aposel sêtêng ɲac sêndi, magoc ɲac oc sêndic propet ɲatô ndu, ma sêkôm mêtê sac têng ɲatô.*’ ⁵⁰ Bocdinaŋ mac lau têm dindec-ɲga oc awêkain ɲagêyô awhin apami, tu propet hoŋ si dac naŋ sêkêc sin-ɲga, têng têm ɲamata-ɲga andô e meŋ. ⁵¹ Aêc, Abel in ɲgac ɲamata-ɲga, ma Sekaria in ɲgac ɲambu-ɲga, propet naŋ ɲac sic ndu yêc lôm dabun, ma alta naŋ kalhac lôm dabun ɲasactô, naŋ ɲalhu. Aêc, aô wasôm têng mac, lau têm kwahic dec-ɲga oc sêtap matôc sa pi lau hoŋ dinaŋ si dac.

⁵² “Oyaê. Lau daêsam takwê mac gwalam akwa yomsu-ɲga bu awhê Anötö ti ndê lêng sa têng ɲac, magoc mac am ɲac sa ɲapep dom. Mac atôm lau naŋ sêyob ki gatam-ɲga, ma sêtec bu sêkac sa têng lau naŋ bu sêsôc sêndi. Mac daôm aŋyalê Anötö ti asôc in ɲapu dom, ma mac alhac lau naŋ bu sêŋyalê in ti sêsôc in ɲapu, naŋ ahuc.”

⁵³ Yisu gic bata yom dinaŋ ma hu andu dau sin. Ma lau Palêsai ti lau naŋ sêndôhôn yomsu, naŋ sic hu sêkêŋ kisa in ɲandô. ɲac sêndac in pi gêng daêsam, ⁵⁴ sêŋsahê bu sêtim in bu sôm yom giso, dec oc tòm bu sêmatôc in.

12

*Yisu ndê yom ɲatô
(Mat 10:26-33)*

¹ Têng têm dinaŋ lau daêsam andô, tausen ma t ausen, sêkôm mwasac bu sêtigasuc Yisu e sêngapiŋ dau sa. Ma Yisu sôm yom têng in ndê ɲgacsêŋomi bocdec bu, “Ayob daôm ɲapep bu lau Palêsai si mêtê sac lom mac dom. ɲac sêsôm yom ɲayham magoc ɲac dau

sêkôm nandô sa dom. Mêtê dau gitôm yist nanj tòm bu nem bolom ahuc njagahô enj.

² Gênj honj nanj lau sem ahuc, ma gênj honj nanj yêc sinj dau, nanj oc menj sa tiawê. ³ Yom bocke nanj mac asôm têtj daôm têtj ôbwêc, nanj lau oc sêngô têtj acsalô. Ma yom nanj mac asôm malô têtj daôm yêc andu njalôm, nanj oc sêsôm asê yêc malac lôm. ⁴ Anej lau mac anjô. Atôc lau nanj bu sêndic mac ndu-nga dom, bu tinjambu njac sêtôm dom bu sêkôm gênj danj tiyham têtj mac. ⁵ Tigenj aô wasôm têtj mac bu atôc Anötö, ma asôc inj njapu. Bu têtj ndoc mac ambac ndu su, inj ndê njac lai yêc bu tuc mac asip lambwam andi. Aêc, aô wasôm têtj mac, atôc inj!

⁶ “Akôc gauc pi mbac kecsoc nanj lau sêlic bu gênj njambwa. Tigenj Anötö oc ênjliinj njac si danj sinj dom. ⁷ Ma Anötö tac whinj mac hóc gêlêc mbac saun-saun daêsam su. Yomandô! Anötö kêyalê mac e pi sa, gitôm inj sê mac nem kêclauj honj sa timala. Bocdinaj atôc daôm dom.

⁸ “Aô wasôm têtj mac bu asa nanj sôm asê yêc lau anjô-nga bu inj kênj whinj aô, nanj Njamalac ndê Atu oc sôm njamalac dau ndê njacê asê yêc Anötö ndê anjela anjô-nga. ⁹ Tigenj asa nanj sêc inj ndê kênj whinj aô-nga ahuc yêc lau anjô-nga, nanj Njamalac ndê Atu oc sêc inj ahuc yêc Anötö ndê anjela anjô-nga bocdinaj. ¹⁰ Asa nanj bu sôm yom sac pi Njamalac ndê Atu, tigenj tinjambu kac ndê njalôm kwi, nanj Anötö oc suc inj ndê sac kwi. Tigenj asa nanj sôm yom sac sambuc pi Njalau Dabun, nanj Anötö oc suc inj ndê sac kwi dom.

¹¹ “Tinjambu lau oc sêkôc mac dônj tu mac akênj whinj aô-nga. Njac oc sêwê mac atênj lau bata Israel-nga andi, bu sêmatôc mac yêc njac si lôm wê-nga. Ma njac oc sêkênj mac alhac gôlinjwaga ma lau ti njac lai anjô-nga bocdinaj. Têtj ndoc dinaj, ahêgo daôm tu yom asôm ma aô têtj njac-nga dom. ¹² Bu Njalau Dabun oc êndôhônj mac ma kênj yom têtj mac tu asôm-nga têtj ndoc dinaj.”

Yom gôlinj pi njac ti lêlôm

¹³ Njac danj yêc lau tonj atu dinaj njalôm ndac Yisu bocdec bu, “Kêdôhônjwaga, sôm têtj aô dôwanj bu whê damanj ndê wapa lênsêm kôc ma kênj njatô têtj aô.” ¹⁴ Magoc Yisu sôm, “Am njô su nanj. Anötö kêyalinj aô sa ti am nem njac êmatôc yom-nga me njac whê wapa kôc-nga dom.” ¹⁵ Goc inj sôm têtj lau honj, “Ayob daôm njapep bu tamgatu wapa nom-nga dom. Bu njamalac si njahu sêmbo tali-nga sip awa ti wapa daêsam nanj sic sa-nga, nanj dom.”

¹⁶ Ma inj sôm yom gôlinj danj têtj njac bocdec bu, “Njac ti lêlôm danj mbo, ma gênj nanj inj sô yêc ndê nom gêm njandô daêsam andô. ¹⁷ Dec inj gauc gêm têtj dau, ‘Aô wakôm sake? Anej andu wakênj gênj njandô sôc-nga oc nditôm dom.’ ¹⁸ Bocdinaj dec inj sôm, ‘Aô wakôm gênj bocdec. Aô wasenj andu akwa-kwa honj su, ma wakwê andu wakuc njatô nanj atu andô. Ma yêc dinaj, aô wandic anej gênj njandô ti wapa honj sa. ¹⁹ Ma aô wasôm têtj dauj, ‘Aô gac gênj njayham daêsam sa, gitôm bu oc wambo yala daêsam. Aô wanjwhanj dauj, ma wanenj ti wanôm gênj ma watisambuc.’ ” ²⁰ Magoc Anötö sôm têtj inj, ‘Am njac gauc mbasi-nga! Ôbwêc dec am oc mbwac ndu. Ma wapa nanj am gic sa tu daôm-nga, nanj oc ti asa ndê?’ ” ²¹ Goc Yisu sôm, “Lau honj nanj sic wapa daêsam sa tu dau-nga, magoc sêmbo sêtôm lau njalôm sawa tu sênyalê Anötö ti ndê mêtê dom-nga, nanj lau gauc mbasi-nga bocdinaj.”

Dahêgo dauj dom (Mat 6:25-34)

²² Ma Yisu sôm têtj inj ndê njacsênomi, “Bocdinaj dec aô wasôm têtj mac, ahêgo daôm tu gênj anej-nga, me tu njakwê asôc-nga dom. ²³ Bu Anötö kênj mac ambo tamli, ma gênj dinaj inj gênj atu. Gênj danenj-nga inj gênj atu dom. Ma Anötö kênj mac nem njamlic njagênj honj. Dinaj inj gênj atu, ma njakwê asôc-nga inj gênj atu dom.

24 “Akôc gauc pi mbac ko. Nac sêsô gêñ dom, ma sic gêñ ñandô sa dom. Nac si andu gêñ ñandô-nga mbasi, tigen Anötö gôlôm ñac. Ma Anötö tac whiñ mac ñamalac hóc gêlêc mbac hon su. 25 Ma mac nem asa, bu hêgo dau dec oc tòm bu ndic têku ndê têm mbo tali-nga? 26 Mac atôm dom bu akôm gêñ sauñ andô dinañ, bocdinañ tu sake-nga mac ahêgo daôm pi gêñ ñatô?

27 “Ma akôc gauc pi ñaola ñayham nañ sêpo sêlhac kwan ñalôm. Sêkôm gwelen dom, ma sêmasañ ñakwê dom, tigen aö wasôm têt mac, bu Kin Solomon in sôc ñakwê ñayham andô, magoc in ndê gôlôn ti ñawasi hóc gêlêc ñaola dinañ dan su dom. 28 O mac lau nañ akêt whiñ gwalec, anğô! Kwan ti ñaola nom-nga sêlhac bêc daêsam dom, ma lau oc sêkêt ya neñ su, magoc Anötö kêt gêt dau ti ñadalô ñayham ma yob ñapep. Ma bocdinañ, anjalê bu yom ñandô, Anötö oc yob mac ma kêt ñakwê têt mac whiñ. 29 Ahêgo daôm pi gêt aneñ ti anôm-nga dom, ma ambo ti ñalôm ñawapac dom. 30 Lau sambuc nañ sênjalê Anötö dom, nañ sêhêgo dau pi gêt kain dinañ ñapañ, magoc Damam undambê-nga kêtjalê su bu mac apônđa gêt dau. 31 Ahêgo daôm tu gêt dinañ-nga dom, magoc akôm ñanga bu atap malam sa yêc Anötö ndê gôlin ñapu. Ma in oc yob mac tu gêt nom-nga-nga whiñ. 32 O aneñ lau, atôc daôm dom. Bu mac nem Damam undambê-nga tac whiñ bu ti mac nem Kin ma kôc mac sa andôc in ndê gôlin ñapu.”

*Tañsalê awa ñandô undambê-nga
(Mat 6:19-21)*

33-34 “Aö wasôm têt mac, bu gameñ bocke nañ mac nem awa yêc, nañ mac oc ahê gauc pi ma atac whiñ ñapañ. Bocdinañ akêt nem wapa nom-nga têt lau sênemlhi, ma akêt nem awa tu anem lau ñalôm sawa sa-nga. Ma apo gêt undambê-nga sa ti nem awa ñandô, nañ oc yêc ñayham ñapañ. Lau kañ oc sêtôm dom bu sênem kañ, ma gêt dan oc kôm tisac dom.”

Tamasañ dauñ tu Pômdau mbu meñ-nga

(Mat 24:42-51)

35-36 “Amasañ daôm ñapep. Ambo atôm lau akiñ nañ sêsôc ñakwê gwelen-nga sa, ma sêtun si lam asê ma sêhôn si ñadau bu mbu meñ akêt mwasiñ nem awhê-nga. Têt ndoc ñac si ñadau mbu meñ ma êmati gatam, nañ ñac oc sêkac gatam sa têt in ñagahô. 37 Ñadau bu mbu meñ ma tap lau akiñ sa, nañ sêmasañ dau gwanañ ma sêhôn in sêmbo, dec ñac oc sêtap mwasiñ atu sa yêc in. Aö wasôm yomandô, ñadau dau oc meñ, sôc ñakwê tôm lau akiñ sêsôc, kêt ñac sêndôc tebo, ma nem akiñ ñac. 38 Ñadau bu meñ têt timaniñhu me têt ôbwêc lôm, ma tap ñac sa sem ali ma sêhôn in sêmbo, dec in oc êmwasiñ ñac êñlêc. 39 Tigen anğô su nañ! Lau kañ sêkêt puc pi ndoc sêmeneñ-nga dom. Andu ñadau dan, bu êñjalê ndoc nañ ñgac kañ dan oc meñ, dec in oc yob in ndê andu ñapep bu ñgac kañ dinañ sôc meñ dom. 40 Ma mac bocdinañ, amasañ daôm ñapep ma anem ali ñapañ, bu ñamalac ndê Atu oc mbu meñ têt ndoc nañ mac akêt batam, nañ dom.”

41 Têt dinañ Pita sôm, “Pômdau, am sôm yom gôlin dinañ bu yac ñgacsênomi anğô, me bu lau hon sênğô?” 42 Ma Pômdau ô yom ma sôm, “Mac nem asa in gitôm ñgac akiñ ñayham ma ti gauc? ñgac akiñ kain dinañ ndê ñadau bu lhô têt gameñ dan ndi, goc in oc kêt in yob lau akiñ ñatô ma kêt gêt daneñ-nga têt ñac tôm ñandoc. 43 Ma têt ndoc ñadau mbu meñ ma tap in sa kôm in ndê gwelen ñapep mbo, nañ in oc lic in ñayham ma kôm ñayham têt in. 44 Yomandô! Ñadau oc kêt in yob in ndê wapa hon. 45 Magoc ñgac akiñ sac oc sôm têt dau, ‘Aneñ ñadau oc mbu meñ ñagahô dom.’ Goc in oc ndic lau akiñ ñatô, ma neñ gêt ñawahô ti nôm wain e êñin in. 46 Ñadau oc mbu meñ hóc asê têt bêc ti acgatu nañ ñgac akiñ dau kêt bata, nañ dom. Ma in oc kêt ñagêyô

sac sambuc tɛn in, ma soc in su ndi bu mbo whin lau nan dan gapɛc ma sɛkɛn whin dom.

⁴⁷ “Ngac akin nan kɛyalɛ gɛn nan in ndɛ ndau tac whin bu in kɔm, tigen tec bu kɔm ma kɛmasan dau dom, nan oc tap ngagɛyɔ atu sa. ⁴⁸ Magoc ngac akin nan kɛyalɛ gɛn nan ndau tac whin bu in kɔm, nan dom, dec kɔm mɛtɛ sac nan gic waɛ bu in tap ngagɛyɔ sa, nan oc kɔc ngagɛyɔ saun. Lau hon nan sɛtap mwasiŋ sa yɛc Anɔtɔ, nan in takwɛ nac bu sɛkɔm gwelen na mwasiŋ dinan e nem ndandɔ. Ma nac nan sɛtap mwasiŋ atu sa, nan in takwɛ ndandɔ daɛsam.”

Lau oc sɛwhɛ dau kɔc tu Yisu-nga (Mat 10:34-36)

⁴⁹ Ma Yisu gic tɛku yom ma sɔm, “Aɔ gasip nom gameŋ bu wakɛn ya ɛnsahɛ lau nom-nga, ma aɔ atac whin bu ya dau lom asɛ ngahɔ. ⁵⁰ Aɔ dauŋ oc wahɔc nawapac ti ndandɛ atu, nan gitɔm busanŋu kain dan tu waliŋ-nga. Ma aɔ wapɔ sim dauŋ ndandɛ e gɛn dau ndandɛ sa. ⁵¹ Gauc nem bu aɔ gameŋ bu wahɛ wamba lau dom. Mba! Tu aɔ-nga dec lau oc sɛwhɛ dau kɔc. ⁵² Tɛn kwahic dec ma ndi, lau nan sɛmbo andu dan, nan oc sɛwhɛ dau kɔc tu aɔ-nga. Lau aman dan bu sɛmbo, goc lu oc sɛkɛn kisa tɔ, ma tɔ oc sɛkɛn kisa lu. ⁵³ Tu aɔ-nga dec nac oc sɛwhɛ dau kɔc. Damba lu atunŋac oc sɛkɛn kisa dau, ma dinda lu atuwɛ oc sɛkɛn kisa dau. Ma lawawɛ akwa lu lawawɛ wakuc oc sɛkɛn kisa dau bocdinaŋ.”

Tanjalɛ ndoc

⁵⁴ Ma Yisu sɔm tɛn lau toŋ atu, “Mac bu alic dao yec sambuc dan puc pi meŋ, dec mac asɔm bu u oc ndic, ma u gic. ⁵⁵ Ma muasa bu ɛnsɛlɛn, dec mac asɔm bu gameŋ oc ndandɛ sa, ma gameŋ ndandɛ sa. ⁵⁶ Mac lau atim yom lau-nga! Mac alic gɛn dalɔ nom-nga ti umbon-nga ma mac atɔm bu anyalɛ ndoc. Ma bocke dec mac alic gɛn hon nan aɔ gakɔm yɛc nom, magoc mac nem gauc sa pi aɔ neŋ nahu lec dom.

⁵⁷ “Oc tɔm bu mac ansahɛ gɛn hon tu bu anyalɛ lɛn bocke in lɛn gitɛn,

magoc tu sake-nga mac akɔm dom? ⁵⁸ Anŋɔ! Am asa nan nem tɔp bu yɛc nmalac dan, ma in bu wɛ am tɛn ngac ɛmatɔc yom-nga, nan goc ɛmsahɛ bu ɛmasan yom whin in tɛn ndoc amlu ansɛlɛn ambo seŋ. Ma bocdinaŋ ngac dau oc kɛn am tɛn ngac ɛmatɔc yom-nga dom. Bu mba, mboe ngac ɛmatɔc yom-nga o c kɛn am tɛn ngac yob gapocwalɔ-nga, ma in oc kɛn am sɔc gapoc-walɔ ndi. ⁵⁹ Aɔ wasɔm tɛn am bu am oc ndɔc gapocwalɔ napan e am ndic nem tɔp hon pacndɛ.”

13

Danem dauŋ kwi bu dandiŋan dom

¹ Tɛn ndoc dinan lau natɔ sɛmbo sɛwhin Yisu, ma nac sic miŋ yom pi lau Galili-nga natɔ. Lau dinan sic domba ndu bu sɛkɛn ti da, ma gɔlinwaga Pailot ndɛ lau sɛmeŋ ma sic nac ndu ma sɛngaluŋ nac si dac whin domba si dac. ² Yisu ngɔ nac si yom dau, goc ndac, “Mac gauc gɛm bocke? Lau Galili-nga dinan si sac hɔc gɛlɛc lau Galili-nga natɔ si sac su, ma bocdinaŋ nawapac dinan hɔc asɛ nac, a? ³ Aɔ wasɔm, mba! Tigen mac bu anem nem nalɔm kwi dom, dec mac oc andinaŋ. ⁴ Gauc nem andu baliŋ nan lau sɛkwɛ yɛc Siloam, nan ku sa ma sec lau 18. Mac gauc gɛm bocke? Lau 18 dinan si sac hɔc gɛlɛc lau Jerusalem-nga si sac, a? ⁵ Aɔ wasɔm tɛn mac, mba! Tigen mac bu anem nem nalɔm kwi dom, dec mac hon oc andinaŋ.”

⁶ Goc Yisu sɔm yom gɔlin dan bocdec bu, “Yɛc ngac dan ndɛ ɔm wain-nga, a kiŋ dan kalhac. Ma ngac dau gi kɛsalɛ a kiŋ ndandɔ, magoc tap sa dom. ⁷ Dec in sɔm tɛn ngac nan yob in ndɛ ɔm, ‘Tɔm yala tɔ aɔ gameŋ kasalɛ ndandɛ yɛc a kiŋ dindec, ma gatap sa dom. Lɛn dulu, bu a dau pɔc gameŋ ahuc ma gɛm ndandɛ dom.’ ⁸ Tigen ngac yob ɔm-nga sɔm, ‘Aneŋ ndau, hu siŋ lhac yala dan tiyham. Aɔ wandic gwelec ma wahɔc nom pi nahu. ⁹ In bu nem ndandɛ tɛn yala

wakuc, dec oc ñayham. Ma bu nem ñandô dom, nañ goc am lêñ dulu.’ ”

Yisu kôm awhê bôlin ñayham sa têt bêt Sabat-nga

¹⁰ Têt bêt Sabat-nga ñay, Yisu kédôhôn lau mbo lôm wê-nga ñay. ¹¹ Ma awhê ñay mbo, nañ ñalau sac kôm in ndôc bôlin tôm yala 18. In kêsêlên kênkôn ma gitôm dom bu in lhac solop. ¹² Yisu gêlic in ma ta in meñ, goc sôm, “O awhê ñay, aô bu wasen gêt nañ sô am dôn, nañ su.” ¹³ Goc Yisu kên amba sac in, ma ñagahô in kalhac tisolop, ma kêpin Anötö.

¹⁴ Tigen ñgac bata nañ yob lôm wê-nga ñay, in tac ñandê bu Yisu kôm awhê ñay ñayham sa têt bêt Sabat-nga. Dec in sôm têt lau, “Bêt 6 yêc bu ñayham sa, dec amên têt bêt Sabat-nga dom. Amên têt bêt 6 ñay ñay.” ¹⁵ Magoc Pômdau ô in ñê yom ma sôm, “Mac lau atim yom lau-nga. Mac hon akôm gwelên têt bêt Sabat-nga têt ndoc mac ambwala nem donki ti makao su, ma awê ñac sêsa si bu sênôm bu. ¹⁶ Awhê ñay in Abraham ñê apawê ñay, ma Sadan sô in dôn tôm yala 18 su. Tu sake-nga dec ñay ambwala in su têt bêt Sabat-nga dom?” ¹⁷ Yisu ñê yom ñay kôm in ñê ñay hon maya atu. Tigen lau ñay amên ñayham pi gêt ñayham hon nañ in kôm.

*Yom gôlin pi gêt ñayham sañ
(Mat 13:31-32; Mak 4:30-32)*

¹⁸ Ma Yisu ñay lau ñay, “Anötö ñê gôlin kêsôwec ñalên bocke? Aô wanem dôn pi gêt sake bu wawhê sa? ¹⁹ Anötö ñê gôlin gitôm ñayham sañ andô ñay, gitôm a soc ñayham. ñay ñay kôc sa gi ma sô yêc ñê ôm, ma tinambu gêt ñay po ti a atu, ma mbac lôlôc-nga sêmên sêhê si ñay yêc ñayham.”

*Yom gôlin pi yist
(Mat 13:33)*

²⁰ Ma in sôm yom gôlin ñay tinambu bocdec bu, “Aô wanem dôn Anötö

ñê gôlin pi gêt sake bu wawhê sa? ²¹ Aô wanem dôn pi yist, nañ awhê ñay kên sip plawa lôn atu ñay ma kêtalon. Ma ñay sañ en yist ñay kôm plawa hon suñ.”

Gatam undambê-nga sañ andô

²² Tinambu Yisu kêsêlên hêganôn Jerusalem gi. In golom-golom malac atu-tu ti sañ-sañ hon, ma kédôhôn lau. ²³ Ma ñaymalac ñay ñay in, “Pômdau, Anötö oc kôc lau tigen-tigen sa sêndôc undambê, me lau ñayham?” Ma Yisu ô yom ma sôm têt lau, ²⁴ “Lau ñayham oc sênshê bu sêsôc gatam sêndi, magoc ñay oc sêtôm dom, bu gatam ñay sañ andô. Boc ñayham akôm ñayham bu asôc gatam ñay andi. ²⁵ Andu ñayham bu tisa ma ñay gatam ahuc, dec mac oc alhac awê, amati gatam ma asôm, ‘Pômdau, lêc gatam su têt yac.’ Magoc in oc sôm têt mac bu, ‘Mac lau ñayham amên akên ñê? Aô kayalê mac dom.’ ²⁶ Ma mac oc asôm, ‘Yac an gêt ti anôm gêt awhên am, ma am kédôhôn lau yêc yac mba malac lôm.’ ²⁷ Tigen in oc sôm, ‘Mac lau ñayham amên akên ñê? Aô kayalê mac dom. Alhê su yêc aô, mac lau akôm sac-nga!’ ²⁸⁻²⁹ Têt têt tinambu-nga, mac oc alic Abraham, Aisak ma Jakob ti p ropet akwa-kwa hon sêndôc Anötö ñê gameñ undambê-nga. Ma lau oc sêmên akên nom ñayham hon, ma sêmên mwasin atu yêc undambê. Magoc Anötö oc êmasuc mac su andi ambo gameñ ahôc ñandê-nga, ma yêc ñayham mac oc atan, ma mac nem lôm êñsin pi ñay. ³⁰ Anjô su nañ! Lau ñayham nañ kwahic dec sêti lau tinambu-nga, nañ oc sêti lau ñayham-nga, ma lau ñayham-nga oc sêti lau tinambu-nga.”

Yisu tan pi lau Jerusalem-nga

³¹ Têt ñayham ñay lau Palêsai ñayham sêtên Yisu sêmên ma sêsôm, “Hu gameñ ñayham sin ma lhê ndi, bu Herod tac whên bu ñayham am ndu.”

³² Magoc Yisu sôm têt ñay, “Mac andi asôm têt Herod, giam pôm ñayham, ‘Acsalô lec ma lañsê aô oc wasoc ñayham sac su, ma wakôm lau gêtambac

ņayham sa. Ma tēņ bēc titō-ņga aō oc wandic dabiņ aneņ gwelen.’³³ Aō oc wakōm aneņ gwelen tōm bēc ņatō, ma tiņambu aō watēņ Jerusalem wandi. Mac lau Israel-ņga ac propet daēsam ndu su yēc Jerusalem, ma bocdinaņ dec aō gac waē bu wapi wandi wawhiņ.

³⁴ “O Jerusalem, Jerusalem. Mac ac Anōtō ndē lau propet ndu, ma lau gitēņ naņ iņ kēkiņ tēņ mac, naņ mac atuc ņa hoc ndu. Ndoc daēsam aō tac whiņ bu wandic mac lau sa asōc Anōtō ndē gōliņ ņapu tiyham, gitōm mbac dalec dinda gic ņatu sa sōc ņamakē ņapu. Tigeņ mac atec.³⁵ Bocdinaņ Anōtō oc hu mac ti nem andu siņ. Ma aō wasōm tēņ mac bu mac oc alic aō tiyham dom e mac asōm, “Tampiņ Mesaya naņ meņ gēm Pōmdau aņgō.”

14

Yisu gēm ņgac ņamlic suņ daņ sa

¹ Tēņ bēc Sabat-ņga daņ, Yisu sōc ņgac bata daņ ndē andu gi bu neņ gēņ. ņgac bata dau iņ lau Palēsai si daņ, ma ņac si lau ņatō tatiņ Yisu sēmbo. ² Yisu gēlic ņgac gēmbac daņ ndōc, naņ amba ti gahi suņ. ³ Goc iņ ndac lau Palēsai ti gwalam akwa yomsu-ņga bocdec bu, “Yac bu dakōm lau ņayham sa tēņ bēc Sabat-ņga, dec oc taņgili yomsu Sabat-ņga, me mba?” ⁴ ņac sem dōņ ma sēō yom daņ dom, goc iņ kēmasec ņgac ti gēmbac dinaņ, kōm iņ ņayham sa, ma kēņ iņ kōlhō gi. ⁵ Ma iņ ndac ņac, “Mac nem balē daņ me doņki daņ bu peņ sip sē ņalōm tēņ bēc Sabat-ņga, dec mac oc akōm sake? Mac oc ahē iņ sa pi meņ, me ahu iņ siņ yēc?” ⁶ Ma ņac sētōm dom bu sēō iņ ndē yom.

Datoc dauņ sa dom

⁷ Yisu gēlic bu lau naņ ņgac bata dau kēgalēm ņac sa bu sēneņ gēņ sēwhiņ iņ, naņ atac whiņ bu sēndōc pōņ naņ gic lau tiwaē ņawaē. Dec iņ sōm yom gōliņ daņ tēņ ņac bocdec bu,⁸ “Lau bu sēkēņ aheņ am bu neņ mwasiņ nem awhē-ņga, naņ ndi ndōc lau tiwaē si pōņ dom. Mboe mwasiņ ņadau kēgalēm

ņgac tiwaē daņ naņ hōc gēlēc am su.⁹ Bu bocdinaņ dec iņ oc tēņ am meņ ma sōm, ‘Kēņ pōņ ņayham dindec tēņ ņgac atu dindec.’ Ma am oc tisa ti mayam, ma ndi ndōc pōņ ņambwa.¹⁰ Boc-dinaņ lau bu sēkēņ aheņ am bu neņ mwasiņ, naņ ndi ma ndōc pōņ ņambwa. Ma mboe ņadau oc meņ ma sōm tēņ am, ‘Aneņ silip, tisa ma mweņ ndōc pōņ ņayham.’ Ma bocdinaņ iņ oc po am nem waēm sa yēc ņacleņ hoņ aņgō-ņga.¹¹ ņalēņ tigeņ, lau naņ sētoc dau sa, naņ Anōtō oc ēņgwiniņ ņac. Ma lau naņ sēņgwiniņ dau, naņ Anōtō oc toc ņac sa.”

Tamwasiņ lau ņalōm sawa

¹² Ma Yisu sōm tēņ ņgac bata dau, “Am bu ndē mwasiņ bu lau sēneņ sēwhiņ am, naņ kēņ aheņ nem silip ti asidōwai, me lau ti lēlōm naņ sēndōc am nem malac, naņ dom. Am bu kōm bocdinaņ, dec tiņambu ņac oc sēkēņ aheņ am bu neņ gēņ whiņ ņac, ma mwasiņ dau ti am nem ņagēyō.¹³ Tēņ tēm am ndē mwasiņ daņ, naņ kēņ aheņ lau ņalōm sawa ti lau bōliņ ma lau tapec.¹⁴ Ma bocdinaņ am oc tap Anōtō ndē mwasiņ sa. ņahu bu lau dinaņ sētōm dom bu sēkēņ gēņ daņ ō nem mwasiņ tēņ kwahic dec. Magoc tēņ ndoc lau gitēņ sētisa akēņ lau batē-ņga, naņ Anōtō oc kēņ ņagēyō ņayham tēņ am.”

Yom gōliņ pi mwasiņ atu (Mat 22:1-14)

¹⁵ Lau naņ seņ gēņ sēwhiņ Yisu, naņ si ņgac daņ ņgō Yisu ndē yom dinaņ ma sōm tēņ iņ, “Lau naņ bu sēneņ mwasiņ atu yēc Anōtō ndē gameņ undambē-ņga, naņ oc atac ņayham hōc gēlēc.”¹⁶ Ma Yisu ō yom ma sōm, “ņgac daņ kēmasaņ mwasiņ atu daņ, ma kēņ aheņ lau daēsam.¹⁷ Tēņ mwasiņ dau ņabēc iņ kēkiņ ņgac akiņ daņ bu sōm tēņ lau naņ iņ kēgalēm ņac sa bu, ‘Ameņ, bu aō kamasāņ gēņ hoņ su.’¹⁸ Tigeņ ņac hoņ sētēc bu sēmeņ, dec sēmasaņ yom tēņ iņ. ņgac daņ sōm, ‘Aō waloc dom, bu aō gamlhi nom daņ su, ma kwahic dec

aö bu wasa wandi walic. Aö waten am bu hu aö sinj.’¹⁹ Ma dan sôm, ‘Aö waloc dom, bu aö gamlhi makao amanlu, ma kwahic dec aö bu wasa wandi ma warisahê nac tu sêkôm gwelen-nga. Waten am bu hu aö sinj.’²⁰ Ma dan tiyham sôm, ‘Kwahic dec aö gam awhê sa, bocdinañ gitôm dom bu waloc.’²¹ Bocdinañ ngac akiñ dau mbu gi ma gic miñ yom dinañ têtj in ndê nãdau. Ma yom dau kôm nãdau tac nãdê, dec in kêtj in ndê ngac akiñ tiyham ma sôm, ‘Nagahô sôc malac atu ndi, ma kôc lau nãlôm sawa ti lau bôlinj ma lau tapec sa sêmenj bu sênenj aö nenj mwasiñ.’²² Ma ngac akiñ kôm bocdinañ, goc mbu menj ma sôm, ‘Anej nãdau, aö gakôm gitôm am sôm, ma nasawa yêc dôñ yêc.’²³ Dec nãdau sôm têtj in, ‘Sa senj ma gamenj namakê-nga ndi, ma kac lau bu sêsôc sêmenj. Aö tac whinj bu anej andu menju.’²⁴ Yomandô aö wasôm têtj mac, bu lau nanj aö gakêñ ahenj têtj namata-nga, nanj si danj oc nenj anej mwasiñ dom.’”

Lêñ tanjuc Yisu-nga

²⁵ Lau daêsam sênsêlêñ sêwhinj Yisu, ma in kac dau kwi ma sôm têtj nac,²⁶ “Asa nanj têtj aö menj ma bu êñkuc aö, nanj atac whinj aö hóc gêlêc gêtj honj ndic nãwaê. Inj bu atac whinj damba me dinda, me in nawhê ma balêkoc, me asidôwai ti lhuwêi, me in dau ndê lêñ mbo-nga hóc gêlêc in ndê atac whinj aö, dec oc tôm dom bu in ti anej danj ma êñkuc aö.”²⁷ Asa nanj bu êñkuc aö, magoc tec bu hóc ndê a gicso dau, nanj gitôm dom bu êñkuc aö.

²⁸ “Mac nem danj bu kwê andu atu danj, nanj gêtj namata-nga in oc ndöc sic ma kôc gauc pi in ndê mone ti gêtj bu oc nditôm bu kwê andu dau sa, me mba.”²⁹ Inj bu kêtj alhõ sip nom ndi, magoc ndic dabinj andu dom, dec lau nanj sêlic, nanj oc sêsu in susu,³⁰ ma sêsôm, ‘Ngac dindê gic hu kwê andu, magoc gitôm dom bu ndic dabinj.’

³¹ “Ma kinj danj bu sa ndi bu ndic sinj têtj kinj danj, dec gêtj namata-nga in oc

ndöc sic ma kôc gauc pi in ndê lau sinj-nga 10,000, bu oc sêtôm bu sêhóc gêlêc kinj dinañ ndê lau sinj-nga 20,000, me mba.”³² Inj bu lic bu nac sêtôm dom, dec in oc êñkinj lau wamba-nga sêtênj kinj dinañ têtj ndoc in mbo ahê, bu sêsôm yom wamba-nga.

³³ “Bocdinañ akôc gauc nãpêp munj su, goc amenj anjuc aö. Asa nanj tec bu hu in ndê gêtj honj sinj tu aö-nga, nanj oc nditôm dom bu ti aö nenj danj.

³⁴ “Gwêc so in gêtj nãyham, tigenj namakic bu ninja, oc dakôm namakic sa tiyham nãlêñ nde?”³⁵ Gwêc so dau tisac su, ma boc-dinañ tambalinj sinj ninja. Mac danjamsunj bu yêc, nanj angô anej yom.”

15

Yom gôlinj pi domba danj nanj ginja (Mat 18:12-14)

¹ Lau sêkôc takis-nga ma lau natô nanj lau Palêsai sêsam nac bu lau sac, nanj daêsam sêtênj Yisu si bu sêngô in ndê yom.² Ma lau Palêsai ti lau nanj sêndôhônj yomsu, nanj sêtucdinj Yisu ma sêsôm, “Ngac dau kôc lau sac sa, ma gêtj gêtj whinj nac.”³ Dec Yisu sôm yom gôlinj danj têtj nac bocdec bu,⁴ “Mac nem ngac danj bu yob domba 100, ma in ndê domba danj bu ninja, dec in oc kôm sake? Inj oc hu 99 sinj sêmbô gamenj gaponj, ma êñsalê domba nanj ginja su e in tap sa.”⁵ Ma têtj ndoc in tap sa, nanj in oc hu sac bakêyac ti atac nãyham atu.⁶ Ma in oc mbu têtj ndê andu ndi, ma êngalêm in ndê lau menjanj in-nga ti ndê silip, ma sôm têtj nac, ‘Mac atac nãyham awhinj aö, bu aö gatap anej domba nanj ginja su, nanj sa.’⁷ Aö wasôm têtj mac, bu nãlêñ tigenj dinañ Anötô ti anjela undambê-nga oc atac nãyham atu tu namalac sac danj nanj gêm ndê nãlôm kwi, hóc gêlêc atac nãyham tu lau gitênj 99 nanj si yom me giso tu sênem dau kwi pi-nga mbasi.”

Yom gôlinj pi mone nanj ginja

⁸ Ma Yisu sôm, “Ma akôc gauc pi awhê danj, nanj ndê mone silba amanlu sêndöc. Mone danj bu ninja,

dec in oc tun lam asê ma sê andu n̄a-basac sa, goc ên̄salê n̄apep e in tap mone dau sa. ⁹ Têñ ndoc in tap sa su, nan in oc ên̄galêm in ndê silip ti lau menpan in-n̄ga sêmen̄ sêpitigen̄ ma sôm, ‘Mac atac n̄ayham awhin̄ aö, bu aö gatap mone nan̄ gin̄ga su, nan̄ sa.’ ¹⁰ Aö wasôm têt̄ mac bu n̄alên̄ tigen̄, Anötö ti an̄ela undambê-n̄ga oc atac n̄ayham atu, têt̄ ndoc n̄amalac kôm sac-n̄ga dan̄ gêm ndê n̄alôm kwi.”

Yom gôlin̄ pi balê nan̄ gin̄ga

¹¹ Ma Yisu gic têt̄ku yom ma sôm, “N̄gac dan̄ mbo ma in̄ ndê atun̄gac lu. ¹² Ma balê saun̄ sôm têt̄ damba, ‘Daman̄, wapa lêsêm nan̄ gic aö n̄awaê, nan̄ kêt̄ têt̄ aö.’ Goc damba whê ndê wapa ti gêt̄ hon̄ kôc tu in̄lu-n̄ga, ma kêt̄ têt̄ balê saun̄ tôm in̄ ndac. ¹³ N̄asawa saun̄ ma balê saun̄ dau gic in̄ ndê gêt̄ hon̄ sa, ma kôlhö têt̄ gamen̄ baliñ dan̄ gi. Ma yêc dindê in̄ kôm gêt̄ hon̄ tôm in̄ ndê atac whin̄, ma kêt̄yain̄ ndê awa ti gêt̄ hon̄. ¹⁴ Têt̄ ndoc in̄ ndê mone hon̄ pacndê, nan̄ tóbôm atu gêm gamen̄ dinan̄ ahuc ma in̄ pôn̄da dau. ¹⁵ Goc in̄ têt̄ n̄gac atu dan̄ yêc gamen̄ dinan̄ gi, ma kêsâlê gwelen̄. Ma n̄gac dau kêt̄ in̄ gôlôm in̄ ndê bôc. ¹⁶ Gêt̄ yô in̄ n̄andô, tigen̄ lau sêkên̄ gêt̄ dan̄ têt̄ in̄ tu nen̄-n̄ga dom, ma boc-dinan̄ in̄ gauc gêm bu nen̄ gêt̄ nan̄ bôc sen̄. ¹⁷ Tin̄ambu in̄ ndê gauc sa, ma in̄ sôm têt̄ dau, ‘Daman̄ ndê lau akin̄ sêpôn̄da gêt̄ danen̄-n̄ga dom. Tigen̄ gêt̄ yô aö ndu tôm bu wambac ndu-n̄ga. ¹⁸ Aö walhö wambu watên̄ daman̄ wandi, ma wasôm, “Daman̄, aö gakôm mêtê sac têt̄ Anötö ma têt̄ am. ¹⁹ Aö n̄gac sac, dec gitôm dom bu am sam aö bu am atôm̄n̄gac tiyham. Lic aö gitôm am nem n̄gac akin̄ dan̄.”

²⁰ Goc in̄ tisa ma mbu têt̄ damba gi.

“In̄ kêsêlên̄ mbo sen̄, ma damba gêlic in̄ yêc ahê ma tawalô in̄ n̄andô, dec kêt̄i têt̄ in̄ gi, gôlô in̄ dôn̄ ma n̄gutô in̄. ²¹ Magoc atun̄gac sôm têt̄ in̄, ‘Daman̄, aö gakôm mêtê sac têt̄ Anötö ma têt̄ am. Aö n̄gac sac, dec gitôm dom bu am sam aö bu am atôm̄n̄gac tiyham.’ ²² Tigen̄ damba sôm têt̄

in̄ ndê lau akin̄, ‘N̄agahô, akôc n̄akwê n̄ayham ti atapa bu in̄ sôc, ma akên̄ gôlôn̄ aman̄atu-n̄ga sôc in̄ amba-atu. ²³ Ma akôc makao n̄atu têt̄ n̄ayham dan̄, ma andic ndu. Yac oc dandê mwasiñ atu ti atac n̄ayham, ²⁴ bu yac gauc gêm bu anen̄ atun̄gac dindê mbac ndu su, magoc kwahic dec dalic bu in̄ mbo tali. In̄ gin̄ga su, ma datap in̄ sa tiyham.’ Ma n̄ac hon̄ atac n̄ayham.

²⁵ “Têt̄ ndoc dinan̄ balê dau dôwa kôm gwelen̄ mbo ôm, ma têt̄ ndoc in̄ mbu men̄ sun̄ sa andu, nan̄ in̄ ngô lau sêtê wê ti sêkôm atac n̄ayham atu. ²⁶ Goc in̄ mbwêc n̄gac akin̄ dan̄ men̄ ma ndac in̄ bu, ‘Lau lê sêkôm n̄anta ti atac n̄ayham tu sake-n̄ga?’ ²⁷ Ma in̄ sôm, ‘Am asim men̄ su ma in̄ mbo n̄ayham, ma bocdinan̄ dec damam gic makao têt̄ n̄ayham dan̄ ndu, ma ndê mwasiñ atu.’ ²⁸ Yom dau kôm dôwa tac n̄andê atu, ma in̄ tec bu sôc balan̄ n̄alôm ndi. Goc damba sa gi ma kêmwan̄en̄ in̄ bu sôc ndi. ²⁹ Tigen̄ in̄ sôm têt̄ damba, ‘Yala nen̄ su aö gam akin̄ ti dan̄an̄ wambu am. Tigen̄ am kêt̄ naniñ n̄atu me gêt̄ saun̄ dan̄ têt̄ aö bu wandê mwasiñ tu anen̄ silip-n̄ga dom. ³⁰ Kwahic dec am nem atôm̄n̄gac dinan̄, nan̄ kêt̄yain̄ am nem awa ti wapa whin̄ lauwhê sen̄-n̄ga, nan̄ mbu men̄ ma am gic makao tu in̄-n̄ga.’ ³¹ Magoc damba sôm, ‘Anen̄ balê, am mbo whin̄ aö n̄apan̄, ma anen̄ gêt̄ hon̄ ti am nem. ³² Tigen̄ am asim dindê nan̄ yac gauc gêm bu in̄ mbac ndu su, nan̄ mbo tali. In̄ gin̄ga su, ma datap in̄ sa tiyham. Bocdinan̄ in̄ lêt̄ solop bu yac atac n̄ayham atu ma dandê mwasiñ tu in̄-n̄ga.’ ”

16

Yom gôlin̄ pi n̄gac yob wapa-n̄ga

¹ Ma Yisu sôm yom gôlin̄ dan̄ têt̄ ndê n̄gacsên̄omi bocdec bu, “N̄gac ti lêt̄lôm dan̄ mbo, ma lau sic miñ têt̄ in̄ bu n̄gac nan̄ yob in̄ ndê gêt̄, nan̄ kêt̄yain̄ in̄ ndê wapa daêsam. ² Dec in̄ ta n̄gac dau men̄, ma sôm têt̄ in̄, ‘Yom bocke dec gan̄gô pi am lec. Kwahic

dec am sa ndi ma sê gêñ honj sa ma êmasañ bapia wapa-nga bu kêñ têtj aö. Bu aö oc watiñ am su yêc gwelenj yob aneñ wapa-nga.’³ Dec ñgac yob wapa-nga sôm têtj dau, ‘Aö wakôm bocke? Aö neñ ñadau oc soc aö su yêc aneñ gwelenj. Aneñ licwalô gitôm dom bu wakôm gwelenj ôm-nga, ma aö mayañ bu wateñ gêtj.’⁴ Aö kayalê gêtj nañ bu wakôm-nga, ma têtj ndoc ñadau tiñ aö su yêc aneñ gwelenj, dec lau oc sêkôc aö sa ma sênem yaom aö yêc ñac si andu.’⁵ Bocdinañ in mbwêc lau nañ si têtj yêc in ndê ñadau, nañ tigen-tigenj sêtêtj in sêmenj. Goc in ndac ñgac ñamata-nga bocdec bu, ‘Am nem têtj bocke yêc aö neñ ñadau?’⁶ Ma ñgac dau sôm, ‘Aneñ têtj gitôm olib ñakwi sip lôn* 100.’ Goc ñgac yob wapa-nga sôm têtj in, ‘Am nem bapia têtj-nga kelec. Kôc sa, ndôc sic ñagahô, ma to bu am nem têtj gitôm olib ñakwi sip lôn 50.’⁷ Goc in sôm têtj ñgac tilu-nga, ‘Am nem têtj bocke yêc?’ Ma ñgac dau sôm têtj in, ‘Aneñ têtj gitôm bolom wit sip dalu atu-tu 100.’ Goc ñgac yob wapa-nga sôm, ‘Kôc nem bapia têtj-nga, ma to bu am nem têtj gitôm dalu 80.’

⁸ “Goc ñadau kêpiñ ñgac yob wapa-nga sac dinañ, bu in kôm gêtj ti gauc. Lau sambuc sêkôc awa nom-nga ma sêhê silip ñac si lau. Ñalêñ dinañ ñac sêkôm gêtj ti gauc sêhêc gêlêc Anötö ndê lau.”⁹ Awa nom dindec-nga hê lau daêsam si gauc tu sêkôm mêtê sac-nga. Magoc aö wasôm têtj mac bu akôc nem awa nom-nga ma anem lau sa, ma ñalêñ dinañ ahê silip têtj daôm. Tiñambu awa dau oc ñinga, magoc ñac oc sêkôc mac sa ti atac ñayham têtj ndoc mac andôc undambê.”

¹⁰ Ma Yisu gic têtj yom ma sôm, “Asa nañ yob gêtj sauñ ñapep, nañ oc yob gêtj atu ñapep bocdinañ. Ma asa nañ yob gêtj sauñ ñapep dom, nañ oc yob gêtj atu ñapep dom.”¹¹ Bocdinañ mac bu ayob awa nom-nga ñapep dom, dec Anötö oc kêñ awa ñandô têtj mac tu ayob-nga dom!¹² Ma mac bu ayob lau ñatô si gêtj ñapep dom, dec

Anötö oc kêñ gêtj danj ti mac nem gêtj dom!

¹³ “Ñamalac danj gitôm dom bu nem akinj ñadau lu, bu in oc tec danj, ma atac whiñ danj, me oc sap danj dôñ ma pu danj. Ma mac boc-dinañ, gitôm dom bu atoc Anötö ma awa nom-nga lu-lu sa ti mac nem ñadau.”

¹⁴ Yisu sôm yom dinañ, ma lau Palêsai ñatô nañ sêngô, nañ sem tô in. Ñahu bu ñac lau atac whiñ mone-nga.¹⁵ Tigenj Yisu sôm têtj ñac, “Yêc ñamalac anğô-nga, mac lau dinañ atoc daôm sa bu mac lau gitêtj, magoc Anötö kêyalê mac nem ñalôm su. Gêtj nañ mac lau nom-nga atoc sa bu gêtj ñayham kêlêc, nañ Anötö gêlic gitôm gêtj sac sambuc.”

Yisu puc Anötö ndê yomsu dôñ

¹⁶ Ma Yisu sôm, “Anötö kêñ Moses ndê yomsu ti propet si yom bu lau sêñkuc e Jon, ñgac Kêku Lau-nga hêc asê. Têtj Jon ndê têtj ma meñ, nañ lau sêhoc ñawaê asê pi Anötö ndê gôliñ. Ma lau daêsam sêkôm mwasac bu sêsôc Anötö ndê gôliñ ñapu.”¹⁷ Gitôm bu undambê ti nom oc ñinga, tigenj gitôm dom bu Moses ndê yomsu ñalhô atêc danj ñinga.¹⁸ ñgac danj bu hu nawhê siñ ma nem awhê wakuc, nañ kôm mêtê mockaiñ-nga yêc Anötö anğô-nga. Ma ñgac nañ gêm awhê nañ hu ndê akweñ siñ, nañ kôm mêtê mockaiñ-nga bocdinañ.”

Ñgac ti lêlôm lu Lasarus

¹⁹ Ma Yisu sôm, “Ñgac ti lêlôm danj mbo, nañ sôc ñakwê ñayham ma po dau sa ña gêtj ñayham-ñayham têtj bêt honj.”²⁰ Ma yêc in ndê andu ñamakê, ñgac ñalôm sawa danj ndôc, nañ ndê ñaê Lasarus. Gamboc daêsam sem in ñamlic ahuc,²¹ ma giam sêmenj ma sêndambwê gamboc dau. In gêtj yô in, dec in takwê bu neñ gêtj ñapopoc nañ peñ akêtj ñgac ti lêlôm ndê tebo, magoc mba.”²² Têtj bêt danj ñgac ñalôm sawa dinañ mbac ndu, ma añela sêkôc in sa gi ndôc undambê whiñ Abraham. Ma ñgac ti lêlôm mbac ndu bocdinañ, ma lau sêñsuhuj in.”²³ In

* 16:6: Lôn dinañ lôn atu - tigenj-tigenj gitôm 35-40 lita.

sip lambwam gi ma kêsahê nandê atu, dec hóc tandô sa pi undambê, ma gêlic Abraham yêc ahê, ma Lasarus ndöc whiñ in. ²⁴ Goc in ta yom têt in ma sôm, 'Abañ Abraham, tamwalô aö! Êmkiñ Lasarus bu kêñ amba-atu sip bu ndi, ma meñ kêñ pi aö êmbalañ. Ya dindéc kôm aö ñamlic nandê atu.' ²⁵ Tigeñ Abraham ô yom ma sôm, 'Aneñ balê, gauc nem ndoc am mbo tamli, nañ am tap gêt ñayham-ñayham daêsam sa, magoc Lasarus mbo sac ñapañ. Kwahic dec in mbo ñayham, ma am tap nandê atu sa. ²⁶ Ma gêt dañ tiyham. Yêc hêclu ñalhu, Anötö kêñ ñasawa atu dañ, dec oc tôm dom bu lau sêtêt am sêloc. Ma gitôm dom bu mac nem dañ lom têt yac meñ.' ²⁷ Goc ñgac dau sôm, 'Bocdinañ aö wateñ am abañ, êmkiñ Lasarus têt aö damañ ndê andu ndi, ²⁸ ma kêñ puc aneñ asidôwai amañdañ, bu sênem dau kwi tu bu sêmeñ ma sêhóc nandê yêc gameñ dindéc dom.' ²⁹ Magoc Abraham sôm, 'Moses ma Propet si yom yêc bu kêñ puc ñac. Am nem asidôwai bu sêkêt dañga ñac si yom, dec oc tôm bu sênem dau kwi.' ³⁰ Ma ñgac dau sôm, 'Mba, abañ Abraham! Lau batê si ñgac dañ bu mbu têt ñac ndi, dec ñac oc sêkac si ñalôm kwi.' ³¹ Ma Abraham sôm, 'Ñac bu sêkêt whiñ yom nañ Moses ma lau propet sêto, nañ dom, dec ñac oc sêkêt whiñ ñgac nañ tisa akêt lau batê-ñga, nañ dom.' "

17

Yisu ndê yom ñatô (Mat 18:6-7; Mak 9:42-48)

¹ Yisu sôm têt in ndê ñgacsêñomi, "Gêt lêtôm-ñga oc sêmeñ sêhóc asê. Tigeñ ñamalac asa nañ bu kôc gêt lêtôm-ñga dañ meñ, nañ oc tap Anötö ndê matôc sa. Oyaê. ² Oc ñayham bu dasô hoc atu dañ pi in kachu, ma tambaliñ in sip gwêc ndi. Ma bocdinañ oc tôm dom bu in êntôm aneñ lau sauñ si dañ bu kôm mêtê sac, ma tiñambu tap Anötö ndê matôc sa.

³ "Bocdinañ ayob daôm ñapep! Am nem asidôwa dañ bu kôm sac, nañ goc

hec yom in. Ma in bu nem dau kwi, goc suc in ndê sac kwi. ⁴ In bu kôm sac têt am tidim 7 têt acsalô tigeñ, magoc tiñambu kac ndê ñalôm kwi ma ndac am bu suc in ndê sac kwi, nañ dec am suc in ndê sac kwi mañ."

⁵ Ma lau aposel sêsôm têt Pômdau, "Nem yac sa bu akêt whiñ ñañga."

⁶ Goc in ô yom ma sôm, "Mac nem akêt whiñ bu gêt sauñ andô nditôm soc ñamatu sauñ dañ, dec oc tôm bu mac asôm têt a atu dindéc bu, 'Puc daôm sa, ma sa ndi lhac gwêc ñagapon,' ma a dau oc dañga wambu mac."

⁷ Ma Yisu sôm, "Akôc gauc pi ñgac akiñ nañ gic nom me yob domba, ma mbu têt ñadau ndê andu têt telha. In ndê ñadau oc sôm têt in bu, 'Mweñ ñagahô, ndöc sic ma neñ gêt,' a?"

⁸ Mba, in oc sôm, 'Sôc ñakwê sakiñ-ñga sa, ma êmasañ gêt bu waneñ, ma nem akiñ aö e aö waneñ ti wanôm gêt pacndê. Goc tiñambu am daôm neñ ti nôm gêt.' ⁹ Ma ñadau oc nem dañge ñgac akiñ dau bu in dañga wambu in ndê yom, a? Mba! ¹⁰ Ma mac bocdinañ, têt ndoc mac akôm gêt hoñ nañ Anötö gic atu mac, nañ asôm, 'Yac lau akiñ ñambwa. Yac akôm gêt nañ gic yac ñawaê en.' "

Yisu kôm lau 10 ti gêmbac leprasi ñayham sa

¹¹ Yisu kêsêlêt hêganôn malac Jerusalem gi, ma mbo señ nañ yêc gameñ Samaria ti Galili-ñga ñabatiñ.

¹² In hóc asê malac dañ, ma tap laungac 10 ti gêmbac leprasi sa yêc malac dau ñamakê. Ñac sêlhac ahê, ¹³ ma sêta in ña awha atu bocdec bu, "Ñadau Yisu, tamwalô yac!" ¹⁴ Yisu tahê ñac ma sôm, "Andi, ma atôc daôm têt lau dabuñsiga."

Ma têt ndoc ñac sêlhô s i, nañ sêlic bu ñac si ñamlic ñawasi sa. ¹⁵ Ñac si dañ gêt bu in ñayham sa su, dec gic hu kêpiñ Anötö ña awha atu, ma kac dau kwi ma mbu têt Yisu gi. ¹⁶ Ñgac dau in ñgac gameñ Samaria-ñga, ma in hu dau sip nom yêc Yisu gahi-ñga, ma gêm dañge in. ¹⁷ Ma Yisu sôm, "Bocke?"

Mac lau 10 honj ñamlic ñayham sa, me? Bocdinañ dec lau 9 sêmbo nde? ¹⁸ Am ñgac Israel-ñga dom, magoc am ñgac tigenj dec mbu mwenj ma kêpiñ Anötö.” ¹⁹ Ma Yisu sôm têtj inj, “Tisa, ma lhö ndi. Am nem kêñ whinj kôm am ñayham sa.”

Anötö ndê gôliñ ñapuc

²⁰ Têtj bêc dañ lau Palêsai sêndac Yisu pi ndoc bocke Anötö ndê gôliñ oc meñ sa tiawê yêc nom. Ma Yisu sôm, “Têtj ndoc Anötö ndê gôliñ meñ sa tiawê, nañ oc tòm dom bu mac alic gêtj dañ tu kêñ puc mac-ñga. ²¹ Ma oc tòm dom bu lau sêsôm, ‘Alic gêtj dau kelec,’ me ‘Gêtj dau kêlê.’ Mba! Anötö ndê gôliñ meñ sa su, ma yêc mac ñalôm.”

Yisu ndê bêc mbu meñ-ñga (Mat 24:37-44)

²² Ma inj sôm têtj inj ndê ñgac-sêñomi, “Têm oc meñ sa, nañ mac tamkwê bu alic ñamalac ndê Atu mbu meñ ma mbo whinj mac tiyham, magoc mac oc alic inj dom. ²³ Lau oc sêñsau bu inj mbu meñ su, ma sêsôm inj mbo gameñ bocdê, me gameñ bocdec. Magoc añgô ñac si yom dau dom, ma añkuc ñac dom. ²⁴ Bu têtj ndoc ñamalac ndê Atu mbu meñ, nañ inj oc hôc asê ñgahô gitôm sickac hep tigenj ma umbonj ñasawa sambuc ñawê sa. ²⁵ Tigenj gêtj ñamata-ñga inj oc hôc ñandê atu ma lau têm dindéc-ñga oc sêtec inj.

²⁶ “Têm nañ ñamalac ndê Atu oc mbu meñ, nañ lau oc sêmbo tòm sêmbo têtj Noa ndê têm. ²⁷ Têtj ndoc dinañ lau señ gêtj ti sênôm gêtj, ma laungac ti lauwhê sem dau e Noa sôc wanj gi. Goc bu atu suñ ma señ ñac honj su siñga. ²⁸ Ma oc kainj tigenj tòm Lot ndê têm, nañ lau señ ti sênôm gêtj, semlhi gêtj ti sêkêñ gêtj bu lau semlhi, sêsô gêtj ñawhê ma sêkwê andu. ²⁹ Magoc têtj bêc Lot hu malac Sodom siñ, nañ ya ti ñsolpa peñ sip akêñ undambê ma señ lau Sodom-ñga honj su. ³⁰ Ma lau oc sêmbo ñalêñ tigenj dinañ têtj bêc nañ ñamalac ndê Atu mbu meñ ma hoc dau asê.

³¹ Têtj bêc dinañ, oc tòm dom bu lau nañ sêndôc andu ñsactô, nañ sêsôc andu ñalôm sêndi bu sêkôc gêtj dañ. Ma ñalêñ tigenj, oc tòm dom bu lau nañ sêmbo ôm, nañ sêkac dau kwi bu sêkôc si gêtj dañ. ³² Gauc nem gêtj nañ hôc asê Lot ndê awhê! ³³ Asa nañ tac whinj bu sap gêtj nom-ñga dôñ ñapañ tu mbo tali-ñga, nañ oc ñiñga. Magoc asa nañ hu siñ tu êñkuc aö-ñga, nañ oc ñiñga dom. ³⁴ Aö wasôm têtj mac, têtj bêc nañ ñamalac ndê Atu mbu meñ, nañ ñamalac lu oc sêyêc andu dañ, ma Anötö oc kôc injlu si dañ, ma hu dañ siñ. ³⁵⁻³⁶ Ma awhê lu oc sêndê gêtj sêmbo, ma Anötö oc kôc dañ, ma hu dañ siñ.” ³⁷ Yisu ndê ñgacsêñomi sêngô yom dau su, goc sêndac inj, “Pômdu, gêtj dinañ oc hôc asê yêc nde?” Ma Yisu sôm, “Yac bu dalic macmponj sêngihi sêmbo, nañ tanjalê bu gêtj mbôp dañ yêc.”

18

Yom gôliñ pi lêtj datenj mbec-ñga

¹ Ma Yisu sôm yom gôliñ dañ têtj inj ndê ñgac-sêñomi, ma kêdôhônj ñac bu sêteñ mbec tòm bêc honj, ma takwê bu sêtap ñandô sa ma sêhu siñ dom. ² Inj sôm, “Ñgac êmatôc yom-ñga dañ mbo malac atu dañ. Inj töc Anötö dom, ma toc ñamalac dañ sa dom. ³ Ma awhê sawa dañ ndôc malac dinañ, ma inj têtj ñgac êmatôc yom-ñga dau gi ñapañ, ma sôm, ‘Ñamalac dañ kêñ ñawapac têtj aö. Nem aö sa ma êmatôc alu mba yom.’ ⁴ Inj ndac tidim daêsam magoc ñgac dau tec bu nem inj sa e tiñambu inj sôm têtj dau, ‘Aö gatôc Anötö dom, ma gatoc ñamalac sa dom, ⁵ tigenj awhê sawa dindéc ndac aö ñapañ, ma bocdinañ aö wanem inj sa ma wamatôc inj ndê yom. Aö bu wakôm dom, dec inj oc meñ ñapañ e kôm aö lic kam sa.’ ”

⁶ Ma Pômdu sôm têtj ndê ñgac-sêñomi, “Ñgac êmatôc yom-ñga dau inj ñgac gitêñ dom, magoc inj sôm bu nem awhê sawa dinañ sa. ⁷ Mac lau nañ Anötö kêyalinj mac sa ati inj ndê, nañ atenj mbec têtj inj acsalô ti ôbwêc, mac gauc gêm sake? Anötö oc tec bu ñgô

mac nem mbec ma nem mac sa, a?
 8 Mba! Aö wasôm têtj mac bu inj oc nem mac sa njagahô. Tigenj, têtj ndoc Njamelac ndê Atu mbu meñ, nanj inj oc tap lau njatô sa, nanj sêsap si sêkênj whinj inj-njga dôñ sêmbo, me mba?”

Yom gôlinj pi Palêsai ma njac kôc takis-njga danj

9 Yisu kêyalê bu lau njatô nanj sêkênj danj inj, nanj sêtoc dau sa bu lau gitênj ma sêpu lau njatô. Bocdinañ inj sôm yom gôlinj danj bocdec bu. 10 “Njac lu sêtêtj lôm dabuj si, bu sêteñ mbec. Inju si danj inj Palêsai, ma njac danj inj njac kôc takis-njga. 11 Palêsai dau tisa kalhac, ma teñ mbec tu dau-njga bocdec bu, ‘Anötö, aö wanem danje am bu aö gatôm lau njatô nanj lau sac, nanj dom. Aö gatôm lau kanj dom, me lau nanj sêkôm mêtê sac me mêtê mockainj-njga dom. Ma yomandô, aö gatôm njac kôc takis-njga dindê dom. 12 Yêc wake honj njalôm aö gahu gênj daneñ-njga sij tidim lu tu gauc nem am-njga. Aö gawhê neñ awa ti wapa honj kôc gi tonj amanju, ma gakênj tonj danj ti da têtj am.’ 13 Palêsai teñ mbec bocdinañ, tigenj njac kôc takis-njga kalhac ahê. Inj hôc tandô sa têtj undambê dom, magoc wec ti njalôm njawapac ma teñ mbec bocdec bu, ‘Anötö, tamwalô aö njac sac dec.’” 14 Goc Yisu sôm, “Aö wasôm têtj mac bu Anötö gêlic njac kôc takis-njga dinañ ti njac gitênj, ma Palêsai dinañ mba. Njahu bu asa nanj po dau ndê waê sa, nanj Anötö oc êngwininj inj, ma asa nanj kêgwininj dau, nanj Anötö oc toc inj sa.”

Yisu gêm mbec balêkoc sauj
(Mat 19:13-15; Mak 10:13-16)

15 Têtj bêc danj lau sêkôc si balêkoc sauj sêtêtj Yisu sêmeñ, bu inj kêñ amba sac njac. Inj ndê njac-sêñjomi sêlic e sêsôm dinda ti dambai. 16 Tigenj Yisu mbwêc njac sêmeñ ma sôm, “Atec balêkoc dinañ sêtêtj aö sêmeñ, ma alhac njac ahuc dom. Bu Anötö ndê gôlinj gic lau nanj sêtôm balêkoc sauj-sauj dindec, nanj njawaê. 17 Aö wasôm yom njandô têtj mac, bu asa nanj bu sôc

Anötö ndê gôlinj njapu nditôm balêkoc sauj danj dom, nanj oc nditôm dom bu sôc ndi.”

Njac bata ti lêlôm
(Mat 19:16-22; Mak 10:17-22)

18 Ma njac bata Israel-njga danj ndac Yisu, “Kêdôhônjwaga njayham, aö wakôm sake, dec tinjambu Anötö oc kôc aö sa wambo tanjli yêc undambê?” 19 Ma Yisu sôm, “Tu sake-njga am sam aö bu njayham? Anötö tawasê inj njayham. 20 Am kêyalê Moses ndê yomsu, ‘Kôm gênj mockainj-njga dom. Ndic njamelac ndu dom. Nem kanj gênj dom. Sôm yom tasanj pi lau dom,’ ma ‘Toc damam lu dinam sa.’” 21 Ma njac dau sôm, “Aö kakuc yomsu honj dinañ têtj ndoc aö gambo balê njapanj e kwahic dec.” 22 Yisu ngô yom dinañ ma sôm têtj inj, “Am pônja gênj tigenj. Kêñ am nem wapa honj têtj lau sênemlhi, ma ndic sam nj-awa têtj lau njalôm sawa. Ma bocdinañ am nem awa njandô oc yêc undambê. Ma tinjambu mweñ ma êmkuc aö.” 23 Magoc njac dau ngô Yisu ndê yom e njalôm njawapac, njahu bu inj njac ti wapa daêsam.

Puc pi awa ti wapa
(Mat 19:23-30; Mak 10:23-31)

24 Yisu tahê inj ma sôm, “Lau ti lêlôm si awa ti wapa kalhac njac ahuc e gitôm dom bu sêsôc Anötö ndê gôlinj njapu njagahô. 25 Bôc atu danj gitôm kamel, oc tôm bu sôc so njalasê njagahô hôc gêlêc njac ti lêlôm danj bu sôc Anötö ndê gôlinj njapu su.” 26 Lau nanj sêngô yom dau sêsôm, “Bu bocdinañ dec asa oc tôm bu tap Anötö ndê mwasinj nem lau si-njga sa? Oc njawapac atu!” 27 Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Gênj nanj njamelac sêtôm dom bu sêkôm, nanj Anötö gitôm bu kôm.”

28 Ma Pita sôm têtj inj, “Yac oc bocke? Yac ahu mba andu ti gênj honj sij tu anjuc am-njga.” 29 Ma Yisu sôm têtj inj, “Aö wasôm yom njandô têtj mac bu asa nanj bu hu andu, me awhê, me asidôwai, me damba lu dinda, me balêkoc sij tu ênjuc aö-njga, 30 nanj Anötö oc kêñ gênj kainj dinañ daêsam

têñ in ô, têñ tēm in mbo nom. Ma têñ tēm nambu-nga, Anötö oc kôc in sa ma kêñ in ndöc tali napan yêc undambê.”

Yisu sôm tiyham bu in oc mbac ndu (Mat 20:17-19; Mak 10:32-34)

³¹ Yisu kôc ngacsênomi 12 sa sêsa si sêmbo dau-nga, ma sôm têñ nac bu, “Kwahic dec yac bu dapi Jerusalem dandi, ma gêñ hon nan lau propet sêto pi Namalac ndê Atu, nan oc nandô sa. ³² Lau oc sêkên in sip lau Rom-nga amba, ma nac oc sêsu in susu, sêkôm in nayom, sêhê gasôp pi in, sêtap in, ma sêndic in ndu. ³³ Magoc in oc tisa tiyham têñ bêc titö-nga.” ³⁴ Tigen nac sênjalê yom dau nahu dom. Nahu yêc sin dau têñ nac, ma nac si gauc sa pi Yisu ndê yom dau dom.

Yisu kôm ngac tapec tandô po asê (Mat 20:29-34; Mak 10:46-52)

³⁵ Yisu ma lau nan sênkuc in sênşelên e sêsun sa malac Jeriko. Ma yêc sen namakê ngac tapec dan ndöc ma ten gên. ³⁶ Ngac dau ngô bu lau daêsam sênşelên sêmbo sen, goc ndac gêñ dau nahu. ³⁷ Ma lau sêsôm têñ in bu Yisu Nasaret-nga kêsêlên mbo sen men. ³⁸ Goc in mbwêc, “Yisu, †Dawid ndê Atu, tamwalô aö!” ³⁹ Lau nan sênşelên sêmun Yisu sêhec yom ngac tapec dau, ma sêsôm têñ in bu nem dôñ. Magoc in mbwêc ti nannga, “Dawid ndê Atu, tamwalô aö!” ⁴⁰ Yisu kwê dôñ kalhac, ma sôm têñ lau bu sêkôc ngac dau sêtên in sêmen. Ma têñ ndoc in tigasuc Yisu, nan Yisu ndac in, ⁴¹ “Am tac whin bu aö wakôm sake têñ am?” Ma in sôm, “Pômdau, aö tac whin bu tanôn nayham sa.” ⁴² Goc Yisu sôm têñ in, “Tanôm nayham sa! Am nem kêñ whin kôm am nayham sa.” ⁴³ Ma ngahô en in tandô nayham sa, ma in kêkuc Yisu ma kêpin Anötö. Ma lau hon nan sêlic gêñ dinan, nan sêmpin Anötö bocdinan.

19

Yisu lu Sakias

¹ Yisu sôc malac Jeriko gi, ma bu êñşelên gacgen sa ndi. ² Ma ngac dan mbo, nan sêsam in ndê ñaê bu Sakias. In ngac bata kôc takis-nga, ma in dau ndê mone daêsam. ³ In tac whin bu lic Yisu pi nandô, magoc in gitôm dom, bu in ngac apê, ma lau daêsam sênghihi Yisu ahuc. ⁴ Tu dinan-nga in kêtî mun gi, ma pi a kin dan, bu lic Yisu nan kêsêlên mbo sen men. ⁵ Têñ ndoc Yisu hóc asê a dinan nahu, nan tatak ma sôm têñ in, “Sakias, sip mwen ngahô! Acsalô dec aö wambo am nem andu wawhin am.” ⁶ Goc ngahô Sakias sip nom ma kôc Yisu sa ti atac nayham, ma sêtên in ndê andu si. ⁷ Magoc lau hon nan sêlic gêñ dau sêtucdin ma sêsôm, “Yisu bu ndic ngac sac dan kêsi!”

⁸ Têñ ndoc sêmbo Sakias ndê andu, nan ngac dau tisa ma sôm têñ Yisu, “Pômdau lic! Kwahic dec aö wawhê anen wapa hon kôc ndi ton lu, ma wakên ton dan têñ lau nalôm sawa. Ma lau nan aö kasau nac ma gakôc nac si mone, nan aö waö mone dau tidim hale têñ nac.” ⁹ Dec Yisu sôm, “Acsalô lec Anötö ndê mwasiñ nem lau si-nga men pi lau andu dindec-nga. Bu ngac dindec in Abraham ndê apannac dan whin. ¹⁰ Namalac ndê Atu men bu êñşalê lau nan sinnga su, ma bu nem nac si.”

Yom gôlin pi mone gol (Mat 25:14-30)

¹¹ Lau nan sênşô Yisu ndê yom dinan, nan sêlic bu in sun sa têñ Jerusalem, ma sêkên bata bu têñ ndoc in hóc asê, nan Anötö ndê gôlin oc men sa tiawê, ma Yisu oc ti lau Israel-nga si kin. Bocdinan Yisu gic hu sôm yom gôlin dan têñ nac. ¹² In sôm, “Ngac ti waê atu dan kemasan dau bu têñ gameñ baliñ dan ndi, bu yêc dindê kin atu oc kêñ ñaclai têñ in bu nem gôlin lau yêc in dau ndê gameñ. Ma tinambu in oc mbu men. ¹³ Boc-dinan in kêgalêm in ndê lau akiñ amanlu sa, ma kêñ mone gol dan nan sêsam bu ‘maina’ têñ nac tôm gi.* Ma in

* **19:13:** Maina tigen gitôm †denarii 100, nan gitôm ñaöli gwelen bêc 100-nga.

sôm têtj ñac, ‘Akôc mone dec sa, ma akôm gwelenj pi e nditôm aö wambu wamenj.’ ¹⁴ Magoc inj ndê lau sêtec inj, ma sêkênj lau ahenj-nga ñatô sêjkuc inj bu sêsôm têtj kinj atu bu, ‘Yac atec ñgac dec bu nem gôlinj yac.’ ¹⁵ Magoc kinj atu ngô ñac si yom dom ma kênj ñaclai têtj ñgac dau bu nem gôlinj lau, goc inj mbu têtj inj ndê gamej gi. Inj hóc asê su, goc kênj yom bu inj ndê lau akinj nanj inj kênj mone têtj ñac, nanj sêtêtj inj sêndi. Inj bu lic ñac sêkôm gwelenj bocke pi mone dau.

¹⁶ “Ñgac akinj ñamata-nga menj ma sôm, ‘Anej ñadau, aö gakôm gwelenj pi am nem mone tigenj, ma gatap mone amanju tiyham sa.’ ¹⁷ Ma ñadau sôm, ‘Anej ñgac akinj, am kôm ñayham! Am yob gêtj sauj dindêc ñapep, ma kwahic dec aö wakênj am nem gôlinj malac amanju.’

¹⁸ “Ma ñgac tilu-nga menj ma sôm, ‘Ñadau, aö gakôm gwelenj pi am nem mone tigenj, ma gatap mone amandaj tiyham sa.’ ¹⁹ Ma ñadau sôm têtj inj, ‘Kwahic dec aö wakênj am nem gôlinj malac amandaj.’

²⁰ “Ma lau akinj dau si danj menj ma sôm, ‘Ñadau, am nem mone gol tigenj kelec. Aö kapanj si ñapep. ²¹ Aö gatöc am, bu am ñgac lêlê-nga dom. Am kênj batam bu kôc gêtj ñandô yêc lau nanj am kênj gêtj têtj ñac dom. Ma am gic gêtj ñandô sa yêc gamej nanj am sô gêtj ñawhê dom.’ ²² Goc ñadau sôm têtj inj, ‘Am ñgac akinj sac! Aö wamatôc am wanjuk yom nanj am daôm sôm. Am kêyalê bu aö ñgac lêlê-nga dom, ma bu aö gakênj batanj bu wakôc gêtj yêc lau nanj aö gakênj gêtj têtj ñac dom, ma bu wandic gêtj ñandô sa yêc gamej nanj gasô gêtj dom. ²³ Tu sake-nga am kôm gwelenj pi anej mone dom? Oc tôm bu am kênj anej mone têtj lau sêyob mone-nga bu sêyob e aö wambu wamenj, dec oc tôm bu sêkênj mone ñagec sac mone dau ñahô ma aö wakôc honj sa.’

²⁴ “Ma inj sôm têtj lau nanj sêlhac sêmpinj, ‘Akôc inj ndê mone tigenj dinanj su, ma akênj têtj ñgac akinj nanj

kôc mone amanju.’ ²⁵ Magoc ñac sêsôm, ‘Ñadau, inj kôc mone amanju su!’ ²⁶ Goc ñadau sôm, ‘Aö wasôm têtj mac bu asa nanj yob gêtj nanj aö gakênj sip inj amba, nanj ñapep, nanj wakênj gêtj ñatô tiyham têtj inj whinj. Tigenj asa nanj yob ndê gêtj ñapep dom, nanj aö wakôc inj ndê gêtj honj su. ²⁷ Ma anjô! Anej ñacyo nanj sêtec bu aö wanem gôlinj ñac, nanj akôc ñac sêmenj, ma andic ñac ndu yêc aö anjôn-nga.’ ”

Yisu hóc asê Jerusalem

(Mat 21:1-9; Mak 11:1-10; Jon 12:12-15)

²⁸ Yisu sôm yom dinanj su, ma kêsêlêj hêganônj Jerusalem gi, ma inj ndê sênomi sêjkuc inj. ²⁹ Inj kêsêlêj gi e kêpij malac lu nanj sêsam bu Betpagi ma Betani, malac lu nanj sêyêc Lôc Olib. Ma inj kêkinj ndê ñgacsênom lu ³⁰ ma sôm têtj injlu, “Asôc malac dindê andi, ma amlu oc atap donki danj sa, nanj sêsô dôj kalhac. Inj donki ñatu wakuc, nanj ñamalac danj ndôc ñahô munj su dom. Anjapwêc su ma akôc sa amenj. ³¹ Ma lau bu sêndac amlu bu bocke ma amlu bu anjapwêc inj su, goc asôm têtj ñac bu, ‘Pômdau tac whinj bu donki dindêc nem inj sa.’ ” ³² Boc-dinanj ñgac lu dinanj sêsôc malac dau si, ma sêtap donki dau sa tôm Yisu sôm. ³³ Sênjapwêc donki sêmbô, ma ñadaui sêndac injlu bu, “Amlu anjapwêc inj tu sake-nga?” ³⁴ Ma sêsôm, “Pômdau tac whinj bu donki dindêc nem inj sa.”

³⁵ Injlu sêwê donki dau sêtêtj Yisu si, ma sêkênj ñac si ñakwê awê-nga sac donki, ma sêkênj inj pi gi ndôc ñahô. ³⁶ Yisu ndôc donki ma kêsêlêj gi, ma lau sêhê si ñakwê yêc senj. ³⁷ Inj kêsêlêj gi e hóc asê gamej nanj senj sip akênj Lôc Olib, goc sênomi tonj atu nanj sêjkuc inj, nanj sêmbwêc ti atac ñayham atu, ma sêmpinj Anötö pi gêtj dalô nanj sêlic. ³⁸ Sêsôm, “Anötö nem mbec kinj nanj menj gêm Pômdau anjô. Yom malô yêc undambê, ma Anötö ndê waê sa yêc lôlôc!”

³⁹ Palêsai ñatô sêmbô sêwhinj lau daêsam dinanj, ma sêsôm têtj Yisu, “Kêdôhônjwaga, hec yom am nem

sêjomi, bu ñac si yom so.” ⁴⁰ Ma Yisu sôm têtj ñac, “Anğô! Sêjomi bu sênem dôn, goc hoc dindec oc sêmbwêc asê!”

⁴¹ Yisu kêsêlêj gi e hôc tandô sa pi malac atu Jerusalem, dec tañ pi malac dau. ⁴² Inj sôm, “Tôm ñasawa baliñ su e meñ têtj acsalô lec aô tac whiñ bu mac lau Jerusalem-nga anjalê lêtj nañ oc tôm bu kêtj mac ambo ti atac malô. Tigenj mac nem ñalôm ñadandi ma kwahic dec lêtj dau yêc siñ dau têtj mac. ⁴³ Têm oc meñ sa, nañ nem ñacyo oc sêjgihi mac ahuc ma sêjgili tunjbôm ma sêsôc nem malac sêloc. ⁴⁴ Ñac oc sêndic mac ti nem balêkoc hoñ ndu, m a sêseñ malac dindec su e hoc dañ ndôc hoc dañ ñahô tiyham dom. Ñac oc sêkôm bocdinañ, ñahu bu Anötö têtj mac meñ bu nem mac sa, magoc mac anjalê dom.”

*Yisu soc lau su yêc lôm dabuñ
(Mat 21:12-17; Mak 11:15-17)*

⁴⁵ Têtj ndoc Yisu hôc asê Jerusalem, nañ inj kêsêlêj gi e sôc lôm dabuñ ñabatêmdö gi. Ma inj soc lau nañ sêkêj gêtj bu lau sênemlhi, nañ sêsa awê. ⁴⁶ Inj sôm têtj ñac, “Sêto Anötö ndê yom yêc bocdec bu, ‘Aneñ andu gic waê bu lau sêteñ mbec sêmbô-nga,’ magoc mac akôm Anötö ndê andu ti lau kañ si gameñ.”

⁴⁷ Tôm bêc hoñ inj kêdôhôn lau mbo lôm dabuñ ñabatêmdö. Ma dabuñsiga atu-tu ti lau †Skraib nañ sêndôhôn yomsu, ma lau bata Israel-nga sêñsalê lêtj bu sêndic inj ndu. ⁴⁸ Magoc sêtap lêtj dañ sa dom, bu lau hoñ atac whiñ bu sêjgô inj ndê yom, ma sêsap inj dôn ñapañ.

20

*Gêndac pi Yisu ndê ñaclai ñahu
(Mat 21:23-27; Mak 11:27-33)*

¹ Têtj têtj dinañ Yisu kêdôhôn lau, ma gêm mêtê pi ñawaê ñayham mbo lôm dabuñ. Ma dabuñsiga atu-tu ti lau Skraib ma lau bata Israel-nga sêtêtj inj si, ² ma sêsôm, “Sôm têtj yac. Am kôc ñaclai yêc nde, bu kôm gêtj hoñ nañ am kôm? Asa kêtj têtj am?” ³ Ma inj sôm,

“Gêtj ñamata-nga aô bu wakêtj gêndac dañ têtj mac. Asôm têtj aô, ⁴ asa kêtj ñaclai têtj Jon dec inj kêtj lau? Anötö kêtj ñaclai têtj inj, me mba?”

⁵ Ñac sem yomgalôm têtj dau pi Yisu ndê gêndac ma sêsôm, “Yac bu dasôm bu, ‘Anötö kêtj ñaclai têtj Jon,’ dec inj oc ndac yac, ‘Tu sake-nga mac akêtj whiñ Jon dom?’ ⁶ Magoc yac bu dasôm bu Jon kêtj lau kêtjuc ñamalac nom-nga si gauc ñambwa, dec lau hoñ oc sêtuc yac ña hoc dambac ndu, bu ñac sêlic Jon bu Anötö ndê propet dañ.” ⁷ Bocdinañ sêsôm têtj Yisu bu sêjyalê Jon ndê ñaclai ñahu dom. ⁸ Ma Yisu sôm têtj ñac, “Ma bocdinañ aô wasôm aneñ ñaclai ñahu asê têtj mac dom.”

*Yom gôliñ pi lau sêyob ôm wain-nga
(Mat 21:33-46; Mak 12:1-12)*

⁹ Ma Yisu sôm yom gôliñ dañ têtj lau dau bocdec bu, “Ñgac dañ sô ôm wain-nga dañ, ma kêtj têtj lau ñatô bu sêyob. Goc inj têtj gameñ dañ gi ma mbo ñasawa baliñ. ¹⁰ Têtj ndoc sêhoñ wain ñandô sa-nga, inj kêtj ñgac akinj dañ têtj lau nañ sêyob inj ndê ôm, nañ gi, bu sêkêj wain ñandô ñatô têtj inj. Tigenj ñac sic inj, ma sêkêj inj kôlhô amba sawa gi. ¹¹ Goc ñadau kêtj ñgac akinj dañ tiyham, magoc ñac sic inj ma sêkôm mêtê sac têtj inj, ma sêkêj inj kôlhô amba sawa gi. ¹² Ma inj kêtj ñgac titô-nga têtj ñac gi, magoc ñac sic inj basô, ma sêmasuc inj sa awê gi. ¹³ Goc ôm wain-nga ñadau sôm, ‘Aô wakôm sake? Aô wañkiñ aneñ balê, nañ aô atac whiñ inj ndu andô. Mboe ñac oc sêtoc inj sa.’ ¹⁴ Tigenj têtj têtj lau sêyob ôm-nga sêlic ñadau ndê atu kêsêlêj meñ, nañ sêsôm têtj dandi, ‘Ñadau ndê atungac dê oc wêkaiñ ôm dindec. Dandic inj ndu ma dakôc ôm dindec su ti yac neñ.’ ¹⁵ Ma sêmasuc inj yêc ôm wain-nga, ma sic inj ndu.”

Ma Yisu ndac, “Mac gauc gêm bu ôm ñadau oc kôm sake têtj ñac? ¹⁶ Inj oc meñ ma ndic lau sêyob ôm-nga ndu, ma kêtj ndê ôm têtj lau ñatô sêyob.” Lau nañ sêjgô yom dinañ sêsôm, “Mba! Bocdinañ dom!” ¹⁷ Magoc Yisu tahê ñac ma sôm, “Gauc nem yom

nañ sêto yêc bocdec bu, ‘*Hoc nañ lau sêkwê andu-nga sêtec, nañ kwahic ti hoc ñamata-nga yêc andu dau.*’ Mac anyalê yom dau ñahu, me mba? ¹⁸ Lau hon nañ sêtiñ gahi pi hoc dinañ e sêpeñ, nañ oc sêniñga, ma hoc dau bu peñ pi ñamalac dan, dec oc sec in popoc.”

¹⁹ Lau Skraib ti dabuñsiga atu-tu sênyalê bu Yisu ndê yom gôliñ dinañ hêganôn ñac, dec ñac atac whiñ bu sêkôc in dôñ ñagahô eñ. Magoc ñac sêtôc lau nañ sêmbo sêwhiñ in, dec sêkôm dom.

Lau bu sêtim Yisu pi yom takis-nga (Mat 22:15-22; Mak 12:13-17)

²⁰ Ma lau bata Israel-nga dinañ tatiñ Yisu ñapep, ma sêkêñ lau ñatô bu sêtip in. Lau sêtip Yisu-nga dinañ sêñsau bu ñac tac whiñ bu sêngô in ndê yom. Tigen sêkêñ danğa bu mboe sêngô in sôm yom so dan, dec ñac oc sêkêñ in sip gôliñwaga Rom-nga ndê amba, bu êmatôc in. ²¹ Ma ñac sêsôm têt in bu, “Kêdôhônwaga, yac anyalê bu am sôm yom ma kêdôhôn lau ñalêñ gitêñ. Am toc lau hon sa ñalêñ tigen, ma kêdôhôn Anötô ndê lêt têt lau kêkuc yom ñandô. ²² Kwahic dec yac bu andac am bu in solop bu yac dakêñ takis têt Sisa, me mba?”

²³ Yisu kêyalê bu ñac gauc gêm bu sêtim in, dec sôm têt ñac, ²⁴ “Atôc mone silba dan têt aö.” Ma in ndac, “Asa ndê ñagatu ti ñaê yêc mone dindec?” ²⁵ Ma ñac sêsôm, “Sisa ndê.” Goc Yisu sôm têt ñac, “Bocdinañ atoc Sisa sa ña gêt nañ gic in ñawaê, ma atoc Anötô sa ña gêt nañ gic in ñawaê.”

²⁶ Ñalêñ dinañ ñac sêñsahê bu sêtim in bu sôm yom so dan yêc lau hon anğô-nga, magoc sêtôm dom. Sêhêdaê tu in ndê yom ti gauc-nga, ma ñac si yom mba bu sêsôm ô.

Lau Sadiusi bu sêtim Yisu pi yom datisa akêñ lau batê-nga (Mat 22:23-33; Mak 12:18-27)

²⁷ Têt dinañ lau †Sadiusi ñatô sêtêt Yisu si. Ñac lau Israel-nga si ton dan, nañ sêkêñ whiñ bu lau batê oc sêtisa tiyham dom. Ma ñac sêkêñ gêndac dan

têt Yisu bocdec bu, ²⁸ “Kêdôhônwaga, Moses to yac neñ yomsu dan bocdec bu. Ngac dan bu ndê dôwa nem awhê sa ma bu mbac ndu ma balêkoc mbasi, nañ ñgac dau oc nem dôwa ndê awhê sawa, ma kwê balêkoc asê tu dôwa-nga. ²⁹ Têt têt dan, asidôwai 7 sêmbo. Ngac ñamata-nga gêm awhê sa, magoc in mbac ndu ma in ndê balêkoc mba. ³⁰⁻³¹ Ma ñgac tilu-nga gêm awhê sawa dau, tigen mbac ndu ma balêkoc mba. Ñalêñ tigen ñgac titô-nga e têt ñgac ti-7-nga hon sem awhê sawa dau magoc sêmbac ndu ma balêkoc mba. ³² Ma tiñambu awhê dau mbac ndu. ³³ Kwahic dec yac bu andac am bocdec bu. Lau batê bu sêtisa têt lau ñatô sêsôm, dec awhê dau oc ti asa ndê awhê? Bu asidôwai 7 dinañ hon sem in su têt ndoc sêmbo tali.”

³⁴ Ma Yisu ô yom ma sôm têt ñac, “Lau têt dindec-nga sem dau, ³⁵ tigen têt têt ñambu-nga, lau nañ Anötô oc lic bu lau gitêt ma uñ ñac sa bu sêndôc tali yêc undambê, nañ oc sênem dau dom. ³⁶ Ma oc têt dom bu ñac sêmbac ndu tiyham, bu ñac oc sêmbo sêtôm anjela. Lau nañ Anötô uñ sa sêndôc undambê, nañ oc sêti in ndê balêkoc. ³⁷ Ma Moses dau têt asê bu lau batê oc sêtisa. Gauc nem yom nañ in to pi ndoc in gêlic ya golom sa a dan. Têt ndoc dinañ in sam Pômdau bu Abraham ndê Anötô, Aisak ndê Anötô, ma Jakob ndê Anötô. ³⁸ Lau batê bu sêtisa dom, dec tu sake-nga Anötô sam dau bu lau têt dinañ si Anötô? Anötô in lau batê si Anötô dom, in lau tali si Anötô, bu lau hon si ñahu sêmbo tali-nga yêc Anötô.”

³⁹ Lau †Skraib ñatô sêngô Yisu ndê yom dau ma sêsôm, “Kêdôhônwaga, am nem yom ñayham!” ⁴⁰ Ma tiñambu lau sêtôc dau bu sêkêñ gêndac têt Yisu tiyham.

Yisu kêsahê lau si gauc pi Mesaya (Mat 22:41-46; Mak 12:35-37)

⁴¹ Ma Yisu sôm têt ñac, “Bocke ma lau sêsôm bu Mesaya in Dawid ndê Atu? ⁴² Dawid dau to yom yêc Buku Wê-nga bocdec bu, ‘Anötô sôm têt

anej Pômdau, “Am ndöc aö aman andô-nga, ⁴³ e nditôm aö wakêj nem njacyo sêsôc am gahim njapu.” ’ ⁴⁴ Bocdinañ Dawid dau sam Mesaya bu Pômdau, ma bocke dec lau sêsôm bu Mesaya in Dawid ndê Atu?”

Yisu ndê puc pi lau Skraib si mêtê sac

(Mat 23:1-7; Mak 12:38-40)

⁴⁵ Ma yêc lau honj dinañ si anjô-nga, Yisu sôm têtj in ndê njacsêjomi, ⁴⁶ “Ayob daôm njapep bu anjuc lau Skraib si gêbôm dom. Nac sêsôc njakwê balin ma sêjsêlêj sêmbo malac lôm, bu njac atac whin bu lau sêtoc njac sa ma sêhê mwalêc njac. Nac atac whin bu sêndöc mala njamata-nga yêc lôm wê-nga, ma lau tiwaê si mala têtj ndoc sênej mwasin-nga. ⁴⁷ Yêc lau honj anjô-nga, sêtenj mbec balin, magoc têtj ndoc lau sêlic njac dom, nanj sêjsau lauwhê sawa bu sêjgaho njac si andu su. Anötö oc êmatôc njac ma kêtj njagêyô sac andô têtj njac.”

21

Awhê tuc danj kêtj da danje

(Mak 12:41-44)

¹ Yisu hóc tandô sa ma gêlic lau ti lêlôm sêkêj si da sip apa da-nga nanj kalhac lôm dabuj njamakê. ² Ma in gêlic awhê tuc njalôm sawa danj kêtj awa sauñ lu gitôm wan toea lu sip apa da-nga. ³ Ma in sôm, “Aö wasôm yomandô têtj mac, bu yêc Anötö anjô-nga awhê tuc njalôm sawa dindec kêtj da hóc gêlêc lau honj si da su. ⁴ Nahu bu lau ti lêlôm sêkêj si da, magoc njac si awa daêsam gacgenj yêc njac-nga. Tigenj awhê dindec in awhê njalôm sawa, ma in kêtj in ndê gêtj honj ti da.”

Yisu sôm yom pi lôm dabuj Jerusalem-nga

(Mat 24:1-2; Mak 13:1-2)

⁵ Yisu ndê njacsêjomi njatô sêsôm yom pi hoc njayham-njayham ma gôlônj njayham nanj lau njatô sêkêj bu sêjgôlônj lôm dabuj. Magoc Yisu sôm, ⁶ “Ndoc oc meñ sa, nanj gêtj njayham honj nanj kwahic dec mac alic yêc gameñ dindec, nanj oc ninja. Njacyo

oc sêseñ hoc honj su, ma hoc danj oc ndöc hoc danj njahô tiyham dom.”

Gêtj wapac têtj njambu-nga-nga

(Mat 24:3-14; 10:17-22; Mak 13:3-13)

⁷ Ma Yisu ndê njacsêjomi sêndac in, “Kêdôhônjwaga, njawapac nanj am sôm yom pi, nanj oc hóc asê Jerusalem têtj têtj bocke? Ma gêtj sake oc kêtj puc yac bu têtj dau meñ kêtj in?” ⁸ Ma Yisu sôm, “Ayob daôm njapep bu lau sêjsau mac dom. Lau daêsam oc sêmenj sênem aö anjônj ma sêsôm, ‘Aö Mesaya dau,’ ma ‘Têtj dau meñ kêtj in.’ Anjuc njac dom! ⁹ Ma têtj têtj mac anjô njawaê bu lau sic sinj têtj dau, me lau sêli dau sa, nanj atôc daôm dom. Bu gêtj honj dinañ gic waê bu meñ sa muñ, magoc têtj njambu-nga yêc dôj yêc.” ¹⁰ Ma Yisu gic têtj yom ma sôm, “Kinj nom-nga oc sêkêj kisa dau, ma lau akêtj gameñ danj oc sêndic sinj têtj lau akêtj gameñ danj. ¹¹ Tiyhê oc nem atu, ma tôbôm ti gêmbac atu-tu oc sêhóc asê gameñ njatô. Lau oc sêlic gêtj dalô atu-tu yêc umbonj, ma gêtj atu-tu nanj oc kôm njac sêtöc dau atu.

¹² “Gêtj njamata-nga, lau oc sêkêj kisa mac, ma sêkêc mac dôj. Tu mac akêtj whinj aö-nga, dec lau oc sêmatôc mac yêc lôm wê-nga, ma sêkêj mac andöc gapocwalô. Ma njac oc sêkêj mac alhac kinj ti gôlinjwaga anjô-nga bu sêmatôc mac. ¹³ Ndoc dinañ in mac nem têtj bu asôm yom asê pi aö. ¹⁴ Ahêgo daôm tu yom asôm-nga dom, ¹⁵ bu aö dauñ oc wanem mac sa, ma wakêj yom ti gauc têtj mac. Ma mac nem njacyo oc sêtôm dom bu sêô mac nem yom me sêseñ mac nem yom. ¹⁶ Dinami ti damami, ma asidôwai ma silip nanj sêkêj whinj dom, nanj oc sêhoc mac nem lau njatô asê, ma sêndic njatô ndu. ¹⁷ Tu aö-nga dec lau honj oc sêtec mac. ¹⁸ Tigenj Anötö oc yob mac e nem kêclauñ njandô danj ninja dom. ¹⁹ Magoc alhac njanga ma ahu aö sinj dom, ma Anötö oc kôc mac sa andöc tamli njapanj yêc undambê.”

Njawapac gameñ Judia-nga

(Mat 24:15-28; Mak 13:14-23)

20 “Têñ ndoc mac alic lau siñ-nga sêngihi Jerusalem ahuc, nañ dec anyalê bu ñasawa sauñ ma ñac oc sêsen malac atu dau su. 21 Têñ ndoc dinañ, mac lau nañ ambo gameñ Judia-nga nañ alhõ ñagahô api gameñ lôc-nga andi. Lau nañ sêmbu Jerusalem, nañ sêhu malac dau siñ, ma lau nañ sêmbu gameñ ñamakê-nga nañ sêsôc malac atu dau tiyham dom. 22 Yom hon nañ lau propet sêhoc asê gwanan pi ñagêyô nañ oc tap lau nom-nga sa, nañ oc ñandô sa têñ têtî dinañ. 23 Oyaê. Lauwhê nañ daê ma lauwhê nañ sêkêñ su têñ balêkoc, nañ oc sêtap ñawapac atu sa têñ têtî dinañ. Ñawapac atu oc hôc asê nom, ma lau Israel-nga oc sêñsahê ñacyo si atac ñandê. 24 Lau gameñ apa-nga oc sêndic lau Israel-nga ñatô ndu ña bien balin, ma sêngaho ñatô su ma sêwê ñac sêtên lau apa si gameñ sêndi sêtôm lau gapocwalô-nga. Anötô kêmatin têtî bu lau gameñ apa-nga sêngwiniñ lau Jerusalem-nga, ma ñac oc sêkôm e têtî dau pacndê.”

Ñamalac ndê Atu ndê bêc mbu men-nga

(Mat 24:29-36; Mak 13:24-31)

25 “Lau oc sêlic gêñ dalô ac-nga ti ayô-nga ma tata-nga. Ma yêc nom, gwêc oc li dau sa atu, ma kôm lau si gauc êñsôn ma ñalôm ñawapac atu. 26 Gêñ ti ñaclai nañ sêlhac umbon oc wiwic sa, ma tu dinañ-nga lau oc sêtôc dau e ñac tagôlô ma sêhêgo dau tu gêñ bocke nañ oc hôc asê nom-nga. 27 Têñ ndoc dinañ lau oc sêlic Ñamalac ndê Atu mbu men ndôc dao ñahô ti ñaclai ma ñawasi atu. 28 Têñ ndoc gêñ kain dinañ bu men sa, nañ atisa ma tamtac, bu mac nem ndoc bu atap Anötô ndê mwasiñ nem mac si-nga ña-ñandô sa, nañ men kêpin.”

29 Ma Yisu sôm yom gôlin dañ bocdec, “Gauc nem a lan ma a ñatô. 30 Têñ ndoc mac alic ñalauñ wakuc bu lêc, nañ mac anyalê bu ndoc ac-nga men kêpin. 31 Ma bocdinañ têñ ndoc mac alic gêñ nañ aô gasôm yom pi, nañ hôc asê, dec anyalê bu ndoc

men kêpin bu Anötô ndê gôlin men sa tiawê. 32 Yomandô! Lau têtî dinañ-nga oc sêmbac ndu dom e gêñ hon dinañ hôc asê. 33 Undambê ti nom oc niñga, tigen aneñ yom dañ oc niñga dom.”

Danem ali

34-35 Ma Yisu sôm, “Oc têtî dom bu ñamalac dañ êñlêc bêc ñambu-nga dau. Bocdinañ dec amasañ daôm ñapep ma anem ali. Ayob bu anôm gêñ êñin mac-nga ma aneñ gêñ ñawahô me apô sim daôm tu ñawapac nom-nga êñlêc dom, bu mboe gêñ dau oc hê nem gauc dôñ têñ têtî bêc ñambu-nga dau men sa. Bu bêc dau oc hôc asê mac ñagahô, têtî bôc dañ sip akô sep eñ. 36 Anem ali ma aten mbec bu Anötô kêñ licwalô têñ mac bu ñawapac hon nañ oc sêhêc asê, nañ ku mac dulu dom, ma bu mac oc atôm bu alhac Ñamalac ndê Atu anjô-nga ti mayam pac.”

37 Têñ ñasawa dinañ Yisu kêdôhôn lau mbo lôm dabuñ ñabatêmdô têñ acsalô, ma in sa gi yêc Lôc Olib têñ ôbwêc. 38 Têtî bêc hon lau daêsam sêtên lôm dabuñ si têñ bêbêc ganduc, bu ñac atac whin bu sêngô Yisu ndê yom.

22

Judas sôm tidôn bu hoc Yisu asê
(Mat 26:14-16; Mak 14:10-11)

1 Lau Israel si †Mwasiñ Bolom Yist Mba-nga nañ lau sêsam bu Mwasiñ Pasowa-nga, nañ men kêpin. 2 Ma dabuñsiga atu-tu ti kêdôhônwaga yomsu-nga sêñsalê lêtî bu sêndic Yisu ndu gelec, ñahu bu sêtôc lau. 3 Têñ ndoc dinañ Sadañ sip Judas ndê ñalôm. In ñac nañ sêsam bu Iskeriot, ma in ñgacsêñomi 12 si dañ. 4 In têñ dabuñsiga atu-tu ti lau siñ-nga nañ sêyob lôm dabuñ, nañ gi, ma ñac sem yomgalôm pi lêtî tu Judas hoc Yisu asê têñ ñac-nga. 5 Goc ñac atac ñayham, ma sêsôm tidôn bu sênemlhi in ña mone. 6 Judas gôlôc ma kêsalê ndoc bocke nañ lau daêsam oc sêmbu sêwhin Yisu dom, dec oc têtî bu in hoc Yisu asê.

Yisu ndê ngacsênomi sêmasaŋ Mwasinŋ Pasowa-nga

(Mat 26:17-19; Mak 14:12-16)

⁷Mwasinŋ Bolom Yist Mba-nga njabêc naŋ lau Israel sic domba Pasowa-nga ndu, naŋ meŋ hêc asê. ⁸Ma Yisu kêkinŋ Pita lu Jon ma sôm, “Amlu andi ma amasaŋ Mwasinŋ Pasowa-nga bu danenŋ.” ⁹Ma sêndac inŋ, “Am tac whinŋ bu alu amasaŋ Pasowa yêc nde?” ¹⁰Ma Yisu sôm têtŋ inŋlu, “Asôc Jerusalem andi, ma amlu oc atap ngac danŋ sa, naŋ hêc bu lônŋ danŋ. Aŋkuc inŋ atêtŋ inŋ ndê n̄adau ndê andu andi, ¹¹ma asôm têtŋ andu n̄adau, ‘Alu mba kêdôhôn̄waga ndac am pi n̄alôm n̄aclenŋ-nga, bu inŋ ti ndê ngacsênomi bu sênenŋ Mwasinŋ Pasowa-nga yêc am nem andu.’ ¹²Ma inŋ oc tôc n̄alôm atu danŋ yêc andu dau n̄ahô-nga têtŋ amlu. Tebo ti gêtŋ honŋ tu yac danenŋ Mwasinŋ Pasowa-nga yêc n̄alôm dinanŋ, goc amlu amasaŋ gêtŋ yêc n̄alôm dinanŋ.” ¹³Goc inŋlu sêsôc Jerusalem si ma sêtap gêtŋ honŋ sa gitôm Yisu sôm têtŋ inŋlu, ma sêmasaŋ mwasinŋ Pasowa-nga.

Yisu gic hu Mwasinŋ Dabuŋ

(Mat 26:26-29; Mak 14:22-26)

¹⁴Têtŋ ôbwêc dinanŋ, Yisu ndôc tebo whinŋ lau aposel bu sênenŋ Mwasinŋ Pasowa-nga. ¹⁵Ma inŋ sôm têtŋ n̄ac, “N̄asawa sauŋ aô oc wahôc n̄andê atu, magoc aô atac whinŋ bu wanenŋ Mwasinŋ Pasowa-nga dindêc wawhinŋ mac muŋ. ¹⁶Bu aô wasôm têtŋ mac, aô wanenŋ Mwasinŋ Pasowa-nga tiyham dom e Anôtô ndê gôlinŋ meŋ sa tiawê, ma Pasowa dau n̄a-n̄andô meŋ sa.” ¹⁷Goc inŋ kôc laclhu wain-nga danŋ, gêm danŋe ma sôm, “Akôc ma akêtŋ lom têtŋ daôm. ¹⁸Aô wasôm têtŋ mac bu aô oc wanôm wain tiyham dom e Anôtô ndê gôlinŋ meŋ sa tiawê.” ¹⁹Ma inŋ kôc bolom, gêm danŋe ma pô kôc, goc gic sam têtŋ n̄ac ma sôm, “Aô nenŋ n̄andô dau dec, naŋ gakêtŋ tu mac-nga. Aneŋ gêtŋ dindêc tu bu gauc nem aô-nga.” ²⁰N̄ac seŋ gêtŋ pacndê, goc n̄alênŋ tigenŋ inŋ kôc laclhu wain-nga danŋ ma sôm, “Laclhu dindêc ti dôhônŋ pwac

wakuc anenŋ dac-nga, naŋ wakêc sinŋ tu mac-nga. ²¹Tigenŋ anŋô! Ngac naŋ bu hoc aô asê, naŋ gêtŋ gêtŋ ndôc tebo whinŋ aô. ²²Bu gêtŋ naŋ oc hêc asê N̄amalac ndê Atu, naŋ kêkuc lêtŋ naŋ Anôtô kêmasaŋ gwananŋ su, tigenŋ ngac naŋ hoc aô asê, naŋ oc tap n̄agêyô atu sa. Oyaê!” ²³Goc n̄ac honŋ sêndac dandi pi n̄ac si asa oc kôm gêtŋ dau.

Asa ti ngac n̄amata-nga

(Mat 20:25-28; 19:28; Mak 10:42-45)

²⁴Ma têtŋ ndoc dinanŋ ngac-sênomi sêsenŋ dau bu n̄ac si asa ti ngac n̄amata-nga. ²⁵Goc Yisu sôm têtŋ n̄ac, “Lau sambuc si kinŋ sêtoc dau sa têtŋ n̄ac si lau, ma lau naŋ sem gôlinŋ lau, naŋ sêsam dau bu lau n̄amata-nga. ²⁶Magoc mac aŋkuc mêtê kainŋ dinanŋ dom. Mac nem asa inŋ ngac tiwaê, naŋ êngwininŋ dau ti ngac waêm̄ba. Ma asa inŋ ngac n̄amata-nga, naŋ ti ngac akinŋ n̄ambwa. ²⁷Mac gauc gêm bocke? Ngac naŋ ndôc tebo, ma ngac naŋ gêm akinŋ inŋ, naŋ inŋlu si asa ti ngac n̄amata-nga? Yêc n̄amalac anŋô-nga, ngac naŋ ndôc tebo inŋ ngac n̄amata-nga. Tigenŋ aô gambo gawhinŋ mac gitôm ngac akinŋ.

²⁸“N̄doc bocke naŋ n̄awapac me kisa tap aô sa su, naŋ mac ahu aô sinŋ dom. ²⁹Bocdinanŋ tin̄ambu aô wakêtŋ mac anem gôlinŋ lau, gitôm Damanŋ kêtŋ n̄aclai tu wanem gôlinŋ-nga sip aô dauŋ amanŋ. ³⁰Ma mac oc anenŋ ti anôm gêtŋ awhinŋ aô yêc gameŋ undambê-nga, ma mac oc andôc pônŋ atu ma amatôc Israel si lau n̄atonŋ 12.”

Yisu sôm bu Pita oc sêc inŋ ahuc

(Mat 26:31-35; Mak 14:27-31)

³¹Ma Yisu gic têtŋ yom ma sôm, “Saimon, Saimon, Sadaŋ ndac bu ênsahê mac nem akêtŋ whinŋ bu gêtŋ n̄andô me mba, gitôm lau sêwhê wit n̄apa ti n̄andô kôc. ³²Tigenŋ aô gatenŋ mbec tu am-nga Saimon, bu am oc hu nem kêtŋ whinŋ sinŋ dom. Ma tin̄ambu têtŋ têtŋ am nem daôm kwi, naŋ puc nem asidôwai dôŋ.” ³³Dec Pita sôm, “Pôm̄dau, tôm n̄ac sêkêtŋ hêclu dasôc gapocwalô, me sêndic hêclu ndu, aô wahu am sinŋ dom.” ³⁴Ma Yisu sôm,

“Pita, aö wasôm têtj am, ôbwêc dec am oc sêc aö ahuc tidim tö, ma tinjambu dalec oc tanj.”

Ngacsênomi oc sêtap kisa sa

³⁵ Goc Yisu ndac njac, “Têtj ndoc aö kakiñ mac asa a bu anem mêtê lau, nanj mac akôc talhi mone-nga, ti gata, ma atapa dom. Têtj ndoc dinanj mac apônda daôm, me mba?” Ma njac sêsôm, “Mba.” ³⁶ Goc Yisu sôm, “Kwahic dec ma ndi, mac nem talhi mone-nga me gata bu yêc, nanj akôc sa. Ma mac nem bienj baliñ bu mbasi, dec akêtj nem njakwê awê-nga têtj lau sênemlhi, goc akôc njawê ma anemlhi bienj baliñ danj. ³⁷ Bu sêto yom danj yêc bocdec bu, ‘Sêlic inj gitôm lau sac si danj.’ Yom dau hêganôñ aö, ma gic waê bu njandô sa. Yomandô, yom nanj sêto pi aö, nanj oc njandô sa.” ³⁸ Ma ngacsênomi sêsôm, “Pômdau lic! Bienj baliñ lu dec sêyêc.” Ma Yisu sôm, “Gitôm.”

Yisu tenj mbec yêc Lôc Olib (Mat 26:36-46; Mak 14:32-42)

³⁹ Yisu ti ndê ngacsênomi sêhu malac Jerusalem sinj, ma sêsa sêtêtj Lôc Olib si. Têm daêsam su sêkac sa sêmbo gameñ dinanj. ⁴⁰ Inj hóc asê ma sôm têtj njac, “Atenj mbec bu lêtôm tap mac sa dom.” ⁴¹ Goc inj hu njac sinj ma sa njasawa saunj gi, pôñ haduc ma tenj mbec bocdec bu, ⁴² “Damanj, am bu tac whiñ, dec kôc laclhu njawapac-nga dindêc su yêc aö. Tigenj êmkuc anenj tac whiñ dom, kôm tôm am daôm nem atac whiñ bu kôm.” ⁴³ Ma anjela undambê-nga danj hoc dau asê têtj inj, ma kôm inj licwalô sa. ⁴⁴ Yisu pô sim dau njandô, ma tenj mbec njannga, ma inj ndê wahenj kêc sip nom gitôm dac.

⁴⁵ Inj tenj mbec su, goc tisa ma mbu têtj inj ndê ngacsênomi gi, ma gêlic bu njac sêyêc béc sêyêc. Njac si njalôm njawapac kôm njac kwapac. ⁴⁶ Ma inj unj njac sa goc ndac njac, “Tu sake-nga mac ayêc béc ayêc? Atisa mac atenj mbec bu lêtôm tap mac sa dom.”

Sêkôc Yisu dôñ (Mat 26:47-56; Mak 14:43-52; Jon 18:1-11)

⁴⁷ Yisu sôm yom dau mbo, ma ngacsênomi 12 si danj, nanj sêsam bu Judas, nanj hóc asê ma wê lau tonj atu sêwhiñ inj. Inj kêsêlêñ têtj Yisu bu ngutô inj, ⁴⁸ magoc Yisu ndac inj, “Judas, bocke? Am bu ngutô Njamalac ndê Atu tu bu hoc inj asê, a?” ⁴⁹ Lau nanj sêmbo sêwhiñ Yisu, nanj sêlic gêtj nanj bu hóc asê ma sêndac, “Pômdau, yac andic njac njawê, a?” ⁵⁰ Ma njac si danj puc ndê bienj sa ma pa dabun-siga njamata-nga ndê njac akiñ ndê danjalaun andô-nga su. ⁵¹ Magoc Yisu sôm, “Akôm bocdinanj dom!” Ma inj kêmasec njac dau ndê danjalaun, ma kôm inj njayham sa. ⁵² Goc Yisu sôm têtj dabun-siga atu-tu ti lau bata, ma lau sinj sêyob lôm dabun-nga, nanj sêmên bu sêkôc inj dôñ, “Bocke dec mac akôc bienj ti gêtj sinj-nga ma asa amenj bu akôc aö dôñ gitôm njac kanj danj? ⁵³ Tôm béc honj aö gambo gawhiñ mac yêc lôm dabun njagameñ, ma mac akôc aö dôñ dom. Tigenj kwahic dec ti mac nem ndoc, ma njac lai njasec-nga gêm gôliñ mac.”

Pita sêc Yisu ahuc (Mat 26:69-75; Mak 14:66-72; Jon 18:15-18, 25-27)

⁵⁴ Njac sêkôc Yisu dôñ, ma sêwê inj sêtêtj dabun-siga njamata-nga ndê andu si. Ma Pita kêkuc njac mbo ahê. ⁵⁵ Yêc dabun-siga dau ndê andu njatunlôm, lau njatô sêkôm ya golom asê, goc sêndôc sêwhiñ dau ma sênsulu. Ma Pita gi ndôc sic whiñ njac. ⁵⁶ Awhê akiñ danj gêlic Pita ndôc ya njawê, goc tahê inj ma sôm, “Inj njac dindêc inj kêkuc Yisu whiñ.” ⁵⁷ Tig enj Pita pa dau ma sôm, “Awhê! Aö kayalê inj dom!”

⁵⁸ Njasawa saunj ma njamalac danj gêlic inj ma sôm, “Am lau nanj sênkuc inj, nanj si njac danj!” Ma Pita ô yom ma sôm, “Am njac, mba!”

⁵⁹ Acgatu njasawa danj menj gi su, ma njamalac danj tiyham sôm ti njannga, “Njac dindêc inj kêkuc Yisu whiñ! Yomandô! Bu inj njac Galili-nga.”

60 Magoc Pita sôm, “O ngac daôm! Aö kayalê yom nan am sôm, nan nahu dom!” In sôm yom dinan mbo, ma mbac dalec tan. 61 Ma Pômdau kac dau kwi ma tahê Pita, ma Pita gauc gêm yom nan Pômdau sôm têt in bocdec bu, “Ôbwêc dindec am oc sêc aö ahuc tidim tö, ma tinambu mbac dalec oc tan.” 62 Goc in sa awê gi, ma tan dau ndu.

Lau sin-nga sêsu Yisu susu
(Mat 26:67-68; Mak 14:65)

63-64 Lau sin-nga nan sêkôc Yisu dôn, nan sic hu sêsu in susu. Sêkic in tandô ahuc na po, goc sêtap in ma sêndac, “Am bu propet, dec sôm asê bu asa dec tap am?” 65 Ma sêpu in ti sêngwini in na yom sac daêsam.

Lau bata Israel-nga sêmatôc Yisu
(Mat 26:63-68; Mak 14:61-65)

66 Têt bêtêc ganduc lau bata Israel-nga, ma dabujsiga atu-tu ti lau Skraib sêkac sa sêpitigen, ma sêkên Yisu kalhac nac ango-nga. Nac sêsôm têt in, 67 “Am bu Mesaya dau, dec sôm têt yac!” Ma Yisu sôm têt nac, “Aö bu wasôm, dec mac oc akên whin aö dom, 68 ma aö bu wakên gêndac dan têt mac, dec mac oc aö anen yom dom. 69 Tigen, têt kwahic dec ma ndi, Namalac ndê Atu oc ndöc Anötö Nac lai Nadau ndê amba andô-nga.” 70 Ma nac hon sêsôm, “Bocdinan, am sôm bu am Anötö ndê Atu, a?” Ma Yisu sôm, “Mac asôm solop bu aö daun dindec.” 71 Goc sêsôm têt dandi, “Yac dan go yom nan in dau sôm su. Dapônda yom dan tu tangôlin pi in-nga dom.”

23

Pilot kêsü Yisu
(Mat 27:11-26; Mak 15:2-15; Jon 18:29-19:16)

1 Goc lau hon dinan sêtisa ma sêwê Yisu sêtêt Pilot si. 2 Ma nac sêngôlin yom pi in, ma sêsôm, “Ngac dindec gêli lau Israel-nga nalôm sa. In sôm bu lau sêkên takis têt Sisa dom, ma in toc dau sa ma sam dau bu Mesaya, kin nan lau Israel-nga sêkên bata.” 3 Goc Pilot ndac Yisu bocdec bu, “Am lau

Israel-nga si kin, a?” Ma Yisu sôm, “Tôm nan am daôm sôm.” 4 Dec Pilot sôm asê têt dabujsiga atu-tu ti lau hon, “Aö gatap ngac dindec ndê giso dan sa dom, bu tamatôc in pi-nga.” 5 Tigen nac sêsôm ti nan ga, “In kêdôhôn lau ma gêli nac si nalôm sa yêc gamen Judia-nga hon. In gic hu yêc gamen Galili-nga ma kôm napan e men têt gamen dindec.”

Pilot kêkin Yisu têt Herod Antipas

6 Têt ndoc Pilot ngô yom dinan, nan in ndac nac bu Yisu in ngac Galili-nga, me mba. 7 Ma in tap sa bu in ngac Galili-nga, dec kêkin in têt Herod gi. Herod in ngac nan gêm gôlin gamen Galili-nga, ma in mbo malac Jerusalem têt têt dinan. 8 Têt têt Herod gêlic Yisu, nan in tac nayham atu, bu nasawa bali su in tac whin bu lic in. In ngô nawaê pi Yisu su, ma kên bata bu lic in kôm gên dalô dan. 9 In kên gêndac daêsam têt Yisu, magoc Yisu ô yom dom.

10 Têt dinan dabujsiga atu-tu ti lau Skraib sêtisa ma sêngôlin yom pi in ti nan ga. 11 Goc Herod ti lau sin-nga sêsu Yisu susu ma sêngwini in. Sêkên in sôc nakwê bali gitôm kin sêsôc, ma sêkin in mbu têt Pilot gi. 12 Mun-nga Herod lu Pilot sêkên kisa dau, magoc acsalô dinan inlu sêhê silip dandi.

Pilot bu êngapwêc Yisu

13 Pilot mbwêc dabujsiga atu-tu ti lau bata ma lau Israel-nga natô sêpitigen, 14 ma sôm têt nac, “Mac akôc ngac dau atên aö amen, ma asôm bu in gêli lau nalôm sa. Aö kasahê in yêc mac anôm-nga, ma gatap sa bu yom nan mac ango lin pi in, nan nahu mba. 15 Ma Herod bocdinan, bu in kêkin in mbu têt yac men. Bocdinan wasôm têt mac bu ngac dau kôm giso dan dom bu dandic in ndu. 16-17 Tu dinan-nga aö wakên anen lau sêhi in na sö, ma sêhu in sin lhö ndi.” 18 Magoc nac sêmbwêc atu sêwhin dau bu, “Kôc in sa ma ndic in ndu! Ma hu Barabas sin têt yac.” 19 Barabas in

ngac nan ndöc gapocwalô têt ndoc dinan, bu in kêtîlî lau bu sêndic sin, ma in gic lau natô ndu. ²⁰ Magoc Pailot tac whin bu êngapwêc Yisu su, dec sôm yom nanga tiyham bu nem nac si nalôm kwi. ²¹ Magoc nac sêmbwêc yom napan, “Ndic in pi a gicso dau! Ndic in pi a!” ²² Goc Pailot sôm têt nac tidim tö-nga, “Tu sake-nga? In kôm giso bocke? Aô gatap yom dan sa pi in dom, bu dandic in ndu. Bocdinañ aô wakêt aneñ lau sin-nga sêndic in ñamlic ñandê, ma wahu in sin.” ²³ Tigen nac sêmbwêc hôc ahuc napan, bu sêndic in pi a gicso dau. Ma sêmbwêc yom dau e Pailot sôc ñapu. ²⁴ In gôlôc ma sôm têt lau sin-nga bu sêkôm gitôm lau dau si yom. ²⁵ Barabas, ngac sinjêlêc nan ndöc gapocwalô tu in gic lau ndu-nga, nan sêngapwêc in su tôm lau sêndac. Magoc Yisu, nan sêtec, nan Pailot kêtin in têt lau sin-nga bu sêndic in ndu.

Sic Yisu pi a gicso dau
(*Mat 27:32-44; Mak 15:21-32; Jon 19:17-27*)

²⁶ Nac sêwê Yisu sêsa si, ma yêc sen sêtap ngac dan ñaê Saimon sa. In ngac malac Sairin-nga,* ma in kêsêlêñ mbo sen akêt gameñ ñamakê-nga bu têt Jerusalem ndi. Lau sin-nga sêkôc Saimon ma sêkêt in kêbalañ a gicso dau kêtuc Yisu.

²⁷ Lau daêsam sêñkuc Yisu si, ma lauwhê natô sêwhin nac, sêhu dangibo asê pi in ma sêtañ. ²⁸ Goc Yisu kac dau kwi ma sôm têt nac, “Mac lauwhê Jerusalem-nga, atañ aô dom! Tigen atañ tu daôm-nga, ma tu mac nem balêkoc-nga. ²⁹ Bu ndoc ñawapac-nga oc meñ sa, nan mac oc asôm bu in gêt ñayham bu lauwhê natô nac lauwhê gapoc ma sêkôc balêkoc me sêkêt su têt balêkoc dom. ³⁰ Têt ndoc dinañ, lau oc tac whin bu lôc dan tip meñ ma êngatôc nac si. ³¹ Gêt nan kwahic dec sêkôm têt aô, nan gitôm sêkêt ya gêt a batac. Bocdinañ ahêgo daôm pi gêt

nac oc sêkôm tinambu-nga, oc nditôm sêkêt ya neñ a basô.”

³² Lau sin-nga sêwê ngac sac lu sêwhin Yisu, bu sêndic in lu ndu sêwhin in. ³³ Nac sêsa si e sêhêc asê gameñ nan sêsam bu Nækêcyha, ma yêc dinde nac sic Yisu pi a gicso dau. Ma sic ngac sac lu sêpi a gicso sêwhin Yisu, dan kêtalêt andô-nga, ma dan kêtalêt gasê-nga. ³⁴ Têt dinañ Yisu têt mbec ma sôm, “Damañ, suc aneñ ñacyo si sac kwi, bu nac sêñyalê gêt nan sêkôm, nan dom.” Tinambu lau sin-nga sêpuc gapoc bu sêlic nac si asa oc kôc Yisu ndê ñakwê.

³⁵ Lau daêsam sêlhac ma tahê Yisu, ma lau bata Israel-nga bocdinañ. Sêlhac ti sem tô in ma sêsôm, “In gêm lau natô sa. In bu Mesaya nan Anötô kêtalin sa, nan nem dau si mañ.”

³⁶ Ma lau sin-nga sêtigasuc ma sêsu in susu boc-dinañ. Sêkêt wain ñamakic têt in, ³⁷ ma sêsôm, “Am bu lau Israel-nga si kin, nan goc nem daôm si.” ³⁸ Nac sêto yom kalhac in ndê a gicso dau ñahô, nan sôm, ‘Lau Israel-nga si Kin dindêc.’

³⁹ Ngac sac dan nan kêtalêt a gicso dau kêtin Yisu, nan su in susu ma sôm, “Am Mesaya dau, a? Bocdinañ dec nem daôm si, ma nem alu si awhin!” ⁴⁰ Tigen ngac sac tilu-nga hec yom in, ma ndac, “Am töc Anötô, me mba? Yac lau tö dakôc ñagêyô tigen. ⁴¹ Hêclu dakôc ñagêyô solop, bu hêclu dakôm sac. Magoc ngac dindêc kôm giso dan dom.” ⁴² Goc in sôm têt Yisu, “Yisu, têt ndoc am ndöc nem pôn kin-nga, nan gauc nem aô.” ⁴³ Ma Yisu ô yom ma sôm têt in, “Aô wasôm yomandô têt am bu acsalô lec am oc ndöc †Paradais whin aô.”

Yisu mbac ndu
(*Mat 27:45-56; Mak 15:33-39; Jon 19:28-30*)

⁴⁴ Têt ac kalhac lhu, ñasec gêm gameñ sambuc ahuc e acgatu gitôm 3 kilok telha-nga, ⁴⁵ bu ac gêm ganduc. Ma po baliñ nan kêtalêt lôm dabun ñalôm, nan dau kic gi lu. ⁴⁶ Têt ndoc

* **23:26:** Sairin - malac dan nan yêc Not (North) Afrika.

dinan Yisu mbwêc awha atu ma sôm, “Daman, aö gakêñ aneñ gatuñ sip am amam!” Inj sôm yom dinan su, goc mbac ndu.

⁴⁷ Ngac bata siñ-nga gêlic gêñ hon dinan, ma kêpiñ Anötö ma sôm, “Yomandô! Ngac dindéc inj ngac gitêñ!” ⁴⁸ Ma lau daêsam nanj sêkac sa su bu sêlic lau siñ-nga sic Yisu pi a gicso dau, nanj sêlic gêñ hon dinan e kôm ñac si ñalôm ñawapac, dec sêndahinj ñasu ma sêlhö si. ⁴⁹ Ma lau hon nanj sênyalê Yisu, ma lauwhê nanj sêñkuc inj akêñ gameñ Galili-nga, nanj sêlhac ahê ma sêlic gêñ dinan.

Josep kêñ Yisu ndê ñamlan yêc hoc ñasuñ

(Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Jon 19:38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Ngac danj mbo, nanj ndê ñaê Josep. Inj ndê malac Arimatiya yêc gameñ Judia-nga, ma inj ngac ñayham ma gitêñ nanj kêñ bata Anötö ndê göliñ bu meñ sa tiawê. Inj lau †Sanedrin-nga si danj, tigenj inj ñalôm whinj yom nanj ñac sêkic pi Yisu bu sêndic inj ndu, ti gêñ nanj sêkôm têt inj, nanj dom. ⁵² Têt telha dinan inj têt Pailot gi, ma ndac Yisu ndê ñamlan. ⁵³ Goc inj kôc inj su yêc a gicso dau, kêpanj inj ña po ñayham danj, ma kêñ inj yêc sêhó danj. Lau sêlêñ sêhó dinan gwanan su yêc hoc danj ñalôm, ma sêkêñ ngac batê danj yêc sêhó dau munj su dom.

⁵⁴⁻⁵⁵ Lauwhê nanj munj-nga sêñsêlêñ sêwhinj Yisu têt ndoc inj meñ akêñ gameñ Galili-nga, nanj sêñkuc Josep si, ma sêlic sêhó dinan ti gameñ nanj Josep kêñ Yisu ndê ñamlan yêc nanj. Tigenj bêt dinan inj lau Israel si bêt sêmasan dau tu sêlic om-nga, ma ndoc Sabat-nga meñ kêpiñ. ⁵⁶ Bocdinan lauwhê dinan sêmbu sêtêñ si andu si, ma sêmasan bu ñamalu ti gêñ ñatô bu sênem oso Yisu. Ma têt bêt Sabat-nga, ñac sêñwhan dau tôm yomsu Sabat-nga sôm.

24

Yisu tisa

(Mat 28:1-10; Mak 16:1-13)

¹ Sabat meñ gi su, ma têt wake ñabêc ñamata-nga, goc lauwhê dinan sêti têt bêtêc ganduc. Sêkôc gêñ ñamalu nanj sêmasan su, ma sêsa sêtêñ sêhó dau si. ² Ma sêlic bu hoc atu nanj Josep kêpi gi tinj sê awha, nanj ndôc ñamala dom. ³ Dec sêsôc si, magoc sêtap Pômdau Yisu ndê ñamlan sa dom. ⁴ Sêlhac ma sêhêdaê, ma ngac lu ti ñakwê ñawasi atu, sêhoc dau asê ma sêlhac sêwhinj ñac. ⁵ Dec lauwhê sêtôc dau, ma sêwec anjô andô têt nom. Ma ngac lu sêsôm têt ñac, “Tu sake-nga mac anjalê inj nanj mbo tali, yêc lau batê si mala?” ⁶ Inj mbo lec dom, inj tisa su. Gauc nem yom nanj inj sôm têt mac munj su, têt têt inj mbo gameñ Galili-nga. ⁷ Inj sôm bu lau oc sêhoc ñamalac ndê Atu asê ma sêkêñ inj sip lau sac si amba, ma ñac oc sêndic inj pi a gicso dau, ma têt bêt titö-nga inj oc tisa tiyham.” ⁸ Goc lauwhê dinan gauc gêm yom nanj Yisu sôm munj su. ⁹ Ma ñac sêhu sêhó dau siñ ma sêmbu sêtêñ Jerusalem si, ma sic minj yom hon dinan têt ngacsêñomi 11, ma têt lau hon nanj munj-nga sêñkuc Yisu.

¹⁰ Lauwhê dau si ñaê bocdec. Maria Magadala, Joana, ma Jems dinda Maria, ma lauwhê ñatô sêwhinj. Ñac sic minj têt lau aposel, ¹¹ magoc aposel sêngô yom dau gitôm yom ñambwa, ma sêkêñ whinj dom. ¹² Goc Pita tisa ma kêt têt sêhó gi. Inj wec bu tôc gwaninj sêhó ñalôm, dec inj gêlic po ñambwa nanj yêc. Goc inj kölhö gi ma gauc gêm yom daêsam pi gêñ hon dinan.

Yisu hoc dau asê têt ngacsêñom lu

¹³ Têt bêt tigenj dinan ngac-sêñom lu sêñsêlêñ sêmbu senj bu sêtêñ malac Emeyas sêndi. Senj akêñ Jerusalem têt Emeyas, nanj ñasawa gitôm kilometa 11. ¹⁴ Inju sem yomgalôm têt dandi, pi gêñ hon nanj hóc asê têt têt dinan. ¹⁵ Sêñsêlêñ ti sem yomgalôm sêmbu, ma Yisu dau meñ kêsêlêñ whinj injlu. ¹⁶ Tigenj Anötö kôm injlu tandô

nalêḡ kainḡ daḡ sa, dec sêḡyalê inḡ dom.
¹⁷ Ma inḡ sôm têḡ inḡlu, “Yom bocke dec amlu asôm têḡ daôm ma aḡsêlêḡ ambo seḡ?” Goc inḡlu sêkwê dôḡ sêlhac, ma sêwec. ¹⁸ Ma inḡlu si daḡ naḡ sêsam bu Kliopas ô yom ma sôm, “ḡacleḡ hoḡ naḡ sêmbo Jerusalem têḡ têm dindec, naḡ sêḡyalê gêḡ naḡ hóc asê. Bocke dec am kêyalê dom?” ¹⁹ Ma Yisu ndac, “Gêḡ sake?” Ma sêsôm têḡ inḡ, “Gêḡ naḡ hóc asê Yisu Nasaretḡa. ḡgac dau inḡ propet daḡ, ma inḡ kôm gêḡ ma sôm yom ti ḡaclai atu yêc Anötö ma ḡamalac hoḡ aḡgô-ḡga. ²⁰⁻²¹ Ma yac akêḡ batanḡ su, bu mboe inḡ Mesaya naḡ Anötö oc êḡkiḡ bu êḡgaho lau Israel-ḡga su yêc lau Romḡa amba. Tigeḡ yac mba dabuḡ-siga atu-tu ti lau bata Israel-ḡga sêkêḡ inḡ têḡ lau Rom-ḡga bu sêmatôc inḡ, ma ḡac sêkic yom bu inḡ mbac ndu, ma sic inḡ pi a gicso dau. Gêḡ hoḡ dinaḡ hóc asê inḡ, ma kwahic dec bêc tö ḡiḡga su. ²² Ma bêbêc lec yac mba lauwhê ḡatô sêsôm yom naḡ kôm yac hoḡ asô. Têḡ bêbêc ganduc, ḡac sêtêḡ sêhó si, ²³ magoc sêtap inḡ ndê ḡamlaḡ sa dom. Sêmbu sêmeḡ, ma sêsôm bu aḡela sêhoc dau asê têḡ ḡac, ma sêsôm têḡ ḡac bu Yisu mbo tali. ²⁴ Lau ḡatô naḡ sêmbo sêwhiḡ yac, naḡ sêsa sêtêḡ sêhó si, ma sêtap gêḡ hoḡ sa tôm lauwhê dau sêsôm, magoc sêlic Yisu dom.”

²⁵ Goc Yisu sôm têḡ inḡlu, “O mac lau! Mac nem gauc sa dom. Lau propet sêhoc yom asê pi gêḡ hoḡ dinaḡ gwananḡ su, magoc mac akêḡ whiḡ gwalec! ²⁶ Sêhoc yom asê ma sêsôm bu Mesaya gic waê bu hóc ḡawapac hoḡ dinaḡ, ma tiḡambu tap inḡ ndê ḡawasi sa.” ²⁷ Ma Yisu whê inḡlu si gauc sa pi yom hoḡ naḡ Moses ti lau propet sêto hêganônḡ inḡ, e inḡ whê Anötö ndê yom hoḡ naḡ sêto gwananḡ pi inḡ, naḡ sa têḡ inḡlu.

²⁸ ḡac sêsuḡ sa malac Emeyas, ma Yisu kôm bu hu inḡlu siḡ, ma êḡsêlêḡ gacgeḡ ndi. ²⁹ Magoc sêteḡ inḡ ti ḡanḡa, ma sêsôm, “Mbo whiḡ alu, bu ac pacndê ma sauḡ oc ôbwêc sa.” ³⁰ Dec Yisu sôc malac dau gi, bu mbo whiḡ

inḡlu. Ma têḡ ndoc sêndôc sic bu sêneḡ gêḡ, naḡ Yisu kôc bolom sa, gêm danḡe ma pô kôc, goc kêḡ têḡ inḡlu. ³¹ Ma inḡlu si tandô ḡawa sa, dec sêḡyalê inḡ. Ma ḡagahô eḡ Yisu aḡgô mba. ³² Ma inḡlu sêsôm têḡ dandi, “Yomandô. Têḡ ndoc inḡ sôm yom têḡ hêclu yêc seḡ, ma whê Anötö ndê yom naḡ sêto yêc, naḡ sa, dec kôm hêclu neḡ ḡalôm kac hêclu ḡandô.” ³³ Goc inḡlu sêtisa ḡagahô, ma sêlhô sêmbu sêtêḡ Jerusalem si. Ma sêtap ḡgacsêḡomi 11 sa, ti lau ḡatô naḡ sêmbo sêwhiḡ ḡac. ³⁴ Ma ḡgacsêḡomi sêsôm têḡ inḡlu, “Pômdau tisa yomandô, ma inḡ hoc dau asê têḡ Saimon!” ³⁵ Goc inḡlu sic miḡ yom pi gêḡ naḡ hóc asê yêc seḡ, ma bu inḡlu sêḡyalê Yisu têḡ ndoc inḡ pô bolom kôc.

Yisu hoc dau asê têḡ sêḡomi hoḡ

³⁶ Sêsôm yom dinaḡ sêmbo, ma Yisu hoc dau asê ma kalhac ḡac aḡgô-ḡga, ma sôm têḡ ḡac, “Yom malô whiḡ mac.” ³⁷ ḡac sêsö ti sêtôc dandi ḡandô, bu ḡac gauc gêm bu sêlic ḡalau daḡ. ³⁸ Ma inḡ sôm têḡ ḡac, “Tu sake-ḡga mac nem ḡalôm ḡawapac, ma gauc gêm yom daêsam? ³⁹ Alic amanḡ ti gahiḡapa, bu aö dauḡ dindec. Amasec aö, ma alic. ḡalau si ḡamsôm ti ḡakwa mbasi, magoc alic aö neḡ.” ⁴⁰ Inḡ sôm yom dinaḡ, goc tôc amba ti gahiapa têḡ ḡac.

⁴¹ ḡac atac ḡayham babalec, magoc ḡac gauc gêm yom daêsam, ma atac lu-lu bu gêḡ naḡ hóc asê, naḡ gêḡ ḡandô, me mba. Goc inḡ ndac ḡac, “Mac nem gêḡ danenḡ-ḡga ndôc?” ⁴² Ma sêkêḡ i tô daḡ naḡ sêpec su, naḡ têḡ inḡ. ⁴³ Ma inḡ kôc su, ma gêḡ yêc ḡac sí aḡgô-ḡga. ⁴⁴ Goc inḡ sôm têḡ ḡac, “Gauc nem bu aö gasôm yom têḡ mac muḡ su, pi gêḡ naḡ kwahic dec ḡandô sa. Têḡ ndoc aö gambo gawhiḡ mac, naḡ gawhê sa bu gêḡ hoḡ naḡ sêto pi aö yêc Moses ma lau propet si bapia tilhuḡ, ma yêc Buku Wê-ḡga, naḡ gic waê bu ḡandô sa.” ⁴⁵ Ma inḡ whê ḡac si gauc sa pi Anötö ndê yom hoḡ naḡ sêto yêc. ⁴⁶ Inḡ sôm têḡ ḡac, “Sêto yom pi Mesaya bu inḡ oc hóc ḡandê atu ma mbac ndu, ma têḡ bêc titö-ḡga inḡ oc

tisa ma mbo tali tiyham. ⁴⁷ Ma sêto bu lau oc sênem mêtê tu inj ndê ñaê-ñga, ma sêsôm têt lau bu sêkac si ñalôm kwi, dec Anötö oc suc ñac si sac kwi. Ñac oc sêndic hu sênem mêtê dau yêc malac Jerusalem, ma tiñambu mêtê dau oc sa têt lau gameñ apa-ñga hoñ. ⁴⁸ Gêñ hoñ dindéc mac alic gatô su, dec oc ahoc yom ñandô asê pi gêñ dau awhiñ. ⁴⁹ Ma alic! Aô oc wakêñ gêñ nañ aneñ Damañ gic bata su, nañ têt mac. Bocdinañ ambo malac dindéc e Anötö kêñ inj ndê ñaclai nem mac ahuc.”

Yisu pi undambê gi

⁵⁰ Tiñambu Yisu wê ñac sêsa sêtêt gameñ nañ yêc kêpiñ malac Betani si. Yêc dinañ inj hóc amba sa, ma gêm mbec ñac. ⁵¹ Ma têt têt inj gêm mbec ñac mbo, nañ inj hu ñac siñ, ma Anötö kôc inj sa pi undambê gi. ⁵² Dec ñac sêpôn haduc ma sêmpiñ inj. Ma sêlhö sêmbu sêtêt Jerusalem si ti atac ñayham atu. ⁵³ Ma tôm béc hoñ, sêkac sa sêmbu lôm dabuñ ñabatêmdö, ma sêhoc Anötö ndê waê asê.

Jon ndê ñawaê ñayham Yom whê ñawaê ñayham dindec sa-nga

Jon in Yisu ndê ñgacsêñomi 12 si dan, nan kêsêlêñ whin Yisu ma mbo whin in tòm in ndê bêc mbo nom-nga hon, ma bocdinañ dec ngô yom hon nan in kêdôhôn ma gêlic gwelen nan in kôm. Yêc 13:24, 19:26, 20:2 ma 21:7, Jon to yom pi ñgacsêñom dan, nan Yisu atac whin ñandô. Lau daêsam sênyalê bu yom dau hêganôn Jon dau, magoc in tec bu tõe dau tiawê.

Lau ñatô sêsam Jon ndê bapia bu 'Buku Gêñ Dalô-nga,' bu in to yom pi gêñ dalô atu-tu nan Yisu kôm. In to yom pi gêñ dalô hon nan Yisu kôm, nan dom. In to yom pi gêñ nan bu whê Yisu sa bu Mesaya nan Anötö gic bata bu êñkin têt in ndê lau Israel-nga. Jon dau whê ndê bapia ñahu sa bocdec bu:

Yom pi gêñ dalô dindec, nan yêc tu bu mac asam ma akêñ whin bu Yisu in Mesaya, Anötö ndê Atu. Ma tu mac akêñ whin in ndê ñaê-nga, dec mac oc atap sen ambo tamli-nga sa. (20:31)

Jon sam Yisu bu Anötö ndê Yom Dau nan mbo titêm-titêm, nan men ti ñamalac. In mbo whin Damba Anötö têt ñamata-nga, ma in Anötö dau (1:1). Bocdinañ lau nan sênyalê Yisu tidôn, nan gitôm sênyalê ti sêlic in Damba dau whin (1:18; 8:19; 14:7). Jon tac whin bu lau nan sêsam in ndê bapia sêtap sen dandöc tanli-nga sa. Ma sen dau datap sa yêc Yisu tawasê, tòm yom nan Yisu sôm pi dau, ma Jon to yêc (14:6) bocdec bu:

Aö tanwasên gati sen bu ñamalac sêtên Daman sêndi, ma sen dan yêc dom.

Yisu Kilisi Nahu

¹ Têt têt ñamata-nga nom sambuc dindec mbasi, nan Yisu nan dasam

bu Yom Dau, in mbo. In mbo whin Anötö, ma in Anötö dau. ² In mbo whin Anötö têt têt ñamata-nga. ³ Gêñ hon nan yêc, nan in dau kên, ma gêñ dan hõe asê ña lêt dan dom. ⁴ Yac nen dambo tanli ñahu in dau, ma in dau ti ñamalac nom-nga si Ñawê. ⁵ Ñawê dau pô gameñ ñasec, ma ñasec gitôm dom bu kôm ñawê dau ahuc.

⁶ Anötö kêtin ñgac ahen-nga dan men, nan ndê ñaê Jon. ⁷ In men bu hoc yom ñandô asê pi Ñawê dau, tu bu lau hon nan sêngô in ndê yom, nan sêkên whin Ñawê dau. ⁸⁻⁹ Jon in Ñawê dau dom, tigen in men bu hoc yom asê pi Ñawê ñandô dau, nan oc men êñkuc in bu pô ñamalac hon.

¹⁰ Nom sambuc dindec Anötö kên ña in, tigen têt ndoc in hõe asê, nan lau nom-nga sênyalê in dom. ¹¹ In ti nom sambuc dindec ñadau, magoc têt ndoc in men, nan in ndê lau Israel-nga sêkõe in sa dom. ¹² Magoc lau hon nan sêkõe in sa, ma sêkên whin in, nan Anötö gêlic ñayham ma kõe ñac sa sêti in ndê balêkoc. ¹³ Sêti in ndê balêkoc ña lêt tòm lau nom-nga si lêt sêkwê balêkoc asê-nga dom, me tu ñamalac dau si gauc gêm me atac whin-nga dom. Mba! Anötö dau kôm ñac sêtiwakuc dec sêti in ndê balêkoc.

¹⁴ In nan dasam bu Yom Dau sip nom men ti ñamalac, ma mbo whin yac. In men akên Damba Anötö, ma Damba ndê mwasiñ ti yom ñandô gêm in ahuc. In Anötö ndê Atu tigen, dec wêkain ñac lai ti ñawasi atu, ma yac alic in ndê ñac lai ti ñawasi dau, nan su. ¹⁵ Jon hoc yom asê pi in gwanan su bocdec bu, "Ñgac dan oc êñkuc aö, nan hõe gêlêc aö su, ñahu bu in mbo wandêc su mbo." Ma têt ndoc in hõe asê, nan Jon sôm bu, "In ñgac dau dinañ dec gahoc yom asê pi in gwanan su."

¹⁶⁻¹⁷ Mun-nga Anötö kêmwasin lau Israel-nga ña yomsu nan in kên têt Moses. Magoc kwahic dec Yisu Kilisi men, ma Anötö ndê mwasiñ gêm in ahuc sambuc, dec yac hon datap mwasiñ ti yom ñandô sa hõe gêlêc su,

yêc Yisu. ¹⁸ Namalac dan gêlic Anötö su dom. Magoc in ndê Atu tigen Yisu †Kilisi, nan mbo kêpin Anötö dau, in dau in Anötö, nan sip nom men ti namalac, ma whê Damba Anötö sa têt yac, dec tanyalê in.

Lau sêndac bata Jon, Ngac Kêku Lau-nga

¹⁹⁻²⁰ Têt ndoc Jon kêku lau mbo, nan lau bata Israel-nga sênkin †dabun̄siga natô ti lau †Liwai natô akên Jerusalem sêtên in si, ma sêndac in bu, “Am asa?” Jon sêc yom dan ahuc dom, in sôm yom yêc awê bu, “Aö †Mesaya dom.” ²¹ Dec nac sêndac in, “Bocdinañ dec am asa? Am Elaija, a?” Ma in sôm, “Mba!” Goc sêndac, “Am propet gitôm Moses nan Anötö gic bata bu ênkin men, a?” Ma in sôm, “Mba!” ²² Bocdinañ sêsôm têt in, “Dec sôm daôm asê têt yac bu am asa. Yac bu akên nawê têt lau nan sênkin yac amen nan.” ²³ Jon ô nac si gêndac na propet Aisaya ndê yom dan, ma sôm, “*Namalac nan ta yom yêc gameñ sawa bu, ‘Amasañ Pômdau ndê sen̄ tisolop,’ nan aö daun dec.*”

²⁴ Lau Palêsai natô sêmbo sêwhin lau nan lau bata sênkin sêtên Jon si. ²⁵ Sêngô Jon ndê yom dau, dec sêndac in bocdec bu, “Am daôm sôm bu am Mesaya dom, ma bu am Elaija dom, ma propet atu dau dom. Ma bocke dec am kêku lau mbo?” ²⁶⁻²⁷ Ma Jon sôm, “Aö dec kaku lau na bu, magoc ngac dan oc ênkuc aö, nan hôc gêlêc aö su. Aö dec ngac nambwa, gitôm dom bu wati in ndê ngac akin bu wan̄gapwêc in ndê atapa nawalô. Ngac dau kwahic dec mbo mac nalhu, magoc mac an̄yalê in dom.”

²⁸ Jon kêku lau mbo malac dan naê Betani, nan yêc Bu Jordan nadanga mbu têt ac pi-nga. Ma gêt hon̄ dinañ hôc asê yêc gameñ dinañ.

Yisu in Anötö ndê Domba

²⁹ Bêc dan tiyham ma Jon gêlic Yisu kêsêlên têt in men, ma sôm, “Alic ngac dê! In †Anötö ndê Domba, nan Anötö

kên bu kôc namalac si sac su. ³⁰ In ngac dau nan aö gasôm yom pi in mun su, bu ngac dan oc ênkuc aö men, nan hôc gêlêc aö su, bu in mbo wandêc su mbo. ³¹ Mun-nga aö daun neñ gauc sa pi in dom, tigen kwahic dec aö gameñ kaku lau na bu, tu bu watôc in asê têt lau Israel-nga.” ³²⁻³³ Jon sôm yom dinañ su, goc gic têt yom ma whê yom sa bocdec bu, “Yomandô. Mun-nga aö daun neñ gauc sa pi in dom, tigen Anötö nan kêkin aö bu wan̄ku lau na bu, nan sôm têt aö bu, ‘Am oc lic Nalau Dabun sip têt ngac dan men. Ma ngac dau dinañ oc ênku lau na Nalau Dabun.’ Tinambu aö galic Nalau Dabun gêm balusi angô ma sip akên undambê têt ngac dindec men ma mbo whin in. ³⁴ Aö tanôn galic gêt dinañ hôc asê ngac dau su, ma tu dinañ-nga kwahic dec gahoc yom asê pi in, ma gasôm asê têt mac bu in Anötö ndê Atu.”

Yisu ndê ngacsênjomi namata-nga

³⁵ Nagalan̄sê Jon mbo bu dau nadali ma in ndê †ngacsênjom lu sêmbo sêwhin in. ³⁶ Yisu kêsêlên men, ma Jon tahê in ma sôm, “Kec, Anötö ndê Domba dê.” ³⁷ Têt ndoc ngacsênjom lu sêngô Jon ndê yom dinañ, nan sêhu in sin ma sênkuc Yisu. ³⁸ Yisu kac dau kwi ma gêlic bu inlu sênkuc in, dec ndac, “Bocke dec amlu an̄kuc aö?” Goc inlu sêsôm, “Rabai, am yêc nde?” (Nâê †Rabai danem kwi bu ‘Kêdôhôn-waga.’) ³⁹ Ma in sôm, “Amen ma alic.” Goc inlu sênsêlên sêwhin in si, ma sêlic gameñ nan in yêc. Sêhêc asê têt telha, acgatu gitôm 4 kilok, ma bocdinañ dec sêmbo sêwhin in.

⁴⁰ Ngac lu nan sêngô Jon ndê yom ma sênkuc Yisu, nan si dan in Andru, Saimon Pita ndê asi. ⁴¹ Nagahô in gi tap dôwa Saimon sa, ma sôm têt in, “Yac atap †Mesaya sa su.” (Yom Mesaya dau danem kwi bu Kilisi.) ⁴² Goc in wê Saimon s a têt Yisu gi. Yisu tahê in ma sôm, “Am Saimon, Jon ndê atu. Kwahic dec aö wasam am bu

* **1:42:** Nâê ‘Kepas’ nan Yisu kên têt Pita, in Yom †Hibru dan, nan danem kwi bu ‘hoc.’ Alic Yisu ndê yom yêc Mat 16:18.

Kepas.” (Një dau* sem kwi sip Yom Grik bu Pita.)

Yisu kêgalêm Pilip lu Natanael sa

⁴³⁻⁴⁴ Têñ ñagalañsê Yisu tisa ma gi tap ngac dan ñaê Pilip sa. Pilip in ngac akêñ malac Betsaida yêc gameñ Galili-nga. Malac dau Pita lu Andru si malachu whiñ. Yisu gauc gêm bu têt Galili ndi, dec sôm têt Pilip, “Mweñ êmkuc aô.” ⁴⁵ Goc Pilip gi tap ngac dan ñaê Natanael sa, ma sôm têt in bu, “Mesaya nañ Moses ti lau propet sêto yom pi in muñ su, nañ yac atap in sa su. In Josep ndê atu Yisu akêñ malac Nasaret.” ⁴⁶ Natanael ngô su goc ndac, “Nasaret? Gêñ ñayham bocke oc meñ akêñ malac ñambwa dinañ?” Dec Pilip sôm, “Mweñ ma lic.”

⁴⁷ Yisu gêlic Natanael têt in meñ, ma sôm yom pi in bocdec bu, “Yomandô! In ngac Israel-nga nañ yom tasan dan yêc in ndê ñalôm dom.” ⁴⁸ Dec Natanael ndac in, “Am kêyalê aô ñalêñ bocke?” Ma Yisu sôm têt in, “Pilip mbwêc am dom eñ, ma aô galic am ndöc a atu dan ñahu.” ⁴⁹ Natanael ô yom ma sôm, “Kêdôhônwaga, am Anötö ndê Atu. Am yac lau Israel-nga mba Kiñ.” ⁵⁰ Ma Yisu ô yom ma sôm têt in, “Aô gasôm bu galic am yêc a dan ñahu ma tu dinañ-nga dec am kêñ whiñ. Am oc lic gêñ atu-tu hóc gêlêc in dinañ su.”

⁵¹ Ma in gic têt yom ma sôm, “Yom ñandô aô wasôm têt mac. Tiñambu mac oc alic undambê kac sa, ma †Ñamalac ndê Atu oc ti señ bu Anötö ndê añela sêsip sêpi-nga.”

2

Yisu gêm bu kwi ti wain

¹ Bêc lu gi su ma lau yêc malac Kana nañ yêc gameñ Galili-nga sêndê mwasiñ tu ngac dan bu nem awhê-nga. Yisu dinda mbo whiñ ñac, ma ² sêkêñ aheñ Yisu ti ndê ngacsêñomi bu sêneñ mwasiñ dau sêwhiñ. ³ Ma lau señ ti sênôm gêñ sêmbo e wain pacndê. Dec Yisu dinda sôm têt in bu, “Ñac si wain pacndê su.” ⁴ Goc Yisu sôm têt in, “O awhê! Tu sake-nga am sôm

têt aô? Aneñ ndoc meñ sa su dom.” ⁵ Tigeñ Yisu dinda sôm têt lau akiñ bu, “Gêñ bocke nañ in bu sôm têt mac, nañ akôm.”

⁶ Yêc mwasiñ dau ñamala, lôñ bu-nga 6 sêlhac. Lôñ dinañ atu andô, tigeñ-tigeñ gitôm 100 lita, ma sic waê lau Israel-nga si mêtê sêngwasiñ dau ñawasi sa yêc Anötö angô-nga. ⁷ Ma Yisu sôm têt lau akiñ, “Akêñ bu sip lôñ hoñ dinañ e meñhu.” ⁸ Sêtac bu sip e meñhu su, goc in sôm têt ñac, “Añgati sa ma akêñ têt mwasiñ ñadau êñsahê.” Ma sêkôm gitôm in sôm. ⁹ Mwasiñ ñadau kêsahê bu nañ Yisu gêm kwi ti wain, ma kêyalê dom bu meñ akêñ nde. Tigeñ lau akiñ nañ sêtac bu sip lôñ, nañ dec sêñyalê. Mwasiñ ñadau kêsahê su, goc mbwêc ngac gêm awhê-nga meñ, ma sôm têt in, ¹⁰ “Lau hoñ sêkêñ wain ñayham têt lau sênôm muñ e tac ñayham sa, goc sêkêñ wain ñambwa kêkuc. Tu sake-nga am kêgamiñ wain ñayham kalhac e tiñambu?”

¹¹ Yisu kôm gêñ dalô ñamata-nga dinañ yêc malac Kana, nañ yêc gameñ Galili-nga. Gêñ dau tôc in ndê ñawasi ti ñaclai asê, ma in ndê ngacsêñomi sêkêñ whiñ in. ¹² Ma tiñambu Yisu lu dinda ma asii ti ngacsêñomi sêsip malac Kapenaom si, ma sêmbo bêc ñatô.

Yisu soc lau su yêc lôm dabuñ (Mak 11:15-17; Luk 19:45-46)

¹³ Têt têt dinañ lau Israel-nga si om atu †Mwasiñ Pasowa-nga meñ kêpiñ. Tu dinañ-nga Yisu pi Jerusalem gi. ¹⁴ In hóc asê su, ma yêc lôm dabuñ ñabatêmdö, in gêlic lau sêhoñ makao ti domba ma balusi bu lau sênemlhi, ma lau ñatô sêndöc tebo bu sêo lau apa si mone ña lau Israel-nga si mone. ¹⁵ Dec in gêm bocbiñ wac ti po ma kêbulu ñac sêsa awê si, ma kêbulu makao ti domba sêwhiñ. Ma in tac lau sêo mone-nga si tebo sa, ma kêbalip ñac si mone babalip. ¹⁶ Goc in hec yom lau balusi-nga ma sôm têt ñac, “Akôc nem balusi dinañ asa awê andi! Damañ ndê andu yêc bu lau

sênemlhi gêñ sêmbo-nga dom. Mac akôm sac sambuc!”¹⁷ Têñ dinan in ndê ngacsêñomi gauc gêm Anötö ndê yom dan nan sêto yêc bocdec bu:

Aö neñ atac whin tu am nem andu-nga, mbô aö neñ ñalôm sa ñapan. [BW 69:9]

¹⁸ Ma lau bata Israel-nga sêndac Yisu ma sêsôm, “Asa kêñ ñaclai têt am bu kôm gêt dinan? Kôm gêt dalô dan bu tôc am nem ñaclai ñahu asê têt yac.”¹⁹ Yisu ô ñac si awha ma sôm, “Aseñ lôm dabun dindéc su, ma aö oc wakwê sa tiyham nditôm bêc tö.”²⁰ Goc sêsôm, “Muñ-nga lau sêkôm gwelen sêkwê lôm dabun dindéc-nga gitôm yala 46. Ma bocke dec am gauc gêm bu am gitôm bu kwê sa tôm bêc tö?”²¹ Sêsôm yom dinan bu ñac sênjalê dom bu lôm dabun nan in sôm yom pi, nan in dau.²² T inambu, têt ndoc Yisu tisa akêt lau batê-nga, nan in ndê sênñomi gauc gêm in ndê yom dinan. Ma têt dinan sêkêt whin yom nan in sôm, ma sêkêt whin Anötö ndê yom nan sêto yêc mun su, pi in ndê mbac ndu ma tisa-nga.

²³ Yisu mbo Jerusalem têt Om Pasowa-nga, ma lau daêsam sêlic gêt dalô hon nan in kôm, dec sêkêt whin in. ²⁴⁻²⁵ Tigen Yisu kêyalê ñamalac si gauc ti yom hon nan yêc ñac si ñalôm. In ponda ñamalac si yom pi dau dom. Ma tu dinan-nga in whê dau sa sambuc têt ñamalac dan dom.

3

Yisu lu Nikodemas

¹ Lau Israel si ñac bata dan mbo Jerusalem, nan ndê ñaê Nikodemas. In mbo lau †Palêsai si ton, ma in lau bata †Sanedrin-nga si dan whin.² Têt ôbwêc dan, Nikodemas têt Yisu gi, ma sôm têt in, “O Kêdôhônwaga. Yac alic gêt dalô hon nan am kôm, dec anyalê bu am kêdôhônwaga dan nan Anötö kêkin meñ. Ñahu bu Anötö bu mbo whin ñamalac dan dom, dec oc tôm dom bu ñamalac dau kôm gêt dalô gitôm nan am kôm.”

³ Ma Yisu ô in ndê yom ma sôm, “Yom ñandô aö wasôm têt am. Ñamalac dan bu tiwakuc tiyham dom, dec oc tôm dom bu in mbo †Anötö ndê gôlin ñapu.”⁴ Goc Nikodemas sôm têt in, “Ñamalac andô dan oc tiwakuc ñalêt bocke? Oc tôm bu sip dinda atac ñalôm ma dinda kôc in tiyham, me?”⁵ Ma Yisu sôm, “Aö wasôm yom ñandô têt am. Ñamalac dan bu tiwakuc ña bu ma ña Ñalau Dabun dom, dec oc nditôm dom bu mbo Anötö ndê gôlin ñapu.”⁶ Ñamalac sêkwê ñamalac asê, magoc Ñalau tigen g itôm bu kôm ñamalac dan tiwakuc ma kêñ ñalôm wakuc têt in.⁷ Aö gasôm têt am bu mac atiwakuc tiyham ña ñaclai undambê-nga man. Am sô tu yom dinan-nga dom.⁸ Mbu kêsêlêt kêkuc Anötö ndê atac whin. Am gitôm bu ngô ñakêcsia, tigen am kêyalê mbu ñahu me mbu ñapwê dom. Ma Ñalau Dabun ndê gwelen kôm lau sêtiwakuc-nga, nan kain tigen.”

⁹ Nikodemas ngô yom dinan, dec ndac Yisu, “Aluê! Yom dinan oc ñandô sa ñalêt bocke?”¹⁰ Ma Yisu sôm, “Am lau Israel si kêdôhôn-waga mêtê-nga dan, ma bocke dec am kêyalê yom dindéc ñahu dom?”¹¹ Aö wasôm yom ñandô têt am. Gêt nan aö ti lau nan sênkuc aö nan anyalê, dec yac asôm asê. Ma yac ahoc yom ñandô asê pi gêt nan yac alic su. Magoc mac akôc yac mba yom sa dom.¹² Aö gasôm yom têt mac pi gêt nom-nga, magoc mac akêt whin dom. Ma aö bu wasôm yom têt mac pi gêt undambê-nga, dec oc akêt whin ñalêt bocke?”¹³ Ñamalac dan pi undambê gi bu êñyalê gêt undambê-nga dom, tigen Ñamalac ndê Atu, nan sip akêt undambê meñ, nan kêyalê.¹⁴ Muñ-nga, têt ndoc lau Israel-nga sêmbo gameñ sawa, nan Moses gic mboc ñagatu* pi a, ma hóc sa pi lôlôc gi. Ma ñalêt tigen, lau oc sêndic Ñamalac ndê Atu pi a, ma sêhóc in sa pi lôlôc ndi. Lêt dinan gic in ñawaê,¹⁵ tu bu lau hon nan sêkêt whin in, nan oc sêtap

* **3:14:** Yom pi mboc ñagatu nan Moses kêñ pi a dan, nan asam yêc Nam 21:4-9.

sej sêndöc tali napan-nga sa.

¹⁶ “Bu Anötö atac whin lau nom-nga ndu andô, dec kên ndê Atu tigen mbac ndu tu nac-nga, bu lau hon nan sêkên whin in, nan oc sêninga dom, magoc sêtap sej sêndöc tali-nga sa. ¹⁷ Anötö kên ndê Atu sip nom men bu êmatôc lau dom, magoc kên in men bu ti lên nem lau si-nga. ¹⁸ Lau nan sêkên whin in, nan oc sêtap Anötö ndê matôc sa dom. Magoc lau nan sêkên whin dom, nan gitôm sêmatin dau si yom tidôn su bu oc sêtap Anötö ndê matôc sa, nahu bu nac sêkên whin Anötö ndê Atu tigen dom. ¹⁹ Ma nac si matôc dau nahu bocdec bu. Nawê nandô sip nom men, tigen sêtec nawê dau ma atac whin lên nasec-nga, ma sêsap mêtê sac dôn napan. ²⁰ Lau hon nan sêkôm mêtê sac, nan sêtec bu nawê dau pô nac si mêtê sac e yêc awê, ma tu dina-nga sêtigasuc nawê dau dom. ²¹ Magoc lau nan sênkuc yom nandô, nan sêtên nawê sêmen ma gacgen sêmbo dina. Ma tu dina-nga lau hon sêlic yêc awê bu nac sêkôm mêtê nayaham tôm Anötö kên naclai tên nac.”

Jon sôm yom pi Yisu

²² Dina su, goc Yisu ti in ndê ngacsênomi sêhu Jerusalem sin, ma sêsa si sêmbo gamej namakê-nga yêc gamej Judia-nga. Ma yêc dindê in mbo whin nac ma sênkuc lau. ²³ Têj ndoc dina Jon mbo malac Aenon, nan yêc sun sa tên Salim. Bu naganon nayaham poc gamej dina, ma tu dina-nga Jon mbo dina, ma kêku lau nan sêtên in si. ²⁴ Têj ndoc dina Jon mbo awê, sêkên in ndöc gapocwalô su dom.

²⁵ Ma Jon ndê sênomi natô ma ngac bata Israel-nga dan sêsen dau pi lên lau sêngwasin dau nawasi sa yêc Anötö anğô-nga. ²⁶ Dec sêtên Jon si, ma sêsôm, “Kêdôhônwaga, mun-nga am hoc yom asê pi Yisu, tên ndoc in hóc asê am yêc Bu Jordan nada-nga. Kwahic dec yac anğô bu lau hon sêtên in si, bu in ênkuc nac.” ²⁷ Jon ô nac si yom ma sôm, “Ahêgo daôm dom! Alu

Yisu lu-lu akôm mba gwelen gitôm Anötö dau kên sip alu aman. ²⁸ Mac anyalê yom hon nan aô gasôm tên mac su. Aô gasôm bu aô dau Mesaya dom, magoc Anötö kêkin aô gamun in gamej. ²⁹ Lau hon bu sêtên Yisu sêndi, dec oc solop. Bu nac gitôm awhê nan sêmatin in ndê yom bu nem ngac, ma Yisu in gitôm ngac nem awhê-nga dau. Aô gitôm ngac dau ndê silip, nan atac nayaham kêlêc tên ndoc ngac nem awhê-nga hóc asê bu nem ndê awhê sa. Ma bocdina kwahic dec aô nen atac nayaham tu Yisu-nga gêm aô ahuc sambuc. ³⁰ Ma in solop bu kwahic dec Yisu ndê waê tiatu, ma anen waên tisaun. ³¹ In sip akên undambê men, dec hóc gêlêc lau hon su. Aô dec, aô namalac nom-nga ma aô nen nahu yêc nom, ma bocdina gasôm yom tôm namalac nom-nga. Magoc in sip akên undambê men, ³² ma sôm yom nandô pi gên nan in gêlic ti ngô su yêc undambê. Magoc lau daêsam sêkôc in ndê yom sa dom. ³³ Namalac bocke nan kôc in ndê yom sa, nan tóc asê bu in gêlic Anötö ndê yom bu yom nandô en. ³⁴ Nahu bu in nan Anötö kêkin sip nom men, nan sôm Anötö dau ndê yom asê. Ma Anötö kêgamin in ndê Nalau tên in dom. ³⁵ Damba tac whin in ndê Atu kêlêc, dec kên gên hon sip in amba. ³⁶ Ma asa nan kên whin Atu, nan Anötö gic bata su, bu in oc mbo tali napan. Tigen asa nan kôc in sa dom, nan Anötö ndê atac nandê yêc in dôn yêc, dec in oc lic undambê dom.”

4

Yisu lu awhê Samaria-nga dan

¹⁻² Têj ndoc dina Yisu mbo whin in ndê ngacsênomi, ma nac sênkuc lau. In dau kêku lau dan dom. Magoc lau Palêsai sêngô nawaê bu Yisu kêku lau daêsam, ma bu lau daêsam nan êlême sênkuc in, nan sêhóc gêlêc Jon ndê sênomi su. Yisu kêyalê bu lau Palêsai sêngô nawaê dina, ma bu sêkên kisa in, ³ ma bocdina dec in hu gamej Judia-nga sin, bu mbu tên Galili ndi. ⁴ Yisu gauc gêm tidôn bu ho sej nan

gic lau †Samaria-nga si gameŋ kôc, dec in ti ndê ngac-sêŋomi sêŋsêlêŋ sêmbu seŋ dinaŋ. ⁵ Nac sêŋsêlêŋ e sêsuŋ sa lau Samaria si malac atu danŋ ñaê Sika. Malac dau yêc kêpiŋ nom ñasawa danŋ naŋ muŋ-nga andô, Jakob kêŋ têtŋ in ndê atu Josep. ⁶ Ma sê naŋ Jakob kwê tu sêtap bu sa-nga, naŋ yêc malac dau ñamakê. Yisu ti ndê ngacsêŋomi sêhóc asê sê bu-nga dau têtŋ ac kac lhu, ma sêŋsêlêŋ seŋ baliŋ su e Yisu kwapac sa, dec in ndöc sic ndöc dinaŋ. ⁷⁻⁸ Ma in ndê ngacsêŋomi sêhu in siŋ ma sêhóc malac dau si, bu sêŋsalê gêŋ sêneŋ-nga.

Malô goc awhê Samaria-nga danŋ sa meŋ bu têtŋ bu. Ma Yisu sôm têtŋ in, “Gitôm bu am kêŋ bu têtŋ aô wanôm?” ⁹ Goc awhê dau ô yom bocdec bu, “Bocke dec am ngac Israel-nga ndac aô awhê Samaria-nga bu wakêŋ bu têtŋ am nôm?” (In sôm yom dinaŋ, ñahu bu lau Israel ma lau Samaria-nga sêtec dandi ma sêmbu ahê dau.) ¹⁰ Ma Yisu sôm, “Kwahic dec aô gandac bu têtŋ am. Am bu êmyalê aô neŋ ñahu, ma mwasiŋ naŋ Anötö kêŋ ñambwa, dec am oc ndac bu têtŋ aô, ma aô wakêŋ bu naŋ oc kêŋ ñamalac sêndöc tali, naŋ têtŋ am.” ¹¹ Awhê dau ngô yom dinaŋ, goc sôm, “O ñadau. Bu tali-nga naŋ am sôm yom pi, naŋ am oc kôc yêc nde? Bu am nem laclhu êmgati bu sa-nga mba, ma sê bu-nga dindéc baliŋ andô. ¹² Abaŋ Jakob ti ndê atui, ma in ndê makao ti domba hoŋ sênôm bu yêc dec. Ma bocke? Am nem bu bocke yêc, naŋ hóc gêlêc in dindéc naŋ Jakob kêŋ têtŋ yac, naŋ su?”

¹³ Dec Yisu sôm têtŋ in, “Lau hoŋ naŋ sênôm bu nom-nga, naŋ bu oc yô ñac tiyham. ¹⁴ Magoc lau naŋ sênôm bu naŋ aô wakêŋ têtŋ ñac, naŋ bu oc yô ñac tiyham dom. Mba. Bu naŋ aô wakêŋ têtŋ ñac, naŋ oc ti bubata naŋ êmbulup pi ñac si ñalôm, ma ñac oc sêndöc tali ñapaŋ.” ¹⁵ Têtŋ dinaŋ awhê dau sôm, “O ñadau, kêŋ bu dinaŋ têtŋ aô. Ma bocdinaŋ dec bu oc yô aô tiyham dom, ma wasa wameŋ tôm

bêc hoŋ bu watê bu yêc sê bu-nga dindéc tiyham dom.”

¹⁶ Goc Yisu sôm têtŋ in, “Am mbu ndi ma ta nem akweŋ, ma amlu ambu amenŋ.” ¹⁷ Ma awhê dau sôm, “Aneŋ akweŋ mba.” Goc Yisu ô yom ma sôm, “Am sôm solop bu am nem akweŋ mba. ¹⁸ Bu am gêm ngac amañdanŋ su, magoc sêhu am siŋ. Ma ngac naŋ kwahic dec am mbo whiŋ in, naŋ ti am nem akweŋ dom. Am sôm yom ñandô.” ¹⁹ Têtŋ dinaŋ awhê dau sôm, “Ñadau, aô g alic bu am propet danŋ. ²⁰ Muŋ-nga yac lau Samaria-nga mba abañi sem akiŋ Anötö yêc lôc dindéc. Tigeŋ mac lau Israel-nga asôm bu gameŋ tigeŋ yêc tu lau sênem akiŋ Anötö-nga, naŋ yêc Jerusalem.” ²¹ Goc Yisu sôm, “O awhê! Aô wasôm yom ñandô têtŋ am. Ndoc oc meŋ sa, naŋ lau naŋ sem akiŋ Anötö oc sêhêgo dau dom bu sênem akiŋ in sêmbu lôc dindéc, me bu sêmbu Jerusalem. ²² Mac lau Samaria-nga am akiŋ Anötö, magoc mac aŋyalê in dom. A nôtö gic bata bu Mesaya oc sa yêc yac lau Israel-nga, ma tu dinaŋ-nga yac aŋyalê in naŋ yac am akiŋ. ²³ Yomandô! Ndoc naŋ bu meŋ sa, naŋ kwahic dec meŋ su, dec lau naŋ sem akiŋ Anötö ñalêŋ solop, naŋ oc sênem akiŋ in ti ñalau Dabuŋ ndê ñaclai, ma ti lêtŋ yom ñandô-nga. Damaŋ Anötö dau kêsälê lau naŋ sem akiŋ in ñalêŋ bocdinaŋ. ²⁴ In dau in ñalau, dec ñalêŋ tigeŋ yêc bu lau sênem akiŋ in, naŋ sênem akiŋ in ti ñalau Dabuŋ ndê ñaclai, ma ti lêtŋ yom ñandô-nga.”

²⁵ Goc awhê dau sôm, “Aô kayalê bu Mesaya naŋ sêsam bu Kilisi oc meŋ. Ma têtŋ ndoc in meŋ, naŋ in oc whê gêŋ hoŋ sa têtŋ yac.” ²⁶ Ma Yisu sôm, “Aô Mesaya dauŋ gasôm yom têtŋ am.”

²⁷ Têtŋ dinaŋ Yisu ndê ngac-sêŋomi sêmbu sêmeŋ, ma sêlic bu in sôm yom whiŋ awhê danŋ, dec sêhê gauc ñambwa. Magoc ñac si danŋ sôm yom dom. Sêndac in bu bocke ma in sôm yom têtŋ awhê dau lec dom. Ma sêndac awhê dau bu in tac whiŋ gêŋ sake lec

dom. ²⁸ Awhê dau hu in ndê lôn bu-nga sin kalhac, ma mbu sôc malac gi. Ma in sôm têt in ndê lau, ²⁹ “Amen ma alic ngac dan! In kêyalê gêt hon nan aö gakôm, ma sôm asê têt aö. Oc mboe in Mesaya dau?” ³⁰ Goc nac sêhu malac dau sin ma sêsa si bu sêlic Yisu.

³¹ Têt ndoc awhê dau mbu sôc malac gi, nan ngacsênomi sêsôm têt Yisu, “Kêdôhônwaga, yac akôc gêt tu am ney-nga.” ³² Magoc in sôm têt nac, “Aö ney gêt daney-nga yêc, nan mac anyalê dom.” ³³ Goc sêndac dandi bu, “Mboe lau dan sêkêt gêt daney-nga têt in su, me?” ³⁴ Ma Yisu sôm têt nac, “Aö danan wambu in nan kêkin aö gamey, ma wandic dabin in ndê gwelen. Aney gêt daney-nga dau dinan. ³⁵ Angô su nan. Têt ndoc mac asô gêt nawhê sip ôm, nan mac asôm bu, ‘Ayô hale su goc yac oc dandic gêt nandô sa.’ Tigen aö wasôm têt mac, bu ahôc nem tanôm sa, ma alic bu gêt nandô ôm-nga mbêc su. ³⁶ Ma kwahic dec ngac gic gêt nandô sa-nga kôm in ndê gwelen mbo. Ma gêt nandô nan in gic sa, nan lau nan sêkêt whin ma sêtap sen sêmo tali-nga sa. Tu dinan-nga in nan sô gêt nawhê, lu in nan gic nandô sa, nan lu-lu atac nayham sa sêwhin dau. ³⁷ Yom gôlin dan yêc bocdec, ‘Namalac dan sô gêt nawhê, ma dan tiyham gic gêt nandô sa.’ Yom dau in yom nandô, ma hêganôn gwelen jawae nayham-nga whin. ³⁸ Bu aö kakin mac bu andic gêt nandô sa yêc ôm nan mac asô dom. Lau natô sêkôm gwelen atu tu sêsô gêt-nga, dec mac atap nac si gwelen na-nandô sa.”

Lau Samaria-nga daêsam sêkêt whin Yisu

³⁹ Têt ndoc awhê Samaria-nga dinan sôm yom asê pi Yisu têt lau malac-nga bu, “In sôm gêt hon nan aö gakôm su, nan asê têt aö,” nan lau Samaria-nga daêsam sêkêt whin Yisu. ⁴⁰ Ma têt ndoc sêsa sêtêt in si, nan sêtet in napan bu mbo whin nac. Dec in mbo whin nac gitôm bêc lu. ⁴¹ In sôm yom whin lau malac-nga ma lau

daêsam tiyham sêkêt whin in. ⁴² Ma sêsôm têt awhê dinan, “Têt namata-nga yac angô yom nan am sôm pi in, dec akêt whin in. Magoc kwahic dec yac angô in dau ndê yom, ma yac anyalê pi nandô, bu in ngac nan Anötö kêkin bu nem lau nom-nga si.”

Yisu hôt asê gamey Galili-nga

⁴³ Bêc lu dinan pacndê su, goc Yisu tisa ma kêsêlêt gi e hôt asê gamey Galili-nga. ⁴⁴ Mun-nga in sôm asê bu yêc propet dan ndê gamey, in ndê lau oc sêtoc in sa dom. ⁴⁵ Magoc têt ndoc in hôt asê Galili, nan lau dinan sêkôt in sa ti atac nayham. Nahu bu nac sêmo Jerusalem têt ndoc Pasowa-nga, ma sêlic gêt hon nan in kôm yêc dindê.

Yisu kôm balê dan nayham sa (Mat 8:5-13; Luk 7:1-10)

⁴⁶ Têt têt Yisu mbo gamey Galili-nga, nan in sôm malac Kana gi tiyham, malac nan mun-nga in gêm bu kwi ti wain. Têt ndoc dinan ngac bata Rom-nga dan mbo malac Kapenaom, ma in ndê atu ngac gêm bac yêc. ⁴⁷ Balê dau gêm bac atu e kêpin bu mbac ndu. Ma ngac bata dau ngô jawae bu Yisu men akêt gamey Judia-nga ma hôt asê Galili. Tu dinan-nga dec in têt in gi, ma ndac in bu têt malac Kapenaom ndi, ma kôm balê dau nayham sa. ⁴⁸ Dec Yisu sôm, “O mac lau! Mac bu alic gêt dalô atu-tu dom, dec oc akêt whin dom.” ⁴⁹ Magoc ngac bata dau ten in tiyham ma sôm, “O natau, mwen ngahô! Bu mba, aney balê oc mbac ndu.” ⁵⁰ Goc Yisu sôm têt in, “Am ndi, am atôm oc mbo tali.” Ma ngac dau kêt whin Yisu ndê yom, ma kôlhô gi.

⁵¹ Têt têt in kêsêlêt mbo sen, nan in ndê lau akin natô sêsa akêt Kapenaom sêmen ma sêtap in sa. Ma sêsôm têt in bu, “Am nem balê nayham sa su.” ⁵² Dec in ndac nac bu, “Acatu nasawa bocke ma balê dau nayham sa?” Ma nac sêsôm têt in, “Alhabêc, têt ac ho dau, nan gêm bac hu in sin ma in namlic nalhuc sa.” ⁵³ Têt dinan damba ndê gauc sa bu acgatu nasawa

dinañ en, dec Yisu sôm têtñ in bu, “Am atôm oc mbo tali.” Ma in ti in ndê lau honñ nañ sêndöc sêwhin in, nañ sêkên whin bu Yisu in Mesaya dau.

⁵⁴ Gêñ dalô tilu-nga nañ Yisu kôm yêc malac Kana, nañ ñaminñ dau dinañ. Yisu kôm gêñ dau têtñ têtñ in hu gameñ Judia-nga sin, ma mbu têtñ gameñ Galili-nga gi.

5

Yisu gêm ñgac bôlinñ danñ sa

¹ Tinambu lau Israel-nga si mwasinñ atu danñ ñabêc hóc asê, ma Yisu mbu pi Jerusalem gi. ² Yêc Jerusalem, bu ñatonñ atêc danñ, nañ sêwhê ña hoc ahuc, nañ poc kêpinñ malac dau ñagatam nañ sêsam bu Gatam Domba-nga. Sêsam bu ñatonñ dau ñaê yêc Yom †Hibru bu Betesda, ma andu selep amanñanñ sêlhac ñamakê. ³ Ma yêc dinañ lau gêm bac daêsam sêyêc, lau tapec, lau bôlinñ ma lau ñasac ñatô. [⁴ Tôm têtñ ñatô Pômdau ndê añela danñ oc sip meñ ma kôm bu dau li sa. Lau gêm bac sêhônñ têtñ dinañ, ma asa nañ sip bu dau tinamata, nañ oc ñayham sa.] ⁵ Ñac si danñ in ñgac bôlinñ nañ gêm bac gitôm yala 38.

⁶ Têtñ ndoc Yisu kêsêlêñ mbo gameñ dinañ, in gêlic ñgac bôlinñ dau, ma kêyalê bu in gêm bac yêc ñasawa hic balinñ su, goc ndac in, “Am tac whin bu am ñayham sa, me?” ⁷ Ma ñgac bôlinñ dau sôm, “O ñadau! Aö gahônñ têtñ nañ bu ñindec ñali sa, magoc ñamalac danñ mba bu nem aö sa. Ma aö bu wasip bu wandi, tigenñ ñamalac danñ êlêmê hóc gêlêc aö su.” ⁸ Goc Yisu sôm têtñ in, “Tisa! Ma hóc nem mbô sa, ma êmsêlêñ.” ⁹ Ma ñagahô ñgac dau ñayham sa, goc hóc ndê mbô sa ma kêsêlêñ gi.

Yisu kôm gêñ dinañ têtñ bêc †Sabat-nga danñ. ¹⁰ Ma tu dinañ-nga lau bata Israel-nga sêsôm têtñ ñgac nañ Yisu kôm ñayham sa bu, “Acsalô lec in bêc Sabat-nga. Yac neñ yomsu gic yao yac bu dakôm gwelenñ têtñ bêc Sabat-nga dom, ma bocke dec am kôc nem mbô ma kêsêlêñ.” ¹¹ Magoc in sôm, “Ñgac

nañ kôm aö ñayham sa, nañ sôm têtñ aö bu, ‘Hóc nem mbô sa, ma êmsêlêñ.’ ”

¹² Ma sêndac in, “Ñgac nañ sôm têtñ am bu am hóc nem mbô sa ma êmsêlêñ, nañ asa?” ¹³ Tigenñ ñgac dau kêyalê dom. Ñahu bu têtñ ndoc Yisu kôm in ñayham sa, nañ lau daêsam sêmbo, ma Yisu kêdahinñ dau su sip ñac ñalôm ma kölhö gi.

¹⁴ T inambu Yisu tap in sa tiyham mbo lôm dabunñ, ma sôm têtñ in, “Am ñgô su nañ! Am ñayham sa su. Dec yob daôm bu kôm sac tiyham dom, mboe ñawapac atu danñ nañ hóc gêlêc in dinañ su, nañ tap am sa tinambu.” ¹⁵ Ma têtñ dinañ ñgac dau sa gi ma kêñ ñawaê têtñ lau bata Israel-nga, bu ñgac nañ kôm in ñayham sa, nañ Yisu.

Lau bata Israel-nga sêkêñ kisa Yisu

¹⁶ Lau bata Israel-nga sêlic bu Yisu kôm gêñ kainñ dinañ têtñ bêc Sabat-nga ñatô, ma tu dinañ-nga sic hu sêkêñ kisa in. ¹⁷ Dec in sôm têtñ ñac, “Damanñ kôm in ndê gwelenñ ñapanñ, têtñ têtñ ñamata-nga e meñ têtñ kwahic dec. Bocdinañ aö oc wanem gwelenñ.” ¹⁸ Têtñ ñamata-nga lau bata Israel-nga sêkêñ kisa Yisu bu in sôc yomsu Sabat-nga ñapu dom. Ma têtñ ndoc sêngô in ndê yom dinañ, nañ sêkôm ñannga bu sêndic in ndu. Sêsôm, “In sam Anötö bu in Damba ma bocdinañ in bu po dau ndê waê sa nditôm Anötö dau.”

Anötö kêñ ñaclai têtñ in ndê Atu

¹⁹ Goc Yisu sôm têtñ ñac, “Aö wasôm yom ñandô têtñ mac. Oc tôm dom bu Anötö ndê Atu kôm gêñ danñ êñkuc dau ndê atac whinñ. Mba! Gêñ bocke nañ Atu gêlic Damba kôm, nañ dec in kôm. Bu Atu kôm gêñ honñ gitôm Damba kôm. ²⁰ Damba atac whinñ Atu kêlêc, ma têtñ gêñ honñ nañ in dau kôm, nañ asê têtñ in. Ma aö wasôm têtñ mac bu Damba oc hoc gêñ atu-tu asê têtñ Atu bu kôm, nañ hóc gêlêc gêñ nañ in kôm, nañ su. Ma têtñ têtñ mac alic gêñ dau, nañ mac oc asö. ²¹ Tôm Damba unñ lau batê sa ma kêñ ñac sêmbo tali, nañ in ndê Atu dec kêñ lau nañ in atac whinñ

ņac, naņ sēmbu tali boc-dinaņ. ²² Ma gēņ daņ tiyham. Damba oc êņsahê lau daņ dom. In kēņ ņaclai tēņ in ndê Atu bu êņsahê lau pi ņac si mêtê. ²³ Ma tu dinaņ-ņga lau hoņ naņ sêtoc Atu ndê waê sa, naņ sêtoc Damba ndê waê sa bocdinaņ. Magoc asa naņ toc Atu sa dom, naņ toc Damba naņ kēkiņ in meņ, naņ sa dom.

²⁴ “Aö wasôm yom ņandô tēņ mac, bu asa naņ kôc aneņ yom sa, ma kēņ whiņ in naņ kēkiņ aö gameņ, naņ oc tap matôc sa dom. In hu seņ mbac ndu-ņga siņ su, ma tap seņ mbo tali ņapaņ-ņga sa. ²⁵ Yomandô dec wasôm tēņ mac. Tēm naņ Anötö gic bata, naņ kwahic dec meņ su, dec lau naņ sēmbu seņ sēmbac ndu-ņga, naņ oc sēņgô Anötö ndê Atu awha. Ma ņac naņ sēņgô ma daņga wambu, naņ oc sēmbu tali. ²⁶ Tali ņahu yêc Damba dau, ma in kēņ tali ņahu tēņ in ndê Atu whiņ. ²⁷ Ma in kēņ ņaclai tēņ in bu êņsahê ņamalac, bu in ņamalac ndê Atu. ²⁸ Asö tu yom dindec-ņga dom. Ndoc oc meņ, naņ lau hoņ naņ sēmbac ndu su, naņ oc sēņgô Atu ndê awha, ²⁹ ma sêtisa akêņ lau batê-ņga. Lau naņ sêkôm ņayham, naņ oc sêtisa ma sêtap Anötö ndê gameņ sêndöc tali ņapaņ-ņga sa. Magoc lau naņ sêkôm sac, naņ oc sêtisa ma sêtap matôc sa.

³⁰ “Oc tôm dom bu aö wakôm gēņ daņ taņwasêņ. Ma aö oc waņsahê ma wamatôc lau waņkuc aö dauņ neņ gauc dom. Mba! Aö wamatôc lau waņkuc yom naņ Damaņ, naņ kēkiņ aö gameņ, naņ sôm tēņ aö. Ma aö oc wakôm gēņ dau waņkuc lêņ gitêņ, ņahu bu aö gakôm gēņ daņ tu aneņ atac whiņ-ņga dom, aö gakôm gēņ hoņ kakuc Damaņ ndê atac whiņ.”

Gēņ naņ whê Yisu ndê ņahu sa

³¹ “Aö bu wahoc yom asê pi dauņ, dec mac oc asôm bu aneņ yom ņandô mba, ma akêņ whiņ dom. ³² Magoc Damaņ hoc yom asê bu whê aneņ ņahu sa, ma aö kayalê bu in ndê yom in yom ņandô.

³³ “Jon, ņgac Kêku Lau-ņga sôm yom ņandô asê pi aö whiņ, tēņ tēm mac

aņkiņ lau sêtēņ in si. ³⁴ Aö gapônda yom naņ ņamalac sêhoc asê pi aö, naņ dom. Tigeņ kwahic dec aö gasôm yom pi Jon, bu mboe mac akêņ whiņ yom naņ in sôm pi aö, dec atap Anötö ndê mwasiņ nem mac si-ņga sa. ³⁵ Jon mbo gitôm ya ņawê naņ pô gameņ, ma gitôm ņasawa apê mac atisambuc in ndê ņawê.

³⁶ “Magoc gēņ ņatô sêpuņ yom ņandô pi aö dôņ, naņ hóc gêlêc Jon ndê yom pi aö. Alic gwelen naņ aö gakôm gambo. Damaņ dau kēņ gwelen dinaņ sip aö amaņ tu bu wandic dabiņ, ma gwelen dau tôc asê bu in kēkiņ aö gameņ. ³⁷ Ma Damaņ dau, naņ kēkiņ aö gameņ, naņ hoc yom asê pi aö. Magoc mac lau daôm aņgô in ndê awha dom, ma mac alic in aņgô su dom. ³⁸ Ma in ndê yom yêc mac nem ņalôm dom, ņahu bu in kēkiņ aö gameņ, magoc mac akêņ whiņ aö dom. ³⁹ Mac asam Anötö ndê yom naņ sêto yêc, naņ ņapaņ, tu bu akip yom hoņ ņahu sa. ņahu bu mac gauc gêm bu mac oc atap seņ andöc tamli-ņga sa yêc yom dau ņalôm. Yom dau dinaņ hêganôņ aö, ma whê aneņ ņahu sa, ⁴⁰ tigeņ mac atec bu atêņ aö amen, ma atap seņ andöc tamli-ņga dau sa.

⁴¹ “Aö gameņ bu ņamalac sêpo aö neņ waêņ sa dom. ⁴² Magoc aö kayalê mac su, dec galic bu Anötö ndê atac whiņ yêc mac nem ņalôm dom. ⁴³ Aö gameņ gam Damaņ aņgô, tigeņ mac akôc aö sa dom. Magoc ņamalac daņ naņ meņ tu dau-ņga, naņ mac akôc in sa ņagahô eņ. ⁴⁴ Mac atac whiņ bu atap waêm sa yêc mac daôm nem lau, magoc akôm bu atap waêm sa yêc Anötö tigeņ ndê dom. Ma bocdinaņ, mac oc akêņ whiņ aö ņalêņ bocke? ⁴⁵ Gauc nem bu aö dauņ oc wasôm mac nem giso asê yêc Damaņ aņgô-ņga dom. Mba! Mac akêņ batam bu yomsu naņ Moses to, naņ oc ti mac nem seņ andöc tamli ņapaņ-ņga, tigeņ yomsu dau oc tôc nem giso asê. ⁴⁶ ņahu bu Moses dau to yom pi aö, ma mac bu akêņ whiņ in, dec oc akêņ whiņ aö. ⁴⁷ Tigeņ mac akêņ whiņ yom

nañ in to, nañ dom, ma bocdinañ mac oc akêñ whiñ aneñ yom ñalêñ nde? Oc tòm dom!”

6

Yisu gôlôm lau 5,000

(Mat 14:13-21; Mak 6:30-44; Luk 9:10-17)

¹ Tiñambu Yisu kôc ndê ñgac-sêñomi sa ma sic Bugictoñ Galili-ñga kic ma sêpi danğa si. (Bugictoñ dau sêsam ñaê danğ bu Taibirias.) ² Ma lau daêsam sêñkuc in si, ñahu bu ñac sêlic gêñ dalô nañ in kôm têtñ ndoc in kôm lau gêmbac ñayham sa. ³⁻⁴ Têtñ têtñ dinañ lau Israel si om atu Mwasinğ Pasowa-ñga meñ kêpiñ tiyham. Yêc bugictoñ ñadañga, Yisu pi lôc danğ gi ma ndôc sic whiñ in ndê ñgacsêñomi. ⁵ Ma in hóc tandô sa ma gêlic lau daêsam nañ sêwê sêmeñ, goc sôm têtñ Pilip, “Danemlhi gêñ daneñ-ñga yêc nde, bu dakêñ têtñ lau daêsam dindec sêneñ?” ⁶ In dau kêyalê gêñ nañ in bu kôm, nañ su, magoc sôm yom dinañ bu êñsahê Pilip. ⁷ Ma Pilip ô yom ma sôm, “Oc tòm dom andô! Mone atu gitôm †denarii 200 bu ndôc, ma dakôc mone dau ma danemlhi gêñ daneñ-ñga, tigenğ oc tòm dom bu lau daêsam dindec sêneñ ñagec-ñagec.” ⁸ Têtñ dinañ Yisu ndê ñgacsêñom danğ, Saimon Pita ndê asi Andru, sôm têtñ Yisu, ⁹ “Balê danğ mbo, nañ kôc bolom amañdanğ ma i lu. Tigenğ gêñ dinañ oc nditôm lau hoñ dindec dom andô!” ¹⁰ Goc Yisu sôm, “Mac asôm têtñ lau bu sêndôc sic.” Kwañ daêsam yêc gameñ dinañ, ma lau hoñ sêndôc sic sêndôc kwañ. Lau toñ dinañ si launğac gitôm 5,000.

¹¹ Ma Yisu kôc bolom ma gêm danğe, goc kêñ têtñ lau nañ sêndôc dinañ, bu sêndic sam têtñ dandi. Ma in gêm mbec i lu ma kêñ têtñ ñac bocdinañ, ma ñac señ tòm si atac whiñ. ¹² Ñac señ e hóc ñac dônğ, goc in sôm têtñ ñgacsêñomi, “Mac andic ñadêlê hoñ sa, bu tanyaiñ gêñ danğ dom.” ¹³ Bolom amañdanğ ma i lu dinañ, lau señ e gitôm, ma ñgacsêñomi sic ñadêlê sa sip gatop 12 e meñhu.

¹⁴ Lau sêlic gêñ dalô atu nañ Yisu kôm, goc sêsôm têtñ dau, “Yomandô! Propet atu nañ dakêñ batanğ bu sip nom meñ, nañ ñgac dau dindec, me?”

¹⁵ Têtñ dinañ Yisu kêyalê bu ñac gauc gêm bu sêkôm ñanğa bu sêkôc in sa ma sêkêñ in ti ñac si kiñ. Dec in kêdahinğ dau su, ma kôlhô tawasê pi lôc danğ gi.

Yisu kêsêlêñ mbo bu ñahô

(Mat 14:22-33; Mak 6:47-51)

¹⁶ Têtñ ac gi sip, Yisu ndê ñgacsêñomi sêmbu sêtêñ bugictoñ si. ¹⁷ Ñac bu sêndic bu kic ma sêmbu sêtêñ malac Kapenaom sêndi, dec sêpi wañ danğ ma sêsa si. Ñasec sa su, magoc Yisu meñ hóc asê ñac su dom. ¹⁸⁻¹⁹ Ñac sêhêc wañ sêsa ñasawa baliñ gitôm 5 kilometa, ma mbu puc ñadinda e gêli bu ñamponğ sa. Têtñ dinañ sêlic Yisu kêsêlêñ mbo bu ñahô meñ kêpiñ wañ, dec sêtôc dau atu. ²⁰ Magoc in sôm têtñ ñac, “Atôc daôm dom! Bu aô dauñ dindec.” ²¹ Goc sêkôc in pi wañ ti atac ñayham, ma ñagahô sêhóc asê baö yêc Kapenaom.

²²⁻²³ Têtñ ñagalañsê, lau daêsam nañ sêmbu sêwhiñ Pômdau têtñ ndoc in gêm danğe bolom ma kêñ têtñ ñac señ, nañ gacgenğ sêmbu bugictoñ ñadañga. Ñac sêñyalê bu wañ tigenğ dinañ ñgacsêñomi sêpi ma sêlhô si, ma bu Yisu pi wañ dau whiñ ñac dom. Malô goc wañ ñatô akêñ malac Taibirias sêmeñ sêsôc baö yêc dinañ. ²⁴ Ñac sêlic su bu Yisu ti in ndê ñgacsêñomi sêmbu dom, dec sêpi wañ dau, ma sêtêñ malac Kapenaom si bu sêñsalê Yisu.

Yisu in bolom kêñ ñamalac sêndôc tali-ñga

²⁵ Ñac sic bugictoñ kic, ma sêtap Yisu sa, goc sêsôm, “Kêdôhônğwaga, am mweñ têtñ nde?” ²⁶ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Yom ñandô aô wasôm têtñ mac. Aô gakôm gêñ dalô nañ tòm bu whê mac nem gauc sa pi aô neñ ñahu. Magoc mac añsalê aô ma atac whiñ bu ambo awhiñ aô tu gêñ dinañ-ñga dom. Mba. Mac atac whiñ bu ambo awhiñ aô, ñahu bu aô gakêñ bolom têtñ mac añ e hóc mac dônğ.

27 Akôm mwasac bu atap gêñ danen-nga nan gic waê bu ninga, nan sa lec dom. Mba! Akôm mwasac tu bu atap gêñ danen-nga nan oc kêñ mac ambo tamli napan, nan sa. Ma gêñ dau Namalac ndê Atu oc kêñ têt mac, bu Damba Anötö këyalin in sa su, ma kêñ nyclai têt in bu kôm gêñ dau.”

28 Goc nac sêndac in, “Gitôm bu am whê sa têt yac, gêñ nan Anötö atac whin bu yac akôm?” 29 Ma Yisu sôm, “Anötö ndê atac whin nandô bu mac akôm gêñ bocdec. Akên whin ngac nan in kêkin in men.” 30-31 Goc nac sêsôm, “Muñ-nga yac mba aban sêmbo gameñ sawa ma sen mana ti nac si gêñ danen-nga, tôm yom nan sêto yêc bocdec, *‘In kêñ bolom undambê-nga têt nac sen.’* Kwahic dec yac bu andac am bu kôm gêñ dalô kain tigen. Yac bu alic, dec yac oc akên whin am.” 32 Goc Yisu sôm, “Mac gauc gêm bu Moses kêñ bolom undambê-nga têt mac. Magoc aô wasôm yom nandô têt mac bu anen Daman oc kêñ bolom nandô undambê-nga têt mac. 33 Ma Anötö ndê bolom dau dec, in nan sip akên undambê men ma kêñ lau nom-nga sêndöc tali napan.” 34 Lau sêngô Yisu ndê yom dau, goc sêsôm têt in, “Pômdau, kwahic dec ma ndi, yac atac whin bu am kêñ bolom dau dinañ têt yac.”

35 Goc Yisu sôm, “Bolon nan kêñ namalac sêndöc tali, nan aô dauñ dec. Lau nan sêtên aô sêmên, nan gêñ oc yô nac tiyham dom. Ma lau nan sêkên whin aô, nan bu oc yô nac tiyham dom. 36 Tigen tôm aô gasôm têt mac su, mac alic aô su, magoc akên whin aô dom. 37 Lau bocke nan Daman kêñ têt aô, nan hon oc sêtên aô sêmên. Ma lau nan sêtên aô sêmên, nan oc tôm dom bu wasoc nac si dan su. 38 Aô gasip akên undambê gameñ, bu wakôm gêñ tôm aô dauñ neñ atac whin dom. Mba! Aô gasip gameñ, bu wakôm gêñ tôm Daman nan kêkin aô gameñ, nan ndê atac whin. 39 Ma Daman atac whin bu aô wayob namalac hon nan in kêñ têt aô,

bu nac si dan ninga dom. Aô waun nac hon sa têt bêt nambu-nga. 40 Daman ndê atac whin bocdec bu, lau hon nan sênyalê in ndê Atu, ma sêkên whin in, nan oc sêtap sen sêndöc tali-nga sa, ma aô waun nac sa têt bêt nambu-nga.”

41 Têt ndoc nan lau bata Israel-nga sêngô Yisu sôm bu in bolom nan sip akên undambê men, nan sêli awha sa pi in. 42 Nac sêsôm têt dandi, “Ngac dindec in Yisu, Josep ndê atungac. Yac tanjalê in dinda lu damba. Bocke ma kwahic dec in sôm têt yac bu in sip akên undambê men?” 43 Dec Yisu sôm, “Ali awham sa têt daôm dom! 44 Lau dan gitôm dom bu sêtên aô sêmên nambwa. Daman nan kêkin aô gameñ, nan bu kac nac si gauc kwi, dec oc tôm bu sêtên aô sêmên. Ma aô oc waun nac sêtisa têt bêt nambu-nga. 45 Sêto propet akwa dan ndê yom yêc bocdec bu, *‘Anötö oc êndôhôn namalac hon.’* Bocdinañ dec angô. Lau hon nan sêkên dan Daman ndê yom ma in kêndôhôn nac, nan oc sêtên aô sêmên. 46 Yom dau sôm bu Anötö oc êndôhôn lau, magoc namalac dan gêlic Daman su dom. Anötö ndê Atu nan mbo whin in ma sip nom men, in tigen gêlic in. 47 Ma aô wasôm yom nandô. Asa nan kêñ whin Atu, nan tap sen ndöc tali napan-nga sa su. 48 Bolom kêñ namalac sêndöc tali-nga, nan aô dauñ dindec. 49 Mac nem apami sen mana yêc gameñ sawa, magoc tinambu nac hon sêmbac ndu. 50 Tigen bolom nan sip akên undambê men, in bolom kain dan. Namalac dan bu neñ, dec oc ninga dom. 51 Ma bolom tali-nga nan sip akên undambê men, nan aô dauñ dec. Namalac dan bu neñ bolom dindec, dec oc ndöc tali napan. Ma bolom dau dinañ aô neñ namsôm, nan aô oc wakên bu lau hon nan sêkên whin aô, nan oc sêndöc tali napan.”

52 Têt dinañ lau bata Israel-nga sêsen dandi nandô, ma sêsôm têt dau, “Bocke ma ngac dindec sôm bu kêñ in ndê namsôm têt yac danen?” 53 Ma Yisu sôm têt nac, “Yomandô aô wasôm têt mac. Mac bu anen Namalac ndê

Atu ndê namsôm ti anôm in ndê dac dom, dec oc tòm dom bu mac atap senj andöc tamli-nga sa. ⁵⁴ Asa nanj bu neñ aö neñ namsôm, ma nô m aneñ dac, nanj tap senj ndöc tali napan-nga sa su.* Ma aö oc waun in sa têt bêt nambu-nga. ⁵⁵ Bu aö neñ namsôm ti gêt aneñ-nga nandô, ma aö neñ dac ti gêt anôm-nga nandô. ⁵⁶ Asa nanj bu neñ aö neñ namsôm, ma nô m aö neñ dac, nanj gêt dau oc piñ alu dôn anem damin dauñ. In oc mbo aö nälôm, ma aö wambo in ndê nälôm. ⁵⁷ Tali nahu yêc Daman nanj kêkinj aö gameñ, ma aö dauñ gambo tanli tu in-nga. Bocdinañ asa nanj kôc aö sa ti in ndê gêt daneñ-nga nandô, nanj oc mbo tali tu aö-nga. ⁵⁸ Mac damami senj mana, magoc tiñambu sêmbac ndu. Bolom nanj sip akêt u ndambê meñ, nanj aö dauñ dindec. Ma asa nanj bu neñ bolom dindec, nanj oc mbo tali napan.” ⁵⁹ Yisu sôm yom honj dinañ têt ndoc in kêdôhôn lau mbo lôm wê-nga yêc malac Kapenaom.

Yisu ndê sêñomi natô sêhu in sinj

⁶⁰ Têt ndoc sêngô Yisu ndê yom dinañ, goc in ndê ðsêñomi daêsam sêsôm, “Aluê! Yom dinañ nawapac nandô! Asa gitôm bu oc kôc sa ma êñyalê?” ⁶¹ Yisu kêyalê bu in ndê sêñomi sêtucdinj tu in ndê yom-nga, dec sôm, “Yom dindec kêñ wapac mac, a? ⁶² Bocdinañ, têt ndoc mac alic Namalac ndê Atu mbu pi gameñ nanj in mbo têt namata-nga ndi, nanj mac oc akêt whin, me oc kêñ wapac mac êñlêc? ⁶³ Namalac si gauc me licwalô oc tòm dom bu kêñ nac sêndöc tali. Nalau tigenj kêñ namalac sêndöc tali napan. Ma yom nanj aö gasôm têt mac, nanj Nalau tigenj oc whê mac nem gauc sa e anyalê, ma bocdinañ atap senj andöc tamli napan-nga sa. ⁶⁴ Magoc mac nem lau natô

sêkêt whin aö dom.” (Yisu sôm yom dinañ bu in kêyalê gwanan lau natô nanj sêkêt whin in dom, ma ngac nanj oc hoc in asê.) ⁶⁵ Ma in gic têt yom ma sôm, “Tu dinañ-nga dec aö gasôm bu lau danj sêtôm dom bu sêtêt aö sêmeñ nambwa. Daman bu kêñ naclai têt nac, dec oc tòm.”

⁶⁶ Têt dinañ Yisu ndê sêñomi daêsam sêhu in sinj ma sêñkuc in tiyham dom. ⁶⁷ Goc in ndac in ndê n gacsêñomi 12 bu, “Ma bocke? Mac bu ahu aö sinj awhin, a?” ⁶⁸ Ma Saimon Pita sôm, “Pômdau, yac oc atêt asa andi? Am tamwasêm sôm yom nanj tòm bu kêñ yac andöc tanli napan. ⁶⁹ Yac anyalê ma akêt whin bu am Anötö ndê ngac dabun am.” ⁷⁰ Goc Yisu ô yom ma sôm, “Aö dauñ kayalinj mac lau 12 sa. Magoc aö kayalê su bu mac nem ngac danj ti Sadañ ndê su.” ⁷¹ In sôm yom dinañ pi Judas, Saimon Iskeriot ndê atungac. Bu Judas in ngacsêñomi 12 si danj, nanj tiñambu hoc Yisu asê.

7

Yisu ndê asii sêkêt whin in dom

¹ Tiñambu Yisu kêsêlêñ golom-golom malac nanj sêyêc gameñ Galili-nga. In mbo ahê gameñ Judia-nga, bu in kêyalê bu lau bata Israel-nga nanj sêmbo gameñ dinañ, nanj atac whin bu sêndic in ndu. ² Têt ndoc lau Israel si ðMwasinj atu Lôm Bac-nga meñ kêpinj, nanj ³ Yisu ndê asii sêsôm, “Yac gauc gêm bu nayham bu am sip têt gameñ Judia-nga ndi. Bu am nem sêñomi natô sêmbo dindê, dec kôm gêt dalô bu nac sêlic. ⁴ Namalac danj bu kôm dau ti ngac tiwaê, nanj sinj dau dom. Am kôm gêt dalô daêsam, bocdinañ têt daôm asê têt namalac honj.” ⁵ Yisu ndê asii sêsôm yom dinañ, nahu bu sêkêt whin in dom.

* **6:54:** Lau natô gauc gêm bu yom pi Yisu ndê namsôm ti dac hêganônj Mwasinj Dabun. Tigenj nabatanj 53 whê sa bu asa nanj neñ Yisu ndê namsôm ma nô m in ndê dac dom, nanj oc tòm dom bu tap senj ndöc tali-nga sa. Bocdinañ yom dau bu hêganônj Mwasinj Dabun, dec lau nanj senj dom, nanj oc sêtôm dom bu sêtap Anötö ndê mwasinj sêndöc tali-nga sa bocdinañ. Gauc dinañ in so. Pômdau kêñ in ndê Mwasinj Dabun bu puc yac dôn, ma ti senj datap undambê sa-nga dom. Namalac nanj gêt Mwasinj Dabun dom, magoc kêñ whin Yisu, nanj oc ndöc tali. Nalêñ tigenj yêc bu datap senj dambo tanli napan-nga sa, nanj dakêt whin Yisu.

6-8 Dec Yisu sôm têtj in ndê asii, “Aö oc wasip gamej Judia-nga wandi dom, bu aneñ ndoc yêc dôn yêc. Lau sac nom-nga sêtec aö, bu aö êlêmê gahoc yom asê pi gêtj giso honj nanj nac sêkôm. Magoc lau nom-nga sêtec mac dom, ma bocdinañ mac api Jerusalem andi, tu Mwasinj dinañ-nga. Mac atôm bu akôm gêtj têtj têtj têtj bocke nanj mac atac whinj, magoc aneñ têtj hôt asê su dom.”

9 Yisu sôm yom dinañ su, ma gacgen mbo Galili. 10 Tigenj têtj ndoc in ndê asii sêpi Jerusalem si bu sêlic om atu Lôm Bac-nga, nanj inj kêtjuc nac gi. Magoc inj sinj dau bu lau sêlic in dom. 11 Lau bata Israel-nga nanj sêmbo Jerusalem tu Mwasinj dinañ-nga, nanj taso inj ma sêndac, “Njac dinañ mbo nde?” 12 Ma lau daêsam nanj sêmbo malac dinañ, nanj sic yom sec têtj dandi pi Yisu. Natô sêsôm, “Inj njac nayham.” Ma natô sêsôm, “Mba! Inj kêsau lau.” 13 Magoc njamalac danj sôm yom pi Yisu yêc awê dom, bu sêtöc lau bata Israel-nga.

Yisu kêtjöhônj lau

14 Bêc natô ginjga su ma Mwasinj Lôm Bac-nga gi sa njalhu. Ma têtj dinañ, Yisu sôt lôm dabuj njabatêmdö gi, ma gic hu kêtjöhônj lau. 15 Inj ndê yom kôm lau bata Israel-nga sêhêdaê ma sêsôm, “Njac dindêc sôt lôm dom, ma bocke dec inj kêtjöhônj lau na yom ti gauc atu-tu?” 16 Ma Yisu sôm, “Aö kadöhônj aö dauj neñ yom dom, magoc inj nanj kêtj aö gamej, nanj ndê yom. 17 Lau nanj atac whinj bu danjga wambu Anötö, nanj oc sênjalê bu yom honj nanj aö kadöhônj, nanj meñ akêtj Anötö ndê, ma aö neñ yom dom. 18 Asa nanj sôm dau ndê yom, nanj bu po dau ndê waê sa. Magoc aö bu wapo inj nanj kêtj aö gamej, nanj ndê waê sa. Aö kasau dom, aö gasôm yom njandö. 19 Moses kêtj yomsu têtj mac, magoc mac ne m danj danjga wambu njapep dom. Tu sake-nga mac asôm bu aö kagili yomsu, dec atac whinj bu andic aö ndu?”

20 Goc lau natô sêsôm, “Asa tac whinj bu ndic am ndu? Njalau sac danj oc sip am nem njalôm su!” 21 Ma Yisu sôm têtj nac, “Aö gakôm gêtj dalô danj têtj bêc Sabat-nga, ma mac honj asö. 22 Mac anjôlij yom pi aö ma asôm bu aö kagili y omsu Sabat-nga, magoc mac daôm akôm gwelenj têtj bêc Sabat-nga. Mac anjuc têtjpwac asê balêi si njamlic natô su-nga, tôm Moses to ma gic dulu têtj mac. (Pwac dau Anötö kêtj têtj Moses dom, magoc kêtjwatinj têtj abanj munj su.) Mac asê balêi si njamlic têtj nac si bêc ti-8-nga, ma bocdinañ balêi natô mac asê nac têtj bêc Sabat-nga. 23 Mac alic nayham bu akôm gêtj dau têtj Sabat tu bu anjili Moses ndê yomsu dom. Aö dec gakôm njamalac danj ndê njamlic sambuc nayham sa têtj bêc Sabat-nga, ma bocdinañ tu sake-nga mac atac njandê têtj aö? 24 Alic gêtj awê-nga njambwa tu amatöc yom-nga dom! Aköc gauc njapep pi gêtj njalôm-nga whinj.”

Lau sêndac bata Yisu

25 T êñ ndoc dinañ lau Jerusalem-nga natô sêsôm, “Njac dindêc inj njac nanj lau bata sênjalê lêtj tu bu sêndic inj ndu-nga. 26 Tigenj alic! Inj sôm yom mbo awê, magoc lau bata sêsôm yom danj têtj inj dom. Bocke? M boe nac sêkêtj whinj bu inj Mesaya dau, me? 27 Tigenj yac anjalê njac dindêc ndê malachu. Ma têtj ndoc Mesaya oc meñ, nanj lau danj oc sênjalê gamej nanj inj meñ akêtj, nanj dom.” 28 Yisu kêtjöhônj lau mbo lôm dabuj njabatêmdö têtj têtj dinañ, ma inj ta yom bocdec bu, “Mac lau dinañ gauc gêm bu mac anjalê aö, ma bu mac anjalê a ö neñ malachu, a? Aö gamej na aö dauj neñ njac lai dom. Aö Damanj kêtj aö gamej, ma inj Anötö njandö, magoc mac anjalê inj dom. 29 Aö dec kayalê inj, bu munj-nga aö gambo gawhinj inj, ma kwahic dec inj kêtj aö gamej.”

30 Têtj dinañ nac sênjalê bu sêköt inj dôn, tigenj inj ndê ndoc yêc dôn yêc, dec lau danj gitôm dom bu sêkêtj amba pi inj. 31 Magoc lau daêsam yêc tonj atu

dinaŋ sêkêŋ whiŋ iŋ ma sêsôm, “Yac akêŋ batan Mesaya, ma akêŋ whiŋ bu têtŋ ndoc iŋ meŋ, naŋ iŋ oc kôm gêŋ dalô daêsam. Tigenŋ asa gitôm bu kôm gêŋ dalô atu-tu naŋ sêhôt gêlêc gêŋ dalô daêsam naŋ ŋgac dindêc kôm, naŋ su?”

Lau Palêsai ti dabuŋsiga atu-tu sêkôm bu sêkôt Yisu dôn

³² Lau Palêsai sêŋgô bu lau sem yomgalôm pi Yisu ma sêkôt gauc kainŋ dinaŋ pi iŋ. Goc †dabuŋsiga atu-tu ti lau Palêsai sêŋkiŋ lau siŋ-ŋga ŋatô naŋ sêyob lôm dabuŋ, bu sêkôt iŋ dôn. ³³ Têtŋ dinaŋ Yisu sôm, “Aô wambo wawhiŋ mac ŋasawa sauŋ, goc walhô wambu watêŋ iŋ naŋ kêkiŋ aô gameŋ, naŋ wandi. ³⁴ Mac oc aŋsalê aô, magoc oc atap aô sa dom, ma mac atôm dom bu aŋkuc aô atêŋ gameŋ naŋ aô oc wambo.” ³⁵ Goc lau Israel-ŋga sêsôm têtŋ dandi, “Ŋgac dindêc oc mbo nde, dec yac oc datôm dom bu u datap iŋ sa? Mboe iŋ oc ndi mbo whiŋ yac neŋ lau Israel-ŋga ŋatô, naŋ sêndôt lau Grik si gameŋ ma êndôhôn lau Grik yêc dindê? ³⁶ Iŋ sôm bu yac oc taŋsalê iŋ, magoc oc datap iŋ sa dom, ma bu yac datôm dom bu datêŋ gameŋ naŋ iŋ oc mbo, naŋ dandi. Yom dau ŋahu bocke?”

Yisu sôm yom pi Nalau Dabuŋ

³⁷ Têtŋ Mwasinŋ Lôm Bac-ŋga ŋabêc atu ŋambu-ŋga, naŋ Yisu tisa kalhac ma mbwêc awha atu bocdec bu, “Am asa naŋ bu yô am, naŋ têtŋ aô mweŋ, ma nôm. ³⁸ Tôm Anötô ndê yom naŋ sêto yêc, naŋ sôm, asa naŋ kêŋ whiŋ aô, naŋ bu tali-ŋga oc êmbulup pi iŋ ndê ŋalôm.” ³⁹ Yisu ndê yom dinaŋ hêganônŋ Nalau Dabuŋ, naŋ tiŋambu Anötô oc kêŋ têtŋ lau naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu. (Têtŋ têtŋ dinaŋ, Anötô kêŋ Nalau Dabuŋ têtŋ lau su dom, ŋahu bu Yisu ndê têtŋ tu tap iŋ ndê ŋawasi sa-ŋga yêc dôn yêc.)

Lau sêseŋ dau pi Yisu

⁴⁰ Têtŋ ndoc Yisu sôm yom dau, naŋ lau ŋatô sêsôm, “Yomandô! Ŋgac dindêc iŋ propet atu gitôm Moses, naŋ Anötô gic bata bu êŋkiŋ meŋ.” ⁴¹ Ma ŋatô sêsôm, “Mba! Iŋ Mesaya dau!” Magoc lau ŋatô sêsôm, “Mba! Bu Mesaya oc meŋ akêŋ gameŋ Galili-ŋga dom. ⁴² Anötô ndê yom naŋ sêto yêc, naŋ sôm bu Mesaya oc meŋ sa yêc Kiŋ Dawid ndê wakuc, ma yêc Dawid ndê malac Betlehem.” ⁴³ Bocdinaŋ lau sêseŋ dau pi Yisu. ⁴⁴ Lau ŋatô tac whiŋ bu sêkôt iŋ dôn, magoc ŋamalac danŋ gitôm dom bu kêŋ amba pi iŋ.

Lau bata Israel-ŋga sêkêŋ whiŋ Yisu dom

⁴⁵ Tiŋambu lau siŋ lôm dabuŋ-ŋga sêmbu sêtêŋ dabuŋsiga atu-tu ti lau Palêsai si. Ma ŋac sêndac lau siŋ-ŋga dau bocdec bu, “Bocke ma mac akôt Yisu dôn dom?” ⁴⁶ Goc lau siŋ-ŋga sêto yom ma sêsôm, “Ŋamalac naŋ sôm yom gitôm ŋgac dinaŋ, naŋ yac aŋgô danŋ su dom.” ⁴⁷ Goc lau Palêsai sêsôm, “Mboe iŋ kêsau mac awhiŋ, a? ⁴⁸ Alic bu yac lau Palêsai ma lau bata mba danŋ kêŋ whiŋ bu iŋ Mesaya dau dom. Mba andô! ⁴⁹ Tigenŋ lau ŋambwa-ŋambwa, naŋ si gauc sa dom pi Anötô ndê yom naŋ sêto yêc, naŋ sêkêŋ whiŋ iŋ. Anötô ndê atac ŋandê pi ŋac!”

⁵⁰ Lau bata dinaŋ si danŋ iŋ Nikodemas, ŋgac naŋ muŋ-ŋga gi gêlêc Yisu. Têtŋ ndoc iŋ ŋgô ŋac si yom dinaŋ, dec sôm têtŋ ŋac bu, ⁵¹ “Yac neŋ yomsu gic yao bu dakic yom tu tamatôt ŋamalac danŋ-ŋga ŋambwa dom! Gêŋ ŋamata-ŋga dangô iŋ dau ndê yom, ma dakip yom sa pi gêŋ naŋ iŋ kôm.” ⁵² Magoc ŋac sêsôm, “Mboe am bu ti iŋ ndê ŋgacsêŋom danŋ whiŋ ŋac lau Galili-ŋga dinaŋ, a? Am ndi ma kip ŋahu sa yêc Anötô ndê yom, ma am oc tap sa bu propet danŋ oc meŋ akêŋ gameŋ Galili-ŋga dom.”

*[Yisu tawalô awê sac danŋ]**

⁵³ Dinaŋ su, ma lau hoŋ sêlhô têtŋ têtŋ ma sêmbu sêtêŋ ŋac si andu si.

* 7:52: Yom naŋ yêc 7:53–8:11 naŋ yêc bapia akwa ŋatô dom.

8

¹ Goc Yisu hu malac Jerusalem sin ma sa gi mbo Lôc Olib. ² Têñ ñagalañsê bêbêc, in mbo sôc Jerusalem gi, ma mbo lôm dabuñ ñabatêmdö. Ma lau daêsam sêwê sêtêñ in sêmen, dec in ndöc sic ma kêdôhôn ñac. ³ Ma lau nañ sêndôhôn yomsu ti lau Palêsai sêwê awhê dañ sêtêñ in sêmen, nañ sêtap in sa têtñ ndoc in kôm mêtê mockain-nga. Ma sêkêtñ a whê dau kalhac lau hoñ aṅgô-nga. ⁴ Ma sêsôm têtñ Yisu, “Kêdôhônwaga, sêtap awhê dindec sa kôm mêtê mockain-nga. ⁵ Moses to yomsu bu datuc lauwhê kain dindec ña hoc ndu. Bocdinañ sôm bu yac oc dakôm sake?” ⁶ Ñac bu sêtim in ña gêndac dinañ, sêñsalê yom dañ bu sêñgôlin pi in. Magoc Yisu pôtñ sic gi ndöc, ma gic hu to yom yêc nom ña amba-atu. ⁷ Goc ñac sêñsu in e in tisa ma sôm têtñ ñac, “Mac nem asa bu ndê sac mbasi, nañ ti ñgac ñamata-nga bu kôc hoc ma tuc pi awhê dindec.” ⁸ Goc in pôtñ sic tiyham ma to yom yêc nom. ⁹ Têtñ dinañ lau nañ sêñgô Yisu ndê yom sic hu sêlhô tigen-tigen. Lau atu-tu sêlhô sêmuñ, goc lau ñatô sêñkuc e Yisu tawasê mbo, ma awhê dau kalhac in aṅgô-nga. ¹⁰ Dec Yisu tisa ma ndac in, “O awhê! Ma lau dau nde? Asa dec mbo bu êñgôlin yom pi am ma êmatôc am?” ¹¹ Ma in sôm, “O ñadau, lau mba!” Goc Yisu sôm, “Ma bocdinañ aô wamatôc am dom whiñ. Magoc am lhô ndi, ma hu nem mêtê sac sin.”]

Yisu in Nawê Nom-nga

¹² Tiñambu Yisu sôm yom têtñ lau bocdec bu, “Aô ñawê nom-nga. Asa nañ bu êñkuc aô, nañ oc sa señ ñasec-nga tiyham dom. In oc êñsêlêñ mbo ñawê nañ tôc señ ndöc tali-nga asê.”

¹³ Magoc lau Palêsai sêsôm têtñ in, “Am tamwasêm hoc yom asê pi daôm. Tu dinañ-nga dec yac oc akôc am nem yom sa dom.” ¹⁴ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Aô bu wahoc dauñ neñ yom asê, dec aneñ yom dau in yom ñandô. Ñahu bu aô kayalê gameñ nañ aô gameñ akêtñ nañ, ma gameñ nde

nañ wambu wandi. Tigen mac aṅyalê gameñ dinañ dom. ¹⁵ Mac aṅsahê ti amatôc lau aṅkuc ñamalac si gauc. Magoc aô dec wamatôc ñamalac dañ gitôm mac akôm, nañ dom. ¹⁶ Aô bu wamatôc lau, dec aneñ yom hoñ in yom ñandô, ñahu bu aô tañwasêñ dom. Damañ nañ kêtñ aô, nañ mbo whiñ aô. ¹⁷ Mac daôm nem yomsu sôm bu ñgac lu bu sêpuc si yom dôñ bu yom ñandô, dec mac oc akôc yom dau sa. ¹⁸ Kwahic dec aô gahoc yom asê tu dauñ-nga, ma Damañ nañ kêtñ aô, nañ dec puc aneñ yom dôñ. Bocdinañ tu sake-nga mac akôc aneñ yom sa dom?” ¹⁹ Goc sêndac in, “Am Damam nde?” Ma Yisu sôm, “Mac aṅyalê aô dom, ma mac aṅyalê Damañ dom bocdinañ. Mac bu aṅyalê aô, dec oc tôm bu mac aṅyalê Damañ whiñ.”

²⁰ Yisu sôm yom dinañ têtñ ndoc in kêdôhôn lau mbo kêtñ apa nañ lau sêkêtñ si da sip-nga yêc lôm dabuñ ñamakê. Magoc lau dañ sêkôc in dôñ dom, bu in ndê ndoc hóc asê su dom.

Yisu ndê ñahu yêc nom dom

²¹ Ma Yisu sôm tiyham têtñ lau Palêsai, “Aô oc wahu mac sin, ma mac oc aṅsalê aô. Magoc gameñ nañ aô bu wandi, nañ mac atôm dom bu andi. Mac oc ambac ndu ti nem sac tôhôn.” ²² Goc lau bata dinañ sêsôm têtñ dandi, “In dau sôm bu gameñ nañ in oc ndi, nañ yac datôm dom bu dandi. Bocke? In oc ndic dau ndu, a?” ²³ Ma Yisu gic têtñ yom ma sôm, “Aneñ ñahu yêc lôlôc. Mac lau nom dindec-nga, magoc aô neñ ñahu yêc nom dindec dom. ²⁴ Aô gasôm têtñ mac su, bu mac oc ambac ndu ti nem sac tôhôn. Aô wasôm yom ñandô têtñ mac, bu mac bu akêtñ whiñ yom nañ aô gawhê sa pi dauñ, nañ dom, dec mac oc ambac ndu ti mac nem sac.” ²⁵ Goc ñac sêndac, “Am asa?” Ma in sôm, “Oc tôm bu mac aṅyalê su, bu têtñ ñamata-nga e meñ, aô gawhê dauñ sa têtñ mac. ²⁶ Yom daêsam yêc bu wasôm pi mac bu watôc nem giso asê. Magoc yom hoñ nañ aô gaṅgô yêc in nañ kêtñ aô gameñ, nañ dec wasôm asê têtñ

lau nom-nga. Ma in ndê yom in yom nandô enj.”

²⁷ Nac sênjalê dom bu in sôm yom dau pi in Damba. ²⁸ Goc in sôm, “Têñ ndoc mac asuñ Namalac ndê Atu sa yêc nom, nañ mac oc anyalê bu aö dauñ dec Mesaya dau, ma aö gakôm gêñ dan kakuc aö tanwasêñ neñ gauc dom. Mba. Yom honñ nañ aö gasôm, nañ Damañ dau kêñ têñ aö. ²⁹ Inñ dau kêkiñ aö gameñ, ma inñ oc tec aö bu wambo tanwasêñ dom. Inñ mbo whiñ aö napañ. Nahu bu aö gakôm gêñ honñ tòm inñ atac whiñ.” ³⁰ Yisu sôm yom dinañ, ma lau daêsam nañ sênğô, nañ sêkêñ whiñ inñ.

Yom nandô oc êngapwêc yac su

³¹ Ma Yisu sôm têñ lau Israel-nga nañ sêkêñ whiñ inñ, “Mac bu asap aneñ yom dôn ma danam wambu, dec mac ati aneñ sênjomi nandô. ³² Ma mac oc anyalê yom nandô, ma yom nandô dau oc êngapwêc mac su bu ambo atôm lau akiñ nambwa tiyham dom.” ³³ Goc nac sêsôm, “Abraham ndê wakuc yac. Ma yac am akiñ lau dan dom. Bocdinañ am sôm bu êngapwêc yac su yêc sakiñ bocke?” ³⁴ Goc Yisu ô yom bocdec bu, “Aö wasôm yom nandô. Asa nañ sap mêtê sac dôn, nañ ngac me awê akiñ mêtê sac-nga. ³⁵ Ma ngac akiñ nambwa oc wêkaiñ natau ndê gêñ dan, me mbo inñ ndê andu napañ dom. Mba! Natau ndê atu solop oc wêkaiñ gêñ ma mbo napañ. ³⁶ Magoc Anötö ndê Atu bu êngapwêc mac su, dec mac oc ambo atôm lau akiñ nambwa tiyham dom andô.

³⁷ “Aö kayalê su, bu Abraham ndê wakuc mac. Tigeñ mac akôm bu andic aö ndu, nahu bu mac akôc aneñ yom sa sip nem nalom su dom. ³⁸ Aö gasôm yom asê pi gêñ nañ Damañ tôte asê têñ aö, magoc mac akôm mêtê ankcuc yom nañ mac daôm damam sôm têñ mac.” ³⁹ Ma nac sêsôm tiyham, “Yac damañ inñ Abraham.” Magoc Yisu sôm, “Mac bu Abraham atui mac, dec mac oc asa lêtñ gitêñ gitôm inñ dau ndê. ⁴⁰ Tigeñ aö gasôm

yom nandô gitôm aö gangô yêc Anötö, ma mac akôm bu andic aö ndu. Abraham oc kôm gêñ kaiñ dinañ dom. ⁴¹ Mac ankcuc Abraham ndê lêtñ dom, dec tôte asê bu mac nem damam inñ ngac dan dau-nga dan.” Magoc nac sêsôm, “Yac lau nasawa-nga dom. Yac mba damañ tigeñ inñ Anötö dau.”

⁴² Têñ dinañ Yisu sôm, “Anötö bu ti mac nem damam, dec mac oc atac whiñ aö. Nahu bu aö gameñ akêñ Anötö, dec gambo lec. Aö gameñ tu dauñ-nga dom, magoc Anötö dau kêkiñ aö gameñ. ⁴³ Mac atôm dom bu angô aneñ yom, ma bocdinañ mac anyalê aneñ yom nahu dom. ⁴⁴ Mac nem damam inñ Sadañ, ma mac akôm tòm inñ atac whiñ. Têñ têtñ namata-nga e meñ, inñ sa lêtñ ndic namalac ndu-nga. Inñ sap yom nandô dôn dom, bu yom nandô dan yêc inñ ndê nalom dom. Inñ tasan-nda, ma yom tasan nambwa inñ. Inñ sôm yom kêkuc inñ dau ndê awha solop, ma yom honñ nañ inñ sôm, nañ yom tasan. ⁴⁵ Tigeñ aö dec gasôm yom nandô enj, ma tu dinañ-nga mac akêñ whiñ aneñ yom dom. ⁴⁶ Mac nem asa gitôm bu tôte aneñ giso dan asê? Aö gasôm yom nandô, ma tu sake-nga mac akêñ whiñ aö dom? ⁴⁷ Anötö ndê atui nandô sênğô inñ ndê yom ma danğa wambu. Magoc mac angô inñ ndê yom dom, dec tôte asê bu mac ati inñ ndê atui nandô dom.”

Yisu sôm yom asê pi dau

⁴⁸ Têñ dinañ lau bata Israel-nga sêsôm, “Yac asôm solop bu am gitôm lau Samaria-nga nañ si gauc sa pi Anötö dom, ma bu nalau sac dan mbo am nem nalom.” ⁴⁹ Magoc Yisu sôm, “Mba! Nalau sac mbo aö neñ nalom dom. Mac atoc aneñ waên sa dom, magoc aö bu wapo Damañ ndê waê sa. ⁵⁰ Aö kasalê dauñ neñ waên dom, magoc Anötö oc po aneñ waên sa. Ma inñ oc êmatôte gêñ honñ. ⁵¹ Aö wasôm yom nandô têñ mac, bu asa nañ ngô aneñ yom ma danğa wambu, nañ oc ninga dom, magoc inñ oc mbo tali napañ.”

⁵² Goc lau bata Israel-nga sêsôm têt in, “Kwahic dec yac anyalê pi nandô bu njalau sac dan mbo am nem njalôm. Abraham ma lau propet sêmbac ndu, tigen am sôm bu asa nan ngô am nem yom ma danğa wambu, nan oc ninga dom. ⁵³ Am asa dec toc daôm sa? Am gauc gêm bu am hóc gêlêc damañ Abraham su, a? Yac anyalê bu in mbac ndu su, ma lau propet bocdinañ.” ⁵⁴ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Aö dauñ bu wapo dauñ neñ waên sa, dec waên dau ti gêt nambwa-nga. Magoc aö Damañ, nan mac asam bu mac nem Anötö, nan po aneñ waên sa. ⁵⁵ Magoc mac anyalê in dom. Aö dec kayalê in, ma danan wambu in ndê yom. Aö bu wasôm bu kayalê in dom, dec aö ngac tasan gitôm mac lau tasan. ⁵⁶ Mac nem damam Abraham atac nayham sa kêlêc, bu in kêt bata bu lic aneñ béc wahóc asê-nga. Ma in gêlic su ma tisambuc.”

⁵⁷ Goc lau bata Israel-nga sêsôm têt in, “Am nem yala tap 50 sa su dom. Ma bocke dec am sôm bu am gêlic Abraham su?” ⁵⁸ Ma Yisu sôm, “Yomandô! Ndoc nan Abraham dinda kôc in su dom, nan aö gambo.” ⁵⁹ Têt têt nac sêngô yom dinañ, goc sêkôc hoc sa bu sêtuc in, magoc Yisu sin dau, ma kédahin dau su yêc lôm dabun ngameñ.

9

Yisu kôm ngac tapec dan tandô po asê

¹ Yisu kêsêlêñ gi, ma gêlic ngac tapec dan. Ngac dau in tandô pec têt ndoc in dinda kôc in ma meñ. ² Ma Yisu ndê ngacsênomi sêndac in bocdec bu, “Kêdôhôn-waga, ngac dinañ tapec tu in dau ndê sac-nga, me tu dinda lu damba si sac-nga?” ³ Goc Yisu sôm, “In tapec tu in dau ndê sac-nga, me tu dinda lu damba si sac-nga dom. Magoc dinda kôc in ti tapec tu bu kwahic dec lau sêlic Anötö ndê gwelen ti naclai nem in sa-nga. ⁴⁻⁵ Aö gambo nom gatôm lau nom-nga si njawê, ma kwahic dec ti têt njawê-nga. Ma bocdinañ kwahic dec yac

oc dakôm Anötö nan kêt in aö gameñ, nan ndê gwelen. Têt nasec-nga oc meñ hóc asê, ma têt dinañ lau dan oc sêtôm dom bu sêkôm gwelen.”

⁶ In sôm yom dinañ su, goc hê gasôp sip nom, kêtalin whin nom, ma sê pi ngac tapec tandô. ⁷ Ma in sôm têt in, “Am ndi êmgwasin anôm sip bu gapon Siloam.” (Nae Siloam dau danem kwi bu ‘Kêt in.’) Goc in kôlhö gi kêtwasin anğô, ma in tandô nayham sa. Ma in mbu têt ndê andu gi. ⁸ Ma in ndê lau menpan in-nga, ti lau nan sênjalê bu muñ-nga in ngac teñ gêt-nga, n an sêsö ma sêndac dandi, “In ngac nan muñ-nga ndöc ma teñ gêt, a?” ⁹ Ma lau natô sêsôm, “In ngac dau dinañ.” Magoc natô sêsôm, “Mba! In ngac dan dau-nga, nan anğô gi tap ngac teñ gêt-nga dinañ ndê anğô sa.” ¹⁰ Magoc ngac dau sôm, “Aö ngac dauñ dec.” ¹⁰ Goc sêndac in, “Ma bocke dec am nem tanôm nayham sa?” ¹¹ Ma in sôm, “Ngac nan sêsam in bu Yisu, nan kêtalin sachalê, ma kêt pi aö tanôn, goc kêt in aö bu wangwasin anôn andô sip bu Siloam. Bocdinañ aö ga kagwasin dauñ, dec tanôn nayham sa.” ¹² Ma sêndac, “Ngac dinañ mbo nde?” Goc in sôm, “Aö kayalê dom.”

Lau Palêsai sêkip yom sa pi ngac nan tandô po asê

¹³⁻¹⁴ Yisu kêtalin sachalê ma kôm ngac tapec dinañ tandô po asê têt béc Sabat-nga dan. Ma tinambu lau sêwê ngac dau sêtêt lau Palêsai si. ¹⁵ Têt ndoc lau Palêsai sêlic in, nan sêndac in bu, “Am tanôm po asê nalêñ bocke?” Ma in ô yom ma sôm, “Ngac dinañ kêt sachalê pi aö tanôn, ma aö kagwasin dec tanôn po asê.” ¹⁶ Goc Palêsai natô sêsôm yom pi Yisu bocdec bu, “Ngac dinañ kêt in yomsu Sabat-nga, dec tanjalê bu in meñ akêt Anötö dom.” Magoc Palêsai natô sêsôm, “Ngac sac oc tôm dom bu kôm gêt dalô kain dinañ.” ¹⁷ Bocdinañ nac si yom so dau, ma sêndac ngac dau tiyham, “Am ngac daôm, am ngac nan in kôm am nem tanôm po asê, ma bocdinañ

am sôm sake pi in?” Ma in sôm, “In propet dan.”

¹⁸ Magoc lau bata Israel-nga dinan sêkên whin dom bu mun-nga in tapec ma kwahic dec tandô nayham sa. Bocdinan sêkên yom têt in dinda lu damba bu sêmen. ¹⁹ Ma sêndac inlu, “Ngac dindac in amlu atômngac nan amlu asôm bu dinda kôc in ti tapec, a? Bocke ma kwahic dec in tandô nayham sa?” ²⁰ Ma inlu sêsôm, “Aêc! Alu anyalê bu in alu mba balê, ma bu alu akôc in ti tapec. ²¹ Magoc in tandô po asê nalên bocke ma asa kôm in tandô nayham sa, nan alu anyalê dom. Mac andac in dau. In ti ngac atu su, ma gitôm bu sôm dau ndê yom.” ²² Inlu sênjalê bu lau bata Israel-nga sêkic yom bu nac oc sêtin lau nan sêkên whin bu Yisu in Mesaya, nan su yêc gôlôwac Israel-nga, ma bocdinan inlu sêtôc nac. ²³ Tu dinan-nga sêsôm yom bocdec, “In ti ngac atu su. Mac andac in dau!”

²⁴ Goc nac sêmbwêc ngac dau tiyham, ma sêsôm, “Toc Anötö sa ma sôm yom nandô. Yac anyalê bu ngac dinan in ngac sac.” ²⁵ Ma in ô yom bocdec bu, “In bu ngac sac me in ngac gitên, aô kayalê dom. Gên tigen aô kayalê. Mun-nga aô ngac tapec, ma kwahic dec aô tanôn po asê.” ²⁶ Goc sêndac in, “In kôm gên sake têt am? In kôm am tanôm nayham sa nalên bocke? Sôm asê têt yac.” ²⁷ Ma in sôm, “Aô gasôm têt mac su, magoc mac akôc anen yom sa dom. Tu sake-nga mac bu angô tiyham? Mboe mac atac whin bu ati in ndê sênomi awhin, a?” ²⁸ Têt dinan sêpu in ma sêsôm, “Mba! Am daôm ti ngac dinan ndê ngacsênom! Moses ndê sênomi yac. ²⁹ Yac anyalê bu Anötö kên in ndê yom têt Moses, magoc ngac dinan ti in ndê nahu, yac anyalê dom.” ³⁰ Goc ngac dau sôm, “Gên kain dan solop! Mac asôm bu mac anyalê in ndê nahu dom. Tigen alic su nan! In kôm aô tanôn po asê. ³¹ Yac tanyalê bu Anötö oc kên danğa têt lau sac dom. Mba! In kên danğa lau gitên nan sênkuc in ndê

yom. ³² Yac dangô dan mun su dom, bu namalac dan kôm ngac nan dinda kôc in ti tapec, nan tandô po asê. Mba sambuc! ³³ Ngac dinan bu men akên Anötö dom, dec oc tôm dom bu in kôm gên dan.”

³⁴ Nac sêngô in ndê yom dinan, dec gêli nac si nalôm sa nandô. Ma sêsôm, “Am bu êmdôhôn yac, a? Sac gêm am ahuc têt ndoc dinam kôc am!” Goc sêtin in sa awê gi.

Lau nan sêkên whin Yisu dom, nan sêtôm lau tapec

³⁵ Têt ndoc Yisu ngô njawê bu lau Palêsai sêtin ngac dau su, nan in kêsalê in e tap in sa, ma ndac in, “Am kên whin Namalac ndê Atu, me mba?” ³⁶ Ma in ô yom ma sôm, “O njadai! Namalac ndê Atu in asa? Sôm têt aô, goc aô wakên whin in.” ³⁷ Goc Yisu sôm, “Am gêlic in su. Aô ngac dau dec, nan gasôm yom têt am.” ³⁸ Ma in sôm, “Pômdau, aô gakên whin am.” Goc in pôn haduc têt Yisu. ³⁹ Ma Yisu sôm, “Aô gasip nom gamej ma lau oc sêtap matôc sa tu aô-nga. Lau tapec oc sêti lau tandô nayham, ma lau nan gauc gêm bu nac lau tandô nayham, nan oc sêtôm lau tapec.” ⁴⁰ Lau Palêsai natô sêmbo sêwhin, ma sêngô Yisu ndê yom dinan ma sêndac, “Bocke? Am sôm bu yac tanpec awhin, a?” ⁴¹ Ma in sôm, “Mac bu lau tampec, dec mac nem giso mba. Mac asôm bu mac lau tanôm nayham, magoc mac akên whin aô dom. Tu dinan-nga dec mac nem giso gacgen yêc mac-nga.”

10

Yom gôlin pi ngac yob domba-nga

¹ Ma Yisu sôm, “Yom nandô aô wasôm têt mac, bu ngac nan sôc domba si tunlôm yêc gatam dom, magoc kêgili tun bambalin bu sôc ndi, nan ngac kan-nda. ² Magoc ngac nan sôc domba si tunlôm yêc gatam solop, nan ngac yob domba-nga nandô. ³ Ngac nan yob gatam oc lêc gatam su têt in, ma domba sênjalê in awha. In oc ta domba tigen-tigen si nê, ma wê

ņac sêsa sêndi. ⁴ Têņ ndoc in kôc in ndê domba hoņ sêsa si, naņ in kêsêlêņ muņ ma ñac sêņkuc in, bu ñac sêņyalê in awha. ⁵ Tigen ñac oc sêņkuc ñgac apa daņ dom. Mba! Ñac oc sêlhô bambaliņ yêc in, bu sêņyalê in awha dom!” ⁶ Yisu sôm yom gôliņ dinaņ, magoc ñac sêņyalê in ndê yom ñahu dom.

Yisu in gatam domba-ņga

⁷ Bocdinaņ Yisu sôm tiyham, “Yom ñandô aô wasôm têņ mac! Aô gatôm gatam tu domba sêsôc si tunlôm sêndi-ņga. ⁸ Kêdôhônwaga tasan hoņ naņ sêhóc asê sêmuņ aô, naņ lau kaņ. Magoc domba sêkêņ daņga ñac dom. ⁹ Aô gatam, ma domba naņ sêsôc yêc aô, naņ oc sêtap Anötö ndê mwasiņ nem ñac si-ņga sa. Ñac oc sêsôc sêsa, ma sêtap gêņ sêneņ-ņga ñayham sa. ¹⁰ Ñgac kaņ meņ bu nem kaņ ti ndic ndu ma seņ popoc. In ndê gwelen dau dinaņ. Tigen aô gameņ bu wamasan lêņ bu lau sêtap Anötö ndê mwasiņ sêndôc tali-ņga sa, ma mwasiņ dau oc êņsalê ñac ahuc.”

Yisu in Nadau yob domba-ņga ñayham

¹¹ “Aô ñgac wayob domba-ņga ñayham. Ñgac yob domba-ņga ñayham oc kêņ dau sambuc e nditôm in mbac ndu bu nem in ndê domba sa. ¹² Magoc ñgac naņ yob domba tu tap ñaôli sa-ņga, naņ gitôm ñgac naņ yob dau ndê domba, naņ dom. In bu lic giam sac daņ meņ, dec in oc hu domba siņ ma lhô ndi. Goc giam sac oc seņ domba ma sêlhô bambaliņ. ¹³ Ñgac dinaņ oc lhô ndi, bu in gêm gwelen tu awa-ņga ñambwa, ma hêgo dau tu domba-ņga dom.

¹⁴⁻¹⁵ “Aô ñgac wayob domba-ņga ñayham. Gitôm Damaņ kêyalê aô, ma aô kayalê Damaņ, bocdinaņ aô kayalê aneņ domba, ma aneņ domba sêņyalê aô. Ma wakêņ dauņ sambuc e nditôm wambac ndu bu wanem ñac sa. ¹⁶ Ma aneņ domba ñatô sêmbô, naņ sêmbô sêwhiņ domba toņ dindêc dom. Aô wandic ñac sa sêmeņ sêmbô sêwhiņ domba dindêc, ma ñac oc sêti

toņ tigen. Ñac si ñadau tigen aô dec wayob ñac, ma ñac hoņ oc sêkêņ daņga aô awhaņ.

¹⁷ “Damaņ tac whiņ aô, bu aô wakêņ dauņ gacgeņ wambac ndu, ma tiņambu aô watisa tiyham. ¹⁸ Ñamalac daņ oc kôc taņli ñahu su yêc aô dom. Aô dauņ oc wahu taņli ñahu siņ tôm aô dauņ atac whiņ. Anötö kêņ ñaclai têņ aô bu aô dauņ wahu siņ, ma bu aô dauņ wakôc sa tiyham. Damaņ gic atu yom dau dinaņ.”

¹⁹ Lau bata Israel-ņga sêņgô yom dinaņ ma sêwhê dau kôc ti sêseņ dandi tiyham. ²⁰ Lau daêsam sêsôm, “Ñalau sac daņ mbo in ndê ñalôm ma kôm in ndê gauc timboloc. Anğô in ndê yom dom!” ²¹ Magoc lau ñatô sêsôm, “Ñgac ti ñalau sac oc sôm yom kaiņ dinaņ dom. Ma ñalau sac oc kôm ñgac tapec tandô po asê dom!”

Lau bata Israel-ņga sêtiņ Yisu su

²² Têņ ndoc uhô-ņga, lau Israel-ņga si †Mwasiņ Sic Gawi Lôm-ņga hóc asê Jerusalem. ²³ Yisu kêsêlêņ mbo lôm dabuņ ñabatêmdö, mbo gameņ naņ sêsam bu Solomon ndê Batêm. ²⁴ Ma lau bata Israel-ņga sêkac sa sêņgihi in ahuc, ma sêsôm, “Ñasawa baliņ lec yac atac lu-lu tu am-ņga. Bocdinaņ dec sôm yom yêc awê têņ yac. Am Mesaya dau, me mba?” ²⁵ Ma Yisu sôm, “Aô gasôm têņ mac su, magoc mac akêņ whiņ aô dom. Ma aô gakôm gêņ dalô gam Damaņ anğô. Gêņ dau puņ yom ñandô pi aô dôn, ma whê aneņ ñahu sa tiawê. ²⁶ Magoc mac akêņ whiņ aô dom, ñahu bu mac ati aô neņ domba dom. ²⁷ Aneņ domba sêkêņ daņga aô awhaņ. Aô kayalê ñac, ma ñac sêņkuc aô. ²⁸ Aô oc wakêņ ñac sêndôc tali ñapaņ ma oc tôm dom bu ñac sêniņga têņ têm ñambu-ņga dom. Ma lau daņ sêtôm dom bu sêņgaho ñac su yêc aô aman. ²⁹ Damaņ kêņ aneņ domba têņ aô, ma gêņ daņ hóc gêlêc in su dom. Bocdinaņ lau daņ sêtôm dom bu sêņgaho ñac su yêc Damaņ amba. ³⁰ Alu Damaņ ati gêņ tigen.”

³¹ Têņ dinaņ lau bata sêkôc hoc sa tiyham bu sêtuc in. ³² Magoc in

sôm têtj ñac, “Mac bu atuc aõ ña hoc tu gêtj dalô bocke-ñga? Bu aõ gatôc gêtj ñayham daêsam têtj mac, tôm nanj Damanj kêtj têtj aõ.” ³³ Ma ñac sêo yom ma sêsôm, “Yac bu atuc am tu gêtj danj nanj am kôm-ñga dom. Mba! Am ñamalac danj, magoc toc daôm sa bu nditôm Anötö dau. Am nem yom dinanj sac sambuc, ma tu dinanj-ñga yac bu atuc am ña hoc.”

³⁴ Goc Yisu ô yom ma sôm, “Mac anjalê yom nanj Anötö dau sôm pi lau bata Israel-ñga ñatô, nanj sêto yêc mac nem Buku Yomsu-ñga* bocdec bu, ‘Aõ gasam mac bu anötöi.’” ³⁵ Anjô su nanj! Anötö kêtj inj ndê yom têtj lau nom-ñga dinanj, ma sam ñac bu anötöi. Ma gitôm dom bu dasenj Anötö ndê yom danj su. ³⁶ Ma aõ bocke? Damanj dau kêtjalinj aõ sa ma kêtjinj aõ gasip nom gamej. Bocdinanj tu sake-ñga mac asôm bu anenj yom sac sambuc, têtj ndoc aõ gasôm bu aõ Anötö ndê Atuj? ³⁷ Aõ bu wakôm Damanj ndê gwelenj nanj kêtj sip aõ amanj, nanj dom, nanj akêtj whinj aõ dom. ³⁸ Tigenj aõ gakôm Damanj ndê gwelenj, ma bocdinanj dec mac bu akêtj whinj anenj yom dom, tigenj akêtj whinj tu gêtj nanj aõ gakôm-ñga. Ma bocdinanj mac oc anjalê pi ñandô bu Damanj mbo aõ ñalôm, ma aõ gambo inj ñalôm.”

³⁹ Têtj dinanj sêñsahê tiyham bu sêkôc inj dônj, magoc ñac gitôm dom, ma inj kôlhô gi. ⁴⁰ Ma inj pi Bu Jordan ñadanjga gi, ma mbo gamej nanj munj-ñga Jon kêtj lau mbo. ⁴¹ Lau daêsam sêsa sêtêtj inj si, ma sêsôm têtj dau, “Jon kôm gêtj dalô danj dom. Magoc yom honj nanj inj sôm pi ñgac dindec, nanj yom ñandô.” ⁴² Ma lau daêsam sêkêtj whinj Yisu yêc gamej dinanj.

11

Lasarus mbac ndu

¹⁻² ñgac danj ñaê Lasarus mbo malac Betani. Ma inj ndê lhuwê lu sêmbo, danj ndê ñaê Mata, ma danj ñaê Maria,

awhê nanj tinjambu tac bu ñamalu ñayham pi Pômdau gahi, ma puñ ña inj kêtclauj. Têtj bêt danj Lasarus gêtmbac. ³ Goc Maria lu Mata sêkêtj yom têtj Yisu bocdec bu, “Pômdau, ñgac nanj am atac whinj dec gêtmbac.” ⁴ Yisu ñgô yom dau ma sôm, “Inj gêtmbac tu bu mbac ndu ñambwa-ñga dom. Inj gêtmbac bu têtj Anötö ndê ñaclai ti waê asê, ma bu Anötö ndê Atuj tap waê sa whinj.”

⁵ Yisu tac whinj Maria lu Mata ma Lasarus. ⁶ Tigenj têtj ndoc inj ñgô ñawaê bu Lasarus gêtmbac, nanj inj têtj inj gi ñagahô dom. Inj gacgenj mbo gamej dinanj gitôm bêt lu. ⁷ Goc inj sôm têtj inj ndê ñgacsêñomi, “Dalhô dambu datêtj gamej Judia-ñga dandi.” ⁸ Magoc ñac sêsôm, “Kêdôhônjwaga, mba! Ñasawa apê lec lau bata Israel-ñga nanj sêmbo dindê, nanj tac whinj bu sêtuc am ña hoc. Bocke dec am bu mbu ndi tiyham?” ⁹ Ma Yisu ô yom ña yom gôlinj danj, ma sôm, “Têtj bêt honj ac pô gamej gitôm acgatu ñasawa 12, ma tinjambu ñasec sa. Ñamalac danj bu êñsêlêñ têtj ndoc ac-ñga, dec inj oc tinj gahi dom, bu inj gêlic ñawê nom dindec-ñga. ¹⁰ Magoc inj bu êñsêlêñ têtj ôbwêc, dec inj oc tinj gahi, bu inj ndê ñawê mba.” ¹¹ Goc Yisu gic têtj yom ma sôm, “Yac neñ silip Lasarus yêc bêt. Aõ watêtj inj wandi bu wauj inj sa.” ¹² Ma ñgacsêñomi sêsôm, “Pômdau, inj bu yêc bêt yêc, dec inj dau oc ñayham sa.” ¹³ Ñac gauc gêm bu Yisu sôm bu Lasarus mbo tali ma yêc bêt, magoc inj ndê yom dau ñahu bu Lasarus mbac ndu su. ¹⁴ Goc Yisu sôm yom yêc awê têtj ñac bu, “Lasarus mbac ndu. ¹⁵ Tu mac-ñga dec aõ atac ñayham bu aõ gambo g awhinj inj dom, bu kwahic dec mac oc akêtj whinj tu gêtj nanj aõ bu wakôm-ñga. Bocdinanj yac datêtj inj dandi.” ¹⁶ Ma Tomas, ñgacsêñom nanj sêsam bu Lôcmpônj, nanj sôm têtj ñgacsêñomi ñatô, “Ayôc! Dawhinj inj dandi, ma dambac ndu dawhinj inj.”

* **10:34:** Yom dau yêc Buku Wê-ñga 82:6 (alic footnote yêc Jon 15:25). Anötö dau kêtj ñaclai têtj kinj ti gôlinjwaga bu sêñem gôlinj sêmbo nom, ma bocdinanj inj sam ñac bu anötöi. Ma têtj ñatô inj sam ñac bu Anötö atui - alic BW 2:7 ma 82:6.

Yisu inɣac neŋ datisa ti dambo taŋli ɳahu

¹⁷ Yisu hōc asê gameŋ Judia-ŋga ma tap sa bu sêkêŋ Lasarus ndê ɳamlanɣ yêc hocsuŋ danɣ gitôm bêc hale su. ¹⁸ Malac Betani yêc suŋ sa têŋ Jerusalem, seŋ ɳasawa gitôm kilometa tō. ¹⁹ Ma lau Israel-ŋga daêsam sêsa akêŋ Jerusalem sêmeŋ, ma sêndōc sêwhiŋ Mata lu Maria, bu sênem malô inɳlu tu lhuŋgac hu inɳlu siŋ-ŋga. ²⁰ Mata ɳgô bu Yisu kêsêlêŋ meŋ, goc sa gi bu lic inɣ, magoc Maria ndōc andu. ²¹ Têŋ ndoc Mata hōc asê Yisu, naŋ inɣ sôm têŋ inɣ, “O Pômdau, am bu mbo, dec aō lhuŋgac oc mbac ndu dom. ²² Magoc kwahic dec am mweŋ hōc asê su, ma aō kayalê bu gêŋ bocke naŋ am bu ndac têŋ Anötö, naŋ inɣ oc kôm.” ²³ Ma Yisu sôm, “Am lhômɳgac oc tisa ma mbo tali tiyham.” ²⁴ Dec Mata ô yom ma sôm, “Aêc! Aō kayalê bu inɣ oc tisa têŋ bêc ɳambu-ŋga naŋ lau batê hoŋ oc sêtisa.” ²⁵ Goc Yisu sôm, “Ŋamalac si sêtisa ma sêmbo tali ɳahu, naŋ aō daun. Asa naŋ kêŋ whiŋ aō ma mbac ndu su, naŋ oc mbo tali tiyham. ²⁶ Ma asa naŋ mbo tali ma kêŋ whiŋ aō, naŋ oc ɳiŋga têŋ têm ɳambu-ŋga dom, inɣ oc gacgeŋ mbo tali. Am kêŋ whiŋ yom dindec, me mba?” ²⁷ Ma Mata sôm, “Aêc Pômdau! Aō gakêŋ whiŋ bu am Mesaya, ma Anötö ndê Atu naŋ inɣ gic bata bu êŋkiŋ sip nom meŋ.”

²⁸ Mata sôm yom dinaŋ su, goc mbu gi ma ta Maria têŋ inɣ meŋ. Ma inɣ sôm têŋ inɣ, “Kêdôhônɳwaga meŋ su, ma inɣ ndac am.” ²⁹ Maria ɳgô su, goc tisa ɳagahô bu sa têŋ Yisu ndi. ³⁰ Têŋ ndoc dinaŋ Yisu hōc asê Betani su dom, inɣ gacgeŋ mbo gameŋ naŋ Mata hōc pi inɣ. ³¹ Lau Israel-ŋga naŋ sêmbo andu sêwhiŋ Maria tu bu sênem malô inɣ, naŋ sêlic inɣ tisa ɳagahô ma kôlhô gi. ɳac gauc gêm bu inɣ oc têŋ sêhō ndi bu taŋ lhuŋgac mbo dindê, ma bocdinaŋ sêsa si ma sêŋkuc inɣ.

³² Têŋ ndoc Maria hōc asê gameŋ naŋ Yisu mbo ma gêlic inɣ, naŋ inɣ hu dau sip nom yêc inɣ gahi-ŋga, ma sôm, “O Pômdau, am bu mbo, dec aō

lhuŋgac oc mbac ndu dom.” ³³ Yisu gêlic Maria taŋ, ma gêlic lau Israel-ŋga naŋ sêwhiŋ inɣ, naŋ sêtaŋ bocdinaŋ, dec kêsahê ɳawapac atu yêc ndê ɳalôm. ³⁴ Ma inɣ ndac, “Mac aŋsuhun inɣ yêc nde?” Ma sêsôm, “Mweŋ Pômdau, ma lic.” ³⁵ Têŋ dinaŋ Yisu tasulu sa. ³⁶ Ma lau Israel-ŋga dinaŋ sêsôm, “Alic, inɣ atac whiŋ Lasarus ndu andô.” ³⁷ Magoc ɳatô sêsôm, “Inɣ kôm ɳgac tapec tandô po asê. Bocke dec inɣ kôm Lasarus ɳayham sa dom, ma inɣ mbac ndu?”

Yisu uŋ Lasarus sa

³⁸ Têŋ dinaŋ Yisu ndê ɳalôm ɳawapac atu tiyham, ma inɣ kêsêlêŋ têŋ sêhō gi. ɳac sêkêŋ ɳgac batê dau ndê ɳamlanɣ yêc hocsuŋ danɣ, ma sêmpi hoc danɣ gi ndōc sê awha ahuc. ³⁹ Têŋ ndoc Yisu hōc asê, naŋ inɣ sôm têŋ lau naŋ sêwhiŋ inɣ bu, “Mac ampi hoc dau sa.” Magoc ɳgac batê ndê lhuwê Mata sôm, “Pômdau! Inɣ yêc gitôm bêc hale su. Oc ɳamaniŋ sa su.” ⁴⁰ Dec Yisu sôm, “Aō gasôm têŋ am su, bu kêŋ whiŋ, dec am oc lic Anötö ndê ɳaclai ti ɳawasi.” ⁴¹ Inɣ sôm yom dinaŋ su, goc lau sêmpi hoc dau sa. Ma Yisu tatac undambê ma sôm, “Damaŋ, aō wanem danɣe am, bu am ɳgô aneŋ yom. ⁴² Aō kayalê bu am kêŋ danam aō ɳapaŋ, magoc kwahic dec aō bu wanem danɣe am, bu lau naŋ sêlhac dec oc sêŋgô aneŋ yom, ma sêkêŋ whiŋ bu am kêkiŋ aō gameŋ.” ⁴³ Goc inɣ mbwêc awha atu, “Lasarus! Sa mweŋ!” ⁴⁴ Dec Lasarus sa meŋ, ma po naŋ sêmpanɣ inɣ gahi ti amba, ma po danɣ naŋ sêhi pi inɣ ɳagôlônɣ, naŋ gacgeŋ sêyêc inɣ. Ma Yisu sôm têŋ ɳac, “Akôc po su yêc inɣ, ma akêŋ inɣ lhô ndi.”

Lau bata sêkic yom bu sêndic Yisu ndu

⁴⁵ Tu gêŋ atu dinaŋ-ŋga dec lau Israel-ŋga daêsam naŋ sêmbo sêwhiŋ Maria ma sêlic gêŋ naŋ Yisu kôm, naŋ sêkêŋ whiŋ inɣ. ⁴⁶ Magoc ɳatô sêtêŋ lau Palêsai si, ma sic miŋ pi gêŋ naŋ Yisu kôm. ⁴⁷ Goc dabuŋsiga atu-tu ti lau Palêsai sêmbwêc lau †Sanedrin-ŋga sêpitigeŋ, ma sêndac ɳac, “Yac oc

dakôm gêñ sake? Ngac dinan kôm gêñ dalô daêsam. ⁴⁸ Yac bu dalhac in ahuc dom, dec lau hon oc sêkên whin bu in Mesaya dau. Ma lau Rom-nga oc sêmen ma sêsen yac nen gameñ danem akin Anötö-nga ti yac lau Israel-nga hon su.”

⁴⁹ Têñ yala dinan Kayapas in ðabuñsiga ñamata-nga. Ma in sôm têñ lau Sanedrin-nga, “Mac nem gauc sa dom! ⁵⁰ In mbac ndu man! Yham dom bu lau Israel-nga hon sêninnga. Ngac tigen bu mbac ndu ô lau hon, nan oc ñayham hôc gêlêc su.” ⁵¹ Kayapas sôm yom dinan ña in dau ndê gauc dom. Magoc têñ yala dinan in dabuñsiga ñamata-nga, dec in sôm yom dau gitôm propet dan. Ma yom dau ñahu bocdec bu. Yisu oc mbac ndu tu lau Israel-nga hon. ⁵² Ma tu ñac tawasê-nga dom. In oc mbac ndu tu Anötö ndê lau hon nan sêmbo gameñ nom-nga tidau-tidau, tu bu ndic ñac hon sa sêpitigen.

⁵³ Bocdinan têñ bêc dinan lau bata Israel-nga dinan sic hu sêñsalê lên bu sêndic Yisu ndu. ⁵⁴ Ma tu dinan-nga Yisu kêsêlên mbo awê yêc lau Israel-nga ñalôm dom. In kölhö gi mbo malac Eprayim, nan yêc gameñ sawa ñamakê. Ma in ndê ñgacsênomi sêmbo gameñ dinan sêwhin in.

⁵⁵ Têñ ndoc lau Israel si om atu Mwasin Pasowa-nga men kêpin, n an lau daêsam yêc gameñ ñamakê-nga sêpi Jerusalem si. Ñac bu sêñkuc lau Israel si lên sêmasañ dau ñawasi sa yêc Anötö anğô-nga mun su nan goc Pasowa ñabêc hôc asê. ⁵⁶ Ma ñac sêñsalê Yisu ñapan. Têñ ndoc sêkac sa sêmbo lôm dabuñ, nan sêndac dandi, “Mac gauc gêm bocke? In oc men tu Mwasin Pasowa-nga, me mba?” ⁵⁷ Tigen dabuñsiga atu-tu ti lau Palêsai sic atu lau bu asa bu tap gameñ nan Yisu mbo, nan sa, nan kên ñawaê têñ ñac, ma ñac oc sêkôc in dôn.

12

Maria gêm oso Yisu
(*Mat 26:6-13; Mak 14:3-9; Luk*

7:37-38)

¹ Bêc 6 yêc dôn yêc bu Mwasin Pasowa-nga hôc asê, ma Yisu têñ malac Betani gi. Lasarus, ñac nan in un sa akên lau batê-nga, nan mbo malac dinan. ² Ma yêc Lasarus ndê andu, ñac sêndê mwasin tu Yisu-nga. Lasarus ti lau ñatô sen gêñ sêndôc sêwhin in, ma Mata gêm akin ñac mbo. ³ Goc Maria men, kôc a ñakwi ñamalu ñayham nan ñaôli atu sip kac dan, ma kêc pi Yisu gahi. Goc in pun in gahi ña in dau kêclauñ. Ma gêñ dau ñamalu hôñ dau sa ma gêm andu ñalôm ahuc.

⁴ Têñ dinan Judas Iskeriot, ñgacsênom nan tinambu hoc Yisu asê, nan sôm, ⁵ “Bu ñamalu ñayham dindêc ñaôli atu, gitôm denarii 300 nan dakôc ti ñaôli tu gwelen yala sambuc-nga. Tu sake-nga awê dec kêyain? Gitôm bu dakên têñ lau sênemlhi, ma dakên ña-awa tu danem lau ñalôm sawa sa-nga.” ⁶ Judas sôm yom dinan, magoc in gauc gêm lau ñalôm sawa dom. In sôm yom dinan ñahu bu in ñac kan-nda. In yob ñgac-sênomi si talhi mone-nga, ma gêm kan mone ñatô bu nem dau sa. ⁷ Magoc Yisu ô in ndê yom ma sôm, “Mac alhac awê dindêc ahuc dom. In yob gêñ dau ñapan e kwahic dec, gic waê bêc sêñsuhun aö-nga. ⁸ Lau ñalôm sawa oc sêmbo sêwhin mac ñapan. Tigen aö oc wambo wawhin mac ñapan dom.”

Lau dabuñsiga sêkic yom pi Lasarus

⁹ Têñ ndoc dinan lau Jerusalem-nga daêsam sêngô ñawaê bu Yisu mbo malac Betani, dec sêsa si bu sêlic in. Ma ñac bu sêlic Lasarus, ñac nan Yisu un sa yêc lau batê-nga, nan whin. ¹⁰ Tu dinan-nga dabuñsiga atu-tu Israel-nga sêkic yom bu sêndic Lasarus ndu whin. ¹¹ Ñahu bu lau Israel-nga daêsam sêhu ñac sin ma sêkên whin Yisu tu Lasarus-nga.

Yisu sôc malac Jerusalem gi
(*Mat 21:4-9; Mak 11:7-10; Luk 19:35-38)*

¹² Têñ ñagalanjê lau daêsam nan sêmbo Jerusalem tu Mwasin Pasowa-nga sêngô ñawaê bu Yisu kêsêlên

mbo seņ bu tēņ Jerusalem meņ.
 13 Bocdinaņ ȳac sēsa si bu sēkōc iņ sa. Sēhōc tōmtōm ȳalauņ ma sēmbwēc, “Hosana! Tampiņ iņ naņ meņ gēm Pōmdau aņgō. Tampiņ lau Israel-ȳga si Kiņ.” 14 Yisu kēsēlēņ meņ ndōc donki ȳatu daņ ȳahō, ma ȳalēņ dinaņ propet akwa daņ ndē yom ȳandō sa. Yom dau yēc bocdec bu:

15 O mac lau †Sayon-ȳga, atōc daōm dom. Alic mac nem Kiņ tēņ mac meņ, ndōc donki ȳatu ȳahō. [Sek 9:9]

16 Yisu ndē ȳgacsēņomi sēlic gēņ hon dinaņ, magoc ȳac sēņyalē ȳahu dom. Tigeņ tiņambu, tēņ ndoc Yisu tisa ti ȳawasi atu, naņ sēņyalē bu yom dau, naņ sēto muņ su, naņ hēganōņ Yisu, ma tu dinaņ-ȳga lau sēkōm gēņ dinaņ tēņ iņ.

17 L au daēsam naņ sēmbo sēwhiņ Yisu tēņ ndoc iņ mbwēc Lasarus ma uņ iņ sa akēņ lau batē-ȳga, naņ sic miņ pi iņ ȳapaņ. 18 Bocdinaņ lau daēsam sēņgō ȳawaē bu Yisu kōm gēņ dalō atu dinaņ, ma sēsa si bu sēlic iņ tēņ bēc dinaņ. 19 Ma tēņ tēm lau Palēsai sēlic gēņ dau, naņ sēsōm tēņ dandi, “Alic, yac neņ yom hon ȳandō mbasi. Yac oc dalhac iņ ahuc ȳalēņ bocke? Lau hon oc sēņkuc iņ!”

Yisu sōm gwanāņ bu iņ oc mbac ndu

20 Lau Grik ȳatō sēmbo sēwhiņ lau naņ sēpi malac Jerusalem tu sēnem akiņ Anōtō-ȳga tēņ om atu Pasowa-ȳga. 21 Lau Grik dinaņ sētēņ Pilip, ȳgacsēņom naņ meņ akēņ malac Bet-saida yēc gameņ Galili-ȳga, ma sēsōm tēņ iņ bu, “O ȳgac atu, yac bu alic Yisu.” 22 Dec Pilip gi sōm yom dau tēņ Andru, ma iņlu si sēsōm tēņ Yisu. 23 Yisu ȳgō yom dau goc sōm yom gōliņ daņ bocdec bu, “Ndoc meņ sa bu ȳamalac ndē Atu tap iņ ndē waē atu sa. 24 Aō wasōm yomandō tēņ

mac. Gēņ ȳawhē daņ bu sēsō sip nom ndi dom, dec gēņ tigeņ dau oc gacgeņ yēc. Magoc gēņ dau bu dasō sip nom ȳalōm ndi, dec oc tibalē ma niņga, magoc tiņambu oc po pi meņ ma nem ȳandō daēsam tiyham. 25 Asa naņ tac whiņ bu sap gēņ nom-ȳga dōņ ȳapaņ tu mbo tali-ȳga, naņ oc niņga. Magoc asa naņ bu hu gēņ nom dindec-ȳga siņ tu ēņkuc aō-ȳga, naņ tap seņ ndōc tali tēņ tēm ȳambu-ȳga-ȳga sa. 26 Asa naņ gauc gēm bu nem akiņ aō, naņ meņ ēņkuc aō. Ma gameņ naņ aō oc wambo, naņ iņ naņ gēm akiņ aō, naņ oc mbo bocdinaņ. Lau hon naņ sem akiņ aō, naņ Damaņ oc toc ȳac sa.

27 “Kwahic dec aō neņ ȳalōm kedehe aō ȳandō. Tigeņ aō wandac Damaņ bu ēņgaho aō su yēc ndoc ȳawapac-ȳga dindec dom. Mba! Tu gēņ dau dindec-ȳga dec aō gameņ. 28 Damaņ, aō wasa lēņ dindec tu bu wapo nem waēm sa.”

Yisu sōm yom dinaņ, ma awha daņ sa akēņ undambē bocdec bu, “Aō gatap waēņ sa tu am-ȳga su, ma watap sa tiyham.” 29 Lau daēsam naņ sēmbo gameņ dinaņ sēņgō ȳakēcsia dau, ma ȳatō sēsōm bu wapap gic. Ma ȳatō sēsōm bu aņela daņ sōm yom tēņ Yisu. 30 Magoc Yisu sōm, “Awha dinaņ sa tu aō-ȳga dom, magoc sa tu mac-ȳga. 31 Kwahic dec ti ndoc Anōtō êmatōc lau nom dindec-ȳga. Ma iņ oc êmasuc nom dindec ȳadau su.* 32 Magoc tēņ ndoc sēndic aō pi a ma sēsui aō sa yēc nom, naņ aō oc wahē ȳamalac akēņ gameņ hon sētēņ aō sēmeņ.” 33 Yisu sōm yom dinaņ bu tōc ȳalēņ naņ iņ oc mbac ndu, naņ asē.

34 Ma lau dinaņ sēo iņ awha ma sēsōm, “Sēto yom yēc buku yomsu-ȳga, naņ sōm bu Mesaya oc mbo ȳapaņ. Ma bocke dec am sōm bu ȳac oc sēsui ȳamalac ndē Atu sa? ȳamalac

* **12:31:** Yisu sōm bu Anōtō oc êmasuc nom dindec ȳadau su. Tēņ ndoc Yisu mbac ndu ma tisa tiyham, iņ ku Sadaņ ndē ȳalai dulu-alic Jon 16:33; Kol 2:15; Hib 2:15; ma 1 Jon 3:8. Yisu ku iņ dulu su yomandō, magoc Anōtō kēņ ȳasawa tēņ Sadaņ ma iņ kōm iņ ndē gwelen yēc nom - alic Epe 2:2; 2 Kor 4:4; ma 1 Jon 5:19. Bocdinaņ lau naņ sēkēņ whiņ sic waē bu sēlhac ȳanga ma sēndic siņ tēņ Sadaņ, (Jon 17:15; Epe 6:10-18) ma Anōtō kēņ ȳalai tēņ ȳac bu sēku iņ dulu (Rom 16:20). Tēņ bēc ȳambu-ȳga, Anōtō oc seņ Sadaņ ti iņ ndē aņela ti lau sac su ma iņ ndē ȳalai oc pacndē sambuc (Rev 20:2-3, 10).

ndê Atu dau in asa?" ³⁵ Goc Yisu sôm, "Ya nawê oc mbo whin mac nasawa sauñ, ma boc-dinanñ anşêlêñ ambo nawê dau ñalôm, bu ñasec nem mac ahuc dom. Lau nañ sêñsêlêñ sêmbo ñasec ñalôm, nañ sem gauc gameñ nañ oc sêñdi nañ. ³⁶ Akêñ whin Nawê dau nañ kwahic dec mbo whin mac, ma mac oc ati lau nawê-ña." Yisu sôm yom dau su, goc hu ñac siñ, ma siñ dau têtñ ñac.

Lau daêsam sêkêñ whin Yisu dom

³⁷ Yisu kôm gêtñ dalô daêsam yêc lau Israel anğô-ña, magoc daêsam sêkêñ whin dom bu in Mesaya dau. ³⁸ Ma bocdinanñ yom nañ propet Aisaya to muñ su, nañ ñandô sa. Yom dau yêc bocdec:

Pômdau, ñac si asa kêtñ whin yom nañ yac ahoc asê?

Ma ñac si asa ndê gauc sa pi am nem ñaclai atu, nañ am têtñ tiawê? [Ais 53:1]

³⁹ Bocdinanñ Anötö ndê propet Aisaya têtñ asê gwananñ bu lau dinanñ sêtôm dom bu sêkêñ whin. Ma in to yom danñ tiyham bocdec bu:

⁴⁰ Pômdau kôm ñac si tandô tipec, ma ñac si ñalôm ñadandi. Bocdinanñ gitôm dom bu sêlic ña tandô, ma sêñyalê yêc ñac si ñalôm. Ma gitôm dom bu ñac sênem dau kwi, ma wakôm ñac ñayham sa tiyham. [Ais 6:10]

⁴¹ Aisaya to yom dau, ñahu bu in gêtlic Yisu ndê ñawasi su, ma bocdinanñ dec sôm yom asê pi in.

⁴² Yom dau yêc bocdinanñ, magoc lau Israel-ña daêsam sêkêñ whin Yisu, ma ñac si lau bata ñatô sêwhin. Tigenñ ñac sêtôt si sêkêñ whin in tiawê dom, ñahu bu ñac sêtôt bu lau Palêsai oc sêtinñ ñac su yêc gôlôwac Israel-ña. ⁴³ ñac atac whin bu ñamalac sêlic ñac ñayham ma sêkenñ waê têtñ ñac, hôt gêtlic bu sêtap waê sa yêc Anötö.

⁴⁴ Ma Yisu sôm yom awaha atu, "Asa nañ kêtñ whin aô, nañ kêtñ whin aô tanwasêñ dom. In kêtñ whin in nañ kêtinñ aô gameñ, nañ whin. ⁴⁵ Ma asa nañ gêtlic aô, nañ gêtlic in nañ

kêtinñ aô gameñ, nañ bocdinanñ. ⁴⁶ Aô gahôt asê nom gitôm ya nawê, bu lau hoñ nañ sêkêñ whin aô, nañ oc sêmbo ñasec dom. ⁴⁷ Asa nañ ngô aneñ yom magoc danñga wambu dom, nañ aô dauñ oc wamatôt in dom. Bu aô gameñ bu wamatôt lau nom-ña dom, magoc bu wanem ñac si. ⁴⁸ Lau hoñ nañ sêkôt aô ti aneñ yom sa dom, nañ oc sêtap matôt sa têtñ bêtñ ñambu-ña. Ma ñac si matôt ñahu sip ñac sêkôt aneñ yom sa dom. ⁴⁹ Bu aô gasôm dauñ neñ yom dom. Damanñ nañ kêtinñ aô gameñ, nañ gic atu yom hoñ tu wasôm asê-ña. ⁵⁰ Ma aô kayalê bu yom nañ in gic atu, nañ ti ñamalac si señ sêndôt tali ñapan-ña. Bocdinanñ anyalê bu yom hoñ nañ aô gasôm, nañ kêtuc yom nañ Damanñ dau kêtñ têtñ aô."

13

Yisu kêtwasinñ ñgacsêñjomi gahi

¹ Lau Israel-ña si om atu mwasinñ Pasowa-ña meñ kêtinñ, ma Yisu kêtalê bu ndoc meñ hôt asê su, bu in hu nom dindec siñ ma mbu têtñ Damba ndi. In atac whin in dau ndê lau nañ sêmbo nom, ma in bu têtñ asê tiawê, ñalêñ nañ in atac whin ñac ndu andô. ² In ti ndê ñgacsêñjomi sêndôt sêwhinñ dau bu sêneñ gêtñ, ma Judas Iskeriot, Saimon ndê atungac, mbo whinñ ñac. Sadanñ sip in ndê ñalôm muñ su, ma kêtñ gauc têtñ in bu hoc Yisu asê. ³ Yisu kêtalê bu Damba kêtñ gêtñ hoñ sip in amba, ma bu in meñ akêñ Anötö, ma oc mbu têtñ in ndi. ⁴ Bocdinanñ in tisa yêc tebo, kac in ndê ñakwê awê-ña su, ma kic po dapunñ dauñ-ña danñ pi in ñampê. ⁵ Goc in tac bu sip suc danñ, ma gic hu kêtwasinñ ñgacsêñjomi gahi, ma punñ ña po nañ in kic pi ñampêbalê. ⁶ In têtñ Saimon Pita meñ, ma Pita ndac, "Pômdau, am bu êmgwasinñ aô gahinñ whinñ, a?" ⁷ Ma Yisu ô yom ma sôm, "Kwahic dec am nem gauc sa dom pi gêtñ nañ aô gakôm gambo, tigenñ tinambu am oc êmyalê." ⁸ Magoc Pita sôm, "Mba! Am êmgwasinñ aô gahinñ

dom andô!” Ma Yisu ô yom ma sôm, “Aö bu wanɣwasinɣ am dom, dec am oc ti aneɣ daɣ dom.” ⁹ Dec Pita sôm, “Bocdinaɣ Pômdau, êmgwasinɣ aö gahinɣ ɳambwa dom, magoc amaɣ ti ɳagôlônɣ whinɣ!” ¹⁰ Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Namalac naɣ gêlinɣ bu su, naɣ tinambu êngwasinɣ gahi ɳambwa, dec inɣ ndê ɳamlic sambuc ɳawasi sa. Aö wasôm têtɣ mac lau dinaɣ bu mac ɳawasi sa su, magoc mac honɣ dom.” ¹¹ Yisu kêyalê ɳgac naɣ oc hoc inɣ asê, ma tu dinaɣ-ɳga sôm bu ɳac honɣ ɳawasi dom.

¹² Yisu kêgwasinɣ ɳac honɣ gahi pacndê, dec sôc inɣ ndê ɳakwê awê-ɳga sa tiyham, ma mbu gi ndöc ndê mala. Ma inɣ ndac, “Mac aɳyalê gêtɣ naɣ aö gakôm têtɣ mac, naɣ ɳahu, me mba?” ¹³ Inɣ solop bu mac asam aö bu ‘Kêdôhônɳwaga,’ ma ‘Pômdau,’ bu aö dauɣ dindéc. ¹⁴ Ma kwahic dec aö, mac nem kêdôhônɳwaga ma Pômdau, kagwasinɣ mac gahim. Ma aö wasôm têtɣ mac, bu aɳgwasinɣ nem asidôwai si gahi bocdinaɣ. ¹⁵ Aö gatôc ɳadônɣ têtɣ mac, bu mac alic ma akôm tôm aö gakôm têtɣ mac. ¹⁶ Aö wasôm yom ɳandô, bu ɳgac akinɣ daɣ hóc gêlêc inɣ ndê ɳadau dom, ma ɳgac aheɳ-ɳga hóc gêlêc inɣ naɣ kêkinɣ inɣ, naɣ dom. ¹⁷ Kwahic dec aö gawhê gêtɣ dindéc sa ma mac aɳyalê, ma mac bu akôm ɳandô sa, dec oc atap Anötö ndê mwasinɣ sa.”

Yisu sôm ɳgac hoc inɣ asê-ɳga asê

¹⁸ Ma Yisu sôm, “Aö gasôm yom dindéc pi mac honɣ dom, bu aö kayalê lau naɣ aö kayalinɣ ɳac sa. Tigenɣ yom daɣ naɣ sêto yêc, naɣ oc ɳandô sa. Yom dau sêto yêc bocdec bu, ‘*ɳgac naɣ gêtɣ gêtɣ whinɣ aö, naɣ kêtɣ kisa aö.*’” ¹⁹ Aö gasôm yom asê gwananɣ pi gêtɣ dau, bu têtɣ têtɣ gêtɣ dau hóc asê, naɣ mac oc akêtɣ whinɣ bu aö Mesaya dau. ²⁰ Aö wasôm yom ɳandô têtɣ mac, bu asa naɣ kôc ɳamalac naɣ aö kakinɣ inɣ, naɣ sa, naɣ kôc aö dauɣ sa. Ma asa naɣ kôc aö sa, naɣ kôc inɣ naɣ kêkinɣ aö gameɳ, naɣ sa.”

²¹ Yisu sôm yom dinaɣ su, ma inɣ ndê ɳalôm ɳawapac ɳandô, dec sôm, “Yomandô aö wasôm têtɣ mac, bu ɳgac daɣ mbo dec, naɣ oc hoc aö asê.”

²² Yisu ndê ɳgacsêɳomi sêngô yom dinaɣ ma tahê dandi, bu ɳac sem gauc bu ɳgac naɣ inɣ sôm yom pi, inɣ asa.

²³ ɳgacsêɳom naɣ Yisu tac whinɣ ndu andô, naɣ ndöc gi paɣ Yisu. ²⁴ Dec Saimon Pita gic amba têtɣ inɣ, ma sôm, “Am ndac inɣ bu inɣ sôm yom pi asa.”

²⁵ Goc ɳgacsêɳom dau tötɣ sac Yisu, ma ndac, “Pômdau, asa?” ²⁶ Ma Yisu ô yom ma sôm, “ɳgac naɣ aö wapuc bolom dindéc sip sulu ma wakêtɣ têtɣ inɣ.”

Goc inɣ puc bolom sip sulu ma kêtɣ têtɣ Judas Iskeriot, Saimon atunɳac. ²⁷ Judas kôc bolom dau su, ma ɳgahô Sadaɳ sip inɣ ndê ɳalôm. Ma Yisu sôm têtɣ inɣ, “Sa ndi, ma gêtɣ naɣ am gauc gêm bu kôm, naɣ kôm ɳgahô.”

²⁸ Lau honɣ naɣ sêndöc tebo, naɣ sêngô yom naɣ Yisu sôm têtɣ Judas, magoc sêɳyalê ɳahu dom. ²⁹ Judas inɣ ɳgac naɣ yob ɳac si talhi mone-ɳga, ma bocdinaɣ dec ɳgacsêɳomi ɳatô gauc gêm bu Yisu kêkinɣ inɣ sa gi bu nemlhi gêtɣ tu Mwasiɳ Pasowa-ɳga, me bu kêtɣ gêtɣ têtɣ lau ɳalôm sawa. ³⁰ Judas gêtɣ bolom naɣ Yisu kêtɣ têtɣ inɣ, ma sa awê gi. Ma gameɳ ɳasec sa.

Yomsu wakuc

³¹ Judas sa gi su, ma Yisu sôm, “Kwahic dec ɳamalac ndê Atu oc tap inɣ ndê waê sa, ma inɣ oc po Anötö ndê waê sa whinɣ. ³² Ma Anötö oc kêtɣ dau ndê ɳawasi têtɣ ndê Atunɳac bu po Atu ndê waê sa. Ma inɣ oc po ndê waê sa ɳgahô eɳ.

³³ “O aneɳ lau hac. Aö wambo wawhinɣ mac ɳasawa saunɣ eɳ. Tinambu mac oc aɳsalê aö, tigenɣ tôm aö gasôm têtɣ lau bata Israel-ɳga su, dec wasôm têtɣ mac bu gameɳ naɣ aö bu wandi, naɣ mac atôm dom bu amenɳ. ³⁴ Kwahic dec aö wakêtɣ yomsu wakuc têtɣ mac bocdec bu. Akêtɣ nem atac whinɣ lom daôm. Tôm aö atac whinɣ mac, dec mac atac whinɣ nem asidôwai bocdinaɣ. ³⁵ Ma têtɣ ndoc lau honɣ sêlic mac nem mêtê atac whinɣ

daôm-nga, dec ñac oc sênyalê pi ñandô bu aneñ ñgacsênyomi mac.”

Yisu sôm asê bu Pita oc sêc in ahuc (Mat 26:31-35; Mak 14:27-31; Luk 22:31-34)

³⁶ Goc Saimon Pita ndac in bu, “Pômdau, am oc mbo nde?” Ma Yisu ô yom ma sôm, “Gameñ nañ aö oc wandi, nañ am gitôm dom bu êmkuc aö kwahic dec. Magoc tiñambu am oc êmkuc aö mweñ.” ³⁷ Goc Pita ndac, “Pômdau, tu sake-nga am sôm bu kwahic dec aö gatôm dom bu wañkuc am? Aö wakêñ dauñ sambuc e nditôm wambac ndu tu am-nga.” ³⁸ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Am gauc gêm bu am gitôm bu mbwac ndu tu aö-nga, a? Aö wasôm yomandô têt am, bu ôbwêc dau dindéc am oc sêc aö ahuc tidim tö muñ, goc dalec oc tañ.”

14

Yisu ti señ datêt in Damba-nga

¹ Ma Yisu sôm têt ndê ñgacsênyomi, “Ambo ti nem ñalôm ñawapac dom. Akêñ whiñ Anötö, ma akêñ whiñ aö bocdinañ. ² Ñalôm daêsam yêc Damañ ndê andu. Bu mba, oc wasôm yom dindéc asê têt mac dom. Aö watêt Damañ ndê andu dau wandi, bu wamasañ mac nem malam. ³ Aêc, aö oc wandi, ma wamasañ nem malam, ma tiñambu aö wambu wameñ ma wakôc mac sa bu ameneñ andôc gameñ dinañ awhiñ aö. ⁴ Mac anyalê señ têt gameñ nañ aö oc wandi.” ⁵ Magoc Tomas sôm têt in, “Pômdau, yac am gauc gameñ nañ am oc ndi, ma bocdinañ ñalêt bocke dec yac oc anyalê señ bu atêt gameñ dau andi?” ⁶ Ma Yisu sôm, “Aö dauñ gati señ, ma yom ñandô ti mac andôc tamli ñahu yêc aö. Aö tañwasêt gati señ bu ñamalac sêtêt Damañ sêndi, ma señ dañ yêc dom. ⁷ Mac bu anyalê aö ñapep, dec oc anyalê Damañ whiñ. Ma kwahic dec ma ndi, mac anyalê in, ma mac alic in su.” ⁸ Goc Pilip sôm, “Pômdau, tôc Damam têt yac, nañ goc nditôm.” ⁹ Ma Yisu ô in ndê yom ma sôm, “O Pilip, aö gambo gawhiñ mac ñasawa

balin su, ma bocke am kêyalê aö dom? Tu sake-nga am sôm têt aö bu watôc Damañ têt mac? Aö wasôm têt am, bu asa nañ gêlic aö su, nañ gêlic Damañ su bocdinañ. ¹⁰ Aö gasôm su, bu aö gambo Damañ ñalôm, ma in mbo aö ñalôm. Mac akêñ whiñ yom dau, me mba? Yom nañ aö gasôm, nañ aö tañwasêt neñ yom dom. Damañ nañ mbo aö ñalôm, nañ kôm in ndê gwelen ña aö. ¹¹ Aö gasôm bu aö gambo Damañ ñalôm, ma in mbo aö ñalôm. Akêñ whiñ aneñ yom dinañ. Magoc mac bu akêñ whiñ aneñ yom dom, dec gauc nem gêt atu-tu nañ aö gakôm ña Damañ ndê ñaclai, ma akêñ whiñ tu gêt dinañ-nga. ¹² Aö wasôm yom ñandô têt mac, bu asa nañ kêt whiñ aö, nañ oc kôm gêt atu-tu gitôm aö gakôm. Ma in oc kôm gêt atu-tu nañ hóc gêlic in dinañ su. Ñahu bu kwahic dec aö watêt Damañ wandi. ¹³ Ma aö wakôm gêt bocke nañ mac ateneñ tu aneñ ñaê-nga, ma ñalêt dinañ aö wapo Damañ ndê waê sa. ¹⁴ Ateñ gêt tu aneñ ñaê-nga, ma aö wakôm gêt dau ñandô sa.”

Yisu gic bata bu êñkin Ñalau Dabuñ

¹⁵ Ma Yisu sôm, “Mac bu atac whiñ aö, dec dañam wambu aneñ yom. ¹⁶⁻¹⁷ Ma aö wandac Damañ, ma in oc kêt Ñalau Yom ñandô-nga bu meñ mbo whiñ mac ñapañ en. In oc puc mac dôt ti nem mac awham ô aö. Lau sac nom-nga oc sêkôc in sa dom, bu ñac sêtôm dom bu sêlic in me sênyalê in. Tigeñ mac anyalê in, bu in mbo whiñ mac, ma oc mbo mac nem ñalôm. ¹⁸ Aö wahu mac siñ bu ambo atôm mosibu dom. Mba! Aö dauñ watêt mac waloc.

¹⁹ “Ñasawa saun ma lau nom-nga oc sêlic aö tiyham dom, tigeñ mac oc alic aö. Ñahu bu aö oc watisa tiyham ma wambo tañli, ma tu dinañ-nga dec oc nditôm bu mac ambo tamli ñapañ awhiñ. ²⁰ Têt têt dinañ, mac oc anyalê bu aö gambo Damañ ñalôm, ma mac ambo aö ñalôm, ma aö gambo mac ñalôm. ²¹ Asa nañ kôc aneñ yomsu sa yêc in ndê ñalôm ma dañga

wambu, nañ tôc asê bu inñ atac whinñ aö ñandô, ma Damañ oc atac whinñ inñ bocdinañ. Ma aö dauñ oc atac whinñ inñ, ma watôc dauñ asê têtñ inñ.”

²² Goc ñgacsêñom danñ ñaê Judas sôm, “Pômdau, tu sake-nga am sôm bu tôc daôm asê têtñ yac, magoc têtñ lau nom-nga honñ dom?” (Ñgacsêñom dinañ inñ Judas Iskeriot dom.) ²³ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Asa nañ atac whinñ aö, nañ oc danñga wambu aneñ yom. Ma Damañ oc atac whinñ inñ ma alu oc atêtñ inñ aloc ma ambo awhinñ inñ. ²⁴ Yom nañ aö gasôm asê têtñ mac, nañ aö dauñ neñ yom dom. Damañ nañ kêkinñ aö gameñ, nañ ndê yom. Tigeñ lau nom-nga nañ atac whinñ aö dom, nañ danñga wambu aneñ yom dau dom.

²⁵ “K wahic dec aö gambo gawhinñ mac ma gasôm yom honñ dindéc têtñ mac. ²⁶ Magoc tinjambu, Damañ oc êñkinñ Njalau Dabuñ nem aö anôtñ têtñ mac loc bu nem mac sa. Inñ oc êndôhônñ mac pi gêtñ honñ, ma kêñ mac gauc nem yom honñ nañ aö gasôm têtñ mac su. ²⁷ Aö wakêtñ aneñ yom malô têtñ mac bu yêc mac ñapañ, dec ambo ti atac malô. Bu yom malô nañ aö oc wakêtñ têtñ mac, nañ hôc gêlêc lau nom-nga si su. Bocdinañ ahêgo daôm dom, ma atôc daôm dom.

²⁸ “Aö gasôm têtñ mac bu aö oc wahu mac sinñ, ma tinjambu oc wambu wameñ tiyham. Ma mac bu atac whinñ aö, dec mac oc atac ñayham bu aö watêtñ Damañ wandi, bu Damañ hôc gêlêc aö su. ²⁹ Kwahic dec aö gasôm yom dindéc têtñ mac gwanañ, bu tinjambu têtñ ndoc aneñ yom dau ñandô sa, nañ goc mac oc akêtñ whinñ aö.

³⁰ “Ndoc tiapê, dec gitôm dom bu wasôm yom daêsam têtñ mac. Nahu bu nom dindéc ñadau kêpiñ bu meñ. Inñ dau ndê ñaclai mba bu kôm gêtñ danñ têtñ aö. ³¹ Magoc aö wakôm gêtñ honñ nditôm Damañ gic atu aö, ma ñalêtñ dinañ dec lau nom-nga oc sêtñyalê bu

aö atac whinñ Damañ. Bocdinañ atisa ma dalhö.”

15

Yisu gêm dôhônñ dau pi a wain

¹ Ma Yisu sôm, “Aö a wain ñandô,* ma Damañ ti ôm wain-nga ñadau. ² A wain ñasañgac honñ nañ sêlhac wain ñahu aö dauñ ma sem ñandô dom, nañ Damañ oc so kic. Ma ñasañgac nañ sem ñandô, nañ inñ oc ndic sêli bu kôm ñawasi sa ma nem ñandô daêsam. ³ Ma ñalêtñ tigeñ, yom nañ aö gasôm têtñ mac su, nañ kôm mac nem ñalôm ñawasi sa su. ⁴ Asap aö dôñ, ma aö wasap mac dôñ bocdinañ. A wain ñasañgac danñ bu sap ñahu dôñ dom, dec oc tôm dom bu nem ñandô yêc dau-nga. Ma mac bocdinañ. Mac bu asap aö dôñ dom, dec oc tôm dom bu mac anem ñandô. ⁵ Aö gatôm a w ain ñahu, ma mac atôm ñasañgac. Asa nañ sap aö dôñ, ma aö wasap inñ dôñ, nañ oc nem ñandô daêsam. Mac bu asap aö dôñ dom, dec oc atôm bu akôm gêtñ ñayham danñ dom. ⁶ Asa nañ sap aö dôñ dom, nañ gitôm ñasañgac nañ kegwelec sip nom ma tibasô. Ma ñasañgac kainñ dinañ oc sêhonñ sa ma sêkêtñ pi ya ndi ma ya neñ su.

⁷ “Mac bu asap aö dôñ, ma bu akôm aneñ yom sa tidônñ yêc nem ñalôm, dec gêtñ bocke nañ mac bu atac whinñ, nañ ateñ têtñ Anötö, ma inñ oc kêñ têtñ mac. ⁸ Asap aö dôñ ma anem ñandô daêsam, dec oc whê mac sa bu aneñ ñgacsêñomi ñandô, ma ñalêtñ dinañ mac oc apo Damañ ndê waê sa. ⁹ Aö atac whinñ mac, gitôm Damañ atac whinñ aö. Kwahic dec ambo aneñ atac whinñ ñalôm. ¹⁰ Aö danñ wambu yom honñ nañ Damañ gic atu aö, ma aö gambo inñ ndê atac whinñ ñalôm. Ma mac bu danñ wambu yom nañ aö gac atu mac, dec mac oc ambo aneñ atac whinñ ñalôm.

¹¹ “Aö gasôm yom dindéc têtñ mac, tu bu aneñ atac ñayham nem mac nem

* **15:1:** Yêc Yom Lêñsêm Akwa Anötö gêm dôhônñ lau Israel-nga pi a wain - alic BW 80:8-16, Ais 5:1-7; ma Jer 2:21. Magoc ndoc daêsam lau Israel sêso Anötö ndê mêtê. Yisu gêm dôhônñ dau pi a wain, ma sôm bu inñ a wain ñandô.

ñalôm ahuc. Ma aneñ atac ñayham oc êñsalê mac ahuc. ¹² Aneñ yomsu dau dec, bu mac atac whiñ nem asidôwai, gitôm aö atac whiñ mac. ¹³ Ñamalac nañ kêñ dau sambuc ma mbac ndu ô inñ ndê asidôwa, nañ ndê mêtê atac whiñ-nga hóc gêlêc lau hoñ si su.

¹⁴ “Mac bu añkuc aö neñ yomsu ma akêñ nem atac whiñ lom daôm, nañ mac ati aneñ lau atac whiñ-nga. ¹⁵ Ñadau dañ oc sôm gêñ hoñ asê têt inñ ndê lau akiñ dom. Magoc gêñ hoñ nañ aö ganğô yêc Damañ, nañ aö gawhê sa têt mac su. Tu dinañ-nga aö wasam mac bu lau akiñ tiyham dom, magoc aö wasam mac bu aö neñ lau atac whiñ-nga. ¹⁶ Mac añkuc aö tu daôm nem gauc-nga dom. Mba! Aö daun kayaliñ mac sa, ma kakiñ mac bu asa andi ma anem ñandô daêsam, nañ oc yêc ñapañ. Ma têt ndoc dinañ, gêñ sake nañ mac atet têt Damañ anem aö añôñ, nañ inñ oc kêñ têt mac. ¹⁷ Aö neñ yomsu dau bocdec bu, atac whiñ mac nem asidôwai andic ñawaê.”

Lau nom-nga atac tec Yisu ndê lau

¹⁸ Ma Yisu sôm, “Têt ndoc lau sac nom-nga atac tec mac, nañ gauc nem bu ñac sêtec aö muñ su. ¹⁹ Mac bu añkuc lau nom-nga si mêtê, dec lau nom-nga oc atac whiñ mac, ñahu bu ñac atac whiñ ñac dau si lau. Magoc mac ambo atôm lau nom-nga dom, bu aö kayaliñ mac sa su yêc ñac, ma tu dinañ-nga dec ñac oc sêtec mac.

²⁰ Gauc nem yom nañ aö gasôm têt mac bocdec bu, ‘Ñgac akiñ dañ oc hóc gêlêc inñ ndê ñadau dom.’ Lau nom-nga sêkêñ kisa aö, ma oc sêkêñ kisa mac bocdinañ. Ñac sêkêc aneñ yom sa dom, ma bocdinañ ñac oc sêkêc mac nem yom sa dom. ²¹ Ñac oc sêkêc gêñ hoñ dinañ têt mac tu mac akêñ whiñ aö-nga, ñahu bu ñac sêñyalê inñ nañ kêkiñ aö gameñ, nañ dom.

²² “Aö bu wameñ ma wahoc neñ yom asê têt ñac dom, dec ñac si giso

mba. Magoc ñac sêñgô aneñ yom hoñ su ma sêkêñ whiñ dom, dec ñalêñ mba bu sêmasañ yom têt Anötö tu ñac si giso-nga. ²³ Asa nañ atac tec aö, nañ atac tec Damañ whiñ. ²⁴ Aö gakôm gêñ dalô yêc ñac si añgô-nga, nañ ñamalac dañ gitôm dom bu kôm. Aö bu watôc têt ñac dom, dec ñac si giso mba. Magoc ñac sêlic su, ma sêkêñ whiñ aö dom. Mba! Ñac sêtec aö, ma sêtec Damañ whiñ. ²⁵ Ma bocdinañ Anötö ndê yom nañ sêto yêc ñac si buku yomsu-nga,† nañ dec ñandô sa. Yom dau sôm bu, ‘Ñac atac tec aö ñambwa.’

²⁶ “Tiñambu, aö wañkiñ Ñalau meñ bu puc mac dôt ma nem mac awham sa. Inñ Ñalau nañ sa akêñ Damañ, ma sôm yom ñandô eñ. Ma têt ndoc inñ meñ, nañ inñ oc hoc yom ñandô asê pi aö. ²⁷ Ma mac oc ahoc yom ñandô asê pi aö bocdinañ, bu mac ambo awhiñ aö têt ñamata-nga e meñ têt dec.

16

¹ “Aö gasôm yom hoñ dindêc têt mac bu wapuc mac dôt, bu ahu nem akêñ whiñ aö siñ dom têt ndoc mac atap kisa sa. ² Lau Israel-nga oc sêmasuc mac su yêc gôlôwac Israel-nga. Ndoc oc meñ, nañ lau oc sêndic mac nem lau ñatô ndu, ma ñac oc gauc nem bu sêkôm gêñ ñayham tu sênem akiñ Anötö-nga. ³ Ñac sêñyalê Damañ dom, ma sêñyalê aö dom, ma tu dinañ-nga dec ñac oc sêkôm bocdinañ têt mac. ⁴ Magoc kwahic dec aö gasôm yom dindêc têt mac, bu têt ndoc gêñ dau hóc asê mac, nañ gauc nem bu aö gakêñ puc mac gwanañ su.”

Ñalau Dabuñ ndê gwelen

“Aö gasôm yom dinañ asê têt mac muñ su dom, ñahu bu aö gambo gawhiñ mac. ⁵ Magoc kwahic dec aö oc wahu mac siñ, ma wambu watêt inñ nañ kêkiñ aö gameñ, nañ wandi. Ma bocke dec mac nem dañ ndac aö

† 15:25: Yom dau yêc BW 35:19, 69:4. Têm ñatô lau Israel sêsam Anötö ndê yom nañ kwahic dec dasam bu Yom Lêñsêm Akwa nañ bu ‘Buku Yomsu-nga.’ Magoc ñaê ‘Buku Yomsu-nga’ dau hêganôñ buku amañdañ nañ Moses to (Genesis, Eksodas, Levitikas, Namba ma Diuteronomi).

pi gameŋ wandi-ŋga dom? ⁶ Tigeŋ tu aö gasôm bu wahu mac siŋ-ŋga, dec kayalê bu mac nem ŋalôm ŋawapac ŋandô. ⁷ Aö wasôm yom ŋandô têt mac, bu aö bu wahu mac siŋ dec oc wanem mac sa. Aö bu wahu mac siŋ dom, goc Ŋalau Nem Mac Sa-ŋga oc têt mac meŋ dom. Magoc aö bu wandi, dec aö waŋkiŋ iŋ têt mac meŋ. ⁸ Ma têt ndoc iŋ meŋ, naŋ iŋ oc têt lau nom-ŋga si giso asê tiawê pi sac, ma pi lêt gitêt, ma pi Anötö ndê matôc. ⁹ Iŋ oc têt ŋac si sac ŋahu asê, naŋ sip ŋac sêkêt whiŋ aö dom. ¹⁰ Ma iŋ oc têt asê bu lau nom-ŋga sêŋyalê Anötö ndê lêt gitêt dom, bu aö oc watêt Damaŋ wandi, ma mac oc alic aö tiyham dom.* ¹¹ Ma iŋ oc têt asê bu Anötö oc êmatôc sac hoŋ, têt kwahic dec iŋ oc êmatôc nom dindec ŋadau.

¹² “Yom daêsam yêc bu wasôm têt mac, magoc mac atôm dom bu akôc sa. ¹³ Magoc têt ndoc Ŋalau Yom Ŋandô-ŋga meŋ su, naŋ iŋ oc nem mac sa bu aŋyalê yom ŋandô hoŋ. Ŋahu bu iŋ oc sôm dau ndê yom asê dom, magoc yom hoŋ naŋ iŋ ŋgô yêc alu Damaŋ, naŋ dec iŋ oc hoc asê. Ma iŋ oc kêt puc mac pi gêt naŋ oc hôt asê tiŋambu. ¹⁴ Ŋalau Dabuŋ oc po aneŋ waêt sa, ŋahu bu iŋ oc kôt aö dauŋ neŋ yom, ma hoc asê têt mac. ¹⁵ Damaŋ ndê gêt hoŋ ti aö neŋ, ma tu dinaŋ-ŋga dec gasôm têt mac bu gêt hoŋ naŋ Ŋalau oc hoc asê têt mac, naŋ meŋ akêt aö neŋ.”

Ŋalôm ŋawapac oc nem dau kwi ti atac ŋayham

¹⁶ Goc Yisu sôm, “Ŋasawa sauŋ mac oc alic aö dom, ma ŋasawa sauŋ mac oc alic aö tiyham.” ¹⁷ Yisu sôm yom dinaŋ, goc iŋ ndê ŋgacsêŋomi sem yomgalôm, ma ŋatô sêsôm têt dandi, “Yom bocke dec iŋ sôm bu ŋasawa sauŋ yac oc dalic iŋ dom, ma

ŋasawa sauŋ yac oc dalic iŋ tiyham? Ma iŋ sôm bu iŋ oc têt Damba ndi.” ¹⁸ Goc sêndac dandi ŋapaŋ bu, “Iŋ ndê yom dinaŋ pi ŋasawa sauŋ, naŋ ŋahu bocke? Yac taŋyalê iŋ ndê yom ŋahu dom.”

¹⁹ Yisu kêtalê bu ŋac bu sêndac iŋ pi yom dau, dec sôm têt ŋac, “Aö gasôm bu ŋasawa sauŋ mac oc alic aö dom, ma ŋasawa sauŋ mac oc alic aö tiyham. Tu sake-ŋga mac am yomgalôm pi yom dau? ²⁰ Yomandô aö wasôm têt mac, bu têt ndoc aö wahu mac siŋ, naŋ mac oc ahu daŋgibo asê ma ataŋ, magoc lau sac nom-ŋga oc atac ŋayham sa. Mac oc ambo ti nem ŋalôm ŋawapac, magoc tiŋambu mac nem ŋalôm ŋawapac oc nem dau kwi ti atac ŋayham. ²¹ Oc nditôm awhê tidaê naŋ ndê ndoc meŋ sa bu kôt balêkoc-ŋga. Iŋ ŋalôm ŋawapac bu iŋ kêsahê ŋandê atu. Tigeŋ têt ndoc iŋ kôt balêkoc dau su, naŋ iŋ oc gauc nem ŋandê dau tiyham dom, bu iŋ atac ŋayham sa bu iŋ ndê balêkoc hôt asê su. ²² Ma mac bocdinaŋ, kwahic dec mac ambo ti ŋalôm ŋawapac, magoc tiŋambu aö walic mac tiyham, ma têt ndoc dinaŋ, mac oc atac ŋayham atu. Ma lau daŋ oc sêkôt atac ŋayham su yêc mac dom. ²³ Têt têt dinaŋ mac oc andac aö pi gêt daŋ tiyham dom. Yomandô aö wasôm têt mac, bu gêt sake naŋ mac atet têt Damaŋ tu aneŋ ŋaê-ŋga, naŋ iŋ oc kêt têt mac. ²⁴ Têt ŋamata-ŋga e meŋ têt kwahic dec, mac atet gêt daŋ tu aneŋ ŋaê-ŋga dom. Kwahic dec ma ndi, naŋ atet gêt tu aneŋ ŋaê-ŋga. Ma Anötö oc kêt têt mac, ma mac oc atisambuc ŋandô.”

Yisu ku ŋaclai nom-ŋga dulu

²⁵ “Gêt hoŋ dinaŋ aö gasôm têt mac ŋa yom gôliŋ. Magoc têt oc meŋ sa, naŋ aö oc wasôm yom têt mac ŋa yom

* **16:10:** Yom dau ŋahu yêc awê dom. Lau ŋatô gauc gêt bu yom dau ŋahu bocdec bu. Lau nom-ŋga sêtec Yisu ma sêkic yom bu sêndic iŋ ndu. Ŋac si gauc sa dom, ma sêlic iŋ gitôm ŋgac sac daŋ. Magoc Anötö uŋ iŋ sa, ma kôt iŋ sa pi undambê gi, dec têt asê bu Yisu iŋ ŋgac gitêt. Bocdinaŋ Ŋalau Dabuŋ oc têt asê bu lau nom-ŋga si gauc sa pi Yisu dom. Ma lau ŋatô gauc gêt bu yom dau ŋahu bocdec. Yisu oc pi undambê ndi ma gitôm dom bu êndôhôn lau nom-ŋga pi lêt gitêt tiyham, dec Ŋalau oc meŋ bu whê ŋac si gauc sa pi mêtê sac ma mêtê gitêt.

gôliņ dom. Aö oc wasôm yom yêc awê têtj mac pi Damaņ. ²⁶ Têtj ndoc dinaņ mac oc atetj gêtj tu anetj ŋaê-ŋga. Aö wasôm têtj mac, bu aö dauņ oc wanem mac awham têtj Damaņ lec dom. Mac daôm atetj nem mbec solop têtj iņ, ²⁷ bu iņ atac whiņ mac. Aêc! Damaņ Anötö atac whiņ mac, ŋahu bu mac atac whiņ aö, ma akêtj whiņ bu iņ kêtj aö gameņ. ²⁸ Aö gambo gawhiņ Damaņ muņ su, dec gasip nom gameņ. Ma kwahic dec aö bu wahu nom siņ ma wambu watêtj iņ wandi.”

²⁹ Têtj dinaņ Yisu ndê ŋac-sêņomi sêsôm têtj iņ, “Kwahic dec am sôm yom yêc awê, ma sôm ŋa yom gôliņ dom. ³⁰ Ma kwahic dec yac anyalê bu am kêtj gêtj hoņ. Ma lau sêkêtj gêndac têtj am dom magoc am kêtj ŋac si gauc ti yom hoņ muņ. Tu dinaņ-ŋga dec yac akêtj whiņ bu am mwen akêtj Anötö ndê.” ³¹ Goc Yisu sôm têtj ŋac, “Kwahic dec mac akêtj whiņ, a? ³² Aö wasôm têtj mac, bu ndoc oc meņ sa, ma kwahic dec meņ kêtj su, naņ mac hoņ oc ahu aö siņ ma alhö têtj. Magoc aö oc wambo taņwasêtj dom, bu Damaņ oc mbo whiņ aö. ³³ Aö gasôm yom hoņ dindec têtj mac bu wapuc mac dôņ bu ambo ti atac malô tu aö-ŋga. Yêc nom mac oc atap ŋawapac sa, magoc ambo ti nem ŋalôm pêtj dôņ, bu aö gaku ŋaclai nom-ŋga dulu su.”

17

Yisu tetj mbec tu iņ dau-ŋga

¹ Yisu sôm yom dinaņ su, goc tatak undambê, ma tetj mbec bocdec bu, “Damaņ, anetj ndoc hôc asê su. Po am Atôm, aö dec neņ waêtj sa, ma ŋalêtj dinaņ aö oc wapo am nem waêm sa. ² Am kêtj ŋaclai têtj aö pi ŋamalac hoņ, tu bu wakêtj lau hoņ naņ am kêtj têtj aö, naņ sêmbo tali ŋapaņ. ³ Ma ŋac si ŋahu sêmbo tali ŋapaņ-ŋga dau bocdec bu, sêņyalê am Anötö ŋandô tigen, ma sêņyalê aö, Yisu Kilisi naņ am kêtj aö gameņ.

⁴ “Aö gac dabiņ gwelen naņ am kêtj sip aö amaņ, ma tu dinaņ-ŋga dec aö gapo nem waêm sa yêc nom. ⁵ Têtj ŋamata-ŋga nom dindec mbasi, naņ aö dec gambo gawhiņ am ma hêclu dawêkaiņ ŋawasi atu dawhiņ dauņ. Kwahic dec Damaņ, aö wandac am bu kêtj aö sa bu wambo wawhiņ am tiyham ti ŋawasi atu dau.”

Yisu tetj mbec tu iņ ndê ŋac-sêņomi-ŋga

⁶ Ma Yisu sôm, “O Damaņ, am kêtj am nem lau sa yêc nom, ma kêtj ŋac sêsip aö amaņ. Aö gatôc am asê têtj ŋac su, ma ŋac daņga wambu am nem yom. ⁷ Ma kwahic dec ŋac sêņyalê bu gêtj hoņ naņ aö gakôm, naņ ŋahu am daôm, ma am kêtj sip aö amaņ bu wakôm-ŋga. ⁸ Bu yom naņ am kêtj têtj aö, naņ aö gasôm asê têtj ŋac, ma sêkêtj sa. Ma ŋac sêņyalê pi ŋandô bu muņ-ŋga aö gambo gawhiņ am, ma sêkêtj whiņ bu am daôm kêtj aö gameņ. ⁹ Kwahic dec aö bu wateņ mbec tu ŋac-ŋga. Aö wateņ tu lau nom-ŋga hoņ-ŋga dom, magoc aö wateņ tu am nem lau hoņ, naņ am kêtj sip aö amaņ-ŋga. ¹⁰ Anetj lau hoņ sêti am nem, ma am nem lau hoņ sêti aö neņ. Ma aö gatap waêtj sa tu ŋac-ŋga. ¹¹ Anetj têtj wambo nom-ŋga pacndê, ma malô aö oc watêtj am waloc. Magoc ŋac oc gacgeņ sêmbo nom. O Damaņ dabuņ, aö bu wateņ am bu yob lau dinaņ ŋa am nem ŋaê ŋa-ŋaclai atu naņ am gêtj ŋayham bu kêtj têtj aö. Yob ŋac bu sêpiņ dau dôņ sêti gêtj tigen, gitôm hêclu dati gêtj tigen. ¹² Têtj ndoc aö gambo gawhiņ ŋac, naņ aö gayob ŋac ŋapeņ ŋa am nem ŋaê ŋa-ŋaclai naņ am kêtj têtj aö. Ma bocdinaņ ŋac si daņ giņga dom. ŋac tigen naņ gic waê bu peņ, naņ tawasê oc niņga, bu kôm yom naņ sêto yêc, naņ ŋandô sa.

¹³ “Malô aö oc watêtj am waloc. Tigen kwahic dec aö gambo nom ma gasôm yom hoņ dinaņ asê têtj anetj lau, tu bu anetj atac ŋayham nem ŋac ahuc, ma kôm ŋac sêtisambuc. ¹⁴ Aö gakêtj am nem yom têtj ŋac, ma lau

sac nom-nga atac tec nac. Sêtec nac nahu bu nac si mala nandô yêc nom dom, gitôm aö dauñ neñ malañ nandô yêc nom dom. ¹⁵ Aö waterñ am bu kôc nac su yêc nom dom, magoc aö waterñ am bu yob nac tu ngac sac Sadañ-nga. ¹⁶ Nac si mala nandô yêc nom dom, gitôm aö neñ malañ nandô yêc nom dom. ¹⁷ Damañ, am nem yom in yom nandô en. Kêñ nem yom nandô sip nac si nalôm bu kôm nac sêti lau dabuñ nandô. ¹⁸ Tôm am kêkin aö gasip nom gameñ, dec aö wanñ nac sêsa sêndi sêmbu lau nom-nga nalôm. ¹⁹ Kwahic dec aö gam dabuñ dauñ bu wandic bata am nem lêñ nem lau si-nga, ma nalêñ dau dinañ dec oc tôm bu nac dau sêti am nem lau dabuñ.”

Yisu ten mbec tu lau hon nan oc sêkên whin in-nga

²⁰ “Aö waterñ mbec tu lau nan kwahic dec sênyalê aö, nan tawasê-nga dom. Aö waterñ mbec tu lau hon nan sêngô yom nan nac oc sêhoc asê pi aö, ma sêkên whin aö-nga sêwhin. ²¹ Kêñ nac hon sêmbu ti nalôm ma gauc tigen, gitôm hêclu dati gêñ tigen, am mbo aö nalôm, ma aö gambo am nalôm. Pwin nac hon dôñ sênem damin hêclu, ma bocdinañ têt ndoc lau nom-nga sêlic nac sêpin dau dôñ ti nalôm tigen, dec nac hon oc sêkên whin bu am kêkin aö gameñ. ²² Am nem naclai ti nawasi nan am kêñ têt aö, nan dec aö gakên têt nac, bu nac oc sêti gêñ tigen gitôm hêclu dati gêñ tigen. ²³ Am mbo aö nalôm, ma aö wambo nac nalôm, tu bu wapin nac dôñ bu sêmbu ti nalôm ma gauc tigen. Ma bocdinañ lau nom-nga oc sênyalê bu am kêkin aö gameñ, ma bu am atac whin nac gitôm am atac whin aö.

²⁴ “Damañ, aö tac whin bu lau hon nan am kêñ nac sêsip aö aman, nan sêwhin aö sêmeñ ma sêmbu gameñ nan aö oc wambo. Dec nac oc sêlic nawasi atu nan am kêñ têt aö. Bu muñ-nga, nom dindêc mbasi, nan am atac whin aö ndu andô, dec kêñ nawasi dau têt aö. ²⁵ O Damañ gitên, lau nom-nga sênyalê am dom. Tigen aö

kayalê am, ma lau dindêc sênyalê bu am kêkin aö gameñ. ²⁶ Aö gatôc am asê têt nac, ma watôc am asê napan. Ma tu dinañ-nga dec am nem atac whin aö-nga oc yêc nac si nalôm. Ma aö dauñ oc wambo nac si nalôm wawhin.”

18

Sêkôc Yisu dôñ

(Mat 26:47-56; Mak 14:43-50; Luk 22:47-53)

¹ Yisu ten mbec dau pacndê, goc in ti ndê ngacsêñomi sêhu Jerusalem sin, ma sêpi Busuñ Kidron-nga nadasa si. Ma sêsôc om folib-nga dan nan yêc dinañ. ² Judas, ngac nan hoc Yisu asê, nan kêyalê om dinañ, bu ndoc daêsam Yisu ti ngacsêñomi sêkac sa sêmbu dindê. ³ Bocdinañ têt ôbwêc dinañ in kêkuc nac, ma sa têt om dau gi. In wê lau sin Rom-nga ton dan ma lau sin-nga lôm dabuñ-nga natô nan dabuñsiga atu-tu ti lau Palêsai sênkin. Nac sêñsêlên ti sêhoc dawen ti lam, ma wapa sin-nga, ma sêhoc asê om dinañ.

⁴ Yisu kêyalê gêñ hon nan oc hóc asê in, goc sa gi ma ndac nac bu, “Mac anjalê asa?” ⁵ Ma nac sêsôm, “Yac anjalê Yisu Nasaret-nga.” Dec Yisu sôm, “Aö dauñ dindê.” (Têt ndoc dinañ, Judas, ngac hoc in asê-nga, kalhac whin lau dinañ.) ⁶ Têt ndoc nac sêngô Yisu ndê yom bu, “Aö dauñ dindê,” goc nac hon sêyu dau su ma sêpen sêsip nom si. ⁷ Ma in ndac tiyham, “Mac anjalê asa?” Ma sêsôm, “Yisu Nasaret-nga.” ⁸ Goc in ô yom ma sôm, “Aö gasôm su, bu aö dauñ dindê. Mac asôm bu mac anjalê aö, ma bocdinañ atec anen lau dindê sêlhô sêndi.” ⁹ Yisu sôm yom dau tu bu nem in ndê ngacsêñomi si-nga. Ma tu dinañ-nga yom nan in sôm muñ su bocdec bu, “Aö oc wayob namalac hon nan Damañ kêñ têt aö, bu nac si dan ninañ dom,” nan dec nandô sa.

¹⁰ Saimon Pita kôc in ndê bien balin sa, ma pa dabuñsiga namata-nga ndê ngac akin ndê dangalauñ andô-nga su. Ngac akin dau ndê naê Malkus.

11 Magoc Yisu sôm têtj Pita, “Kêj nem bien mbu sip njanj ndi. Damanj kêj laclhu njawapac-nga dindec têtj aö, ma aö gac waê bu wanôm.”

*Sêwê Yisu sêtêtj Anas si
(Mat 26:57)*

12 Goc ngac bata sinj-nga ti ndê lau sinj, ma lau sinj sêyob lôm dabun-nga nanj lau bata Israel-nga sênkinj, nanj sêkôc Yisu ma sêsô inj amba dôj.

13 Goc sêwê inj sêtêtj Kayapas lawa Anas ndê andu si. Kayapas, inj lau Israel si dabunjsiga njamata-nga têtj têtj dinanj. 14 Inj ngac nanj munj-nga sôm asê têtj lau bata Israel-nga, bu oc njayham bu ngac tigenj mbac ndu ô lau honj.

*Pita sêc Yisu ahuc
(Mat 26:69-70; Mak 14:66-68; Luk 22:55-57)*

15 Sêwê Yisu sêtêtj dabunjsiga njamata-nga ndê andu, ma sêsôc tunlôm nanj kêgihi andu dau, nanj si. Ma Saimon Pita lu ngacsênjom danj sênkuc. Ngacsênjom dau dabunjsiga njamata-nga kêyalê inj tidônj, ma bocdinaj dec inj kêkuc Yisu ma gacgenj sôc tunlôm dau gi. 16 Magoc Pita sôc gi dom, inj kalhac awê kêpij gatam. Dec ngacsênjom nanj dabunjsiga njamata-nga kêyalê, nanj mbu gi ma sôm yom pi Pita whinj awhê akinj nanj yob gatam, goc kôc Pita sôc gi. 17 Ma awhê akinj dinanj ndac Pita bocdec, “Ma bocke? Am Yisu ndê ngacsênjom danj whinj, a?” Magoc Pita pa dau ma sôm, “Mba! Aö dom!”

18 Têtj ôbwêc dinanj gamenj njalhuc sa, dec lau akinj ti lau sinj lôm dabun-nga sêkôm ya golom asê goc sêlhac sênghihi ma sênjsulu. Ma Pita gi kalhac whinj njac ma kêsulu ya.

*Dabunjsiga Anas kêsû Yisu
(Mat 26:59-68; Mak 14:55-65; Luk 22:63-71)*

19 T ênj dinanj, dabunjsiga njamata-nga Anas* kêsû Yisu pi inj ndê sênjomi, ma pi yom nanj inj kêdôhônj têtj lau.

* **18:19:** Anas - Munj-nga lau Israel-nga sênjyalinj Anas sa ti njac si dabunjsiga njamata-nga. Têtj yala AD15 lau Rom-nga sêkôc inj su yêc gwelenj dau. Tinjambu Kayapas inj lau Israel si dabunjsiga njamata-nga, magoc lau Israel daêsam êlêmê sêsam Anas bu dabunjsiga njamata-nga whinj.

20 Ma Yisu sôm, “Aö gasôm anenj yom honj yêc awê. Aö kadôhônj lau gambo njac si lôm wê-nga ma yêc lôm dabunj Jerusalem-nga, gamenj nanj lau Israel-nga honj êlêmê sêkac dau sa sêmbo nanj. Ma aö gasêc yom danj ahuc dom. 21 Bocdinaj tu sake-nga am kêsû aö? Ndac lau nanj sênjgô anenj yom. Nac honj sênjyalê yom nanj aö gasôm.”

22 Têtj ndoc Yisu sôm yom dinanj, goc ngac sinj lôm dabun-nga nanj kalhac kêpij inj, nanj tap inj sip ali andô ma sôm, “Toc dabunjsiga atu sa, ma ô inj ndê yom bocdinaj dom!” 23 Dec Yisu sôm, “Yom nanj aö gasôm, nanj bu yom so, nanj goc sôm têtj aö. Magoc aö gasôm yom so danj dom, ma tu sake-nga dec am tap aö?” 24 Têtj dinanj Anas kêkinj Yisu têtj dabunjsiga njamata-nga Kayapas gi. Ma wac nanj sêsô inj amba dôj, nanj gacgenj yêc.

*Pita sêc Yisu ahuc tiyham
(Mat 26:71-75; Mak 14:69-72; Luk 22:58-62)*

25 Saimon Pita kêsulu ya mbo, ma njamalac danj ndac inj, “Am ngac dau ndê ngacsênjom danj, me?” Ma Pita pa dau ma sôm, “Mba!” 26 Dabunjsiga njamata-nga ndê ngac akinj danj mbo gamenj dinanj. Inj ngac nanj Pita pa inj ndê danjalauj su, nanj ndê têtjngac. Ma inj sôm têtj Pita, “Ma bocke? Aö galic am kalhac whinj ngac dinanj yêc ôm olib-nga. Yomandô, me?” 27 Magoc Pita pa dau tiyham, ma njagahô enj dalec danj gic hu tanj.

*Pailot kêsahê Yisu
(Mat 27:11-18, 20-23; Mak 15:2-15; Luk 23:2, 3, 18-25)*

28 Ôbwêc pacndê, ma têtj bêbêc ganduc lau bata Israel-nga sêhu Kayapas ndê andu sinj ma sêwê Yisu sêtêtj gôlinjwaga Rom-nga ndê andu si. Lau bata Israel-nga dinanj sêsôc andu dau dom, sêtôc dau ma gauc gêm bu oc kôm njac njadômbwi sa yêc Anötö anjgôn-nga, dec oc tôm dom bu sênenj Mwasinj

Pasowa-nga.† ²⁹ Bocdinaŋ Pailot, ŋac naŋ gêm gôliŋ gameŋ Judia-nga sa têtŋ ŋac gi, ma ndac ŋac, “Mac asôm bu ŋac dindec kôm giso bocke?” ³⁰ Ma sêô yom ma sêsôm, “Inj bu ndê giso mbasi, dec yac oc akôc inj atêtŋ am amenj lec dom.” ³¹ Dec Pailot sôm, “Mac daôm akôc inj sa andi, ma amatôc inj êŋkuc mac daôm nem yomsu.” Magoc ŋac sêsôm, “Mba! Bu mac lau Rom-nga akêŋ yao bu yac lau Israel-nga andic ŋamalac danj ndu dom.” ³² Nalêŋ dinaŋ dec Yisu ndê yom pi lêtŋ naŋ inj oc mbac ndu,‡ naŋ ŋandô sa.

³³ Têtŋ dinaŋ Pailot hu ŋac siŋ ma sôc andu gi, goc ta Yisu sôc gi ma ndac inj, “Am lau Israel-nga si Kinj, a?” ³⁴ Ma Yisu ô yom bocdec bu, “Am sôm yom dinaŋ tôm am daôm nem gauc, me lau ŋatô sêsôm yom dau pi aö?” ³⁵ Ma Pailot sôm, “Aö ŋac Israel-nga dom! Am daôm nem lau ti dabuŋsiga atu-tu Israel-nga sêkêŋ am têtŋ aö mwenj. Am kôm gêtŋ giso bocke?” ³⁶ Dec Yisu sôm, “Aneŋ gôliŋ kinj-nga gitôm kinj nom dindec-nga si gôliŋ dom. Aö bu wanem gôliŋ gameŋ nom-nga danj, dec oc tôm bu aneŋ lau akinj sêyob aö ma sêndic siŋ bu lau bata Israel-nga sêkôc aö dôŋ dom. Magoc aö neŋ gôliŋ ŋahu yêc nom dindec dom.” ³⁷ Goc Pailot sôm, “Bocdinaŋ, am sôm bu am kinj danj, a?” Ma Yisu sôm, “Am daôm sôm bu aö kinj danj. Aneŋ dinaŋ kôc aö, ma aö gahôc asê nom tu gêtŋ tigenj-nga, naŋ tu wahoc yom ŋandô asê-nga. Ma lau hoŋ naŋ atac whinj yom ŋandô, naŋ sêkôc aneŋ yom sa.” ³⁸ Pailot ŋgô yom dau goc ndac, “Ma yom bocke inj yom ŋandô?”

Inj sôm yom dinaŋ su, goc sa têtŋ lau bata Israel-nga gi, ma sôm tiyham têtŋ ŋac, “Aö gatap yom danj bu tamatôc inj pi-nga, naŋ sa dom. ³⁹ Magoc mac

nem mêtê danj yêc, bu wahu gapoc-walô danj siŋ têtŋ mac têtŋ Mwasinj Pasowa-nga ŋandoc. Mac atac whinj bu aö wahu ŋac dindec, naŋ sêsam bu Kinj Israel-nga, naŋ siŋ têtŋ mac, me mba?” ⁴⁰ Magoc sêmbwêc, “Mba! Inj dom! Hu Barabas siŋ têtŋ yac.” Barabas inj lau naŋ sêŋgilí siŋ têtŋ lau Rom-nga, naŋ si danj.

19

Sêsôm tidôŋ bu sêndic Yisu ndu
(*Mat 27:15-31; Mak 15:6-20; Luk 23:13-25*)

¹ Goc Pailot kêtŋ Yisu têtŋ lau siŋ-nga bu sêhi inj ŋa sô. ² Ma sêŋsau bu sêtoc inj sa. Sêwhê wac kêm ma sêkêŋ inj uŋ gitôm sunsuŋ, ma sêkêŋ inj sôc ŋakwê kokoc gitôm kinj si ŋakwê. ³ Goc sêsôc sêsa sêlhac inj anjô-nga ma sêmbwêc, “Ei! Datoc lau Israel si Kinj dindec sa maŋ!” Ma sêtap inj sip ali andô.

⁴ Ma Pailot sa meŋ tiyham ma sôm têtŋ lau bata bu, “Anjô su naŋ! Aö neŋ lau siŋ-nga oc sêkôc inj sa têtŋ mac meŋ. Ma bocdinaŋ dec aŋyalê bu aö gatap yom danj sa pi inj dom.” ⁵ Goc sêkôc Yisu sa meŋ, ti sunsuŋ wac kêm ma ŋakwê kokoc. Ma Pailot sôm, “Alic ŋac dau dec.” ⁶ Têtŋ ndoc dabuŋsiga atu-tu ma lau siŋ lôm dabuŋ-nga sêlic inj, naŋ sêmbwêc, “Ndic inj pi a gicso dau! Ndic inj pi a!” Magoc Pailot sôm, “Mba! Aö gatap yom danj sa pi inj dom. Mac daôm akôc inj sa andi ma andic inj pi a.” ⁷ Ma lau bata Israel-nga sêsôm, “Inj toc dau sa ma sam dau bu Anötô ndê Atu! Ma tu yom sac dinaŋ-nga, yac mba yomsu sôm bu inj mbac ndu maŋ.”

⁸ Pailot ŋgô yom dinaŋ ma töt dau ŋandô. ⁹ Goc inj kôc Yisu mbu sôc andu ŋalôm gi, ma ndac inj, “Am mwenj akêŋ nde?” Magoc Yisu gêm dôŋ. ¹⁰ Ma Pailot sôm têtŋ inj, “Bocke am ô

† **18:28:** Lau Israel-nga si yomsu danj sôm bu ŋac bu sênem dabuŋ dau, dec ŋac sêmbô ahê têtŋ flau gameŋ apa-nga. Nahu bu lau gameŋ apa-nga sêŋkuc Anötô ndê yomsu dom, ma lau Israel-nga bu sêmbô sêmpinj ŋac, dec oc kôm ŋac ŋadômbwi sa yêc Anötô anjô-nga. Pailot inj ŋac Rom-nga danj, ma lau gameŋ apa-nga daêsam sêmbô inj ndê andu, ma tu dinaŋ-nga lau bata Israel-nga sêtéc bu sêsôc inj ndê andu.

‡ **18:32:** Yisu sôm bu lau oc sêsuŋ inj sa yêc nom - alic Jon 12:32-33; 3:14; ma 8:28. Lau Israel-nga sêtuc lau sac ŋa hoc ndu, magoc lau Rom-nga sêndic lau sac pi a gicso dau ma tu dinaŋ-nga Yisu sôm bu ŋac oc sêsuŋ inj sa akêŋ nom.

anên yom dom? Anên ñalci yêc bu wanğapwêc am su, me bu wandic am pi a gicso dau ndi. Am kêyalê, a?”

¹¹ Dec Yisu ô yom ma sôm, “Anötö bu kêñ têt am dom, dec am oc tôm dom bu kôm gêt dan têt aö. Bocdinañ dabuñsiga nañ kêñ aö gasip am amam, nañ kôm giso hóc gêlêc am nem su.”

¹² Pailot ngô yom dinañ, dec kêsalê lêt bu hu Yisu siñ. Magoc lau bata Israel-nga sêmbwêc ñapañ ma sêsôm, “Asa nañ toc dau sa bu in kiñ dan, nañ kôm bu hóc gêlêc Sisa, lau Rom-nga si kiñ. Bocdinañ am bu hu ngac dindec siñ, nañ am Sisa ndê silip dom.”

¹³⁻¹⁴ Bêc dinañ in bêc lau Israel-nga sêmasañ Mwasin Pasowa-nga, ma ac kalhac lhu su. Têt ndoc Pailot ngô lau bata Israel-nga si yom dinañ, nañ dec in kôc Yisu sa awê têt gameñ nañ sêsam bu Señ Hoc nañ gi. (Yêc Yom †Hibru sêsam gameñ dau bu Gabata.) Yêc dinañ, Pailot ndöc sic ndöc in ndê pôn êmatôc yom-nga, ma sôm têt lau bata Israel-nga bu, “Alic mac nem kiñ dindec!” ¹⁵ Tigen ñac sêmbwêc, “Kôc in sa ndi! Kôc in sa ndi! Ndic in pi a gicso dau!” Dec Pailot ndac, “Mac atac whin bu aö wandic nem Kiñ pi a gicso dau ndi, a?” Ma dabuñsiga atu-tu sêo yom ma sêsôm, “In yac mba kiñ dom! Sisa tigen in yac mba kiñ.” ¹⁶ Têt dinañ Pailot sôc ñac si yom ñapu, ma kêñ Yisu têt ñac bu lau siñ-nga sêndic in pi a gicso dau ndi.

Lau siñ-nga sic Yisu pi a gicso dau
(*Mat 27:32-44; Mak 15:21-32; Luk 23:26-43*)

¹⁷ Sêkêt Yisu hóc dau ndê a gicso dau, ma sêwê in sêsa gameñ nañ sêsam bu Gameñ Ñakêcyha-nga si. Yêc Yom Hibru sêsam gameñ dau bu Golgota. ¹⁸ Ma yêc dinañ, ñac sic in pi a gicso dau gi. Ma ñac sic ngac lu sêpi a sêwhin, dan kêgalêt andô-nga ma dan kêgalêt gasê-nga.

¹⁹ Pailot sôm bu sêto yom pi bapia dan ma sêndic pi a gicso dau ñahô-nga. Bapia dau sôm, “Yisu Nasaret-nga. Lau Israel-nga si Kiñ.” ²⁰ Sêto yom

dau ña lau Israel, ti lau Rom-nga ma lau Grik-nga si awha. Gameñ dinañ yêc suñ sa têt malac Jerusalem, dec lau Israel-nga daêsam sêlic bapia dau.

²¹ Boc-dinañ dabuñsiga atu-tu Israel-nga sêtucdin ma sêsôm têt Pailot, “Am to, ‘Lau Israel-nga si Kiñ,’ ma yac alic yham dom! Am bu to, ‘Ngac dindec sam dau bu lau Israel-nga si kiñ,’ dec oc solop.” ²² Magoc in ô yom ma sôm, “Aö gato yom dinañ, ma oc yêc bocdinañ.”

²³ Têt ndoc lau siñ-nga sic Yisu pi a gicso dau, nañ sêkôc in ndê ñakwê su. Ñac lau hale, ma sêwhê ñakwê awê-nga kôc gi toñ hale, ma sêkôc sa tôm gi. Magoc ñac sic sam in ndê ñakwê ñalôm-nga dom. Ñakwê dau ñayham andô, sêsê dom, sêwhê sambuc ti po baliñ yêc ñasu ma sip têt gahi. ²⁴ Bocdinañ lau siñ-nga sêsôm têt dandi, “Dakêc po dau kic dom. Dapuc gapoc ma yac neñ dan kôc po sambuc.” Ñac sêkôm bocdinañ, dec yom dan nañ sêto yêc, nañ ñandô sa. Yom dau bocdec bu:

Ñac sêwhê anên ñakwê kôc têt dandi, ma sêpuc gapoc tu anên ñakwê-nga. *[BW 22:18]*

²⁵ Têt ndoc dinañ Yisu dinda lu asiwê dan, ma Klopas ndê awê Maria lu Maria Magadala sêlhac sêmpin a gicso dau. ²⁶ Ma Yisu gêlic in dinda kalhac whin ngac-sêñom nañ in atac whin ñandô, dec in sôm têt dinda, “O dinañ. Lic nem atômngac dinañ.” ²⁷ Ma in sôm têt ngacsêñom dau bu, “Lic am dinam dinañ.” Ma têt bêc dinañ ma gi, ngacsêñom dau kôc Yisu dinda sa ndöc in ndê andu.

Yisu mbac ndu
(*Mat 27:48, 50; Mak 15:36-37; Luk 23:36*)

²⁸ Yisu kêyalê bu in gic dabin gêt hoñ su. Ma tu yom dan nañ sêto yêc, nañ ñandô sa-nga, dec in sôm, “Aö bu yô aö.” ²⁹ Lôn wain ñamacic-nga dan kalhac gameñ dinañ, ma ngac siñ-nga dan kôc sôwam dan ma kêñ sip wain. Goc in sô pi a baliñ dan, ma hóc sa pi têt Yisu whasuñ gi. ³⁰ In nôm su ma

sôm, “Aô neñ gwelen hon pacndê su.” Goc in wec, ma mbac ndu.

³¹ Têñ bêc dinañ lau Israel-nga sêmasañ dau tu bêc Sabat-nga, ma Sabat lansê-nga in ñac si om atu dañ. Ñac sêtec bu lau batê sêngalên a gicso dau têñ bêc atu dinañ, boc-dinañ dec lau bata sêndac Pailot bu lau siñ-nga sêruc lau dau si gahi dulu tu bu sêmbac ndu ñagahô-nga, goc sêkôc ñac si ñamlañ su ma sêñsuhun. ³² Pailot gôlôc su, dec lau siñ-nga sêtên ñgac dañ nañ sic pi a gicso dau whiñ Yisu nañ si, ma sêruc in gahi dulu. Goc ñac sêruc ñgac tilu-nga gahi dulu boc-dinañ. ³³ Tigen têñ têm sêtên Yisu si, nañ sêlic bu in mbac ndu su, dec sic in gahi dulu dom. ³⁴ Magoc ñgac siñ-nga dañ kôc in ndê kêm ma kuñ Yisu sip ñabi, ma ñagahô dac ti bu kêc sa meñ. ³⁵ (Ñgac nañ gêlic gêñ hon dinañ su, nañ dec sôm asê, ma in ndê yom in yom ñandô. In dau kêyalê bu in ndê yom in yom ñandô, ma in sôm asê bu mac akên whiñ bocdinañ.) ³⁶ Gêñ dinañ hóc asê, dec yom lu nañ sêto yêc, nañ ñandô sa.

Yom dañ yêc bocdec bu:

Ñac oc sêruc in ndê ñakwa dañ dulu dom. *[BW 34:20]*

³⁷ Ma yom dañ tiyham yêc bocdec: Ñac oc sêlhac ma tahê ñgac nañ sêkuñ in nañ. *[Sek 12:10]*

Sêkên Yisu ndê ñamlañ yêc hoc ñasun (Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Luk 23:50-56)

³⁸ Ñgac dañ mbo, nañ sêsam bu Josep, ma in meñ akên malac A rimatiya. In kên whiñ Yisu, magoc sêc dau ahuc, bu in tóe lau bata Israel-nga. Têñ telha dinañ in têñ Pailot gi ma ndac Yisu ndê ñamlañ. Pailot gôlôc, dec Josep sa gi ma kôc Yisu ndê ñamlañ su yêc a gicso dau. ³⁹ Ma Nikodemas gêm in sa. Nikodemas in ñgac bata Israel-nga nañ muñ-nga gi gêlic Yisu têñ ôbwêc dañ. In kôc a ñakwi ti gêñ ñamalu nañ sêngaluñ whiñ dau su, nañ gitôm 30 kilogram, ma whiñ Josep gi. ⁴⁰ Inlu sêkôc Yisu ndê ñamlañ, ma sem oso ña gêñ ñamalu,

goc sêhi ahuc ña po ñayham. Sêkôm gêñ dau kêkuc lau Israel-nga si gêbôm sêñsuhun lau batê-nga. ⁴¹ Ôm dañ yêc suñ sa têñ gameñ nañ lau siñ-nga sic Yisu pi a gicso dau. Ma sêhông dañ yêc ôm dau ñalôm, nañ lau sêlên gwanañ su yêc hoc ñalôm, ma sêkên ñgac batê dañ yêc hoc ñasun dau muñ su dom. ⁴² Bocdinañ sêñsuhun Yisu ñamlañ yêc hocsun dinañ, ñahu bu bêc dinañ in bêc lau Israel-nga sêmasañ dau tu Sabat-nga, ma hocsun dau yêc kêpiñ.

20

Yisu tisa (Mat 28:1-8; Mak 16:1-8; Luk 24:1-10)

¹ Bêc Sabat-nga meñ gi su, ma têñ wake ñabêc ñamata-nga Maria Magadala tisa têñ bêbêc ganduc, ma sa têñ sêhông gi. In gêlic bu hoc atu nañ sêkên ndôc sê awha, nañ ndôc ñamala dom. ² Goc in kêtî mbu têñ Saimon Pita lu ñgacsênom nañ Yisu atac whiñ ñandô, nañ gi, ma sôm têñ inlu, “Oyaê! Ñac sêkôc Pômdau ndê ñamlañ su yêc sêhông, ma yac am gauc gameñ nañ sêkên in yêc.” ³ Goc Pita lu ñgacsênom dinañ sêti bu sêtên sêhông sêndi. ⁴ Inlu sênti si, ma ñgacsênom dinañ hóc gêlêc Pita su ma hóc asê muñ. ⁵ In sôc gi dom, magoc in wec ma tóe gwaniñ, ma gêlic po nañ sêhi pi Yisu ndê ñamlañ, nañ yêc ñamala. ⁶ Saimon Pita kêkuc meñ hóc asê ma gacgeñ sôc hocsun dau ñalôm gi. In gêlic po nañ yêc, ⁷ ma po nañ sêhi pi Yisu ñagôlôn. Po dinañ yêc dau-nga, magoc yêc bambaliñ dom, yêc gitôm sêtip sa ñapep. ⁸ Goc ñgacsênom nañ hóc asê sêhông muñ, nañ sôc gi whiñ. In gêlic po ñambwa, dec kên whiñ bu Yisu tisa su yomandô. ⁹ (Muñ-nga e meñ têñ têm dinañ, nañ ñac si gauc sa dom pi yom hon nañ sêto yêc bu Yisu oc tisa akên lau batê-nga.)

Yisu hoc dau asê têñ Maria Magadala

¹⁰ Dinañ su ma ñgacsênom lu dinañ sêlhô sêmbu sêtên si andu si. ¹¹ Magoc

Maria Magadala nan mbu men su, nan gacgen kalhac sêhô ñamaké ma tan. Inj wec bu tôc gwaniñ sêhô ñalôm, ¹² ma inj gêlic anela lu ti ñakwê sêsêp sêndôc gameñ nan mun-nga Yisu yêc, dan ndôc ñagôlôn-nga, ma dan ndôc gahi-nga. ¹³ Ma sêndac inj, “O awhê! Am tan tu sake-nga?” Ma inj ô yom ma sôm, “Lau sêkôc aneñ Pômdau ndê ñamlañ su, ma aô gam gauc gameñ nan sêkêñ inj yêc nan.” ¹⁴ Inj sôm yom dinañ su, dec tagêlic ma gêlic Yisu, magoc kêyalê dom bu inj Yisu. ¹⁵ Ma Yisu sôm, “Awhê! Am tan tu sake-nga? Am kêsalê asa?” Maria gauc gêm bu inj ñgac nan yob ôm dau, dec sôm, “O ñadau, am bu kôc inj ndê ñamlañ su, goc sôm asê têt aô bu am kêñ inj yêc gameñ bocke, ma yac oc andi akôc inj sa.” ¹⁶ Têt dinañ Yisu sôm têt inj, “Maria.” Goc Maria kac dau kwi ma mbwêc ña Yom Hibu, “Raboni!” (Yom dau danem kwi bu ‘Kêdôhônwaga.’) ¹⁷ Inj kêgape Yisu dôñ ñannga, magoc inj sôm, “Am êmasac aô ñapan dom, bu aô gatêt Damañ ga su dom. Magoc am mbu ndi, ma sôm têt aneñ asidôwai bu aô oc wambu watêt aneñ Damañ, ma mac nem Damam. Inj aô neñ Anôtô, ma mac nem Anôtô.”

¹⁸ G oc Maria Magadala kôlhô têt Yisu ndê sêñomi gi, ma sôm têt ñac bu, “Pômdau tisa ma aô galic inj su!” Ma yom hoñ nan Yisu sôm têt inj, nan inj gic min têt ñac.

Yisu hoc dau asê têt ndê sêñomi

¹⁹ Têt wake ñabêc ñamata-nga dinañ ñaôbwêc, sêñomi sêmbo andu dan ñalôm sêwhiñ dau. Ñac sic gatam ahuc ñannga, bu sêtôc lau bata Israel-nga. Sêmbo dinañ, ma Yisu hoc dau asê kalhac ñac ñalhu, ma sôm, “Yom malô whiñ mac!” ²⁰ Inj sôm yom dinañ su, goc tôc inj amba ma ñabi têt ñac sêlic. Ma ñac hoñ atac ñayham atu tu sêlic Pômdau-nga. ²¹ Ma inj sôm tiyham, “Yom malô whiñ mac! Tôm Damañ kêkin aô gasip nom gameñ, nan kwahic dec wanñiñ mac asa andi.” ²² Dec inj yu wayahô pi ñac ma

sôm, “Akôc Ñalau Dabuñ sa loc. ²³ Aô wakêt ñaclai têt mac bu asuc ñamalac si sac kwi. Ñac nan mac asuc ñac si sac kwi, nan Anôtô suc ñac si sac kwi bocdinañ. Ma ñac nan mac asuc si sac kwi dom, nan si sac oc gacgen yêc ñac-nga.”

Yisu hoc dau asê têt Tomas

²⁴ Têt ndoc ñamata-nga nan Yisu hoc dau asê têt inj ndê sêñomi, nan Tomas mbo whiñ ñac dom. Inj ñgacsêñomi ¹² si dan nan sêsam bu Lôcmpôn. ²⁵ Tinambu sêñomi ñatô sêsôm têt inj bu, “Yac alic Pômdau su!” Magoc inj sôm, “Aô gakêt whiñ dom! Aô bu walic bôlêm ñamala yêc inj amba, ma wakêt aô amanatu sip ñamala dau, ma sôc kêñ ñamala yêc inj ñabi, dec aô oc wakêt whiñ.”

²⁶ Wake dan giñga su, ma Yisu ndê sêñomi sêmbo andu dau tiyham, ma Tomas mbo whiñ ñac. Ñac sic gatam ahuc ñannga sa, magoc Yisu men kalhac ñac ñalhu. Ma inj sôm, “Yom malô whiñ mac!” ²⁷ Ma inj sôm têt Tomas, “Lic aô aman, ma kêñ amam-atu sip dec, ma kêñ amam-atu sôc aneñ ñabi. Hu nem atac lu-lu siñ, ma kêñ whiñ.” ²⁸ Dec Tomas sôm, “Aneñ Pômdau, ma aneñ Anôtô am!” ²⁹ Goc Yisu sôm têt inj, “Am gêlic aô su, dec kêñ whiñ. Aô awhañ hóc lau nan sêlic pi tandô dom, magoc sêkêt whiñ, bu ñac oc sêtap Anôtô ndê mwasiñ sa.”

Jon ndê bapia ñahu

³⁰ Yisu kôm gêt dalô daêsam yêc inj ndê sêñomi anjô-nga, nan ñamin yêc bapia dindec dom. ³¹ Magoc yom pi gêt dalô nan sêto sip bapia dindec, nan yêc tu bu mac asam ma akêt whiñ bu Yisu inj Mesaya, Anôtô ndê Atu. Ma tu mac akêt whiñ inj ndê ñaê-nga, dec mac oc atap sen ambo tamli-nga sa.

21

Ñgacsêñomi sêhê i daêsam

* **21:1:** Taibirias - Bugicton Galili-nga ndê ñaê dan.

1 Tiŋambu Yisu hoc dau asê têtŋ ngacsêŋomi tiyham, yêc Bugicton Taibirias* ŋamakê. Ma ŋamiŋ dau dindec. 2 Saimon Pita, ma Tomas naŋ sêsam bu Lôcmpôŋ, Natanael naŋ meŋ akêŋ malac Kana yêc Galili, Sebedi ndê atu lu, ma ngacsêŋom lu tiyham sêmbo sêwhiŋ dau. 3 Ma Pita sôm têtŋ ŋac, “Aö bu wasa wandi wakôc i.” Ma ŋac sêsôm, “Ayôc, yac awhiŋ am daloc.” Bocdinaŋ ŋac hoŋ sêpi waŋ daŋ ma sêsa si bu sêkêŋ wasaŋ. Magoc têtŋ ôbwêc dinaŋ, sêkôc i daŋ dom.

4 Têtŋ bêbêc ganduc Yisu kalhac baö, tigenŋ ŋac sêŋyalê dom bu inŋ Yisu. 5 Ma inŋ hê mwalêc ŋac ma sôm, “Aê mac lau. Mac akôc i ŋatô, me mba?” Ma sêsôm, “Mba!” 6 Dec inŋ sôm têtŋ ŋac, “Akêŋ wasaŋ sip andô-ŋga, ma mac oc atap i ŋatô sa.” Bocdinaŋ ŋac sêkêŋ wasaŋ sip gi ma sêkôc i daêsam andô, dec gitôm dom bu sêhê sa. 7 Têtŋ dinaŋ ngacsêŋom naŋ Yisu atac whiŋ kêlêc, naŋ sôm têtŋ Pita bu, “Kec, Pômdau dau dê.” Saimon Pita ŋô yom dau, goc ŋagahô inŋ kôc ndê ŋakwê awê-ŋga sa, hi pi dau, ma pwê sip bu gi, ma bu têtŋ Yisu ndi. 8 Waŋ dau poc kêpiŋ baö, ŋasawa gitôm 90 mita, ma ngacsêŋomi ŋatô sêhêc waŋ ma sêhê wasaŋ ti i sêŋkuc Pita.

9 ŋac sêhêc asê baö, ma sêlic i sa ya ŋanda, ma bolom ŋatô. 10 Ma Yisu sôm têtŋ ŋac, “Akôc i ŋatô sa yêc wasaŋ amenŋ.” 11 Goc Saimon Pita têtŋ waŋ gi, kêgapwêc wasaŋ su, goc sêhê pi baö gi. I atu-atu daêsam sêyêc wasaŋ, naŋ sêsê sa gitôm 153, magoc wasaŋ dau kic dom. 12 ŋac hoŋ sêtôc bu sêndac inŋ bu, “Am asa?” Magoc yêc ŋac si ŋalôm sêŋyalê bu inŋ Pômdau. Ma Yisu sôm, “Ameŋ ma aneŋ gêŋ bêbêc-ŋga.” 13 Dec inŋ kêsêlêŋ gi ma kôc i ti bolom sa, ma kêtŋ têtŋ ŋac. 14 Dinaŋ ti têtŋ titô-ŋga naŋ Yisu hoc dau asê têtŋ ndê ngacsêŋomi têtŋ ndoc Anötô uŋ inŋ sa akêŋ lau batê-ŋga.

Yisu ndê yom têtŋ Pita

15 ŋac seŋ gêŋ pacndê, goc Yisu sôm têtŋ Saimon Pita, “Saimon, Jon ndê

atu. Am tac whiŋ aö ŋandô, hôc gêlêc lau dindec si atac whiŋ aö su, me?” Ma inŋ sôm, “Aêc Pômdau! Am kêyalê bu aö atac whiŋ am.” Dec Yisu sôm, “Bocdinaŋ lôm aneŋ domba.” 16 Ma Yisu ndac inŋ tiyham bu, “Saimon, Jon ndê atu, am tac whiŋ aö ŋandô, me?” Ma inŋ ô yom ma sôm, “Aêc Pômdau, am kêyalê bu aö atac whiŋ am.” Dec Yisu sôm, “Yob aneŋ domba.” 17 Ma inŋ ndac tidim titô-ŋga, “Saimon, Jon ndê atu, am tac whiŋ aö ŋandô, me?” Pita ndê ŋalôm ŋawapac bu Yisu ndac yom tigenŋ dinaŋ têtŋ inŋ tidim tö, ma inŋ sôm, “Pômdau, am kêyalê gêŋ hoŋ. Am kêyalê bu aö atac whiŋ am kêlêc.” Goc Yisu sôm, “Lôm aneŋ domba. 18 Aö wasôm yom ŋandô têtŋ am. Têtŋ ndoc am mbo balê, naŋ am kêmasaŋ daôm, ma kêsêlêŋ têtŋ gameŋ bocke naŋ am daôm atac whiŋ bu ndi. Tigenŋ tiŋambu, têtŋ ndoc am ti ŋamalac andô, naŋ am oc êmatôc amam, ma lau daŋ oc sêsô am nem piŋkap dôŋ, ma sêwê am têtŋ gameŋ naŋ am atac whiŋ dom bu ndi-ŋga naŋ.” 19 Yisu sôm yom dinaŋ gwananŋ pi Pita ndê mbac ndu ŋalêŋ, naŋ oc po Anötô ndê waê sa. Ma Yisu gic têtŋ yom ma sôm, “Êmkuc aö!”

Yisu lu ngacsêŋom naŋ inŋ atac whiŋ

20 Têtŋ dinaŋ Pita kac dau kwi ma gêlic ngacsêŋom naŋ Yisu atac whiŋ inŋ ŋandô, naŋ kêkuc inŋlu. (Inŋ ŋac dinaŋ têtŋ ndoc ŋac seŋ Pasowa, naŋ ndôc gi paŋ Pômdau, ma ndac inŋ bu asa oc hoc inŋ asê.) 21 Têtŋ ndoc Pita gêlic inŋ, naŋ goc inŋ ndac Yisu, “Pômdau, ŋgac dê oc bocke?” 22 Ma Yisu ô yom ma sôm, “Am êmkuc aö ma hêgo daôm pi inŋ dom. Aö bu wakêŋ inŋ mbo tali e wambu wameŋ, naŋ aö neŋ gêŋ.” 23 Tiŋambu sêŋomi ŋatô sêŋgô yom dau ŋawaê, ma ŋatô gauc gêm bu ngacsêŋom dinaŋ oc mbac ndu dom. Magoc Yisu ndê yom hêganôŋ ngacsêŋom dau mbo tali-ŋga lec dom. Inŋ sôm bu, “Aö bu wakêŋ inŋ mbo tali e wambu wameŋ, naŋ aö neŋ gêŋ.”

Yom ndic bata-ŋga

²⁴ In ngacsênom dau dinan dec hoc yom hon dindéc asê, ma to sip bapia dindéc. Ma yac aňyalê bu in ndê yom in yom nandô en. ²⁵ Yisu kôm gêñ daêsam ma daêsam andô nan namin yêc bapia dindéc dom. Yac bu aňsahê bu atô yom sip bapia, pi gêñ hon nan Yisu kôm, mboe yom dau oc nem bapia nom-nga hon ahuc.

Aposel si gwelen Yom whê bapia dindéc sa-nga

Luk to in ndê buku tilu-nga dindéc, ma gic têku yom nan in to yêc in ndê njawaê njayham. Alic yom natô pi Luk yêc ‘Yom whê Luk ndê njawaê njayham sa-nga.’

Yêc buku dindéc, Luk to yom pi lèn nan njawaê njayham sa tiapa yêc gamej nan lau Rom-nga sem gôlinj. Sêsam buku dindéc bu ‘Aposel si Gwelen,’ magoc lau natô sêsôm bu ‘Nalau Dabun ndê Gwelen.’ Nahu bu gêj hon nan aposel sêkôm, nan sêkôm na Nalau dau ndê naclai. Têj ndoc Yisu bu hu nom dindéc sinj ma mbu pi undambê ndi, nan sôm têj in ndê lau bu sêhu malac Jerusalem sinj dom, e sêtap mwasiñ nan Anötö gic bata têj nac, nan sa. Yom dau hêganônj in ndê Nalau Dabun (1:4). Ma tinjambu in sôm têj nac bu sêhoc yom njandô asê pi in yêc Jerusalem, ma yêc gamej Judia-nga ma gamej Samaria-nga, e yom dau sa têj nom njagamej honj (1:8).

Luk whê sa bu lau aposel sêkôm gêj dalô daêsam bu puc nac si yom dôj, tu bu lau sêlic ti sêngô, ma sêkin whin Yisu-nga. Ma in to yom daêsam pi Saul, nan tinjambu sêsam bu Pol, ma pi njalên nan Anötö gêm in kwi, ma kêyalin in sa bu hoc njawaê njayham asê têj lau gamej apa-nga nan lau Israel dom.

Yisu gic bata Nalau Dabun

¹ O Tiopilas, yêc anej buku njamata-nga aô gato yom pi gêj hon nan Yisu gic hu bu kôm ti kédôhônj têj lau. ²⁻³ Anej yom nan gato, nan meñ têj béc nan Anötö kôc in su pi undambê gi. In hóc njandê ma mbac ndu su, ma tinjambu tisa ma hoc dau asê têj lau ðapospel nan in kêyalin nac sa su. Tôm béc 40 in mbo whin nac ma tôc dau têj nac sêlic, e sênyalê pi njandô bu in tisa

ma mbo tali tiyham yom njandô. Têj njasawa dinanj Yisu whê yom sa têj nac pi ðAnötö ndê gôlinj ma pi gwelen nan bu sêkôm-nga, ma Nalau Dabun pun yom dau dôj yêc nac si njalôm.

⁴ Têj béc dan in gêj gêj mbo whin nac, ma in kênj yatu nac bocdec bu, “Mac ahu Jerusalem sinj dom, magoc ahônj e atap mwasiñ nan Damanj gic bata bu kênj meñ, nan sa. Aô gasôm yom pi mwasiñ dau munj su. ⁵ Munj-nga Jon kêku lau na bu, magoc béc meñ kêpinj bu Anötö êñku mac na Nalau Dabun.”

⁶ Têj têm dan Yisu mbo whin ndê aposel, ma sêndac in bocdec bu, “Pômdau, bocke? Kwahic dec am oc êmgaho yac lau Israel-nga su yêc lau Rom-nga si gôlinj napu, ma ti kinj ma nem gôlinj yac, me mba?” ⁷ Ma in ô yom ma sôm, “Gêj bocke nan bu hóc asê lau Israel-nga, ma njatêm ti njabêc, nan Damanj Anötö ti njadau ma kêyalin sa su, ma in oc tôc asê têj mac dom. ⁸ Magoc têj ndoc Nalau Dabun meñ ma nem mac ahuc, dec oc kênj naclai têj mac, ma mac oc ahoc yom njandô asê pi aô yêc Jerusalem, ma yêc gamej Judia-nga ma gamej Samaria-nga, e yom dau tiapa nem nom njagamej honj ahuc.”

Yisu pi undambê gi

⁹ Yisu sôm yom dinanj su, goc Anötö kôc in sa pi lôlôc gi e sôc dao njalôm, dec sêlic in apu. ¹⁰ In pi gi ma nac tatac umbonj sêlhac, ma sep enj njac lu ti njakwê sêsêp sêmenj sêlhac sêwhin nac. ¹¹ Ma inlu sêsôm, “Mac laungac Galili-nga. Tu ake-nga dec alhac tamtac undambê? Kwahic dec Anötö kôc Yisu su yêc mac, ma tinjambu in oc mbu meñ tiyham njalên tigenj tôm nan alic in pi gi.”

Sênyalinj Matias sa ti aposel ô Judas su

¹² Dinanj su, goc sêhu Lôc Olib sinj ma sêmbu sêtênj Jerusalem si. Lôc dau kalhac kêpinj Jerusalem, senj njasawa

gitôm kilometa tigen.* ¹³ Têñ ndoc sêhóc asê su, nañ sêtêñ ñac si andu sêmbo-nga si, ma sêpi ñalôm ñahô-nga si. Lau dau si ñaê bocdec: Pita lu Jon, ma Jems lu Andru, Pilip lu Tomas, ma Batolomeas lu Matyu, Alpayas atunğac nañ ndê ñaê Jems, ma Saimon (nañ sêsam bu ‘Ñgac †Selot’), ma Jems† atunğac Judas. ¹⁴ Yisu dinda Maria, ti in ndê asii, ma lauwhê ñatô sêmbo sêwhiñ ñac. Ñac hoñ sêpiñ dau dôn ti ñalôm tigen, ma sêteñ mbec sêwhiñ dandi tòm bêc hoñ.

¹⁵ Têñ bêc dañ lau sêkêñ whiñ-nga gitôm lau 120 sêkac sa sêmbo sêwhiñ dau. Ma Pita tisa kalhac ñalhu, ma sôm, ¹⁶⁻¹⁷ “O asidôwai hac. Mac anyalê Judas, ñgac nañ wê lau nañ sêkôc Yisu dôn. In yac lau aposel 12 mba dañ, ma wêkain gwelen whiñ yac. Muñ-nga andô, Ñalau Dabuñ hoc yom asê sa akêñ Dawid whasuñ, nañ hêganôn Judas. Ma yom dau gic waê bu ñandô sa.”

¹⁸ (Tu Judas ndê mêtê sac hoc Yisu asê-nga, dec lau semlhi in, ma in kôc ñaôli dau ma gi gêmlihi nom dañ. Yêc dinañ in peñ sip gi, e gambo hóc kôc ma ñatac wê. ¹⁹ Lau Jerusalem-nga sênğô ñawaê, ma sêsam nom dau yêc si awha-nga bu Akeldama, nañ danem kwi bu ‘Nom ti Dac.’)

²⁰ “Yom nañ Dawid hoc asê pi Judas, nañ sêto yêc Buku Wê-nga bocdec bu, *‘In ndê gameñ tiganan mañ, ma lau dañ oc sêmbo dom.’* Ma sêto dañ tiyham bocdec bu, *‘Ñamalac dañ oc ti ñgac bata ma kôc in ndê gwelen ô in su.’* ²¹ Sêto yom dau yêc bocdinañ, dec aö gauc gêm bu yac tanyalin ñgac dañ sa ô Judas su. Gauc nem lau hoñ nañ sêmbo sêwhiñ yac tòm bêc hoñ nañ Pômdau Yisu mbo yac ñasawa. ²² Lau nañ sêmbo têt Jon, Ñgac Kêku Lau-nga ndê têt e meñ têt ndoc Yisu pi

undambê gi. Yac tanyalin ñac si dañ sa, bu hoc Yisu tisa ñawaê asê whiñ yac.”

²³ Goc sênynalin ñgac lu sa, dañ ndê ñaê Matias, ma dañ ñaê Josep, nañ sêsam in ndê ñaê dañ bu Basabas, ma in ndê ñaê dañ tiyham bu Justus. ²⁴ Ma sêteñ mbec bocdec b u, “O Pômdau. Am kêyalê ñamalac hoñ si ñalôm. Tôc ñgac lu dau si asa nañ am kêyalin sa su, nañ asê têt yac. ²⁵ In oc kôm gwelen nañ am kêñ sip lau aposel amba, nañ Judas hu siñ ma kôlhô têt gameñ nañ gic in ñawaê, nañ gi.” ²⁶ Goc sêpuc gapoc e gi sip Matias. Ma bocdinañ in ti aposel dañ whiñ ñac lau 11.

2

Ñalau Dabuñ sip men

¹ Têt Om †Pentikos ñac hoñ sêmbo sêwhiñ dau. ² Ma ñagahô en ñakêcsia gitôm mbu puc ñadinda meñ akêñ undambê, ma gêm andu nañ ñac sêndôc, nañ ahuc. ³ Ma sêlic gêt gitôm yawahô meñ ma whê dau kôc-kôc, goc gi sac ñac ñagôlôn têtñtêt gitôm ya ña-êmbala. ⁴ Ma Ñalau Dabuñ gêm ñac hoñ ahuc e sêsôm lau apa awha nañ sênynalê muñ su dom, tòm Ñalau Dabuñ hóc ñac awha sa.

⁵ Têt têt dinañ lau daêsam sêmbo Jerusalem, nañ sêmeñ akêñ nom ñagameñ hoñ. Ñac lau Israel-nga nañ sem akin Anötö ma sêtoc in sa. ⁶ Ñac sênğô lau nañ Ñalau Dabuñ gêm ñac ahuc, nañ sêsôm ñac awha têtñtêt, goc sêsö ñandô ma sêkac sa sêtigasuc. ⁷ Ñac sêhêdaê ñandô, ma sêsôm têt dandi, “Aluê! Ñac lau dê sêsôm yom sêmbo dê, nañ lau Galili-nga me? ⁸ Ma bocke dec dañğô ñac sêsôm yac awhañ têtñtêt, tòm dinañi sêkôc yac ma dasôm? ⁹ Yac lau nañ dambo dec, nañ amen a kêt Pata, Midia ma

* **1:12:** Yom nañ Luk to, nañ sôm bu sen nañ yêc Lôc Olib ma malac Jerusalem ñasawa, nañ gitôm sen †Sabat-nga dañ. Lau andô Israel-nga sêmasañ ñagôlin daêsam nañ hêganôn yomsu bêc Sabat-nga, bu tôc asê gêt nañ lau Israel-nga gitôm bu sêkôm têt bêc Sabat-nga, ma gêt bocke nañ sêlic bu gwelen. Ñagôlin Sabat-nga dañ sôm bu lau sêtôm bu sênşelên sêsa sen ñasawa gitôm kilometa tigen têt bêc Sabat-nga. Lau bu sênşelên sêhóc gêlêc kilometa tigen, dec ñac oc sêsôm bu sêkôm gwelen, ma sênşili yomsu Sabat-nga.

† **1:13:** Luk to ñaê Jems tidim tö, magoc ñaê dau ñgac tigen ndê dom, ñac lau tö.

Elam, ma akêḅ Mesopotemia, Judia, Kapadosia, Pontus ma Esia, ¹⁰⁻¹¹ ma akêḅ Prigia ti Pampilia, Isip ma Libia kêpiḅ Sairin, ma akêḅ Krit ma Arabia ma akêḅ malac Rom. Yac lau Israel-ḅga, ma lau apa naḅ sêḅkuc lau Israel-ḅga si sakiḅ tu sênem akiḅ Anötö-ḅga. Bocke ma kwahic dec daḅgô lau Galili-ḅga dindê sêsôm yom asê yêc yac daḅ awḅaḅ têtêtêḅ, pi gêḅ dalô naḅ Anötö kôm!” ¹² Gêḅ dau kôm ḅac sêhêdaê ti gauc gêm yom daêsam, ma sêndac dandi, “Gêḅ dindêc ḅahu bocke?” ¹³ Magoc lau ḅatô sêsu lau aposel susu ma sêsôm, “Mboe sênom wain ma kêḅiḅ ḅac.”

Pita whê Nalau ndê gwelen sa

¹⁴ Têḅ dinaḅ Pita ti aposel 11 sêtisa ma iḅ ḅoc awḅa sa ma sôm têt lau daêsam dinaḅ, “Mac lau Israel-ḅga ti mac hoḅ naḅ andöc Jerusalem. Akêḅ daḅam ḅapep ma aö wawhê gêḅ dindêc ḅahu sa têt mac. ¹⁵ Mac lau ḅatô gauc gêm bu wain kêḅiḅ lau dindêc, a? Aö wasôm têt mac bu mba! Bu ac kwahic pi meḅ. ¹⁶ Magoc yom naḅ propet Joel to muḅ su, naḅ dec ḅandô sa. ¹⁷ Joel to Anötö ndê yom dau bocdec bu:

Tiḅambu aö wakêḅ aneḅ Nalau sip lau hoḅ si ḅalôm, e atômḅgaci ti atômwêi sêsôm yom asê sêtôm lau propet. Nalau oc kôm mac nem balêkoc wakuc tandô kaiḅ daḅ sa e sêlic gêḅ ḅagatu, ma Nalau dau oc suḅ mbê têt lau andô. ¹⁸ Têḅ têt dinaḅ aö wakêḅ aneḅ Nalau têt aneḅ lau akiḅ awḅê ma ḅgac hoḅ. Ma ḅac oc sêsôm yom asê sêtôm propet. ¹⁹ Aö wakôm gêḅ dalô yêc umbon ma yêc nom bocdinaḅ, gêḅ dalô dac ti ya ma yawasu-ḅga. ²⁰ Ac oc nem ganduc, ma ayô oc tikoc nditôm dac. Ma tiḅambu bêt atu oc meḅ sa, naḅ Pômdau mbu meḅ ti ḅawasi atu. ²¹ Ma têt dinaḅ lau hoḅ naḅ sêta Pômdau ndê ḅaê, naḅ Anötö oc nem ḅac si.” *[Joel 2:28-32]*

²² Goc Pita sôm, “Mac lau Israel-ḅga, aḅgô aneḅ yom dindêc pi Yisu

Nasaret-ḅga. Iḅ ḅgac naḅ Anötö whê sa têt mac ḅa gêḅ dalô tidau-tidau. Mac aḅyalê su, bu iḅ kôm gêḅ dau yêc mac aḅôm-ḅga. ²³ Ma tu lêt naḅ Anötö gauc gêm tidôḅ gwanaḅ su-ḅga, dec Judas hoc Yisu asê ma kêḅ iḅ sip mac amam. Ma mac akêḅ iḅ têt lau Rom-ḅga naḅ sêsôc Anötö ndê yomsu ḅapu dom, bu sêndic iḅ pi a gicso dau, dec tôm mac daôm ac iḅ ndu. ²⁴ Tigeḅ gitôm dom bu ḅaclai dambac ndu-ḅga ku iḅ dulu. Anötö kôc iḅ ndê ḅandê mbac ndu-ḅga su yêc iḅ, ma uḅ iḅ sa akêḅ lau batê-ḅga. ²⁵ Dawid to yom pi Yisu bocdec bu:

Aö galic Pômdau kalhac aö aḅôḅ-ḅga ḅapaḅ. Aö oc wantitec dom, bu iḅ mbo aö amaḅ andô-ḅga. ²⁶ Tu dinaḅ-ḅga dec aö atac ḅayham sa, ma gasôm yom ḅayham-ḅayham. Aö gauc gêm aneḅ ḅamlic, ma gakêḅ batan ²⁷ bu am oc tec aö wayêc sêhê ḅapaḅ dom. Mba! Am oc tec am nem ḅgac dabuḅ e iḅ ḅamlic tibalê dom. ²⁸ Am tôc seḅ wandöc taḅli-ḅga asê têt aö, ma oc kêḅ aö walhac am aḅôm-ḅga ti atac ḅayham atu. *[BW 16:8-11]*

²⁹ O asidôwai hac. Aban Dawid sôm yom dinaḅ pi iḅ dau dom. Yac taḅyalê bu iḅ mbac ndu su ma sêḅsuhuḅ iḅ. Ma iḅ ndê sêhê yêc gameḅ dindêc e meḅ têt kwahic dec. ³⁰ Magoc Anötö gic bata têt iḅ bu kêḅ iḅ ndê wakuc daḅ ndöc iḅ ndê pôn kiḅ-ḅga. Dawid dau kêyalê yom dinaḅ tidôḅ, ḅahu bu iḅ propet daḅ. ³¹ Ma gêḅ naḅ oc ḅoc asê tiḅambu-ḅga, naḅ iḅ kêyalê gwanaḅ su. Tu dinaḅ-ḅga iḅ sôm yom dinaḅ pi †Mesaya, ma sôm bu Anötö oc tec iḅ yêc sêhê dom, ma iḅ ndê ḅamlic oc tibalê dom. Mba! Mesaya tisa su. ³² Anötö uḅ Yisu sa mbo tali tiyham, ma iḅ ndê lau yac alic su dec asôm asê. ³³ Kwahic dec Anötö toc iḅ sa ndöc iḅ amba andô-ḅga, ma iḅ kêḅ Nalau Dabuḅ têt yac tôm Damba gic bata. Gêḅ naḅ mac alic ti aḅgô têt acsalô lec, naḅ Nalau dau ndê gwelen ḅa-ḅandô.

³⁴ “Ma Dawid dau pi undambê gi

dom, magoc in to yom yêc bocdec bu, ‘Anötö sôm têtj aneŋ Pômdau, “Am ndöc aö aman andô-nga³⁵ e nditôm aö wakêŋ nem ŋacyo sêsôc am gahim ŋapu.” ’³⁶ In to yom dau hêganôŋ Yisu. Bocdinaŋ mac lau Israel-nga honŋ angô. Anŋalê pi ŋandô, bu Yisu nanŋ mac ac in ndu pi a gicso dau gi, nanŋ Anötö toc in sa ti Pômdau, ma tôc asê bu in Mesaya dau.”

³⁷ Pita ndê yom honŋ dinaŋ kuŋ lau dau si ŋalôm ŋandô, dec sêsôm têtj in ti lau aposel ŋatô bu, “O asidôwai, yac dec oc akôm bocke?”³⁸ Ma Pita ô yom ma sôm, “Mac honŋ anem nem ŋalôm kwi ma aliŋ sanŋu tu Yisu Kilisi ndê ŋaê-nga, tu bu Anötö suc mac nem sac kwi-nga. Ma mac oc akôc mwasiŋ nanŋ Anötö gic bata, nanŋ ŋalau Dabuŋ dau.³⁹ Bu in gic bata ŋalau Dabuŋ gic waê lau honŋ nanŋ Pômdau yac neŋ Anötö kêgalêm ŋac sa. Gêŋ dau gic waê mac ti mac nem balêkoc, ma lau honŋ nanŋ kwahic dec sêmbo ahê ma tiŋambu oc sêkêŋ whiŋ Yisu nanŋ.”

⁴⁰ Tiŋambu Pita sôm yom daêsam ti gêm la ŋac, ma kac ŋac bocdec bu, “Anem daôm kwi têtj Anötö bu nem mac si, dec mac oc andiŋam awhiŋ lau sac nanŋ kwahic dec sêmbo nom, nanŋ dom.”⁴¹ Ma têtj bêc dau dinaŋ lau nanŋ sêkêŋ whiŋ sêti daêsam, bu lau gitôm 3,000 sêkôc Pita ndê yom sa ma sêliŋ busanŋu.

Lau sêkêŋ whiŋ-nga si lêŋ

⁴² Tôm bêc honŋ lau sêkêŋ whiŋ-nga sêpiŋ dau dôŋ ti sêkêŋ danŋa yom nanŋ aposel sêndôhônŋ têtj ŋac, ma ŋac sêteŋ mbec ti seŋ gêŋ sêwhiŋ dau.⁴³ Aposel sêkôm gêŋ atu-tu ti gêŋ dalô daêsam, e lau Jerusalem-nga honŋ sêhêdaê.⁴⁴ Lau honŋ nanŋ sêkêŋ whiŋ, nanŋ sêndôc tigenŋ ma sêyob si gêŋ honŋ sêwhiŋ dau.⁴⁵ Ŋac si lau ŋatô bu sêpônnda dau, dec asidôwai ŋatô oc sêkêŋ si wapa ŋatô ti gêŋ têtj lau semlhi, goc sic sam ŋa-awa bu sênem lau nanŋ sêpônnda dau, nanŋ sa.⁴⁶ Tôm bêc honŋ sêkac dau sa sêmbo lôm dabuŋ ŋabatêmdö, ma yêc ŋac si andu ŋac seŋ gêŋ sêwhiŋ dau ti atac ŋayham,

ma sêsôc Anötö ŋapu ti si ŋalôm sambuc.⁴⁷ Ŋac sêmpiŋ Anötö ma lau honŋ sêlic ŋac ŋayham dec sêtoc ŋac sa. Ma tôm bêc honŋ Pômdau kôm lau wakuc sêkêŋ whiŋ, dec kôm gôlôwac dabuŋ Jerusalem-nga kêsôwec tiatu.

3

Pita kôm ŋac bôliŋ ŋayham sa

¹ Têtj bêc danŋ Pita lu Jon sêŋsêlêŋ bu sêtêŋ lôm dabuŋ sêndi, têtj acgatu gitôm 3 kilok telha-nga, nanŋ lau Israel si têtj sêteŋ mbec-nga danŋ.² Ma ŋac danŋ mbo, nanŋ dinda kôc in tigahi tigolonŋ. Tôm bêc honŋ lau sêmbalaŋ in si, sêkêŋ in ndöc lôm dabuŋ ŋagameŋ kêpiŋ gatam danŋ nanŋ sêsam bu Gatam Ŋayham, ma in teŋ gêŋ têtj lau nanŋ sêsôc sêsa.³ Têtj ndoc in gêlic Pita lu Jon sêmeŋ bu sêsôc sêndi, nanŋ in teŋ mone têtj inlu.⁴ Pita lu Jon tahê in, ma Pita sôm têtj in, “Tamhê alu.”⁵ Dec ŋac dau tahê inlu, ma kêŋ bata bu oc sêkêŋ gêŋ têtj in.⁶ Goc Pita sôm têtj in, “Aö neŋ awa silba me gol bu wakêŋ têtj am-nga mbasi, magoc gêŋ nanŋ yêc aö, nanŋ oc wakêŋ. Tu Yisu Kilisi Nasaret-nga ndê ŋaê-nga aö wasôm têtj am bu êmsêlêŋ!”⁷ Ma Pita kêŋ in têtj amba andô-nga, keŋ in sa, ma ŋagahô ŋambwa in ndê hapa ti hagwam ŋayham sa.⁸ In pwê gi kalhac e kêsêlêŋ, goc sôc lôm dabuŋ ŋabatêmdö whiŋ inlu gi. Ma in kêsêlêŋ ti pwê-pwê ma kêpiŋ Anötö.⁹ Lau honŋ nanŋ sêlic in kêsêlêŋ ti kêpiŋ Anötö,¹⁰ nanŋ sêŋyalê bu in ŋac teŋ gêŋ-nga nanŋ muŋ-nga ndöc lôm dabuŋ ŋasactô yêc gatam nanŋ sêsam bu Gatam Ŋayham. Ma sêhêdaê ti sêseŋ amba ŋandô tu in ŋayham sa-nga.

Pita gêm mêtê mbo lôm dabuŋ ŋabatêmdö

¹¹ Pita lu Jon sêlhac lôm dabuŋ ŋabatêmdö yêc gameŋ nanŋ sêsam bu Solomon ndê Batêm, ma ŋac teŋ gêŋ-nga dau sap inlu dôŋ ŋapanŋ. Ma lau honŋ nanŋ sêlic gêŋ dau sêsö, ma sênti sêtêŋ inlu si.¹² Pita tahê ŋac ma sôm, “Mac lau Israel-nga! Tu sake-nga mac asö tu gêŋ dindec-nga ma tamhê alu

naŋga? Mac gauc gêm bocke? Alu mba ŋaclai ti mêtê gitêŋ dec kôm in ŋgac dinaŋ ŋayham sa ma kêsêlêŋ, a? Wasôm têtŋ mac, mba! ¹³ Abraham lu Aisak ma Jakob si Anötö, yac neŋ abanŋi si Anötö, kôm gêtŋ dindéc tu bu po in ndê ŋgac akiŋ Yisu ndê waê sa. Mac daôm akêŋ in sip lau Rom-ŋga amba bu sêndic in ndu. Pailot dau gauc gêm tidôŋ bu êŋgapwêc Yisu su, magoc mac atôc asê têtŋ Pailot bu mac atec Yisu. ¹⁴ In ŋgac dabuŋ ti gitêŋ, magoc mac atec in, ma aterŋ Pailot bu êŋgapwêc ŋgac naŋ gic ŋamalac ndu, naŋ su têtŋ mac. ¹⁵ Magoc ŋgac naŋ ti yac neŋ dandöc taŋli-ŋga ŋahu, naŋ mac ac in ndu. Tigenŋ Anötö uŋ in sa akêŋ lau batê-ŋga. Yac alic in tisa su, dec asôm asê bu yomandô. ¹⁶ Alic ŋgac dindéc. Mac anŋyalê bu muŋ-ŋga in ŋgac bôliŋ. Kwahic dec in gahi ŋayham sa tu Yisu ndê ŋaê-ŋga, ŋaê naŋ yac akêŋ whiŋ. Yomandô! In ŋayham sa sambuc tu Yisu ndê ŋaê-ŋga ma tu yac akêŋ whiŋ Yisu-ŋga.

¹⁷ “O asidôwai hac! Aö kayalê su bu mac ti nem lau bata Israel-ŋga nem gauc sa pi Yisu ndê ŋahu dom, dec mac ac in ndu. ¹⁸ Magoc lau propet hoŋ sêhoc Anötö ndê yom asê gwanaŋ su, bu in ndê Mesaya oc hóc ŋandê. Ma kwahic dec ŋac si yom dau ŋandô sa pi gêtŋ naŋ mac akôm. ¹⁹ Tu dinaŋ-ŋga dec wasôm têtŋ mac bu apu daôm ma anem daôm kwi. Ma bocdinaŋ dec Anötö oc suc mac nem sac kwi. ²⁰ Ma Pômdau ndê mwasiŋ oc puc mac nem gatôm dôŋ. Ma Anötö oc kêtŋ Mesaya naŋ in kêyalinŋ sa gwanaŋ su, naŋ Yisu dau, naŋ mbu têtŋ mac meŋ. ²¹ In oc mbo undambê e tôm Anötö kôm gêtŋ hoŋ tiwakuc tiyham, tôm in hoc asê muŋ-ŋga ŋa in ndê propet dabuŋ hoŋ whasuŋ. ²² Bu Moses to yom bocdec bu, ‘Pômdau mac nem Anötö, oc êŋyalinŋ ŋgac danŋ sa yêc lau Israel-ŋga, bu ti mac nem propet nditôm aö dauŋ. Ma yom hoŋ naŋ in sôm, naŋ mac asôc ŋapu maŋ. ²³ Lau naŋ sêkêŋ danŋa propet dinaŋ ndê yom dom, naŋ Anötö oc tinŋ ŋac su yêc in

ndê lau ŋatonŋ.’ ²⁴ Moses to yom dinaŋ, ma Samuel ti propet hoŋ naŋ sêŋkuc in, naŋ sêhoc yom asê gwanaŋ su pi gêtŋ naŋ hóc asê têtŋ têm dindéc. ²⁵ Yom naŋ lau propet sêhoc asê têtŋ abanŋi, naŋ mac atap ŋa-ŋandô sa su. Ma pwac naŋ Anötö kêmatiŋ whiŋ abanŋi, naŋ bocdinaŋ. Bu Anötö sôm têtŋ Abraham bu, ‘Lau nom-ŋga hoŋ oc sêtap mbec ŋamwasiŋ sa yêc am nem wakuc.’ ²⁶ Ma kwahic dec Anötö kêtŋ ndê ŋgac akiŋ-ŋga meŋ. In têtŋ mac lau Israel-ŋga muŋ, bu nem mac kwi ma ahu nem mêtê sac siŋ. Ma mac bu akôm bocdinaŋ, dec oc atap in ndê mbec ŋamwasiŋ sa.”

4

Sêkêŋ Pita lu Jon sêndöc gapocwalô

¹ Pita lu Jon sêsôm yom têtŋ lau sêmbö, ma lau †dabuŋ-siga ti lau siŋ sêyob lôm dabuŋ-ŋga si ŋgac bata, ma lau †Sadiusi ŋatô sêtêŋ inlu si. ² Ŋac sêŋgô bu Pita lu Jon sêndôhônŋ lau ma sêsôm têtŋ ŋac bu Yisu tisa su, ma bu in ti lau si ŋahu sêtisa akêŋ lau batê-ŋga. Ma inlu si yom dau kôm ŋac atac ŋandê. ³ Tu dinaŋ-ŋga sêkôc inlu dôŋ, tigenŋ ŋasec sa su, dec sêŋlahi inlu ahuc bu sêndöc e bêtêc. ⁴ Magoc lau daêsam naŋ sêŋgô yom naŋ Pita lu Jon sêsôm, naŋ sêkêŋ whiŋ yom dau. Ŋac lau dau si lauŋgac ŋambwa si namba gitôm 5,000.

⁵ Galanŋsê bêtêc lau bata ma lau andô ti lau naŋ sêndôhônŋ yomsu sêkac sa yêc Jerusalem. ⁶ Ma †dabuŋsiga ŋamata-ŋga Anas, ma Kayapas lu Jon ma Aleksanda ti lau ŋatô yêc dabuŋsiga ŋamata-ŋga ndê gôlôwac, naŋ sêmbö sêwhiŋ ŋac. ⁷ Sêkôc Pita lu Jon sêmeŋ sêlhac ŋac anŋô-ŋga, goc sêŋsu inlu bocdec bu, “Amlu akôm gêtŋ dindéc am asa anŋô, me akôc asa ndê ŋaclai dec akôm?” ⁸ Têtŋ dinaŋ Ŋalau Dabuŋ gêm Pita ahuc, dec sôm têtŋ ŋac bu, “O mac lau bata ti lau andô Israel-ŋga! ⁹ Kwahic dec mac bu anŋsu alu pi mwasiŋ naŋ akôm têtŋ ŋgac bôliŋ dindéc. Ma andac alu pi lêtŋ in ŋayham sa-ŋga. ¹⁰ Mac lau

bata, ti mac lau Israel-nga honj angô! Ngac dindéc kalhac mac anôm-nga, nanj namlic nayham sa su tu Yisu Kilisi ndê ñaê-nga. Inj ngac Nasaret-nga nanj mac ac inj ndu pi a gicso dau. Magoc Anötö unj inj sa akênj lau batê-nga ma mbo tali tiyham. ¹¹ Sêto yom pi Yisu nanj yêc bocdec bu, ‘*Hoc nanj mac lau akwê andu-nga alic sac ma atec ndöc, nanj kwahic dec ti hoc namata-nga yêc andu dau.*’ ¹² Angô! Senj tigenj yêc bu yac lau nom-nga datap Anötö ndê mwasiñ nem yac si-nga sa, nanj datap sa tu Yisu ndê ñaê-ñ ga. Ñaê ñanj yêc nanj gitôm bu nem yac si-nga yêc dom. Mba andô!”

¹³ Lau bata sênjgô yom dinanj, ma sênjalê bu Pita lu Jon sêsôc lôm mêtê-nga ñanj dom, magoc sênjalê bu munj-nga injlu sêmbo sêwhinj Yisu ñapanj. Ma ñac sêhêdaê bu injlu sêo lau si yom ti atac pa su. ¹⁴ Magoc ngac bôlinj nanj namlic nayham sa, nanj kalhac whinj injlu, ma tu dinanj-nga ñac si yom mba bu sêsôm. ¹⁵ Bocdinanj sic atu injlu bu sêhu ñac lau †Sanedrin-nga sinj ma sêkênj ñasawa tênj ñac bu sêsôm yom pi injlu. ¹⁶ Goc sêsôm tênj dau bu, “Yac oc dakôm sake tênj ngac lu dindê? Lau Jerusalem-nga honj sêlic gênj dalô atu nanj injlu sêkôm su, ma yac oc dasêc ahuc nditôm dom. ¹⁷ Lau honj bu sênjgô ñawaê pi gênj dindéc, dec oc yham dom. Bocdinanj dakênj yao ñanja tênj injlu, bu sêsôm yom pi Yisu ma sêsam inj ndê ñaê tênj lau tiyham dom.”

¹⁸ Goc sêmbwêc injlu sêmbu sêmenj, ma sic yao injlu bu sêsôm yom ti sêndôhônj lau tu Yisu ndê ñaê-nga tiyham dom. ¹⁹ Magoc Pita lu Jon sêo ñac awha bocdec bu, “Mac gauc gêm bocke? Oc solop yêc Anötö angô-nga bu alu asôc mac nem yom ñapu, ma ñanjañ wambu Anötö dom, a? ²⁰ Mba! Alu atôm dom bu angapic whañsunj tu gênj nanj alic ti angô-nga.”

²¹⁻²² Lau bata sic yomsu injlu tiyham, goc sêkênj injlu sêsa si. Ñac sêtôm dom bu sêtap lênj sêmatôc injlu-nga ñanj sa. Ñahu bu lau honj sêmpiñ Anötö tu injlôm ngac nanj ndöc bôlinj yala

daêsam su, nanj nayham sa. Bu ngac dau ndöc bôlinj ñapanj e ndê yala gi tap 40 sa.

Lau sêkênj whinj-nga sêtenj mbec

²³ Sênjgapwêc Pita lu Jon su, ma injlu sêmbu sêtênj lau sêkênj whinj-ñ ga si, ma sic minj yom nanj †dabunj-siga atu-tu ti lau bata sêsôm tênj injlu. ²⁴ Sênjgô su, goc ñac honj sêtenj mbec tênj Anötö bocdec, “O Ñaclai Ñadau Pômdau, am nanj kênj undambê ti nom ma gwêc ti gênj honj nanj sêmbo ñalôm. ²⁵ Am daôm kênj Ñalau Dabunj hóc abanj Dawid awha sa ma injlôm, ‘*Tu sake-nga lau nom-nga sêli dau sa ma sêkic yom nanj ñandô mba?*’ ²⁶ *Ma kinj ti gôlinjwaga sêkac dau sa ma sêmatinj yom pitigenj bu sêsenj Pômdau lu Mesaya nanj injlôm kênj sa, nanj su.*’ ²⁷ Dawid ndê yom dau ñandô sa yêc malac atu dindéc. Bu †Herod lu Pontias Pailot, ma lau sinj gamenj apa-nga, ma lau bata Israel-nga sêkênj si gauc pitigenj bu sêsenj am nem ngac akinj-nga dabunj Yisu nanj am kênjalinj inj sa ti Mesaya, nanj su. ²⁸ Gênj nanj am, Ñaclai Ñadau gauc gêm tidônj su, nanj dec sêkôm ñandô sa. ²⁹ O Pômdau, lau dinanj sêsôm yom daêsam bu sêlhac yac ahuc. Magoc yac atenj am bu puc yac dônj bu ahoc am nem mêtê asê ti atac pa su. ³⁰ Kênj nem ñaclai tênj yac bu akôm am nem gwelenj ma akôm lau gêm bac nayham sa, ma akôm gênj dalô tidau-tidau tu am nem ngac akinj-nga dabunj Yisu ndê ñaê-nga.”

³¹ Sêtenj mbec dinanj su, goc gamenj nanj sêkac sa sêndöc nanj kênjic dau. Ma Ñalau Dabunj gêm ñac honj ahuc, ma ñac sic hu sêsôm Anötö ndê mêtê asê ti atac pa su.

Lau sêkênj whinj-nga sêwêkainj gênj ton tigenj

³² Lau sêkênj whinj-nga honj sêkênj si ñalôm ti gauc pitigenj. Ma ñac si ñanj gêlic ndê gênj tôm injlôm dau ndê dom. Honj sêwêkainj gênj ton tigenj. ³³ Lau aposel sêhoc Pômdau Yisu tisa ñawaê asê ti ñaclai enj, ma Anötö ndê mwasiñ kêsâlê ñac honj ahuc sambuc. ³⁴ Ñac si ñanj pônja dau tu gênj ñanj-nga dom.

Nahu bu lau nanj sêwêkainj nom me andu, nanj sêkêj si gêj têtj lau semlhi. Goc sêkôc ña-awa sa si, ³⁵ ma sêkêj têtj aposel sêyob. Ma lau aposel sic sam gêj dau têtj lau sêpônda dau-nga tôm gi.

³⁶ Ma ñgac danj mbo, nanj menj akêj nduc Saipras. Inj †Liwai ndê wakuc danj, ma inj ndê ñaê Josep. Magoc aposel sêsam inj bu Banabas, nanj danem kwi bu ñgac puc lau dôj-nga. ³⁷ Ñgac dau ndê nom danj y êc, dec kêtj têtj lau semlhi, ma kôc ña-awa menj kêtj têtj lau aposel.

5

Ananias lu Sapaira

¹ Ñgac danj ñaê Ananias lu inj nawhê Sapaira sêmbo, ma injlu sêkêj si nom danj têtj lau semlhi. ² Nom dau ña-awa danja Ananias kêgaminj yêc inj-nga, ma inj nawhê Sapaira kêyalê. Ma ñadanga nanj Ananias kêtj têtj lau aposel, ma kêsau bu nom dau ñaôli sambuc dinanj. ³ Têtj ndoc Pita gêlic awa dau, nanj sôm têtj inj bu, “Ananias, bocke dec Sadanj gêm am nem ñalôm ahuc e am gauc gêm bu êñsau Ñalau Dabuj, ma kêgaminj nom ña-awa ñatô yêc am-nga? ⁴ Muñ-nga am daôm ti ñadau nem nom, ma têtj ndoc am kêtj têtj lau semlhi su, nanj am ti ñadau ña-awa dau bocdinañ. Magoc am kêtj ñadanga têtj yac ma kêsau bu nom dau ñaôli sambuc dinanj. Bocke dec am gauc gêm bu kôm gêtj boc-dinañ? Am kêsau ñamalac dom, am kêsau Anôtô goc.” ⁵ Têtj têtj Ananias ñgô yom dinanj, dec inj hu dau sip nom gi ma mbac ndu yêc. Ma lau honj nanj sêñgô gêtj dau ñawaê, nanj sêtôc dau ñandô. ⁶ Lau batac ñatô sêtêtj Ananias si, sêmpanj inj ndê ñamlanj ahuc ma sêkôc sa si sêñsuhuj.

⁷ Nasawa gitôm acgatu tö ginja su, goc ñgac dau nawhê menj ma gêm gauc gêtj nanj kôm inj nakwenj. ⁸ Ma Pita tôc mone dau têtj inj, goc ndac, “Lau semlhi amlu nam akwenj nem nom danj, ma ñaôli dau dindec, me?” Ma awhê dau sôm bu, “Aêc, gêtj dau

dindec.” ⁹ Dec Pita sôm, “Bocke dec amlu nem ñalôm pitigenj bu anjahê Pômdau ndê Ñalau? Lic su nanj, lau nanj sêñsuhuj nam akwenj dec kwahic sêlhac andu ñasactô, bu sêmbalanj am sa ndi whinj.” ¹⁰ Ma ñagahô ñambwa awhê dau ku sa yêc Pita gahi-nga ma mbac ndu. Ma lau batac sêsôc si ma sêlic bu inj mbac ndu su, dec sêkôc inj sa si ma sêñsuhuj inj whinj nakwenj. ¹¹ Ma lau sêkêj whinj-nga honj, ti lau ñatô nanj sêñgô gêtj dau ñawaê, nanj honj sêsô ma sêtôc dau ñandô.

Aposel sêkôm gêtj dalô daêsam

¹² Têtj ñasawa dinanj lau aposel sêkôm gêtj dalô ti gêtj atu-tu daêsam yêc lau sêkêj whinj-nga si tonj ñalôm. Ma lau sêkêj whinj-nga êlêmê sêkac dau sa sêmbo lôm dabuj yêc gamej nanj lau sêsam bu Solomon ndê Batêm. ¹³ Lau honj sêlic ñac ñayham ma sêtoc ñac sa, tigenj tu lau bata Israel-nga dec sêtôc dau bu sêlhac sêwhinj ñac. ¹⁴ Magoc laungac ti lauwê daêsam sic hu sêkêj whinj Pômdau, dec lau sêkêj whinj-nga si namba kêsôwec tiatu ñapanj. ¹⁵ Tu gêtj atu-tu nanj lau aposel sêkôm-nga, dec lau sêhonj si lau gêm bac sêsa malac lôm sêmenj ma sêkêj ñac sêyêc sac ti mbô. Ñac sêkêj bata bu Pita oc êñsêlêj menj ma êmasac lau gêm bac me mboe ac kêtj inj ndê gatu nem ayuj lau gêm bac ma kôm ñac ñayham sa. ¹⁶ Ma lau daêsam akêtj malac nanj sêyêc Jerusalem ñamakê, nanj sêhonj lau gêm bac ti lau nanj ñalau sac sêkôm ñac sêtisac, nanj sêmenj ma lau aposel sêkôm ñac honj ñayham sa.

Sêkêj aposel sêndôc gapocwalô tiyham

¹⁷ Têtj dinanj dabuj sîga ñamata-nga ti inj ndê lau honj akêtj Sadiusi si tonj sem lêmuj lau aposel ñandô. ¹⁸ Tu dinanj-nga dec sêkôc ñac dôj ma sêkêj ñac sêndôc gapocwalô. ¹⁹ Tigenj têtj ôbwêc Pômdau ndê anjela gêlêc andu gapocwalô-nga ñagatam su ma wê ñac sêsa si. ²⁰ Ma inj sôm têtj ñac bu, “Andi alhac lôm dabuj ñabatêmndô, ma ahoc yom asê timala enj têtj lau, pi lau sêkêj whinj-nga si lêtj wakuc.”

21 Sêngô anjela ndê yom dinan su, dec bêbêc ganduc sêtêñ lôm dabuñ si ma sic hu sêndôhôn lau.

Têñ ndoc dinan dabuñsiga ñamata-nga ti in ndê lau sêmbwêc lau bata Sanedrin-nga hon sa sêpitigen bu sêmatôc aposel si yom. Goc sêñkin lau ñatô sêtêñ gapocwalô si bu sêkôc lau aposel sa sêmen. 22 Magoc têtñ ndoc lau dau sêhóc asê gapocwalô, nan sêlic bu aposel anjô mba. Goc sêmbu si ma sêsôm bu, 23 “Yac a alic bu sêñlahi gatam ahuc ñapep ma lau sêyob gatam sêlhac. Dec yac alêc gatam su magoc alic bu ñac sêndôc dom.” 24 Lau sin sêyob lôm dabuñ-nga si ñgac bata, ma dabuñsiga atu-tu sêngô yom dau e sêpônnda gauc. 25 Sêhê gauc sêmbu ma ñgac dan men ma sôm têtñ ñac bu, “Alic su nan! Laungac nan mac akêtñ ñac sêndôc gapocwalô, nan kwahic dec sêlhac lôm dabuñ ñamaké ma sêndôhôn lau sêmbu.” 26 Goc lau sin-nga nan sêyob lôm dabuñ ti ñac si ñgac bata sêtêñ lôm dabuñ si, ma sêkôc aposel sa sêmen. Ñac sêwê ñac malô ma sêñsahic ñac dom, ñahu bu sêtôc dau bu lau nan sêtoc aposel sa, nan oc sêtuc ñac ña hoc. 27 Sêwê aposel sêmen ma sêkêtñ ñac sêlhac lau Sanedrin-nga anjô-nga bu dabuñsiga ñamata-nga êñsu ñac. 28 In sôm têtñ ñac bu, “Y ac ac yao mac ñannga bu andôhôn lau pi ñgac dinan ma asôm in ndê ñaê asê tiyham dom. Magoc mac nem yom pi in gêm Jerusalem ahuc su. Mac bu ahê ñamalac dinan ndê dac men pi yac, a?”

29 Dec Pita ti aposel sêo in awaha ma sêsôm bu, “Yac danan wambu Anötö ndê yom hóc gêlêc ñamalac si yom su, ac ñawaê. 30 Mac daôm ac Yisu ndu pi a, tigen aban si Anötö un in sa mbo tali tiyham. 31 Ma Anötö toc in sa ma kêtñ in ndôc in ndê andô-nga ti Kin, ma ti Ñadau Nem Lau Si-nga. In kôm bocdinan, ñahu bu in bu kêtñ ñasawa têtñ lau Israel-nga bu sêkac si ñalôm kwi, dec in oc suc ñac si sac kwi. 32 Yom dinan yac alic ñandô su, dec asôm asê. Ma Ñalau Dabuñ pun

yom dau dôn bocdinan. In Ñalau nan Anötö kêtñ têtñ lau nan dannga wambu in ñapep.”

33 Lau bata Israel-nga dinan sêngô aposel si yom dau e gêli ñac ñalôm sa sac andô, ma ñac tac whin bu sêndic aposel ndu. 34 Tigen lau Sanedrin-nga si ñgac bata dan tisa bu lhac ñac ahuc. In Palêsai dan ñaê Gamaliel, nan kêdôhôn yomsu, ma lau hon sêtoc in sa. In gic atu yom bu sêkêtñ aposel sêsa awê sêndi sêmbu ñasawa sauñ. 35 Goc in sôm têtñ lau bata hon, “Mac lau Israel-nga, akôc gauc ñapep pi gêtñ nan mac bu akôm têtñ lau dinan. 36 Gauc nem Teudas, ñgac nan ñasawa apê gi su toc dau sa bu ñgac tiwaê. Magoc lau sin Rom-nga sic in ndu, ma lau 400 nan sêmbu sêwhin in, nan sêmbulu ñac sêlhô têtñ têtñ si. Ma in ndê gwelen hon hê su. 37 Ma têtñ têtñ sêse lau sa tu bu sênemli takis-nga, nan ñgac Galili-nga dan ñaê Judas tisa. In gêli lau ton dan sa bu sêkêtñ kisa lau Rom-nga. Magoc in ginnga bocdinan, ma in ndê lau hon sêlhô têtñ têtñ. 38 Bocdinan kwahic dec aô b u wasôm anen ñalôm asê têtñ mac. Ahu lau aposel dindê sin ma akêtñ ñac sêlhô sêndi. Ñac si gwelen bu men akêtñ ñamalac ñambwa si, gitôm Teudas lu Judas si gwelen, dec oc tôm dom bu nem ñandô. 39 Tigen ñac si gwelen bu men akêtñ Anötö ndê, dec oc atôm dom bu alhac ñac ahuc. Ma mac bu akêtñ kisa ñac, dec mac oc akêtñ kisa Anötö dau.”

40 Lau bata hon sêngô in ndê yom ma sêsôc ñapu. Ñac sêmbwêc aposel sêsôc sêmen ma sêkêtñ lau sin-nga sêhi ñac ña sô. Ma sêkêtñ yao bu sênem mêtê pi Yisu tiyham dom, goc sêkêtñ ñac sêsa si. 41 Aposel sêhu lau bata Sanedrin-nga sin, ma sêsa si ti atac ñayham atu. Ñahu bu Anötö kêtñ ñac sêhóc ñawapac ti ñandê tu Yisu ndê ñaê-nga, dec toc ñac sa. 42 Ma tôm bêc hon sêndôhôn lau sêmbu lôm dabuñ ñabatêmdô, ma sêndôhôn lau sêlom-sêlom andu. Ma sêhoc ñawaê ñayham asê ñapan ma sêsôm bu Yisu in Mesaya dau.

6

Sênyaliñ lau 7 sa bu sêndic sam gêñ daney-nga

¹ Lau sêkêñ whiñ Yisu-nga si toñ kêsôwec napan. Magoc têtêm dinan napanac dan hóc asê. Yêc toñ dau nalam lau Israel-nga nan sêsôm lau Grik awaha, nan sêtuçdiñ lau Israel-nga nan sêsôm Yom †Hibru. Nahu bu tòm bêc hon lau sic sam gêñ daney-nga têt lau nan sêpônnda dau, magoc tandô toñ lauwhê sawa nan sêsôm Yom Grik. ² Tu dinan-nga aposel 12 sêmbwêc lau sêkêñ whiñ-nga hon sêpitigeñ, ma sêsôm, “Yham dom bu yac ahu Anötö ndê gwelen nawaê nayham-nga siñ tu ayob gwelen andic sam gêñ-nga. ³ Bocdinañ asidôwai, anyaliñ laungac 7 sa yêc toñ dindêc nalam, nan lau tigauc ma Nalau Dabuñ gêm nac ahuc. Ma lau dinan yac oc dakêñ nac sêyob gwelen dindêc. ⁴ Ma yac dauñ oc akôm gwelen anem mêtê ti atey mbec-nga napan.”

⁵ Lau hon sêngô nac si gauc dinan ma sêlic nayham. Bocdinañ nac sênyaliñ lau 7 sa, nan si naê bocdec. Steven, in ngac nan Nalau Dabuñ gêm in ahuc ma kêt whiñ nanga, ma Pilip, Prokoras, Nikanor, Timon, Pamenas, ma Nikolas nan ndê malachu Antiok. Nikolas in ngac Israel-nga dom, magoc muñ-nga in gêm dau kwi ma gêm akin Anötö kékuc lau Israel-nga si sakin akwa. ⁶ Nac sêkêñ lau 7 dau sêlhac aposel angô-nga, ma aposel sêten mbec ma sêkêñ amba sac nac.

⁷ Têt nasaawa dinan Anötö ndê mêtê tiapa, ma lau Jerusalem-nga daêsam sêkêñ whiñ Yisu. Ma dabuñsiga Israel-nga daêsam sêkêñ whiñ bocdinañ.

Sêkôc Steven dôñ

⁸ Steven in ngac nan Anötö ndê mwasiñ ti naclai gêm in ahuc, ma kôm gêñ atu-atu ti gêñ dalô mbo lau nalam. ⁹ Magoc lau akêñ lau Israel-nga si toñ dan sic hu sêkêñ kisa in. Nac lau dinan sêmen akêñ malac Sairin ti Aleksandria ma akêñ gameñ Silisia ti Esia-nga. Muñ-nga nac lau akin nambwa, magoc tinambu si nadaui sêhu

nac siñ yêc si sakin, ma êlêmê sêkac sa sêmbô dau si lôm wê-nga dan. Nac sêpu Steven ti in ndê yom. ¹⁰ Magoc tu Steven ndê gauc ti yom nan Nalau Dabuñ kêt têt in-nga, dec nac sêtôm dom bu sêku in ndê yom dulu.

¹¹ Tu dinan-nga nac sêkôc lau natô ma sêkic yom gelec sêwhiñ nac, bu nac oc sêtisa ma sêngôliñ yom pi Steven bocdec bu, “Yac angô Steven sôm yom sac-sac pi Moses ma pi Anötö.”

¹² Goc nac sêsôm yom dau e gêli lau hon si nalam sa, ma lau bata ti lau nan sêndôhôn yomsu-nga sêwhiñ. Goc sêkôc in dôñ ma sêwê in e sêkêñ in kalhac lau Sanedrin-nga si angô-nga. ¹³ Goc sêkêñ lau tasan natô sêtisa ma sêsôm, “In ngac dindêc sôm yom napan bu êngwiniñ yac neñ lôm dabuñ ma Anötö ndê yomsu. ¹⁴ Yac angô in sôm bu Yisu Nasaret-nga oc sen gameñ dindêc su, ma kêt ngôliñ wakuc ô mêtê nan Moses gic dulu têt yac.” ¹⁵ Têt dinan lau hon nan sêndôc Sanedrin si toñ, nan tahê Steven, ma sêlic bu in ndê angô andô nawasi gitôm anjela dan ndê.

7

Steven sôm yom têt lau Sanedrin-nga

¹ Ma dabuñsiga namata-nga ndac in bu, “Yom dindêc nan sêngôliñ pi am, nan yom nandô, me mba?” ² Ma Steven ô yom ma sôm, “Asidôwai ti damani. Angô su nan! Muñ-nga lê aban Abraham ndôc Mesopotemia, in têt malac Haran gi su dom, ma Anötö Nawê Nadau hoc dau asê têt in. ³ Ma sôm têt in, ‘Hu nem gameñ ti am nem lau siñ, ma têt gameñ dan nan aô bu watôc têt am, nan ndi.’ ⁴ Bocdinañ in hu lau Saldi si gameñ siñ, ma sa gi ndôc Haran. Tinambu in damba mbac ndu su, goc Anötö kêtin Abraham bu têt gameñ dindêc nan kwahic dec mac andôc, nan meñ. ⁵ Tigeñ in kêt nom têt Abraham wêkain yêc gameñ dindêc dom. Mba, Abraham dau tap nom saun dan sa dom! Têt ndoc dinan

Abraham ndê balêkoc mba, magoc Anötö kêmatin yom tidôn têt in, bu in ti in ndê lau wakuc oc sêwêkain gameŋ dau. ⁶ Ma Anötö sôm têt in bu, ‘Am nem wakuc oc sêhu gameŋ dindec sin ma sêndöc sêtôm lau apa yêc lau dan si gameŋ. Ma nac oc sênem akin lau dau, ma lau dau oc sêkôm nac nayom nditôm yala 400. ⁷ Magoc tinambu aö oc wakêtŋ nagêyô têt lau gameŋ dinan-nga nan sem akin nac, ma am nem wakuc oc sêhu gameŋ dinan sin ma sêmbu sêmeŋ sênem akin aö yêc gameŋ dindec.’ ⁸ Ma Anötö kêtŋ t̄pwac sêsê laungac si namlic natô su-nga têt Abraham. Tinambu Abraham kwê ndê atungac Aisak asê, ma sê in ndê namlic natô su têt in ndê bêc ti-8-nga. Aisak dau kwê Jakob asê, ma Jakob kwê yac neŋ abanŋ 12 asê, nan sêti yac neŋ gôlôwac Israel-nga ton 12 si nahu. ⁹ Josep in abanŋ 12 si dan, magoc dôwai sem lêmuŋ in, dec sêkêtŋ in têt lau semlhi. Ma lau dau sêkôc in sa sêsip gameŋ Isip-nga si, ma in mbo gameŋ dinan tôm ngac akin nambwa dan. Magoc Anötö mbo whin Josep, ¹⁰ dec gêm in si yêc nawapac bocke nan tap in sa. In kêtŋ gauc nayham-nayham têt in dec lau Isip-nga si kin Parao gêlic in nayham, ma kêtŋ in gêm gôlin gêtŋ hon yêc in ndê andu kin-nga, ma gameŋ Isip-nga sambuc. ¹¹ Tinambu tóbôm gêm Isip ma Kanan ahuc e lau sêhóc nawapac atu, ma abanŋ sêpônnda gêtŋ sêneŋ-nga. ¹² Jakob ngô nawaê bu gêtŋ daneŋ-nga yêc Isip, dec kêtŋ ndê atui sêsip Isip si. Têm namata-nga dinan sêsip si ma semlhi gêtŋ daneŋ-nga, ma sêmbu sêmeŋ. ¹³ Tinambu in kêtŋ nac sêsip Isip si tiyham, ma têt dinan Josep sôm dau asê têt ndê asidôwai, ma Parao ngô nawaê pi Josep ndê gôlôwac. ¹⁴ Goc Josep kêtŋ yom têt in damba Jakob ti in ndê lau natô, bu nac hon sêsip Isip sêtêtŋ in sêndi. Nac lau dinan lau 75. ¹⁵ Bocdinan Jakob ti yac neŋ abanŋ sêsip Isip si, ma sêndöc e sêmbac ndu sêyêc gameŋ dinan. ¹⁶ Ma tinambu nac si lau wakuc sêkôc nac si nakwa su yêc Isip bu sêŋsuhun nac yêc

malac Sekem, sêyêc sêhó nan Abraham gêmli su yêc Hamo ndê atui.

¹⁷ “Tinambu, ndoc meŋ kêtŋ bu yom nan Anötö gic bata têt Abraham, nan nandô sa. Têt têt dinan lau Israel-nga nan sêndöc Isip, nan sêti daêsam nandô. ¹⁸ Magoc kin wakuc dan gêm gôlin Isip, nan kêtŋ Josép dom. ¹⁹ In yob yac neŋ abanŋ solop dom, ma kêtŋ nawapac atu têt nac. In gic yomsu nac bu sêmbalin balêkoc wakuc hon sin sêninga. ²⁰ Têt ndoc dinan Moses dinda kôc in, ma Anötö gêlic in nayham. Nac sêlôm in sêmbu damba ndê andu gitôm ayô tö. ²¹ Tinambu sêkôc in sa si ma sêsip in, ma malô goc Parao ndê atuwê tap in sa ma gôlôm in ti ndê balêkoc. ²² Ma bocdinan dec Moses sôc lôm bapia ma kêtŋ hon lau Isip-nga si gauc hon. Ma in ti ngac nan tu sôm yom ma kôm gwelen-nga. ²³ In mbo e in ndê yala ti 40 su, ma bêc dan in gauc gêm bu sa ndi lic ndê asidôwai Israel-nga. ²⁴ Têt ndoc dinan in gêlic ngac Isip-nga dan kôm ngac Israel-nga dan nayom. Dec in gic ngac Isip-nga dinan ndu bu nem in ndê asidôwa dinan si. ²⁵ In gauc gêm bu mboe in ndê asidôwai oc sênyalê bu Anötö kêtŋ in sa bu nem nac sa, magoc mba. Nac sem gauc. ²⁶ Nagalan sê in sa gi tiyham ma gêlic Israel lu sic dau sêmbu. In bu nem malô inlu, dec sôm, ‘Amlu asidôwa, ma tu sake-nga dec akêtŋ kisa daôm?’ ²⁷ Magoc ngac lu dau si dan, nan bu kôm ndê asidôwa tisac, nan suc Moses sa gi, ma sôm, ‘Asa kêtŋ am bu nem gôlin ma êmatôc yac?’ ²⁸ Bocke? Am bu ndic aö ndu gitôm am gic ngac Isip-nga dan têt alhabêc, a?’

²⁹ “Têt ndoc Moses ngô yom dinan, nan in kôlhô têt gameŋ Midian-nga gi, ma ndöc dinan gitôm ngac apa. Ma yêc dinan in gêm awhê sa ma kwê balêkoc ngac lu asê. ³⁰ Yala 40 ginŋa su, goc anela dan hoc dau asê têt in nalêtŋ bocdec. Moses mbo Lôc t̄Sainai yêc gameŋ sawa, ma gêlic ya nawahô golom sa a sauŋ dan. ³¹ Gêtŋ dau kôm in sö ma gauc gêm yom

daêsam. Inj tigasuc gi bu lic gêñ dau, dec ngô Pômdau awha sa têtñ inj men bocdec bu, ³² ‘Am apami Abraham lu Aisak ma Jakob si Anötö aö.’ Moses ngô yom dau e kêtitec ñandô ma töc dau bu hôc tandô sa ma lic tiyham. ³³ Goc Pômdau sôm têtñ inj, ‘Kôc nem atapa su yêc gahim, bu gameñ nan am kalhac, nan gameñ dabuñ. ³⁴ Aö galic su bu aö neñ lau sêmbo sac yêc Isip. Aö ganğô ñac si danği, madec gasip gameñ bu wanğaho ñac su yêc ñawapac dau. Bocdinañ kwahic dec aö oc wanğiñ am mbu têtñ Isip ndi.’ ”

³⁵ Steven gic miñ yom dinañ, goc sôm, “Aö wasôm têtñ mac, bu Moses inj ngac dau, nan muñ-nga lau Israel-nga sêtec inj ti sêsôm inj bocdec bu, ‘Asa kêtñ am bu nem gôliñ ti êmatôc yac?’ Tigen Anötö dau ndê añela hoc dau asê têtñ inj yêc a sauñ dinañ, ma kêkiñ inj bu nem gôliñ lau Israel-nga ma kôc ñac su yêc gameñ Isip-nga. ³⁶ Bocdinañ inj kôc ñac sêsa akêtñ Isip sêmeñ. Têtñ ndoc dinañ inj kôm gêñ dalô ti gêñ atu-tu daêsam yêc gameñ Isip-nga, ma yêc gwêc nan sêsam bu Gwêc Koc. Ma inj kôm gêñ dalô tidau-tidau yêc gameñ sawa tôm yala 40.

³⁷ “Inj Moses dau dinañ goc sôm têtñ lau Israel-nga bu, ‘Anötö oc töc ngac dan yêc mac nem ton ñalôm, ti propet nditôm aö dauñ.’ ³⁸ Moses mbo whiñ lau Israel-nga têtñ ndoc sêmbo gameñ sawa. Inj kalhac añela nan sôm yom têtñ inj yêc Lôc Sainai, ma yac neñ abañi ñalhu, bu kôc Pômdau ndê yom dandöc tanği-nga ma kêtñ têtñ lau Israel-nga. Ma lau dau sic yom dau dulu e meñ têtñ yac. ³⁹ Magoc yac neñ abañi sêtec bu sêsôc inj ñapu. Ñac sêpu inj ma ñac si ñalôm gauc gêm gameñ Isip-nga ñapan, e ñac atac whiñ bu sêmbu sêndi. ⁴⁰ Têtñ ndoc Moses mbo Lôc Sainai ñasawa balin, nan ñac sêsôm têtñ Aron bu, ‘Inj ngac Moses dinañ, kôc yac sa asa yêc Isip amen, ma kwahic dec yac am gauc gêñ bocke hôc asê inj. Bocdinañ êmasañ anötöi gwam bu sêwê yac.’ ⁴¹ Têtñ ndoc dinañ ñac sêmasañ makao ñagatu ti gwam,

goc sêndê mwasiñ atu dan tu bu sêtoc gêñ dau sa-nga. Ñac sêkêtñ da têtñ gwam dau, ma atac ñayham kêtêc pi gêñ nan ñac dau amba sêmasañ. ⁴² Tu dinañ-nga dec Anötö puc dômbwê ñac ma hu ñac siñ bu sênem akiñ tata ti gêñ umboñ-nga. Lau propet sêto yom pi ñac si mêtê dau bocdec bu:

O mac lau Israel-nga. Yala 40 dinañ mac ambo gameñ sawa, nan mac akêtñ nem gêñ dan ti da têtñ aö dom. Mba! ⁴³ Mac êlêmê ambalañ bac po dan tu anem akiñ mac nem anötö tasan Molek-nga. Ma mac am akiñ tata dan ñaê Repa ti mac nem anötö, ma apôñ hamduc têtñ anötöi gwam daêsam nan mac amasañ. Tu dinañ-nga aö watiñ mac su andi andöc gameñ Babilon-nga ñadañga tôm lau gapocwalô-nga. *[Amos 5:25-27]*

⁴⁴ Yêc gameñ sawa, Anötö whê sa ti töc lêtñ têtñ Moses bu lau Israel-nga sêmasañ ñbac dabuñ dan ti ñac si gameñ sênem akiñ inj-nga, nan sêkêtñ ñapa yomsu-nga yêc ñalôm. Inj kêmasañ gêñ dau tôm Anötö töc asê têtñ inj, ma abañi sêmbalañ gêñ dau whiñ ñac, têtñ ndoc ñac sêñsêlêñ si. ⁴⁵ Ñalêñ dau dinañ Anötö kêtñ ndê bac dabuñ têtñ lau Israel-nga yêc gameñ sawa. Tiñambu Anötö soc lau nan sêndöc gameñ Kanan-nga su, bu kêtñ gameñ dau têtñ ñac. Ma têtñ ndoc Josua wê ñac sêsôc gameñ Kanan-nga si, nan sêmbalañ bac dabuñ dau whiñ ñac. Ma bac dau kalhac whiñ ñac e Dawid ndê têtñ. ⁴⁶ Anötö gêlic Dawid ñayham, ma Dawid tac whiñ bu kwê lôm dan sa ti Jakob ndê Anötö ndê andu ñandô. ⁴⁷ Magoc Dawid kwê andu dau dom, inj ndê atunğac Solomon kwê andu dau sa. ⁴⁸ Tigen kwahic dec aö wasôm têtñ mac bu Anötö Ñaclai ti Ñawasi Ñadau, inj ndöc andu nan ñamalac sêkwê, nan dom. Tôm yom nan propet Aisaya to bocdec bu:

⁴⁹ Pômdau sôm, ‘Undambê ti aneñ pôtñ kiñ-nga, ma gameñ nom-nga ti gameñ gahinğ lhad-nga.

Bocdinañ mac oc akwê andu kain bocke tu bu wandöc-nga? Me amasañ gameñ bocke tu wañwhañ daun-nga? ⁵⁰ Bu aö daun gakêñ gêñ honj dinañ.’” [Ais 66:1-2]

⁵¹ Têñ dinañ Steven sôm têñ ñac lau Sanedrin-nga bu, “Mac lau ñalôm ñadandi-nga. Mac am daôm kwi dom, ma mac nem dañamsuñ kwa ñaŋga. Mac nem mêtê gitôm apami si. Mac êlêmê atec Ñalau Dabuñ ndê gwelenj. ⁵² Mac nem apami sêkêñ kisa propet honj nañ Anötö kêkiñ. Ma propet nañ sêhoc yom asê pi ñgac gitêñ nem lau si-nga nañ Anötö oc êñkiñ meñ, nañ apami sic ñac ndu. Ñgac gitêñ dau meñ su, magoc mac akêñ in sip lau Rom-nga amba ma ac in ndu. ⁵³ O mac lau daôm! Mac daôm akôc Anötö ndê yomsu nañ añela sêkêñ têñ abañi, nañ su, tigenj asôc ñapu dom!”

Sêruc Steven ña hoc mbac ndu

⁵⁴ Têñ ndoc lau Sanedrin-nga sêñgô Steven ndê yom dinañ, nañ ñac atac ñandê atu ma sêseñ lhô tu in-nga. ⁵⁵ Magoc Ñalau Dabuñ gêm Steven dau ahuc, ma in tatak undambê ma gêlic Anötö ndê ñawasi, ma Yisu kalhac Anötö amba andô-nga. ⁵⁶ Dec in sôm, “Alic su nañ! Aö galic undambê kac sa ma †Ñamalac ndê Atu kalhac Anötö ndê amba andô-nga.” ⁵⁷ Ñac sêñgô yom dinañ goc sêpôc dañgasuñ ahuc, ma sêmbwêc atu pi gi. Ñac sênti sêtêñ in si, ⁵⁸ ma sêtiñ in sa malac ñamakê gi, ma sic hu sêruc in ña hoc. Lau nañ sêñgôliñ yom pi Steven, nañ sêkac si ñakwê bambaliñ su, ma sêkêñ têñ ñgac wakuc dañ ñaê Saul bu yob. ⁵⁹ Ñac sêruc hoc pi Steven sêmbo, ma in teñ mbec têñ Pômdau bocdec, “O Pômdau Yisu, kôc aneñ gatuñ sa loc.” ⁶⁰ Goc in peñ ña haduc-nga sip gi ma mbwêc atu bu, “Pômdau, gauc nem sac nañ lau sêkôm têñ aö, nañ dom.” In sôm su, goc mbac ndu.

8

¹⁻² Saul gêlic Steven mbac ndu ma atac ñayham tu gêñ nañ lau dau sêkôm

têñ in-nga. Ma tiñambu lau sêkêñ whiñ ñaŋga-nga ñatô sêñsuhuñ Steven ma sêtañ in.

Saul ma lau Israel-nga sêkêñ kisa lau nañ sêkêñ whiñ Yisu

Têñ bêc dau dinañ lau sic hu sêkêñ kisa ñaŋga têñ lau sêkêñ whiñ-nga nañ sêmbo Jerusalem. Tu dinañ-nga ñac si lau daêsam sêhu Jerusalem siñ ma sêlhô têtêñ sêtêñ gameñ Judia ti Samaria-nga si. Magoc lau aposel sêhu Jerusalem siñ dom. ³ Ma Saul bocdinañ gic hu bu señ lau sêkêñ whiñ Yisu-nga. In kêsâlê ñac tôm andu, goc hê ñac sêsa si ma kên ñac sêndöc gapocwalô, laungac sêkêñ whiñ-nga, ma lauwhê bocdinañ.

Pilip gêm mêtê mbo Samaria

⁴ Lau sêkêñ whiñ-nga nañ sêhu Jerusalem siñ ma sêlhô têtêñ, nañ sêhoc ñawaê ñayham pi Yisu asê, yêc malac honj nañ sêhóc asê nañ. ⁵ Pilip têñ malac atu dañ yêc gameñ Samaria-nga gi, ma gêm mêtê yêc dindê ma whê sa bu Yisu in Mesaya dau. ⁶ Lau daêsam sêñgô Pilip ndê yom ti sêlic gêñ dalô nañ in kôm, dec sêkêñ dañga in ndê yom ñapep. ⁷ Pilip soc ñalau sac daêsam su sêsa yêc lau ti sêmbwêc atu. Ma in kôm lau bôliñ daêsam ñayham sa. ⁸ Tu dinañ-nga lau daêsam yêc malac atu dinañ atac ñayham atu.

Saimon, ñgac balö

⁹ Ñgac dañ mbo malac dinañ, nañ ndê ñaê Saimon. Tôm ñasawa baliñ in pec balö ti kôm gêñ atu-tu e lau gameñ Samaria-nga honj sêhêdaê. In toc dau sa bu in ñgac tiwaê. ¹⁰ Lau atu-tu ma lau ñambwa honj tatiñ Saimon ñapañ. Ñac sêsôm, “Anötö ndê ñaclai nañ dasam bu Ñaŋga Atu, nañ puc ñgac dindêc dôñ.” ¹¹ Ma lau daêsam tatiñ in ñapañ, bu sêhêdaê tu gêñ atu-tu nañ in kôm ñasawa hic su nañ-nga. ¹² Magoc sêhu siñ têñ ndoc sêñgô ñawaê ñayham pi Anötö ndê gôliñ ma pi Yisu Kilisi, nañ Pilip hoc asê. Laungac ti lauwhê daêsam sêkêñ whiñ in ndê yom, ma sêliñ sanju. ¹³ Ma Saimon dau kên

whiņ ma gêliņ sanġu whiņ. Inġ gêlic gêņ dalô ti gêņ atu-tu naņ Pilip kôm, dec hêdaê nġandô ma kêkuc inġ nġapaņ.

14 Têņ ndoc lau aposel naņ sêmbo Jerusalem sêngô nġawaê bu lau Samaria-nġa sêkôc Anötö ndê yom sa, naņ sêņkiņ Pita lu Jon sêtêņ nġac si. 15 Inġlu sêhóc asê nġac su, goc sêteņ mbec bu Pômdau kêņ ndê Nġalau Dabuņ pi nġac hoņ. 16 Têņ ndoc lau Samaria-nġa dinaņ sêkêņ whiņ, naņ sêliņ sanġu tu Pômdau Yisu ndê nġaê-nġa, magoc Nġalau Dabuņ sip meņ pi nġac si dan dom. Tu dinaņ-nġa dec Pita lu Jon sêteņ mbec pi nġac. 17 Sêteņ mbec su ma sêkêņ amba sac nġac, goc Nġalau Dabuņ meņ gêm nġac ahuc.

18 Saimon gêlic bu têņ ndoc aposel lu sêkêņ amba sac lau dau, naņ Nġalau Dabuņ meņ pi nġac, dec gauc gêm bu nemlhi nġaclai dau yêc inġlu. 19 Inġ ndac inġlu bocdec bu, “Akêņ nġaclai dinaņ lom aö. Ma bocdinaņ asa naņ bu wakêņ amañ sac inġ, naņ oc kôc Nġalau Dabuņ.” 20 Magoc Pita ô yom ma sôm, “Bocke? Am gauc gêm bu nemlhi Anötö ndê mwasinġ nġa mone, a? Am oc niņam, ti nem mone hoņ! 21 Am wêkaiņ gwelenġ dindec whiņ yac dom. Nġahu bu gauc naņ yêc am nem nġalôm, naņ Anötö gêlic bu solop dom. 22 Kac nem nġalôm kwi ma hu mêtê sac dinaņ siņ. Ma teņ mbec têņ Pômdau bu suc am nem giso kwi pi gauc sac naņ yêc nem nġalôm. 23 Aö galic su bu am gêm lêmunġ Anötö ndê nġaclai e am nġalôm gêli sa, ma sac nġa-nġaclai sô am dôņ nġapaņ.” 24 Saimon ngô Pita ndê yom dinaņ, goc sôm, “Gitôm bu am teņ mbec têņ Pômdau tu aö-nġa, ma bocdinaņ gêņ naņ am sôm yom pi, naņ oc tap aö sa dom.”

25 Pita lu Jon sêhoc Pômdau ndê yom asê ti sem mêtê lau su, goc sêlhö bu sêmbu sêtêņ Jerusalem sêndi. Ma yêc seņ nġasawa, naņ sêsôm nġawaê nġayham asê yêc malac daêsam naņ sêyêc gamenġ Samaria-nġa.

Pilip lu nġac Itiopia-nġa

26 Têņ ndoc dinaņ Pômdau kêkiņ ndê aņela dan têņ Pilip gi, ma sôm têņ inġ bu, “Êmasañ daôm, goc sa ndi ma êmsêlêņ êmkuc seņ akêņ Jerusalem naņ sip têņ malac Gasa, seņ naņ gic gameņ sawa kic.” 27 Bocdinaņ Pilip tisa ma kêsêlêņ gi. Ma yêc seņ dinaņ inġ tap nġac Itiopia-nġa dan sa, naņ bêc nġatô su mbo Jerusalem bu lic om, ma bu mbu têņ ndê gameņ ndi. Inġ nġac tiwaê naņ yob lau Itiopia-nġa si Kwin Kandis ndê awa hoņ, naņ munġ-nġa sêsip inġ ndê nġamatu sa.* 28 Têņ ndoc Pilip tap inġ sa yêc seņ, naņ nġac dau ndöc ndê kaleta, ma sam propet Aisaya ndê buku. 29 Dec Nġalau Dabuņ sôm têņ Pilip, “Am tigasuc kaleta ma êmkuc nġac dindê.” 30 Goc Pilip kêti têņ kaleta gi ma ngô bu nġac dau sam propet Aisaya ndê yom asê. Dec Pilip ndac inġ, “Am sam yom dinaņ ma kêyalê nġahu, me mba?” 31 Ma inġ sôm, “Nġamalac dan bu whê sa têņ aö dom, dec oc wanġyalê bocke?” Ma inġ ndac Pilip bu pi kaleta ma ndöc whiņ inġ. 32 Inġ ngô bu nġac dau sam Aisaya ndê yom bocdec bu:

Nġac sêwê inġ bu sêndic inġ ndu gitôm domba.

Ma inġ gêm dau dôņ tôm domba naņ sêņgapiņ nġamlichu, magoc taņ dom.

33 Nġac sêņgwiniņ inġ, ma sêmatôc inġ ndê yom gi solop dom.

Nġac sic inġ ndu, ma bocdinaņ inġ ndê wakuc mba. *[Ais 53:7-8]*

34 Ma nġac dau ndac Pilip, “Gitôm bu am whê sa têņ aö bu propet sôm yom dinaņ pi inġ dau, me pi nġamalac dan?” 35 Goc Pilip whê yom hoņ sa têņ inġ, gic hu yêc Aisaya ndê yom dinaņ e sôm nġawaê nġayham pi Yisu têņ inġ. Ma nġac dau kêņ whiņ Yisu. 36-37 Nġac si e sêhóc asê bu dan poc seņ nġamakê. Ma nġac dau sôm, “Lic bu dê poc. Gitôm bu aö waliņ busanġu, me mba?” 38 Goc inġ sôm têņ nġac naņ gêm gôliņ kaleta bu kêņ kaleta lhac. Ma

* **8:27:** Munġ-nġa lau si gêbôm dan yêc bu launġac akiņ naņ sêyob Kiņ si andu me wapa me lauwhê, naņ sêsip nġac nġamatu sa. Launġac kaiņ dinaņ sêsam yêc Yom Inglis bu ‘Eunuch’ (Yunok).

inlu Pilip sêsip bu si ma Pilip kêku in. ³⁹ Têñ ndoc nañ sêpi akêñ bu sêmen, nañ Pômdau ndê Nalau kôc Pilip su sep tigen. Ma ngac dau gêlic in tiyham dom, magoc kölhö ti atac ñayham gi. ⁴⁰ Ma Nalau kôc Pilip sa gi kêñ in mbo malac Asotas. Ma in kêsêlêñ golom-golom malac, ma sôm ñawaê ñayham asê e hôc asê malac Sisaria.

9

Pômdau gêm Saul kwi

¹ Têñ ñasawa dinañ Saul kêñ kisa lau sêkêñ whiñ Pômdau-nga ñapan. In sôm ñanga bu in oc kôm ñac ñayom ma ndic ñac ndu. In têtñ dabuñsiga ñamata-nga gi, ² ma ndac in bu to bapia puc in dôñ-nga, bu tôc têtñ lau bata nañ sêyob lau Israel si lôm wê-nga yêc malac Damaskas. Bapia dau kêñ ñaclai têtñ Saul bu kôc laungac ti lauwê Damaskas-nga nañ sêkêñ whiñ Yisu, nañ dôñ, ma wê ñac sa sêtêñ Jerusalem sêndi bu sêmatôc ñac. ³ In kôc bapia dau su ma kêsêlêñ e gi kêpiñ Damaskas. Ma ñagahô ñambwa ñawê atu dan akêñ undambê men pô gameñ nañ in mbo. ⁴ In peñ sip nom ma ngô awha dan ta in bocdec bu, “Saul, Saul, tu sake-nga am kêñ kisa aô?” ⁵ Goc Saul ô yom ma ndac, “O ñadau, am asa?” Ma awha dau sôm, “Aô Yisu dauñ, dec am kêñ kisa. ⁶ Am tisa ma sôc malac atu dê ndi. Ma gêtñ bocke nañ aô tac whiñ bu am kôm-nga, nañ aô oc wanñiñ lau bu sêwhê sa têtñ am yêc dindê.”

⁷ Lau nañ sêmbo sen sêwhiñ Saul, nañ sêlhac ti sem dau dôñ. Ñac sêngô ñakêcsia dau, magoc sêlic ñamalac dan dom. ⁸ Têñ ndoc Saul tisa kalhac, nañ kac tandô sa magoc gitôm dom bu lic gameñ. Bocdinañ lau dinañ sêkêm in sip amba, ma sêwê in sêsôc malac Damaskas si. ⁹ Gitôm bêc tö in mbo tapec, ma gêtñ ti nôm gêtñ dan dom.

¹⁰ Ngac kêñ whiñ Yisu-nga dan mbo Damaskas, nañ ndê ñaê Ananias. Ma Pômdau hoc dau asê têtñ in ña mbê, ma ta in bu, “Ananias!” Ma in ô yom ma sôm, “Aêc Pômdau, bocke?” ¹¹ Goc

Pômdau sôm têtñ in, “Am sa sen nañ sêsam bu Sen Solop ma têtñ Judas ndê andu ndi, ma am oc tap ngac dan sa, nañ ndê ñaê Saul akêñ malac Tasis. Ngac dau ten mbec mbo dinañ. ¹² Aô gatôc têtñ in su ña mbê bu ñamalac dan ñaê Ananias oc têtñ in ndi, kêñ amba sac in, ma kôm in tandô po asê tiyham.” ¹³ Ananias ngô yom dinañ ma sôm, “Pômdau. Aô gangô ngac dinañ ñawaê su. In ngac nañ kêñ ñawapac atu têtñ am nem lau dabuñ nañ sêmbo Jerusalem. ¹⁴ Ma dabuñsiga atu-tu sêkêñ ñaclai têtñ in bu têtñ malac dindec men, ma kôc lau nañ sêtoc am nem ñaê sa, nañ dôñ.” ¹⁵ Magoc Pômdau ô Ananias ndê yom ma sôm, “Am ndi, ma hêgo daôm dom! Aô kayaliñ ngac dau sa su, bu hoc yom asê pi aneñ ñaê têtñ lau gameñ apa-nga ti ñac si kiñ, ma têtñ lau Israel-nga sêwhiñ. ¹⁶ Ma ñawapac ti ñandê nañ in oc hôc tu aneñ ñaê-nga, nañ aô oc watôc têtñ in.”

¹⁷ Goc Ananias têtñ andu dau gi. In sôc gi, goc kêñ amba sac Saul ma sôm, “Aneñ asidôwa Saul. Pômdau Yisu nañ hoc dau asê têtñ am yêc sen têtñ malac dindec, nañ kêkiñ aô gatêñ am gameñ. In kêkiñ aô bu wakôm nem tanôm po asê, ma bu Nalau Dabuñ nem am ahuc.” ¹⁸ Ma ñagahô gêtñ gitôm i ñagala peñ akêñ Saul tandô, ma in gêlic gameñ tiyham. In tisa ma Ananias kêku in. ¹⁹ Ma tinambu in gêtñ gêtñ e hôc in dôñ.

Saul gêm mêtê mbo Damaskas

Saul mbo Damaskas whiñ lau sêkêñ whiñ-nga gitôm bêc ñatô. ²⁰ Ma têtñ têtñ dau dinañ in gic hu gêm mêtê lau yêc lau Israel si lôm wê-nga, ma hoc asê têtñ ñac bu Yisu in Anötö Atu. ²¹ Ma lau hon nañ sêngô in ndê yom, nañ sêhêdaê ma sêndac dandi, “Ngac nañ kêñ kisa lau Jerusalem-nga nañ sêtoc Yisu ndê ñaê sa, in ngac dau dindec me? Ma in têtñ yac mba malac dec men, bu kôc lau sêkêñ whiñ Yisu-ñ ga dôñ ma wê ñac sêtêñ dabuñsiga atu-tu sêndi bu sêmatôc ñac.” ²² Tigen Saul sôm yom ñanga ma in ndê ñaclai kêsôwec. In tôc asê têtñ lau Israel-nga

naŋ sêndöc Damaskas, bu yom andô, Yisu inŋ lau Israel si Mesaya dau. Ma lau naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu dom, naŋ sêtôm dom bu sêo inŋ ndê yom.

²³ Saul mbo malac Damaskas e bêc daêsam giŋga su, ma lau Israel-ŋga ŋatô sêkic yom bu sêŋsalê lêŋ bu sêndic inŋ ndu. ²⁴ Ma Saul ŋô yom dau ŋawaê. Tôm acsalô ti ôbwêc ŋac sêkêŋ lau sêtíp gatam malac-ŋga ŋapep bu sêkôc inŋ dôŋ ma sêndic inŋ ndu. ²⁵ Magoc lau naŋ s êlhac sêwhiŋ Saul ti sêŋkuc inŋ, naŋ sem inŋ sa bu lhö ndi. Têŋ ôbwêc daŋ sêkêŋ inŋ sip sambec atu daŋ, ma sêŋwhaŋ inŋ sip akêŋ gatam sauŋ daŋ yêc malac dau ŋatunbôm e gi sip nom ma kölhö gi.

Saul mbo Jerusalem

²⁶ Tinambu Saul mbu têtŋ Jerusalem gi, ma gauc gêm bu mbo whiŋ lau sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga naŋ sêmbö dinanŋ. Magoc ŋac sêkêŋ whiŋ dom bu inŋ gêm dau kwi su ma kêtŋ whiŋ Yisu, dec ŋac hoŋ sêtöc inŋ. ²⁷ Magoc Banabas wê inŋ sôc gi kalhac aposel ŋô-ŋga. Ma inŋ whê sa bu Pômdau hoc dau asê ma sôm yom têtŋ Saul yêc seŋ, ma tinambu inŋ kalhac ŋaŋga ma gêm mêtê pi Yisu ti atac pa su yêc malac Damaskas. ²⁸ Banabas ndê yom gêm malô lau Jerusalem-ŋga si ŋalôm, dec Saul mbo whiŋ ŋac, ma sôc sa yêc lhu, ma hoc yom asê pi Pômdau Yisu ti atac pa su eŋ. ²⁹ Inŋ sôm yom whiŋ lau Israel-ŋga ŋatô naŋ sêsôm awha Grik, ma kêsahê bu whê ŋac si gauc sa pi Yisu. Magoc ŋac sêtec inŋ ndê yom, ma bu sêndic inŋ ndu. ³⁰ Yom dau ŋawaê tap lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sa, dec sêkôc inŋ whiŋ ŋac sêsip malac Sisaria si, ma sêŋkiŋ inŋ têtŋ malac Tasis gi.

³¹ Têtŋ ŋasawa dinanŋ lau sêhu si kisa têtŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga siŋ. Ma lau sêkêŋ whiŋ-ŋga yêc gameŋ Judia ti Galili ma Samaria-ŋga sêndöc ti yom malô. Anötö kêtŋ Nalau Dabuŋ bu puc ŋac dôŋ ma nem ŋac sa. Ma sêsôc Pômdau ŋapu ti sêtoc inŋ sa, ma ŋac si toŋ kêsôwec tiatu ŋapaŋ.

Pita kôm ŋac bôliŋ daŋ ŋayham sa

³² Têtŋ têtŋ dinanŋ Pita kêsêlêŋ golom-golom malac ma gêm mêtê lau. Têtŋ bêc daŋ inŋ sôc malac Lida gi, bu ndic lau sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga kêsî. ³³ Yêc malac dau inŋ tap ŋac daŋ ŋaê Aenias sa. Inŋ ŋac bôliŋ ma yêc mbô ŋapaŋ gitôm yala 8 su. ³⁴ Ma Pita sôm têtŋ inŋ, “Aenias. Yisu Kilisi kôm am ŋayham sa. Tisa ma tip nem mbô sa.” Ma ŋagahô Aenias tisa kalhac. ³⁵ Ma têtŋ ndoc lau naŋ sêndöc malac Lida ti malac Saron sêlic bu inŋ ŋayham sa, dec ŋac hoŋ sem si ŋalôm kwi ma sêkêŋ whiŋ Pômdau.

Pita uŋ awê batê daŋ sa

³⁶ Têtŋ têtŋ dinanŋ awê kêtŋ whiŋ-ŋga daŋ ndöc malac Jopa. Inŋ ndê ŋaê Tabita, naŋ yêc lau Grik awha bu Dokas. Inŋ awê naŋ kôm mêtê ŋayham-ŋayham, ma gêm lau ŋalôm sawa sa ŋalêŋ daêsam. ³⁷ Magoc Dokas tap gêmbac atu sa e inŋ mbac ndu. Goc lau sêŋgwasîŋ inŋ ndê ŋamlanŋ ma sêkêŋ yêc andu ŋalôm ŋahô-ŋga daŋ. ³⁸ Malac Jopa dau yêc kêpiŋ malac Lida, ma têtŋ têtŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga yêc malac Jopa sêŋgô bu Pita mbo Lida, naŋ sêŋkiŋ ŋac lu sêtêŋ inŋ si, ma sêteŋ inŋ ŋaŋga bu mbu têtŋ Jopa whiŋ inŋ lu ndi. ³⁹ Pita whiŋ inŋ lu gi e hôc asê Jopa, ma sêwê inŋ pi andu ŋalôm ŋahô-ŋga dinanŋ gi. Lauwhê sawa daêsam sêmbö ti sêtaŋ Dokas. Ŋac sêŋgihi Pita ahuc ma sêtöc ŋakwê bambaliŋ ti ŋakwê ŋatô naŋ Dokas kêmasaŋ têtŋ ndoc inŋ mbo tali, naŋ têtŋ Pita. ⁴⁰ Goc inŋ kêtŋ ŋac hoŋ sêsa awê si, ma pôtŋ haduc ma teŋ mbec. Inŋ kac dau kwi bu lic awê batê dinanŋ, ma sôm, “Tabita, am tisa!” Ma awê dau tali sa e gêlic Pita, ma yêc dau sa meŋ ndöc. ⁴¹ Goc Pita kêm inŋ sip amba ma keŋ inŋ sa kalhac. Ma inŋ mbwêc lauwhê sawa dinanŋ ti lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋatô sêsôc sêmeŋ, ma tôc têtŋ ŋac bu awê dau mbo tali tiyham. ⁴² Ma gêtŋ dau ŋawaê tiapa yêc malac Jopa, e lau daêsam sêkêŋ whiŋ Pômdau. ⁴³ Ma Pita mbo Jopa bêc ŋatô, whiŋ ŋac daŋ ŋaê Saimon. Inŋ ŋac kôm gwelenŋ kêmasaŋ bôc ŋamlic-ŋga.

10

Anötö kêkin aŋela dan têt Konelias

¹ Yêc malac Sisaria ngac dan mbo, nan ndê ñaê Konelias. In ngac bata sin-nga nan yob lau sin-nga ton dan yêc lau sin Rom-nga si ton atu nan sêsam bu Itali Naton.* ² In ti ndê gôlôwac hon sêtoc Anötö sa ma sêsôc in ñapu ñapap. In ten mbec têt Anötö tòm bêc hon, ma kêñ ndê awa daêsam bu nem lau Israel-nga nan sêpônda dau, nan sa. ³ Têt bêc dan, acgatu gitôm 3 kilok telha-nga, nan Anötö têt gêt ñagatu dan têt in. In gatu gêtic Anötö ndê aŋela dan têt in men ma ta in bu, “Konelias!” ⁴ Goc Konelias tahê in ti têt dau atu, ma ndac, “Pômdau, bocke?” Ma aŋela dau sôm, “Mbec hon nan am ten, ti mwasin nan am kêñ têt lau ñalôm sawa, nan Anötö gêtic gitôm da ñayham nan in gauc gêm ñapan. ⁵ Kwahic dec in kêñ yom têt am bocdec bu. Êmkin lau ñatô sêtêt malac Jopa sêndi, bu sêkôc ngac dan ñaê Saimon mbu têt am men. Ngac dau ndê ñaê dan sêsam bu Pita. ⁶ In mbo whin in ndê wakanŋac dan ñaê Saimon, nan kôm gwelen bôt ñamlic-nga, ma in ndê andu kalhac gwêc dali.”

⁷ Aŋela sôm yom dau pacndê su, goc hu in sin. Dec Konelias ta in ndê ngac akin lu ma in ndê ngac sin-nga dan sêmên. Ngac sin-nga dau gêm in sa tòm bêc hon, ma in toc Anötö sa. ⁸ Konelias gic min têt ñac pi yom hon nan aŋela sôm têt in, goc kêkin ñac sêtêt malac Jopa si.

Pita gêtic gêt ñagatu dan

⁹ Galañsê ñac sêñsêlêt sêmbo sen ma têt ac kalhac lhu, nan sêsun sa malac atu Jopa. Têt têt dinan, Pita pi andu gi bu ten mbec. ¹⁰ In mbo e gêt yô in dec tac whin bu nen gêt. Lau sêmasan in ndê gêt sêmbo, ma Pita gatu kain dan sa. ¹¹ In gêtic undambê kac sa,

ma gêt gitôm po atu dan nan sêsô wac sip ñakêcsu hale, nan sêñwhan sip nom men yêc in aŋô-nga. ¹² Ma in gêtic bôt tidau-tidau ma gêt nan sêñsêlêt ña ñatac pu-nga, ti mbac lôlôc-nga sêmbo po dau ñalôm. ¹³ Goc awa dan sôm têt in bocdec bu, “Pita, tisa ndic ma nen.” ¹⁴ Magoc in ô yom ma sôm, “Pômdau, mba andô! Moses ndê yomsu gic yao gêt dau ma sôm bu in gêt ñadômbwi, ma bocdinan aô whanŋun gêm gauc sambuc.” ¹⁵ Dec awa dau sôm tiyham, “Anötö bu sôm bu gêt dan in ñawasi, dec am sôm bu gêt ñadômbwi dom.” ¹⁶ Gêt hon dinan hôt asê in tidim têt su, goc po dau pi undambê gi tiyham.

¹⁷ Têt ndoc dinan Pita ndê gauc sa bu in gêtic gêt ñagatu dan, goc in ndôc ma kôt gauc pi gêt dau ñahu. Têt ndoc dinan, lau nan Konelias kêkin, nan sêtap Saimon ndê andu sa, ma sêlhac andu dau ñagatam. ¹⁸ Ma sêta yom ma sêndac bu Saimon nan sêsam bu Pita, nan mbo andu dau, me mba. ¹⁹ Pita hê gauc pi gêt nan in gatu gêtic nan mbo, ma ñalau Dabun sôm têt in, “Saimon, lau têt sêñsalê am. ²⁰ Tisa ma sip nom ndi, ma whin ñac ndi. Hêgo daôm bu ñac lau gameñ apa-nga lec dom, bu aô daun kakin ñac sêmên.”

²¹ Goc Pita sip gi ma sôm têt lau dinan, “Ñamalac nan mac aŋsalê ambo, nan aô daun dec. Mac amen tu sake-nga?”

²² Ma ñac sêsôm, “Ngac bata sin-nga Konelias kêkin yac amen. In ngac gêtin toc Anötö sa-nga, ma lau Israel-nga hon nan sêmbo malac Sisaria, nan sêlic in ñayham. Aŋela dabun dan sôm têt in bu êñgalêm am sa têt in ndê andu ndi, bu am sôm yom ñatô têt in.”

²³ Pita ngô ñac si yom dinan su, goc kôt ñac sêsôc andu dau si bu sêmbo sêwhin in têt ôbwêc dinan.

Pita gêm mêtê têt Konelias ti ndê lau

* **10:1:** Lau Rom-nga si ngac bata nan yob lau sin-nga gitôm 100, nan sêsam yêc Yom Inglis bu ‘Centurion’ (Senturion). Konelias in senturion dan. Lau sin-nga gitôm 600 sêmbo Itali Naton ñalôm, ma sêsam ton atu gitôm Itali Naton yêc Yom Inglis bu ‘Regiment.’ Ma ñac sêkêt Regiment ñaton 10 sêpitigen sêti ton atu, nan sêsam bu ‘Legion’ (lau sin-nga gitôm 6,000).

Têñ galañsê Pita ti akêñ malac Jopa whiñ lau dau, ma lau sêkêñ whiñ-nga ñatô akêñ Jopa sêwhiñ ñac si. ²⁴ Bêc dañ tiyham sêhóc asê Sisaria. Konelias kên bata ñac, dec mbwêc in ndê dawai ti ndê silip hoñ sêkac sa sêpitigen. ²⁵ Têñ ndoc Pita bu sôc in ndê andu ndi, nañ Konelias têñ in gi, ma hu dau yêc in gahi-nga bu toc in sa. ²⁶ Magoc Pita sôm, “Am kôm bocdinañ dom! Tisa, bu aô dañ ñamalac ñambwa.” ²⁷ Inlu sem yomgalôm ma sêsôc andu dau si, ma Pita gêlic lau toñ atu sêndôc andu ñalôm. ²⁸ Dec in sôm têñ ñac, “Mac aňyalê bu yac lau Israel-nga mba yomsu gic yao yac bu andic ahê lau nañ lau Israel dom, ma ati ñacleñ ñac d om. Tigen Anötö tôc asê têñ aô bu wapu ñamalac dañ bu ñadômbwi me sac dom. ²⁹ Bocdinañ têñ ndoc mac aňkiñ lau bu sêngalêm aô sa, nañ aô gasôm yom dañ dom, ma gawhiñ ñac gameñ. Ma kwahic dec, gitôm bu mac asôm asê têñ aô, ñahu bocke dec mac aňgalêm aô sa gameñ?” ³⁰ Goc Konelias ô yom ma sôm, “Bêc hale su, aô gambo andu ti gateñ mbec têñ acgatu gitôm kwahic dec-nga, têñ 3 kilok telha-nga. Ma ñagahô ñamalac dañ ti ñakwê ñawasi atu hóc asê kalhac aô aňôn-nga. ³¹ Ma in sôm têñ aô bu, ‘Konelias, Anötö ñgô am nem mbec, ma gauc gêm mwasiñ nañ am kên têñ lau ñalôm sawa. ³² Kwahic dec êmkiñ lau ñatô sêtêñ malac Jopa sêndi, ma sêkôc ñgac dañ ñaê Saimon nañ sêsam bu Pita, nañ meñ. In ti ñacleñ in ndê wakanğac ñaê Saimon ma ndôc whiñ in. Ngac kêmasañ bôc ñamlic-nga dinañ ndê andu kalhac gwêc ñadali.’ ³³ Aô gangô su, goc ñagahô kakiñ lau ñatô sêtêñ am sêloc, ma ñayham bu am mweñ su. Kwahic dec yac hoñ dambo Anötö aňgô-nga, ma yac bu aňgô yom bocke nañ Pômdau gic atu am bu sôm têñ yac.”

³⁴ Goc Pita gic hu yom ma sôm, “Kwahic dec aô kayalê pi ñandô bu Anötö toc lau toñ dañ sa, hóc gêlêc toñ ñatô su dom. ³⁵ Yomandô! Lau akêñ lau ñatonñ nom-nga hoñ nañ sêtôc

in ma sêkôm mêtê ñayham ma solop, nañ in oc kôc ñac sa. ³⁶ Anötö kên ndê ñawaê ñayham têñ lau Israel, ma yom dau hêganôn Yisu Kilisi, nañ ti lau Israel ma lau gameñ apa-nga hoñ si Pômdau, ma whê lêñ nañ datap yom malô sa tu in-nga, nañ sa. Mac aňgô ñawaê dau su. ³⁷ Mac aňyalê gêñ hoñ nañ hóc asê gameñ Judia-nga, têñ ndoc Jon gêm mêtê ma kêku lau mbo Galili e meñ têñ dec. ³⁸ Anötö kên in ndê ñaclai atu ti Ñalau Dabuñ gêm Yisu Nasaret-nga ahuc, dec kêyalin in sa tu kôm gwelen-nga. Ma Anötö whiñ in, dec in gêm lau sa yêc gameñ daêsam, ma kôm lau hoñ nañ Sadañ ndê ñaclai kêgwiniñ ñac dôñ, nañ ñayham sa tiyham. ³⁹ Yac ambo awhiñ in, ma alic gêñ hoñ nañ in kôm yêc lau Israel si gameñ ma yêc Jerusalem. Ñac sic in ndu pi a, ⁴⁰ magoc têñ bêc titô-nga Anötö uñ in sa akêñ lau batê-nga, ma kôm bu lau daêsam sêlic in. ⁴¹ Lau hoñ sêlic in dom, magoc yac lau nañ añ ti anôm gêñ awhiñ Yisu têñ ndoc in tisa ma mbo whiñ yac tiyham, nañ Anötö kêyalin yac sa bu ahoc in ndê tisa ñawaê asê. ⁴² Ma Anötö gic atu yac bu anem mêtê lau, ma bu ahoc yom asê bu in kêyalin Yisu dau sa su, bu êñsahê lau tali ti lau batê hoñ têñ bêc ñambu-nga. ⁴³ Ma propet akwa hoñ bocdinañ sêhoc yom asê pi in. Ñac sêto bu lau hoñ nañ sêkêñ whiñ in, nañ Anötö oc suc ñac si sac kwi tu in ndê ñaê-nga.”

⁴⁴ Pita sôm yom dau mbo, ma Ñalau Dabuñ gêm lau hoñ nañ sêngô in ndê yom, nañ ahuc. ⁴⁵ Ma lau Israel-nga nañ sêkêñ whiñ Yisu ma sêmbô sêwhiñ Pita, nañ sêhêdaê ñandô bu sêlic Anötö kêmwasiñ lau nañ sêmbô lau Israel si toñ dom, nañ ña Ñalau Dabuñ. ⁴⁶ Bu ñac sêngô ñac lau dau sêsôm yom awha wakuc-nga ti sêmpin Anötö, tôm Ñalau Dabuñ hóc ñac awha sa. Dec Pita sôm têñ lau Israel-nga dinañ, ⁴⁷ “Anötö kên Ñalau Dabuñ têñ lau gameñ apa-nga dindec tôm in kên têñ yac lau Israel-nga. Bocdinañ ñayham bu ñac sêlin busaňgu.” ⁴⁸ Goc

in kên yatu bu sênku nac tu Yisu Kilisi ndê naê-nga. Ma tinambu lau dinañ sêndac Pita bu mbo whin nac tòm bêc natô.

11

Pita gic minj lau gameñ apa-nga si yom têt lau Jerusalem-nga

¹ Lau aposel ti lau sêkên whin Yisu-nga nañ sêmbo gameñ Judia-nga, nañ sêngô nawaê bu lau nañ Israel dom, nañ sêkôc Anötö ndê yom sa sêwhin. ² Magoc têt ndoc Pita hu Sisaria sin ma mbu têt Jerusalem gi, nañ lau natô sêsôm in. Nac lau Israel-nga nañ sêkên whin Pômdau, ma sêsap lau Israel-nga si sakin akwa ma pwac sêsê namlic natô su-nga dôn. Ma nac sêsôm Pita bocdec bu, ³ “Bocke am sôc lau nañ sênkuc yac neñ mêtê dasê namlic-nga dom, nañ si andu, ma gên gên whin nac?”

⁴ Dec Pita gic hu whê sa timala têt nac, gên hon nañ hóc asê in, ma sôm, ⁵ “Têt bêc dan aô gateñ mbec gambo malac Jopa, e gatun kain dan sa ma galic gên nagatu dan. Galic gên gitôm po atu dan, nañ sêsô wac sip nakêcsu hale, ma sênwhan sip akên undambê têt aô meñ. ⁶ Aô gatôc gwaniñ ma galic bôc nom-nga tidau-tidau, bôc salen-nga ti gên nañ sênsêlên na natac pu-nga, ma mbac lôlôc-nga. ⁷ Dinañ su, goc ganğô awha dan sôm têt aô bocdec bu, ‘Pita! Tisa ndic ma neñ.’ ⁸ Magoc aô gaô yom ma gasôm, ‘Pômdau, mba andô! Moses ndê yomsu gic yao gên dau ma sôm bu in gên nadômbwi, ma aô whansun gêm gauc sambuc.’ ⁹ Ma awha dau sa akên undambê tiyham ma sôm, ‘Anötö bu sôm bu gên dan in gên nawasi, dec am sôm bu nadômbwi dom.’ ¹⁰ Gên hon dinañ hóc asê aô tidim tö su, goc Pômdau kôc mbu pi undambê gi tiyham. ¹¹ Ma têt ndoc dinañ laungac tö sêhóc asê andu nañ aô gambo. Namalac dan kêkin nac sêtên aô sêmên akên malac Sisaria. ¹² Nalau Dabun sôm têt aô bu wahêgo daun tu nac lau gameñ apa-nga lec dom, ma kac aô bu wawhin

nac wandi, dec aô gawhin nac ga. Ma asidôwai 6 akên Jopa sêwhin yac si. Yac ahóc asê ma asôc namalac dau ndê andu a. ¹³ Ma in gic minj têt yac bu anjela dan hoc dau asê têt in yêc ndê andu, ma sôm yom têt in bocdec bu, ‘Êmkin lau sêtên malac Jopa sêndi ma sêkôc Saimon nañ sêsam bu Pita, nañ meñ. ¹⁴ In oc whê yom sa têt mac, pi lêt nañ am ti nem lau hon atap Anötö ndê mwasiñ nem mac si ambo tamli napan-nga sa.’

¹⁵ “Bocdinañ aô gac hu bu wasôm yom têt nac, ma têt ndoc dau dinañ Nalau Dabun gêm nac ahuc tòm in meñ pi yac têt namata-nga. ¹⁶ Ma têt dinañ aô gauc gêm Pômdau ndê yom bocdec bu, ‘Jon kêku lau na bu, tigen Anötö oc ênku mac na Nalau Dabun.’ ¹⁷ Lau dinañ sêkên whin Pômdau Yisu Kilisi tòm yac lau Israel-nga dakên whin, ma bocdinañ dec Anötö kêmwasiñ nac na Nalau Dabun tòm in kôm têt yac. Anötö dau ndê lêt dinañ, ma aô asa dec bu walhac ahuc?”

¹⁸ Lau Israel-nga dau sêngô Pita ndê yom dinañ e nac si yom mba, ma sêmpin Anötö ma sêsôm, “Kwahic dec yac tanjalê bu lau hon nañ sem dau kwi, nañ oc sêtap Anötö ndê mwasiñ sêndôc tali napan-nga sa. Yac lau Israel-nga, ma lau nañ sêmbo Israel si ton dom, nañ sêwhin.”

Lau sêkên whin Yisu yêc malac Antiok

¹⁹ Têt ndoc lau Israel-nga sic Steven ndu, nañ sic hu sêkên kisa lau sêkên whin-nga e nac si daêsam sêhu Jerusalem sin ma sêlhô têt têt. Natô sêtên gameñ Pionisia-nga ti nduc Saipras, ma natô sêtên malac Antiok si. Yêc gameñ bocke nañ sêhóc asê, nañ sêhoc nawaê nayham asê, magoc sêsôm têt lau Israel-nga tawasê. ²⁰ Magoc lau natô nañ sêhu Jerusalem sin, nañ si malachu Sairin ma nduc Saipras, nañ sêtên Antiok si, ma sic hu sêsôm nawaê nayham pi Pômdau Yisu têt lau Grik sêwhin lau Israel-nga yêc malac dinañ. ²¹ Ma Pômdau gêm mbec gwelen dau e lau

daésam nandô sem dau kwi ma sêkên whin Pômdau.

²² Tinambu lau Jerusalem-nga nan sêkên whin Yisu, nan sêngô gên dau nawaê, dec sênkin Banabas têt Antiok gi. ²³⁻²⁴ Banabas in ngac nayham nan Nalau Dabun gêm in ahuc ma kên whin nanga. Têt ndoc in hôc asê Antiok, nan gêlic bu lau daésam sêtap Anötö ndê mwasi sa ma sêkên whin Yisu. Dec in tac nayham atu, ma kêngilî nac bu sêsap Pômdau dô, ma sêkên whin in ti si nalôm sambuc. Ma têt ndoc dinan lau daésam sêngô Banabas ndê yom ma sêkên whin Pômdau.

²⁵ Malô goc Banabas têt malac atu Tasis gi ma kêsâlê Saul. ²⁶ In tap in sa su, goc kôc in sa, ma inlu sêmbu sêtên Antiok si. Ma inlu sêkôm gwelen yêc gôlôwac dabun nalôm, sêndôhôn lau daésam gitôm yala sambuc dan. Malac Antiok ti malac namata-nga nan lau sic hu sêsam lau sêkên whin-nga bu Kilisi ndê lau.

²⁷ Têt nasa dina propet natô akên Jerusalem sêsip Antiok si. ²⁸ Ma Nalau Dabun kac nac si ngac dan naê Agabus, dec tisa yêc lau sêkên whin-nga ango-nga, ma hoc yom asê bu tinambu tôbôm atu oc nem game nan lau Rom sem gôlin, nan ahuc sambuc. (Ma in ndê yom dau nandô sa têt ndoc Klaudias ti kin Rom-nga.) ²⁹ Tu dinan-nga lau nan sêkên whin Yisu sêkôc gauc pi lêt bu sênem asidôwai nan sêndôc game Judia-nga, nan sa. Nac tigen-tigen sic awa sa tôm Anötö kêmwasin nac, ³⁰ ma sêkên têt Banabas lu Saul bu sêkôc sa sêndi, ma sêkên têt lau sêkên whin-nga si lau bata nan sêmbu Jerusalem.

12

Lau sêkên whin-nga sêtap kisa atu sa

¹ Têt ndoc dinan Kin †Herod gauc gêm tidôn bu kên kisa lau sêkên whin-nga, ma kôc nac si lau natô dô. ² In gic atu in ndê lau sin, dec sic Jon ndê dôwa Jems ndu na bien bali. ³ In gêlic bu gên dinan kôm lau Israel-nga atac nayham sa, dec in sôm bu in ndê

lau sin-nga sêkôc Pita dô, têt têt lau Israel-nga sêlic om atu †Mwasi Bolom Yist Mba-nga. ⁴ Bocdina lau sin-nga sêkôc Pita dô ma sêkên in ndôc gapocwalô. Ma sêkên lau sin-nga ton hale sêyob in sêo dau sêo dau, ma ngac hale sêmbu ton tigen-tigen nalôm. Herod gauc gêm bu kên in ndôc dinan e lau Israel si Mwasi Bolom Yist Mba-nga ti †Pasowa-nga pacndê, goc kôc in sa ma êmatôc in yêc lau ango-nga. ⁵ Bocdina Pita ndôc gapocwalô, magoc lau sêkên whin-nga hon nan sêmbu Jerusalem, nan sêten mbec nanga tu in-nga têt Anötö.

Pômdau ndê anela gêm Pita sa

⁶ Têt ôbwêc dan Pita yêc bêt yêc gapocwalô, ma Herod kêmatin yom tidôn su bu êmatôc in têt lanês. Sêsô in amba dô, na sen lu, ma gi sêsô pi ngac sin-nga lu. Ma lau sin-nga natô sêlhac sêyob gatam. ⁷ Ma ngahô nambwa Pômdau ndê anela dan hôc asê, ma nawê pô gapocwalô nalôm. In ton Pita sip nabi e tali sa, ma sôm têt in, “Ngahô! Tisa!” Goc sen nan sêsô in amba dô, nan tigolon ma pen sip gi. ⁸ Ma anela sôm, “Êmasan daôm. Kic nem pin kap dô ma sôc nem atapa ti nakwê bali sa, goc êmkuc aô.” Pita kôm gitôm in sôm, ⁹ ma kêtuc anela dau. In gauc gêm bu gên nan anela kôm, nan gitôm mbê dan, ma kêtalê dom bu gên dau in gên nandô. ¹⁰ Inlu sênlêc ngac sin-nga lu nan sêyob andu dau e sêhôt asê gatam nan sa malac lôm. Gatam dau gêlêc dau su, ma sêsa awê si. Inlu sênsêlê sêsa sen dan, ma sep tigen anela hu in sin.

¹¹ Têt dinan Pita ndê gauc sa ma sôm têt dau, “Kwahic dec aô kayalê tidôn bu Pômdau kên in ndê anela bu êngaho aô su yêc Herod amba, bu gên nan lau Israel-nga gauc gêm bu sêkôm têt aô, nan oc nandô sa dom.” ¹² In kêtalê gên dau pi nandô, goc sa têt awê dan naê Maria ndê andu gi. Maria in Jon, †ngacsênom nan sêsam bu Mak, nan dinda. Ma têt ôbwêc dinan lau daésam sêkac sa sêmbu Maria ndê andu bu sêten mbec. ¹³ Pita hôc

asê ma kêmati gatam. Ma awê akin dan ñaê Roda sa gi bu lic asa kêmati gatam. ¹⁴In ñgô in awêa dec kêyalê bu Pita, dec tac ñayham sa atu ma kêlin gatam sin kêti mbu gi ma sôm têt lau bu, “Pita dê kalhac gatam!” ¹⁵Magoc ñac sêkêt whin dom, ma sêsôm têt in bu, “Am nem gauc kênsôt!” Goc in sôm yom pi Pita ñapan e ñac sêsôm, “Mboe in ndê ajele, me?” ¹⁶Sêkôt gauc dinan sêmbo, ma Pita gacgen kêmati gatam kalhac. Malô ma sêlêc gatam su têt in e sêlic in ma sêsô ñandô. ¹⁷Pita gic amba bu sênem dau dô, goc gic min yom pi ñalên nan Pômdau kôc in su yêc gapocwalô. Ma in sôm, “Mac andi ma asôm asê têt Jems ma asidôwai ñatô.” Goc in hu ñac sin ma sa gi.

¹⁸Têt bêbêc lau sin-nga nan sêyob gapocwalô sêlic bu Pita angô mba. Gêt dau gêli ñac ñalôm sa ñandô, ma ñac gauc gêm yom daêsam pi in bu oc mbo nde. ¹⁹Ma Herod ñgô ñawaê, dec kê lau sênsalê in e gimba. Goc in kêsau lau sin-nga nan sêyob Pita, ma gic atu bu sêndic ñac ndu.

Pômdau gic Herod ndu

Tinambu Herod hu gamen Judia-nga sin ma sa têt malac Sisaria gi bu mbo bêc ñatô. ²⁰Tôm ñasawa hic balin ñagec gi su, nan yom ñawapac ñatô yêc Herod ma lau malac Taya ma Saidon-nga ñalhu, dec in gêlic ñac sac. Magoc têt têt in mbo malac Sisaria, nan lau dau ñalôm tigen ma gauc gêm bu sêhê wamba in tiyham. Nahu bu ñac sêmbo Herod ndê gôlin ñapu ma lau gamen dinan-nga takwê Herod tôm yala hon, bu nem ñac sa ña gêt danen-nga ñatô. Tu dinan-nga sêmasan yom whin Blas-tus, ñac nan yob Herod ndê andu, ma semli in bu nem ñac awêa têt Herod. Ma sic ndoc bu sêmasan yom wamba-nga dau whin Herod.

²¹Têt bêc dau Herod sôc ndê ñakwê ti ñawasi kin-nga sa, goc ndôc ndê pôn ma sôm ndê yom daêsam asê têt lau malac lu dinan-nga. ²²Ñac sêngô su ma sêmbwêc, “Kec! Awêa din-dec ñamalac ñambwa ndê awêa dom,

anôtô dan ndê awêa.” ²³Herod ñgô ñac si yom dinan, dec toc dau sa kêlêc ma kê waê têt Anôtô dom. Ma tu dinan-nga Pômdau ndê ajele gic in ma kôm in gêmbac atu. Dombo sem in ahuc ma se in e mbac ndu.

²⁴Têt têt dinan ma kêsêlên men, nan lau sem mêtê ñapan e Anôtô ndê yom tiapa, ma lau daêsam sêkêt whin. ²⁵Banabas lu Saul sic bata si gwelen yêc malac Jerusalem, goc sêmbu sêtêt Antiok si. Ma sêkôt Jon, ñac nan sêsam in ndê ñaê dan bu Mak, nan whin inlu gi.

13

Sem mbec Banabas lu Saul bu sêkôm gwelen

¹Lau propet ti kêdôhôn-waga bocdec sêmbo m alac Antiok ma sêkôm gwelen yêc gôlôwac dabun ñalôm. Banabas lu Saimon nan sêsam bu Naiga, Lusias akêt malac Sairin, Saul ma Manaen (nan tiatu whin †Herod Antipas têt ndoc inlu sêmbo balê). ²Têt bêc dan ñac lau dau sêmbo sêwhin dau ma sêhu gêt danen-nga sin tu sêtoc Pômdau sa-nga. Ma Nalau Dabun sôm têt ñac bu, “Aô kayalin Banabas lu Saul sa bu sêkôm gwelen ñawaê ñayham-nga. Bocdinan anem mbec inlu ma ankin inlu sêsa sêndi ma sêkôm gwelen dau.” ³Lau dau sêngô su, goc sêhu gêt danen-nga sin ti sêtên mbec ñasawa dan tiyham, ma sêkêt amba sac Saul lu Banabas, ma sênkin inlu sêsa si.

Saul lu Banabas sêmbo nduc Saipras

⁴Ñalên dinan Nalau Dabun kêkin Saul lu Banabas, dec inlu sêtêt malac Selusia si, ma sêpi wan dan ma sêsa nduc Saipras si. ⁵Ñac sêsôc baô yêc malac Salamis, ma sêsôc lau Israel si lôm wê-nga yêc dindê, ma sem mêtê lau ti sêhoc Anôtô ndê yom asê. Ma Jon mbo whin inlu bu nem inlu sa.

⁶Tinambu sênsêlên ma sêhoc ñawaê ñayham asê yêc nduc Saipras ñagamen hon e sêhoc asê malac Papos. Yêc dinan sêtap propet tasan dan sa nan

kôm gwelenj mbectoma-nga whinj. Inj ngac Israel-nga danj ma inj ndê ñaê Ba-Jisas. ⁷ Inj gêm akinj ngac Rom-nga nanj gêm gôlinj nduc Saipras, nanj ndê ñaê Segias Polas. Gôlinjwaga dau inj ngac tigauc, dec kêgalêm Banabas lu Saul sa, bu inj tac whinj bu sêwhê Anötö ndê yom sa têtj inj. ⁸ Magoc Ba-Jisas kôm bu êngwiniñ ti kêtj kisa injlu, ma tac whinj bu kac gôlinjwaga dau kwi bu kêtj whinj Pômdau dom. (Ba-Jisas ndê ñaê danj Elimas, nanj danem kwi bu Mbectoma.) ⁹ Têtj ndoc dinañ Njalau Dabunj gêm Saul, nanj sêsam bu Pol ahuc, ma inj tahê Elimas ma sôm, ¹⁰ “Am Sadanj atu am! Am kêtj kisa lêtj gitêtj honj, ma sac ti mêtê tasanj gêm am ahuc. Am bu kôm Pômdau ndê lêtj solop êñsônj. ¹¹ Kwahic dec am oc êmsahê Pômdau ndê ñaclai. Am oc tampec sa ma tôm bêc ñatô am oc lic gameñ ti ac ñawê tiyham dom.” Ma ñagahô ñasec gêm ngac dau tandô ahuc, ma inj kêsêlêtj kêsâ ma kêsâlê ñamalac danj bu kêm inj amba ma wê inj. ¹² Segias Polas hêdaê tu Saul lu Banabas si yom pi Pômdau-nga, ma têtj ndoc inj gêlic gêtj nanj hôc asê Elimas, nanj inj kêtj whinj Yisu.

Pol gêm mêtê mbo Antiok

¹³ Pol lu Banabas ma Mak sêhu Papos sinj ma sêpi wanj danj, ma sêlac sêtêtj malac Pega nanj yêc gameñ Pampilia-nga si. Yêc gameñ dinañ Jon hu injlu sinj ma mbu têtj Jerusalem gi. ¹⁴ Goc injlu sêhu Pega sinj ma sêtêtj malac Antiok nanj yêc gameñ Pisidia-nga,* nanj si. Têtj bêc Sabat-nga sêsôc lau Israel si lôm wê-nga si, ma sêndôc sic. ¹⁵ Sêngô Anötö ndê yom nanj sêsam yêc Buku Yomsu-nga ti Propet si Buku, goc lau bata lôm wê-nga-nga sêkêtj yom têtj injlu ma sêsôm, “Asidôwa lu. Amlu nem yom bu yêc bu apuc lau dindec dôñ, dec asôm asê têtj yac.”

¹⁶ Goc Pol tisa kalhac, ma gic amba têtj lau bu sênem dau dôñ, goc sôm, “Mac lau Israel-nga ti mac lau apa nanj atoc Anötö sa. Anjô su nanj! ¹⁷ Yac

lau Israel-nga mba Anötö kêyalinj yac mba abanj sa. Ma tinjambu inj kôm ñac si wakuc nanj sêndôc gameñ Isip-nga, n anj sêti lau toñ atu. Ma têtj ndoc inj kôc ñac su yêc Isip, nanj kôm gêtj ti ñaclai atu daêsam. ¹⁸ Tinjambu ñac sêkôm mêtê wachuc daêsam tôm yala 40 nanj sêmbô gameñ sawa, magoc Anötö hu ñac sinj dom. ¹⁹ Tinjambu inj ku lau toñ 7 dulu yêc gameñ Kanan-nga, ma kêtj ñac si gameñ têtj lau Israel-nga sêwêkainj. ²⁰ Gêtj honj dinañ hôc asê yêc yala 450 ñalôm. Tinjambu inj kêtj lau sêmatôc yom-nga sêyob lau Israel-nga e meñ têtj propet Samuel ndê têm. ²¹ Têtj ndoc dinañ lau dau sêndac kinj danj bu nem gôlinj ñac, ma Anötö kêtj Saul, nanj ndê damba Kis akêtj Benjamin ndê toñ. Saul gêm gôlinj tôm yala 40, ²² goc Anötö kôc inj su ma kêtj Dawid ti kinj ô inj su. Ma inj sôm yom pi Dawid bocdec bu, ‘Aô galic Jessi ndê atu Dawid bu ngac nanj ndê ñalôm ti gauc tap anej atac whinj sa, ma oc kôm gêtj honj tôm aô atac whinj.’ ²³ Anötö kêyalinj ngac nem lau si-nga Yisu sa yêc Dawid dau ndê wakuc, tôm inj gic bata munj su, ma kêtj inj hôc asê Israel. ²⁴ Yisu gic hu ndê gwelenj su dom, ma Jon gêm mêtê têtj lau Israel-nga honj bu sênem si ñalôm kwi ma sêlinj busangu. ²⁵ Têtj ndoc Jon ndê gwelenj kêpiñ bu pacndê, nanj inj sôm têtj lau bu, ‘Mac gauc gêm bu aô asa? Ngac nanj Anötö gic bata bu ti mac nem Mesaya, nanj aô dom. Mba! Magoc inj oc meñ êñkuc aô. Inj ngac tiwaê ma aô ngac ñambwa, gitôm dom bu wati inj ndê ngac akinj tu wanjgapwêc inj ndê atapa ñawalô su-nga.’

²⁶ “O asidôwai. Mac lau Israel-nga nanj asa akêtj abanj Abraham, ti mac lau nanj ambo lau Israel si toñ dom magoc atoc Anötö sa. Nawaê dindec pi Anötö ndê lêtj nem lau si-nga, nanj inj kêtj gic waê yac honj. ²⁷ Lau Israel Jerusalem-nga ti ñac si lau bata sêsam propet akwa-kwa si yom asê

* **13:14:** Malac lu ñaê Antiok sêyêc. Danj yêc gameñ Siria-nga - alic Apo 13:1; ma 14:26. Ma danj yêc gameñ Pisidia-nga (alic map).

yêc ñac si lôm wê-nga tòm bêc Sabat-nga honj. Magoc têtj têtj Yisu hôc asê, nanj sênjalê dom bu inj Mesaya dau, ma sêkic yom bu sêndic inj ndu. Ñac sênjalê dom bu lêtj bocdinañ dec kôm yom nanj lau propet dau sêhoc asê pi Mesaya, nanj ñandô sa. ²⁸ Ñac sêtap yom giso danj sa pi Yisu tu bu sêndic inj ndu-nga lec dom, magoc sêndac Pailot bu ndic inj ndu. ²⁹ Ñac si lêtj dinañ dec kôm yom honj nanj sêto pi Yisu munj su, nanj ñandô sa. Pailot ndê lau sic Yisu ndu su, goc lau sêkôc inj su yêc a gicso ma sêkêtj inj ndê ñamlan yêc sêhô. ³⁰ Magoc Anötö unj inj sa akêtj lau batê-nga. ³¹ Ma tòm bêc daêsam inj mbo whinj lau nanj sênjêlêtj sêwhinj inj têtj ndoc inj gic hu ndê gwelen yêc Galili e lau sic inj ndu yêc Jerusalem. Ñac lau dau sêlic inj tisa su yomandô, madec sêsôm asê têtj lau honj. ³²⁻³³ Kwahic dec yac asôm ñawaê ñayham asê têtj mac bocdec bu, Anötö unj Yisu sa akêtj lau batê-nga. Ma bocdinañ dec yom nanj inj gic bata têtj abanj, nanj kwahic dec inj kôm ñandô sa têtj abanj si lau wakuc yac dec. Tòm yom nanj sêto yêc Wê tilu-nga yêc Buku Wê-nga bocdec bu, *‘Acsalô lec am ti aö neñ atunñac solop, ma aö gati am Damam.’* ³⁴ Anötö unj inj sa akêtj lau batê-nga bu inj ñamlac tibalê dom. Bu mba, dec oc tòm dom bu sêto yom bocdec bu, *‘Pwac dabun nanj aö kamatiñ gawhinj Dawid, nanj tidôn su, ma mac oc atap pwac dau ña-mwasinj sa.’* ³⁵ Ma yom dau Dawid to yêc bocdec, *‘Am oc hu nem Ngac Dabun sinj bu tibalê dom.’* ³⁶ Anjô su nanj! Dawid to yom dinañ hêganônj inj dau dom. Bu têtj ndoc Dawid gic bata gwelen nanj Anötö kêtj sip inj amba, nanj Dawid mbac ndu whinj lau têtj dinañ-nga, ma sênjuhunj inj whinj ndê apai. Ma inj ndê ñamlan tibalê su. ³⁷ Tigenj Yisu, nanj Anötö unj inj sa akêtj lau batê-nga, nanj ndê ñamlan tibalê dom.

³⁸ “Bocdinañ anej asidôwai hac, anjô. Aö tac whinj bu mac anyalê ñapep bu yom nanj yac ahoc asê têtj mac, nanj bu whê mac nem gauc sa

pi lêtj bu Anötö suc mac nem sac kwi tu Yisu-nga. ³⁹ Mac nem danj gitôm dom bu êñkuc yomsu honj nanj Moses to e Anötö lic inj bu ñamalac gitêtj. Mba andô! Tigenj kwahic dec lau nanj sêkêtj whinj Yisu, nanj Anötö gêlic ñac bu lau gitêtj tu inj-nga. ⁴⁰ Ayob daôm bu atec ñawaê ñayham dindec dom, tu bu yom nanj lau propet sêsôm, nanj ñandô sa pi mac dom. Yom dau bocdec:

⁴¹ Alic su nanj mac lau apu yom ti atanj bôlê-nga. Kwahic dec aö oc wakôm gêtj atu danj, nanj lau bu sêsôm asê têtj mac, dec oc akêtj whinj dom! Mac alic ti ahêdaêm, magoc oc andinam!” *[Hab 1:5]*

⁴² Pol gic bata inj ndê yom dinañ, ma injlu Banabas bu sêhu lôm wê-nga sinj sêsa awê sêndi. Ma lau sêndac injlu bu sêmbu sêmenj têtj Sabat ñambu-nga, ma sêsôm yom tiyham pi gêtj honj dinañ. ⁴³ Lau bata lôm wê-nga sêkêtj gôlôwac sêsa si su, ma lau daêsam sênkuc Pol lu Banabas. Lau ñatô ñac lau Israel-nga, ma lau ñatô ñac lau gameñ apa-nga nanj sênkuc lau Israel si sakinj sênem akinj Anötö-nga. Ma Pol lu Banabas sem yomgalôm sêwhinj ñac, ma sem la ñac bu takwê Anötö ndê mwasiñ tu bu puc ñac si sêkêtj whinj dôñ tòm bêc honj.

⁴⁴ Sabat danj tiyham hôc asê, ma lau daêsam andô sêkac dau sa bu sênjô Pômdau ndê yom. Kêpiñ bu lau malac-nga honj sêmenj sêpitigenj. ⁴⁵ Tigenj lau Israel-nga ñatô sêlic tonj atu dinañ ma sem lêmunj ñandô. Bocdinañ ñac atac ñandê ma sêsôm yom sac-sac daêsam bu sênjwiniñ Pol ti ndê yom. ⁴⁶ Magoc injlu Banabas sêlhac ti atac pa su ma sêô ñac si yom ma sêsôm, “Anötö kêtj alu bu asôm inj ndê yom asê têtj mac lau Israel-nga munj. Magoc mac atec inj ndê yom. Mac atec bu atap senj andöc tamli-nga sa, a? Tu dinañ-nga dec alu oc ahu mac sinj, ma atênj lau nanj lau Israel dom, nanj andi. ⁴⁷ Pômdau dau gic atu alu bu akôm bocdinañ, tòm yom nanj Aisaya to pi Anötö ndê ñgac akinj bocdec bu:

Aö wanjin am gitôm nawê bu têt lau nan lau Israel dom, nan ndi. Ma am oc sôm nawê nayham asê pi anej lêt wanem lau si-nga e tiapa yêc gamej honj.” [Ais 49:6]

⁴⁸ Lau gamej apa-nga dinanj sêngô yom dau, ma nac atac nayham sa ma sêtoc Pômdau ndê yom sa. Ma lau honj nanj Pômdau kêyalinj nac sa su bu sêtap senj sêndöc tali-nga sa, nanj sêkêj whinj.

⁴⁹ Ma Pômdau ndê yom gi tiapa gêm gamej honj dinanj ahuc. ⁵⁰ Magoc yêc malac dinanj lau Israel-nga natô sêngilí lau bata ti lauwhê tiwaê nanj sêmbo gôlôwac Israel-nga nalôm, ma sêkêj kisa Pol lu Banabas ma sêmasuc injlu su yêc nac si gamej. ⁵¹ Bocdinanj injlu sêtoj kop su yêc si gahi bu töt lau dau si giso asê, ma sêtêj malac Aikoniam si. ⁵² Ma Anötö kêj Njalau Dabunj gêm lau malac Antiok-nga nanj sêkêj whinj Yisu, nanj ahuc, ma sêmbo ti atac nayham njapanj.

14

Pol lu Banabas sem mêtê sêmbo malac Aikoniam

¹ Pol lu Banabas sêhóc asê malac Aikoniam, ma sênkuc si gêbôm ma sêsóc lau Israel si lôm wê-nga si. Ma yêc dinanj injlu sem mêtê nalêj nayham e lau daêsam sêkêj whinj Yisu, lau Israel-nga ma lau gamej apa-nga sêwhinj. ² Magoc lau Israel-nga nanj sêkóc injlu si yom sa ti sêkêj whinj dom, nanj sêngilí lau gamej apa-nga e sêlic lau sêkêj whinj-nga sac. ³ Tu dinanj-nga Pol lu Banabas sêmbo malac Aikoniam nasawa hic balinj, ma sêlhac njanga tu bu sêwhê Pômdau ndê yom sa-nga. Ma Pômdau kêj njac lai têt injlu bu sêkôm gêt dalô ti gêt atu-tu, tu bu punj yom nanj injlu sêhoc asê pi inj ndê mwasinj, nanj dôj. ⁴ Gêt dau kôm lau malac-nga sêwhê dau kóc, natô sêlhac sêwhinj lau Israel-nga, ma natô sêlhac sêwhinj aposel lu dinanj. ⁵ Têt dinanj lau Israel-nga ma lau gamej apa-nga nanj sêkêj kisa injlu, nanj sêkic yom sêwhinj nac si lau bata bu sêkôm injlu nayom ma sêtuc injlu na hoc ndu.

⁶⁻⁷ Tigenj injlu sêngô njapuc, ma bocdinanj dec sêlhö sêtêj gamej Likonia-nga si. Ma yêc gamej dinanj, injlu sêkôm gwelenj nawê nayham-nga yêc malac Listra ma malac Derbi ma yêc njagamej njamakê-nga.

Pol lu Banabas sêtêj malac Listra si

⁸ Yêc malac Listra ngac bôlinj danj mbo, nanj gahi lu-lu tibalê. Dinda kôc inj bocdinanj, ma inj kêsêlêj danj dom. ⁹ Têt bêt danj inj ndöc gamej nanj Pol gêm mêtê mbo, ma ngô inj ndê yom. Pol tahê inj e kêyalê bu inj kêj whinj Pômdau njanga tôm bu kôm inj nayham sa. ¹⁰ Dec Pol ta yom na awha atu ma sôm, “Tisa lhac!” Ma njagahô njambwa njac dau tisa ma kêsêlêj.

¹¹ Lau Likonia-nga sêlic gêt nanj Pol kôm, dec sêmbwêc yêc dau awha-nga ma sêsôm, “Kec, anötöi sem njamalac angô ma sêsip sêtêj yac sêmenj.” ¹² Ma sêhê naê Seus pi Banabas kêkuc nac si anötö njamata-nga ndê naê. Ma sêsam Pol bu Hermes, kêkuc nac si anötö apa danj naê, njahu bu inj njac sôm yom-nga. ¹³ Lau malac dinanj-nga si lôm tu sênem akinj nac si anötö apa Seus, nanj kalhac kêpinj malac dau njagatam. Ma anötö apa Seus ndê dabunjsiga danj, ti nac lau malac-nga atac whinj bu sêkêj gêt pi ya ti da têt Pol lu Banabas. Dec inj kôc makao gapoc natô ma gêt natô tu sêngôlôj makao ma sêkêj ti da-nga, ma nac honj sêkac dau sa sêmbo malac dau nasactô. ¹⁴ Magoc têt ndoc aposel lu sêngô gêt dinanj nawê, nanj sêkac si njakwê kic bu sêtóc asê bu sêlic gêt dau so sambuc. Ma sêsa njalhu si, ma sêmbwêc yom bocdec bu, ¹⁵ “Ei! Mac akôm inj dinanj tu ake-nga? Alu njamalac atôm mac, ma amenj bu asôm nawê nayham asê têt mac. Alu bu asôm têt mac bu ahu nem anötöi tasanj honj sinj ma anem daôm kwi ma anem akinj Anötö Tali Njadau, nanj kêmasanj undambê ti nom ma gwêc ti gêt honj. ¹⁶ Munj-nga inj kêj nasawa têt lau nom-nga honj bu sêkôm gêt tôm si atac whinj. ¹⁷ Magoc inj kêmwasinj lau nom-nga njapanj bu whê nac si gauc sa

pi in. In kêñ u gic akêñ umbon, dec mac nem ôm sem ñandô daêsam. In kêñ gêñ danen-nga daêsam têt mac, ti gêñ ñayham-ñayham tu bu kôm mac atac ñayham-nga.”¹⁸ Inlu sêwhê gêñ hon dinan sa têt lau dau, magoc lau ñatô si gauc sa dom, ma sêkôm ñannga bu sêkên da têt inlu.

¹⁹ Têt dinan lau Israel-nga ñatô nan sêmen akêñ malac Antiok ma Aikoniam, nan sêsôm yom daêsam têt lau e sêkac si ñalôm kwi ma sêlic Pol lu Banabas sac. Dec sêtuc Pol ña hoc e gauc gêm bu in mbac ndu su, goc sêhê in sa malac ñamakê gi.²⁰ Magoc lau sêkên whin Yisu-nga ñatô sêsa si sênghi in a huc, dec in tisa ma mbu sôc malac Listra gi. Ma ñagalan sê inlu Banabas sêlhô sêtên malac Derbi si.

Pol lu Banabas sêmbu sêtên Antiok si

²¹ Inlu sêsôm ñawaê ñayham asê yêc malac atu Derbi, e lau daêsam sêkên whin Pômdau. Tinambu inlu sêmbu si, ma sic lau sêkên whin-nga kêsi yêc malac Listra, Aikoniam, ma Antiok yêc gameñ Pisidia-nga.²² Sêpuc lau sêkên whin-nga dôn bu sêlhac ñannga ma sêhu si sêkên whin siñ dom. Sêsôm têt ñac bu, “Yac bu dambo Anötô ndê gôlin ñapu, nan in gêñ saun dom. Dalhac ñannga ma dahôc ñawapac dandic ñawaê.”²³ Ma yêc lau sêkên whin-nga ñaton hon nan inlu sic kêsi, nan Pol lu Banabas sênjaliñ lau bata sa bu sêyob ton tigen-tigen. Inlu sem mbec lau bata dau ma sêkên ñac sêsip Pômdau, nan ñac hon sêkên whin in, nan amba. Ma ñac hon sêhu gêñ danen-nga siñ tu bu sêten mbec-nga, ma sêndac Pômdau bu puc lau bata dau dôn.²⁴ Inlu sic gameñ Pisidia-nga kêsi su, goc sêtên gameñ Pampilia-nga si.²⁵ Yêc dinan sêhoc ñawaê ñayham asê yêc malac Pega, ma tinambu sêsa malac Atalia si.²⁶ Ma yêc Atalia sêpi wan dan, ma sêmbu sêtên malac Antiok nan yêc gameñ Siria-nga si. Mun-nga lau yêc malac d au sênjaliñ inlu sa ma sêten Anötô bu êmwasiñ inlu tu gwelen nan kwahic dec inlu sic

bata su-nga.²⁷ Sêhóc asê su goc sêkac lau sêkên whin-nga hon sa, ma sic miñ gêñ hon nan Anötô gêm inlu sa bu sêkôm. Ma sêsôm asê têt ñac bu kwahic dec Anötô gêlêc gatam su têt lau nan lau Israel dom, dec ñac si lau daêsam sêkên whin Yisu.²⁸ Ma inlu sêmbu sêwhin lau sêkên whin-nga yêc malac Antiok ñasawa baliñ.

15

Lau atu-tu sêkac sa sêmbu Jerusalem

¹ Lau sêkên whin-nga ñatô akêñ gameñ Judia-ñ ga sêhóc asê Antiok, ma sêndôhôn yom têt lau sêkên whin-nga nan lau Israel dom, nan bocdec bu, “Mac bu asê nem laungac si ñamlic ñatô su an kuc pwac nan Moses to yom pi, nan dom, dec oc tôm dom bu Anötô nem mac si.”² Tu yom dinan-nga dec kisa atu yêc Pol lu Banabas ma lau gameñ Judia-nga dinan ñasawa, ma sêsen dau ñapan pi yom dau. Bocdinañ lau sêkên whin-nga sênjaliñ Pol lu Banabas ma lau sêkên whin-nga ñatô sa, ma sênkiñ ñac bu sêpi Jerusalem sêndi ma sêngô lau aposel ti lau bata si gauc pi yom dau.³ Sênkiñ ñac si su, ma têt ndoc Pol ti lau dau sênsêlên sêmbu sen, nan sic miñ têt lau sêkên whin-nga yêc gameñ Pionisia ti Samaria-nga, pi ñac si gwelen têt lau nan lau Israel dom. Sêwhê sa bu lau apa daêsam sêkac si ñalôm kwi ma sêkên whin Pômdau. Ma yom dau kôm lau sêkên whin-nga hon atac ñayham atu.⁴ Ma têt ndoc sêhóc asê Jerusalem, nan lau sêkên whin-nga ti aposel ma lau bata sêkôc ñac sa. Ma inlu sic miñ gêñ hon nan Anötô gêm inlu sa bu sêkôm.

⁵ Têt dinan lau Palêsai ñatô nan sêkên whin Yisu, nan sêtisa ma sêsôm, “Yac gauc gêm tidôn bu dandic atu bu lau gameñ apa-nga nan sêkên whin Yisu, nan sêsê laungac si ñamlic ñatô su ma sêsôc Moses ndê yomsu ñapu.”

⁶ Goc sêkac lau aposel ti lau bata hon sa sêpitigen bu sêkôc gauc pi yom dau.

⁷ Sêsôm yom ñasawa baliñ su, goc Pita tisa ma sôm, “Asidôwai, gauc nem gêñ

nañ Anötö kôm têtj lau gameñ apa-nga ñatô, têtj têtj dê gi su. Mac aňyalê su bu inñ gêlic ñayham bu ñac sêñgô ñawaê ñayham sa aö dauñ whaňsuñ, ma sêkêñ whiñ. ⁸ Anötö nañ kêyalê ñamalac hoñ si ñalôm, nañ kêñ Nalau Dabuñ têtj ñac tôm inñ kêñ têtj yac, dec tôc asê bu inñ ndê mwasinñ gic ñac ñawaê whiñ. ⁹ Inñ kêmasañ ñac si ñalôm ñawasi sa tu ñac si sêkêñ whiñ-nga, gitôm inñ kôm têtj yac. Gêñ dau whê sa bu inñ gêlic yac hoñ bu lau kainñ tigenñ. ¹⁰ Magoc inñ kôc ñac sa tu sêñkuc Moses ndê yomsu-nga dom. Yomsu dau kêñ ñawapac têtj yac ti damañi, nañ datôm dom bu dahôc. Bocke dec mac bu akêñ ñawapac dau sac lau gameñ apa-nga nañ sêkêñ whiñ, nañ si bakêyac? Mac bu akôm bocdinañ dec oc aňsahê Anötö, ma mboe oc kôm inñ atac ñandê. Ma mac oc alhac inñ ndê lêtj nem lau si-nga ahuc. ¹¹ Magoc yac dakêñ whiñ bu Anötö gêm yac lau Israel-nga si tu mwasinñ nañ datap sa ñambwa yêc Pômdau Yisu-nga. Ma ñac lau dindê bocdinañ.”

¹² Ma têtj dinañ Banabas lu Pol sic miñ yom pi gêñ dalô ti gêñ atu-tu nañ Anötö gêm inñ sa bu sêkôm yêc lau gameñ apa-nga ñalôm. Ma lau hoñ nañ sêkac sa sêndôc, nañ sem dôñ ma sêkêñ danña inñ si yom. ¹³ Inñ si yom pacndê, goc Jems sôm yom asê bocdec bu, “Asidôwai, aňgô aneñ yom. ¹⁴ Pita whê sa têtj yac su pi gêñ nañ Anötö kôm bu kôc lau gameñ apa-nga ñatô sa sêti inñ ndê. ¹⁵ Gêñ dau kêkuc yom nañ propet danñ to munñ su bocdec bu:

¹⁶ Pômdau sôm, ‘Tiñambu aö oc wambu wameñ, ma wapuc Dawid ndê gôlinñ kin-nga dôñ tiyham. Dawid ndê gôlinñ dau kwahic dec tisac gitôm andu nañ tiakwa su, magoc aö oc wakwê sa tiyham. ¹⁷ Nalêñ dinañ dec wamasañ lêtj bu lau sêñsalê aö, ma sêtigasuc aö tiyham. Ma lau gameñ apa-nga nañ gahê aneñ ñaê pi ñac, nañ sêwhiñ.’ Pômdau, nañ oc kôm gêñ dau ñandô sa, nañ ndê yom dau dinañ. ¹⁸ Inñ

kêmasañ lêtj dau gwanañ su.”
[Amos 9:11-12]

¹⁹ Goc Jems sôm, “Bocdinañ aö gauc gêm bu lau gameñ apa-nga nañ sêkac si ñalôm kwi ma sêsôc Anötö ndê gôlinñ ñapu, nañ oc dakêñ ñawapac têtj ñac dom. ²⁰ Mba! Dato bapia têtj ñac, ma dakêñ puc ñac bu sêneñ gêñ danen-nga nañ lau sêkêñ ti da têtj anötöi gwam, nañ dom, bu gêñ dau ñadômbwi yêc Anötö aňgô-nga. Danem la ñac bu sêkôm mêtê mockain-nga dom, ma sêneñ bôc nañ sêkinñ ndu ma wata ti dac nañ dom. ²¹ Yom dau dinañ. Moses ndê yom, nañ oc sêñyalê su, ma bocdinañ dato yom pi dom. Bu lau sem mêtê pi Moses ndê yom yêc malac atu-tu hoñ gitôm yala daêsam su, ma sêsam inñ ndê buku yêc ñac si lôm wê-nga tôm bêc Sabat-nga hoñ.”

Sêto bapia têtj lau gameñ apa-nga

²² Têtj dinañ lau aposel ti lau bata, ma lau sêkêñ whiñ-nga hoñ si ñalôm tigenñ, bu sêñyaliñ ñac si lau ñatô sa, bu sêtêñ Antiok sêwhiñ Pol lu Banabas sêndi. Ñac s êñyaliñ lau sêkêñ whiñ-nga si ñgac bata lu sa, nañ Judas, nañ sêsam inñ ndê ñaê danñ bu Basabas, lu Sailas. ²³ Ma sêto bapia danñ bu inñ sêkôc tôhôn, nañ sôm yom bocdec bu:

Yac ato bapia dindêc têtj mac lau gameñ apa-nga nañ akêñ whiñ Pômdau, yêc malac Antiok ma gameñ Siria-nga ti Silisia-nga. Mac nem asidôwai yac lau aposel ti lau bata lec, akôm acsalô ñayham têtj mac.

²⁴ Yac atap sa bu yac mba lau ñatô sêhóc asê mac, ma sêkôm mac nem ñalôm ñawapac tu ñac si yom pi mêtê dasê laungac ñamlic-nga. Yac aňkinñ lau dau sêtêñ mac sêloc dom. ²⁵ Bocdinañ yac hoñ gauc gêm tidôn bu aňyaliñ lau ñatô sa ma aňkinñ ñac sêtêñ mac sêloc sêwhiñ yac mba silip ñayham lu, nañ Pol lu Banabas. ²⁶ Inñ sêkêñ dau sambuc bu sêhoc Pômdau Yisu Kilisi ndê ñawaê ñayham asê, ma sêtôc dau dom bu sêmbac ndu

tu in ndê ñaê-nga. ²⁷ Ma kwahic dec yac ankin Judas lu Sailas sêwhin inlu sêtêñ mac sêloc, bu sêpuc yom bapia dindec-nga dôñ. ²⁸ Yac bu akêñ ñawapac têtñ mac dom, tigen bu anem la mac. Ma yac akêñ whin bu Ñalau Dabuñ oc puc yac mba yom dau dôñ. Yom dau bocdec. ²⁹ Aneñ gêtñ danen-nga nan lau sêkêñ ti da têtñ anôtôi gwam, nan dom. Aneñ bôc nan sêkin ndu ma wata ti dac, nan dom. Ma akôm mêtê mockain-nga dom. Ayob daôm bu ambo ahê gêtñ dau, nan dec oc akôm mêtê ñayham. Yom dau dinañ. Acsalô ñayham têtñ mac hoñ.

³⁰ Sêto bapia dau su, goc sênkin lau dau sêtêñ Antiok si. Ma yêc dindê, ñac sêkac lau sêkêñ whin-nga sa, ma sêkêñ bapia dau têtñ ñac. ³¹ Lau sêkêñ whin-nga sêsam, dec puc ñac dôñ ma kôm ñac atac ñayham sa. ³² Judas lu Sailas dau propet lu, ma sêsôm yom ti sêkêñ gauc ñayham daêsam têtñ lau sêkêñ whin-nga, bu sêpuc ñac dôñ. ³³ Sêmbo sêwhin ñac bêc ñatô, goc lau sêkêñ whin-nga sem mbec inlu ña yom malô, ma sênkin inlu sêmbu sêtêñ gôlôwac dabuñ Jerusalem-nga, nan sênkin inlu sêmen, nan si tiyham. [³⁴ Magoc Sailas gauc gêm bu mbo malac Antiok.] ³⁵ Ma Pol lu Banabas sêmbo malac Antiok, ma inlu sêwhin lau daêsam, sêmbo ti sêndôhôn lau ma sêhoc Pômdau ndê yom asê.

Pol lu Banabas sêhu dau sinj

³⁶ Tinambu Pol sôm yom têtñ Banabas bocdec bu, “Aô gauc gêm bu hêclu dambu datêtñ malac hoñ nan mun-nga dahoc Pômdau ndê yom asê dambo, nan dandi. Dandic lau kêsî yêc dindê, ma dalic bu ñac sêmbo ñalên bocke.” ³⁷ Banabas tac whin bu sêkôc Jon nan sêsam in ndê ñaê dan bu Mak, nan whin inlu ndi. ³⁸ Magoc Pol gêlic gauc dau bu yham dom. Ñahu bu mun-nga Jon hu inlu ma inlu si gwelen sinj yêc gameñ Pampilia-nga. ³⁹ Tu yom dinañ-nga Pol lu Banabas sêsên dau e sêhu dau sinj. Banabas

kôc Mak ma inlu sêpi wan dan ma sêtêñ nduc Saipras si. ⁴⁰ Magoc Pol kêtalin Sailas sa bu êñsêlên whin in ndi. Asidôwai Antiok-nga sem mbec inlu ma sêten Pômdau bu puc inlu dôñ ña in ndê mwasiñ, ma tinambu inlu sêlhô si. ⁴¹ Ma inlu sic gameñ Siria ti Silisia-nga kêsî ma sêpuc lau sêkêñ whin-nga dôñ yêc gameñ dinañ.

16

Timoti kôm gwelen whin Pol lu Sailas

¹ Pol lu Sailas sêhóc asê malac Derbi, ma tinambu sêtêñ malac Listra si. Yêc malac dinañ ñac kêtñ whin-nga dan ñaê Timoti mbo. In dinda in awhê Israel-nga dan nan kêtñ whin Pômdau, ma Timoti damba in ñac Grik-nga. ² Lau sêkêñ whin-nga nan sêmbo malac Listra ma Aikoniam sêlic Timoti bu ñac ñayham ma sêmpin in. ³ Pol tac whin bu Timoti êñsêlên ti kôm gwelen whin in. Tigen in kêtalê bu lau Israel-nga hoñ nan sêmbo gameñ dinañ, nan sênjalê bu Timoti damba in ñac Grik-nga. Tu dinañ-nga in sê Timoti ndê ñamlic ñatô su. ⁴ Tinambu sêñsêlên sêlom-sêlom malac, ma sêhoc yom nan lau bata ti lau aposel sêmatin tidôn yêc Jerusalem, nan asê têtñ lau sêkêñ whin-nga bu sênkuc. ⁵ Ñalên dau dinañ Anôtô puc lau si sêkêñ whin dôñ yêc malac hoñ dinañ, ma tôm bêc hoñ lau sêkêñ whin-nga si toñ kêsôwec tiatu.

Pol yêc mbê pi ñac Masedonia-nga

⁶ Ñalau Dabuñ kalhac Pol ti lau nan sêwhin in ahuc, bu sênem mêtê yêc gameñ Esia-nga têtñ ñasawa dinañ dom. Bocdinañ dec ñac gacgen sêmbo gameñ Prigia ti Galesia-nga, ma sêkôm gwelen sêmbo dinañ. ⁷ Têtñ ndoc sêhóc asê gameñ Misia-nga ñabatin, ma bu sêsôc malac Bitinia sêndi, nan Yisu ndê Ñalau kalhac ñac ahuc tiyham. ⁸ Bocdinañ sêhóc gêlêc gameñ Misia-nga ma sêsip malac Troas si. ⁹ Têtñ ôbwêc dinañ Pol yêc mbê ma gêlic ñac dan akêñ gameñ Masedonia-nga men kalhac in

anğô-nga, ma ten in bocdec bu, “Têñ Masedonia mwen ma nem yac sa.”
 10 Pol yêc mbê dau su ma whê sa têñ yac* e anjalê bu Anötö mbwêc yac bu anem mêtê têñ lau Masedonia-nga. Bocdinañ dec yac anjahic daun bu atên lau dau andi.

Lidia kôc Pol ndê yom sa ma kêñ whiñ Yisu.

11 Yac api wan yêc Troas ma solop atên nduc Samotres a, ma ñagalañsê yac ahu nduc dau siñ ma asôc baô yêc malac Niapolis. 12 Goc yac anjahên atên malac Pilipai a a mbo bêc ñatô. Malac dau ti gameñ Masedonia-nga ña-malac atu, ma lau Rom-nga nañ sem gôliñ gameñ dau, nañ sêndôc malac dinañ.

13 Têñ Sabat dañ yac ahu malac dau siñ, ma asa atên bu dañ yêc malac dau ñamakê a. Yac gauc gêm bu mboe gameñ dinañ, in lau ñatô si gameñ sêten mbec-nga. Ma yac atap lauwhê ñatô sa, nañ sêkac sa sêmbo dindê, dec andôc sic ma ac hu asôm yom têñ ñac. 14 Lauwhê nañ sêngô yom dau, nañ si dañ in Lidia. In awhê tidulu po ñadalô-nga, nañ meñ akên malac Tayatira, ma in awhê toc Anötö sa-nga. Têñ ndoc in ngô Pol ndê yom, nañ Pômdau kac in ndê ñalôm bu kôc yom dau sa ma kêñ whiñ Yisu. 15 Dec Lidia ti lau hon nañ sêndôc in ndê andu nañ sêliñ sanju. Ma tiñambu in sôm têñ yac, “Mac bu alic aô gitôm awhê nañ kêñ whiñ Pômdau, dec amen ambo anen andu.” Ma in piñkap yac ñapan e yac awhiñ in a.

Pol lu Sailas sêndôc gapocwalô

16 Têñ ndoc dañ yac bu atên gameñ nañ lau sêten mbec sêmbo, nañ andi, ma awhê dañ meñ tap yac sa. In awhê akiñ ñambwa dañ, ma ñalau dañ mbo whiñ in ma hoc yom asê pi gên nañ oc meñ sa tiñambu. Lau daêsam êlêmê sêten in si, bu in whê yom sa pi

gên nañ oc hôc asê ñac têñ têm ñambu-nga. Ma awhê dau ndê ñadaui sêtap awa atu sa tu in-nga. 17 Têñ têm dinañ yac anjahên awhiñ Pol, ma awhê dau kêkuc yac ma mbwêc bocdec bu, “Lau dindec sem akiñ Anötö Ñawasi ti Ñaclai Ñadau, ma sêwhê yom sa pi lêt Anötö nem mac si andôc tamli ñapan-nga.” 18 Tôm bêc daêsam in kôm bocdinañ e mbô Pol ñalôm sa. Goc in kac dau kwi ma sôm têñ ñalau bu, “Tu Yisu Kilisi ndê ñaê-nga, dec wandic atu am bu sa yêc awhê dinañ.” Ma ñagahô en ñalau hu awhê dau siñ.

19 Têñ ndoc dinañ awhê dau ndê ñadaui sênjalê bu ñac si lêt sêkôc awa-nga pacndê. Dec sêlô Pol lu Sailas dôñ ma sêhê inlu sa sêsôc malac lôm sêten lau atu-tu si. 20 Sêkên inlu sêlhac lau sêmatôc yom-nga si anğô-nga, ma sêsôm, “Ngac lu dindec inlu ngac Israel-nga. Ma sêmen bu sêli lau malac-nga si ñalôm sa. 21 Bu inlu sêkac lau bu sêñkuc mêtê ñatô nañ yac lau Rom-nga bu tanjuc, dec oc so yac neñ ñagôliñ.” 22 Awhê akiñ dau ndê ñadaui sêngôliñ yom dinañ pi Pol lu Sailas, ma lau malac-nga sêpuc yom dau dôñ. Bocdinañ lau sêmatôc yom-nga sêkên yatu bu sêkac inlu si ñakwê su ma sêhi inlu ña sö. 23 Sêhi inlu ña sö sac andô, goc sêkên inlu sêndôc gapocwalô. Ma sêsôm yom ñanga têñ ngac nañ yob gapocwalô bu yob inlu ñapep. 24 In ngô yom dau su dec kêñ inlu sêndôc ñalôm dañ, nañ yêc andu gapocwalô-nga dau ña-ñalôm andô. Ma in sô inlu gahi dôñ gêm damiñ a.

25 Timaniñhu Pol lu Sailas sêten mbec ti sem wê sêmpiñ Anötö, ma lau gapocwalô-nga ñatô sêkên danja inlu. 26 Sem wê sêmbo ma t iyhò atu gêm dec andu gapocwalô-nga wiwic sa. Ma gatam gapocwalô-nga hon sêlêc dau su, ma sen gapocwalô-nga suc yêc lau hon. 27 Têñ têm dinañ ngac yob gapocwalô-nga tali sa ma gêlic bu gatam hon kac sa su. In gauc

* 16:10: Yêc ñabatiñ 10 Luk to yom ‘yac,’ dec tôc asê bu in dau mbo whiñ Pol têñ ndoc dinañ e tôm ndoc sêten malac Pilipai si - yêc ñabatiñ 19 in to ‘yac’ tiyham dom. In kôm ñalên tigen yêc Apo 20:5–21:18; ma 27:1–28:16.

gêm bu lau honj oc sêlhö si su, dec púc inj ndê bienj baliñ sa bu kuñj dau ndu. ²⁸ Magoc Pol mbwêc, “Kôm daôm ñayom dom. Yac honj kelec ambo!” ²⁹ Goc ñadau sôm bu lau sêtuñ ya sa sêmenj, ma sôc gapocwalô gi. Inj hu dau sip nom yêc Pol lu Sailas gahi-ñga, ma töc dau ti kêtitec ñandô. ³⁰ Malô goc inj wê injlu sêsa awê si ma ndac injlu, “O ñgac atu lu. Aô wakôm sake bu watap señ wandöc tanli-ñga sa?” ³¹ Ma injlu sêo yom ma sêsôm, “Kêñ whiñ Pômdau Yisu, dec am oc tap Anötö ndê mwasinj nem am si-ñga sa. Am ti am nem lau honj nañ ambo nem andu, nañ asa lêñ tigenj dinañ.” ³²⁻³³ Têñ ôbwêc dinañ ñgac yob andu gapocwalô-ñga kôc injlu ma kêgwasinj injlu gamboc. Ma injlu sêwhê Pômdau ndê yom sa têñ inj ti lau honj nañ sêmbu inj ndê andu. Ma inj ti ndê lau honj sêlinj sanju. ³⁴ Tiñambu inj kôc injlu sêsôc inj ndê andu si ma kêñ gêñ danen-ñga injlu señ. Inj tac ñayham atu bu inj ti ndê lau honj kwahic dec sêkêñ whiñ Anötö.

³⁵ T êñ galañsê bêbêc lau sêmatôc yom-ñga sêñkinj lau siñ-ñga ñatô sêtên ñgac yob gapocwalô-ñga si, bu sêsôm têñ inj bu êñgapwêc Pol lu Sailas su. ³⁶ ñgac nañ yob andu gapocwalô-ñga ñgô yom dau, goc sôm têñ Pol, “Lau sêmatôc yom-ñga sêkêñ yom menj bu wangapwêc amlu Sailas su yêc gapocwalô. Bocdinañ amlu alhö andi ti yom malô.” ³⁷ Magoc Pol sôm têñ lau s inj-ñga dinañ, “Alu ñgac Israel-ñga, magoc alu ñgac Rom-ñga† awhiñ. Sêmatôc alu mba yom ñapep dom, ma sic alu yêc lau honj anjô-ñga e sêkêñ alu andöc dec. Ma bocke dec ñac bu sêhu alu siñ gelec alhö andi? Mba! ñac dau sêmenj ma sêwê alu asa andi.”

³⁸ Lau siñ-ñga dinañ sêmbu si ma sic miñ yom dau têñ lau sêmatôc yom-ñga. ñac sêñgô bu Pol lu Sailas injlu ñgac Rom-ñga sêtôm ñac, dec ñac sêtöc dau atu. ³⁹ Goc ñac sêtênj gapocwalô

si ma sêkôm bu sênem malô injlu si ñalôm. Sêkôc injlu su yêc andu gapocwalô-ñga, ma sêwê injlu sêsa si. Ma sêndac injlu bu sêhu malac dau siñ. ⁴⁰ Têñ ndoc Pol lu Sailas sêhu gapocwalô siñ, nañ injlu sêtênj Lidia ndê andu si. Sêkac lau sêkêñ whiñ-ñga honj sa, ma sêsôm yom ñayham daêsam tu sêpuc ñac dôn-ñga. Ma tiñambu sêhu ñac siñ.

17

Lau sêkêñ kisa Pol lu Sailas yêc Tesalonika

¹ Injlu sêñsêlênj si sêsa señ têñ malac Ampipolis ma Apolonia, ma gacgenj si e sêhóc asê Tesalonika. Yêc malac dinañ lau Israel si lôm wê-ñga danj kalhac. ² Pol kêkuc inj ndê mêtê, ma têñ Sabat sôc lôm wê-ñga dau gi. Ma gitôm Sabat tö inj gêm yomgalôm whiñ lau yêc dindê, bu whê ñac si gauc sa pi Anötö ndê yom daêsam nañ sêto yêc muñ su nañ. ³ Inj whê sa ma töc asê bu Mesaya gic waê bu hóc ñandê e mbac ndu, ma tisa akêñ lau batê-ñga ma mbo tali tiyham. Dec inj sôm têñ ñac, “Kwahic dec aô wasôm têñ mac bu Yisu inj Mesaya dau. Yom ñandô!” ⁴ Lau Israel-ñga ñatô sêkêñ whiñ ma sêlhac sêwhiñ Pol lu Sailas. Ma lau Grik-ñga daêsam nañ sêtoc Anötö sa, nañ sêkêñ whiñ, ma lauwê tiwaê daêsam bocdinañ.

⁵ Magoc lau Israel-ñga ñatô sem lêmuj Pol lu Sailas, dec sêsôc malac lôm si, ma sêkac lau sac ñatô sa sêpitigenj, ma sêñgilí ñac tu bu sêndic hu kisa. ñac sêñyalê bu Pol lu Sailas sêyêc Jason ndê andu, dec sênti sêtênj andu dau si, bu sêhê injlu sêsa sêmenj. ⁶ Magoc sêtap injlu sa dom, ma bocdinañ sêkôc Jason ti lau sêkêñ whiñ-ñga ñatô ma sêkêñ ñac sêlhac lau bata malac-ñga anjô-ñga. Ma sêsôm ña awaha atu, “Lau nañ sêli lau ñalôm sa yêc gamenj honj, nañ kwahic dec sêmenj sêkôm yêc yac neñ malac. ⁷ Ma

† **16:37:** Yom dau ñahu sêsôm yêc Yom Inglis bu ‘citizenship.’ Pol whê injlu Sailas sa bu citizen Israel-ñga, ma citizen Rom-ñga whiñ. Lau Rom si ñagôlinj danj kêñ yao bu sêhi citizen Rom-ñga dom, bocdinañ gêñ nañ sêkôm têñ injlu Sailas, nañ gêñ so. Alic yom ñatô yêc Apo 22:25-29.

Jason, ngac dindec, in kôc nac sa sêmbô in ndê andu. Nac sêsôc †Sisa ndê ngôlinj napa dom, ma nac honj sêsôm bu kinj danj tiyham mbo, nanj ndê nêê Yisu.”⁸ Lau bata ti lau tonj dinanj ma lau malac-nga honj sêngô yom dinanj e gêli nac si njalôm sa nandô.⁹ Goc sêsôm bu Jason ti inj ndê lau sênemlhi dau su yêc gapocwalô. Semlhi su goc sêkênj nac sêlhô si.

Pol lu Sailas sêtêj malac Berea si

¹⁰ Lau sêkênj whinj-nga yêc Tesalonika sêhônj e nasec sa su, goc sêkinj Pol lu Sailas sêlhô sêtêj malac Berea si. Sêhônj asê su sêmbô malac dinanj, ma sêsôc lau Israel si lôm wê-nga si ma sem mêtê.¹¹ Lau Berea-nga nac lau si mêtê nayham hóc gêlêc lau Tesalonika-nga si mêtê. Sêkênj danga napep têtj Pol lu Sailas si yom pi Yisu, ma sêkôc sa ti atac whinj. Ma tòm bêc honj sem dôhônj yom dau whinj Anötö ndê yom nanj sêto munj su yêc nanj. Nac bu sênjalê injlu si yom bu yom nandô me mba.¹² Ma lau Israel-nga daêsam sêkênj whinj Yisu, ma yêc lau Grik-nga, lauwhê tiwaê ma laungac daêsam sêkênj whinj bocdinanj.

¹³ Malô goc lau Israel-nga yêc malac Tesalonika sêngô nawaê bu Pol gêm Anötö ndê mêtê têtj lau mbo Berea. Dec nac sêtêj Berea si, bu sêli lau njalôm sa bu sêkênj kisa Pol lu Sailas.¹⁴ Tu dinanj-nga lau sêkênj whinj-nga sêkinj Pol kôlhô têtj malac danj yêc gamej gwêc-nga gi. Magoc Sailas lu Timoti gacgenj sêmbô malac Berea.¹⁵ Lau nanj sêhonj Pol ma sêsa senj sêwhinj inj, nanj sêkôc inj sêsip malac Atens si. Goc Pol kêkinj nac sêmbu si, ma sôm bu sêkênj yom têtj Sailas lu Timoti bu sêtêj inj sêmenj njagahô.

Pol gêm mêtê yêc Atens

¹⁶ Pol hônj injlu mbo Atens, ma gêlic anötöi gwam daêsam sêlhac malac lôm, dec kôm inj njalôm nawapac.¹⁷ Bocdinanj inj sôc lôm wê-nga gi ma gêm yomgalôm whinj lau Israel ti lau Grik-nga nanj sêtoc Anötö sa. Ma tòm bêc honj inj sôc malac lôm gi tap lau

natô sa, ma whê Anötö ndê yom sa têtj nac bocdinanj.¹⁸ Yêc Atens lau natô sêmbô, nanj êlême sem yomgalôm pi gêtj honj nahu sêwhinj dau. Sêsam nac bu lau Epikuria ma lau Stoik. Têtj ndoc nac si lau natô sêngô Pol sôm nawaê nayham asê pi Yisu, ma pi lêtj datisa akêtj lau batê-nga, nanj nac sic hu sêsenj inj ndê gauc ti yom natô. Lau natô sêsôm, “Ngac dindec sôm yom daêsam napanj, nahu bocke?” Ma natô sêsôm, “Mboe inj bu nem yac nejn gauc kwi tu bu dakêtj whinj anötöi apang-nga.”¹⁹ Bocdinanj dec sêwê inj sêtêj gamej nanj sêsam bu Areopagas, gamej nanj lau nanj sêkip gêtj nahu sang-nga êlême sêkac sa sêmbô. Nac sêkênj Pol kalhac lau Areopagas-nga angô-nga, ma sêndac inj bocdec bu, “Gitôm bu am whê yom wakuc nanj am kêdôhônj têtj lau, nanj sa têtj yac?”²⁰ Yac angô am nem yom tòm yom wakuc andô danj, ma yac bu anyalê yom dau nahu.”²¹ Lau Atens ti lau apa honj nanj sêndöc malac dinanj, nanj sêmbô tu sêngô yom ti sênem yomgalôm napanj pi gauc wakuc bocke nanj hóc asê nac-nga. Nac si gwelenj danj mba. Tu dinanj-nga dec nac bu sêngô Pol ndê yom.

²² Ma Pol tisa kalhac lau angô-nga yêc Areopagas, ma sôm, “O mac lau Atens-nga. Aô kayalê bu mac akôm gêtj daêsam tu bu anem akinj anötöi nom-nga.”²³ Bu aô kasêlêj ti gatôc gwanijn gêtj honj nanj mac amasanj tu anem akinj mac nem anötöi-nga. Ma aô gatap alta danj sa, nanj mac ato yom pi bocdec bu, ‘Anötö nanj yac tam gauc, nanj ndê alta.’ Anötö nanj mac am akinj magoc am gauc inj, nanj kwahic dec aô oc wawhê inj sa têtj mac.²⁴ Inj Anötö, nanj kêj nom ti gêtj honj, ma inj undambê ti nom njadau. Ma bocdinanj inj ndöc lôm dabunj nanj namalac amba sêmasanj, nanj dom.²⁵ Ma gêtj nanj namalac sêmasanj, nanj oc nem inj sa njalêj bocke? Bu inj pônja gêtj danj dom. Ma inj dau kêj wayahô têtj namalac bu sêmbô tali ma kêj gêtj honj boc-

dinanj. ²⁶ Inj kênj ñamalac ñamata-nga mbo nom e kwahic dec lau titonj-titonj honj sêsa akênj ñgac tigenj dinanj, ma sem nom ñagamenj sambob ahuc. Lau titonj-titonj honj si gamenj ñabatinj, nanj Anötö këyalinj sa gwananj su, ma têm bu lau tonj tigenj-tigenj si ñaclai tiatu ma tisaunj, nanj këmatinj tidônj gwananj su bocdinanj. ²⁷ Anötö kôm gênj honj dinanj tu bu lau sêlic, ma sênjsalê inj e sêtap inj sa. Magoc inj mbo balinj ténj yac lau tigenj-tigenj dom. ²⁸ Tôm yom ñagauc danj nanj mac daôm nem ñgac danj to munj su, nanj sôm, ‘Tu Anötö ndê ñaclai-nga dec yac dambo tanjli ma tanjsêlênj, ma yac neñ ñahu yêc sip inj-nga.’ Ma mac nem ñgac danj tiyham to yom ñagauc danj bocdec bu, ‘Yac dati inj ndê balêkoc.’ ²⁹ Yac dati inj ndê balêkoc ma bocdinanj yac bu gauc nem bu inj gitôm gol me silba me hoc me ñagatu danj, nanj ñamalac sêmasanj tôm ñac si gauc, nanj dec yac gauc gêm yom so pi inj. ³⁰ Munj-nga lau daêsam gauc gêm yom bocdinanj, bu sênjyalê Anötö dom. Magoc inj kênj ñagêyô ténj ñac dom. Tigenj kwahic dec inj gic atu bu lau honj sênem dau kwi. ³¹ Bu inj këyalinj bêc danj sa bu êmatôc lau nom-nga honj, ma inj oc kôm gênj dau ênkuc inj ndê lénj gitênj. Ma inj k êyalinj ñgac danj sa bu kôm gwelenj dau. Inj unj ñgac dau sa akênj lau batê-nga, dec tôc gênj dau tiawê ténj lau honj sêlic.”

³² Ténj ndoc sênjgô Pol ndê yom pi lau sêtisa akênj lau batê-nga, nanj lau ñatô sêpu inj. Magoc lau ñatô sêsôm, “Yac bu anjô am nem yom pi gênj dinanj tiyham.” ³³ Ma ténj dinanj Pol tisa ma hu lau nanj sêndöc Areopagas, nanj sinj. ³⁴ Lau ñatô sênjkuc Pol ma sêkênj whinj Yisu. Nac si danj inj Dionisias, nanj munj-nga ndöc whinj lau nanj sêkac sa yêc Areopagas. Ma awhê danj ñaê Damaris ma lau ñatô sêkênj whinj bocdinanj.

18

Pol mbo malac Korin

¹ Tinjambu Pol hu Atens sinj ma ténj malac Korin gi. ² Yêc dinanj inj

tap ñgac Israel-nga danj sa, nanj ndê ñaê Akwila. Inj dinda kôc inj yêc gamenj Pontus-nga, ma munj-nga injlu ndê awhê Prisila sêndöc malac Rom yêc gamenj Itali-nga. Magoc tinjambu Kinj Klaudias kênj yatu bu lau Israel-nga honj sêhu malac Rom sinj, dec injlu Prisila sêlhö si sêmbo malac Korin. Ténj ndoc Pol hóc asê, nanj gi gêlic injlu. ³ Akwila lu Prisila i ñlu awhê lu ñgac sêkôc bôc ñamlic ma po ma sêsi pitigenj tu sêmasanj bac-nga. Pol këyalê gwelenj dau tidônj whinj, bocdinanj dec mbo whinj injlu, ma sêkôm gwelenj sêwhinj dau. ⁴ Pol tac whinj bu lau I srael ma lau Grik nanj sêmbo Korin sêkênj whinj Pômdau, dec tôm bêc Sabat-nga honj sôc lôm wê-nga gi, ma gêm yomgalôm whinj ñac.

⁵ Ténj ndoc Sailas lu Timoti sêmenj akênj gamenj Masedonia-nga, nanj Pol kênj dau sambuc tu gwelenj nem mêtê lau-nga. Inj hoc yom asê ténj lau Israel-nga ma sôm ténj ñac bu Yisu inj Mesaya dau. ⁶ Magoc lau Israel-nga sêkênj whinj Pol ndê yom dom, ma sêli awaha sa ténj inj. Bocdinanj inj kégolonj kop su yêc ndê ñakwê bu tôc ñac si giso asê, ma sôm, “Mac atec Anötö ndê yom, dec awêkainj daôm nem ñagêyô. Aô dom. Kwahic dec wahu mac lau Israel-nga sinj, ma wakôm gwelenj ténj lau nanj lau Israel dom.” ⁷ Goc Pol hu lôm wê-nga sinj, ma sa gi mbo Titius Justus ndê andu. Inj ñgac gamenj apa-nga nanj gêm akinj Anötö, ma inj ndê andu kalhac kênj lôm wê-nga. ⁸ Ma ñgac bata lôm wê-nga danj ñaê Krispas, ti lau honj nanj sêmbo inj ndê andu, nanj sêkênj whinj Pômdau. Ma lau Korin-nga daêsam nanj sênjgô Pol ndê yom, nanj sêkênj whinj Yisu ma sêlinj sanju.

⁹ Ténj ôbwêc danj Pol yêc mbê, ma gêlic Pômdau sôm yom ténj inj bocdec bu, “Tôc daôm dom. Sôm anenj yom asê ñapanj, ma nem daôm dôñ dom. ¹⁰ Bu aô gambo gawhinj am, ma oc tôm dom bu lau danj sêkênj sac am. Bu yêc malac dindec, anenj lau daêsam sêmbo.” ¹¹ Bocdinanj Pol mbo Korin tôm yala tigenj ma ayô 6, ma kêdôhônj Anötö ndê yom ténj lau.

12 Têñ ndoc nañ Galio gêm gôlin gameñ Akaya-nga, nañ lau Israel-nga nañ sêndöc malac Korin, nañ sêkêñ si ñalôm pitigeñ bu sêkêñ kisa Pol. Ma sêkêñ in kalhac Galio aŋgô-nga bu êmatôc in ndê yom. 13 Ma ñac sêsôm, “Ñgac dindec kêdôhôn lau bu sênem akiñ Anötö ña lêt nañ so yac mba yomsu.” 14 Pol kac awha sa bu sôm yom, m agoc Galio dau ô lau Israel si yom ma sôm, “O mac lau Israel-nga! Mac nem yom dec bu hêganôn sac atu dañ, me gêñ nañ so ñagôlin Rom-nga, dec wañgô. 15 Magoc yom nañ mac asôm pi ñgac dindec, nañ hêganôn mac daôm nem yom ti ñaê ñatô ma yomsu Israel-nga. Bocdinañ mac daôm amasañ. Aö oc wamatôc yom kaiñ dinañ dom.” 16 Dec in soc ñac su yêc andu matôc-nga. 17 Ma lau hoñ sêkôc Sostene, ñgac bata nañ yob lau Israel-nga si lôm wê-nga yêc malac Korin, nañ dôñ, ma sic in yêc lau matôc-nga aŋgô-nga. Ma Galio gêlic, magoc kôm tôm gêm gauc.

Pol mbu têt Antiok gi

18 Pol mbo malac Korin têm balin ñagec, goc hu lau sêkêñ whiñ-nga siñ ma têt malac Kenkria gi, bu kôc wañ ma mbu têt gameñ Siria-nga ndi. Ma Prisila lu Akwila sêwhiñ in si. Muñ-nga Pol gic bata yom dañ têt Anötö, ma tu dinañ-ñ ga têt ndoc sêmbo malac Kenkria, nañ kêt kêclauñ sêngapiñ tiapê. Pacndê su, goc ñac sêpi wañ ma sêlhö si. 19-20 Sêtêt malac Epesas si, ma Pol sôc lôm wê-nga gi, ma gêm yomgalôm whiñ lau Israel-nga. Ma ñac sêndac in bu mbo whiñ ñac têt ñatô tiyham, magoc in gôlôc têt ñac dom. In hu Prisila lu Akwila siñ sêmbo sêwhiñ ñac. 21 Ma têt ndoc in pi wañ gi, nañ kêmatiñ yom têt lau Epesas-nga bocdec bu, “Anötö bu lic ñayham, dec aö wambu watêt mac wameñ tiyham.” Goc wañ dau hu Epesas siñ ma sa gi. 22 Wañ dau kêsêlêt e hóc asê malac Sisaria, goc Pol sip baö gi. Ma in pi Jerusalem gi ma gic lau sêkêñ whiñ-nga kêsi yêc dinañ. Ma tiñambu in têt malac Antiok

gi. 23 In mbo Antiok ñasawa saun, goc kêsêlêt têt gameñ Prigia ma Galesia-nga gi. Yêc dindê in golom-golom malac ma puc lau sêkêñ whiñ-nga dôñ bu sêlhac ñaŋga.

Apolos ndê miñ

24 Têt ñasawa dinañ ñgac dañ ñaê Apolos hóc asê malac Epesas. I ñ ñgac Israel-nga nañ ndê malachu Aleksandria, ma in ñgac tiguauc ma kêyalê Anötö ndê yom nañ sêto muñ su yêc, nañ tidôn. 25 Lau ñatô sêndôhôn in pi Pômdau Yisu su, ma bocdinañ in kêt ndê ñalôm ti gauc sambuc bu êndôhôn lau pi Yisu ma whê in ndê yom sa ñapep. Magoc in kêyalê busaŋgu ñalêt tigeñ, nañ Jon ndê lêt êñku lau tu sênem dau kwi-nga. 26 Yêc Epesas Apolos sôc lôm wê-nga gi, ma gêm mêtê ti ñaŋga. Prisila lu Akwila sêngô in ndê yom, dec sêngalêm in têt in lu si andu gi, ma sêwhê yom ñatô sa têt in e in kêyalê Anötö ndê lêt nem lau si-nga ñapep eñ.

27 Tiñambu Apolos bu têt gameñ Akaya-nga ndi, dec lau sêkêñ whiñ-nga yêc malac Epesas sêpuc in ndê ñalôm dôñ. Ma sêto bapia têt lau Akaya-nga nañ sêtap Anötö ndê mwasiñ sa ma sêkêñ whiñ Yisu, ma sêteñ ñac bu sêkôc Apolos sa. Ma têt ndoc in hóc asê, nañ in mbo whiñ lau sêkêñ whiñ-nga dinañ, ma gêm ñac sa ñandô. 28 Bu in kalhac ñaŋga ma ô lau Israel-nga si yom yêc lau hoñ aŋgô-nga, ma whê Anötö ndê yom nañ sêto yêc, nañ sa, bu têt asê bu Yisu in Mesaya dau.

19

Pol mbu têt malac Epesas gi

1 Têt ndoc Apolos mbo Korin, nañ Pol hu gameñ Prigia ti Galesia-nga siñ, ma kêsêlêt ho señ lôc-nga nañ sa têt malac Epesas gi. In hóc asê Epesas, ma tap lau sêkêñ whiñ-nga ñatô sa. 2 Ma in ndac ñac bocdec bu, “Têt ndoc mac akêt whiñ tiwakuc, nañ mac akôc Ñalau Dabuñ su, me mba?” Ma sêto yom ma sêsôm, “Mba. Yac akôc Ñalau Dabuñ su dom, ma

angô yom dan pi in dom.”³ Dec Pol ndac, “Mac alin busanngu kain bocke?” Ma sêsôm bu, “Yac alin busanngu njalên gitôm Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndê.”⁴ Goc Pol sôm, “Jon kêku lau nan sem dau kwi, ma sôm têtj nac bu sêkên whin ngac nan oc menj ênkuc in, nan Yisu.”⁵ Nac sêngô Pol ndê yom dinan goc sêlin busanngu tu Pômdau Yisu ndê naê-nga.⁶ Ma têtj ndoc Pol hu amba sac nac, nan Njalau Dabunj gêm nac ahuc, dec sêsôm yom sem lau apa awaha, ma sêhoc yom asê gitôm lau propet.⁷ Lau nanj gêtj dau hóc asê têtj nac, nan laungac 12.

⁸ Pol mbo malac Epesas nasawa gitôm ayô tö, ma sôc lôm wê-nga njapanj. Ma yêc dindê inj gêlênj yom dôn bu whê Anötö ndê gôlinj nahu sa têtj lau.⁹ Magoc lau natô si njalôm nadandi ma sêkôc Pol ndê yom sa dom. Ma yêc lau honj angô-nga sêpu senj nanj Pol whê sa têtj nac. Goc Pol hu nac sinj ma kôc lau sêkên whin-nga su yêc lôm wê-nga. Ma tôm bêc honj inj gêm mêtê nac mbo Tiranus ndê andu lau sêkac sa-nga.¹⁰ Inj kôm bocdinanj tôm yala lu e lau Israel ti Grik-nga honj nanj sêmbo gamej Esia-nga, nanj sêngô Pômdau ndê njawaê.¹¹ Anötö kêj naclai têtj Pol ma kôm gêtj dalô atu-tu daêsam.¹² Inj kôc naclai atu, gitôm inj bu êmasec po wahen-nga ti njakwê awê-nga ma naclai dau oc lom ndi. Ma lau bu sêkôc po dau, ma sêkên sac lau gêmbac ti lau nanj njalau sac sêmbo nac si njalôm, dec oc kôm nac njayham sa.

Skiwa atui

¹³ Lau Israel-nga natô sêkôm gwelenj sêsoc njalau sac yêc lau. Ma nac sic hu sêsôm Pômdau Yisu ndê naê asê têtj ndoc sêkôm gwelenj dau. Nac sêkênj yatu njalau sac bocdec bu, “Am sa mwenj, tu Yisu, nanj Pol gêm mêtê pi inj, nanj ndê naê-nga.”¹⁴ Ma Israel si dabunjsiga a tu danj naê Skiwa ndê atui 7 sêkôm gwelenj dau sêwhinj.¹⁵ Magoc têtj bêc danj njalau sac danj ô nac si yom

ma sôm, “Yisu lu Pol aô kayalê inlu su, magoc mac lau dinan aô kayalê mac dom!”¹⁶ Goc ngac ti njalau sac dinanj gic nac e ku nac dulu, ma gic nac basô-basô e sêlinj dac sac andô ma sênti sêsa akênj andu dau njamlic njambwa-njambwa si.

Mêtê kêsôwec yêc Esia

¹⁷ T êj ndoc lau Israel ti lau Grik-nga nanj sêndôc Epesas nanj sêngô gêtj dau njawaê, nanj sêtôc dau atu, ma lau honj sêtoc Pômdau Yisu ndê naê sa.¹⁸ Ma lau daêsam nanj sic hu sêkênj whinj Yisu su, magoc sêsap si mêtê akwa dônj, nanj sêtisa sêlhac lau honj angô-nga ma sêhoc si sac asê.¹⁹ Lau mbectoma-nga natô sêkôc si bapia mbec-nga ma sêkênj pitigenj yêc lau angô-nga, goc sêpec ya gêtj. Bapia mbec-nga dinanj njalau atu-tu. Nac bu sêkênj honj têtj lau sênemlihi, dec oc sêtap awa sa gitôm mone silba 50,000.*²⁰ Njalênj dinanj dec Pômdau ndê yom tiapa, ma kôm gwelenj ti njac lai yêc lau sêkênj whin-nga si njalôm.

²¹ Gêtj honj dinanj hóc asê su, goc Pol gauc gêm bu têtj gamej Masedonia ti Akaya-nga ndi, ma tinjambu mbu têtj malac Jerusalem ndi. Inj sôm, “Aô watênj Jerusalem wandi, ma tinjambu wandic malac Rom kêsi whinj.”²² Ma inj kêkinj Timoti lu Erastas, ngac lu nanj sêkôm gwelenj sêwhinj inj, nanj sêmunj inj sêtênj Masedonia si. Ma inj dau gacgenj mbo nasawa sau nj gamej Esia-nga.

Lau sêli dau sa yêc Epesas

²³ Têtj nasawa dinanj lau sêli dau sa njandô pi senj nanj lau sêkênj whin-nga sênkuc.²⁴ Ngac nanj gic hu gêtj dau nanj ndê naê Dimitrias. Inj ngac nanj pec silba ma kêmasanj ti alta me gêtj natô bu lau sêkênj lhac si andu bu sênem akinj anötö gwam awê nanj sêsam bu Atemis. Ma inj ti lau natô sêtap awa daêsam sa yêc gwelenj dinanj.²⁵ Inj kêgalêm lau dau sa, sêwhinj lau natô

* **19:19:** Mone silba dinanj sêsam bu drakma, ma drakma tigenj gitôm njalau gwelenj bêc tigenj-nga. 50,000 drakma dinanj njalau atu andô, oc hóc gêlêc PNG si mone K500,000. Lau natô sêkênj whinj bu yom nanj lau mbectoma sêto pi bapia dau, nanj kêj naclai atu têtj nac, dec semlihi bapia dau na njalau atu.

nañ sêkôm gwelen kain tigen, ma sôm têtj ñac, “Mac lau! Anğô su nañ. Mac anjalê bu yac datap awa atu sa tu gwelen dindec-nga. ²⁶ Magoc mac alic ti anğô ñawaê pi gêtj nañ Pol kôm. Inğac nañ sôm têtj lau bu gwam nañ ñamalac amba sêmasañ, nañ anötö ñandô dom. Ma inğem lau daêsam si ñalôm kwi bu sêhu sakin anötö gwam-nga sinğ. Inğ kôm yêc malac Epesas ma saun inğ ndê yom oc nem gameñ Esia-nga sambuc ahuc. ²⁷ Gêtj dau oc kôm lau sêlic yac neñ gwelen sac, ma lôm nañ lau sem akin Artemis sêmbo, nañ oc sêlic tôm gêtj ñambwa. Ma anötö awhê dau, nañ lau sem akin yêc gameñ Esia-nga ma tôm nom ñagameñ honğ, nañ ndê waê oc niñga.” ²⁸ Lau sênğô Dimitrias ndê yom ma gêli ñac si ñalôm sa e sic hu sêmbwêc, “Lau Epesas-nga si anötö Artemis, inğ anötö tiwaê!”

²⁹ Malô goc lau malac-nga honğ nañ sêkac sa, nañ sêli dau sa. Ñac sêkôc Gaius lu Aristakus, ñac lu akêtj Masedonia nañ êlêmê sênğsêlêñ sêwhinğ Pol, nañ dônğ, ma ñac honğ sênti sêtêtj gameñ lau sêkac dau sa-nga, nañ si. ³⁰ Pol tac whinğ bu sôm yom têtj lau dau, magoc lau sêkêtj whinğ-nga sêlhac inğ ahuc. ³¹ Ma lau bata Rom-nga ñatô nañ sêmbo gameñ dinanğ, nañ Pol ndê silip, nañ sêkêtj yom têtj inğ, ma sêteñ inğ bu têtj gameñ dinanğ ndi dom.

³² Lau honğ nañ sêkac dau sa sêmbo, nañ si gauc kêñsônğ. Ñac honğ sêmbwêc yom tidau-tidau. Ma ñac si daêsam sem gauc ñahu bocke dec sêkac sa sêmbo dinanğ. ³³ Lau Israel-nga sêtinğ ñac si ñac bata danğ ñaê Aleksanda sa ñalhu gi, bu sôm yom ma nem malô lau Epesas-nga ñalôm tu ñac lau Israel-nga. Lau daêsam sêmbwêc yom ñagauc têtj inğ, dec inğ gic amba bu sênem dau dônğ ma sênğô inğ ndê yom. ³⁴ Magoc lau sêlic bu inğ ñac Israel-nga danğ, dec honğ sêmbwêc ña awha atu tôm acgatu ñasawa lu bu, “Lau Epesas-nga si anötö Artemis, inğ anötö tiwaê! Inğ anötö tiwaê!”

³⁵ Têtj dinanğ ñac bata Epesas-nga danğ tisa ma sôm lau honğ mamañ. Inğ

ñac nañ to yom nañ lau bata malac dinanğ-nga sêmatinğ tidônğ, ma yob ñac si bapia. Ma inğ sôm, “Mac lau Epesas-nga, bocke? Lau nom-nga honğ sênğyalê bu mac ayob anötö awhê atu Artemis ndê lôm, ti hoc nañ peñ sip akêtj umbonğ, nañ lau sêtoc sa tôm Artemis ndê ñagatu. ³⁶ Gêtj honğ dinanğ tôc dau yêc awê su, bocdinanğ anem daôm dônğ ma ayob daôm bu akôm gêtj honğ ti gauc eñ. ³⁷ Mac akôc ñac lu dinanğ dônğ, ma awê inğlu sêsôc sêmeñ, magoc sêsu yac neñ anötö awhê susu dom, ma sem kanğ gêtj danğ yêc inğ ndê lôm dom. ³⁸ Yac neñ andu sêmatôc yom-nga dê sêlhac, ma lau sêmatôc yom-nga sêmbo. Dimitrias ti lau sêpec silbanğ nañ si yom bu yêc asa, nañ dec sêkôc inğ solop sêtêtj lau dau sêndi. ³⁹ Kwahic dec mac nem yom ñatô bu yêc, nañ akêtj têtj lau sêmatôc yom-nga bu sêmatôc. ⁴⁰ Ayob daôm ñapep! Tu gêtj nañ mac akôm têtj acsalô lec-nga, dec gitôm bu mac daôm alhac lau dau anğô-nga, ma oc atap matôc sa pi mêtê ali lau sa-nga. Gêtj dau bu hóc asê, dec oc tôm dom bu mac amasanğ yom têtj ñac êmatôc yom-nga. Bu gêtj nañ mac akôm, nañ ñahu ñayham mbasi.” ⁴¹ Inğ sôm yom dinanğ su, goc kêkinğ lau sêlhô têtjêtj.

20

Pol kôm gwelen mbo Masedonia ma gameñ Grik-nga

¹ Nantinğ atu dau pacndê, goc Pol kêgalêm lau Epesas-nga nañ sêkêtj whinğ Yisu, nañ sa sêpitigenğ. Inğ sôm yom bu puc ñac dônğ ma êñgilí ñac bu sêlhac ñanğ, goc poñ ñac ma ti bu têtj Masedonia ndi. ² Inğ gi hóc asê su, ma kôm gwelenğ golom-golom malac. Inğ gêm mêtê ti sôm yom daêsam tu bu puc lau si sêkêtj whinğ dônğ-nga, ma inğ kôm ñapanğ e hóc asê gameñ Grik-nga. ³ Inğ mbo dindê gitôm ayô tō ma bu pi wanğ danğ bu mbu têtj gameñ Siria-nga ndi. Magoc têtj ndoc dinanğ lau Israel-nga ñatô sêkic yom bu sêpi wanğ sêwhinğ sêndi, ma sêkôm inğ ñayom. Pol ñğô ñapuc, dec inğ pi wanğ gi dom,

magoc mbu sôc gamen Masedonia-nga gi tiyham. ⁴ Lauŋgac nanj sêkôm gwelenj sêwhinj inj, nanj si ñaê bocdec. Sopate, inj Pirus atunŋac akêj malac Berea, Aristakus lu Sekundus akêj malac Tesalonika, Gaius akêj Derbi, ma Tikikus lu Tropimus akêj gamen Esia-nga, ma Timoti. ⁵ Lau honj dinanj sêmunj si sêhônj yac sêmbô malac Troas. ⁶ Ma yac ambo malac Pilipai e lau Israel si Mwasinj Bolom Yist Mbannga pacndê, goc akôc wanj danj bu atêj Troas andi. Wanj dau kêsêlêj mbo gwêc ñasawa gitôm bêc amanjanj su, goc yac ahôc asê Troas ma atap lau dinanj sa. Ma yac ambo malac dinanj tôm wake sambuc danj.

Pol unj Yutikas sa

⁷⁻⁹ Têj Sonda ôbwêc lau sêkêj whinj-nga sêpitigenj bu sênenj mwasinj dabunj. Yac akac sa ambo andu baliŋ danj, andôc ñalôm ñahô titô-nga ma lau sêkêj lam daêsam sêngalêj. Pol gauc gêm bu hu Troas sinj têj laŋsê, ma boc-dinanj gêm mêtê baliŋ e timaninjhu. Balê wakuc danj ñaê Yutikas ndôc gatam atú ma kêj danja Pol ndê yom e bêc ku inj dulu. Inj yêc bêc kêlhinj dau sinj, ma gacgenj peŋ sip nom gi akêj ñalôm ñahô-nga dinanj. Lau sêsip si bu sêkôc inj sa, magoc sêlic bu inj mbac ndu su. ¹⁰ Magoc Pol sip gi, hu dau sac balê dau ñahô ma kêgape inj dôj. Ma inj sôm têj lau, “Mac ahêgo daôm dom. Inj tali.” ¹¹ Goc inj mbu pi andu ñalôm ñahô-nga tiyham gi. Ma inj pô bolom kôc ma ñac senj mwasinj dabunj. Ma inj gic têku inj ndê yom tiyham e bêbêc, goc hu ñac sinj ma kôlhô gi. ¹² Ma balê nanj Pol unj inj sa mbo tali tiyham, nanj lau sêkôc inj mbu têj inj ndê andu gi ti atac ñayham atu.

Pol têj malac Miletus gi

¹³ Pol gauc gêm bu êñsêlêj ho senj têj malac Asos ndi, ma sôm têj yac bu api wanj danj andi atap inj sa yêc dindê. ¹⁴ Yac a ahôc asê ma inj tap yac sa yêc Asos. Ma yac akôc inj pi wanj whinj yac, goc atêj malac Mitilene a. ¹⁵ Ñagalaŋsê yac ahu malac dau sinj

ma alac e a gi apoc ampinj nduc Kios. Têj bêbêc yac alac atêj nduc Samos a, ma ñagalaŋsê ahôc asê malac Miletus. ¹⁶ P ol tac whinj bu lic Om †Pentikos-nga yêc Jerusalem. Tu dinanj-nga inj gauc gêm bu yac andi ñagahô, ahôc gêlêc malac Epesas, ma ambo gamen Esia-nga ñasawa baliŋ dom.

Pol gic yomsu lau bata Epesas-nga

¹⁷ Têj ndoc yac ambo Miletus, nanj Pol kêj yom têj lau sêkêj whinj-nga yêc malac Epesas, ma kêgalêm ñac si lau bata sa sêtêj inj sêmenj. ¹⁸ Ñac sêhônj asê ma inj sôm yom têj ñac bocdec bu, “Mac aŋyalê anenj lêj honj nanj gakôm tôm bêc honj nanj gambo gawhinj mac, têj bêc ñamata-nga nanj gahôc asê gamen Esia-nga ñapanj e menj têj kwahic dec. ¹⁹ Lau Israel-nga sêkêj kisa aô ñapanj dec sêkêj ñawapac atu têj aô. Tigenj aô kagwininj dauj ma gam akinj Pômdau ti taŋsulu tu mac-nga. ²⁰ Mac aŋyalê bu yom bocke nanj gitôm bu nem mac sa, nanj aô gasêc ahuc têj mac dom. Aô gasôm yom honj asê timala enj. Aô kadôhônj mac yêc lhu, ma kadôhônj mac yêc mac nem andu tôm gi. ²¹ Aô gahoc yom asê têj lau Israel ti lau Grik su, bu sênem dau kwi ma sêsôc Anötô ñapu, ma sêkêj whinj yac nenj Pômdau Yisu. ²² Kwahic dec Ñalau Dabunj kac aô bu watêj Jerusalem wandi. Magoc aô kayalê gêj bocke nanj oc hôc asê aô yêc dindê, nanj dom. ²³ Gêj tigenj dec kayalê su, bu yêc malac honj Ñalau Dabunj kêj puc aô bu ñawapac oc sêtap aô sa, ma aô oc wandôc gapocwalô. ²⁴ Tigenj aô gatôc ti gahêgo dauj pi gêj dau dom. Aô galic dauj ñamlic gitôm gêj ñambwa-nga. Anenj gauc atu bu walhac ñannga e wandic dabinj gwelenj nanj Pômdau Yisu kêj têj aô. Ma gwelenj dau bocdec bu, aô oc wahoc ñawaê ñayham asê pi Anötô ndê mwasinj. ²⁵ Mac lau honj nanj gahoc yom pi Anötô n dê gôlinj asê têj mac su, nanj aŋgô. Kwahic dec aô kayalê bu mac nem danj oc lic aô aŋônj tiyham dom. ²⁶ Boc-dinanj dec wasôm asê têj mac, bu ñamalac asa nanj tec

Anötö ndê yom, nan aö oc wawêkain in ndê ñagêyô dom. ²⁷ Bu aö gawhê Anötö ndê lén hon sa tén mac su, yom dan sin dau yêc-nga dom.

²⁸ “Mac lau dindéc, ayob daôm ti lau sêkên whin-nga hon ñapep. Bu Anötö gêmli in ndê lau hon su ña in dau ndê dac, ma Ñalau Dabuñ dau kêyalin mac sa bu ayob ñac. Bocdinañ ayob Anötö ndê domba ñapep. ²⁹ Aö kayalê bu tén ndoc aö wahu mac sin, nan kédôhônwaga tasan oc sêmen gitôm giam pôm nan sêsôc sêmen bu sêsen domba. ³⁰ Ma mac daôm nem lau ñatô oc sêtisa, ma sênem yom ñandô kwi ti yom tasan, bu sênsôn lau ñatô si gauc e sêhu mac ti yom ñandô sin ma sênkuc ñac. ³¹ Bocdinañ anem ali ñapañ. Gauc nem bu tôm yala sambuc tö aö gakên puc mac tôm ac ma ôbwêc hon ti tanşulu en.

³² “Kwahic dec aö wakên mac asip Anötö amba. Asap yom pi in ndê mwasiñ atu dôn ñapañ. Bu yom dau gitôm bu oc puc mac dôn alhac ñanga e awêkain malam yêc undambê awhin lau dabuñ hon. ³³ Aö tankwê lau dan bu sênem aö sa ña gol me silba me ñakwê dom. ³⁴ Mac anyalê bu aö dauñ aman gakôm gwelen tu watap gêñ sa bu nem aö ti lau nan sêkôm gwelen sêwhin aö, nan sa. ³⁵ Gwelen hon nan aö gakôm nan tôle asê tén mac bu dakôm gwelen atu kain dinañ ñapañ bu danem lau ñasac sa dandic ñawaê. Gauc nem yom nan Pômdau Yisu dau sôm bocdec bu, ‘Dakên gêñ tén lau oc êmwasiñ yac hôle gêléc lau sêkên gêñ tén yac, nan su.’ ”

³⁶ Pol gic bata ndê yom goc pôn haduc whin ñac hon, ma ten mbec. ³⁷ Goc ñac hon sêngape in dôn ti sêngutô in, ma sêtan in. ³⁸ Pacndê, goc sêhon in sêsa wan si. Ñac si ñalôm ñawapac atu pi in ndê yom nan sôm bu ñac oc sêlic in anğô tiyham dom.

21

Pol hôle asê gameñ Siria-nga

¹ Yac ahu ñac sin ma api wan a tiyham, ma wan dau sa hêganôn nduc

dan ñaê Kos, nan solop gi. Ñagalanşê wan dau kôle yac atên malac Rodes, ma a e wan sôle malac Patara. ² Yêc dindê yac atap wan dan sa, nan bu tén gameñ Pionisia-nga ndi, dec apwê gi alom ma wan dau hu Patara sin. ³ Yac alac e alic nduc Saipras poc ñalôm-nga, ma anlêc ambo awê-nga ma anti e asôle malac Taya yêc gameñ Siria-nga, ma asip baö a. Wan dau kôle wapa malac dinañ-nga ñatô. ⁴ Yêc malac Taya yac atap lau sêkên whin-nga sa, ma ambo awhin ñac tôle béc 7. Ñalau Dabuñ kên puc ñac dec ñac bu sêlhac Pol ahuc bu tén Jerusalem ndi dom. ⁵ Magoc béc 7 dinañ su, goc yac ahu ñac sin bu api wan tiyham. Lau sêkên whin-nga ti ñac si lauwhêi ma balêkoc hon sêhon yac asa gwêc a, ma yêc dindê yac apôn hanđuc ma atên mbec awhin dauñ. ⁶ Goc yac akam dauñ ma ahu dauñ sin. Yac api wan ma ñac sêlhô sêmbu si.

⁷ Wan dau sa akên Taya ma kêtê e hôle asê malac Tolemâi. Yêc dindê yac atap lau sêkên whin-nga sa ma ambo awhin ñac tôle béc tigen. ⁸ Ñagalanşê yac api wan tiyham ma alac e asôle malac Sisaria. Ma yac asip baö a ma ayêc awhin ñac ahen-nga dan ñaê Pilip. Mun-nga sênyalin lau 7 sa bu sêndic sam gêñ danen-nga, ma Pilip in ñac si dan. ⁹ In ndê atuwêi hale sêmbô, nan sem ñac sa su dom, ma Anötö kêmwasin ñac hon bu sêhoc yom asê sêtôm propet. ¹⁰ Yac ambo awhin ñac béc ñatô su, goc propet dan ñaê Agabus sip akên gameñ Judia-nga men. ¹¹ In tén yac men, goc kôle Pol ndê pinçap su, ma sô in dau amba ti ga hi dôn. Ma in sôm, “Ñalau Dabuñ sôm bu ñalên tigen lau Israel-nga nan sêmbô malac Jerusalem, nan oc sêsô pinçap dindéc ñadau dôn, ma sêkên in sip lau Rom-nga amba.” ¹² Tén ndoc yac anğô yom dau, nan yac ac yao Pol bu pi Jerusalem ndi dom. ¹³ Magoc in ô yom ma sôm, “Tu sake-nga dec mac atan tu aö-nga, ma bu akôm aö ñalôm ndi lu? Ñac bu sêsô aö dôn me sêndic aö ndu yêc Jerusalem tu Pômdau Yisu

ndê ñaê-nga, nañ gitôm.” ¹⁴ Yac alic bu in oc sôc yac mba yom ñapu dom, dec ahu siñ ma asôm, “Gêñ nañ Pômdau tac whiñ bu hóc asê, nañ ñandô sa.”

Pol mbo Jerusalem

¹⁵ Dinañ su, goc yac amasañ dauñ ma api Jerusalem a. ¹⁶ Lau sêkêñ whiñ-nga ñatô akêñ Sisaria sêwhiñ yac, ma sêwê yac atêñ Nason ndê andu a, bu ambo dindê. Nason in ñgac akêñ nduc Saipras, ma in lau ñamata-nga nañ sêkêñ whiñ Yisu, nañ si dañ. ¹⁷ Têñ ndoc yac ahôc asê Jerusalem, nañ asidôwai sêkôc yac sa ti atac ñayham. ¹⁸ Ñagalañsê dec Pol ti yac hoñ a alic Jems, ma lau bata hoñ sêkac dau sa sêmbo Jems ndê andu. ¹⁹ Pol kam ñac, goc gic miñ yom pi in ndê gwelen yêc lau apa si gameñ, ma pi gêñ hoñ nañ Anötö kôm bu puc gwelen dau dôn. ²⁰ Ñac sêngô yom dau su ma sêmpiñ Anötö. Magoc sêsôm têtñ Pol, “O asidôwa. Lic su nañ. Yêc dec, lau Israel-nga daêsam andô sêkêñ whiñ Yisu, magoc sêsap Moses ndê yomsu hoñ dôn ñapañ. ²¹ Ma ñac sêngô ñawaê bu am kédôhôn lau Israel-nga nañ sêndôc lau apa si gameñ, bu sêhu Moses ndê yomsu siñ. Sêngô bu am sôm têtñ ñac bu sêhu yac neñ mêtê dasê balêi si ñamlic ñatô su-nga, ti yac neñ gêbôm ñatô siñ. ²² Bocdinañ kwahic dec yac oc dakôm bocke? Ñac oc sêngô ñawaê bu am mwen su. ²³ Dec yac gauc gêm bu am kôm bocdec. Yac mba lau hale dec sêmbo, nañ sêmatiñ yom tu bu sênem dabuñ dau-nga.* ²⁴ Bocdinañ am kôc lau dau sa ma êmkuc yac lau Israel-nga neñ lêtñ tamasañ dauñ ñawasi sa yêc Anötö añgô-nga, ma nem dabuñ daôm whiñ ñac. Nem ñac sa ma nemlhi gêñ bocke nañ sêpôn da bu sêndic dabiñ yom nañ sêmatiñ têtñ Anötö, ma sêngaliñ ñac kêclaun su. Kôm bocdinañ dec lau Jerusalem-nga oc sêngyalê bu yom nañ sêngô pi am, nañ ñahu mbasi. Ñac oc

sêlic bu am daôm sap yac neñ yomsu dôn ma sa lêtñ hoñ ñapep. ²⁵ Ma yom nañ yac tamatiñ pi lau gameñ apa-nga nañ sêkêñ whiñ Yisu, ma dato sip bapia ma dakêñ têtñ ñac su, nañ dec yac oc dasen su dom. Yac dato têtñ ñac bu sênem gêñ danen-nga nañ lau sêkêñ ti da têtñ anötöi gwam nañ dom, ma dac ma wata ti dac, nañ sênem dañ dom bocdinañ. Ma dato bu sêkôm mêtê mockaiñ-nga dom.”

²⁶ Têtñ galañsê Pol kôc lau hale dinañ sa, goc gic hu têtñ tu bu êmasañ dau ñawasi sa yêc Anötö añgô-nga, ma kêkuc lêtñ sênem dabuñ dau-nga whiñ ñac. Goc in sôc lôm dabuñ gi bu kêtñ ñawaê têtñ dabuñsiga pi bêtñ bocke ñac si ndoc sênem dabuñ dau-nga oc pacndê, ma ñac tigen-tigen oc sêkêñ si da.

Sêkôc Pol dôn

²⁷ Pol ndê bêtñ 7 bu êmasañ dau ñawasi sa-nga kêpiñ bu pacndê, ma lau Israel-nga ñatô akêñ gameñ Esia-nga sêlic in yêc lôm dabuñ. Goc sêli lau hoñ ñalôm sa bu sêkôc in dôn. ²⁸ Ñac sêmbwêc, “Mac lau Israel-nga, amen anem yac sa. Alic ñgac dec. In ñgac nañ kédôhôn lau tôm gameñ hoñ, ma pu yac lau Israel-nga ti yac neñ yomsu, ma pu gameñ dindêc whiñ. Ma gêñ dañ tiyham. In kôc lau Grik ñatô sêsôc lôm dabuñ ñabatêmdô sêmen, dec kôm gameñ dabuñ dindêc ñadômbwi sa.” ²⁹ Ñac sêsôm yom dinañ ñahu bu muñ-nga sêlic ñgac Epesas-nga dañ ñaê Tropimus, mbo malac Jerusalem whiñ Pol. Ma ñac gauc gêm bu mboe Pol kôc in têtñ lôm dabuñ gi. ³⁰ Têtñ dinañ lau malac-nga hoñ sêli dau sa ñandô ma sic dau sa sêpitigen yêc lôm dabuñ ñabatêmdô. Ñac sêkôc Pol dôn ma sêhê in sa awê gi, goc lau sic gameñ dau ñagatam ahuc. ³¹ Ñac sêkôm bu sêndic in ndu sêmbo, ma lau siñ Rom-nga si ñadau ñgô ñawaê bu lau malac Jerusalem-nga hoñ sêli dau sa. ³² Goc ñagahô in

* **21:23:** Yom nañ lau dinañ sêmatiñ tidôn, nañ sêsam yêc Yom Inglis bu ‘Nazirite Vow.’ Lau nañ sêmatiñ yom dau, nañ sêtimêtê dau ñapep ti sem dabuñ dau tu bu sênem akin Anötö, e yom dau ñatêm pacndê. Ñac oc sêngapiñ si kêclaun dom e têtñ dau pacndê, dec sêngaliñ kêclaun hoñ su ma sêkêñ da ñatô yêc lôm dabuñ. Alic Nam 6:1-21.

kôc lau siñ-nga ti ñac si lau bata ñatô, ma sênti sêtên lau toñ dinañ si. Ma têtñ ndoc lau dau sêlic ñgac bata ti inñ ndê lau siñ-nga, nañ sic Pol tiyham dom.

³³ Goc lau siñ si ñadau kôc ndê lau ma sêkôc Pol dôn, ma inñ gic atu bu sêsô inñ dôn ña sen lu. Goc inñ ndac lau bu inñ asa, ma inñ kôm sac bocke. ³⁴ Lau yêc toñ atu ñalôm sêmbwêc yom tidau-tidau, dec ñgac dau kêyalê bu inñ gitôm dom bu tap gêtñ dau ñahu sa. Goc inñ gic atu bu sêkôc Pol sêtên lau siñ-nga si gameñ sêndi. ³⁵ Têtñ ndoc sêhóc asê tunbôm ña-têc nañ yêc gameñ dau ñasactô, nañ lau sêkôm mwasac ñanğa bu sêndic Pol ndu. Tu dinañ-nga lau siñ-nga sêhóc inñ sa lôlôc bu sêkôc inñ sôc ñac si gameñ sêndi. ³⁶ Ma lau toñ atu nañ sêñkuc, nañ sêmbwêc ñapañ, “Ndic inñ ndu! Ndic inñ ndu!”

³⁷ Lau siñ-nga bu sêkôc Pol sôc ñac si gameñ ñalôm ndi, magoc inñ ndac ñac si ñadau bocdec bu, “Gitôm bu wasôm yom danñ têtñ am, me?” Ma ñgac dau ndac, “Am kêyalê yom Grik, a?” ³⁸ Aô gam gauc bu am ñgac Isip-nga nañ ndoc dê giñga su, gic nem lau gitôm 4,000 sa yêc gameñ sawa, ma kêtgilí ñac bu sêndic siñ têtñ lau Rom-nga.” ³⁹ Magoc Pol sôm, “Mba! Aô ñgac Israel-nga danñ, ma aneñ malac Tasis yêc gameñ Silisia-nga. Inñ malac ñambwa dom, malac tiwaê. Kwahic dec aô bu wandac am gitôm bu wasôm yom têtñ lau dindêc, me mba?” ⁴⁰ Lau siñ-nga si ñadau gôlôc, dec Pol kac dau kwi kalhac têtñ, ma gic amba têtñ lau bu sênem dau dôn. Ma têtñ ndoc gameñ ñañeñ sa, nañ gic hu sôm yom têtñ ñac ña Yom †Hibru.

22

Pol sôm yom têtñ lau Jerusalem-nga.

¹ Inñ sôm, “O asidôwai ti damañi. Akêtñ danñam ma aô waô yom nañ lau sêngôliñ pi aô.” ² Ñac sêngô inñ sôm yom têtñ ñac yêc ñac dau si awaha, nañ Yom Hibru, dec lau hoñ sem dau dôn ma sêhê danğa inñ. Goc inñ sôm, ³ “Aô ñgac Israel-nga. Dinañ kôc aô yêc

gameñ Silisia-nga, ma aneñ malachu Tasis. Magoc aô gatiatu yêc malac atu dindêc, ma kadôhôn abañi si yomsu hoñ ñapep eñ gambo Gamaliel ñapu. Aô gayêm dauñ su ñandô tu wanem akinñ Anötô-nga tôm kwahic dec mac daôm gauc gêm bu akôm. ⁴ Aô gakêtñ kisa lau nañ sêñkuc lêtñ wakuc dindêc, ma gakêtñ lauwhê ma ñgac sêkêtñ whiñ Yisu-nga daêsam sêsôc gapoc-walô, ma gac atu bu lau sêndic ñatô ndu. ⁵ Dabuñsiga ñamata-nga ti lau bata hoñ sêñyalê aneñ gwelenñ dinañ. Ñac lau dinañ sêto bapia puc aô dôn-nga têtñ lau bata Israel-nga nañ sêmbo malac Damaskas. Têtñ bêtñ danñ aô kasêlêtñ gambo senñ bu wasip Damaskas wandi, bu wakôc lau sêkêtñ whiñ Yisu-nga yêc dindê sa sêtên Jerusalem sêmenñ, bu sêkêtñ ñandê têtñ ñac. ⁶ Aô kasêlêtñ e têtñ ac kac lhu gasuñ sa Damaskas, ma sep tigenñ ñawê undambê-nga atu danñ pô aô. ⁷ Dec gapeñ gasip nom ma ganğô awaha danñ sôm yom têtñ aô bu, ‘Saul, Saul, tu sake-nga am kêtñ kisa aô?’ ⁸ Ma aô gandac bu, ‘O ñadau, am asa?’ Goc awaha dau ô yom ma sôm, ‘Aô Yisu Nasaret-nga nañ am kêtñ kisa.’ ⁹ Lau nañ sêwhiñ aô nañ sêlic ñawê dau ma sêngô awaha, magoc sêñyalê yom nañ Yisu sôm têtñ aô, nañ dom. ¹⁰ Ma aô gandac, ‘Pômdau, aô wakôm sake?’ Ma inñ sôm, ‘Tisa, ma sôc Damaskas ndi. Ma gêtñ bocke nañ aô tac whiñ bu am kôm-nga, nañ aô oc wanñkiñ lau bu sêwhê sa têtñ am yêc dindê.’

¹¹ “Ñawê dau kôm aô tanônñ tipec, bocdinañ dec lau nañ sêwhiñ aô sêhê aô amanñ, ma sêwê aô gasôc Damaskas ga. ¹² Ma ñgac danñ ñaê Ananias meñ gêtlic aô. Inñ ñgac nañ sa ndê lêtñ hoñ kêtñkuc yomsu Israel-nga ñapep, ma lau Israel Damaskas-nga hoñ sêtoc inñ sa. ¹³ Inñ kalhac kêtñiñ aô ma sôm, ‘Asidôwa Saul, tanôm ñawa sa!’ Ma têtñ ndoc dinañ eñ aô tanônñ ñayham sa e galic inñ. ¹⁴ Ma inñ sôm, ‘Damañi si Anötô kêyalinñ am sa bu êmyalê inñ ndê atac whiñ, ma bu lic ñgac gitêtñ Yisu dau, ma bu ngô yom yêc inñ dau whasuñ. ¹⁵ Ma am oc

hoc yom nandô pi in asê têt lau hon, ma sôm yom asê pi gêt hon nan am gêlic ti ngô su. ¹⁶ Ma kwahic dec am hêt sake? Tisa ma liŋ busanŋu tu Yisu ndê nê-ŋga bu êŋgwasin am nem sac hon su.'

¹⁷ "Têt ndoc aö gambu gatêt Jerusalem gameŋ, nan gateŋ mbec gambo lôm dabuŋ e gatuŋ kain dan sa. ¹⁸ Ma galic Pômdau Yisu sôm yom têt aö bocdec bu, 'Nagahô, hu Jerusalem sin kwahic dec, bu lau dec oc sêkôc yom nan am hoc asê pi aö, nan sa dom.' ¹⁹ Dec aö gaö yom ma gasôm, 'Pômdau, lau dindêc sênjalê bu muŋ-ŋga aö kasalê lau sêkêt whin am-ŋga tôm lôm wê-ŋga hon, bu wandic nac ma wakêt nac sêndôc gapocwalô. ²⁰ Ma têt ndoc nan lau sêkêc Steven ndê dac sin tu in hoc yom asê pi am-ŋga, nan aö galhac ma galic ti atac nayaham. Ma gayob lau nan sêtuc in na hoc, nan si nakwê.' ²¹ Goc Pômdau sôm têt aö, 'Ndi! Aö oc wanŋin am sa yêc lau Israel si gameŋ, bu têt lau apa si gameŋ ndi.' "

²² Lau hon sênŋô Pol ndê yom ti sem dau dêt e in sôm yom dinaŋ. Dec sêli awaha sa ma sêmbwêc, "In gitôm bu mbo tali-ŋga dom. Ndic in ndu ninŋa!" ²³ Nac sêmbwêc ti sêkac si nakwê andô-ŋga su ma sêmbalip kop pi lôlôc gi sêmbô. ²⁴ Dec lau sin-ŋga si nâdau kêt yatu nac bu sêkôc Pol sôc nac si gameŋ ndi. In sôm bu sêhi in na sô, ma sênŋu in tu bu sêtap sa bu nahu bocke dec lau sêmbwêc in nalêt bocdinaŋ. ²⁵ Sêsô in amba ti gahi dêt pi a bu sêhi in, dec Pol sôm têt ŋac bata nan yob lau sin-ŋga ton dan, nan bocdec bu, "Bocke? Mac bu ahi ŋac Rom-ŋga dan, nan atap giso dan sa yêc in dom, nan dec oc anŋilî Rom si nagôliŋ, me mba?" ²⁶ Ŋac dau ngô Pol ndê yom, dec têt lau sin-ŋga si nâdau gi ma sôm têt in bu, "Am oc kôm sake, bu ŋac dindê in ŋac Rom-ŋga?" ²⁷ Goc ŋac dau têt Pol gi ma ndac in, "Sôm asê têt aö. Am ŋac Rom-ŋga, me mba?" Ma Pol sôm, "Aêc." ²⁸ Dec lau sin-ŋga si nâdau sôm, "Aö gahu awa atu sin dec

gamlhi aneŋ bapia bu wati ŋac Rom-ŋga." Magoc Pol sôm, "Aö daman in ŋac Rom-ŋga, ma bocdinaŋ dec aö ŋac Rom-ŋga gawhin."

²⁹ Yom dau kôm ŋac dau sô nandô, bu in kôc Pol ma sô in dêt, magoc kêtalê dom bu in ŋac Rom-ŋga. Ma lau nan bu sênŋu Pol, nan nagahô sêkac dau su yêc in.

Pol kalhac lau bata Israel-ŋga anŋô-ŋga

³⁰ Lau sin-ŋga si nâdau bu tap sa bu nahu bocke dec lau Israel-ŋga sênŋôliŋ yom pi Pol. Bocdinaŋ nagalanŋsê bêtêc in kêt yatu bu lau dabuŋsiga ti lau bata Sanedrin-ŋga hon sêkac dau sa, goc kôc Pol su yêc lau sin-ŋga si gameŋ, ma kêt in kalhac nac anŋô-ŋga.

23

¹ Pol tahê lau Sanedrin-ŋga hon ma sôm, "O aneŋ asidôwai. Aö neŋ atac pa su pi lêt hon nan gasa tu wanem akin Anôtô-ŋga napan, e meŋ têt acsalô lec galhac mac anôm-ŋga." ² Dabuŋsiga ŋamata-ŋga nê Ananias ngô yom dinaŋ, dec sôm têt lau nan sêlhac sêmpin Pol bu sêtap in sôc tôkwa. ³ Goc Pol sôm têt in, "Anôtô oc ndic am ô! Bocke dec am ndôc tu êmatôc aö ênkuc yomsu Israel-ŋga, magoc am daôm sôm lau sêtap aö dec kêtîli yomsu dau? Am gitôm a nan nâdômbwê-ŋga nawasi, magoc nalôm-ŋga sop wen sa." ⁴ Lau nan sêlhac sêmpin Pol sêsôm têt in bu, "Bocke dec am sôm yom sac-sac pi Anôtô ndê dabuŋsiga ŋamata-ŋga?" ⁵ Ma Pol ô yom ma sôm, "Asidôwai. Aö kayalê dom bu in dabuŋsiga ŋamata-ŋga. Bu sêto yom yêc bocdec bu, 'Sôm yom sac pi ŋac nan gêm gôliŋ nem lau, nan dom.' "

⁶ Pol kêtalê bu lau Sanedrin-ŋga natô nac lau Palêsai, ma natô nac lau Sadiusi. Tu dinaŋ-ŋga dec in mbwêc yom têt nac bocdec bu, "Aneŋ asidôwai anŋô. Aö daman in Palêsai dan, ma aö bocdinaŋ. Aö gakêt whin bu yac oc datisa akêt lau batê-ŋga. Ma kwahic dec nac bu sêmatôc aö

tu yom dinaŋ-ŋga.” ⁷ Têŋ ndoc iŋ sôm yom dinaŋ, dec lau Sanedrin-ŋga sêwhê dau kôc, ma lau Sadiusi ti lau Palêsai sêseŋ dau. ⁸ Sêseŋ dau ŋahu bu lau Sadiusi sêkêŋ whiŋ dom bu lau batê oc sêtisa tiyham, ma sêsôm bu aŋela ma ŋalau daŋ sêmbo dom. Magoc lau Palêsai sêkêŋ whiŋ gêŋ hon dinaŋ.

⁹ Bocdinaŋ lau dau sêli dau sa ŋalêŋ sac. Ma Palêsai ŋatô naŋ sêndôhôn yomsu, naŋ sêtisa ma sêsôm yom ti ŋaŋga, “Yac atap giso daŋ sa yêc ŋgac dindec dom. Mboe aŋela me ŋalau daŋ kêŋ yom naŋ iŋ êlêmê hoc asê têŋ lau, naŋ têŋ iŋ.” ¹⁰ Kêpiŋ bu siŋ hóc asê, dec lau siŋ-ŋga si ŋadau tóc bu mboe lau oc sêkac Pol kôc ndi lu. Bocdinaŋ iŋ kêkiŋ iŋ ndê lau siŋ-ŋga bu sêsa sêndi ti ŋaŋga ma sêŋgaho Pol su yêc lau dinaŋ, ma sêkôc iŋ mbu têŋ ŋac si gameŋ ndi tiyham.

¹¹ Têŋ ôbwêc Pômdau hoc dau asê têŋ Pol ma sôm, “Hêgo daôm dom, puc daôm dôŋ! Am hoc yom asê pi aô su yêc Jerusalem, ma am oc kôm bocdinaŋ yêc malac Rom whiŋ.”

Lau Israel-ŋga sêkic yom bu sêndic Pol ndu

¹² Galaŋsê bêbêc lau Israel-ŋga ŋatô sêkic yom bu sêndic Pol ndu. Ma sêmatiŋ pwac têŋ dau bu oc sêneŋ me sênôm gêŋ dom e iŋ mbac ndu su. ¹³ Lauŋgac naŋ bu sêkôm gêŋ dau naŋ si namba hóc gêlêc 40 su. ¹⁴ Ŋac sêtêŋ dabuŋsiga atu-tu ti lau bata ŋatô si, ma sêsôm, “Yac amatiŋ pwac bu aneŋ gêŋ dom e andic Pol ndu su naŋ. ¹⁵ Bocdinaŋ yac gauc gêm bu mac awhiŋ lau Sanedrin-ŋga andac lau siŋ si ŋadau bu hu Pol siŋ têŋ mac, bu andac iŋ pi gêŋ ŋatô tiyham. Ma yac oc asiŋ ambo seŋ bu têŋ ndoc sêwê iŋ sêsa sêmeŋ, naŋ yac andic iŋ ndu.”

¹⁶ Pol lhuwê atuŋgac ŋgô gêŋ dau ŋawaê, dec sôc lau siŋ-ŋga si gameŋ têŋ Pol gi ma sôm asê têŋ iŋ. ¹⁷ Pol ŋgô su dec ta ŋgac naŋ yob lau siŋ-ŋga toŋ daŋ ma sôm têŋ iŋ, “Kôc balê dindec têŋ mac nem ŋadau ndi. Iŋ kôc yom

daŋ bu sôm têŋ iŋ.” ¹⁸ Goc ŋgac siŋ-ŋga dinaŋ wê balê dau têŋ ŋac si ŋadau gi ma sôm, “Pol, ŋgac naŋ ndöc gapoc-walô, naŋ ndac aô bu wakôc balê dindec têŋ am meŋ, bu iŋ kôc yom daŋ bu sôm têŋ am.” ¹⁹ Ŋgac dau kêm balê dau sa ma iŋlu sêsa ahic si, ma iŋ ndac iŋ bu, “Am kôc yom bocke bu sôm têŋ aô?” ²⁰ Goc balê dau sôm, “Lau Israel-ŋga sêkic yom bu sêndac am bu êmkiŋ Pol ndi lhac lau Sanedrin-ŋga aŋgô-ŋga têŋ laŋsê, bu ŋac tac whiŋ bu sêndac iŋ tu yom ŋatô-ŋga. ²¹ Ŋgô ŋac si yom dom, bu ŋac si lau hóc g êlêc 40 sem neneŋ sêhôn iŋ sêmbo seŋ. Lau dau sêsôm tidôn su bu sêneŋ ma sênôm gêŋ dom e sêndic iŋ ndu. Ŋac kwahic dec sêmasaŋ dau sêmbo, sêhôn bu am lôc têŋ ŋac si yom.” ²² Lau siŋ-ŋga si ŋadau ŋ gô balê dau ndê yom su, goc kêkiŋ iŋ sa gi ma gic yomsu iŋ bocdec bu, “Sôm têŋ lau daŋ dom bu am mweŋ kêŋ ŋawaê dindec têŋ aô.”

Sêkôc Pol têŋ malac Sisaria gi

²³ Goc iŋ ta ndê ŋgac lu naŋ sêyob lau siŋ-ŋga toŋ lu naŋ sêtêŋ iŋ sêmeŋ, ma sôm têŋ iŋlu bu, “Andic lau siŋ-ŋga tôm 200 sa, ma lau siŋ sêndöc hosi-ŋga 70, ma lau siŋ kêm-ŋga 200 sêwhiŋ. Asôm bu sêmasaŋ dau bu sêtêŋ malac Sisaria sêndi têŋ 9 kilok ôbwêc dindec. ²⁴ Amasaŋ hosi tu Pol ndöc ŋahô-ŋga, ma ayob iŋ ŋapep e akêŋ iŋ sip gôliŋwaga Rom-ŋga Filiks amba.” ²⁵ Ma ŋgac atu dau to bapia daŋ bocdec:

²⁶ Aô Klaudias Lisias dec gato têŋ am ŋgac atu gôliŋwaga Filiks. Ac-salô ŋayham am. ²⁷ Lau Israel-ŋga sêkôc ŋgac dindec dôŋ ma bu sêndic iŋ ndu. Magoc aô gatap sa bu iŋ ŋgac Rom-ŋga daŋ, dec aô ti neŋ lau siŋ-ŋga aŋgaho iŋ su yêc ŋac amba. ²⁸ Aô bu watap yom naŋ sêŋgôliŋ pi iŋ, naŋ ŋahu sa, dec gakêŋ iŋ kalhac lau Israel si lau bata Sanedrin-ŋga aŋgô-ŋga bu sêŋsahê iŋ. ²⁹ Aô gatap sa bu yom naŋ sêŋgôliŋ pi iŋ, naŋ hêganôn lau Israel-ŋga si yomsu. Magoc aô gatap yom

dan sa gitôm bu yac andic in ndu me akên in ndöc gapocwalô-nga dom. ³⁰ Malô aö ganjô nawaê bu lau natô sêkic yom gelec bu sêndic in ndu. Bocdinañ dec aö kakin in têt am goloc ñagahô, bu am êmatôc in ndê yom. Ma aö gac a tu lau nañ sêngôlin yom pi in, bu sêwhê yom dau sa têt am.

³¹ In to yom dau su, goc kêt bapia sip inlu amba, ma inlu sic lau sin-nga sa ma sêkôm tôm in gic atu ñac. Têt ôbwêc dau dinañ sêkôc Pol whin ñac, ma sêsa sêtêt malac Antipatris si. ³² Galañsê bêbêc lau sin-nga nañ sêñsêlêt sêmbo nom, nañ sêlhô sêmbu sêtêt si gameñ yêc Jerusalem si. Ma lau sin-nga nañ sêndöc hosi sêhoñ Pol sa si. ³³ Têt ndoc sêhêc asê Sisaria, nañ sêkêt Pol ti bapia dau têt gôlinwaga Filiks. ³⁴ Ma in sam bapia dau, goc ndac Pol bu in ñac gameñ bocke-nga. Ma tap sa bu in ñac gameñ Silisia-nga. ³⁵ Goc sôm, “Aö oc wanjô am nem yom, têt ndoc lau nañ sêngôlin yom pi am, nañ sêhêc asê.” Goc in kêt yatu in ndê lau bu sêyob Pol yêc andu atu nañ muñ-nga Kin Herod kwê sa nañ.

24

Pol kalhac Filiks anjô-nga

¹ Bêc 5 ginja su, goc dabuñsiga ñamata-nga Ananias ti lau bata Israel-nga natô sêsip malac Sisaria si, bu sêkêt yom nañ sêngôlin pi Pol, têt gôlinwaga Filiks. Ma sêkôc ñac dan ñaê Tetulus whin ñac, bu nem ñac awaha têt Filiks. ²⁻³ Lau sêkôc Pol sôc meñ, goc Tetulus gic hu sôm ndê yom têt Filiks bocdec bu, “O ñac ñayham kêtêc Filiks. Am gêm gôlin yac ñapep, dec yac ambo ñayham ma ti yom malô ñasawa balin su. Am ñac tigauc dec kêmasañ lêt wakuc ñayham natô, nañ lau gameñ dindéc-nga kwahic dec sêñkuc sêmbo. Yac ti

mba lau hoñ nañ sêmbo am nem gôlin ñapu, nañ bu anem danje am ñapan. ⁴ Aö bu wanjain am nem têt dom, ma bu wakôm am lic ñakam sa dom. Bocdinañ wandac am bu ñgô yac mba yom apê lec. ⁵ Ñgac dindéc in ñgac êngilí lau-nga, ma gêli lau Israel-nga ñalôm sa tôm gameñ hoñ. In lau ton nañ sêñkuc yom so pi ñgac Nasaret-nga dinañ, nañ si ñgac ñamata-nga. ⁶⁻⁷ Ma gêt dan whin. In bu kôm mêtê nañ toc yac mba lôm dabuñ sa bu gameñ dabuñ dom. Tu dinañ-nga dec yac akôc in dôñ.* ⁸ Am daôm bu kip in sa, dec am oc tap sa bu yom hoñ nañ yac anjôlin pi in, nañ yomandô.” ⁹ Tetulus sôm in ndê yom dinañ, goc lau Israel-nga hoñ nañ sêwhin in, nañ sêpuc in ndê yom dôñ ma sêsôm bu yomandô.

¹⁰ Goc gôlinwaga Filiks têt amba têt Pol bu sôm ndê yom, dec Pol sôm, “Aö kayalê bu am gêm gôlin gameñ dindéc ma kêmatôc lau si yom tôm yala natô su. Bocdinañ aö atac ñayham bu wasôm aneñ yom têt am ma wô yom nañ sêngôlin pi aö. ¹¹ Am bu ndac lau natô, dec am oc tap sa ñagahô bu bêc 12 gi su, nañ gapi Jerusalem ga, tu bu watoc Anötö sa-nga. ¹² Lau nañ sêngôlin yom pi aö, nañ sênyalê su bu aö gakôm mêtê sac dan dom. Aö gasôm ñamalac dan yêc lôm dabuñ dom, ma gali lau ñalôm sa yêc lau Israel si lôm wê-nga me yêc malac Jerusalem ñalôm dom. ¹³ Bocdinañ yom nañ sêngôlin pi aö, nañ ñac gitôm dom bu oc sêtôc asê bu yomandô. ¹⁴ Magoc yom ñandô tigen dec wasôm asê têt am bocdec bu. Aö gam akin damañ si Anötö kakuc lêt wakuc tôm lau sêkêt whin Yisu-nga sêñkuc. Lau dinañ sêlic lêt dau bu lêt so. Magoc aö gakêt whin yom hoñ nañ kêtêc Moses ndê yomsu ti yom hoñ nañ lau propet sêto muñ su. ¹⁵ Ma gakêt batan bu Anötö oc uñ lau gitêt ma

* **24:6-7:** Yêc bapia akwa ñandô nañ ñabatin 6b ma ndi têt 8a sêmbo dom. Lau atu-tu gauc gêm bu lau natô sêto ñabatin 6b-8a tinambu-nga. Yom dau yêc bocdec bu: ... ma yac bu amatôc in êñkuc yac mba yomsu. vs7 Magoc lau sin-nga si ñadau Lisias ti ndê lau sin-nga daêsam sêmeñ sêngaho in su yêc yac aman. vs8 Ma Lisias gic atu bu lau nañ sêngôlin yom pi in, nañ sêmeñ sêsôm asê têt am.

lau sac honj sa akêj lau batê-nga tôm njac lau dindê sêkêj whinj. ¹⁶ Nalên dinañ dec aô kasahê bu wasa neñ lêtj honj solop eñ tu bu walhac ti neñ atac pa su yêc Anötö ti ñamalac anjô-nga. ¹⁷ Aô gahu Jerusalem sinj yala nej su, ma kwahic dec gambu gatêj Jerusalem ga, bu wanem aneñ lau Israel-nga si lau njalôm sawa sa, ma bu wakêj da têtj Anötö. ¹⁸ Aô kakuc lau Israel-nga si lêtj sêmasañ dau njawasi sa yêc Anötö anjô-nga munj su, goc gasôc lôm dabunj ga bu wakêj neñ da. Ma têtj ndoc dinañ lau Israel-nga njatô akêj gameñ Esia-nga sêlic aô. Aô gac lau tonj atu sa dom, ma gali lau njalôm sa bu sêkôm kisa dom. ¹⁹ Njac lau Esia-nga dau sic hu sêngôlinj yom pi aô, ma bocdinañ njac bu gauc nem bu aô gakôm giso, dec njac dau sêmeñ ma sêsôm asê têtj am. ²⁰ Bu mba, goc sôm têtj lau Israel-nga nanj kwahic sêmbo dec, bu sêtôc asê têtj am, giso bocke nanj lau Israel si lau bata Sanedrin-nga sêtap sa yêc aô. ²¹ Mboe njac sêlic aô sac ma sêkêj aô galhac am anôm-nga bu êmatôc aô, pi yom tigenj nanj aô gambwêc têtj njac bocdec bu, ‘Aô gakêj whinj bu yac oc datisa akêj lau batê-nga.’”

²² Filiks njô ti kêyalê yom daêsam su pi lau sêkêj whinj Yisu-nga si lêtj wakuc. Bocdinañ dec inj gic bata yom, ma sôm têtj lau Israel-nga nanj sêmeñ akêj Jerusalem, “Têtj ndoc lau sinj-nga si njadau Lisias meñ akêj Jerusalem, nanj aô oc wasôm aneñ gauc asê pi mac nem yom.” ²³ Goc inj gic atu njac nanj yob lau sinj-nga tonj danj, bu sêyob Pol njapep, magoc sêsô inj dônj dom. Ma inj sôm têtj inj bu kêtj njasawa têtj Pol ndê lau nanj bu sêndic inj kêsi ti sênem inj sa, ma lhac njac ahuc dom.

Sêyob Pol sêmbo Sisaria

²⁴ Bêc njatô ginjga su, dec Filiks lu nawhê Drusila, nanj awhê Israel-nga danj, sêngalêm Pol bu sêngô inj whê yom sa pi lau sêkêj whinj Yisu Kilisi-nga si lêtj. ²⁵ Pol gêm yomgalôm whinj inj lu ma sôm yom njasawa hic baliñ, pi lêtj nanj lau sêti lau gitêj,

ma sêtimêtê dau njapep, ma pi Anötö ndê bêc êmatôc lau-nga nanj oc meñ sa. Yom dau kôm Filiks töc dau sa, dec sôm, “Nanj gitôm, am lhö mbu ndi. Têtj ndoc aô bu walic njasawa njayham danj, nanj wakêj yom am tiyham.” ²⁶ Ma tinjambu inj kêgalêm Pol ti gêm yomgalôm whinj inj tidim daêsam, bu inj kêtj bata bu Pol oc kêtj awa têtj inj, bu nemlhi dau su yêc gapocwalô.

²⁷ Filiks bu kôm lau Israel-nga sêlic inj njayham, dec kêtj Pol ndöc gapocwalô njapanj. Yala lu ginjga su, goc Pokias Festus ti gôlinjwaga ô Filiks su.

25

Pol kalhac Festus anjô-nga

¹ Têtj ndoc Festus hêc asê bu nem gôlinj gameñ dinañ, nanj inj mbo malac Sisaria tôm bêc tö eñ, goc pi Jerusalem gi. ² Ma yêc dindê dabunjsiga atu-tu ti lau bata Israel-nga sêpitigenj, ma yom nanj sêngôlinj pi Pol su, nanj sêhoc asê têtj Festus. ³ Njac sêndac bu inj bu lic njac njayham, dec kêtj Pol mbu pi Jerusalem ndi. Njac sêndac gêtj dau, njahu bu njac sêmatinj yom tidônj su gelec, bu sêkêj lau njatô sêsinj sêmbo señ bu sêndic Pol ndu. ⁴ Magoc Festus ô yom ma sôm, “Pol dê sêyob sêmbo Sisaria, ma malô goc aô dauñ oc wambu watêj malac dinañ wandi. ⁵ Mac asôm bu inj kôm giso, dec akêj nem lau bata njatô sêwhinj aô, bu sêsôm mac nem yom pi inj asê têtj aô yêc dindê.”

⁶ Festus mbo Jerusalem bêc 8 me 10 su, goc sip Sisaria gi. Ma têtj njagalanjê inj gi ndöc inj ndê pônj êmatôc yom-nga, ma gic atu bu sêkôc Pol meñ lhac inj anjô-nga. ⁷ Têtj ndoc Pol hêc asê, nanj lau Israel-nga nanj sêmeñ akêj malac Jerusalem, nanj sêlhac sêngihi inj ahuc, ma sêsôm bu inj kôm giso atu. Sêngôlinj yom daêsam pi inj, magoc gitôm dom bu sêtôc njandô asê. ⁸ Goc Pol sôm ndê yom asê bocdec bu, “Aô gakôm giso danj pi lôm dabunj dom, ma kagili lau Israel si yomsu, me Sisa ndê njagôlinj danj dom.”

⁹ Festus tac whinj bu lau Israel-nga sêlic inj njayham, dec ndac Pol, “Am

gêlic ngayham bu pwi Jerusalem ndi, ma aö wañsahê ñac si yom pi am yêc dindê, me mba?”¹⁰ Ma Pol sôm, “Mba. Aö ñgac Rom-nga, ma am ndöc nem pônj êmatôc yom-nga gêm Sisa aṅgô. Bocdinaṅj êmatôc yom naṅ sêṅgôliṅ pi aö yêc dindêc maṅ. Am kêyalê tidônj su bu aö gakôm giso daṅ têtj lau Israel-nga dom.”¹¹ Aö bu wakôm giso daṅ naṅ gic waê bu wambac ndu, naṅ dec ndic aö ndu. Magoc yom naṅ lau Israel-nga dindêc sêṅgôliṅ pi aö, naṅ bu ṅandô mba, dec solop dom bu am kêṅj aö wasip ñac amba. Sisa dau goc êmatôc aneṅj yom yêc malac Rom!”

¹² Têtj dinaṅj Festus gêm yomgalôm whiṅj lau atu-tu naṅ sêmbo iṅj ndê gôliṅ ṅapu, goc sôm têtj Pol, “Am ndac bu Sisa êmatôc nem yom. Bocdinaṅj dec am oc têtj Sisa ndi.”

Festus lu Kiṅj Agripa sem yomgalôm pi Pol

¹³ Bêc ṅatô giṅga su, goc Kiṅj Agripa* lu lhuwê Berenis sêhôt asê Sisaria bu sêti ṅacleṅj Festus.¹⁴ Inṅlu sêmbo sêwhiṅj iṅj bêc daêsam su, goc Festus gic miṅj pi Pol ma sôm têtj Kiṅj Agripa, “Ñgac daṅ mbo dec, naṅ Filiks kêṅj ndöc gapoc-walô ṅapaṅj e meṅj têtj kwahic dec.¹⁵ Têtj ndoc aö gapi Jerusalem ga, naṅ dabuṅsiga atu-tu ti lau bata Israel-nga sêṅgôliṅ yom pi iṅj, ma sêndac aö bu walôc bu iṅj mbac ndu.”¹⁶ Aö gawhê sa têtj ñac bu yac lau Rom-nga neṅj mêtê bocdec bu. Dandic ṅamalac daṅ ndu dom e dakêṅj ṅasawa têtj iṅj bu lhac lau naṅ sêṅgôliṅ yom pi iṅj, naṅ aṅgô-nga, ma iṅj ô ñac si yom su naṅ.¹⁷ Têtj ndoc ñac si lau ṅatô sêsip akêṅj Jerusalem sêwhiṅj aö, naṅ gahônj bêc daêsam dom. Aö gahôt asê, ma galaṅsê bêbêc aö gac atu aneṅj lau bu sêkôt ñgac dau sôt meṅj lhac aneṅj pônj wamatôc yom-nga ṅa-ndô-nga.¹⁸ Lau dau sêtisa bu sêṅgôliṅ yom pi iṅj, ma aö gauc gêm bu ñac oc sêtôt iṅj ndê giso ṅandô daṅ asê. Magoc mba!¹⁹ Ñac sêsôm yom pi ñac dau

si mêtê sênem akiṅj si anötö-nga, naṅ ñac gauc gêm bu Pol kêkuc dom. Ma sêlic iṅj sac pi ñgac batê daṅ ṅaê Yisu, naṅ Pol sôm bu tisa akêṅj lau batê-nga ma mbo tali tiyham.²⁰ Aö gapônda dauṅj tulêṅj wamatôc yom kaiṅj dinaṅ-nga. Bocdinaṅj aö gasôm têtj Pol bu iṅj bu tac whiṅj bu pi Jerusalem ndi, dec yac oc amatôc iṅj ndê yom yêc dindê.²¹ Magoc Pol tec ma ndac bu Sisa dau êmatôc iṅj ndê yom, dec aö gac atu bu aneṅj lau sêyob iṅj e waṅkiṅj iṅj têtj Sisa ndi.”²² Goc Agripa sôm têtj Festus, “Aö dauṅj atac whiṅj bu waṅgô ṅamalac dau ndê yom.” Ma Festus sôm, “Bocdinaṅj, laṅsê naṅ am ṅgô iṅj ndê yom.”

Pol kalhac Agripa aṅgô-nga

²³ Têtj galaṅsê Agripa lu Berenis sêsôt si gôlônj kiṅj-nga sa, goc sêsôt andu sêṅgô yom-nga ṅalôm si sêndöc. Ma lau bata siṅj-nga ti lau bata malac-nga hoṅj sêwhiṅj inṅlu. Goc Festus kêṅj yatu bu sêkôt Pol sôt meṅj.²⁴ Ma iṅj sôm, “Kiṅj Agripa ti mac lau hoṅj naṅ ambo dindêc. Alic iṅj ñgac dec. Lau Israel-nga hoṅj sêteṅj aö yêc Jerusalem ma yêc malac Sisaria dindêc, bu walôc bu iṅj mbac ndu.”²⁵ Magoc aö gatap iṅj ndê giso daṅ sa, naṅ gitôm bu dandic iṅj ndu-nga dom. Ma iṅj dau ndac bu Sisa êmatôc iṅj ndê yom, madec aö bu waṅkiṅj iṅj têtj Rom ndi.²⁶ Ma kwahic dec aö bu wato bapia daṅ têtj Sisa, magoc aö kayalê yom ṅandô daṅ bu wato pi ñgac dindêc-nga dom. Tu dinaṅj-nga Kiṅj Agripa, aö gakêṅj iṅj kalhac am ti mac lau hoṅj aṅôm-nga, bu dakip yom hoṅj sa, ma datap yom ṅandô daṅ sa, naṅ tôm bu wato têtj Sisa.²⁷ Yac bu taṅkiṅj ṅamalac g apocwalô-nga daṅ têtj Sisa, magoc dawhê iṅj ndê giso ṅahu sa whiṅj dom, oc solop dom.”

26

Pol whê dau sa têtj Agripa

* **25:13:** Kiṅj Agripa gêm gôliṅ gameṅj daṅ yêc bugictôṅj Galili-nga ṅamakê, ma ndöc malac Sisaria Pilipai. Iṅj ṅHerod Agripa I (Apo 12:1-23) ndê atuṅgac.

¹ Têḡ dinanḡ Kinḡ Agripa sôm tēḡ Pol, “Aö wakēḡ ḡasawa bu am sôm yom tu daôm-ḡga.” Goc Pol hóc amba sa tēḡ lau, ma gic hu sôm inḡ ndē yom bocdec bu, ² “Kinḡ Agripa, kwahic dec aö bu waö yom hoḡ naḡ lau Israel-ḡga sēḡḡolinḡ pi aö. Ma aö atac ḡayham bu wasôm asē walhac am aḡôm-ḡga. ³ Gēḡ atu daḡ whinḡ bocdec bu, lau Israel-ḡga si mētē ti yom naḡ sēwhē dau kóc pi, naḡ am kēyalē tidōḡ su. Bocdinaḡ aö wandac am bu kēḡ ḡasawa hic baliḡ tēḡ aö bu wasôm neḡ yom hoḡ asē. ⁴ Lau Israel-ḡga hoḡ sēḡyalē aneḡ lēḡ tēḡ ndoc gambo balē-ḡga yēc dauḡ neḡ gameḡ, ma lēḡ naḡ gasa tēḡ ndoc gambo Jerusalem, naḡ bocdinaḡ. ⁵ Lau Palēsai ḡac lau naḡ sem akiḡ Anötö ḡaḡga sēhóc gēlēc lau Israel-ḡga ḡatō su. Ma oc tōm bu lau dinaḡ naḡ sēḡyalē aö tēm baliḡ su, naḡ sēwhē sa bu aö kakuc lau Palēsai si lēḡ dinaḡ. Magoc sēsôm asē dom. ⁶ Aö gakēḡ batanḡ gēḡ naḡ Anötö gic bata tēḡ damaḡi, ma tu dinaḡ-ḡga kwahic dec sēkēḡ aö galhac am aḡôm-ḡga. ⁷ Yac lau Israel-ḡga mba tonḡ 12 sem akiḡ Anötö acsalō ti öbwēc, ma sēkēḡ bata bu sēlic gēḡ naḡ Anötö gic bata, naḡ ḡandō sa. O kinḡ, aö wasôm tēḡ am bu lau Israel-ḡga sēkēḡ kisa aö tu gēḡ dinaḡ-ḡga eḡ. ⁸ Yac akēḡ batanḡ bu Anötö oc uḡ lau batē sa tiyham, ma bocke dec mac lau ḡatō asö ti gauc gēm bu gēḡ dau oc tōm dom bu ḡandō sa?

⁹ “Muḡ-ḡga lê aö dauḡ gauc gēm tidōḡ ma galic ḡayham bu wakōm gēḡ daēsam tu wakēḡ kisa lau naḡ sēkēḡ whinḡ Yisu Nasaret-ḡga. ¹⁰ Ma gēḡ dau dinaḡ dec gakōm yēc Jerusalem. Dabuḡsiga atu-tu sēlic ḡayham ma sēlóc tēḡ aö bu wakōc lau sēkēḡ whinḡ-ḡga daēsam dōḡ, ma wakēḡ ḡac sēndöc gapocwalō. Ma tēḡ ndoc sic ḡac si lau ḡatō ndu, naḡ aö galhac gawhinḡ ḡac ma galic ḡayham. ¹¹ Tōm tēm daēsam

aö galom-galom lōm wē-ḡga hoḡ ma kasalē lau sēkēḡ whinḡ Yisu-ḡga bu wakēḡ ḡagēyō tēḡ ḡac. Aö gauc gēm bu wakēḡ ḡandē tēḡ ḡac e sēsôm yom sac sambuc.* Aö atac tec ḡac ḡandō, bocdinaḡ kasêlēḡ gatēḡ lau gameḡ apa-ḡga si malac atu-tu bu wakēḡ kisa tēḡ Yisu ndē lau.

¹²⁻¹³ “O kinḡ, tēḡ bēc daḡ dabuḡ-si ga atu-tu sēḡyaliḡ aö sa ma sēḡkinḡ aö bu wasip malac Damaskas wandi. Aö kasêlēḡ gambo seḡ, ma tēḡ ac kalhac lhu ḡawē atu daḡ sip akēḡ undambē ma pô aö ti lau naḡ sēwhinḡ aö. ¹⁴ Yac hoḡ apeḡ asip nom, ma aö gaḡḡō awha daḡ sôm yom tēḡ aö yēc Yom Hibru bocdec bu, ‘Saul, Saul, tu sake-ḡga am kēḡ kisa aö? Am gitōm bōc naḡ gēli dau sa tēḡ ḡadau ndē ḡolinḡ dec tap ḡandē sa.’ ¹⁵ Tēḡ ndoc dinaḡ aö gandac, ‘O ḡadau, am asa?’ Ma inḡ ô yom ma sôm, ‘Aö Yisu, naḡ am kēḡ kisa. ¹⁶ Kwahic dec tisa. Aö gahoc dauḡ asē tēḡ am, ma kayaliḡ am sa bu nem akiḡ aö. Ma gēḡ naḡ am kēyalē pi aö, ti gēḡ naḡ watōc tēḡ am, naḡ am oc hoc asē tēḡ lau. ¹⁷ Aö waḡgaho am su yēc lau Israel-ḡga amba, ma yēc lau naḡ lau Israel dom, naḡ si amba whinḡ. Kwahic dec waḡkinḡ am tēḡ lau gameḡ apa-ḡga dinaḡ ndi. ¹⁸ Am oc kōm ḡac tandō po asē e sēkac dau kwi ma sēhu seḡ ḡasec-ḡga ma Sadaḡ ndē ḡolinḡ siḡ, ma sēsa seḡ ḡawē-ḡga ma sēsōc Anötö ndē ḡolinḡ ḡapu. Ma lau naḡ sēkac si ḡalōm kwi, naḡ dec Anötö oc suc ḡac si sac kwi, ma kēḡ ḡac sēwēkaiḡ gameḡ sēndöc tali ḡapanḡ-ḡga sēwhinḡ lau naḡ sēti lau dabuḡ tu ḡac si sēkēḡ whinḡ aö-ḡga.’

¹⁹ “O kinḡ Agripa. Aö galic Yisu hoc dau asē akēḡ undambē, ma aö gaḡḡō inḡ ndē yom dec gasōc ḡapu. ²⁰ Aö gam mētē lau bu sēnem dau kwi ma sēsōc Anötö ḡapu, ma sēkōm mētē gitēḡ bu sētōc asē bu ḡac sem dau kwi ḡandō. Aö gac hu yēc malac Damaskas, ma

* **26:11:** Yom sac sambuc - yēc Yom Inglis sēsam bu ‘blasphemy’. Lau ḡatō gauc gēm bu Pol ndē yom dau ḡahu bu inḡ bu kēḡ ḡandē tēḡ lau sēkēḡ whinḡ-ḡga e sēhu si sēkēḡ whinḡ siḡ ma sēpu Yisu. Ma lau ḡatō gauc gēm bu lau sēkēḡ whinḡ-ḡga bu sēlhac ḡaḡga ma sēsôm bu Yisu inḡ Anötö ndē Atu, dec Pol ti lau Israel-ḡga oc sēlic yom dau bu yom sac sambuc gitōm bu sēndic ḡac ndu. Alic yom ḡatō yēc Mat 26:63-66.

malô goc gam mêtê yêc Jerusalem, ma yêc gameŋ Judia-nga hoŋ e gatêŋ lau apa si gameŋ whiŋ. ²¹ Tu dinaŋ-nga dec lau Israel-nga sêkôc aô don yêc lôm dabuŋ, ma bu sêndic aô ndu. ²² Magoc Anötö yob aô napep e meŋ têtŋ acsalô dindéc aô galhac am aŋôm-nga. Ma kwahic dec aô wasôm asê têtŋ lau hoŋ, lau tiwaê ma lau waêmbe sêwhiŋ, bu yom hoŋ naŋ aô gahoc asê pi Yisu, naŋ nãdaŋ so yom naŋ Moses ma lau propet sêhoc asê gwanaŋ su pi gêtŋ naŋ oc hôc asê, naŋ dom. ²³ Nac sêsôm bu Mesaya oc hôc nãndê e mbac ndu, ma tiŋambu iŋ oc ti ngac nãmata-nga bu tisa akêtŋ lau batê-nga, ma hoc yom asê pi Anötö ndê lêtŋ nem lau si sêmbo tali-nga têtŋ iŋ ndê lau Israel-nga, ma têtŋ lau naŋ lau Israel dom, naŋ sêwhiŋ. Yom dau oc tôm nãwê bu pô gameŋ nãsec-nga.”

²⁴ Pol whê ndê yom sa mbo, ma Festus mbwêc iŋ awha ahuc ma sôm, “Pol, am nem yom iŋ yom solop dom. Yom daêsam naŋ sêndôhôtŋ têtŋ am, naŋ kôm am nem gauc kêtŋsôtŋ.” ²⁵ Magoc Pol ô yom ma sôm, “O ngac atu Festus, aô neŋ gauc kêtŋsôtŋ dom. Aneŋ yom iŋ yom solop ma yom nãndô. ²⁶ Gêtŋ hoŋ dindéc hôc asê yêc lhu, ma bocdinaŋ dec kiŋ Agripa gitôm dom bu nem gauc gêtŋ dau. Yomandô! Iŋ kêtŋalê gêtŋ hoŋ dindéc su, ma bocdinaŋ aô gasôm neŋ yom asê têtŋ iŋ yêc awê. ²⁷ Kiŋ Agripa, am kêtŋ whiŋ lau propet si yom pi Mesaya, me mba? Aô gauc gêm bu am oc kêtŋ whiŋ su.” ²⁸ Dec Agripa sôm têtŋ Pol, “Am gauc gêm bu nãsawa apê lec am oc kac aneŋ nãlôm kwi bu wakêtŋ whiŋ Yisu, a?” ²⁹ Ma Pol ô yom ma sôm, “Aô bu wasôm yom nãsawa apê me nãsawa baliŋ, aô oc atac whiŋ gêtŋ tigeŋ. Aô wateŋ mbec pi am ti mac lau hoŋ naŋ aŋgô aneŋ yom dindéc, bu Anötö kôm mac hoŋ andi atôm aô ma akêtŋ whiŋ Yisu, magoc bu kôm mac atôm aô tu gandôc gapocwalô-nga lec dom.”

³⁰ Pol sôm iŋ ndê yom meŋ têtŋ dinaŋ, goc Kiŋ Agripa tisa, ma gôliŋwaga

Festus ti Berenis ma lau hoŋ naŋ sêndôc sêwhiŋ iŋ, naŋ sêtisa bocdinaŋ. ³¹ Nac sêhu andu dau siŋ, ma sem yomgalôm têtŋ dau ma sêsôm, “Ngac dindéc kôm giso daŋ naŋ tôm bu sêndic iŋ ndu me sêkêtŋ iŋ ndôc gapocwalô-nga lec dom.” ³² Ma Agripa sôm têtŋ Festus, “Oc tôm bu yac dahu ngac dindéc siŋ lhô ndi, tigeŋ iŋ dau ndac bu Sisa êmatôc iŋ ndê yom.”

27

Pol têtŋ malac Rom gi

¹ Ma tiŋambu sêsôm tidôtŋ bu sêkêtŋ Pol ti lau gapocwalô-nga nãtô sêpi waŋ daŋ, ma sêtŋkiŋ nac sêtêtŋ malac Rom naŋ yêc gameŋ Itali-nga sêndi. Sêkêtŋ nac sêsip ngac siŋ-nga daŋ amba, naŋ ndê nãê Julias, naŋ ti ngac bata siŋ-nga naŋ yob Sisa ndê lau siŋ-nga ton daŋ. ² Dec nac sêpi waŋ si, ma alu ngac daŋ nãê Aristakus akêtŋ malac Tesalonika yêc gameŋ Masedonia-nga api awhiŋ, ma yac asa a. Waŋ dau meŋ akêtŋ malac Adramitiam ma gic waê bu êŋsêlêtŋ sôc malac nãtô naŋ sêyêc gameŋ Esia-nga. ³ Nãgalaŋsê waŋ dau sôc baô yêc malac Saidon. Julias tawalô Pol dec kêtŋ iŋ sip baô gi bu ndic iŋ ndê silip kêsî tu bu sêpuc iŋ donŋ nã gêtŋ nãtô-nga. ⁴ Tiŋambu yac api waŋ dau ma asa a tiyham. Yac bu ahôc gêtŋlêc nduc Saipras, tigeŋ mbu nãdinda puc waŋ donŋ, dec yac aŋgihi aho yêc nduc nãdômbwê-nga. ⁵ Goc waŋ dau kêsêlêtŋ mbo gwêc sawa, ma gi e ahôc gêtŋlêc gameŋ Silisia-nga ma gameŋ Pampilia-nga su, ma gacgeŋ a asôc malac Maira yêc gameŋ Lisia-nga. ⁶ Ma yêc dindê ngac bata siŋ-nga dau tap waŋ daŋ sa, naŋ meŋ akêtŋ Aleksandria ma bu têtŋ Itali ndi. Dec iŋ kêtŋ yac a alom. ⁷ Magoc waŋ dau kêtŋ nãgahô dom. Yac ambo gwêc nãsawa bêt daêsam, e a ampîŋ malac Naidas. Mbu nãdinda puc yac donŋ nãpaŋ, bocdinaŋ dec akac waŋ kwi aŋôtŋ gêm nduc Krit nã-awê-nga, ma anti a e ampîŋ malac daŋ nãê Salmone. ⁸ Waŋ kêsêlêtŋ ti nãwapac

e ahôc asê söc nanj sêsam bu Salan Nayham, nanj yêc kêpiñ malac Lasea. ⁹ Bêc daêsam giñga su ma lau Israel si om atu nanj sêhu gêñ danen-nga sinj, nanj pacndê su, dec yac anyalê bu oc asip têm sac tu dalac wan-nga ñalôm. Bocdinañ Pol kêñ puc lau wan-nga ma sôm, ¹⁰ “Mac lau, aö kayalê su bu oc dasip ñasac ñalôm e wanj ti wapa honj oc sêniñga, ma mboe yac daun dawhinj.” ¹¹ Magoc ngac bata sinj-nga dau kêñ danja Pol ndê yom dom. Inj söc ngac nem gôliñ wan-nga ti wanj ñadau si yom ñapu. ¹² Söc dinañ gitôm dom bu wanj poc ñayham têtñ ndoc uhô-nga. Bocdinañ dec lau wan-nga daêsam sêsôm yom pitigenj bu sêsa tiyham ma sêñsahê bu sêlac sêtêtñ malac Pioniks sêndi, ma wanj poc dindê e têm ñayham meñ sa. Yêc malac Pioniks, nduc Krit pôc mbu ahuc, ma bocdinañ söc nanj yêc malac dinañ inj söc ñayham tu wanj sêpoc-nga têtñ têm uhô-nga.

Mbu ñadinda

¹³ Yac ahônj e bêc danj mbu lilic kêsêlêñ ñayham, ma bocdinañ ñac gauc gêm bu sêtap têm ñayham sa bu sêlom malac Pioniks. Ñac sêhê anja sa ma sêlac sêñkuc baö Krit-nga si. ¹⁴ Ñasawa baliñ dom ma mbu sac danj puc ñanja akêñ baö-nga mbu sa têtñ gwêc sawa-nga. ¹⁵ Wanj dau sip mbu dinda ñalôm e tôm dom bu yac alac anjuc baö-nga. Bocdinañ yac am wanj kwi kêsêlêñ kêkuc mbu. ¹⁶ Mbu soc yac e nduc sauñ danj ñaê Kauda pôc mbu ahuc ñagec. Yac bu ahê wanj ña-gômbwa pi lôlôc meñ, magoc akôm wapac-wapac bu mbu puc ñadinda sac andô. ¹⁷ Lau sêhê gômbwa sa pi lôlôc meñ su, goc sêkic po pi wanj atu ñampê bu suc dom. Ñac sêtöc dau bu mbu oc soc yac ñapanj e wanj ndi lôc pi ganjac yêc Sirtis, dec sêlêc lac su ma sêkêñ anja gwêc-nga sip gi bu teñ wanj dônj ênti timalô, ma sêkêñ wanj dau tam mbo. ¹⁸ Têtñ bêc tilu-nga mbu ti gwêc gic pi wanj sac andô, dec lau wanj-nga sêtöc dau atu ma sic hu sêmbaliñ wapa ñatô sinj sip

gwêc. ¹⁹ Bêc titô-nga sêhêc wanj ñalac ti po ma wapa wanj-nga ñatô sa ma sêmbaliñ sinj sip gwêc gi. ²⁰ Tigenj mbu dau timalô dom e bêc daêsam yac alic ac ti tata dom. Ma yac honj mba gauc tigenj bu oc andinañ.

²¹ Lau wanj-nga senj gêñ danj dom tôm bêc daêsam su, goc Pol tisa ma sôm, “Mac lau, aö gakêñ puc mac munj su, bu ahu nduc Krit sinj dom, magoc mac asôc anenj yom ñapu dom. Mac bu anjô anenj yom dau, dec gitôm dom bu atap ñawapac dindêc sa, ma gêñ danj oc niñga dom. ²² Magoc kwahic dec wasôm têtñ mac bu nem ñalôm pêñ dônj, bu mac nem danj oc niñga dom. Wanj tigenj dec oc niñga. ²³ Aö Anötö ndê ngac danj, ma gam akinj inj ñapanj. Alhabêc ôbwêc inj kêkiñ ndê anjela danj meñ kalhac whinj aö. ²⁴ Ma sôm têtñ aö, ‘Pol, am töc daôm dom. Am oc lhac Sisa anjô-nga bu inj êmatôc nem yom. Ma tu am-nga, Anötö oc kêñ lau honj nanj sêmba wanj sêwhinj am, nanj sêmba tali.’ ²⁵ Bocdinañ mac lau, nem ñalôm pêñ dônj, bu aö gakêñ whinj Anötö bu yom dau oc ñandô sa, tôm inj ndê anjela sôm têtñ aö. ²⁶ Wanj oc ndi lôc pi nduc danj, tigenj yac oc dandinañ dom.”

Wanj gôlôc pi nduc

²⁷ Mbu tam yac ñapanj ambo Gwêc Adria-nga. Têtñ bêc ti-14-nga ma timaniñhu goc lau wanj-nga sêñsahê bu yac asuñ sa baö. ²⁸ Sem dôhônj gwêc ñagaponj ma sêtap sa bu ñagaponj gitôm 37 mita. Ñasawa sauñ sem dôhônj tiyham ma sêtap sa bu ñagaponj gitôm 27 mita. ²⁹ Ñac sêtöc bu wanj oc popoc pi hoc, bocdinañ sêmbaliñ anja hale sip wanjku-nga, ma sêkêñ bata bu lanjê ñagahô. ³⁰ Lau sêyob wanj-nga gauc gêm bu sêhu wanj ti lau ñatô sinj, dec sêkôm bu sêkêñ gômbwa sip gwêc ndi, sêñsau bu oc sêkêñ anja ñatô sip yêc wanj ñampê-nga. ³¹ Magoc Pol sôm têtñ ngac bata ti ndê lau sinj-nga bu, “Lau dinañ bu sêhu wanj sinj, dec mac oc andinañ.” ³² Tu dinañ-nga lau sinj-nga sêtim wac kic yêc g ômbwa, ma sêkêñ peñ sip gwêc gi.

³³ Têñ bêbêc ganduc Pol sôm têñ lau bu sêñeñ gêñ. In sôm, “Bêc 14 giñga su lec mac ayob wañ ñapañ e mac añ gêñ dañ dom. ³⁴ Kwahic dec aö wasôm têñ mac bu gêñ dañ oc kôm mac ñayom dom, mac hoñ oc ambo tamli. Bocdinañ dec aneñ gêñ bu puc mac dôñ.” ³⁵ In sôm yom dinañ su, goc kôc bolom ma gêm danje Anötö yêc ñac hoñ anğô-ñga, goc pö kôc ma gêñ. ³⁶ Dec lau hoñ si ñalôm timalô ma señ gêñ sêwhiñ. ³⁷ Yac lau nañ ambo wañ, nañ mba namba gitôm 276. ³⁸ Lau hoñ señ gêñ hóc ñac dôñ, goc sêmbaliñ bolom batac sip gwêc gi bu kôm wañ tilo.

³⁹ Têñ ndoc gameñ ñawê sa nañ sêlic baö, tigeñ sem gauc gameñ dau. Sêlic söc ti ganğac apa ñayham, dec gauc gêm bu sêkêñ wañ ndi pi baö yêc dindê. ⁴⁰ Ñac sêtim anğa ñawac kic sip gwêc giñga, ma sêngapwêc wac nañ sô göliñ dôñ, nañ su. Goc sêsö lac wañ ñatökwa-ñga sa, bu mbu peñ lac ma kôc yac api baö andi. ⁴¹ Magoc wañ dau kêtî gi gölôc pi ganğac ñabaö dañ yêc gwêc lôm e gacgeñ ñanğa sa. Ma gwêc dinda gic pi wañ ñambu-ñga e kac popoc. ⁴² Têñ ndoc dinañ lau siñ-ñga sêkic yom bu sêndic lau gapoc-walô-ñga hoñ ndu, bu sêsip gwêc ma sêlhö sêndi dom. ⁴³ Magoc ñac si ñgac bata bu nem Pol sa, dec kalhac ñac ahuc bu sêkôm si yom ñandô sa dom. In kên yatu bu lau nañ sêñkôc tidôn nañ sêpwê sêsip gwêc ma sêmuñ sêsôc baö sêndi. ⁴⁴ Ma in kên yatu bu lau ñatô sêsac apa wañ-ñga ñatô nañ gwêc gic popoc. Ma ñalêñ dinañ dec lau hoñ sêhóc asê baö ti lic sambuc.

28

Pol mbo nduc Malta

¹ Yac hoñ api baö ti lic sambuc, ma malô atap sa bu nduc dau ñaê sêsam bu Malta. ² Ma lau nduc-ñga sêkôc yac hoñ sa ma sêyob ti sêmwasiñ yac ñalêñ ñayham. Têñ ndoc dinañ u gic ma gameñ ñalhuc atu, bocdinañ sêkôm ya golom bu yac aheñ dañ. ³ Pol tap a basô ti gap bu kên pi ya ndi,

magoc mboc sac dañ yêc gap ñalôm, ma têñ ndoc kêsahê ya ñandê, dec sa bu lhö ndi ma señ Pol sip amba. ⁴ Lau malachu sêlic mboc dau keseneñ Pol amba dôñ gacgeñ kêgalêñ, dec sêsôm têñ dau bu, “Ñgac dê mboe in ñgac gic ñamalac ndu-ñga, dec in wêkain ñagêyô atu. Gitôm bu gwêc kô in ndu su, magoc kwahic dec in oc wê sa dom.” ⁵ Tigeñ Pol kêbalip mboc dau sip ya gi, ma gêñ dañ kôm in dom. ⁶ Lau dau sêkêñ bata bu in amba oc suñ me ñagahô in oc hudau sip ndi mbac ndu. Magoc sêhôn ñasawa baliñ e sêlic gêñ dañ hóc asê in dom. Bocdinañ dec ñac gauc gêm bu mboe in oc anötö dañ.

⁷ Ñgac dañ ñaê Publias gêm göliñ nduc dinañ, ma in wêkain ndê gameñ dañ yêc kêpiñ baö nañ wañ popoc kalhac. In kôc yac sa a andöc in ndê andu, ma yob yac ñapep gitôm bêc tö. ⁸ Têñ ndoc dinañ Publias damba gêmbac yêc, ñamlic ñamahom ti kêc dau. Pol söc gi gêlic in, ma teñ mbec ti kên amba sac in, ma kôm in ñayham sa. ⁹ Ma têñ ndoc lau nduc-ñga sêlic gêñ dinañ, nañ sêhoñ si lau gêmbac hoñ sêtêñ Pol sêmeñ, ma in kôm ñac ñayham sa tiyham. ¹⁰ Ma ñac sêtoc yac sa ñalêñ ñayham daêsam. Ma têñ ndoc yac bu api wañ ma alhö andi, nañ sêkêñ gêñ hoñ bu puc yac dôñ ambo gwêc ñasawa-ñga têñ yac.

Pol hóc asê Rom

¹¹ Yac ambo nduc dau tôñ ayô tö su, goc api lau malac Aleksandria-ñga si wañ dañ. Wañ dau poc nduc dinañ têñ ndoc uhô-ñga ma hön têm ñayham, ma yêc ñatökwa-ñga sêlêñ ñac si anötö gwam lu si anğô, dañ sêsam ñaê Kasto, ma dañ ñaê Polaks. Yac ahu gameñ dau siñ, ¹² ma alac e ahóc asê malac Sairakyus ma ambo dinañ tôñ bêc tö. ¹³ Goc ahu malac dau siñ ma alac tiyham e a asôc malac Regiam. Têñ galansê mbu ñayham dañ peñ lac ñapep, dec kên yac alac bêc tigeñ a asôc söc yêc malac Puteoli, ma asip baö a. ¹⁴ Yêc dinañ yac atap lau sêkêñ whiñ Yisu-ñga ñatô sa, ma sêkôc

yac sa a ambo awhiñ ñac gitôm bêc 7. Ma tiñambu yac anşêlêñ bu atêñ malac Rom andi.

¹⁵ Lau sêkêñ whiñ-nga yêc malac Rom sêngô ñawaê bu yac anşêlêñ ambo señ, dec sêsa sêmeñ bu sêkôc yac sa. Ñatô sêtap yac sa yêc Apias ndê gameñ sêtidulu gêñ-nga, ma ñatô sêtap yac sa yêc gameñ nañ sêsam bu Andu Ñacleñ-nga Tö. Têñ ndoc Pol gêlic lau sêkêñ whiñ-nga dinañ, nañ inñ atac pa su ma gêm danje Anötö. ¹⁶ Yac honñ anşêlêñ a, e ahôc asê Rom su, goc sêkêñ ñasawa têtñ Pol bu ndöc andu danñ, ma sêkêñ ñgac siñ-nga danñ yob inñ.

Pol gêm mêtê mbo Rom

¹⁷ Bêc tö giñga su, goc Pol kêgalêm lau bata Israel-nga nañ sêndöc Rom, nañ sa sêpitigeñ, ma sôm têtñ ñac, “Aneñ asidôwai Israel-nga, aö gakôm gêñ so danñ têtñ yac neñ lau Israel-nga dom. Ma gakôm gêñ danñ nañ so abañ si gêbôm, nañ dom. Magoc sêkôc aö dön yêc Jerusalem ma sêkêñ aö gasip göliñwaga Rom-nga ti inñ ndê lau siñ-nga amba. ¹⁸ Ma lau Rom-nga dau sêñsahê aö e sêtap sa bu aö gakôm gêñ giso danñ nañ tôm bu sêndic aö ndu-nga, nañ dom. Dec ñac bu sêhu aö siñ walhö wandi. ¹⁹ Magoc lau Israel-nga sêtec, ma sêli awha sa e aneñ lêtñ danñ mbasi, dec aö gandac bu Sisa ngô aneñ yom. Tigeñ aö gakôm tu galic ñac sac-nga dom, me tu bu wanğöliñ yom pi ñac-nga dom. ²⁰ Acsalô lec aö kagalêm mac sa ameneñ, bu anğô aneñ yom pi gêñ honñ dinañ. Mac alic bu sêso aö dön ña sen dindéc, magoc aö gakôm gêñ sac danñ dom. Gêñ tigeñ gakôm, nañ gakêñ batanñ gêñ nañ lau Israel dau sêkêñ bata.”

²¹ Lau Israel-nga dinañ sêngô Pol ndê yom ma sêsôm, “Lau nañ sêndöc gameñ Judia-nga nañ sêto bapia danñ têtñ yac, nañ hêganônñ am dom. Ma asidôwai Israel-nga akêñ gameñ dinañ, nañ sêtêñ yac sêmeñ, nañ sêsôm yom sac danñ pi am dom. ²² Magoc yac anşyalê bu yêc gameñ honñ lau sêpu lêtñ nañ lau sêkêñ whiñ Yisu-nga sêñkuc.

Bocdinañ yac bu anğô am nem gauc ti yom pi lêtñ dau.” ²³ Goc sêkêñ bêc danñ bu sêkac sa sêwhiñ Pol tiyham.

Ma têtñ bêc dau ñac sêkac sa sêmbo andu nañ Pol yêc nañ, ma lau Israel-nga hic daêsam sêmeñ sêwhiñ, dec ti tonñ atu. Têtñ bêbêc ñapanñ e telha Pol sôm yom têtñ ñac. Inñ töt Anötö ndê göliñ ñahu asê têtñ ñac. Ma inñ whê Moses ti lau propet si yom sa bu kôm ñac sêñyalê bu Yisu inñ Mesaya dau. ²⁴ Lau ñatô sêngô inñ ndê yom ma sêkêñ whiñ, magoc ñatô sêkêñ whiñ dom. ²⁵ Ñac sêseñ dau pi inñ ndê yom, ma bocdinañ Pol sôm ndê yom ñambu-nga têtñ ñac, ma tiñambu sêlhö têtñ têtñ. Ma yom ñambu-nga nañ inñ sôm têtñ ñac nañ sôm bocdec bu, “Yom dindéc nañ Ñalau Dabuñ sôm têtñ mac apami, nañ yom ñandô ma hêganônñ mac solop. Propet Aisaya hoc yom dau asê bocdec bu:

²⁶ Am têtñ lau dindê ndi ma sôm têtñ ñac, ‘Mac anğô aneñ yom ñapanñ, magoc anşyalê ñahu dom. Mac alic gêñ nañ aö gakôm, nañ ñapanñ, tigeñ mac nem gauc sa dom.’ ²⁷ Bu lau dau si ñalôm ñadandi sa. Ñac si danğasuñ hóc ahuc, ma sêpóc si tandô ahuc. Bu bocdinañ dom, dec oc tôm tandô sêlic, danğasuñ sêngô, ma sêñyalê aö tidônñ yêc ñac si ñalôm e sênem dau kwi ma wakôm ñac ñayham sa.” *[Ais 6:9-10]*

²⁸ Goc Pol sôm, “Bocdinañ anşyalê bu Anötö kêkiñ ñawaê ñayham pi inñ ndê lêtñ nem lau si-nga nañ mac atec, nañ têtñ lau gameñ apa-nga. Ma ñac lau dau oc sêngô ti sêkôc sa.” [²⁹ Inñ sôm su goc lau Israel-nga sêlhö si, ma sêseñ dau pi inñ ndê yom.]

³⁰ Tiñambu Pol mbo malac Rom gitôm yala lu. Ma tôm ñasawa dinañ, inñ gêmlihi ñamalac danñ ndê andu danñ tu ndöc-nga, ma inñ kôc lau daêsam sa yêc andu dau, nañ sêmeñ bu sêndic inñ kêsî. ³¹ Inñ gêm mêtê pi Anötö ndê göliñ ma kêdôhônñ lau pi Pômdau Yisu Kilisi. Inñ kôm gêñ dau ti atac pa su, ma lau danñ sêlhac inñ ahuc dom.

Pol ndê bapia têt lau Rom-nga Yom whê bapia dindéc sa-nga

Pol to bapia dindéc têt lau sêkên whin-nga nan sêndöc malac atu Rom. In to têt ndoc in mbo malac Korin, ma kên têt awhê dan ñaê Pibi (16:2) bu kôc sa ndi ma kên têt lau malac Rom-nga. Pol tac whin bu ndic lau Rom-nga kêsî, ma in to bapia dindéc mun, bu whê mêtê nan in gêm, nan ñahu sa.

Lau ñatô gauc gêm bu Pol to 1:18-32 hêganôn lau gameñ apa-nga, ma in to 2:1-29 hêganôn in dau ndê lau Israel-nga. In tôc yêc awê bu yac lau hon dakôm sac, ma tu yac neñ sac-nga, dec yac hon dawêkainj señ dambac ndu-nga. Magoc Anötö kêmasañ lêt bu suc lau nom-nga si sac kwi, ma asa nan bu kên whin gêt atu nan Yisu Kilisi kôm tu yac-nga, nan Anötö sam in bu ñamalac gitên.

Ma Pol bu whê sa bu Anötö sam yac bu lau gitên ñambwa dom, magoc in kên Ñalau Dabuñ têt yac tu bu kôm yac dati lau wakuc nan danan wambu Anötö, ma dasa neñ lêt gitên ti dabuñ. Bocdinañ Pol to yom pi lêt ñayham tu dasa-nga, ma dapin daun dön ma dahu mêtê sac sin. Yêc lôcwha (sapta) 9-11 Pol tôc asê bu in ñalôm ñawapac pi in dau ndê lau Israel-nga nan sêkên whin dom, ma in tac whin ñandô bu sêkên whin Yisu.

Pol gic hu ndê yom têt lau Rom-nga

¹ Aö Pol, Yisu Kilisi ndê ñgac akin, gato bapia dindéc. Anötö kêgalêm aö sa gati in ndê ñapotel, ma kêyalin aö sa bu wahoc in ndê ñawaê ñayham asê. ² Ñawaê ñayham dau Anötö kêmatin tidôn mun su, ma in ndê propet sêhoc asê, ma sêto sip Buku Dabuñ. ³⁻⁴ Ma yom dau hêganôn in ndê Atu Yisu Kilisi, yac neñ Pômdau. In ti ñamalac nan sa akên Kin Dawid ndê ton. Ma

tinambu Anötö un in sa akên lau batê-nga ña Ñalau Dabuñ ndê ñaclai, dec tôc asê tiawê bu in Anötö Atu. ⁵ Ma Yisu Kilisi dau kêyalin yac sa ma kêmwasiñ yac bu ati aposel tu in ndê ñaê-nga, dec kêkin yac bu angalêm lau sa yêc gameñ hon bu s êkên whin in, ma tu dinañ-nga dec danğa wambu in ndê yom. ⁶ Ma galem dau têt mac lau Rom-nga bu ati Yisu Kilisi ndê lau bocdinañ.

⁷ Aö gato bapia dindéc têt mac lau Rom-nga hon nan Anötö tac whin mac, ma kêgalêm mac sa ati in ndê lau dabuñ. Mwasin ti yom malô têt mac hon akên Damañ Anötö, lu Pômdau Yisu Kilisi.

Pol gauc gêm bu ndic lau Rom-nga kêsî

⁸ Gêt ñamata-nga aö wasôm têt mac bu tôc bêt hon, aö gateñ mbec tu Yisu Kilisi ndê ñaê-nga, ma gam danğa aneñ Anötö tu mac hon-nga. Ñahu bu yêc gameñ hon lau sêngô mac nem akên whin ñawaê. ⁹ Ma Anötö nan aö gam akin ti aneñ ñalôm sambuc, ma gahoc in Atu ndê ñawaê ñayham asê, nan kêyalê bu yomandô aö gauc gêm mac ñapan, ¹⁰ têt têt hon nan gateñ mbec. Ñasawa balin su, aö atac whin bu wandic mac kêsî, ma kwahic dec aö gateñ mbec têt Anötö bu lic aö neñ gauc dinañ ñayham, ma lêt gatam su têt aö bu watên mac waloc. ¹¹ Bu aö atac whin ñandô bu walic mac, tu bu wakên Ñalau Dabuñ ndê mwasin ñatô lom mac bu puc mac dön. ¹² Ma têt ndoc yac dambo dawhin daun, nan mac nem akên whin ma aö neñ gakên whin, oc pin yac hon dön bu dalhac ñanğa.

¹³ O asidôwai, aö atac whin bu mac anyalê bu têt daêsam aö gauc gêm bu watên mac waloc, magoc gêt daêsam kalhac aö ahuc e meñ têt kwahic dec. Aö gam mêtê yêc lau apa si gameñ ñatô, ma aneñ gwelen dau gêm ñandô su. Boc-dinañ aö gauc gêm bu wakôm gwelen kain tigen wawhin mac e gwelen dau ñandô sa yêc mac-nga whin. ¹⁴ Gwelen dau gic aö ñawaê

bu wanem mêtê lau Grik ti lau nan lau Grik dom, ma lau ti gauc ma lau gauc mba sêwhin. ¹⁵ Tu dinan-nga dec aö neñ ñalôm kac aö bu wanem mêtê mac lau Rom-nga awhin.

Anötö ndê ñawaê ñayham ti ñaclai

¹⁶ Bu aö mayan tu Anötö ndê ñawaê ñayham-nga dom. Nahu bu Anötö ndê ñaclai yêc yom dau, bu nem lau nan bu sêkên whin, nan si. In gic bata têt lau Israel-nga mun, ma têt lau nan lau Israel dom, nan tinambu. ¹⁷ Nawaê ñayham dau ndê ñaclai yêc bu nem lau si, nahu bu ñawaê dau tôc lêt nan Anötö kêt bu ñamalac sêti lau gitên, nan asê. Lêt dau lêt dakêt whin-nga, ma ñalêt dan mba. Tôm yom nan propet akwa dan to yêc bocdec bu:

Lau gitên oc sêndöc tali tu si sêkên whin-nga. *[Hab 2:4]*

Ñamalac hon sêkôm giso

¹⁸ Anötö nan ndöc undambê, kwahic dec tôc in ndê ñalôm asê têt yac.* In tac ñandê têt lau nan sêpuc dômbwê in, ma sêkôm mêtê sac. Nac si mêtê sac kêtwinin yom ñandô dôñ. ¹⁹ Gitôm bu lau nom-nga sênyalê yom ñandô pi Anötö, bu gêt nan in kôm, nan whê in sa tiawê têt ñac su. ²⁰ Lau dan sêlic Anötö su dom, yomandô! Tigen têt ndoc in kêt undambê ti nom e meñ têt kwahic dec, nan sêlic gêt hon nan in kêt. Ma gêt dau whê in ndê nahu sa ma tôc in ndê ñaclai atu nan yêc titêm-titêm, nan asê tiawê. Tu dinan-nga dec ñamalac dan oc tôm dom bu pa dau ma sôm bu in gêt gauc Anötö. ²¹ Lau nom-nga sênyalê bu Anötö dê mbo, magoc sêtoc in sa ti ñac si Anötö, ma sem danje in tu gêt dan-nga dom. Nac sêhê gauc pi yom ñambwa-ñambwa daêsam e ñasec kôm ñac si ñalôm ahuc. ²² Nac sêtoc dau sa bu ñac lau ti gauc, magoc ñac lau gauc mbasi. ²³ Nac sêtec bu sênem akin Anötö nan mbo titêm-titêm, magoc sem akin gêt nan gic

waê bu ninja. Nac sêhu Anötö ti ndê ñawasi atu sin, ma sem akin gwam nan ñac dau sêmasan sem ñamalac anjô, mbac anjô, bôc anjô, ma mboc anjô.

²⁴ Tu dinan-nga dec Anötö hu ñac sin bu sêkôm mêtê ñalôm ñagalac-nga tôm si atac whin. Ma sêkôm mêtê ñadômbwi pi dau ñamlic gitôm gêt ñambwa-nga. ²⁵ Nac sêpuc dômbwê Anötö ndê yom ñandô, ma yom tasan gêt ñac si ñalôm ahuc. Nac sêtec bu sênem akin Anötö nan kêt gêt hon, ma sêhu in sin ma sem akin gêt nan in kêt. Magoc in gêt hon ñadau, ma ñayham bu yac tampin in tôm bêt hon. Yomandô!

²⁶ Tu ñamalac si giso-nga, dec Anötö hu ñac sin bu sêkôm gêt mayan-nga tôm ñac si ñalôm ñagalac kêtgilí ñac. Nac si lauwhê sêhu lauwhê ti ñac si lêt solop sêmo sêwhin dau-nga sin, ma sêsa lêt so. ²⁷ Ma ñalêt tigen laungac sêhu lauwhê ti ñac si lêt solop sin ma mêtê atac ñagalac pi dandi-nga gêt ñac ahuc sambuc. Laungac sêkôm mêtê mayan-nga sêwhin laungac, ma tu dinan-nga sêtap ñagêyô nan gic mêtê sac kain dinan ñawaê, nan sa yêc dau si ñamlic.

²⁸ Ñamalac sêlic ñayham bu s êpuc dômbwê Anötö, ma tu dinan-nga in hu ñac sin e ñac si gauc timboloc, ma sêkôm mêtê nan gic ñamalac ñawaê dom. ²⁹ Mêtê sac tidau-tidau gêt ñac si ñalôm ahuc. Nac sêkôm mêtê gitôm mêtê wec ma mêtê mayan-nga, ñac tagatu gêt, ñac sêlic lau ñatô sac, sic ñamalac ndu, sêngalôm lau, sêkôm gêt daêsam bu sêtim lau ma sênsau ñac, ma sêsec lau. ³⁰ Nac sêngolin yom pi lau, atac tec Anötö, ma sêpu lau ñatô. Sêpo dau ti sêtoc dau sa, sêkôc gauc pi lêt sac ñapan, ma ñac dangapêc ñawahô têt dinda ti dambai. ³¹ Nac lau gauc mbasi-nga, ma yom bocke nan sêsôm, nan sêkôm ñandô sa dom. Nac lau ñalôm ñadandi-nga nan atac tec lau

* **1:18:** Têt ndoc Yisu mbac ndu pi a gicso dau, nan tôc asê bu Anötö tac ñandê tu ñamalac si sac-nga. Magoc tu Yisu hêt ñandê dau ô lau nom-nga su, dec tôc asê bu in tac whin lau nom-nga hon ma tec bu dan ninja. Alic Rom 2:4; 3:26; 8:3; ma Jon 3:16.

ma tawalô ñac dom. ³² Lau sac dau sênyalê bu Anötö sôm tidôñ su bu lau nañ sêkôm mêtê sac kainj bocdinañ, oc sêmbac ndu. Tigenj ñac sêkôm sac sêsiñ su eñ. Ma gêñ danj whiñ bocdec bu, lau ñatô nañ sêkôm mêtê sac tôm ñac dau sêkôm, nañ sêlic ñac ñayham.

2

Anötö ndê lêñ êmatôc lau-nga

¹⁻³ Yac tanyalê bu têtñ ndoc Anötö êmatôc lau nañ sêkôm sac kainj dinañ, dec inj oc êmatôc ñac êñkuc yom ñandô pi ñac. Bocdinañ dec am asa nañ kêgôlinj yom pi lau ñatô, ma sam ñac bu lau sêkôm sac-nga, nañ êmyalê bu am kêgôlinj yom pi daôm whiñ, bu am ñamalac kôm sac-nga whiñ. Ma am oc tôm dom bu êmasañ yom têtñ Anötö tu daôm nem sac-nga ma lhô su inj ndê matôc. ⁴ Am ngô su nañ! Anötö tawalô yac ndu andô, dec kôc ndê ñalôm dôñ ma kêmatôc yac ñagahô dom. Am gêlic inj ndê lêñ dinañ bu gêñ ñambwa, a? Bocke? Am kêyalê dom bu Anötö kôm gêñ dinañ tu bu kêñ ñasawa têtñ yac bu danem daunj kwi-nga, a? ⁵ Magoc am nem ñalôm ñadandi ma am tec bu nem daôm kwi. Tu dinañ-nga am daôm gic Anötö ndê atac ñandê sa tu daôm-nga, ma oc yêc tôm bêc ñambu-nga nañ Anötö dau oc tôc inj ndê matôc gitêtñ ma inj ndê atac ñandê asê. ⁶ Têtñ bêc dinañ, inj oc kêñ ñagêyô têtñ lau hoñ êñkuc ñac tigenj-tigenj si mêtê. ⁷ Lau nañ sêsap mêtê ñayham dôñ ñapañ ma takwê bu sêtap Anötö ndê mwasiñ sêndôc tali ñapañ-nga ma ñawasi ti waê atu sa, nañ Anötö oc kêñ ñac sêndôc tali ñapañ. ⁸ Magoc lau nañ sêkôm gêñ hoñ tu sêpo dau sa-nga, ma sêtec yom ñandô ma sêsap mêtê sac dôñ, nañ oc sêtap Anötö ndê atac ñandê sa. ⁹⁻¹⁰ Aêc! Lau hoñ nañ sêkôm mêtê sac, nañ oc sêtap ñawapac ti ñasac sa. Tigenj lau nañ sêkôm mêtê ñayham, nañ oc sêtap ñawasi ti waê ñayham ma yom malô sa. Oc ñandô sa pi lau Israel-nga sêmunj, goc lau

nañ lau Israel dom, nañ sêñkuc. ¹¹ Bu têtñ ndoc Anötö oc êñsahê lau pi ñac si mêtê, nañ inj oc toc lau toñ danj sa hôc gêlêc lau toñ danj dom. ¹² Bu lau hoñ nañ sêkôm sac, nañ oc sêtap Anötö ndê matôc sa. Lau nañ lau Israel-nga dom, nañ sêkôc Moses ndê yomsu sa dom, nañ oc sêtap matôc sa tu yomsu-nga dom, ñac dau si giso oc tinj ñac su. Ma lau Israel-nga nañ sêkôc Moses ndê yomsu sa, ma sêkôm mêtê sac, nañ oc sêtap Anötö ndê matôc sa êñkuc yomsu dau. ¹³ Bu Anötö oc sam ñamalac danj bu ñamalac gitêtñ tu inj ngô yomsu-nga ñambwa lec dom. Tigenj ñamalac nañ sôc yomsu dau ñapu ma danja wambu ñapep eñ, nañ Anötö oc sam inj bu ñamalac gitêtñ.*

¹⁴ Magoc lau nañ lau Israel dom, nañ sêkôc Anötö ndê yomsu sa dom, nañ ñalêñ bocke? Ñac bu sêkôm mêtê ñayham nañ tôm yomsu whê sa, dec tôc asê bu ñac dau si yomsu yêc bocdinañ. ¹⁵ Ma tôc asê bu lêñ gitêtñ tôm yomsu whê sa têtñ yac, nañ yêc ñac si ñalôm. Ma ñac dau sêtôm bu sêñsahê si lêñ ma sênyalê yêc ñac si ñalôm, mêtê bocke nañ sêkôm solop, ma mêtê bocke nañ sêkôm so. ¹⁶ Yom hoñ dindêc ñahu oc tiawê têtñ bêc nañ Anötö oc kêñ Yisu Kilisi êñsahê lau hoñ, êñkuc ñac si yom nañ yêc siñ dau yêc ñac si ñalôm. Ñawaê ñayham nañ aô gahoc asê, nañ whê gêñ hoñ dinañ sa.

Lau Israel-nga ma Moses ndê yomsu

¹⁷ Mac lau nañ ambo gameñ bocke, ma asam daôm bu lau Israel-nga, anjô su nañ. Mac gauc gêm bu Anötö oc kôc mac sa tu mac akôc Moses ndê yomsu su-nga, a? Mac atoc daôm sa bu mac ati Anötö ndê lau, a? ¹⁸ Bocke? Mac anyalê lêñ nañ Anötö tac whiñ, ma gauc gêm bu mac ahôc gêlêc lau ñatô tu mac anyalê yomsu-nga, a? ¹⁹⁻²⁰ Mac gauc gêm bu yomsu whê mac nem gauc sa pi yom ñandô, dec tac whiñ bu andôhônj lau wakuc ti lau gauc mba, a? Mac bu awê lau nañ tandô

* **2:13:** Tinjambu Pol tôc asê tiawê bu ñamalac danj oc tôm dom bu êñkuc yomsu hoñ timala e Anötö lic inj bu ñamalac gitêtñ - alic Rom 3:20, 23.

pec, me alic daôm gitôm ya nawê bu pô lau nanj sêmbô nasec njalôm, a? ²¹ Mac andôhông lau njatô, ma bocke dec andôhông daôm dom? Mac am mêtê lau bu sênem kanj gênj dom. Mac daôm akôm, me mba? ²² Mac asôm tênj lau bu sêkôm mêtê mockainj-nga dom, ma mac daôm? Mac atac tec gwam, magoc têt njatô mac asôc lôm nanj lau sem akinj gwam sêmbô, ma am kanj gênj, me mba? ²³ Mac atoc daôm sa tu akôc yomsu su-nga, magoc tênj ndoc mac anjgîlî yomsu, dec mac akôm Anötö ndê waê tisac. ²⁴ Tôm yom nanj sêto yêc, nanj sôm:

Lau gamej apa-nga sêpu Anötö ndê njê tu mac nem lêtj sac-nga. [Ais 52:5]

²⁵ Am njac nanj sêsê am nem njamlic njatô su kêkuc lau Israel-nga si t̄pwac, nanj ngô. Am bu danjam wambu yomsu honj, dec gênj nanj sêkôm tênj am njamlic, nanj gênj ti njahu njayham. Magoc am bu êmgîlî yomsu, dec gênj nanj sêkôm tênj am, oc nditôm gênj njambwa. Yêc Anötö anjgô-nga am oc tôm njac t̄gamej apa-nga nanj sêsê inj njamlic njatô su dom. ²⁶ Ma lau nanj sêsê njac si njamlic njatô su dom, magoc sêkôm mêtê njayham tôm yomsu whê sa, nanj Anötö oc lic njac gitôm lau nanj sêsê njac si njamlic njatô su. ²⁷ Ma njac nanj sêsê inj dom, magoc kôm gênj nanj kêkuc yomsu, nanj oc puc am nem giso asê. Njahu bu am daôm kôc yomsu su, ma kêkuc pwac sêsê njamlic-nga, magoc am njac ênjgîlî yomsu-nga.

²⁸ Lau si njahu sêti lau Israel-nga njandô sip gênj njamlic-nga dom. Ma pwac sêsê njamlic-nga nanj njahu andô hêganông gênj nanj sêkôm tênj njamlic, nanj dom. ²⁹ Mba! Lau nanj sêmasanj si njalôm njapep yêc Anötö anjgô-nga, nanj sêti lau Israel-nga njandô. Ma pwac sêsê njamlic-nga njajahu andô, nanj yomsu nanj sêto sip bapia, nanj oc tôm dom bu kôm njandô sa. Magoc gwelenj nanj Njalau kôm mbo njamalac si njalôm, nanj kôm pwac dau njajahu andô njandô sa. Njamalac kainj dinanj hêgo dau bu tap ndê waê sa yêc lau

nom-nga dom, tigenj inj tap waê sa yêc Anötö dau.

3

Mêtê sac oc tôm dom bu nem njandô njayham

¹ Bocdinanj lau Israel-nga sêtap mwasiñ bocke sa tu sêti lau Israel-nga, nanj hóc gêlêc lau njatô si mwasiñ su? Ma njac si pwac sêsê njamlic njatô su-nga oc nem njac sa njalêtj bocke? ² Anjgô! Lau Israel-nga sêtap mwasiñ tidau-tidau sa. Gênj njamata-nga njac lau dau dinanj Anötö kênj inj ndê yom sip njac apai amba.

³ Magoc lau Israel-nga njatô bu sêkênj whinj Anötö dom, dec mac gauc gêm bocke? Tu njac si sêkênj whinj dom-nga, dec Anötö oc hu yom nanj inj gic bata su, nanj sinj, me? ⁴ Mba andô! Tôm bu njamalac honj sêti lau sênsau tasanj-nga, magoc Anötö oc tôm dom bu senj yom danj nanj inj kêmatinj tidông, nanj su. Tôm yom nanj sêto yêc, nanj sôm:

Yom honj nanj am sôm, nanj oc sêlic bu yom njandô enj.

Ma lau bu sênsahê am, dec oc tôm dom bu sêtap am nem giso danj sa. [BW 51:4]

⁵ Lau njatô gauc gêm gauc njambwa ma sêsôm yom bocdec bu, “Yac nenj lêtj sac-nga têt Anötö ndê lêtj gitênj asê yêc awê, dec tu sake-nga inj atac njandê tênj yac? Inj bu kênj njagêyô tênj yac, dec oc solop dom.” ⁶ Gauc dinanj inj so sambuc! Bu bocdinanj, goc Anötö oc êmatôc lau nom-nga njalêtj nde? ⁷ Ma lau njatô sêsôm, “Anej yom tasanj têt Anötö ndê yom njandô asê tiawê e lau sêhoc inj ndê waê asê njapanj. Bocdinanj tu sake-nga inj gêlic aô gitôm njac sac danj ma kic anej yom bu watap matôc sa?” ⁸ Oyaê, anjgô su nanj! Yom bu bocdinanj, dec gitôm bu dasôm, “Yac dakôm sac tu bu sac nem njandô njayham-nga.” Magoc bocdinanj dom. Lau njatô sênsau ma sêngôlij yom pi yac lau aposel ma sêsôm bu yom njalhô dinanj sa yac whansuj. Oc sêtap njagêyô sac sa tu njac si yom tasanj dinanj-nga.

Namalac gitêñ dan mbo dom

⁹ Bocke, yac lau Israel-nga mba lèn nan asa ambo Anötö anğô-nga, nan hóc gêlêc lau ñatô si su, me? Mba andô! Tôm yac asôm su bocdec bu, lau Israel-nga ma lau apa hon sêmbo sac ña-ñaclai ñapu. ¹⁰ Tôm yom nan sêto yêc nan sôm:

Namalac gitêñ dan mbo dom andô.

¹¹ Ma ñamalac dan kêyalê Anötö, me kôm mwasac tu bu ti in ndê gêñ-nga lec dom. ¹² Lau hon sêpuc dômbwê Anötö e sêti gêñ ñapopoc-nga. Ñamalac gitêñ dan mbo dom. Mba andô! [BW 14:1-3; 53:1-3; Ekl 7:20]

¹³ Ñac si whasun sac sambuc, gitôm gêñ batê nan sêñsuhun si dom, ma ñasu pôm gameñ kwi. Ma ñac lau sêsôm yom tasan-nga. Yom nan sa ñac tôkwa, nan gitôm mboc ñamalac sac. [BW 5:9; 140:3]

¹⁴ Ñac sêpucbo lau ñawahô, ma yom ñamakic gêm ñac si whasun ahuc. [BW 10:7]

¹⁵ Ñac lau hôp-hôp tu sêkêc dac sin-nga. ¹⁶ Ma gameñ bocke nan sêmbo, nan sêkôm tisac ma sêkêñ ñawapac têt lau. ¹⁷ Ñac sêñyalê lêt yom malô-nga dom. [Ais 59:7-8]

¹⁸ Ma ñac sêtöc Anötö dan dom. [BW 36:1]

¹⁹ Yac tanyalê bu Moses ndê yomsu hon hêganôn lau nan sêmbo yomsu dau ñapu. Tu dinan-nga lau hon si yom mba, ma ñac hon sic waê bu sêtap Anötö ndê matôc sa. ²⁰ B occlinan ñamalac dan mbo dom, nan tôm bu êmasan yomsu sambob ñapep e Anötö lic in bu ñamalac gitêñ. Mba! Magoc Moses ndê yomsu tôc yac neñ sac asê têt yac.

Yac dati lau gitêñ tu yac neñ dakêñ whin-nga

²¹ Kwahic dec Anötö tôc lêt dati lau gitêñ-nga asê, nan ñahu sip yomsu dom. Moses ti lau propet sêto yom pi lêt dau mun su. ²² Lau hon nan sêkêñ whin Yisu Kilisi, nan sêtap lêt dau sa su, ma Anötö gêlic ñac bu lau gitêñ. Lêt tigen dinan gic waê lau Israel-nga

ti lau sambob. ²³ Ñahu bu yac hon yac lau dakôm sac-nga, ma tu yac neñ sac-nga, dec gitôm dom bu datigasuc Anötö ti in ndê ñawasi atu. ²⁴ Magoc yac hon datôm bu dati lau gitêñ tu gwelen nan Yisu Kilisi kôm tu nem yac si-nga. Anötö kêmasan lêt dinan bu êmwasiñ yac ñambwa en. ²⁵ In kêt Yisu gitôm da bu hóc ñandê ô yac neñ sac ñagêyô, ma dakêñ whin bu dac nan in kêt sin, nan hê wamba yac su têt Anötö. Ñalêt dinan in tôc asê bu in Anötö gitêñ. Bu in gêlic sac gitôm gêt ñambwa dom, magoc lau nan sêkôm sac mun-nga, nan in hê ñac si yom dôñ. Ma in kêt ndê ñalôm dôñ ²⁶ e in kêt lau hon si sac ñagêyô pi Yisu. Bocclinan kwahic dec Anötö tôc asê bu in dau in gitêñ, ma in kêmasan lêt bu sam lau nan sêkêñ whin Yisu, nan bu lau gitêñ.

²⁷ Bocclinan ñamalac dan gitôm dom bu toc dau sa. Ñahu bu Anötö oc lic ñamalac dan bu ñamalac gitêñ tu lêt yomsu-nga dom, magoc tu lêt dakêñ whin Yisu-nga. ²⁸ Mêtê nan yac ahoc asê, nan sôm bu yac dati lau gitêñ tu yac neñ dakêñ whin-nga, ma tu yac neñ sakin tançuc yomsu-nga dom. ²⁹ Bocke? Anötö in lau Israel-nga tawasê si Anötö, me? Mba! In lau Israel-nga si Anötö, ma lau gameñ apa-nga si Anötö bocclinan. ³⁰ Bu Anötö tigen dê mbo, nan sam lau hon nan sêkêñ whin Yisu bu lau gitêñ, lau nan sêtuc pwac sêsê ñamlic ñatôn-nga, ma lau nan sêtuc pwac dau dom bocclinan. ³¹ Magoc mac gauc gêm bocke? Yac asôm yom pi lêt dakêñ whin-nga tu bu asen Moses ndê yomsu su-nga, me? Aô wasôm têt mac, mba andô! Yac apuc yomsu dau dôñ.

4

Abraham kêt whin Anötö dec ti ñac gitêñ

¹ Gauc nem aban Abraham ndê lêt, oc whê gêt sake sa têt yac? ² Anötö sam Abraham bu ñac gitêñ tu gêt nan in dau kôm-nga, a? Bu bocclinan,

dec oc tòm bu Abraham toc dau sa. Magoc Anötö gêlic in̄ ñalêñ bocdinañ dom. ³ Bu sêto yom yêc, nañ sôm bocdec bu:

Abraham kêñ whiñ Anötö, ma tu dinañ-nga Anötö gêlic in̄ bu ñgac gitêñ. *[Gen 15:6]*

⁴ Ñgac nañ kôm gwelen̄ nañ kôc in̄ ndê ñaôli sa tòm mwasiñ ñambwa dom. In̄ tap ñaôli dau sa tu in̄ kôm gwelen̄-nga. ⁵ Magoc asa nañ bu kêñ whiñ Anötö, dec Anötö oc êmwasiñ in̄ ñambwa ma lic in̄ bu ñamalac gitêñ. In̄ tap mwasiñ dau sa tu in̄ kôm gwelen̄ dañ-nga dom, magoc tap sa ñambwa tu in̄ ndê kêñ whiñ-nga. Anötö dau kêmasañ lêñ bu lau sac sêti lau gitêñ.

⁶ Kiñ Dawid sôm yom kaiñ tigen̄ pi ñamalac nañ Anötö kêmwasiñ ma sam in̄ bu ñamalac gitêñ, nañ tap mwasiñ dau sa ñambwa, ma tu gwelen̄ nañ in̄ kôm-nga dom. Dawid to yom ma whê ñamalac kaiñ dinañ ndê ñahu atac ñayham-nga sa bocdec bu:

⁷ Mac lau nañ Anötö suc mac nem sac kwi ma hu ñayom siñ, nañ atac ñayham sa. ⁸ Ma am asa nañ Anötö suc nem giso kwi ma oc gauc nem tiyham dom, nañ atac ñayham sa bocdinañ. *[BW 32:1-2]*

⁹ Mac gauc gêm bocke? Yom dau gic waê lau Israel-nga nañ sêñkuc pwac sêsê ñamlic ñatô su-nga, nañ tawasê, me gic waê lau nañ sêñkuc pwac dau dom, nañ sêwhiñ? Yac asôm su, bu Anötö gêlic Abraham bu ñgac gitêñ tu in̄ ndê kêñ whiñ-nga.

¹⁰ Bocke? Sêsê Abraham ndê ñamlic ñatô su, dec Anötö gêlic in̄ bu ñgac gitêñ, me? Wasôm mba. Anötö sam in̄ bu ñgac gitêñ muñ su. ¹¹ Têñ têm sêsê Abraham su dom, nañ in̄ kêñ whiñ, dec Anötö sam in̄ bu ñgac gitêñ. Ma tiñambu Anötö kêmatiñ pwac sêsê ñamlic-nga têt in̄, gitôm dôhôn dañ, bu puc yom pi in̄ ti ñgac gitêñ tu kêñ whiñ-nga, nañ dôñ. Bocdinañ Abraham in̄ ti lau gameñ apa-nga nañ sêsê ñac dom magoc sêkêñ whiñ, nañ hoñ si damba. Ma tòm Anötö sam Abraham bu ñgac gitêñ, goc ñalêñ tigen̄ Anötö oc sam lau dau bu lau gitêñ.

¹² Ma lau Israel-nga nañ sêñkuc pwac sêsê ñamlic-nga, nañ bu sêkêñ whiñ, dec Abraham ti ñac si damba bocdinañ. Bu ñac lau dau sêñkuc Abraham ndê lêt kêñ whiñ-nga, nañ in̄ kêkuc têt têm sêsê in̄ su dom.

¹³ Anötö gêm mbec Abraham ma gic bata yom têt in̄ ti in̄ ndê lau wakuc, bu ñac oc sêwêkaiñ nom sambuc. Ñac sêtap mbec dau ña-ñandô sa tu lêt sêkêñ whiñ-nga nañ kôm ñac sêti lau gitêñ yêc Anötö anğô-nga, ma tu sêñkuc yomsu-nga dom.

¹⁴ Lau bu sêtap Anötö ndê mbec ñamwasiñ sa tu sêñkuc yomsu-nga, dec lêt dakêñ whiñ-nga gitôm gêt ñambwa, ma mwasiñ nañ Anötö gic bata bu kêñ têt Abraham, nañ gitôm gêt ñambwa bocdinañ. ¹⁵ Ñahu bu lau hoñ nañ sêñgili Moses ndê yomsu ma sêkôm sac, nañ sic waê bu oc sêtap Anötö ndê atac ñandê sa. Yomsu bu mba, goc yom tanğili yomsu-nga mba bocdinañ.

¹⁶ Ma bocdinañ lau nañ sêkêñ whiñ, nañ sêtap yom nañ Anötö gic bata têt Abraham, nañ ña-ñandô sa gitôm mwasiñ ñambwa. Ma Anötö puc yom nañ in̄ gic bata têt Abraham ndê lau wakuc, nañ dôñ. In̄ puc dôñ têt lau Israel-nga nañ sêkôc in̄ ndê yomsu sa, nañ tawasê dom, magoc puc dôñ têt lau nañ sêñkuc Abraham ndê lêt kêñ whiñ-nga sêwhiñ. Tu dinañ-nga Abraham ti yac hoñ neñ damañ. ¹⁷ Tòm yom nañ Anötö sôm têt Abraham, nañ sêto yêc bocdec bu:

Aô wakôm am ti lau toñ daêsam si damba. *[Gen 17:5]*

Bocdinañ Abraham nañ kêñ whiñ Anötö, nañ ti yac hoñ neñ damañ yêc Anötö anğô-nga.

Ma Anötö, in̄ Anötö nañ ndê ñaclai atu yêc bu uñ lau batê sa sêmbo tali tiyham, ma bu sôm yom ña awha goc gêt nañ yêc dom, nañ meñ hóc asê. ¹⁸ Abraham takwê gêt nañ lau hoñ gauc gêm bu tòm dom bu oc ñandô sa. Ma Anötö têt tata hoñ têt Abraham goc sôm têt in̄ bu:

Am nem wakuc oc sêtom dinan.

[Gen 15:5]

Abraham kêñ whiñ Anötö, dec kôm in ti lau ton daêsam si damba. ¹⁹ Abraham kêyalê bu in ndê yala ti 100 su, ma in ndê licwalô pacndê su. Ma in kêyalê bu Sara ndê têm kôc balêkoc-nga pacndê. Tigen in kôc in ndê kêñ whiñ dôñ ñanga, ²⁰ ma atac lu-lu dom pi gêñ nan Anötö gic bata têt in. In kêñ whiñ ñanga, ma po Anötö ndê waê sa. ²¹ In kêyalê tidôn bu Anötö ndê ñac lai yêc bu kôm gêñ nan in gic bata, nan ñandô sa. ²²⁻²³ Tu dinan-nga dec sêto yom yêc bocdec bu:

Anötö gêlic in bu ñgac gitên. *[Gen 15:6]*

Yom dau sêto tu Abraham tawasê-nga dom. ²⁴ Sêto tu yac lau nan dakên whiñ Anötö nan uñ yac neñ Pômdau Yisu sa yêc lau batê-nga. Tu yac neñ dakên whiñ-nga, dec Anötö oc lic yac bu lau gitên bocdinañ. ²⁵ Anötö kêñ Yisu mbac ndu tu yac neñ sac-nga, ma uñ in sa tiyham dec kêmasañ lêt bu dati lau gitên.

5

Dati lau gitên ña-ñandô

¹ Bocdinañ, tu yac neñ dakên whiñ-nga, dec Anötö gêlic yac bu lau gitên. Ma tu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi-nga, dec dambo Anötö anğô-nga ti atac pa su eñ. ² Yisu gêlêc gatam su têt yac bu dambo Anötö ndê mwasiñ ñalôm, tu yac neñ dakên whiñ-nga. Yac datap mwasiñ dau sa su, ma bocdinañ dec dambo ti atac ñayham tu gêñ nan dakên batan dambo, nan bu oc datap Anötö ndê ñawasi sa. ³ Ma gêñ dan tiyham. Ñawapac bocke nan dahôc tu dakên whiñ Yisu-nga, nan dahôc ti atac ñayham bocdinañ. Bu yac tanjalê bu gêñ wapac nan pi yac, nan gêm yac sa bu dalhac ñanga. ⁴ Ma yac bu dati lau dalhac ñanga-nga, dec tôc asê bu yac lau nan datôm bu dahôc gêlêc saê. Ma tu yac dahôc gêlêc saê-nga, dec puc yac dôñ bu dakên batan gêñ nan Anötö gic bata. ⁵ Ma yac neñ dakên batan oc ñandô mbasi dom, ma

bocdinañ yac oc mayan dauñ dom. Bu yac tanjalê Anötö ndê mêtê atac whiñ yac-nga su, tu Ñalau Dabuñ nan in kêñ sip yac neñ ñalôm-nga.

Yisu Kilisi hê wamba Anötö tu yac-nga

⁶ Têt têt yac tanjalê Anötö su dom, ma licwalô mba tu danem dauñ sa-nga, nan Anötö kêkin Yisu bu mbac ndu tu yac-nga, têt têt nan in dau kêyalin sa su. ⁷ Lau dan oc sêmbac ndu tu ñamalac gitên dan-nga dom. Me mac gauc gêm bocke? Ñamalac dan oc têt bu puc dau dôñ ma mbac ndu tu ñamalac ñayham dan-nga, me mba? ⁸ Tigen Kilisi mbac ndu tu yac lau dakôm sac-nga. Ma ñalên dinan dec Anötö tôc in ndê atac whiñ yac asê.

⁹ Kwahic dec yac lau nan dakên whiñ Yisu, nan dati lau gitên tu dac nan in kêc sin-nga. Ma bocdinañ yac tanjalê tidôn bu Yisu oc nem yac sa, têt ndoc Anötö êñsahê lau hon-nga. Ma yac oc datap Anötö ndê atac ñandê sa dom. ¹⁰ Muñ-nga yac neñ sac kôm yac dambo datôm Anötö ndê ñacyo, magoc in hê wamba yac ña in ndê Atu ndê mbac ndu. Kwahic dec in hê wamba yac su, ma in ndê Atu mbo tali tiyham, dec tanjalê bu yomandô, in oc nem yac si têt bêt ñambu-nga. ¹¹ Ma gêñ dan whiñ bocdec bu. Tu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi hê wamba yac têt Anötö-nga, dec yac dambo ti atac ñayham atu, tu dati Anötö ndê lau-nga.

Adam ti dambac ndu ñahu, ma Yisu ti dandôc tanli ñahu

¹² Sac hôc asê nom tu ñamalac tigen-nga. Ma lêt dambac ndu-nga hôc asê nom tu sac-nga. Lau nom-nga hon sêkôm sac, ma tu dinan-nga ñac sêmbac ndu. ¹³ Sac hôc asê nom muñ su, ma tinambu Anötö kêñ in ndê yomsu têt Moses. Ma yomsu bu mba, goc ñalên mba bu Anötö hê lau si yom dôñ tu sêngili yomsu-nga. ¹⁴ Bocdinañ lau nan sênguc Adam e meñ têt têt nan Anötö kêñ yomsu têt Moses, nan sêngili Moses ndê yomsu dau ñadan dom. Magoc Anötö gic yomsu ñgac ñamata-nga Adam, ma in kêngili yomsu

dau. Ma lau naŋ sêŋkuc Adam, naŋ sêmbac ndu tu sêwêkaiŋ iŋ ndê sac ŋagêyô-ŋga. Ngac ŋamata-ŋga Adam iŋ tòm dôhôn naŋ danem dôhôn whiŋ ngac naŋ meŋ sa kêkuc iŋ. ¹⁵ Lau daêsam sêmbac ndu tu ngac tigen ndê sac-ŋga. Magoc Anötö ndê mwasiŋ naŋ kêŋ ŋambwa têtŋ lau tu ngac tigen Yisu Kilisi-ŋga, naŋ gêm lau daêsam sa kêlêc. Bocdinaŋ gêtŋ lu dinaŋ, Anötö ndê mwasiŋ ma Adam ndê sac, naŋ sêtôm dau dom. ¹⁶ Yomandô. Anötö ndê mwasiŋ hôc gêlêc ngac tigen ndê sac. Bu ngac tigen ndê sac hê Anötö ndê matôc pi lau daêsam, magoc lau sac daêsam sêti lau gitêtŋ tu Anötö ndê mwasiŋ-ŋga. ¹⁷ Tu ngac tigen ndê sac-ŋga, dec ŋaclai dambac ndu-ŋga gêm gôliŋ lau nom-ŋga hoŋ. Magoc tu ngac tigen Yisu Kilisi-ŋga, lau naŋ sêtap Anötö ndê mwasiŋ sêti lau gitêtŋ-ŋga sa, naŋ oc sêmbo tali ma sênem gôliŋ sêwhiŋ iŋ têtŋ têm ŋambu-ŋga.

¹⁸ Bocdinaŋ, lau hoŋ sic waê bu sêtap matôc sa tu sac tigen dinaŋ-ŋga. Magoc lau hoŋ naŋ sêkêtŋ whiŋ, naŋ sêti lau gitêtŋ ma sêtap mwasiŋ dandôc taŋli-ŋga sa, tu gwelen gitêtŋ tigen naŋ Yisu Kilisi kôm-ŋga. ¹⁹ Bu ngac tigen danŋapêc têtŋ Anötö, dec lau daêsam sêti lau sêkôm sac-ŋga. Magoc ngac tigen danŋa wambu Anötö, dec kêmasaŋ lêtŋ bu lau daêsam oc tòm bu sêti lau gitêtŋ.

²⁰ Lau hoŋ sêwêkaiŋ Adam ndê sac ŋagêyô, magoc Anötö kêŋ ndê yomsu têtŋ lau tu bu sêŋyalê si sac-ŋga. Magoc têtŋ ndoc lau si sac kêsôwec tiatu, naŋ Anötö ndê mwasiŋ suc sac kwi-ŋga kêsôwec tiatu andô hôc gêlêc sac su. ²¹ Têtŋ ŋamata-ŋga sac gêm gôliŋ lau hoŋ ma tu dinaŋ-ŋga ŋac sêmbac ndu. Ma ŋalêtŋ tigen kwahic dec Anötö ndê mwasiŋ gêm gôliŋ lau naŋ sêkêtŋ whiŋ ma sêti lau gitêtŋ, ma kêŋ ŋac sêndôc tali ŋapaŋ tu yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi-ŋga.

6

Dapuc dômwêŋ sac tu Kilisi-ŋga

¹ Mac gauc gêm bocke? Yac dakôm sac ŋapaŋ bu Anötö ndê mwasiŋ suc sac kwi-ŋga êŋsôwec tiatu ŋapaŋ, me?

² Mba andô! Yac dahu mêtê sac siŋ su, gitôm lau batê naŋ sêhu gêtŋ nom-ŋga siŋ. ³ Anŋô. Busaŋgu naŋ piŋ yac dôŋ tam damiŋ Yisu Kilisi, naŋ piŋ yac dôŋ tam damiŋ iŋ ndê mbac ndu whiŋ. Mac aŋyalê yom dau, me mba? ⁴ Mac aŋyalê bu Yisu Kilisi mbac ndu ma sêŋsuhun iŋ. Ma busaŋgu naŋ yac daliŋ su, naŋ gitôm Anötö kêsuhun yac dawhiŋ Yisu Kilisi. Ma tu dinaŋ-ŋga tòm Damaŋ uŋ Yisu sa akêtŋ lau batê-ŋga ŋa iŋ ndê ŋaclai ti ŋawasi atu, dec kwahic dec iŋ gêlic yac gitôm lau naŋ sêtisa tiyham, ma bocdinaŋ taŋsêlêtŋ ti dasa neŋ lêtŋ tiwakuc.

⁵ Busaŋgu naŋ daliŋ, naŋ piŋ yac dôŋ tam damiŋ Yisu ndê mbac ndu, dec tòm yac dambac ndu dawhiŋ iŋ. Ma piŋ yac dôŋ tam damiŋ iŋ ndê tisa akêtŋ lau batê-ŋga bocdinaŋ. ⁶ Tu dinaŋ-ŋga dec aŋyalê ŋapep bu yac neŋ ŋalôm akwa sac-ŋga, naŋ Anötö gic pi a gicso dau whiŋ Yisu, tu bu ŋalôm akwa nem gôliŋ yac dom, ma dambo datôm lau akiŋ mêtê sac-ŋga tiyham dom. ⁷ Bu yac dambac ndu dawhiŋ Kilisi su, ma asa naŋ mbac ndu su, naŋ Anötö kêgapwêc iŋ su yêc sac ŋa-ŋaclai.

⁸ Yac dambac ndu su dawhiŋ Kilisi, ma bocdinaŋ yac dakêtŋ whiŋ bu yac oc dambo taŋli dawhiŋ iŋ. ⁹ ŋahu bu yac taŋyalê bu Anötö uŋ Kilisi sa akêtŋ lau batê-ŋga, ma tu dinaŋ-ŋga tòm dom bu iŋ mbac ndu tiyham. ŋaclai dambac ndu-ŋga oc êŋgwiniŋ iŋ tiyham dom. ¹⁰ Bu iŋ mbac ndu, ma iŋ ndê mbac ndu tigen dinaŋ gêmlihi lau hoŋ si sac ŋatôp. Ma kwahic dec iŋ mbo tali tiyham, ma mbo tali tu bu po Anötö ndê waê sa-ŋga.

¹¹ ŋalêtŋ tigen akôc gauc pi daôm bocdec bu, mac ahu mêtê sac siŋ su, gitôm lau batê sêhu gêtŋ nom-ŋga siŋ. Ma kwahic Anötö piŋ mac dôŋ am damiŋ Yisu Kilisi, dec mac ambo tamli awhiŋ iŋ, tu bu apo Anötö ndê waê sa-ŋga. ¹² Sac tac whiŋ bu ti

nem n̄adau, ma h̄e mac bu akôm m̄et̄e sac n̄apañ. Bocdinañ ayob daôm bu sac nem ḡoliñ mac nem n̄amlic n̄aḡeñ dañ dom. ¹³ Ayob tanôm ti amam ma n̄amlic n̄aḡeñ hoñ bu s̄enem akiñ sac dom. Magoc ak̄eñ daôm sambuc t̄eñ Anötö, atôm lau nañ s̄etisa ak̄eñ lau bat̄e-nga ma s̄embo tali. Ma ak̄eñ nem n̄amlic n̄aḡeñ hoñ tu anem akiñ Anötö-nga, ma akôm m̄et̄e git̄eñ eñ. ¹⁴ Bu iñ solop dom bu sac ti n̄adau mac tiyham. N̄ahu bu mac ambo yomsu n̄apu t̄om muñ-nga lê dom, kwahic dec mac ambo Anötö nd̄e mwasin̄ n̄apu.

Dati Anötö nd̄e lau akiñ l̄eñ git̄eñ-nga

¹⁵ Mac gauc ḡem bocke? Yac dambo yomsu n̄apu dom, magoc dambo Anötö nd̄e mwasin̄ n̄apu. Bocdinañ yac oc dakôm sac n̄apañ, a? Aö wasôm t̄eñ mac, mba andô! ¹⁶ Angô su nañ. Ḡeñ bocke nañ mac asôc n̄apu, nañ ti nem n̄adau. Sac bu ti nem n̄adau, dec mac oc awêkain̄ señ ambac ndu-nga. Magoc mac bu ak̄eñ Anötö ti nem n̄adau ma dañam wambu iñ, dec mac oc ati lau git̄eñ. Mac an̄yalê yom dau, me mba? ¹⁷ Muñ-nga mac ati m̄et̄e sac nd̄e lau akiñ n̄ambwa. Magoc danem dan̄ge Anötö bu kwahic dec mac ak̄eñ nem n̄alôm sambuc bu dañam wambu yom nañ yac andôh̄oñ mac, ma akôc sa su. ¹⁸ Kilisi k̄egapwêc mac su yêc sac n̄a-n̄aclai, ma mac ac waê bu asa Anötö nd̄e l̄eñ git̄eñ, gitôm lau akiñ sic waê bu dan̄ga wambu si n̄adaui.

¹⁹ Mac nem gauc sa pi lau s̄ek̄eñ whiñ-nga si l̄eñ wakuc dom, dec aö gam dôh̄oñ pi lau akiñ n̄ambwa ti n̄adaui nom-nga si l̄eñ, bu wawhê sa yêc awê t̄eñ mac. Muñ-nga mac ak̄eñ nem amam ti gahim ma mac nem ḡeñ hoñ tu s̄enem akiñ m̄et̄e sac ma m̄et̄e n̄adômbwi-nga. Magoc kwahic dec ak̄eñ nem ḡeñ hoñ bu ati lau akiñ nañ s̄esa l̄eñ git̄eñ eñ, e ati lau dabuñ. ²⁰ T̄eñ ndoc mac ambo atôm lau akiñ m̄et̄e sac-nga, nañ mac ac ahê l̄eñ git̄eñ gacgen̄. ²¹ Muñ-nga lê mac atap n̄andô n̄ayham bocke sa tu l̄eñ nañ kwahic dec k̄eñ maya mac

nañ-nga? L̄eñ sac-nga dau nañ n̄andô dambac ndu goc. ²² Magoc kwahic dec Kilisi k̄egapwêc mac su yêc m̄et̄e sac, ma mac ati Anötö nd̄e lau akiñ. Ma sakiñ wakuc dind̄ec n̄a-n̄andô, nañ mac ati lau dabuñ ma oc andôc tamli n̄apañ. ²³ Bu n̄aoli nañ gic waê lau nañ s̄esa l̄eñ sac-nga, nañ s̄embac ndu. Magoc mwasin̄ nañ Anötö bu k̄eñ n̄ambwa t̄eñ yac lau nañ dak̄eñ whiñ, nañ dandôc tan̄li n̄apañ, tu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi-nga.

7

Pol whê yomsu, ma N̄alau Dabuñ si ḡoliñ sa

¹ O asidôwai, mac lau nañ an̄yalê yomsu tidôñ. Mac an̄yalê su bu yomsu h̄eganôñ lau t̄eñ ndoc s̄embo tali eñ. ² Akôc gauc pi yomsu lauwhê ti ngac s̄enem dau-nga. Awhê dañ bu nem ngac sa su, nañ goc yomsu dau sô in̄lu nakweñ dôñ, t̄om t̄em nakweñ mbo tali. Magoc iñ nakweñ bu mbac ndu, goc awhê dau mbo yomsu dau nd̄e ḡoliñ n̄apu tiyham dom. ³ Iñ bu nem ngac wakuc t̄eñ t̄em nakweñ mbo tali dôñ mbo, nañ dasam iñ bu awhê kôm mockain̄-nga. Magoc iñ nakweñ bu mbac ndu, goc yomsu sô in̄lu dôñ-nga pacndê, ma iñ bu nem ngac wakuc, goc dasam iñ bu awhê mockain̄-nga dom.

⁴ Ma n̄al̄eñ tigen̄ aneñ asidôwai, tu Anötö piñ mac dôñ am damin̄ Kilisi-nga, dec t̄om mac ambac ndu su, ma ambo yomsu nd̄e ḡoliñ n̄apu tiyham dom. Ma kwahic dec mac atap nem n̄adau wakuc sa, nañ Anötö uñ iñ sa ak̄eñ lau bat̄e-nga. Tu dinañ-nga dec yac danem n̄andô n̄ayham tu Anötö-nga dandic n̄awaê. ⁵ Bu t̄eñ ndoc yac dak̄eñ whiñ su dom, nañ yac neñ n̄alôm akwa ḡem ḡoliñ yac. Ma m̄et̄e sac nañ yomsu sôm bu dakôm dom, nañ n̄alôm akwa kac yac bu dakôm. Ma m̄et̄e dau n̄a-n̄andô nañ dawêkain̄ señ dambac ndu-nga. ⁶ Magoc kwahic dec yac dambac ndu su ma dahu ḡeñ nañ sô yac dôñ, nañ siñ. Kilisi k̄egapwêc yac su yêc yomsu akwa nañ

sêto su yêc, ma kwahic dec tam akin Anötö ma tan̄kuc lêñ wakuc nan̄ Njalau Dabuñ tôc têtñ yac.

Moses ndê yomsu tôc sac asê tiawê

⁷ Bocdinañ dasôm yom bocke pi yomsu? Yomsu in̄ gêtñ sac me? Mbasí andô! Yomsu bu yêc dom, dec aö oc wanyalê mêtê sac ñalêñ nde? Yomsu dan̄ sôm bu, “Tamgatu gêtñ dom.” Ma tu dinañ-nga dec aö kayalê bu mêtê tan̄gatu gêtñ-nga in̄ mêtê sac. ⁸ Magoc sac kêsälê lêtñ bu êñgilí aneñ ñalôm e tan̄gatu gêtñ ñapañ, ma yomsu ñayao tôc lêtñ dau têtñ sac. Yomsu bu mba, goc sac ña-ñaclai dau oc pacndê bocdinañ. ⁹ Muñ-nga aö kayalê yomsu dom, ma gambo ñayham ma gauc gêm sac dom. Magoc têtñ ndoc aö kadôhôn yomsu, nan̄ sac ña-ñaclai tisa ti ñañga e aö kayalê bu gawêkain̄ señ wambac ndu-nga. ¹⁰ Aö gatap sa bu yomsu hon̄ nan̄ Anötö kêtñ tu bu wê lau sêsa señ sêmbo tali-nga, nan̄ wê aö gasa señ wambac ndu-nga. ¹¹ Nahu bu yomsu dau kêtñ ñasawa têtñ sac, dec sôc meñ e ndê ñaclai tim aö, ma wê aö gasa señ wambac ndu-nga. ¹² Bocdinañ dasôm sake? Dasôm bu yomsu dau in̄ sac, a? Mba! Ñagôlin̄ hon̄ nan̄ Moses to, nan̄ gêtñ dabuñ. Ma Anötö ndê yomsu hon̄, nan̄ gêtñ dabuñ, ma gitêtñ, ma ñayham.

¹³ Mac gauc gêm bocke? Gêtñ ñayham dinañ wê aö gasa señ wambac ndu-nga? Mba andô! Magoc tu yomsu-nga dec aö kayalê bu gakôm sac ma gawêkain̄ señ wambac ndu-nga. Ma yomsu dau tôc asê bu mêtê sac in̄ gêtñ sac sambuc.

Ñalôm akwa ndê lêtñ so Njalau Dabuñ ndê lêtñ

¹⁴ Yac tan̄yalê bu Anötö ndê yomsu in̄ Njalau Dabuñ ndê gêtñ. Magoc aneñ ñalôm akwa kêtñ Njalau ndê lêtñ dom, dec aö gati ñgac akin̄ mêtê sac-nga. ¹⁵ Bu gêtñ nan̄ aö gakôm, nan̄ kayalê dom. Mêtê nan̄ aö tac whin̄ bu wakôm, nan̄ gakôm dom. Magoc mêtê nan̄ aö atac tec, nan̄ gakôm ñapañ. ¹⁶ Mêtê sac nan̄ gakôm, nan̄ yomsu dau sôm bu mêtê so. Ma tu aö dauñ

atac tec mêtê sac nan̄ gakôm-nga, dec galic bu yomsu in̄ solop ma ñayham. ¹⁷ Bocdinañ dec aö dauñ gakôm gêtñ dau dom, magoc sac nan̄ yêc aneñ ñalôm, dec kêtñgilí aö bu wakôm gêtñ dau. ¹⁸ Aö kayalê bu gêtñ ñayham dan̄ yêc aneñ ñalôm akwa dom. Bu aö tac whin̄ bu wakôm mêtê ñayham, magoc aö gakôm dom. ¹⁹ Bu aö gakôm mêtê nan̄ aö atac whin̄ bu wakôm, nan̄ dom, magoc mêtê nan̄ aö atac tec bu wakôm, nan̄ dec aö gakôm ñapañ. ²⁰ Ma tu gakôm gêtñ nan̄ aö atac tec bu wakôm-nga, goc wasôm bu aö dauñ gakôm gêtñ dau dom, magoc sac nan̄ yêc aneñ ñalôm, dec kêtñgilí aö bu wakôm gêtñ dau.

²¹ Bocdinañ aö gatap ñagôlin̄ bocdec sa yêc aneñ ñalôm. Aö bu wakôm mêtê ñayham, magoc sac kêtñ aö ahuc ñapañ. ²² Bu yêc aneñ gatun̄ aö galic Anötö ndê yomsu gitôm gêtñ atac whin̄-nga. ²³ Magoc aö kasahê bu ñagôlin̄ dau-nga dan̄ gêm gôlin̄ yêc aneñ ñamlic, ma bu wê aö aman̄ ti gahin̄ ma aneñ gêtñ hon̄ bu sêkôm sac ñapañ. Ñagôlin̄ sac-nga dau gic sin̄ têtñ ñagôlin̄ ñayham nan̄ aö gauc gêm bu wakôm, ma kêtñwiniñ aö dôn̄ gitôm ñgac gapocwalô-nga. ²⁴⁻²⁵ Bocdinañ aö wasôm yom bocdec bu. Aneñ gauc gêm bu wati ñgac akin̄ nan̄ sôc Anötö ndê yomsu ñapu, magoc aneñ ñalôm akwa gêm akin̄ ñagôlin̄ sac-nga ñapañ. Oyaê, asa oc êñgaho aö ñgac sac dec su, yêc ñalôm akwa nan̄ wêkain̄ señ wambac ndu-nga? Magoc kwahic dec Anötö kêtñgaho aö su, ma tu dinañ-nga dec wanem dan̄ge in̄ tu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi-nga.

8

Dambo tan̄li tu Njalau Dabuñ-nga

¹ Bocdinañ dec yac lau nan̄ Anötö pin̄ yac dôn̄ tam damin̄ Yisu Kilisi, nan̄ kwahic dec tan̄yalê bu yac oc datap matôc sa dom andô. ² Nahu bu Njalau gêm gôlin̄ yac, ma kêtñ yac dambo tan̄li tu Yisu Kilisi-nga, ma kêtñgapwêc yac su yêc ñaclai sac ti dambac ndu-nga nan̄ muñ-nga gêm

gôlin̄ yac. ³ Tu yac neŋ ɲalôm akwa-ɲga, dec gitôm dom bu taŋkuc Anötö ndê yomsu. Ma bocdinaŋ yomsu dau gitôm dom bu kôm yac dati lau gitêŋ. Magoc Anötö kêmasaŋ lêŋ bu kôm yac dati lau gitêŋ bocdec bu. In̄ kêkiŋ in̄ ndê Atu tigen̄ meŋ mbo nom ti ɲamalac tôm lau sac nom-ɲga. Ma kêŋ in̄ ti da tu yac neŋ sac-ɲga. ɲalêŋ dinaŋ Anötö kêŋ ɲamalac hoŋ si sac ɲagêyô pi ndê Atu ma kêmatôc in̄ gitôm ɲamalac sac daŋ. ⁴ In̄ kôm gêŋ dau, tu bu yac dasa neŋ lêŋ taŋkuc ɲalôm akwa dom, magoc dasa neŋ lêŋ tôm ɲalau Dabuŋ gêm gôlin̄ yac, dec dakôm mêtê gitêŋ eŋ, tôm yomsu tôc têŋ yac.

⁵ Lau naŋ sêsa si lêŋ sêŋkuc ɲalôm akwa, naŋ gauc gêm mêtê naŋ ɲalôm akwa kôm, naŋ ɲapaŋ. Magoc lau naŋ sêsa si lêŋ tôm ɲalau Dabuŋ gêm gôlin̄ ɲac, naŋ gauc gêm mêtê naŋ ɲalau tac whiŋ bu sêkôm, naŋ ɲapaŋ. ⁶ ɲamalac naŋ ndê gauc sap mêtê ɲalôm akwa-ɲga dôŋ ɲapaŋ, naŋ gacgeŋ mbo seŋ mbac ndu-ɲga. Magoc asa naŋ ndê gauc sap mêtê naŋ ɲalau Dabuŋ tac whiŋ, naŋ dôŋ ɲapaŋ, naŋ mbo seŋ ndôc tali-ɲga ma tap yom malô sa. ⁷ Bu gauc ɲalôm akwa-ɲga, in̄ êlêmé kêŋ kisa têŋ Anötö, ɲahu bu in̄ sôc Anötö ndê yomsu ɲapu dom, ma bu gauc nem bu sôc ɲapu, dec oc tôm dom. ⁸ Lau naŋ si ɲalôm akwa gêm gôlin̄ ɲac, naŋ oc tôm dom bu Anötö lic ɲac ɲayham.

⁹ Magoc ɲalôm akwa gêm gôlin̄ mac dom, Anötö ndê ɲalau mbo mac nem ɲalôm ma gêm gôlin̄ mac. Kilisi ndê ɲalau bu mbo mac nem ɲalôm dom, dec mac ati Kilisi ndê gêŋ dom. ¹⁰ Mac nem ɲamlic wêkaiŋ seŋ ambac ndu-ɲga tu mac akôm sac-ɲga. Magoc Kilisi mbo mac nem ɲalôm ma Anötö gêlic mac bu lau gitêŋ, ma tu dinaŋ-ɲga dec mac nem gatôm wêkaiŋ seŋ ambo tamli-ɲga. ¹¹ Anötö naŋ uŋ Yisu Kilisi sa akêŋ lau batê-ɲga, naŋ ndê ɲalau mbo nem ɲalôm, ma bocdinaŋ dec Anötö oc uŋ mac nem ɲamlic naŋ wêkaiŋ seŋ ambac ndu-ɲga, naŋ sa

mbo tali tiyham tu in̄ ndê ɲalau-ɲga.

ɲalau Dabuŋ kôm yac dati Anötö ndê balêkoc

¹² Bocdinaŋ asidôwai, lêŋ wakuc yêc naŋ gic yac ɲawaê bu taŋkuc-ɲga, ma dasa lêŋ ɲalôm akwa-ɲga tiyham dom. ¹³ ɲahu bu asa naŋ sa lêŋ dinaŋ, oc mbac ndu. Magoc mac bu apuc dômwêm mêtê ɲalôm akwa-ɲga ɲa ɲalau ndê ɲaclai, dec mac oc ambo tamli. ¹⁴ Bu lau naŋ Anötö ndê ɲalau gêm gôlin̄ ɲac, naŋ sêti Anötö ndê balêkoc. ¹⁵ Mac akôm ɲalau dau su, ma in̄ kôm mac ati lau akiŋ naŋ atôc nem ɲadau, naŋ dom. Mba! ɲalau dau kôm mac ati Anötö ndê atui awhê ma ɲgac, ma tôm bu ata Anötö bocdec bu, “Damaŋ, Damaŋ.” ¹⁶ Ma ɲalau dau gêm yac neŋ gatun̄ sa, dec taŋyalê bu dati Anötö ndê balêkoc, yomandô. ¹⁷ Ma yac bu dati Anötö ndê balêkoc, dec yac oc dawêkaiŋ Anötö ndê gêŋ lêŋsêm dawhiŋ Kilisi. Yomandô! Yac bu taŋkuc Kilisi ndê lêŋ hôc ɲandê-ɲga, dec oc datap ɲawasi sa dawhiŋ in̄ bocdinaŋ.

ɲawasi naŋ oc meŋ sa têŋ têm ɲambu-ɲga

¹⁸ Têŋ ndoc aô gakôm gauc pi waêŋ ɲayham ti ɲawasi naŋ yac oc datap sa têŋ têm ɲambu-ɲga, naŋ galic gêŋ wapac hoŋ naŋ kwahic dec dahôc dambo nom, naŋ gitôm gêŋ saun̄. ¹⁹ Bu gêŋ hoŋ naŋ Anötö kêŋ yêc nom, naŋ sêmbo sêtôm yac lau naŋ dakêŋ batan̄ ma dahôŋ têm naŋ Anötö oc tôc in̄ ndê balêkoc asê tiawê. ²⁰ Bu gêŋ hoŋ naŋ Anötö kêŋ, naŋ sêtisac sêwhiŋ yac ɲamalac. Gêŋ dau si atac whiŋ lêŋ bocdinaŋ dom, magoc têŋ ndoc Anötö pucbo nom tu ɲamalac si sac-ɲga, naŋ in̄ ndê yom kêŋ sac gêŋ hoŋ. Magoc yac dakêŋ batan̄ ²¹ bu tiŋambu Anötö oc êŋgapwêc gêŋ hoŋ su yêc lêŋ sêtisac-ɲga. Ma têŋ têm dinaŋ ɲawapac dau oc êŋgwiniŋ yac lau naŋ dati Anötö ndê balêkoc, me gêŋ daŋ naŋ Anötö kêŋ, naŋ tiyham dom, ma yac ti gêŋ hoŋ oc dambo ɲayham ma ti ɲawasi eŋ.

²² Yac taŋyalê bu têŋ têm ɲamata-ɲga e meŋ, gêŋ hoŋ naŋ Anötö kêŋ,

nañ sêhóc ñawapac gitôm awhê nañ bu kôc balêkoc, dec kêсахê ñandê ma tañ. ²³ Ma ñawapac dau kêgwiniñ gêñ nom-nga tawasê dom, magoc kêgwiniñ yac ñamalac whiñ, dec dambo ti dangi yêc neñ ñalôm. Yomandô yac dakôc Ñalau Dabuñ su gitôm gêñ ñandô mbêc ñayham. Tigen gêñ ñatô nañ Anötö gic bata bocdec bu, in oc kôc yac sa dambo dawhiñ in datôm in ndê balêkoc, ma nem yac si yêc ñawapac nom-nga, nañ ñandô sa su dom. Bocdinañ kwahic dec yac dahôñ ti dakêñ batan gêñ ñayham nañ oc meñ sa. ²⁴ Têñ ndoc yac dakêñ whiñ ma datap Anötö ndê mwasiñ nem yac si-nga sa, nañ yac dakêñ batan bu oc datap gêñ dinañ sa whiñ. Magoc yac neñ dakêñ batan ñahu sip gêñ nañ datap sa su, nañ dom. Yac bu datap sa su, dec yac oc dakêñ batan dom. ²⁵ Kwahic dec yac dakêñ batan gêñ nañ dalic su dom, ma dahôñ dambo ti atac pa su eñ.

Ñalau Dabuñ gêm yac sa tu daten mbec-nga

²⁶ Ma gêñ dan whiñ bocdec bu. Ñalau Dabuñ oc nem yac sa têtñ ndoc yac bu daten mbec magoc dapônda dauñ tu gêñ nañ gic waê bu daten mbec pi-nga. Ñalau dau oc nem yac awhañ têtñ Anötö, pi dangi nañ yêc yac neñ ñalôm, nañ tôm dom bu yac dauñ dasôm asê. ²⁷ Ma Anötö nañ kêyalê ñamalac si ñalôm e pi sa, nañ oc ngô mbec dau, ñahu bu inlu ndê Ñalau sêkôm si gêñ hoñ ña gauc tigen. Ma Ñalau dau teñ mbec tu lau dabuñ-nga, kêkuc Anötö ndê atac whiñ solop.

Gêñ dan gitôm dom bu kac yac su yêc Anötö ndê atac whiñ

²⁸ Ma yac lau nañ Anötö kêgalêm yac sa dati in ndê lau, tôm in dau gauc gêm tidôñ, nañ tanyalê bu in gêm gôlin gêñ hoñ, bu ti yac lau nañ atac whiñ in, nañ neñ ñayham. ²⁹ Bu yac dahôc asê nom su dom, magoc Anötö kêyalê yac muñ su, ma kêyalin yac sa bu oc datôm in Atuñgac dau. Ma bocdinañ in ndê Atuñgac ti ñgac mbêc, ma yac dati in asii ti lhuwêi daêsam. ³⁰ Ma yac

lau nañ in kêyalin yac sa gwanañ su, nañ in kêgalêm yac, ma kêmasañ lêtñ tu dati lau gitên ma datap in ndê ñawasi sa-nga.

³¹ Bocdinañ dasôm sake pi gêñ hoñ nañ Anötö kôm tu yac-nga? Yac bu dambo Anötö ndê mwasiñ ñapu, dec ñacyo bocke oc ku yac dulu? ³² In kêgamiñ in dau ndê Atu têtñ yac dom, magoc kêkin in meñ mbac ndu tu yac hoñ-nga. Ma bocdinañ dec tôm dom bu in êñgamiñ gêñ dan têtñ yac, in oc êmwasiñ yac ña gêñ bocke nañ dapônda nañ. ³³ In dau kêyalin yac sa, ma puñ yac dôñ ma sam yac bu lau gitên. Tu dinañ-nga dec asa gitôm bu oc êñgôlin yom dan pi yac têtñ in? ³⁴ Ma asa gitôm bu oc êmatôc yac ma señ yac su? Ñalêtñ mba. Ñahu bu Yisu Kilisi nañ mbac ndu ma Anötö uñ in sa mbo tali tiyham, nañ ndôc Anötö ndê amba andô-nga, ma gêm yac awhañ têtñ in. ³⁵⁻³⁶ Ma asa oc tôm bu êñgaho yac su yêc Kilisi ndê atac whiñ ñalôm? Ñawapac daêsam sêyêc, tôm yom nañ sêto yêc bocdec bu:

Tôm bêc hoñ lau tac whiñ bu sêndic yac ndu tu am-nga.

Ñac sêlic yac datôm domba bu sêndic ndu-nga. [BW 44:22]

Yac bu dahôc ñawapac me ñandê, ma lau bu sêkên kisa yac me sêndic yac ña bien, me yac bu dapônda gêñ daneñ-nga me ñakwê, me yac bu datap gêñ ti ñaclai nañ bu señ yac su-nga sa, goc gêñ dinañ ñadañ oc tôm dom bu êñgaho yac su yêc Kilisi ndê atac whiñ ñalôm. ³⁷ Mba andô! Tu Kilisi nañ atac whiñ yac-nga, nañ dec gêñ hoñ dinañ ñadañ oc tôm dom bu ku yac dulu. ³⁸⁻³⁹ Aêc! Aô kayalê tidôñ bu gêñ dan oc tôm dom bu kac yac su yêc Anötö ndê atac whiñ, nañ datap sa tu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi-nga. Mba! Yac bu dambac ndu me dambo tanli, yac bu dapi lôc baliñ me dasip gwêc ñalôm dandi, tigen oc tôm dom bu daso Anötö ndê atac whiñ. Ma añela me ñalau sac me gêñ kwahic dec-nga me gêñ nañ oc meñ sa tiñambu-nga, me ñaclai tidau-tidau me gêñ hoñ nañ

Anötö kêñ, nañ ñadañ oc tòm dom bu kac yac su yêc Anötö ndê atac whiñ.

9

Pol tawalô lau Israel-nga nañ sêkêñ whiñ Yisu dom

¹ Tu Kilisi nañ aö gakêñ whiñ-nga, dec aö wasôm yom ñandô têt mac. Aö oc wañsau mac dom. Ma yêc aneñ ñalôm, nañ Ñalau Dabuñ gêm gôlin, dec kayalê tidôn bu aneñ yom in yom ñandô eñ. ² Aö wasôm têt mac bu aneñ ñalôm ñawapac ñapañ ma kasahê ñandê atu, tu lau Israel-nga daêsam nañ sêkêñ whiñ Kilisi dom-nga. ³ Lau dau aneñ asidôwai ti lhuñwêi Israel-nga, nañ yac mba ñahu tigeñ. Ma aö tac whiñ ndu andô bu ñac lau dau sêkêñ whiñ Kilisi. Aêc, tòm Anötö êmasuc aö su yêc Kilisi-nga, me lic aö gitôm ñgac sac sambuc, magoc lêt dau bu nem ñac sa tu sêkêñ whiñ Yisu-nga, dec aö oc walic ñayham bu wahôc ñawapac dau.

⁴ Lau Israel-nga dinañ Anötö kêyalin ñac sa bu sêti in ndê lau, ma hoc in ndê ñawasi asê têt ñac. In kêmatin pwac whiñ ñac si apai, ma gic bata gêt ñayham daêsam tu nem ñac sa-nga. In kêñ yomsu ti sakin lôm dabuñ-nga têt ñac. ⁵ Ñac hon sêsa akêñ apai nañ Anötö dau kêyalin sa sêti in ndê lau. Ma lau Israel-nga si †Mesaya dau meñ sa akêñ apai dinañ si dac ñapu. Kilisi dau dinañ in Anötö ñandô ma gêt hon ñadau, dec gic waê bu tampin in tòm bêc hon. Yomandô!

Anötö ndê lêt ênyalin lau sa-nga

⁶ Anötö gic bata mwasin hon dinañ têt lau Israel-nga. Magoc tu ñac si daêsam sêkêñ whiñ Yisu dom-nga, dec dasôm bu Anötö ndê yom dau ñandô mba lec dom. Mba! Ñahu bu lau hon nañ sêsa akêñ †Jakob, nañ sêti lau Israel-nga ñandô, nañ Anötö kêyalin ñac sa, nañ dom. ⁷ Ma ñalêt tigeñ, lau hon nañ sêsa akêñ Abraham, nañ dasam ñac bu Abraham atui ñandô dom. Tòm yom nañ Anötö sôm têt Abraham bocdec bu:

Lau oc sêsam lau wakuc nañ sêsa akêñ Aisak bu am nem gôlôwak ñandô. *[Gen 21:12]*

⁸ Yom dau ñahu bocdec bu, Ismael lu Aisak lu-lu sêsa akêñ Abraham. Magoc Ismael ti ndê lau wakuc sêti lau Israel-nga ñandô, nañ Anötö sam bu in ndê atui, nañ dom. Magoc Aisak ti ndê lau wakuc nañ Anötö kêmatin pwac hêganôn ñac, nañ in gêlic ñac tòm Abraham ndê atui solop. ⁹ Bu Anötö kêmatin pwac têt Abraham bocdec bu:

Têt yala dan ñinga goc aö wambu wameñ, ma am nem awhê Sara oc kôc nem atômngac dan su. *[Gen 18:10, 14]*

¹⁰ Ma gauc nem balêkoc lôcmpôn nañ Rebeka kôc. Inlu si damba tigeñ, yac mba abañ Aisak. ¹¹⁻¹² Magoc Rebeka kôc inlu su dom, ma sêkôm gêt ñayham me sac dan su dom, nañ Anötö kêyalin inlu si dan sa gwanan. In sôm yom têt Rebeka bocdec bu:

Ñgac atu oc nem akin ñgac saun. *[Gen 25:23]*

Anötö kôm gêt dau kêkuc in ndê lêt ênyalin lau sa-nga tòm in dau gauc gêm, ma tu gwelen nañ ñac dau sêkôm nañ-nga dom. ¹³ Sêto Anötö ndê yom dan tiyham pi balê lu dau bocdec bu:

Aö atac whiñ Jakob, magoc atac tec Iso. *[Mal 1:2-3]*

¹⁴ Bocdinañ oc dasôm sake? Dasôm bu Anötö ndê lêt ênyalin lau sa-nga in solop dom, me? Mba andô! ¹⁵ Bu in sôm yom têt Moses bocdec bu:

Aö oc tanwalô lau nañ aö atac whiñ bu tanwalô ñac. Ma aö oc atac apu lau nañ aö atac whiñ bu atac apu ñac. *[Eks 33:19]*

¹⁶ Bocdinañ Anötö kêyalin lau sa tu ñac dau si atac whiñ me ñac si gwelen-nga dom, magoc tu in dau ndê tawalô-nga.

¹⁷ Ma gêt dan tiyham. Sêto yom nañ Anötö sôm têt Parao yêc bocdec bu:

Aö gakêñ am ti kin bu watôc aneñ ñaclai asê pi gêt nañ wakôm têt am, ma bu aneñ ñaê ñawaê sa ma

nem nom ñagameñ sambuc ahuc.
[Eks 9:16]

¹⁸ Ñalêñ dinañ Anötö tawalô lau nañ inñ tac whiñ bu tawalô, ma lau nañ inñ tac whiñ bu kôm ñac si ñalôm ñadandi, nañ kôm ñadandi sa.

¹⁹ Ma mboe mac nem dañ oc sôm yom têtñ aö bocdec bu, “Lêñ dau bu bocdinañ, dec tu sake-ña Anötö puc yac neñ giso asê? Bu Anötö kêmasañ lêtñ hoñ tidôñ tôm inñ gauc gêm, dec asa gitôm bu sa lêtñ dau-ña dañ?”

²⁰ Magoc aö wasôm têtñ am ñamalac bocke nañ gauc gêm bu sôm yom kainñ dinañ pi Anötö. Bocke ma lôñ andô dañ oc sôm têtñ ñamalac nañ kêmasañ inñ ma ndac, “Tu sake-ña am kêmasañ aö kainñ dindec?” ²¹ Yom dau solop dom. Bu ñamalac kêmasañ lôñ-ña dau inñ ti ñadau. Ma inñ gitôm bu kôc nom-dac ma êmasañ gêtñ ñayham tiwaê dañ, me gêtñ ñambwa waêmbe dañ, tôm inñ dau gauc gêm.

²² Ma ñalêñ tigenñ Anötö inñ ñadau, ma tôm bu kôm tôm inñ atac whiñ. Lau nañ sêkôm sac sic waê bu sêniña, ma Anötö bu têtñ ndê atac ñandê ti inñ ndê ñaclai asê têtñ ñac, dec oc tôm. Ma inñ bu gauc nem bu kôc ndê ñalôm dôtñ, ma hê yom malô sa têtñ ñac, dec oc tôm bocdinañ. ²³ Inñ bu êñkuc lêtñ yom malô-ña dinañ, dec inñ oc kôm tu bu têtñ inñ ndê ñawasi atu asê têtñ lau nañ sic waê bu sêtap inñ ndê tawalô sa-ña. Lau dau inñ kêyalinñ ñac sa gwanañ su, bu sêwêkainñ inñ ndê ñawasi. ²⁴ Yom dau hêganônñ yac lau nañ Anötö kêgalêm yac sa, lau Israel, ma lau nañ lau Israel dom, nañ bocdinañ. ²⁵ Tôm Anötö ndê yom nañ propet Hosea to bocdec bu:

Lau nañ aneñ lau dom, nañ aö oc wasam ñac bu aneñ lau. Ma bawhê nañ muñ-ña aö atac whiñ inñ dom, nañ aö oc wasam inñ bu aneñ bawhê atac whiñ-ña.

²⁶ Ma yêc gameñ tigenñ nañ muñ-ña aö gasôm têtñ ñac bu, “Aneñ lau mac dom,” nañ lau oc sêsam ñac bu, “Anötö Tali Ñadau ndê balêkoc.” [Hos 2:23; 1:10]

²⁷ Ma propet Aisaya hoc yom asê pi lau Israel-ña bocdec bu:

Lau Israel-ña ñac lau daêsam ñandô, gitôm gangac gwêc-ña. Magoc Pômdau oc nem hoñ si dom, oc kôc ñandôlu eñ sa. ²⁸ Bu yom nañ Pômdau kêmatinñ tidôñ, nañ inñ oc kôm ñandô sa yêc nom, ma ndic dabinñ ñagahô eñ. [Ais 10:22-23]

²⁹ Ma tôm yom dañ tiyham nañ Aisaya hoc asê muñ su:

Pômdau Ñaclai Ñadau bu hu yac neñ lau wakuc ñatô sinñ gacgeñ sêmbodom, dec oc dandinñ gitôm malac Sodom ma Gomora. [Ais 1:9]

Lau Israel-ña sêkêñ whiñ dom, dec sêti lau gitêtñ dom

³⁰ Bocdinañ oc dasôm sake pi Anötö ndê lêtñ êñyalinñ lau sa-ña? Lau nañ lau Israel dom, nañ sêkôm gwelenñ tu sêñsalê lêtñ gitêtñ-ña dom, magoc sêtap sa tu sêkêñ whiñ gwelenñ nañ Yisu kôm tu ñac-ña. ³¹ Ma lau Israel-ña sêñsalê lêtñ gitêtñ yêc yomsu ñalôm, magoc sêtap sa dom. ³² Ma sêtap sa dom, ñahu bu ñac sêkêñ whiñ gwelenñ nañ Yisu kôm tu ñac-ña, nañ dom. Ñac gauc gêm bu ñac oc sêti lau gitêtñ, tu ñac dau si gwelenñ-ña, ma bocdinañ ñac sêtôm lau nañ sêtinñ gahi pi hoc ma sêpeñ. ³³ Tôm yom nañ sêto yêc bocdec bu:

Alic su nañ! Aö gakêñ hoc dañ kalhac Lôc †Sayon, nañ lau daêsam oc sêtinñ gahi pi ma sêpeñ. Magoc asa nañ kêtñ whiñ inñ, nañ oc maya dau dom. [Ais 28:16; 8:14]

10

¹ O asidôwai. Aö tac whiñ ñandô ma gatenñ mbec têtñ Anötö, bu lau Israel-ña nañ sêkêñ whiñ Yisu dom, nañ oc sêkêñ whiñ dec sêtap Anötö ndê mwasiñ nem ñac si-ña sa. ² A ö wasôm yomandô bu lau dau sêyêm dau su bu sêsa Anötö ndê lêtñ. Ñac sêkôm gêtñ dau, magoc ñac si gauc sa pi yom ñandô dom. ³ Ñahu bu ñac gauc gêm bu sêtôtñ ñac dau si lêtñ asê

tôm lêng gitên. Magoc ñac sem gauc lêng nañ Anötö kêmasañ bu sam yac bu lau gitên, dec sêsôc lêng dau ñapu dom. ⁴ Bu Kilisi dau ndê lêng gitên gic bata yomsu hoñ, dec lau hoñ nañ sêkên whiñ Yisu, nañ Anötö gêlic ñac bu lau gitên.

Anötö ndê lêng nem lau si-nga

⁵ Lêng bu lau sêti lau gitên tu sêñkuc yomsu-nga, nañ Moses whê sa bocdec bu:

Asa nañ bu êñkuc yomsu hoñ ñapep en, nañ oc ndöc tali tu yomsu-nga. *[Lev 18:5]*

⁶⁻⁷ Magoc ñamalac dañ oc tôm bu t i ñamalac gitên tu in kêkuc yomsu-nga lec dom. Lêng dati lau gitên tu yac neñ dakên whiñ-nga, nañ meñ sa tiawê su. Tôm yom dañ nañ sêto yêc bocdec bu:

Akôc gauc daêsam pi asa oc pi undambê ndi, me sip lambwam ndi dom. *[Diut 30:13]*

Bocdinañ yac dapônda ñamalac dañ bu pi undambê ndi bu kôc Kilisi sa sip meñ, me bu sip lambwam ndi bu kôc in su akên lau batê-nga dom, tu bu datap yom pi lêng dakên whiñ-nga ñahu sa. Mba! ⁸ Bu yom pi lêng dakên whiñ-nga dec yac ahoc asê têng mac su, tôm yom nañ sêto yêc, nañ sôm bocdec bu:

Yom dau sin dau têng mac dom, bu mac akôc sa sip nem ñalôm su, ma mac asôm ambo. *[Diut 30:14]*

⁹ Ma yom dau bocdec bu. Am bu kên whiñ ti nem ñalôm sambuc bu Anötö uñ Yisu sa akên lau batê-nga, ma whamsuñ hoc yom asê bu Yisu in am nem Pômdau, dec Anötö oc nem am si. ¹⁰ Bu yêc am nem ñalôm nañ am kên whiñ, dec Anötö gêlic am bu ñamalac gitên, ma yêc am nem whamsuñ am hoc nem kên whiñ Yisu-nga asê, dec Anötö gêm am si. ¹¹ Tôm Anötö ndê yom nañ sêto yêc nañ sôm:

Asa nañ kên whiñ in, nañ oc maya dau dom. *[Ais 28:16]*

¹² Bu Anötö gêlic lau Israel ma lau nañ lau Israel dom, nañ ñalên tigen. Pômdau tigen dec ti lau hoñ si Pômdau, ma lau hoñ nañ sêta in ndê ñaê, nañ

in oc êmwasiñ ñac ñandô. ¹³ Tôm yom nañ propet Joel to yêc bocdec bu:

Lau hoñ nañ sêta Pômdau ndê ñaê, nañ Anötö oc nem ñac si. *[Joel 2:32]*

¹⁴ Magoc lau nañ sêkên whiñ Yisu su dom, nañ oc sêta in ndê ñaê ñalên bocke? Ñac bu sêngô in ñawaê dom, dec oc sêkên whiñ ñalên bocke? Ma lau bu sêhoc ñawaê ñayham asê têng ñac dom, dec oc sêngô ñalên bocke? ¹⁵ Ma lau bu sêñkiñ lau aheñ-nga sêsa sêndi dom, dec ñawaê ñayham dau oc hôc asê lau dau ñalên bocke? Tôm yom nañ sêto yêc nañ sôm:

Lau nañ sêngô ñawaê ñayham, nañ oc sêtisambuc lau aheñ-nga nañ sêñsêlên sêmeñ tu sêhoc ñawaê dau asê-nga. *[Ais 52:7]*

¹⁶⁻¹⁷ Bocdinañ yac neñ dakên whiñ ñahu sip dañgô ñawaê ñayham, ma yom pi Kilisi ti ñawaê ñayham ñahu. Magoc lau Israel-nga hoñ sêkôc ñawaê ñayham sa dom. Tôm Aisaya to:

O Pômdau, lau dañ sêkên whiñ yom nañ yac ahoc asê, nañ dom. *[Ais 53:1a]*

¹⁸ Mac gauc gêm bocke? Lau Israel-nga sêngô ñawaê ñayham su, me mba? Aêc, ñac sêngô su, tôm yom nañ sêto yêc, nañ sôm bocdec bu:

Yom dau sa têng nom ñabatiñ hoñ, ma lau sêngô yêc nom ñagameñ sambob. *[BW 19:4]*

¹⁹⁻²¹ Ma gêndac dañ tiyham bocdec bu, lau Israel-nga sênyalê yom nañ sêngô su, me mba? Gauc nem Anötö ndê yom, nañ Aisaya to pi lau Israel-nga bocdec bu:

Tôm bêc hoñ aô kamatôc aman tu wakôc lau dau sa-nga, magoc ñac lau dañgapêc ma ñac si ñalôm ñadandi. *[Ais 65:2]*

Lau Israel-nga sêtec bu sêkôc ñawaê ñayham sa, ma bocdinañ yom dau sa têng lau gameñ apa-nga gi. Yom nañ Anötö sôm têng lau Israel-nga, nañ whê gên dau sa, tôm Moses to yêc bocdec bu:

Aô oc watoc lau waêmbe sa, e kôm mac anem lêmuñ ñac. Ma watoc

lau gauc mbasi-nga sa, e kôm mac atac nandê. *[Diut 32:31]*

Ma Aisaya dau sôm yom yêc awê bocdec bu:

Lau nanj sênsalê aô dom, nanj sêtap aô sa. Ma gatôc daunj asê têtj lau nanj sêndac aô dom nanj. *[Ais 65:1]*

11

Anötö puc dômbwê inj ndê lau Israel-nga dom

¹ Bocdinañ aô bu wandac mac bocdec bu. Mac gauc gêm bu Anötö puc dômbwê inj ndê lau Israel-nga, me? Aô wasôm mba andô, bu aô daunj ngac Israel-nga, ma Abraham ndê wakuc danj, nanj gasa akêtj Benjamin ndê tonj. ² Anötö puc dômbwê inj ndê lau nanj inj kêyalinj nac sa gwananj su, nanj dom. Gauc nem yom nanj sêto yêc pi Elaija, têtj ndoc inj pu lau Israel-nga têtj Anötö, ma sôm yom bocdec bu:

³ Pômdau, nac sic am nem lau propet ndu, ma sêsenj alta nanj lau sem akinj am sêmbo, nanj su. Aô tanjwasênj dec gasôc am njapu, ma nac bu sêndic aô ndu. *[1 Kij 19:10, 14]*

⁴ Gauc nem yom nanj Anötö ô têtj inj bocdec bu:

Aô gasinj anenj lau 7,000 sêmbo lau Israel-nga njalôm, nanj sêpônj haduc têtj anötö tasanj Baal dom. *[1 Kij 19:18]*

⁵ Nalênj tigenj kwahic dec lau tonj danj sêmbo lau Israel-nga njalôm, nanj Anötö kêyalinj nac sa sêti inj ndê, kêkuc inj ndê lêtj êmwasiñ lau njambwa-nga.

⁶ Nac sêtap Anötö ndê mwasinj sa tu nac dau si sakinj-nga dom. Anötö bu ênyalinj nac sa tu nac si sakinj-nga, dec yom nanj dasôm pi inj ndê lêtj êmwasiñ lau njambwa-nga, nanj oc yom njandô dom.

⁷ Bocdinañ oc dasôm sake? Lau Israel-nga sêkôm mwasac bu sêti lau gitêtj yêc Anötö anjô-nga, magoc gitôm dom. Magoc nac si lau nanj Anötö dau kêyalinj nac sa, nanj sêtap lêtj sêti lau gitêtj-nga sa. Ma nac si lau

natô, Anötö kôm nac si njalôm njadandi sa, ⁸ tôm yom nanj sêto yêc bocdec bu:

Anötö kênj njasec kôm nac si njalôm ahuc, ma inj kôm nac si tandô tipec ma nac si dangasunj hóc ahuc. Ma nac sêmbo bocdinañ njapanj e meñ têtj kwahic dec. *[Diut 29:4; Ais 29:10]*

⁹ Ma Dawid to yom bocdec bu:

Mwasinj nanj nac bu sênenj-nga, nanj oc kac dau kwi ma kênj sac nac, gitôm huc me akô bu kôc nac dônj-nga, ma gitôm hoc sêtinj gahi pi-nga, ma gitôm njagêyô sac bu kênj wapac nac. ¹⁰ Anötö kôm nac si tandô tipec, e sêlic gameñ apu. Ma inj kênj nac sêhóc njawapac njapanj e dômbwêkwa mbwê-alô. *[BW 69:22-23]*

Lau apa sêtap mwasinj sa tu lau Israel-nga

¹¹ Aô bu wakêtj gêndac danj tiyham. Mac gauc gêm bu lau Israel-nga sêpenj e singa gacgenj, me mba? Aô wasôm têtj mac bu mba andô. Magoc tu lau Israel si giso-nga, dec lau nanj lau Israel dom, nanj sêtap Anötö ndê lêtj nem lau si-nga sa. Ma gêtj dau oc kôm lau Israel-nga sênem lêmunj lau apa dau. ¹² Magoc nac si giso dau ti senj bu lau apa honj sêtap Anötö ndê mwasinj sa hóc gêlêc. Ma nac lau Israel-nga dau bu sêkac dau kwi ma sêkêtj whinj Yisu, dec lau daêsam andô oc sêtap Anötö ndê mwasinj sa ênjêc, nac lau Israel-nga dau, ma lau gameñ apa-nga sêwhinj.

¹³ Aô gato yom dindec têtj mac lau nanj lau Israel dom. Anötö kêyalinj aô sa gati aposel tu bu wahoc njawê njayham asê têtj mac-nga. Ma aô atac njayham atu tu anenj gwelenj dindec-nga. ¹⁴ Nahu bu mboe anenj asidôwai Israel-nga natô oc sênem lêmunj Anötö ndê mwasinj nanj mac atap sa, e kôm nac sênem dau kwi ma sêtap lêtj Anötö nem nac si-nga sa sêwhinj. ¹⁵ Kwahic dec nac sêkôc njawê njayham pi Yisu sa dom, ma tu dinañ-nga dec lau gameñ apa-nga honj sênjgô njawê nanj hê wamba nac têtj Anötö. Magoc lau

Israel-nga bu sêkôc nawaê nayham dau sa ma sêkêñ whiñ Yisu, dec ñac oc sêtôm lau nan sêtisa akêñ lau batê-nga. ¹⁶ Gêñ nandô mbêc nan dakêñ ti da têt Anötö nan gêñ dabuñ, ma oc kôm gêñ nandô nambu-nga hon ti dabuñ. Ma Anötö bu lic a dan ñawakac bu dabuñ, dec in oc lic a dau ñasañgac hon bu dabuñ bocdinañ.*

Pol gêm dôhôn lau Israel pi a olib

¹⁷ Lau Israel-nga gitôm a ðolib malac-nga nan Anötö tim ñasañgac ñatô kic. Ma mac lau nan lau Israel dom, mac atôm a olib saleñ-nga ñasili. Ma Anötö kôc mac, ma sô mac dôñ pi a olib malac-nga dau ñampê, awhiñ a dau ñasañgac ñatô, bu atap ñakwi nayham sa yêc a olib dinañ ñawakac. ¹⁸ Bocdinañ atoc daôm sa tu mac akôc a ñasañgac nan siñga su, nan si mala-nga dom. Mac bu akôm bocdinañ, dec gauc nem bu mac akêñ ñaŋga têt a olib dau dom, magoc mac daôm akôc ñaŋga yêc a olib ñawakac. ¹⁹ Ma mboe mac gauc gêm bu Anötö tim ñasañgac ñatô su, tu bu kôc mac sa aô ñac su. ²⁰ Yom dau in yomandô, tigen gauc nem bocdec bu, Anötö kôc mac sa tu mac akêñ whiñ Yisu-nga, ma tim ñac su bu ñac sêkêñ whiñ dom. Bocdinañ atoc daôm sa dom, magoc atôc Anötö. ²¹ Bu a dau ñasañgac solop nan Anötö tim ñatô su. Ma in gitôm bu oc tim mac su bocdinañ.

²² Tu dinañ-nga dec aňyalê tidôn bu Anötö in Anötö êmwasiñ lau-nga, ma in Anötö kên ñagêyô têt lau-nga whiñ. In kên ñagêyô têt lau nan sêpeñ, magoc kêmwasiñ mac. Asap in ndê mwasiñ dinañ dôñ. Bu mba, dec in oc tim mac su. ²³ Ma lau Israel-nga dinañ bu sêkac dau kwi ma sêkêñ whiñ Yisu, dec Anötö oc kôc ñac sa, ma in gitôm bu kên ñac sêmbu sêndi sêsap a olib dau dôñ tiyham. ²⁴ Bu mac a olib malac-nga ñasañgac solop dom,

magoc Anötö kôc mac yêc a olib saleñ-nga, ma kên mac ati a olib malac-nga ñasañgac. Bocdinañ oc ñawapac dom bu in kôc a dau ñasañgac solop, ma kên ñac sêlhac si a ñampê solop tiyham.

Anötö tawalô lau hon

²⁵ O asidôwai. Yom dindec ñahu sip ñalôm gi, ma aô tac whiñ bu mac aňyalê ñapep. Ma bocdinañ oc tôm dom bu mac atoc daôm sa. Anötö kôm lau Israel-nga si ñalôm ñadandi sa, bu sêmbu bocdinañ e lau gameñ apa-nga hon nan Anötö kêgalêm ñac sa, nan sêmeñ sêsôc Anötö ndê gôliñ ñapu su nan. ²⁶ Ma ñalêñ dinañ dec Anötö oc nem lau Israel-nga hon si, tôm yom nan sêto yêc bocdec bu:

Ngac nem lau si-nga oc meñ sa akêñ Lôc Sayon. Ma in oc nem Jakob ndê wakuc kwi sêhu mêtê sac siñ. ²⁷ Ma aô wamatiñ aneñ pwac whiñ ñac, têt têt nan aô oc wasuc ñac si sac kwi. *[Ais 59:20-21]*

²⁸ Lau Israel-nga sêti Anötö ndê ñacyo, ñahu bu sêkôc nawaê nayham pi Yisu sa dom. Ma tu dinañ-nga nawaê dau golom mac. Magoc Anötö kêyaliñ ñac sa gwanan su, dec tac whiñ ñac tu abanñ Israel-nga. ²⁹ Bu galem ti mwasiñ nan Anötö gic bata têt lau, nan in oc tôm dom bu señ su. ³⁰⁻³¹ Muñ-nga mac lau gameñ apa-nga danampêc têt Anötö. Magoc kwahic dec lau Israel-nga dangapêc têt Anötö, dec mac atap in ndê tawalô sa. Ma tu dinañ-nga ñac lau Israel-nga nan kwahic dec dangapêc têt Anötö, nan tinambu oc sêtap in ndê tawalô sa sêwhiñ. ³² Bu Anötö sam lau hon bu lau dangapêc-nga. In tôc gêñ dau tiawê, dec lau hon nan bu sênem dandi kwi, nan in oc tawalô ñac.

Datoc Anötö ndê waê sa

³³ Oyaê. Anötö ndê mwasiñ ti in ndê gauc in gêñ atu andô, ma in kêyalê gêñ hon e pi sa timala eñ. Asa oc

* **11:16:** Yom dau in gitôm yom gôliñ dan. Yom pi gêñ nandô mbêc ma a ñawakac, nan hêganôn lau Israel-nga si apai. Pol bu tôc asê bu Anötö kôc lau Israel-nga si apai sa ma gêlic ñac bu lau dabuñ, ma ñac si lau wakuc bu sêkêñ whiñ Yisu, dec in oc lic ñac bu lau dabuñ ñalêñ tigen.

nditôm bu ênyalê in ndê lêng me yom nan tidôn yêc in-nga?

³⁴ Asa kêyalê Pômdau ndê gauc, me gitôm bu kêny gauc têng in? [*Ais 40:13*]

³⁵ Ma asa tôm bu kêny gêny nayham dan têng Anötö, dec Anötö oc kêny gêny têng in ô? [*Job 41:11*]

³⁶ Bu gêny hon sa akên in ndê, ma in ti gêny hon nahu ma ti gêny hon ndau bocdina. Datoc in ndê waê sa titêm-titêm. Yomandô.

12

Dasa ney lêng wakuc dawhin Kilisi

¹ O asidôwai. Gauc nem yom hon nan aö gasôm tu gawhê Anötö ndê tawalô sa têng mac-nga nan. Dec akên daôm sambuc bu anem akiñ Anötö tôm mac nem bêc ambo tamli-nga hon. Akên daôm sambuc atôm da tali ma dabun, nan oc ndic Anötö tandô nayham. Mac nem lêng ndandô anjuk Nalau Dabun tu anem akiñ Anötö-nga dau dina. ² Anselêng ti asa nem lêng atôm lau nom dindéc-nga dom, magoc ati lau wakuc tôm Anötö kêny gauc wakuc têng mac. Ma bocdina mac oc atôm bu anjahê gêny hon, ma anjalê mêtê gitên, ma mêtê nawasi ma mêtê nan oc ndic Anötö tandô nayham, nan in atac whin bu yac dakôm.

Anötö kêmwasiñ yac nalêng têngtên

³ Tôm Anötö ndê mwasiñ puc aö dön, dec wasôm têng mac hon têngtên ndi, bu atoc daôm sa ênlêc dom, magoc akôc gauc napep pi daôm. Bu mac hon akên whin Yisu tôm mwasiñ nan Anötö dau gic sam têng mac nalêng têngtên. ⁴ Yac tanyalê bu namalac dan in namlic tigen, magoc nagên daêsam sêyêc in ndê namlic tigen dina. Ma gêny dau sêwêkaiñ gwelen têngtên. ⁵ Ma nalêng tigen dina, yac lau daêsam nan dakên whin Kilisi su, nan dati Yisu ndê gôlôwac dabun tigen, ma yac tigen-tigen dambo tu danem lau hon nan sêmbo gôlôwac dabun nalôm, nan sa. ⁶ Yac dawêkaiñ mwasiñ dakôm gwelen-nga têngtên, tôm Anötö

kêmwasiñ yac nalêng. Asa nan tap mwasiñ hoc yom asê tôm propet-nga sa, nan kôm tôm in ndê kêny whin tôc asê. ⁷ Asa nan tap mwasiñ nem akiñ gôlôwac-nga sa, nan nem akiñ man. Ma in nan tap mwasiñ sa bu êndôhôn Anötö ndê yom têng lau, nan bocdina. ⁸ Asa nan tap mwasiñ sôm yom nayham-nayham tu puc lau dön-nga sa, nan kôm. Ma asa nan Anötö ndê mwasiñ kac in bu kêny gêny tu nem lau nalôm sawa sa-nga, nan kêny ti ndê nalôm sambuc. Asa nan tap mwasiñ bu nem gôlin gôlôwac-nga sa, nan kôm ti licbalê, ma in nan tap mwasiñ tawalô lau-nga sa, nan tawalô lau ti atac nayham.

Mêtê atac whin-nga

⁹ Mêtê atac whin-nga in gêny dasôm nambwa-nga dom. Dakôm ndandô sa nalêng bocdec. Yac atac tec mêtê sac ma dasap mêtê nayham dön. ¹⁰ Dakên ney nalôm sambuc tu atac whin asidôwai-nga, ma datoc nac sa hôc gêlêc dau dandic nawae. ¹¹ Dakên dau sambuc tu danem akiñ Pômdau-nga, ma dakôm ti nalôm lu-lu dom. ¹² Gên nan dakên batan bu Anötö kôm, nan dahôn ti atac nayham, dalhac nanga tu dahôc nawapac-nga ti ney atac pa su, ma dasap mêtê daten mbec-nga dön napan. ¹³ Dakên gêny tu danem Anötö ndê lau dabun nan sêpônnda dau, nan sa-nga, ma dandic ya nac. ¹⁴ Lau nan sêkên kisa mac, nan apucho nac dom, magoc andac Anötö bu nem mbec nac. ¹⁵ Lau bu sêkôm atac nayham, dec atac nayham awhin nac. Ma lau bu setan, nan atan awhin nac. ¹⁶ Apiñ daôm dön ti nalôm tigen. Atoc daôm sa me alic daôm bu lau ti gauc atu-tu dom, magoc atac whin lau waêmbe ma ambo ahê nac dom.

¹⁷ Akôm mêtê sac ô sac nan sêkôm têng mac, nan dom. Ayob daôm napep bu akôm mêtê nan lau hon sêlic bu nayham en. ¹⁸ Anjahê bu nditôm, dec ambo awhin lau ti yom malô en, ma mac daôm akôm gêny dan bu asen yom malô su dom. ¹⁹ O aney asidôwai, akên nagêyô ô sac dom, magoc akên

lau nanj sêkôm sac têtj mac sêsip Anötö amba e sêtap inj dau ndê atac njandê sa. Bu sêto yom danj yêc, nanj sôm bocdec bu:

Pômdau sôm, “Gwelenj sac njagêyô-nga yêc aö amanj, ma aö dauj oc wakêj.” *[Diut 32:35]*

²⁰ Akêj njagêyô dom, magoc akôm tôm yom nanj sêto yêc bocdec bu:

Am nem njacyo bu gêtj yô inj, nanj kêtj gêtj inj nej. Inj bu bu yô inj, nanj kêtj bu inj nôm. Am bu kôm bocdinaj, dec oc kôm inj maya dau njalêj sac. *[Prov 25:21-22]*

²¹ Ayob bu sac ku mac dulu dom, magoc akôm mêtê njayham ej e aku sac dulu.

13

Dasôc gôlinjwaga njapu

¹ Gôlinjwaga honj nanj sem gôlinj sêmbo nom, nanj si njac lai njahu yêc Anötö, ma inj dau kêtj njasawa têtj njac bu sênem gôlinj. Njaci si danj hóc asê njambwa dom. Bocdinaj lau honj sêsôc njac njapu sêndic njawaê. ² Asa nanj tec bu sôc gôlinjwaga njapu, nanj tec gôlinj nanj Anötö dau kêtj, ma inj oc tap matôc sa. ³ Gôlinjwaga si njac lai yêc bu sêmatôc lau, magoc njac si matôc dau gic waê lau nanj sêkôm mêtê njayham, nanj dom, gic waê lau nanj sêkôm mêtê sac. Tu dinaj-nga dec akôm mêtê njayham ej, ma gôlinjwaga oc sêlic mac njayham, ma mac oc atôc daôm tu gôlinjwaga si matôc-nga dom. ⁴ Njahu bu njac sêti Anötö ndê lau akinj bu sêyob yac dambo njayham-nga. Magoc mac bu akôm mêtê sac, nanj atôc daôm, bu njac sêkôc njac lai bu sêmatôc lau, ma njac lai dau inj gêtj njambwa dom. Njaci Anötö ndê lau akinj nanj sêto inj su sêmbo nom, bu sêkêtj njagêyô têtj lau nanj sêkôm mêtê sac nanj. ⁵ Tu dinaj-nga dec dasôc gôlinjwaga njapu. Njahu bu njac si njac lai yêc bu sêmatôc yac. Ma gêtj danj whinj bocdec bu. Tanjalê yêc nej njalôm bu dasôc njac njapu, inj lêtj solop.

⁶ Gôlinjwaga dinaj sêkêtj si têtj tu sênem gôlinj tôm Anötö ndê lau akinj,

ma tu dinaj-nga dec inj solop bu mac akêtj takis bu anemlihi njac. ⁷ Aêc! Gêtj bocke nanj mac ac waê bu akêtj, nanj akêtj. Takis me mone bocke nanj mac ac waê bu akêtj, nanj akêtj. Lau nanj sic waê bu mac atoc njac sa, nanj dec atoc njac sa, ma lau ti njac lai, nanj asôc njac njapu njapep.

Mêtê atac whinj asidôwai-nga

⁸ Ayob daôm bu têtj danj yêc mac-nga dom. Têtj tigenj yêc mac-nga, nanj bu akêtj nem atac whinj lom daôm. Bu asa nanj tac whinj inj ndê asidôwai, nanj kôm Anötö ndê yomsu honj njandô sa. ⁹ Bu yomsu nanj Moses to bocdec bu, “Kôm gêtj mockainj-nga dom. Ndic njamalac ndu dom. Nem kanj gêtj dom,” ma “Tamgatu gêtj dom,” ma yomsu njatô honj, nanj njahu sip yomsu tigenj dindec, “Atac whinj lau menjpanj am-nga gitôm am atac whinj daôm.” ¹⁰ Asa nanj kêtj mêtê atac whinj-nga, nanj oc kôm lau menjpanj inj-nga njayom dom. Bocdinaj mêtê atac whinj lau-nga kôm yomsu honj njandô sa.

Bêc njambu-nga menj kêtj

¹¹ Asap mêtê atac whinj-nga dôn njapanj, bu mac anjalê têtj kwahic dec-nga su. Têtj ndoc dakêtj whinj tiwakuc, nanj dalic bu bêc datap Anötö ndê mwasi njem yac si-nga njandô sa, nanj yêc ahê dôn yêc. Magoc kwahic dec bêc dau menj kêtj su. Bocdinaj ayêc bêc dom, anem ali. ¹² Ôbwêc pacndê su, ma kêtj bu lansê. Bocdinaj dahu mêtê njasec-nga honj sinj, ma dasap mêtê njawê-nga dôn, gitôm dakôc wapa dandic sinj-nga sa. ¹³ Tanjêlêj ti dasa ne njalê njapep, nditôm lau nanj sêmbo njawê njalôm. Dakôm mêtê sac atac njagalac-nga me danôm gêtj ênjij yac-nga dom. Dasalêj mockainj-nga ma dakôm mêtê mayanj-nga dom. Ma dahu mêtê atac njandê-nga ma mêtê lêmuj-nga honj sinj. ¹⁴ Anjêlêj ti asa nem lêtj anjuc Pômdau Yisu Kilisi, gitôm mac asôc inj ti nem njakwê. Ma mac nem njalôm akwa bu ênjilí mac bu akôm sac, nanj goc asôc njapu me akôm njandô sa dom.

14

Yom pi lau nanj sêkêñ whinñ nanja dom

¹ Lau nanj si sêkêñ whinñ nanja dom, nanj akôc ñac sa, ma alic ñac sac pi yom ma pi lêñ nanj Pômdau tôc tiawê têtñ yac dom, nanj dom. ² Lau ñatô sêkêñ whinñ nanja dec señ gêtñ honj. Magoc lau ñatô sêkêñ whinñ nanja dom, dec sêkêñ yao wata ma señ dom. ³ Am asa nanj gêlic gêtñ honj ñayham tu neñ-ñga, nanj pu lau nanj sêtec wata, nanj dom. Ma am asa nanj gêtñ wata dom, nanj pu lau nanj señ wata, nanj dom. Bu Anötö kôc lau dau sa su. ⁴ Am asa dec gauc gêm bu êmatôc ñamalac danj ndê ñgac akinj? Ñgac akinj dau ndê ñadau oc êñsahê inñ ndê lêñ, ma sôm bu inñ lhac, me inñ peñ. Ma inñ oc lhac, ñahu bu Pômdau gitôm bu puc inñ dôñ.

⁵ Ma yom danj tiyham. Lau ñatô sêtoc bêc danj sa bu bêc dabunñ hôt gêlêc bêc ñatô su. Ma lau ñatô sêlic bêc honj tôc dau. Magoc ñalêñ solop bu lau honj sêkôc gauc pi lêñ sênem akinj Anötö-ñga, ma sêkôm tôc ñac dau si ñalôm kac ñac. ⁶ Lau nanj sêtoc bêc ñatô sa kêlêc, nanj sêkôm tu sêtoc Pômdau sa-ñga. Ma lau nanj señ wata, nanj sem danje Anötö, dec señ gêtñ dau ma sêtoc Pômdau sa. Ma ñac nanj señ wata dom, nanj sêkêñ yao gêtñ dau tu sêtoc Pômdau sa-ñga. Ma ñac bocdinañ sem danje Anötö. ⁷ Bu yêc yac lau dakêñ whinñ Yisu-ñga ñalôm, nanj ñamalac danj ti ñadau dau tu inñ ndê têtñ mbo tali-ñga, me tu ndê têtñ mbac ndu-ñga dom. ⁸ Yac bu dambo tanli me dambac ndu, nanj dambo tu dapu P ômdau ndê waê sa-ñga. Yomandô. Yac bu dambo tanli me dambac ndu, nanj dati Pômdau ndê lau.

⁹ Kilisi mbac ndu ma tisa mbo tali tiyham, tu bu ti lau batê si Pômdau, ma lau tali si Pômdau bocdinañ. ¹⁰ Ma bocdinañ tu sake-ñga mac alic nem asidôwai sac, me apu ñac tu yom ñambwa-ñambwa-ñga? Yac tanjalê su bu yac honj oc dalhac Anötö anjô-ñga

têtñ inñ ndê bêc êmatôc lau-ñga. ¹¹ Tôc yom nanj sêto yêc bocdec bu:

Pômdau sôm, “Tôm aô gambo tanli yomandô, dec anjalê pi ñandô bu lau honj oc sêpônñ haduc têtñ aô, ma sêhoc si yom asê yêc Anötö anjô-ñga.” *[Ais 45:23]*

¹² Yom dau tôc asê tiawê bu yac tigenñ-tigenñ oc dalhac Anötö anjô-ñga, bu dawhê dauñ neñ lêñ sa têtñ inñ.

Mêtê atac whinñ-ñga oc kôm asidôwa danj peñ dom

¹³ Tu dinañ-ñga dec danem dôhônñ dauñ neñ lêñ whinñ asidôwai si lêñ tu dapu ñac-ñga dom. Ma dayob bu dakôm gêtñ danj, nanj oc tôc bu lhac asidôwa danj ahuc e inñ so Anötö ndê lêñ, nanj dom. ¹⁴ Aô gakêñ whinñ Pômdau Yisu, dec whê aneñ gauc sa, ma kayalê tidônñ bu gêtñ honj inñ ñayham yêc Anötö anjô-ñga. Magoc ñamalac danj bu kêtñ whinñ bu gêtñ danj inñ ñadômbwi yêc Anötö anjô-ñga ma kêtñ yao bu neñ dom, goc gêtñ dau ñadômbwi yêc ñamalac dau anjô-ñga. ¹⁵ Magoc mac bu aneñ gêtñ danj nanj kôm nem asidôwa danj ndê ñalôm ñawapac, dec mac atôc mêtê atac whinñ-ñga têtñ inñ dom. Ayob daôm bu mac nem lêñ aneñ gêtñ-ñga kôm nem asidôwa nanj Kilisi mbac ndu tu inñ-ñga, nanj ndê kêtñ whinñ tisac dom. ¹⁶ Akôm gêtñ honj ti gauc, ma bocdinañ lau danj oc sêtôm dom bu sêpu gêtñ nanj mac alic ñayham. ¹⁷ Lêñ nanj dambo †Anötö ndê gôlinñ ñapu, nanj ñahu hêganônñ gêtñ danenñ ti danôm-ñga dom. Magoc dambo Anötö ndê gôlinñ ñapu ñahu sip dasa lêñ gitêtñ, ma dambo ti yom malô ma ti atac ñayham nanj Ñalau Dabunñ punñ dôñ sip yac neñ ñalôm têtñ-têtñ. ¹⁸ Asa nanj bu nem akinj Kilisi êñkuc lêñ dinañ, nanj Anötö oc lic inñ ñayham, ma lau nom-ñga sêwhinñ oc sêmpinñ inñ.

¹⁹ Bocdinañ dasap lêñ yom malô-ñga dôñ, ma dakôm gêtñ honj tu dapuc asidôwai honj dôñ ma dalhac ñanja. ²⁰ Akôm Anötö ndê gwelenñ popoc tu yom pi gêtñ danenñ-ñga-ñga dom. Gêtñ honj inñ ñayham tu danenñ-ñga, magoc

yac bu dakôm ñamalac dan ndê kên whin tisac tu gên nan tan-nga, dec dakôm giso. ²¹ Mac bu anen wata me anôm wain me akôm gên natô nan kôm nem asidôwa dan ndê kên whin tisac, nan ñayham bu mac ahu gên dau sin yêc-nga.

²² Yom bocke nan am kên whin pi gên hon dinan, nan kôc dôn yêc amlu Anötö ñalhu. Asa nan kôc gauc ñapep pi gên hon dinan e kôm giso dom, nan oc tap Anötö ndê mwasin sa. ²³ Magoc ñamalac nan gên gên ma ñalôm lu-lu pi gên dau, nan kékuc lên kên whin-nga dom, ma oc tap Anötö ndê matôc sa. Lên bocke nan am kên whin bu lên solop yêc Anötö anğô-nga, nan kôm. Gên bocke nan am kôm ti atac lu-lu, nan sac.

15

Dakôm gên hon tu danem asidôwai sa-nga

¹ Yac lau nan dakên whin ñanğa, nan dahôc ñawapac dawhin lau nan sêkên whin babalê, tu bu danem ñac sa-nga dandic ñawaê. Dakôm gên tu dapo dau sa-nga dom. ² Yac lau tigen-tigen dakôm mêtê ñayham tên lau menpan yac-nga tu danem ñac sa-nga, ma tu dapuc ñac dôn-nga. ³ Gauc nem Kilisi. In kôm gên dan tu dau ndê atac whin-nga dom, magoc kôm gên hon kékuc Anötö ndê atac whin. Ma tu dinan-nga dec sêpu in, tôm yom nan sêto yêc bocdec bu:

Lau nan sêpu am, nan sêpu aô bocdinañ. *[BW 69:9]*

⁴ Anötö ndê yom hon nan sêto yêc mun su, nan Anötö kên bu êndôhôn yac. Ma yom dau oc puc yac dôn bu dalhac ñanğa, ma êngilí yac bu dahu ñandô ñayham nan dakên batan dambo, nan sin dom.

⁵ Anötö nan puc mac dôn ma kégilí mac bu alhac ñanğa, nan pin mac hon dôn tu ankc Yisu Kilisi-nga. ⁶ Ma ñalên dinan in oc kên mac ambo ti nem ñalôm tigen, ma awham pitigen

ma ahoc yac nen Pômdau Yisu Kilisi ndê Damba Anötö ndê waê asê.

Ñawaê ñayham gic lau Israel-nga ma lau apa hon ñawaê

⁷ Bocdinañ akôc lau sêkên whin Yisu-nga hon sa, tôm Kilisi dau kôc mac sa. Ñalên dinan mac oc apo Anötö ndê waê sa. ⁸ Aô wasôm tên mac bu Kilisi men gitôm lau Israel-nga si ngac akin, bu kôm yom nan Anötö gic bata tên abani Israel-nga, nan ñandô sa. ⁹ Ma lau nan lau Israel dom, nan oc sêmpin Anötö tu in ndê mêtê tawalô lau-nga. Gitôm yom nan sêto yêc bocdec bu:

Tu dinan-nga aô wampin am tên ndoc aô wambo wawhin lau gameñ apa-nga. Wanem wê tu watoc am nem ñaê sa-nga. *[BW 18:49]*

¹⁰ Ma yom dan tiyham yêc bocdec bu:

Mac lau gameñ apa-nga, atac ñayham awhin Anötö ndê lau Israel-nga. *[Diut 32:43]*

¹¹ Ma dan tiyham:

Mac lau gameñ apa-nga hon ampin Pômdau. Ma mac lau hon anem wê atoc in sa-nga. *[BW 117:1]*

¹² Ma Aisaya to yom bocdec bu:

Ñasili dan oc puc pi men yêc Jessi ndê ñawakac. Ma in oc tisa bu nem gôlin lau nom-nga hon. Ma lau nan lau Israel dom, nan oc sêkên bata bu in nem ñac si. *[Ais 11:10]*

¹³ Aô waten Anötö, nan ti gên ñayham hon nan yac dakên batan, nan ñahu, bu kên atac ñayham ti yom malô nem mac ahuc tu mac nem akên whin Yisu Kilisi-nga. Ma bocdinañ Ñalau Dabuñ ndê ñaclai oc puc mac dôn bu alhac ti atac pa su, ma ahôn gên ñandô ñayham nan mac akên batam ambo.

Pol ndê gwelen ñawaê ñayham-nga

¹⁴ O anen asidôwai. Yêc anen ñalôm aô gakên whin ñanğa bu mac akôm mêtê ñayham en, ma mac anyalê yom ñandô tidôn, e mac atôm bu andôhôn tên daôm. ¹⁵ Tu Anötö ndê mwasin nan kên tên aô-nga, dec

gato yom pi gêñ ñatô ti ñanga têt mac, tu bu wawhê mac nem gauc sa, ma gauc nem yom dau tiyham. ¹⁶ Aêc. Anötö kêmwasin aö, dec kêyalin aö sa bu wanem akin Yisu Kilisi tòm dabunsga, bu wahoc Anötö ndê ñawaê ñayham asê têt lau gameñ apa-nga. Ma tu aneñ gwelen dindéc-nga dec lau gameñ apa-nga nañ sêkêñ whin Yisu, nañ oc sêti lau dabun ña Ñalau Dabun ndê ñac lai, ma ñac oc sêtôm da nañ Anötö gêlic ñayham.

¹⁷ Bocdinañ dec aneñ ñahu gapo daun sa tu gwelen nañ gakôm tu Anötö-nga, nañ Yisu Kilisi dau. ¹⁸ Aö gatec bu wasôm yom pi gêñ nañ aö daun gakôm, tigen wasôm yom pi gêñ hon nañ Kilisi dau kôm. Aö gahoc ñawaê ñayham asê têt lau gameñ apa-nga, ma sêlic gêñ daêsam nañ aö gakôm. Magoc Kilisi dau gêm ñac si ñalôm kwi e ñac danğa wambu Anötö. ¹⁹ In ndê Ñalau Dabun kêt ñac lai têt aö bu wakôm gêñ dalô ti gêñ atu-tu daêsam. Bocdinañ aö gahoc ñawaê ñayham pi Kilisi asê timala eñ, yêc malac Jerusalem ma yêc gameñ hon e meñ têt gameñ Ilirikum-nga. ²⁰ Aö gatec bu wakwê andu pi lhac alhö nañ ñamalac dan kêsuhun mun su. Bocdinañ têt ñamata-nga e meñ, aö atac whin bu wasôm ñawaê ñayham asê têt lau nañ dangasun sambuc Kilisi ndê ñaê-nga. ²¹ Tòm yom dan nañ sêto mun su pi Kilisi bocdec bu:

Lau nañ sêngô in ñawaê dan dom, nañ oc sêlic in. Ma ñac nañ sêngô yom pi in su dom, nañ oc sênyalê in. *[Ais 52:15]*

Pol gauc gêm bu ndic lau malac Rom-nga kêsî

²² Tu gwelen dinañ hê aö dön ñapañ-nga, dec gitôm dom bu watêt mac waloc. ²³ Yala daêsam gi su, aö ñalôm kac aö bu walic mac. Ma kwahic dec aneñ gwelen pacndê yêc gameñ dindéc. ²⁴ Bocdinañ aö gauc gêm bu watêt gameñ Spein-nga wandi, ma têt ndoc wañsêlên wandi, nañ dec gauc gêm bu walic mac têt ndoc dinañ. Aö tac whin ñandô bu

wambo wawhin mac tòm bêc ñatô, ma gakêñ batan bu tinambu mac oc anem aö sa bu watêt Spein wandi. ²⁵ Magoc gêñ ñamata-nga aö kwahic dec bu wapi Jerusalem wandi, bu wanem lau sêkêñ whin-nga sa yêc dindê. ²⁶ Bu lau gameñ Masedonia ti Akaya-nga sêlic ñayham bu sêndic awa sa bu sênem lau sêkêñ whin-nga nañ sêpôn da dau yêc malac Jerusalem, nañ sa. ²⁷ Ñac sêlic ñayham bu sêkôm bocdinañ, ma lêt dau in solop. Ñahu bu lau gameñ apa-nga si têt yêc lau Israel-nga. Ñac sêtap mwasin nem ñac si gatu sa-nga sa tu Kilisi-nga, nañ meñ akêñ lau Israel-nga si ton. Bocdinañ solop bu ñac sêkêñ si awa nom-nga ñatô, bu sênem lau Israel-nga nañ sêpôn da dau, nañ sa, ma sêo si têt.

²⁸ Têt ndoc gwelen dindéc pacndê su, ma wakêñ awa dindéc sip lau Jerusalem-nga amba su, nañ goc watêt Spein wandi. Ma têt têt dinañ wameñ walic mac. ²⁹ Ma aö gakêñ whin bu têt ndoc waloc wambo wawhin mac, nañ Kilisi oc êmwasin yac hon êñlêc.

³⁰ Tu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi-nga, ma tu mêtê atac whin-nga nañ Ñalau kêt têt yac, dec wateñ mac bu alhac awhin aö, ma dahôc ñawapac ñawaê ñayham-nga dawhin daun. Ma aten mbec têt Anötö tu aö-nga. ³¹ Aten mbec bu Anötö êñgaho aö su yêc lau gameñ Judia-nga nañ sêkêñ whin Yisu dom, nañ amba. Ma aten mbec bu gwelen nañ gakôm bu wanem lau sêkêñ whin-nga sa yêc malac Jerusalem, nañ oc sêkôc sa ti atac ñayham. ³² Ma Anötö bu lic ñayham, dec tinambu watêt mac waloc ti atac ñayham, ma wañwhañ daun wawhin mac e licwalô sa tiyham. ³³ Anötö Yom Malô Ñadaw whin mac sambob. Yomandô.

16

Pol kêt acsalô têt in ndê silip nañ sêmbô malac Rom

¹ Yac neñ lhuñwê kêt whin Yisu-nga dan gêm akin gôlôwac dabun yêc

malac Kenkria, nanj ndê ñaê Pibi. Aö bu wawhê inj sa têt mac bu inj awhê ñayham. ² Inj gêm lau daêsam sa, ma gêm aö sa whinj, ma bocdinañ dec wandac mac bu akôc inj sa tu Pômdau ndê ñaê-nga, ankc Anötö ndê lau dabun si lêt solop. Ma anem inj sa tu gêt bocke nanj ponda dau-nga.

³ Akêt anen acsalô ñayham têt Prisila lu Akwila, awhê lu ñgac nanj sêkôm gwelen sem akinj Yisu Kilisi-nga sêmbo malac Rom, tôm aö gakôm gambo gameñ dindéc. ⁴ Mun-nga injlu sêkêt dau sambuc tu sênem aö sa-nga, ma sêhêgo dau bu sêmbac ndu tu aö-nga dom. Tu dinañ-nga aö bu wanem danje injlu, ma gôlôwac dabun honj yêc lau apa si gameñ, nanj sem danje injlu sêwhinj. ⁵ Ma wandac mac bu akêt acsalô têt lau sêkêt whinj-nga honj nanj sêkac dau sa bu sêlic om yêc injlu si andu, nanj sêwhinj. Ma akêt anen acsalô têt Epenetus, anen ñamalac atac whinj-nga, nanj ti ñgac ñamata-nga bu kêt whinj Yisu yêc gameñ Esia-nga. ⁶ Asôm anen acsalô têt Maria nanj kôm gwelen atu tu nem mac sa-nga. ⁷ Ma akêt acsalô têt Andronikus lu Junias, nanj yac asa akêt aban tigen, ma mun-nga andöc gapoc-walô awhinj daun. Injlu awhê lu ñgac tiwaê yêc aposel si tonj ñalom. Ma injlu sêkêt whinj Kilisi sêmunj aö.

⁸ Asôm acsalô têt Ampliatus, ñgac kêt whinj Pômdau-nga nanj aö atac whinj kêtéc. ⁹ Ma asôm acsalô têt Urbanus, nanj alu am akinj Kilisi awhinj daun, ma têt Stakis anen ñgac tac whinj-nga danj. ¹⁰ Ma têt Apeles nanj hóc ñawapac daêsam tu Kilisi-nga, magoc kalhac ñanga ma hu ndê kêt whinj sinj dom. Ma akôm acsalô têt lau honj nanj sêmbo Aristobalus ndê andu, ¹¹ ma têt Herodion, anen ñatô danj. Ma têt lau nanj sêmbo Nasisus ndê andu, nanj sêkêt whinj Pômdau. ¹² Ma akôm acsalô têt Tripena lu Triposa,

awhê lu nanj sem gwelen ñanga tu Pômdau-nga. Ma têt Pesis, awhê nanj aö atac whinj kêtéc, nanj kôm gwelen ñanga tu Pômdau-nga whinj. ¹³ Akôm acsalô têt Rupas nanj Pômdau kêtalinj inj sa, ma têt inj dinda nanj yob aö gitôm anen dinañ solop. ¹⁴ Ma asôm acsalô têt Asinkretus, Plegon, Hemes, Patrobas, Hemas ma asidôwai nanj sêmbo sêwhinj ñac. ¹⁵ Ma têt Pilologus, Julia, Nereus lu lhuwê, ma Olimpasi ti lau sêkêt whinj-nga honj nanj sêmbo sêwhinj ñac. ¹⁶ Akam daôm* ankc Anötö ndê lau dabun si lêt. Kilisi ndê gôlôwac dabun tonj tigen-tigen yêc gameñ dindéc, nanj sêkêt si acsalô ñayham têt mac sêwhinj.

Pol puc lau Rom-nga dôt bu sêlhac ñanga

¹⁷ O asidôwai, aö watenj mac bu ayob daôm têt lau nanj si mêtê kôm lau sêwhê dau kêt-kêt, ma sêsôm yom nanj so yom ñandô nanj mac akêt sa su, bu ñac si yom dau kôm lau si sêkêt whinj tisac. Andic ahê lau kainj dinañ. ¹⁸ Bu ñac sem akinj yac neñ Pômdau Kilisi dom, magoc sêkôm tu dau-nga. Ñac sêmbac-sêmbac yom lau, ma sêsôm yom ñayham-ñayham bu sêhsau lau gauc babalê, nanj sêtôm dom bu sênyalê yom ñahu.

¹⁹ Lau honj sêngô ñawaê bu mac danjam wambu Kilisi ndê yom, ma bocdinañ aö atac ñayham atu tu mac-nga. Magoc aö wanem la mac, bu ati lau ti gauc tu lêt ñayham-nga, ma andic ahê mêtê sac honj. ²⁰ Anötö Yom Malô Ñadau ñasawa saunj oc ku Sadañ dulu, ma kêt inj sôc mac gahim ñapu. Yac neñ Pômdau Yisu ndê mwasinj têt mac.

Lau ñatô sêkêt si acsalô têt lau Rom-nga

²¹ Timoti, nanj kôm gwelen whinj aö, nanj kêt ndê acsalô ñayham têt mac. Ma Lusias, Jason ma Sosipata, lau nanj yac asa yêc abun tigen, nanj

* **16:16:** Yêc inj ndê bapia, Pol to yom ma sôm têt lau Rom-nga bu sêngutô dau ña lêt dabun. Mêtê dau bu tôc asê bu ñac honj sêmbo ti ñalom tigen ma atac whinj dau. Alic yom kainj tigen yêc bapia ñatô - 1 Kor 16:20; 2 Kor 13:12; 1 Tes 5:26; ma 1 Pit 5:14. Mêtê dau kêtéc lau Israel-nga si gêbôm, magoc lau Papua Niugini-nga si mêtê nanj êlêmê sêkôm, nanj sêkam dau.

**Pol ndê bapia ñamata-nga
têñ lau
Korin-nga
Yom whê bapia dindéc
sa-nga**

Pol in ñgac ñamata-nga bu hoc ñawaê ñayham asê têñ lau yêc malac Korin, ma in kôm gwelen mbo malac dau ñasawa hic baliñ ma kêdôhôn lau nañ sic hu sêkêñ whiñ Yisu (Apo 19:1-17).

Tiñambu Pol mbo whiñ ñac dom, ma ñgô ñawaê pi ñawapac daêsam nañ hôc asê lau sêkêñ whiñ-nga, ma ñac sêto bapia têñ in ma sêndac in bu whê yom ñatô sa. Tu dinañ-nga dec in to bapia dindéc têñ ñac, têñ têm in dau mbo malac Epesas. Ñawapac ñatô nañ in to yom pi, nañ lau sêsa lêñ mockaiñ-nga, sêwhê dandi kôc-kôc, señ Mwasin Dabuñ ña lêñ so, sêkôc gauc so pi yom datisa akêñ lau batê-nga, ma sêñyalê yom pi Ñalau Dabuñ ndê mwasin ñapep dom. Ma ñac sêtoc mwasin sêsôm yom awha wakuc-nga sa hôc gêlêc mwasin hoñ.

Pol to yom dindéc têñ lau Korin-nga, tigen yom daêsam hêganôn lau sêkêñ whiñ-nga hoñ, ma gitôm bu puc yac dôñ bu datimêtê dauñ ñapep ma dasap mêtê ñayham dôñ.

Pol ndê yom ñamata-nga

¹ Aô Pol, nañ Anötö kêgalêm aô sa kêkuc in ndê atac whiñ dec gati Yisu Kilisi ndê ñapotel. Alu yac neñ asidôwa Sostene ato bapia dindéc ² têñ Anötö ndê gôlôwac dabuñ yêc malac Korin. Alu ato têñ mac lau hoñ nañ ati lau dabuñ, ñahu bu Anötö piñ mac dôñ am damiñ Yisu Kilisi. Aêc, Anötö kêgalêm mac sa bu ati in ndê lau dabuñ, awhiñ lau akêñ gameñ hoñ, nañ sêtoc yac neñ Pômdau Yisu Kilisi ndê ñaê sa. Yisu tigen ti yac neñ Pômdau, ma ñac si Pômdau bocdinañ. ³ Mwasin ti yom malô têñ mac, akêñ Damañ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi.

Pol gêm dançe Anötö tu in ndê mwasin-nga

⁴ Tôm bêc hoñ aô gam dançe aneñ Anötö, tu mwasin nañ in kêñ têñ mac tu mac nem akêñ whiñ Yisu Kilisi-nga. ⁵ Yomandô. Tu mac ati Kilisi ndê lau-nga, dec Anötö ndê mwasin kêsalê mac ahuc, ma gêm mac sa bu añyalê Anötö ndê yom ma asôm yom dau asê. ⁶ Ma ñalêñ dinañ Anötö ndê mwasin puñ ñawaê nañ yac ahoc asê pi Kilisi, nañ ñahu sip ñalôm gi, nañ dôñ yêc mac nem ñalôm. ⁷ Tu dinañ-nga têñ têm dindéc nañ mac hoñ ambo ti tamkwê ñandô bu alic bêc nañ Anötö oc hoc yac neñ Pômdau Yisu Kilisi asê, nañ mac apônda Ñalau Dabuñ ndê mwasin danç dom. ⁸ Ma Anötö oc puc mac dôñ bu alhac ñanga e bêc nañ yac neñ Pômdau Yisu Kilisi mbu meñ, dec mac oc alhac in anğô-nga ti nem yom me giso mbasi. ⁹ Anötö nañ kêgalêm mac sa bu piñ mac dôñ anem damiñ in ndê Atu Yisu Kilisi, yac neñ Pômdau, nañ gic bata bu yob mac ñalêñ dinañ. Ma yom hoñ nañ in gic bata têñ yac, nañ oc kôm ñandô sa.

Yham dom bu Kilisi ndê lau sêwhê dau kôc

¹⁰ O asidôwai. Yac neñ Pômdau Yisu Kilisi kêkiñ aô bu wanem gwelen ñawaê ñayham-nga wanem in anğô, ma tu dinañ-nga dec aô bu w anem la mac bocdec bu. Ahu nem mêtê awhê daôm kôc-kôc-nga siñ! Apiñ daôm dôñ ma ambo ti ñalôm tigen bu mac nem yom ti gauc danç so dau dom. ¹¹ O asidôwai. Aô gasôm yom dinañ ñahu bu Klowe ndê lau ñatô sêkêñ puc aô bu mac nem lau ñatô sêsen dandi e sêwhê dandi kôc-kôc. ¹² Aô ganğô bu mac nem lau ñatô sêsôm bu sêñkuc aô Pol, ma ñatô sêsôm bu sêñkuc Apolos, ma ñatô sêñkuc Pita, ma ñatô sêsôm bu sêñkuc Kilisi. ¹³ Oyaê! Mac gauc gêm sake? Kilisi whê dau kôc, a? Lau sic aô Pol lec ndu pi a gicso dau bu nem mac sa, a? Mac aliñ busanğu tu aô neñ ñaê-nga, a? ¹⁴ Aô gam dançe Anötö bu aô kaku mac nem lau daêsam dom.

Aö kaku Krispas lu Gaius. ¹⁵ Tu dinan-nga dec oc tòm dom bu ñamalac dan sòm bu mac aliñ busanğu tu anen ñaê-nga. ¹⁶ Yomandô aö kaku lau nan sêmbo Stepanas ndê andu sêwhiñ, magoc ñac lau dinan en. Aö bu wanğu mac nem lau ñatô whiñ, dec kalhiñ siñ su. ¹⁷ Kilisi kêkiñ aö bu wanğu lau dom, magoc in kêkiñ aö bu wanem mêtê. Ma ñawaê nan gahoc asê pi Kilisi ndê mbac ndu pi a gicso dau, nan yom ti ñaclai atu. Bocdinan aö tankwê gauc atu-tu nom-nga bu nem aö sa tu wanem mêtê-nga dom. Mba! Aö gatec bu wakôm a gicso dau ndê ñaclai ti gêñ ñambwa.

Kilisi tõe Anötö ndê ñaclai ti gauc atu asê

¹⁸ Aö gasôm yom dinan, ñahu bu ñawaê pi Yisu ndê mbac ndu pi a gicso dau, tõe Anötö ndê ñaclai asê têt yac lau nan in bu nem yac si. Magoc lau nan sic waê bu sêniñga, nan sêngô yom pi a gicso dau gitôm yom gauc mbasi-nga. ¹⁹ Bu sêto Anötö ndê yom dan yêc bocdec bu:

Lau ti gauc atu-tu nom-nga, ma ñac nan gauc gêm bu sênyalê gêñ hon ñahu, nan wasen ñac si gauc su, ma watõe asê bu gêñ ñambwa.

[Ais 29:14]

²⁰ Bocdinan, mac lau tiguaç ma gwalam akwa ma mac lau nom-nga nan anşahê bu akip gêñ hon ñahu sa, mac nem gauc dau ñandô nde? Anötö tõe asê bu ñamalac si gauc atu-tu nom-nga, in gitôm gêñ gauc mbasi-nga. ²¹ Ma in tõe in ndê gauc atu asê bocdec bu. In kôm bu lau nom-nga sêtôm dom bu sênyalê in ña ñac dau si gauc. Ma in ndê ñawaê ñayham nan yac ahoc asê, nan lau nom-nga sêlic bu yom gauc mbasi-nga. Tigen Anötö dau gêlic ñayham bu nem lau nan sêkêñ whiñ ñawaê dau, nan si. ²² Lau Israel-nga takwê bu sêlic gêñ dalô. Ñac bu sêlic, dec oc sêkêñ whiñ. Ma lau Grik sêñsalê yom ti gauc atu, bu sêngô dec oc sêkêñ whiñ. ²³ Magoc yac mba mêtê hêganôn Kilisi ti in ndê mbac ndu pi a gicso dau. Yom dau kêkuc

gêñ nan lau Israel-nga takwê, nan dom, ma bocdinan dec sêkêñ whiñ dom. Ma lau Grik sêlic gitôm yom gauc mbasi-nga. ²⁴ Magoc lau Israel ti lau Grik bocke nan Anötö kêgalêm ñac sa sêti in ndê, nan sêkêc yac mba yom pi Kilisi sa, ma sênyalê bu in Anötö ndê ñaclai ti gauc ñahu. ²⁵ Bu gauc nan Anötö kêkuc, dec kêmasan lêt bu Yisu sip nom meñ ma mbac ndu pi a gicso dau, nan lau sêlic bu lêt gauc mbasi-nga. Magoc Anötö ndê gauc dau hêc gêlêc ñamalac si gauc atu-tu hon. Ma Anötö ndê lêt dinan, lau sêlic bu lêt ñaclai mba-nga, magoc hêc gêlêc ñamalac hon si ñaclai su.

²⁶ O asidôwai, akêc gauc pi daôm. Têt ndoc mac anğô ñawaê ñayham ti-wakuc ma atap Anötö ndê galem sa, nan mac ambo atôm lau tiguaç me lau ti ñaclai atu, me lau tiwaê? Mba!

²⁷ Anötö tac whiñ bu ênyaliñ lau nan lau nom-nga sêlic bu lau gauc mbasi-nga, ma lau ñaclai mba-nga, nan sa, tu bu kôm lau tiguaç ma lau tiñaclai maya sa têt bêc ñambu-nga. ²⁸ Lau nan lau nom-nga sêpu ma sêlic bu lau waêmba ma lau ñambwa, nan Anötö kêyaliñ ñac sa, tu bu êngwiniñ lau nan sêtoc dau sa-nga. ²⁹ Tu dinan-nga dec gitôm dom bu lau dan sêngiyañ dau sa yêc Anötö anğô-nga. ³⁰ Bu Anötö dau piñ yac dôn tam damiñ Yisu Kilisi, nan ti yac neñ gauc ñahu. Ma Kilisi dau ti yac neñ ñahu dati lau gitêt ti lau dabuñ-nga, ma in ti ñahu Anötö gêm yac si-nga. ³¹ Bocdinan, anğuc yom nan sêto yêc, nan sòm bocdec bu:

Asa nan bu po dau sa, nan po dau sa tu Pômdau-nga en. [Jer 9:24]

2

Pol gêm mêtê ña in dau ndê gauc ti licwalô dom

¹ O asidôwai, gauc nem têt ñamata-nga nan aö gahêc asê mac. Têt ndoc dinan aö gahêgo daun pi yom ñayham-ñayham me yom ti gauc atu-tu tu bu wawhê Anötö ndê yom sa têt mac-nga dom. Mba! ² Aö gahu yom pi gêñ daêsam siñ, ñahu bu aö gauc gêm tidôn

bu wasôm yom pi Yisu Kilisi tawasê, ma pi in ndê mbac ndu pi a gicso dau. ³ Têñ tèm aô gahôc asê mac, nañ aô gameñ tòm ngac ti licwalô dom. Aô gatôc daun ma katitec ñandô tu gwelen nañ Anötö kêñ sip aô aman-nga. ⁴ Ma aô gam mêtê ti gasôm yom têt mac kakuc gauc atu-tu nom-nga tu wambac yom mac-nga dom. Aô gasôm aneñ yom ma Anötö ndê Ñalau tôc in ndê ñaclai asê bu puc aneñ yom dôñ. ⁵ Ñalêñ dinañ mac nem akêñ whiñ ñahu sip aneñ gauc me ñamalac si gauc dom, magoc sip Anötö ndê ñaclai.

Ñalau tôc Anötö ndê gauc atu asê

⁶ Bocdinañ, têt ndoc yac bu anem mêtê, nañ tañkwê gauc atu-tu nom-nga tu puc yac mba yom dôñ-nga dom. Mba. Magoc yac bu ambo awhiñ lau nañ sêkêñ whiñ ñaŋga, nañ dec oc tòm bu yac asôm yom ti gauc atu-tu têt ñac. Magoc yom dau kêkuc lau nom-nga si gauc, me gôliñwaga tèm dindéc-nga nañ oc sêniñga, nañ si gauc dom. ⁷ Mba. Yom nañ yac ahoc asê, nañ kêkuc Anötö ndê gauc, ma hêganônñ lêt nañ in kêmasañ muñ-nga andô lê, tu bu nem yac lau nañ dakêñ whiñ Yisu, nañ si, ma datap in ndê ñawasi sa. Lêt dau kêkuc in ndê gauc atu, nañ ñahu sip ñalôm gi, ma yêc siñ dau têt lau nom-nga. ⁸ Gôliñwaga tèm dindéc-nga dañ sênyalê lêt dau ñahu dom. Ñac bu sênyalê, dec oc tòm dom bu sêkic yom bu sêndic Pômdau Ñawasi Ñadau ndu pi a gicso dau. ⁹ Magoc ñac sênyalê dom. Tòm Anötö ndê yom nañ sêto yêc muñ su, nañ whê sa bocdec bu:

Gêñ ñayham nañ Anötö kêmasañ gwanañ tu lau nañ atac whiñ in-nga, nañ lau dañ sêlic dom, dañ sêngô ñawaê dom, ma lau dañ sênyalê dom. *[Ais 64:4]*

¹⁰ Tigeñ Anötö ndê Ñalau tôc gêñ dau asê têt yac. Bu Ñalau dau kip gêñ hoñ ñahu sa, ma kêyalê gêñ hoñ. Ma in kêyalê Anötö ndê gauc atu-tu, nañ ñahu sip ñalôm gi, nañ whiñ. ¹¹ Anğô! Asa gitôm bu ênyalê yom nañ ñamalac dañ gauc gêm yêc ndê ñalôm? Lau dañ

sênyalê dom, magoc ñamalac dau ndê ñalau kêyalê in ndê gauc. Ma bocdinañ lau dañ sênyalê Anötö dau ndê gauc dom, magoc Anötö ndê Ñalau tawasê kêyalê. ¹² Anötö tac whiñ bu yac tañyalê mwasiñ nañ in kêñ têt yac ñambwa. Tu dinañ-nga dec ñalau nañ in kêñ têt yac, nañ ñalau nom-nga dañ dom, magoc in dau ndê Ñalau. ¹³ Ma yac ahoc yom asê pi Anötö ndê mwasiñ dau. Magoc yac asôm yom anğuc gauc atu-tu nañ lau nom-nga sêtoc sa, nañ dom. Yac asôm asê tòm Ñalau Dabuñ kêdôhônñ yac. Yom ñandô pi gwelen nañ Anötö kôm tu yac neñ gatuñ-nga, nañ yac asôm asê têt lau nañ Ñalau Dabuñ mbo ñac si ñalôm, anğuc yom ti gauc nañ Ñalau dau kêñ têt yac. ¹⁴ Magoc lau nañ Anötö ndê Ñalau mbo ñac si ñalôm dom, nañ oc sêtôm dom bu sêkôc yom nañ Ñalau dau kêdôhônñ yac, nañ sa. Ñahu bu ñac sêlic gêñ dau gitôm gêñ gauc mbasi-nga, ma tòm dom bu sênyalê. Ñalêñ tigeñ nañ tòm bu sênyalê, nañ Ñalau Dabuñ whê ñac si gauc sa. ¹⁵ Bocdinañ yac lau nañ dakôc Ñalau Dabuñ sa su, nañ datôm bu tañsahê ti tañyalê gêñ hoñ ñahu. Magoc lau nañ sêkôc Ñalau sa su dom, nañ sêtôm dom bu sênyalê yac neñ ñahu. ¹⁶ Gauc nem Anötö ndê yom dañ, nañ sêto yêc bocdec bu:

Asa kêyalê Pômdau ndê gauc, ma asa gitôm bu êndôhônñ in? *[Ais 40:13]*

Lau nom-nga dañ sênyalê dom, magoc yac tañyalê, ñahu bu Ñalau Dabuñ tôc Kilisi ndê gauc asê têt yac.

3

Lau Korin-nga sêkêñ whiñ gwalec

¹ O asidôwai hac. Têt ndoc aô gambo gawhiñ mac, nañ aô gasôm yom têt mac tòm gasôm têt lau nom-nga nañ Ñalau Dabuñ gêm gôliñ ñac dom. Ñahu bu mac atôm balêkoc dedec tu nem lêt akêñ whiñ Kilisi-nga. ² Yom nañ aô gasôm têt mac, nañ tòm aô gakêñ mac anôm su ñambwa. Bu mac atôm balêkoc dedec nañ sêtôm dom bu sêneñ gêñ ñaŋga. Ma kwahic

d ec aö galic bu mac ambo bocdinaŋ napaŋ. ³ Nahu bu tòm bêc hoŋ mac am lêmunŋ ti asenŋ daôm napaŋ. Mac asap lêŋ nom-ŋga dôŋ napaŋ, dec tôc asê bu mac aŋkuc lêŋ ŋalôm akwa-ŋga, ma Nalau Dabuŋ gêm gôliŋ mac nem lêŋ dom. ⁴ Bu mac awê daôm kôc-kôc, ma mac nem lau ŋatô sêsôm bu sêŋkuc aö Pol, ma ŋatô sêsôm bu sêŋkuc Apolos. Mac nem gauc dinaŋ inŋ gauc nom-ŋga ŋambwa.

Aposel sem gwelen sêtôm lau akiŋ ŋambwa

⁵ Aö bu wandac mac bu Apolos i ŋ asa? Ma aö Pol dec aö asa? Anŋô su naŋ. Yac lau akiŋ ŋambwa, naŋ ahoc Pômdau ŋawaê asê, ma tu ŋawaê dinaŋ-ŋga dec mac akêŋ whiŋ inŋ. Yac akôm mba gwelen têtêtêŋ tòm inŋ kêŋ têtêŋ yac. ⁶ Aö d auŋ gatôm ŋgac naŋ sô gêŋ ŋawê sip nom. Ma Apolos inŋ gitôm ŋgac naŋ kêsôwê bu sip gêŋ ŋawê naŋ aö gasô. Magoc Anötö dau kôm gêŋ dau po pi meŋ. ⁷ Bocdinaŋ atoc ŋgac naŋ sô gêŋ, me ŋgac naŋ kêsôwê bu, naŋ sa dom, bu alu ŋgac akiŋ ŋambwa. Atoc Anötö sa, bu inŋ kôm gêŋ po tiatu. ⁸ ŋamalac naŋ sô gêŋ ŋawê, ma ŋamalac kêsôwê bu sip-ŋga, inŋ lu-lu si gwelen ŋahu tigenŋ. Ma Anötö oc kêŋ ŋaôli têtêŋ inŋlu, êŋkuc gwelen naŋ inŋlu sêkôm. ⁹ Gwelen ŋawaê ŋayham-ŋga naŋ yac akôm ambo mac ŋalôm, naŋ gitôm yac akôm gwelen yêc yac mba ôm têtêtêŋ dom. Mba. Bu mac hoŋ atôm Anötö ndê ôm tigenŋ, ma yac atôm inŋ ndê lau akiŋ naŋ akôm gwelen yêc ôm dau.

Gôlôwac dabuŋ sêtôm Anötö ndê andu

Ma mac atôm Anötö ndê andu naŋ inŋ bu kwê sa. ¹⁰ Tòm Anötö ndê mwasiŋ puc aö dôŋ dec aö gam mêtê mac. Aö gakôm gwelen dinaŋ gitôm gwalam akwa kwê andu-ŋga, naŋ kêsuhunŋ alhõ sip nom gi. Ma lau ŋatô naŋ sem gwelen mêtê-ŋga sêŋkuc aö, naŋ sêtôm lau naŋ sic danŋ ti lêlôm ma akiŋkwa pi alhõ naŋ aö kasuhunŋ muŋ su. Mac lau asa naŋ bu akôm gwelen tu andic dabiŋ andu dau-ŋga,

naŋ ayob daôm bu akôm gwelen dau ŋapep enŋ. ¹¹ Bu Yisu Kilisi tawasê inŋ ti yac neŋ dakêŋ whiŋ ŋahu. Kilisi dau gitôm alhõ naŋ Anötö kêŋ bu lau sêkwê andu pi-ŋga, ma alhõ ŋandô danŋ yêc dom. ¹² Lau ŋatô sêkôm gwelen ŋayham tu bu sêkwê andu sa pi alhõ dau, naŋ gitôm sêkwê andu ŋa gol me silba me hoc ŋayham. Magoc lau ŋatô sêkôm gwelen bambaliŋ, naŋ gitôm sêkwê andu ŋa gêŋ ŋambwa gitôm kwanŋ me a babalê. ¹³ Têtêŋ bêc ŋambu-ŋga Anötö oc êŋsahê lau tigenŋ-tigenŋ si gwelen ŋa ya, ma ya oc tôc ŋac si gwelen ŋa-ŋandô asê tiawê. ¹⁴ ŋac naŋ sêkôm gwelen ŋayham, naŋ si gwelen ŋa-ŋandô oc gacgenŋ yêc. Ya oc neŋ su dom, ma ŋac oc sêtap si ŋaôli sa. ¹⁵ Magoc ŋac naŋ sêkôm gwelen bambaliŋ, naŋ ya oc êŋsahê ŋac si gwelen ma neŋ hoŋ su niŋga. ŋac lau dau oc sêwê sa yêc yawahô, magoc ŋac si gwelen ŋandô danŋ oc gacgenŋ yêc dom.

Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga si ŋahu yêc nom dom

¹⁶ O lauhac! Mac atôm Anötö ndê lôm dabuŋ, ma Anötö ndê Nalau mbo mac nem ŋalôm. Mac aŋyalê yom dinaŋ, me mba? ¹⁷ Yomandô, mac atôm Anötö ndê lôm, ma lôm dau inŋ gêŋ dabuŋ. Tu dinaŋ-ŋga asa naŋ kôm Anötö ndê andu dabuŋ tisac, naŋ Anötö oc kôm inŋ tisac bocdinaŋ.

¹⁸⁻²⁰ Anŋsau daôm pi gauc naŋ lau nom-ŋga sêlic bu gauc atu-tu, naŋ dom. Bu gauc naŋ lau nom-ŋg a sêlic bu gauc atu-tu, naŋ Anötö gêlic tòm gêŋ gauc mbasi-ŋga. Tòm yom naŋ sêto yêc, naŋ sôm bocdec bu:

Gauc atu-tu naŋ ŋamalac sêtoc dau sa pi, naŋ Anötö oc nem kwi ti ŋac si akô bu sêsip sêndi-ŋga. *[Job 5:13]*

Ma yom danŋ tiyham sêto yêc bocdec bu:

Pômdau kêyalê gauc naŋ lau nom-ŋga sêtoc sa ti gauc atu-tu, ma inŋ gêlic gitôm gêŋ ŋandô mbasi-ŋga. *[BW 94:11]*

Bocdinaŋ, mac nem asa naŋ gauc gêm bu inŋ ŋamalac ti gauc atu-tu pi gêŋ nom-ŋga, magoc kêyalê Anötö

dom, naŋ hu gauc nom-ŋga siŋ, ma ti ŋamalac gauc mbasi-ŋga. Ma ŋalêŋ di-naŋ dec oc tòm bu inŋ ti ŋamalac tiguauc yêc Anötö aŋgô-ŋga.

²¹ Bocdinaŋ dec atoc daôm sa tu aŋkuc aö Pol, me Apolos, me ŋamalac daŋ-ŋga dom! Bu gêŋ ŋayham hoŋ naŋ tòm bu po mac sa, naŋ meŋ akêŋ Anötö tigen. ²² Inŋ kêŋin aö Pol, lu Apolos ma Pita atôm lau akin, tu bu anem mac sa-ŋga. Ma mac nem gameŋ ambo-ŋga ti nem têm ambo tamli-ŋga ma têm ambac ndu-ŋga, gêŋ naŋ kwahic dec sêmbo ti gêŋ naŋ oc sêhóc asê tiŋambu, gêŋ hoŋ dinaŋ Anötö ti ŋadau ma kêŋ têt mac bu nem mac sa. ²³ Ma Anötö tigen piŋ mac dôŋ am damiŋ Kilisi, ma Kilisi ndê ŋahu yêc Anötö dau.

4

Lau aposel si gwelen ti sakin

¹ Bocdinaŋ, alic yac atôm Kilisi ndê lau akin ŋambwa, naŋ inŋ gêlic yac atôm bu akôm inŋ ndê gwelen, dec kêŋ Anötö ndê yom naŋ ŋahu sip ŋalôm gi, naŋ sip yac aman. ² Ma yac hoŋ taŋyalê su, bu yac neŋ ŋadau bu kêŋ gwelen sip yac aman, naŋ dayob ŋapep dandic ŋawaê. ³⁻⁴ Bocdinaŋ inŋ lêt solop bu yac datôc gwaninŋ yac neŋ gwelen ti sakin tu bu taŋsahê bu yac akôm ŋapep me mba. Aö neŋ atac pa su pi gwelen naŋ Anötö kêŋ sip aö aman. Tigen yom dinaŋ whê aö sa bu aö ŋgac akin gitêt lec dom. Aö gahêgo dauŋ tu gauc bocke mac akôc, me lau ŋatô sêkôc, me aö dauŋ gakôc pi aneŋ sakin-ŋga lec dom. Bu Pômdau tawasê ti ŋadau bu êŋsahê aö-ŋga. ⁵ Bocdinaŋ gauc nem bu aŋsahê lau pi ŋac si lêt ti sakin ŋagahô dom, ahôn Pômdau ndê bêc bu mbu meŋ-ŋga. Têt dinaŋ gêŋ naŋ siŋ dau yêc ŋasec ŋalôm, ma gauc hoŋ naŋ yêc ŋamalac si ŋalôm, naŋ Pômdau dau oc hoc asê tiawê. Ma têt dinaŋ lau hoŋ naŋ sic waê bu sêtap waê sa, naŋ oc sêtap sa akêŋ Anötö tòm ndi.

⁶ O asidôwai hac. Aö gato yom dinaŋ pi alu Apolos gitôm yom gôlinŋ daŋ, tu bu wawhê mac nem gauc sa-ŋga. Aö

bu wandôhônŋ yom ŋalhô daŋ têt mac, naŋ sêsôm bocdec bu, “Ayob bu akôm gêŋ daŋ so Anötö ndê yom naŋ sêto yêc, naŋ dom.” Mac bu aŋyalê yom dau ŋahu, dec oc tòm dom bu mac atoc ŋamalac daŋ sa hóc gêlêc daŋ su. ⁷ Am asa naŋ toc daôm sa, naŋ ŋgô. Asa sôm bu am hóc gêlêc lau ŋatô? Ma am nem gêŋ sake yêc, naŋ am tap sa yêc Anötö ndê dom? Ma am nem gauc ti gêŋ ŋayham hoŋ bu meŋ akêŋ Anötö, dec tu sake-ŋga am toc daôm sa bu am nem gêŋ hoŋ ŋahu am daôm?

⁸ Bocke? Anötö ndê mwasiŋ kêsalê mac ahuc su, a? Mac gauc gêm bu mac atôm lau ti lêtôm Anötö ndê mwasiŋ-ŋga, a? Mac atap têm ŋambu-ŋga sa su, dec andôc atôm kin ma kwin ma am gôlinŋ awhinŋ Kilisi, magoc yac hic lec mba, a? Oyaê! Têm dau bu meŋ sa su, dec oc ŋayham kêlêc, ma bocdinaŋ dec oc tòm bu yac hoŋ danem gôlinŋ dawhinŋ dauŋ. Magoc mba! ⁹ Bu yac lau aposel ambo nom atôm lau waêmba naŋ atiŋambu lau hoŋ, ma atôm lau naŋ sêkic yom bu sêndic ŋac ndu. Aö gauc gêm bu Anötö kêgwiniŋ yac ma kêŋ yac ambo bocdinaŋ atôm dôhônŋ bu lau hoŋ ma aŋela sêwhinŋ sêlic. ¹⁰ Tu Kilisi-ŋga dec lau nom-ŋga sêlic yac atôm lau gauc mbasi-ŋga. Magoc yêc Kilisi ndê lau ŋalôm, mac apo daôm sa bu ati lau ti gauc atu-tu, a? Yac lau licwalô mba, magoc mac lau ti licwalô atu, a? Bocke dec mac lau ti waêm, magoc yac hic lec lau waêŋ mba? ¹¹ Ŋasawa baliŋ su e meŋ têt kwahic dec, yac ahóc ŋawapac daêsam. Gêŋ yô yac, bu yô yac, yac mba ŋakwê mbasi, lau sic yac, ma yac mba gameŋ andôc-ŋga mbasi. ¹² Yac aman am gwelen atu tu akôm kwanŋ dauŋ-ŋga. Lau sêpu yac, tigenŋ yac am mbec ŋac ô. Sêkêŋ kisa yac, magoc ahóc ti atac pa su. ¹³ Lau sêsec yac, magoc yac asôm yom malô ô. Sêlic yac atôm gêŋ ŋapopoc nom-ŋga ŋambwa. Ŋawapac kaiŋ dinaŋ yac ahóc ŋapaŋ.

¹⁴ Aö gato yom dinaŋ tu bu wakôm mac mayam daôm-ŋga dom. Mba. Aö galic mac tòm aneŋ balêkoc atac

whin-nga, ma tu dinan-nga dec gato tu wakêñ puc mac-nga. ¹⁵ Yêc Kilisi ndê gôlôwac dabuñ ñalôm, lau daêsam sêmbô, nañ sêtôm bu sêndôhôn mac. Tigen tôm dom bu mac alic ñac tôm damami. Magoc aô galic dauñ tôm mac damam, ñahu bu mac akêñ whin Yisu Kilisi tu ñawaê ñayham nañ aô gahoc asê pi in-nga. ¹⁶ Tu dinan-nga dec wanğilî mac bu anğuc aneñ lêñ. ¹⁷ Ma bocdinañ dec aô bu wanğin Timoti têt mac loc. In sap Pômdau dôn ñanğa eñ, ma in aneñ balê atac whin-nga solop. Aneñ yom ti lêñ hoñ nañ gasa tu kakuc Yisu Kilisi-nga, nañ in oc whê sa bu kêt gauc mac. Ma in oc êndôhôn mac êñkuc mêtê nañ aô gam, ma yom nañ aô dauñ kadôhôn têt gôlôwac dabuñ yêc gameñ hoñ.

¹⁸ Mac nem lau ñatô sêtoc dau sa kêtêc ma sêpu aô ti aneñ yom, ñahu bu ñac gauc gêm bu aô oc watêñ mac waloc dom. ¹⁹ Tigen Pômdau bu lic ñayham, dec ñasawa sauñ eñ aô oc waloc. Ma aô oc wakip lau nañ sêtoc dau sa, nañ si yom ñahu sa. Ma gêt dan whin, nañ oc wanğalê ñaclai bocke dec puc ñac dôn. ²⁰ Bu lau nañ Anötö gêm gôlin ñac, nañ sêsôm yom ñambwa dom, magoc Anötö ndê ñaclai puc ñac si yom dôn. ²¹ Bocke? Mac atac whin bu aô waloc ma wamatôc mac tôm damba nañ hi in ndê balêkoc ña sô, me mac atac whin bu aô waloc ma wanğuc mêtê atac whin-nga ti lêñ yom malô-nga?

5

Yom pi ñac mockain-nga

¹ Lau daêsam sêngô ñawaê pi ñac mockain-nga dan nañ mbo mac nem gôlôwac dabuñ ñalôm. Yac gauc gêm bu lau sambuc sêkôm mêtê sac, magoc ñac oc sêkôm mêtê sac sambuc gitôm ñac dinan kôm, nañ dom. In gêm awhê nañ in damba gêm muñ su. ² Bocke? Mac atoc daôm sa ma alic mêtê dau ñayham, a? Oc tôm bu in ndê mêtê kôm mac nem ñalôm ñawapac ma mayam daôm atu, e atin in su yêc gôlôwac dabuñ ñalôm. Magoc tu

sake-nga mac akôm dom? ³ Kwahic dec aô gambo ahê mac, magoc aneñ ñalôm sambuc yêc whin mac. Ma aô gauc gêm lêñ tamatôc ñac dau-nga gwanan su, gitôm aô dauñ gambo gawhin mac ma yac tamatôc in. ⁴ Tu yac neñ Pômdau Yisu ndê ñaê-nga, aô wasôm têt mac bu akac daôm sa ma amatôc giso dau. Anğalê bu Pômdau Yisu ndê ñaclai yêc mac, ma aneñ ñalôm sambuc yêc whin mac bocdinañ. ⁵ Atin ñac dau su yêc gôlôwac dabuñ ñalôm, ma akêt in mbu sip Sadañ ndê gôlin ñapu. Ñalêñ dinan dec mboe in oc nem dau kwi ma hu ndê mêtê ñalôm akwa-nga sin. Ma bocdinañ dec têt Pômdau ndê bêt êmatôc lau-nga, in ndê gatu oc niñga dom.

⁶ Mac atoc daôm sa yham dom. Gauc nem yist. Mac anğalê su bu yist ñagec oc êñsôwec malô-malô yêc bolom ñalôm e nem bolom sambuc ahuc. Ma mêtê sac gitôm bu êñsôwec yêc gôlôwac dabuñ ñalôm gitôm yist. ⁷ Tu dinan-nga dec atin ñac mockain-nga dinan su yêc gôlôwac dabuñ ñalôm, bu in ndê mêtê ñalôm akwa-nga gitôm yist. Ma bocdinañ dec mac oc ambo atôm bolom wakuc yist mbasi-nga. Bu Kilisi, nañ sic ndu gitôm Domba †Pasowa-nga, nañ kêtaho mac su yêc lêñ ñalôm akwa-nga, dec mac ati lau wakuc su. ⁸ Bocdinañ dec atec yist akwa nañ ñahu sip mêtê sac, tôm lau Israel-nga nañ sêkôc yist hoñ su yêc ñac si andu têt ndoc Pasowa-nga. Ma asa nem lêñ tiwakuc, tu bu andi atôm bolom yist mba-nga, nañ ñahu hêtanôn lêñ ñawasi ma lêñ yom ñandô-nga.

⁹ Aô gato bapia dan têt mac muñ su, ma gasôm têt mac bu andic ahê lau mockain-nga. ¹⁰ Aô gato yom dau hêtanôn lau sambuc dom. Aô gato hêtanôn lau nañ sêmbô gôlôwac dabuñ ñalôm, nañ sêkôm sac. Ñahu bu lau sambuc si lêñ mockain-nga me mêtê seneñ gêt ñawahô-nga me mêtê sêñsau lau tu sêngaho ñac si gêt-nga me lêñ sênem akiñ gwam-nga, nañ gêm nom ahuc sambuc. Ma aô bu wasôm têt

mac bu andic ahê lau sambuc ti ñac si lêñ sac, dec oc tòm dom bu mac atap ñasawa dan sa yêc nom tu ambo-nga. ¹¹ Aö gasôm têñ mac bu andic ahê ñamalac bocke nan sam dau bu ñamalac kêñ whiñ-nga, magoc kôm sac ñapañ. Mac nem asa nan kôm mêtê mockaiñ-nga, me gêñ gêñ ñawahô, me gêm akiñ gwam, me sôm yom sac-sac, me nôñ gêñ e kêñiñ in, me kêsau lau bu êñgaho ñac si gêñ, nan andic ahê in ñapep. Andöc awhiñ in, ma aneñ gêñ awhiñ in dom.

¹²⁻¹³ Gwelenj tamatôc lau nan sêmbo gôlôwac dabuñ ñalôm dom, nan gic waê yac dom. Anötö dau oc êmatôc ñac. Magoc lau nan sêmbo gôlôwac dabuñ ñalôm bu sêkôm sac, dec in yac neñ gwelenj bu tamatôc ñac. Akôm tòm yom nan sêto yêc, nan sôm bu:

Ñamalac bocke nan kôm sac, nan atiñ in su yêc mac nem toñ ñalôm.
[Diut 17:7]

6

Lêñ tamatôc ñawapac-nga

¹ Tu sake-nga dec mac akêñ lau sêkêñ whiñ-nga si yom têñ ñgac êmatôc yom-nga nan kêñ whiñ dom, bu êmatôc? Yom dan bu yêc ñamalac sêkêñ whiñ-nga lu ñasawa, dec mac daôm amasan. ² Anjalê tidôn! Têñ ndoc Yisu mbu meñ, nan Anötö oc kêñ gwelenj sip i ñ ndê lau dabuñ amba, bu sêmatôc lau nom-nga. Gwelenj dau in gwelenj atu andô, ma yom nan kwahic dec yêc lau sêkêñ whiñ-nga ñasawa, nan gitôm gêñ saun. Boc-dinañ dec mac atôm bu amatôc. ³ Ma anjalê gêñ atu dan tiyham. Yac oc tamatôc añela sac si yom whiñ. Bocdinañ têñ têm kwahic dec-nga yac datôm bu tamatôc yom bocke nan yêc yac ñasawa. ⁴ Tu dinañ-nga dec yom bu yêc mac nem ñamalac lu ñasawa, nan tu sake-nga mac akêñ têñ lau nan si ñaê mba yêc gôlôwac dabuñ ñalôm, bu sêmatôc? Mac daôm atôm dom bu amatôc, a? ⁵ Aö gato y om dindec bu wakôm mac mayam daôm. Bocke? Yêc mac nem gôlôwac dabuñ ñalôm,

ñamalac tiguaç nan gitôm bu êmatôc lau sêkêñ whiñ-nga si yom, nan dan mbo dom, a?

⁶⁻⁷ Bocke dec mac nem dan kêñ in ndê asidôwa dan kalhac lau nan sêkêñ whiñ dom, nan añgô-nga, tu bu sêmatôc in lu si yom-nga? Tu mac akôm bocdinañ-nga dec ku mac nem lêñ añkuc Kilisi-nga dulu su. Mac nem lau sêkêñ whiñ-nga ñatô bu sêkôm sac têñ mac, me sêsôm yom tasan bu sêñgaho mac nem gêñ ñatô su, dec wasôm têñ mac bu ahu gêñ dau siñ têñ ñac ma ahôc ñawapac dau! ⁸ Magoc mac akôm dom. Mac daôm akôm sac t êñ daôm, ma añgaho nem asidôwai si gêñ su.

Lau sac oc sêtap undambê sa dom

⁹ Añgô ma anjalê! Lau nan sêkôm mêtê sac, nan si dan oc wêkaiñ ndê mala yêc Anötö ndê gameñ undambê-nga dom. Akôc gauc ñapep ma añsau daôm dom! Lau nan sêkôm mêtê mockaiñ-nga ñalêñ tidau-tidau nan so pwac nan Anötö kêmatin tidôn tu lauwhê ma launçac sênem dandi-nga, launçac nan sêkêñ dau têñ launçac ñatô, lau nan sem akiñ gwam, ¹⁰ lau kan, lau nan señ gêñ ñawahô, lau nan sênôm gêñ e kêñiñ ñac, lau nan sêsôm yom sac-sac, lau nan sêñsau lau tu sêñgaho ñac si gêñ-nga, lau kaiñ dinañ si dan oc wêkaiñ ndê mala yêc Anötö ndê gameñ dom. ¹¹ Muñ-nga mac nem lau ñatô sêsa lêñ sac bocdinañ. Tigeñ kwahic dec yac neñ Anötö kôm gwelenj pi mac ña in ndê Ñalau Dabuñ. In kêgwasiñ mac nem sac hoñ su giñga, ma kôm mac ati lau dabuñ ma lau gitêñ tu Pômdau Yisu Kilisi ndê ñaê-nga.

¹² Mac nem lau ñatô sêsôm yom bocdec bu, “Gêñ hoñ gitôm bu yac dakôm. Yao dan yêc dom.” Magoc aö wasôm têñ mac bu gêñ hoñ oc nem yac sa dom. Yomandô, gêñ hoñ gitôm bu yac dakôm, ma yao dan yêc dom. Magoc aö dauñ gatec bu gêñ dan nem gôlinj aö. ¹³ Ma mac nem lau ñatô sêsôm bu, “Anötö kêñ gêñ daneñ-nga tu ñatac-nga, ma kêñ ñatac tu gêñ daneñ-nga-nga. Magoc in oc

senj gêj danen-nga ma natak lu-lu su sêninga.” Tu nâc si yom dinan-nga dec sêlic si namlic tòm gêj nambwa-nga ma sêkêj si namlic bambalin tu sêkôm mêtê mockain-nga tidau-tidau. Magoc anjô! Anötö kêmasan yac ne n namlic tu danem akin Pômdau-nga, ma Pômdau ndê gwelen nem yac si-nga gic waê yac gatun tigen dom, magoc gic waê yac ne n namlic whin. ¹⁴ Anötö ndê naclai un Pômdau sa akêj lau batê-nga, ma oc un yac sa ti namlic sambuc bocdinaj.

¹⁵ Anjô su nan! Mac nem akêj whin pin mac dôj am damin Kilisi, dec kôm mac nem namlic ti in ndê nandô nadanja dan. Mac anjalê yom dindec, me mba? Ma bocke dec mac alic nâyham bu akôc Kilisi ndê nandô nadanja ma asap pi awhê mockain-nga? Lêj dau sac sambuc! ¹⁶ Ngac dan bu yêc whin awhê mockain-nga dan, nan injlu sêti namlic tigen. Mac anjalê, me mba? Gauc nem Anötö ndê yom nan sêto yêc bocdec bu:

Inju oc sêti gêj tigen. *[Gen 2:24]*

¹⁷ Magoc asa nan sap Pômdau dôj, nan Nalau pin injlu dôj sêti gêj tigen.

¹⁸ Bocdinaj alhö su yêc mêtê mockain-nga. Bu asa nan kôm mêtê mockain-nga nan kôm mêtê sac têtj dau namlic, bu mêtê dau kêyain in ndê namlic hôc gêlêc mêtê sac natô nan in bu kôm. ¹⁹ Anjô! Anötö kêj Nalau Dabun têtj mac lau tigen-tigen ma in mbo nem nalôm, dec mac nem namlic gitôm Nalau ndê lôm dabun. Anjalê, me mba? Mac nâdau daôm dom.

²⁰ Mba! Anötö gêmlihi mac su ati in ndê, na nâoli atu. Tu dinan-nga dec ayob nem namlic nâpêp, tu bu gêj hon nan mac akôm, nan oc po Anötö ndê waê sa.

7

Yom pi lauwê ti laungac sênem dandi-nga

¹ Kwahic dec aö bu waö yom natô nan mac ato sip nem bapia. Mac ato yom pi mac nem gauc bocdec bu, lauwê ma ngac bu sênem dau

dom, dec oc nâyham. ² Gauc dinan in nâyham, magoc lêj mockain-nga kêsôwec tiatu yêc nom, ma tu dinan-nga dec wasôm têtj mac bu in lêj nâyham kêlêc bu lauwê sênem ngac sa, ma laungac sênem awhê sa. ³ Ma ngac dan êngamin dau têtj ndê awhê dom, ma awhê êngamin dau têtj ndê akwen dom. ⁴ Bu awhê dan ti nâdau dau ndê namlic tawasê dom, in nakwen ti nâdau whin. Ma ngac dan ti nâdau dau ndê namlic tawasê dom, in ndê awhê ti nâdau whin. ⁵ Bocdinaj awhê lu ngac sêngamin dau têtj dandi dom, mboe injlu si dan ndê nalôm kac in e Sada n êntôm in bu kôm mêtê mockain-nga. Inju bu si nalôm pitigen bu sêmbo ahê dau nâsawa saun bu sênem dabun dau tu sêten mbec-nga, dec oc tôm. Magoc têtj t êm dau pacndê, nan sêmbo sêwhin dau tiyham. ⁶ Aö gauc gêm bu in lêj nâyham bu lauwê ma ngac sênem dau, ma tu dinan-nga dec gawê yom dau sa têtj mac. Magoc aö gato tu bu wandic yomsu lauwê ma ngac hon bu sênem dau-nga lec dom. ⁷ Aö tac whin bu lau hon sêmbo sêtôm aö dec gambo. Tigen Anötö gic sam in ndê mwasin tidau-tidau têtj namalac tigen-tigen tôm gi. Yac hon dawêkain mwasin kain tigen dom.

⁸ Aö bu wasôm yom pi laungac sawa, ma lauwê sawa. Nâc bu sênem awhê me ngac wakuc dom, ma sêmbo sêtôm aö gambo, dec oc nâyham. ⁹ Magoc nâc bu sênsahê bu sêtôm dom bu sêtimêtê dau tu lêj nalôm nâgalac-nga, nan in oc nâyham hôc gêlêc bu lauwê sawa sênem ngac sa, ma laungac sawa sênem awhê sa tiyham.

¹⁰ Aö bu wakêj nâgolin dan têtj lauwê ma ngac nan sem dau sa su. Aö tanwasêj ne n yom dom, bu Pômdau dau kêj nâgolin bocdec bu, awhê dan hu ndê akwen sin dom.

¹¹ Magoc in bu hu ndê akwen sin, nan nem ngac wakuc dom. In ênsahê bu êmasan yom whin nakwen tiyham ma mbu ndi mbo whin in. Bu mba, nan in

mbo tawasê. Ma ñagôlin tigen dinan gic waê laungac bocdinan. Ngac dan hu ndê awhê sinj dom.

¹² Ma aö bu wasôm yom têt mac honj, pi awhê lu ngac nan sem dau sa su, magoc dan kêt whinj, ma dan kêt whinj dom. Yom dindec Pômdau sôm têt aö dom, aö dau gauc gêm bu inj lêt ñayham dec bu wasôm têt mac. Ngac kêt whinj-nga dan bu ndê awhê kêt whinj dom, magoc awhê dau tac whinj bu mbo whinj inj, nan ngac dau hu inj sinj dom. ¹³ Ma awhê kêt whinj-nga dan bu nakwen kêt whinj dom, magoc ngac dau tac whinj bu mbo whinj inj, nan awhê dau hu nakwen sinj dom. ¹⁴ Nahu bu Anötö oc lic injlu si sem dau-nga bu ñadômbwi tu injlu si dan kêt whinj dom-nga lec dom. Mba. Tu awhê me ngac nan kêt whinj-nga, dec Anötö gêlic injlu si sem dau-nga dinan tôm gêt dabun. Bu bocdinan dom, dec Anötö oc lic balêkoc nan injlu sêkwê asê bu ñadômbwi. Magoc mba. Inj gêlic injlu si balêkoc bu dabun tu inj nan kêt whinj-nga.

¹⁵⁻¹⁶ Bocdinan inj lêt ñayham bu lauwê ma ngac kainj dinan nan sem dau su, nan sêhu dandi sinj dom. Bu mboe am awhê nan kêt whinj, oc ti lêt bu am nem akwen nan kêt whinj dom, nan oc tap Anötö ndê mwasiñ nem inj si-nga sa. Ma am ngac nan kêt whinj, mboe am oc ti lêt bu Anötö nem am nem awhê nan kêt whinj dom, nan si. Asa kêyalê? Magoc yom dau inj bu ti balan ñanga tu lauwê ma laungac sêhu dandi sinj-nga dom. Bu Anötö kêgalêm yac sa bu dambo ti yom malô. Bocdinan ngac nan kêt whinj dom bu tac whinj bu hu ndê awhê kêt whinj-nga sinj, nan dec alhac inj ahuc dom. Ma awhê nan kêt whinj dom, nan bocdinan.

Anötö ndê galem, ma lêt dambo-nga

¹⁷ Aö gakêt ñagôlin dan têt gôlôwac dabun honj nan gam mêtê ñac su, nan hêganônj yom honj dindec, ma ñagôlinj dau bocdec bu. Pômdau dau kêmasañ ñamalac si lêt têt têt su, ma ñalêt

bocke nan ñamalac dan mbo têt ndoc Anötö ndê galem tap inj sa, nan inj gauc nem bu hu sinj dom. ¹⁸ Anötö bu êngalêm ngac nan sêsê inj ndê ñamlic ñatô su kêkuc lau Israel-nga si pwac, nan sa, nan goc sêc gêt dau ahuc dom. Inj bu êngalêm ngac dan sa nan sêsê inj su dom, nan goc sêsê inj dom. ¹⁹ Yac bu dasê laungac me dasê ñac dom, inj gêt ñandô dom. Gêt ñandô dau bocdec bu, yac danan wambu Anötö ndê yom honj manj. ²⁰ Nalêt bocke nan lau sêmbo têt ndoc Anötö kêgalêm ñac sa, nan sêsap dôñ ñapanj. ²¹ Am bu awhê me ngac akinj ñambwa têt têt Anötö ndê galem tap am sa, nan goc hêgo daôm dom. Am bu tap lêt dan sa bu nem ñadau êngapwêc am su, dec oc tôm, magoc inj gêt atu dom. ²² Bu awhê me ngac akinj ñambwa nan Pômdau kêgalêm inj sa, nan Pômdau kêgapwêc inj su yêc sakinj mêtê sac-nga. Ma am asa nan gêm akinj lau dan dom, magoc Pômdau kêgalêm am sa, nan goc anyalê ñapep bu kwahic dec am ti Kilisi ndê awhê me ngac akinj. ²³ Kilisi gêmlihi mac su ña ñaôli atu. Tu dinan-nga dec anyalê ñapep bu ñamalac nom-nga dan ti mac nem ñadau ñandô dom. ²⁴ O asidôwai hac! Nalêt bocke nan mac ambo têt ndoc Anötö ndê galem tap mac sa, nan gauc nem bu akôm ñapanj ambo Anötö anjô-nga.

Yom pi lau nan sem dandi sa su dom

²⁵ Aö bu wasôm yom pi lau wakuc nan sem dau sa su dom. Pômdau kêt ñagôlinj dan têt aö hêganônj ñac dom. Magoc inj ndê mwasiñ puc aö dôñ, dec akêt whinj aö ma akôc yom dindec sa. ²⁶ Tu lau sêkêt kisa ñanga têt yac lau dakêt whinj-nga têt têt dindec-nga, dec aö gauc gêm lêt ñayham bocdec bu, lau nan sem dau sa su dom, nan sêmbo bocdinan. ²⁷ Am ngac nan sêhoc am nem yom asê su bu nem awhê dan, nan êmsalê lêt tu hu yom dau sinj-nga dom. Ma am ngac nan sêhoc am nem yom asê su dom, nan êmsalê awhê tu nem-nga dom. ²⁸ Magoc am asa nan gauc gêm tidônj bu nem awhê

me ngac, nañ am kôm sac dom. Tigen lau nañ sem dau sa su, nañ oc sêhoc ñawapac yêc nom dindec, ma aö gatec bu mac atap ñawapac sa atôm ñac, dec gasôm yom dinañ.

Danem akiñ Pômdau ti neñ ñalôm sambuc

²⁹ O asidôwai, aö wasôm têtj mac bu têtj tiapê su. Bocdinañ têtj kwahic dec ma ndi, nañ ambo bocdec. Lauñgac nañ sem awhê sa su, nañ sêmbo tôm sem awhê sa dom. ³⁰ Lau nañ sêtañ danñgibo, nañ sêmbo tôm sêtañ dom. Lau nañ atac ñayham, nañ sêmbo tôm ñac atac ñayham dom. Lau nañ semlhi gêtj, nañ sêmbo tôm ñac si wapa mbasi. ³¹ Ma lau nañ sêkôm gwelenj pi gêtj nom-ñga, nañ gauc nem gêtj dau êñlêc dom. Yom dau ñahu bu nom kwahic dec-ñga oc yêc ñapañ dom, oc niñga.*

³² Aö tac whiñ bu mac ayêm daôm su tu gêtj nom-ñga-ñga lec dom. Lauñgac nañ sem awhê sa su dom, nañ oc sêyêm dau su tu sêkôm Pômdau ndê gwelenj-ñga, ma bu sêkôm gêtj nañ gic Pômdau tandô ñayham. ³³ Magoc lauñgac nañ sem awhê sa su, nañ oc sêyêm dau su tu gêtj nom-ñga-ñga, tu bu sêkôm ñac si lauwhêi atac ñayham sa. ³⁴ Bocdinañ sêyêm dau su tu Pômdau tigen-ñga dom, magoc sêkôm ti ñalôm lu-lu. Ñalêtj tigenj, lauwhê akiñ me lauwhê bocke nañ sem ngac sa dom, nañ oc sêyêm dau su tu sêkôm Pômdau ndê gwelenj-ñga, ma pi lêtj bu sêtimêtê dau si ñamlic ti gatü ñapep. Magoc lauwhê nañ sem ngac sa su, nañ sêyêm dau su tu gêtj nom-ñga-ñga tu bu sêkôm nakwenj atac ñayham sa. ³⁵ Aö gato yom dindec tu bu wanñwiniñ mac-ñga dom. Aö gato bu wanem mac sa, ma bu mac

asa lêtj ñayham ma anem akiñ Pômdau ti nem ñalôm sambuc, ma ahê gauc pi gêtj nom-ñga êñlêc dom.

Yom ñatô pi lauwhê ma lauñgac si lêtj

³⁶ Aö bu wasôm yom pi ngac nañ sêhoc inñlu awhê akiñ danñ si yom asê bu sênem dau, magoc inñlu sem dau sa su dom. Ngac dau bu ndê ñalôm kac inñ ma tac whiñ ñandô bu nem awhê dau, dec inñ kôm sac dom. Akêtj inñlu sênem dau. ³⁷ Magoc ngac dau bu gauc nem tidôtj yêc inñ ndê ñalôm bu nem inñ ndê awhê akiñ dinañ dom, nañ inñ kôm gêtj ñayham. Inñ bu nditôm bu nem gôlinj dau ndê lêtj, dec kôm tôm inñ ndê ñalôm gauc gêm tidôtj. Ñamalac danñ gitôm dom bu kac inñ. ³⁸ Bocdinañ ngac nañ gêm ndê awhê sa, nañ kôm mêtê ñayham, ma inñ nañ gêm awhê sa dom, nañ kôm mêtê ñayham hóc gêtjêc su.

³⁹ Awhê nañ gêm ngac sa su, nañ inñlu si yom sênem dau-ñga piñ inñlu dôñ e inñ nakwenj mbac ndu. Inñ nakwenj bu mbac ndu, ma awhê dau tac whiñ bu nem ngac danñ tiyham, nañ yao mbasi. Oc tôm bu inñ nem ngac kêtj whiñ-ñga bocke nañ inñ tac whiñ, magoc gitôm dom bu nem ngac nañ kêtj whiñ Pômdau dom. ⁴⁰ Magoc aö dauñ gauc gêm bu awhê tuc dau bu mbo tawasê, dec oc êmwasiñ inñ êñlêc. Aö dauñ neñ gauc dinañ, ma Anötô ndê Ñalau, nañ mac asôm bu gêm gôlinj mac, nañ mbo aneñ ñalôm whiñ, dec puc aneñ gauc dôñ.

8

Gêtj danen-ñga nañ lau sêkêtj ti da têtj anötöi gwam

¹ Mac ato yom ñatô pi gêtj danen-ñga nañ lau sêkêtj ti da têtj anötöi gwam.* Tôm mac asôm, yac hon

* **7:31:** Yom nañ Pol sôm yêc ñabatiñ 29-31 nañ ñahu bocdec, yac neñ ñahu andô dambo nom-ñga nañ sip gêtj nom-ñga dom. Inñ sôm bu lauñgac nañ sem awhê sa su, nañ sêmbo tôm sem awhê sa dom. Magoc inñ sôm tu bu lauñgac sêpu si awhêi me sêpuc dômbwê ñac lec dom. Mba. Inñ bu whê sa bu danem danñ, me datañ danñgibo, me dambo ti atac ñayham, me datidulu gêtj, me dakôm gwelenj pi gêtj nom-ñga, nañ ti yac neñ ñahu andô dambo nom-ñga dom. Dakêtj whiñ Pômdau ti danem akiñ inñ, nañ inñ gêtj atu. * **8:1:** Têtj têtj dinañ lau daêsam sem akiñ anötöi gwam. Ñac sêkêtj wata ti da pi alta gwam-ñga, ma tiñambu serj ñatô, ma ñatô sêkêtj sa maket. Lau Korin-ñga ñatô gauc gêm bu yao danñ kalhac ñac ahuc tu sênem wata kainj dinañ dom, ma sêto yom têtj Pol ma sêndac inñ pi gêtj dau.

datap gauc sa su. Magoc yac bu dakôm gêñ nan tanyalê bu yao dan kalhac yac ahuc bu dakôm-nga dom, dec tanjuc lêt dapo dau sa-nga. Yac bu dakôm gêñ nan tôc asê bu yac atac whiñ neñ asidôwai, ma bu dapo nac sa, nan in lêt nayham kêlêc. ² Asa nan toc dau sa bu in ñamalac ti gauc atu, nan tap sa gitôm su dom. ³ Magoc asa nan tac whiñ Anötö, nan Anötö kêyalê in.

⁴ Yom dinan bu whê yom dec kwahic aö bu wasôm pi gêñ danen-nga nan sêkên ti da têt gwam, nan sa. Yac tanyalê bu Anötö ñandô tigen dec mbo, ma gwam in gêñ ñambwa nom-nga. ⁵ Lau nan sêkên whiñ dom, nan sêtoc gêñ daêsam sa ti nac si anötöi ma pômdau. Nac sem akiñ gêñ nom-nga ma gêñ undambê-nga ma sêsam bu nac si anötöi. ⁶ Magoc yac lau dakên whiñ-nga datoc Anötö tigen sa. In Daman nan kêñ gêñ hon, ma yac dati in ndê. Ma Pômdau tigen mbo. In Yisu Kilisi, nan Anötö kêñ gêñ hon ña in, ma ti yac neñ ñahu dambo tanli-nga.

⁷ Tigen lau hon si gauc sa ñapep pi gêñ nan lau sêkên ti da têt gwam, nan dom. Lau sêkên whiñ-nga ñatô mun-nga sem akiñ gwam, ma sêhu sin su, magoc lêt dau k alhac nac si gauc ñapan. Bocdinan kwahic dec nac bu sênen gêñ danen-nga nan lau sêkên ti da têt gwam, dec oc kôm nac si ñalôm lu-lu bu mboe sêkôm sac. ⁸ Magoc Anötö oc lic yac nayham me sac tu gêñ danen-nga-nga dom. Yac bu danen me danen dom, nan lêt dan hôc gêlêc dan su dom.

⁹ Magoc ayob ñapep bu gêñ nan mac alic tôm bu akôm, nan kôm ñamalac dan, nan ndê ñalôm lu-lu pi gêñ dau, nan ndê kêñ whiñ tisac dom. ¹⁰ Am asa nan kêyalê bu yao dan kalhac am ahuc dom bu neñ gêñ ndöc lôm sênem akiñ gwam-nga, nan ngô. Ñamalac kêñ whiñ-nga dan nan ndê gauc sa ñapep pi gêñ dau dom, nan bu lic am neñ gêñ ndöc dindê, dec oc mboe in ndê ñalôm oc pêñ dôn bu neñ gêñ nan sêkên ti da têt gwam, nan whiñ

am. ¹¹⁻¹² Am nem gauc sa ñapep, magoc am nem lêt dinan in s o. Nahu bu mboe tinambu ñamalac dinan oc ñalôm ñawapac pi gêñ nan in kôm e kôm in ndê kêñ whiñ tisac ma sa lêt ñinga-nga. Kilisi mbac ndu su bu nem am nem asidôwa dinan, nan ndê gauc babalê, nan si-nga, ma bocdinan gêñ nan am kôm têt in, nan tôm am kôm sac têt Kilisi dau. ¹³ Bocdinan aö neñ lêt waneñ wata-nga bu wê aneñ asidôwa dan sa señ sac-nga, dec waneñ gêñ dau tiyham dom andô. Nahu bu aö gatec bu wakôm aneñ asidôwa dan ndê kêñ whiñ tisac.

9

Pol whê dau sa bu aposel ñandô

¹ Aö gambo ñamalac dan ñapu dom, ma aö aposel ñandô. Aö galic yac neñ Pômdau Yisu pi tanôn solop. Ma mac daôm ati lau akên whiñ-nga, tu mêtê nan aö gam pi Pômdau têt mac-nga. Yom hon dinan in yom ñandô, me? ² Lau ñatô sêlic aö gitôm aposel si dan dom, ma mac bocke? Oc tôm dom bu mac andac batam aö. Nahu bu mac ati lau akên whiñ Kilisi-nga tu ñawê nayham nan aö gahoc asê têt mac-nga, ma gêñ dau tôc asê bu aö Pômdau ndê aposel ñandô.

³ Mac lau nan andac batam aö bu aposel ñandô me mba, nan angô! ⁴ Aö ti lau nan sêkôm gwelen ñawê nayham-nga sêwhiñ aö, nan bu tanjwê lau bu sêpuc yac dôn ña gêñ aneñ ti anôm-nga ô yac mba gwelen, dec yac akôm so, a? ⁵⁻⁶ Mac gauc gêm bocke? In solop bu alu Banabas tanwasên anem gwelen tu akôm kwan dau-nga, magoc aposel ñatô takwê lau tu sênem nac sa-nga, a? Ma yac bu akôc mba lauwhêi nan sêkên whiñ sênsêlên sêwhiñ yac, ma tanjwê lau bu sêkên gêñ sêpuc nac dôn sêwhiñ yac-nga, nan in lêt so, a? Mac anyalê su bu Pita ma lau aposel ñatô ma Pômdau ndê asii sêkôc si lauwhêi sênsêlên sêwhiñ nac. ⁷ Ngac sin-nga bocke gêmlihi dau tu gwelen ndic sin-nga? Ma ñamalac nan sô gêñ ñawhê, nan in

lêḅ solop bu inḅ neḅ gēḅ dau ḅa-ḅandô, me? Ma ḅamalac naḅ yob domba ma naniḅ, naḅ bu nôḅ su ḅagec ô inḅ ndê gwelenḅ dinaḅ, naḅ so me?

⁸ Aô gasôm yom pi ḅamalac si lêḅ gwelenḅ-ḅga ḅatô bu wawhê gēḅ dau sa. Magoc Anötô ndê yom whê gēḅ dau sa whiḅ. ⁹ Bu yomsu daḅ naḅ Moses to, naḅ sôm bu:

Têḅ ndoc mac akêḅ makao sêkôm gwelenḅ bolom-ḅga, naḅ asô ḅac tôkwa ahuc dom. Sêneḅ bolom ḅatô ô ḅac si gwelenḅ. *[Diut 25:4]*

Mac gauc gêm bu Anötô kêḅ yom dau gic waê makao ḅambwa, a? ¹⁰ Inḅ kêḅ yom dau gic yac ḅamalac ḅawaê solop. Yomandô! Moses to yom dau tu yac-ḅga. Bu ḅamalac naḅ sô gēḅ ḅawhê, ma ḅamalac naḅ gic gēḅ ḅandô sa, naḅ lu-lu sêkêḅ bata bu oc sêneḅ gēḅ ḅandô. ¹¹ Ma yac lau aposel bocdinaḅ. Yac akôm gwelenḅ tu mac gatôm-ḅga, tôm lau naḅ sêsô gēḅ ḅawhê sip ôḅ. Ma yac bu taḅkwê gēḅ ḅatô yêc mac tu bu puc yac dôḅ-ḅga, dec tu sake-ḅga mac alic sac? ¹² Lau ḅatô sêkôm gwelenḅ têḅ mac ma sêkac mac bu akêḅ gēḅ puc ḅac dôḅ-ḅga. Ma yac atôm bu andac mac bu anem yac sa hôc gêlêc su. Yac atôm, magoc yac akôm dom. Mba! Yac atec bu gēḅ daḅ lhac yac mba gwelenḅ pi Kilisi ndê ḅawaê ḅayham ahuc. Ma tu dinaḅ-ḅga dec yac alic ḅayham bu ahôc ḅawapac daêsam.

¹³ Ma gēḅ daḅ tiyham. Mac aḅyalê su bu lau naḅ sem akiḅ Anötô sêḅbo lôḅ dabuḅ, naḅ sêtap gēḅ daneḅ-ḅga sa yêc gēḅ daneḅ-ḅga naḅ lau sêkêḅ ti da pi alta yêc lôḅ dabuḅ. ¹⁴ Ma Pôḅdau dau gic atu yom kaiḅ tigeḅ, ma tôc asê bu inḅ lêḅ solop bu lau naḅ sêhoc ḅawaê ḅayham asê, naḅ sêtap gēḅ puc ḅac dôḅ-ḅga sa yêc lau naḅ sêkôc ḅawaê dau sa.

¹⁵ Bocdinaḅ, aô gatôm bu wakêḅ batanḅ gēḅ puc aô dôḅ-ḅga, magoc gakôm dom. Ma yom naḅ kwahic dec aô gato, naḅ gato tu bu wandac mac bu anem aô sa-ḅga lec dom. Mba! Aô bu gēḅ yô aô e wambac ndu, naḅ

ḅayham hôc gêlêc bu wandac gēḅ puc aô dôḅ-ḅga yêc lau ḅapanḅ, e sêtec bu sêḅgô ḅawaê ḅayham. Aô gapo dauḅ sa tu aneḅ lêḅ dinaḅ-ḅga, ma aô bu wasa lêḅ daḅ dau-ḅga, dec aneḅ ḅahu wapo dauḅ sa-ḅga oc mbasi. ¹⁶ Magoc aô oc wapo dauḅ waêḅ sa tu gwelenḅ ḅawaê ḅayham-ḅga dom, ḅahu bu Anötô kêḅ gwelenḅ dau sip aô amanḅ, dec aneḅ ḅalôm kac aô ḅandô bu wakôm. Ma aô bu wahoc ḅawaê ḅayham asê dom, dec oc kêḅ wapac aô sac sambuc. ¹⁷ Bu aô gakôm gwelenḅ dau tu aô dauḅ gauc gêm tidôḅ bu wakôm-ḅga lec dom. Bu bocdinaḅ dec oc tôm bu taḅkwê bu wakôc ḅaôli ô aneḅ gwelenḅ. Magoc aô gakôm gwelenḅ dau tu Anötô-ḅga, bu inḅ dau kêyalinḅ aô sa gac waê gwelenḅ dau. ¹⁸ Bocdinaḅ aô oc taḅkwê ḅaôli bocke? Gêḅ naḅ yac lau aheḅ-ḅga atôm bu taḅkwê, naḅ aô oc wahu siḅ. Aô tac whiḅ bu têḅ ndoc wahoc ḅawaê ḅayham asê têḅ lau, naḅ wakêḅ têḅ ḅac ḅambwa. Lêḅ dinaḅ ti aneḅ ḅaôli.

¹⁹ Bu aô gambo ḅamalac daḅ ḅapu dom, magoc aô galic ḅayham bu wati lau honḅ si ḅac akiḅ ḅambwa, tu bu waḅsahê bu wanem lau daêsam kwi bu sêkêḅ whiḅ Kilisi ma sêtap Anötô ndê mwasiḅ nem ḅac si-ḅga sa. ²⁰ Têḅ ndoc naḅ aô gambo gawhiḅ lau Israel-ḅga, naḅ aô kasahê bu wambo watôm ḅac si daḅ, tu bu wanem ḅac si daêsam kwi e sêkêḅ whiḅ Kilisi. Aô gambo Moses ndê yomsu daḅ ḅapu dom, tigeḅ têḅ têm aô gambo gawhiḅ lau naḅ sêḅbo yomsu ḅapu, naḅ aô kasahê bu wambo watôm ḅac si daḅ, tu bu wanem ḅac si lau daêsam kwi tu Kilisi-ḅga. ²¹ Ma têḅ ndoc aô gambo gawhiḅ flau gameḅ apa-ḅga naḅ sêkôc Moses ndê yomsu sa dom, naḅ kasahê bu wambo watôm ḅac si daḅ, tu bu wanem ḅac si lau daêsam kwi tu Kilisi-ḅga. (Aô gatec Anötô ndê yomsu dom, magoc aô gambo Kilisi ndê yomsu ḅapu.) ²² Têḅ ndoc aô gambo gawhiḅ lau naḅ sêkêḅ whiḅ gwalec, naḅ aô kasahê bu wambo watôm ḅac sêḅbo, tu bu wanem ḅac

si daêsam kwi sêkêñ whiñ Kilisi.* Aö kakuc lêñ daêsam têñ ndoc gambo lau tidau-tidau si toñ ñalôm, ma gakôm gêñ hoñ tu bu wanem lau ñatô kwi-ñga. ²³ Aö gakôm gêñ hoñ dinañ tu ñawaê ñayham-ñga, tu bu lau daêsam sêtap ña-mwasin sa sêwhiñ aö.

²⁴ Gauc nem lau nañ sênti tu sêhóc gêgêlêc dandi-ñga. Ñac hoñ sênti, magoc ñamalac tigen oc hóc gêlêc ma tap ñamalac ñamata-ñga ndê ñaöli sa. Asa nem lêñ akêñ whiñ-ñga atôm ñamalac nañ kêti hóc gêlêc lau ñatô, tu bu atap nem ñaöli ñayham sa-ñga. ²⁵ Lau hoñ nañ bu sênti, nañ sêtimêté dau ñapep tu bu sêtap ñaöli sa-ñga, magoc ñaöli dau oc yêc ñapañ dom. Yac lau dakêñ whiñ-ñga tanti tu bu datap ñaöli yêc ñapañ-ñga sa. ²⁶ Bocdinañ, aö dauñ gasa neñ lêñ wanem akiñ Anötö-ñga gitôm ñgac nañ kêti bambaliñ, nañ dom. Ma aö gac siñ gatôm ñgac nañ kêbaliñ amba ñambwa-ñambwa, nañ dom. ²⁷ Mba! Aö gac siñ ñannga têñ ñalôm akwa bu watimêté dauñ ma wayob dauñ neñ lêñ ñapep eñ. Aö bu wakôm bocdinañ dom, dec mêté nañ aö gam têñ lau ñatô, nañ aö dauñ oc waso ñamwasin.

10

Lau Israel si mêté sac kêñ puc yac

¹ O asidôwai. Aö atac whiñ bu mac akôc gauc ñapep pi gêñ nañ tap abañi Israel-ñga sa. Ñac hoñ sêñsêlêñ sêwhiñ Moses sêmbô Anötö ndê dao ñapu, ma sêlom gwêc sêwhiñ dau si. ² Ñac sêmbô sêwhiñ Moses yêc gwêc ti dao dinañ, dec gitôm sêlin busañgu kaiñ dan, nañ piñ ñac hoñ dôñ sem damiñ in. ³ Ñac hoñ señ gêñ danen-ñga kaiñ tigen, nañ Anötö kêñ ña in ndê ñaclai atu. ⁴ Ma ñac hoñ sênôm bu kaiñ tigen nañ Anötö ndê ñaclai kêñ sa akêñ hoc. Hoc dinañ in Kilisi dau, nañ kêsêlêñ whiñ ñac têñ ndoc

sêmbô gameñ sawa. ⁵ Anğô ñapep! Lau dau hoñ sêtap Anötö ndê mwasin sa, tigen ñac si lau daêsam sêsa si lêñ sic in tandô dom, dec in gic ñac ndu yêc gameñ sawa.

⁶ Gêñ hoñ dinañ ñandô sa gitôm dôhôn bu kêñ puc yac. Abañi Israel-ñga dinañ si ñalôm sap mêté sac dôñ ñapañ, ma bocdinañ dayob dauñ bu tanñkuc ñac si lêñ dom. ⁷ Ñac si lau ñatô sem akiñ anötöi gwam têñ têm sêmbô gameñ sawa. Sêto yom pi ñac, nañ yêc bocdec bu:

Lau dau sêndöc sic bu sêneñ ti sênôm gêñ, ma sêtisa bu sêté wê ma sêkôm mêté ñalôm ñagalac-ñga tidau-tidau. *[Eks 32:6]*

Bocdinañ ayob daôm ñapep bu anñkuc ñac si lêñ sênem akiñ gwam-ñga dom. ⁸ Ma akôm mêté mockaiñ-ñga tôm ñac si lau ñatô sêkôm, nañ dom. Bu Anötö gic ñac si lau 23,000 ndu têñ bêc tigen. ⁹ Ma gauc nem ñac si lau ñatô nañ sêñsahê Pômdau, ma in kêñ mboc sac sêseñ ñac ndu. Bocdinañ gauc nem bu akôm sac ma anñsahê Pômdau dom. ¹⁰ Ma atucdiñ tôm ñac si lau ñatô sêkôm, nañ dom. Ñac sêtucdiñ, dec Anötö kêkiñ anjela señ lau su-ñga gic ñac ndu.

¹¹ Anğô su nañ. Bêc ñambu-ñga meñ kêpiñ su. Ma gêñ hoñ nañ hóc asê abañi, ma sêto ñayom sa yêc, nañ gitôm dôhôn bu kêñ puc yac lau têm kwahic dec-ñga, bu tanñkuc ñac si lêñ dom. ¹² Bocdinañ am asa nañ gauc gêm bu am kalhac ñannga, nañ yob daôm bu pwen dom! ¹³ Lêtôm bocke nañ mac anñsahê, nañ tap lau hoñ sa bocdinañ. In gêñ wakuc dom. Magoc Anötö oc hu mac siñ me tec mac dom. In oc yob mac bu lêtôm nañ hóc gêlêc nem licwalô su, nañ ñadañ tap mac sa dom. Magoc lêtôm bu meñ, dec in oc êmasañ lêñ bu mac alhö su yêc lêtôm dau, ma puc mac dôñ bu alhac ñannga ma aku sa dom.

* **9:22:** Pol tîc asê tiawê bu in mbo yomsu ñapu dom, magoc têñ ndoc in mbo whiñ lau nañ atac lu-lu pi gêñ ñatô, dec in hu gêñ nañ in kêyalê bu yao mba, nañ siñ tu bu êñsôn ñac-ñga dom. Gauc nem yom nañ in to pi wata nañ lau sêkêñ ti da têñ gwam yêc 1 Kor 8:1-13. Pol ndê ñalôm ñawapac tu neñ gêñ dinañ-ñga dom, tigen lau ñatô bu gauc nem yom daêsam pi gêñ dau, dec in oc hu siñ têñ têm in mbo whiñ ñac, tu bu kôm ñac si sêkêñ whiñ tisac dom-ñga.

Sakin mwasiñ dabuñ-nga ma sakin gwam-nga

¹⁴ Bocdinañ aneñ lau atac whiñ-nga, aṅgô! Alhö su yêc sakin gwam-nga. ¹⁵ Mac lau tiguaç, ma bocdinañ aṅsahê aneñ yom ma alic, iñ yom ṅandô. ¹⁶ Têñ ndoc yac daneñ mwasiñ dabuñ, nañ tam mbec laclhu wain-nga goc danôm, ma gêñ dau piñ yac dôñ tam damiñ Kilisi ndê dac. Ma têñ ndoc yac tañ bolom mwasiñ dabuñ-nga nañ dapô kôc-kôc, dec gêñ dau piñ yac dôñ tam damiñ Kilisi ndê ṅandô. Yom dindéc iñ yom ṅandô, me? ¹⁷ Yac lau daêsam tañ yêc bolom tigeñ, dec gêñ dau piñ yac hoñ dôñ dati gêñ tigeñ.

¹⁸ Gauc nem lau Israel-nga nañ señ gêñ daneñ-nga nañ lau sêkêñ ti da pi alta. Lau hoñ nañ señ gêñ dau, nañ gêñ dau piñ ṅac dôñ sem damiñ alta dinañ ṅadau. ¹⁹ Aö gasôm yom dau tu bu watôc asê bu gwam iñ gêñ ṅandô lec dom, me da nañ lau sêkêñ pi alta tu sênem akiñ gwam dañ-nga, iñ gêñ ṅandô lec dom. Mba andô! ²⁰ Magoc gêñ nañ lau sambuc sêkêñ ti da, nañ sêkêñ ti da têñ Anötö dom, sêkêñ tu sênem akiñ ṅalau sac-nga. Ma aö gatec bu mac aneñ gêñ nañ oc piñ mac dôñ anem damiñ ṅalau sac. ²¹ Gitôm dom andô bu mac anôm gêñ yêc laclhu nañ piñ mac dôñ am damiñ Pômdau, ma tiñambu andi anôm yêc laclhu nañ oc piñ mac dôñ anem damiñ ṅalau sac whiñ. Gitôm dom andô bu mac aneñ Pômdau ndê mwasiñ, ma aneñ mwasiñ nañ lau señ tu sêtoc ṅalau sac sa-nga whiñ. ²² Yac bu dakôm, dec oc dakôm Pômdau tac ṅandê sa, bu iñ gêm lêmuñ iñ ndê gêñ. Mac gauc gêm bocke? Yac neñ l icwalô hóc gêlêc iñ ndê, dec datôm bu tañlêc iñ ndê atac ṅandê, a?

Dakôm neñ gêñ hoñ tu dapô Anötö waê sa-nga

²³ Mac nem lau ṅatô sêsôm yom dañ bocdec bu, “Gêñ hoñ gitôm bu yac dakôm. Yao dañ yêc dom.” Tigeñ aö wasôm têñ mac bu gêñ hoñ oc êmwasiñ yac dom. Yomandô, gêñ hoñ gitôm

bu yac dakôm, ma yao dañ yêc dom, magoc gêñ hoñ oc puc yac dôñ dom. ²⁴ Ayob daôm bu akôm gêñ hoñ tu apo daôm sa-nga dom, magoc akôm tu bu amwasiñ lau ṅatô-nga.

²⁵ Wata nañ mac amlhi yêc maket ṅamala, nañ aneñ ti atac lu-lu dom, aneñ ti atac pa su eñ. ²⁶ Bu sêto yom yêc bocdec:

Nom sambuc, ma gêñ nom-nga hoñ, nañ Pômdau ndê gêñ. [BW 24:1]

²⁷ ṅamalac nañ kêñ whiñ dom, nañ bu êñgalêm mac bu aneñ gêñ awhiñ iñ, ma mac bu atac whiñ bu andi, nañ andi. Ma gêñ hoñ nañ iñ bu kêñ têñ mac, nañ aneñ ti atac lu-lu dom. Aneñ ti atac pa su. ²⁸⁻²⁹ Magoc ṅgac dañ bu lic mac ma sôm bu, “Ei! Wata dinañ sêkêñ ti da têñ gwam muñ su,” nañ aneñ dom. Mac daôm aṅyalê ṅapep ma atôm bu aneñ ti atac pa su, magoc tu ṅgac nañ kêñ puc mac-nga, dec aneñ dom, bu aṅsôñ iñ ndê gauc dom. Lau nañ sêkêñ whiñ ṅaṅga, nañ sêñyalê bu gêñ hoñ nañ Anötö kêñ têñ yac tu daneñ-nga, nañ yao dañ kalhac ahuc dom. Magoc yac bu daneñ gêñ nañ sêkêñ ti da têñ gwam, dec mboe ṅamalac nañ kêñ whiñ gwalec, nañ ndê gauc sa ṅapep pi gêñ dau dom, nañ oc pu yac neñ lêñ yao mbasi-nga dinañ. ³⁰ Yac bu daneñ gêñ, nañ danem dançe Anötö muñ, ma aö gatec bu lau sêpu yac tu gêñ daneñ-nga nañ yac tam dançe Anötö muñ su ma tañ-nga.

³¹ Bocdinañ, gêñ hoñ nañ mac bu aneñ ti anôm ma akôm, nañ akôm ṅalêñ ṅayham nañ tôm bu po Anötö ndê waê sa. ³² Gauc nem lau hoñ, lau Israel me lau Grik, ma lau hoñ nañ sêmbo Anötö ndê gôlôwac dabuñ ṅalôm, ma ayob nem lêñ hoñ ṅapep, bu akôm lau dañ si sêkêñ whiñ tisac dom. ³³ Aö dañ neñ lêñ dinañ. Aö gayob neñ lêñ hoñ bu ndic lau hoñ tandô ṅayham. Aö gakôm tu bu wamwasiñ dañ-nga dom, magoc gakôm tu bu wanem lau daêsam sa bu sêtap Anötö ndê mwasiñ nem ṅac si-nga sa.

11

1 Anꝑkuc aneꝑ lêꝑ dinaꝑ, tòm aö daꝑ kakuc Kilisi ndê.

Nagôliꝑ lauwhê ma laꝑꝑgac sêlic om-nga

2 Aö wampinꝑ mac bu mac gauc gêm aö nꝑaꝑ, ma mêtê naꝑ aö kadôhôn ti gac dulu têt mac, naꝑ mac asap dôꝑ nꝑaꝑ. 3 Magoc aö bu mac anyalê nꝑep bu Anötö inꝑ Kilisi ndê nagôlôn, ma Kilisi inꝑ laꝑꝑgac si nagôlôn, ma laꝑꝑgac sêti lauwhê si nagôlôn.

4 Ngac asa naꝑ têt mbec me hoc yom asê gitôm propet, magoc uꝑ gêt daꝑ kôm inꝑ ndê nagôlôn ahuc, naꝑ toc inꝑ ndê nagôlôn Kilisi sa nꝑep dom. 5 Ma awhê asa naꝑ têt mbec me hoc yom asê gitôm propet, magoc uꝑ gêt daꝑ kôm inꝑ ndê nagôlôn ahuc dom, naꝑ kôm inꝑ ndê nagôlôn naꝑ inꝑ nakweꝑ maya sa. Awhê dau inꝑ gitôm awhê naꝑ sêꝑgaliꝑ kêclauꝑ hoꝑ su giꝑga, naꝑ lau sêlic tòm gêt mayan-nga. 6 Bocdinaꝑ, awhê asa naꝑ tec bu uꝑ gêt tiꝑ nagôlôn, naꝑ anꝑaꝑ inꝑ ndê kêclauꝑ hoꝑ su niꝑga. Inꝑ bu maya tu anꝑaꝑ inꝑ kêclauꝑ su-nga, dec êꝑkuc lauwhê si lêt solop, ma uꝑ gêt daꝑ kôm ndê nagôlôn ahuc. 7 Nahu bu inꝑ lêt solop bu laꝑꝑgac sêꝑ gêt tiꝑ nagôlôn dom, bu Anötö kêmasaꝑ nꝑac bu sênem inꝑ angô sêmbô nom, ma sêtôt inꝑ ndê waê asê. Ma inꝑ lêt solop bu lauwhê sêꝑ gêt kôm si nagôlôn ahuc, bu nꝑac sêtôt si laꝑꝑgac si waê asê. 8 Bu têt ndoc Anötö kêmasaꝑ gêt hoꝑ, naꝑ nꝑac sa akêt awhê dom, magoc awhê sa akêt nꝑac. 9 Ma Anötö kêt nꝑac tu awhê-nga dom, inꝑ kêt awhê tu nꝑac-nga. 10 Tu dinaꝑ-nga, ma tu anꝑela-nga, dec solop bu lauwhê sêꝑ gêt tu bu sêtôt asê bu sêsôt si nagôlôn nꝑaꝑ. 11 Magoc yêc yac lau naꝑ dakêt whiꝑ Pômdau-nga, naꝑ mac lauwhê ambo tu daôm-nga dom, ma mac laꝑꝑgac ambo tu daôm-nga dom bocdinaꝑ. 12 Bu awhê nꝑamata-nga sa akêt nꝑac, ma tiꝑambu laꝑꝑgac sêsa akêt lauwhê. Ma gêt hoꝑ men akêt Anötö.

13 Akôt gauc nꝑep pi lauwhê naꝑ sêtet mbec têt Anötö magoc sêꝑ gêt dom. Mac anyalê dom bu inꝑ lêt so, a? 14 Nꝑamalac si lêt sêmbô-nga tôt sake asê pi gêt dindec? Ngac daꝑ bu ndê kêclauꝑ baliꝑ, dec dasôm sake? Dalic gitôm gêt mayan-nga. Yomandô, me? 15 Ma awhê daꝑ bu ndê kêclauꝑ baliꝑ, naꝑ dasôm sake? Dasôm bu gêt dau po inꝑ ndê waê sa. Bu Anötö kêt kêclauꝑ baliꝑ têt lauwhê bu êꝑgatôt nꝑac si nagôlôn ahuc. 16 Lau daꝑ bu sêset yom dec ma sêsôt nꝑaꝑ dom, dec wasôm têt nꝑac bu yac ma Anötö ndê gôlôwac dabuꝑ hoꝑ taꝑkuc lêt tigeꝑ dindec, ma lêt daꝑ tiꝑham yêc dom.

Lau Korin-nga set Mwasinꝑ Dabuꝑ na lêt so

17 A ö bu wasôm yom pi mac nem lêt akac daôm sa tu alic om-nga. Aö wampinꝑ mac pi lêt dinaꝑ dom, magoc wandic yomsu mac. Mac nem lêt dau so, ma gêm gôlôwac dabuꝑ sa dom. 18 Gêt nꝑamata-nga aö ganꝑô nꝑawaê bu têt ndoc mac akac daôm sa, naꝑ mac awhê daôm kôt-kôt. Ma aö gauc gêm bu nꝑawaê naꝑ ganꝑô, naꝑ yom tasanꝑ dom, magoc yom nꝑandô. 19 Inꝑ solop dom bu mac awhê daôm kôt-kôt êꝑkuc gêt nom-nga, magoc mac nem lêt ti sakiꝑ bu whê mac kôt-kôt ma tôt asê bu lau nde sêkêt whiꝑ nꝑanga ma lau nde sêkêt whiꝑ gwalec, dec inꝑ lêt solop. 20 Têt têt mac akac daôm sa bu aneꝑ Pômdau ndê Mwasinꝑ, naꝑ mac gauc gêm bu aꝑ nꝑep. Magoc aö wasôm bu gêt naꝑ mac aꝑ, naꝑ Pômdau ndê Mwasinꝑ dom. 21 Bu têt ndoc mac bu aneꝑ gêt, naꝑ mac hoꝑ aꝑ têt têt e lau nꝑatô gêt yô nꝑac, magoc lau nꝑatô sênom gêt e kêt inꝑ nꝑac. 22 Bocke? Mac nem andu sêlhac dom, a? Gitôm bu mac aneꝑ ti anôm gêt yêc nem andu muꝑ su, goc akac daôm sa. Mac nem lêt aneꝑ Mwasinꝑ Dabuꝑ-nga tôt asê bu mac aꝑu nem asidôwai naꝑ sêmbô Anötö ndê gôlôwac dabuꝑ nꝑalôm, ma alic nꝑayham bu akôm lau nꝑalôm sawa maya sa. Aö wasôm yom bocke têt

mac? Mac gauc gêm bu aö wampin mac pi gêñ dinan, a? Mba andô!

Pômdau ndê yom pi Mwasin Dabuñ (Mat 26:26-28; Mak 14:22-24; Luk 22:17-20)

²³ Bu yom nan aö gac dulu têt mac pi Mwasin Dabuñ, nan Pômdau dau kêt têt aö bocdec bu. Têt ôbwêc nan Judas hoc Pômdau Yisu asê, nan Yisu kôc bolom sa, ²⁴ gêm danje Anötö, ma pô kôc goc sôm, “Aö neñ ñandô dau dec, nan wakêt tu mac-nga. Anet gêt dindec tu bu gauc nem aö-nga.” ²⁵ Nac sen gêt daneñ-nga su, ma ñalêt tigen in kôc laclhu wain-nga dan ma sôm, “In dindec anet dac, nan aö wakêt sin tu wamatiñ pwac wakuc-nga. Têm hon nan mac bu anôm wain mwasin dindec-nga tiyham, nan akôm tu bu gauc nem aö-nga.” ²⁶ Gauc nem Pômdau ndê yom dinan ñapep, bu têt bocke nan mac bu anet bolom ti anôm wain Mwasin Dabuñ-nga tiyham e in mbu meñ, nan gitôm mac ahoc in ndê mbac ndu ñawaê asê.

Daneñ Mwasin Dabuñ ñambwa dom

²⁷ Bocdinan dec asa nan bu neñ bolom dau me nôm yêc Pômdau ndê laclhu, magoc gauc gêm ñahu ti toc sa ñapep dom, nan kôm giso pi Pômdau ndê ñandô ti dac. ²⁸ Lau tigen-tigen hon sêtôc gwaniñ dau si lêt mun su, goc sêneñ bolom ti sênôm yêc laclhu. ²⁹ Nahu bu asa nan bu neñ ti nôm magoc in ndê gauc sa ñapep pi Pômdau ndê ñandô dom,* nan oc tap Anötö ndê matôc sa tu in ndê lêt neñ Mwasin Dabuñ-nga. ³⁰ Tu dinan-nga dec mac nem lau daêsam licwalô mbasi ma gêmbac kôm ñac, ma ñatô sêmbac ndu su. ³¹ Yac bu tanjahê dauñ ñapep, dec oc datap Pômdau ndê matôc kain dinan sa dom. ³² Magoc Pômdau kêt ñawapac têt yac ti kêmatôc yac tu bu danem dauñ kwi e dandiñan dawhiñ lau sac nom-nga dom.

* **11:29:** Lau ñatô gauc gêm bu Pol ndê yom pi ‘Pômdau ndê ñandô’ hêganôn gôlôwac dabuñ (tôm in to yêc 1 Kor 10:17), dec Pol to bu kêt puc lau nan sen Mwasin Dabuñ magoc sêtoc si asidôwai sa ñapep dom (11:17-22). Ma lau ñatô gauc gêm bu yom dau hêganôn Yisu dau ndê ñandô (1 Kor 10:16), dec Pol to bu kêt puc lau nan sêlic sac gitôm gêt ñambwa ma sen Mwasin Dabuñ, bu lau dau sênjalê dom bu gêt dau pin ñac dôn sem damin Yisu ndê ñandô.

³³ Bocdinan anet asidôwai, ango ñapep. Têt ndoc mac akac daôm sa bu anet Mwasin Dabuñ, nan ayob bu akôm ñalêt nan toc asidôwai hon sa ñapep. ³⁴ Namalac dan bu gêt yô in basô, nan neñ gêt yêc ndê andu mun. Ma bocdinan têt ndoc mac akac sa, nan oc tôm dom bu atap Pômdau ndê matôc sa tu akôm gêt bambaliñ-nga. Gauc nem yom dinan, ma têt ndoc aö watêt mac waloc, nan oc wawhê gêt ñatô sa têt mac tiyham.

12

Ñalau Dabuñ ndê Mwasin Ñalôm-nga

¹ O asidôwai, yêc mac nem bapia, mac ato yom ñatô pi Ñalau Dabuñ ndê mwasin, ma kwahic dec aö bu wato yom bu wawhê mac nem gauc sa ñapep. ² Mac anjalê ñalêt nan Sadañ gêm gôliñ mac nem gauc têt têt mac akêt whin su dom, ma wê mac asa lêt anet akin anötöi gwam awha mban-nga. ³ Tu dinan-nga dec mac oc atôm bu anjalê yom nan aö bu wasôm têt mac bocdec bu. Anötö ndê Ñalau bu nem gôliñ ñamalac dan ndê whasun, dec in oc tôm dom bu sôm bu, “Aö wapucbo Yisu.” Ma ñamalac nan Ñalau Dabuñ gêm gôliñ in dom, nan oc tôm dom bu hoc yom asê ma sôm bu, “Yisu in Pômdau.”

⁴ Yac datap mwasin tidau-tidau sa, magoc meñ akêt Ñalau tigen. ⁵ Ma yac tam akin Pômdau ñalêt tidau-tidau, magoc tam akin Pômdau tigen. ⁶ Ma yac dakôm gwelen tidau-tidau tu danem akin Anötö-nga, magoc Anötö tigen kôm gwelen yêc yac hon neñ ñalôm, ma kêt ñac lai têt yac bu dakôm gêt dau. ⁷ Ma gêt hon nan lau tigen-tigen sêkôm ña Ñalau ndê ñac lai, nan Anötö kêt tu bu êmwasin yac lau hon nan dambo gôlôwac dabuñ ñalôm, ma puc yac hon dôn.

⁸ Nalau Dabuŋ kɛŋ yom ti gauc tɛŋ ŋamalac daŋ bu hoc asɛ tɛŋ gɔlɔwac dabuŋ. Ma Nalau tigenɛ dinaŋ kɛŋ gauc tɛŋ ŋamalac daŋ tiyham, bu ɛŋyalɛ gɛŋ naŋ ŋahu sip ŋalɔm gi, ma sɔm asɛ tɛŋ lau. ⁹ ŋamalac daŋ oc tap mwasiŋ kɛŋ whiŋ ŋaŋga-ŋga sa, ma daŋ tiyham oc tap mwasiŋ kɔm lau ti gɛmbac ŋayham sa-ŋga yɛc Nalau tigenɛ dinaŋ. ¹⁰ ŋamalac daŋ oc kɔc ŋaclai bu kɔm gɛŋ dalɔ, ma daŋ oc kɔc mwasiŋ tu hoc yom asɛ tɔm lau propet-ŋga. Daŋ tiyham oc kɔc mwasiŋ bu ɛŋyalɛ bu lau naŋ sɛhoc yom asɛ, naŋ Nalau Dabuŋ gɛm gɔliŋ ŋac, me ŋalau daŋ dau-ŋga daŋ gɛm gɔliŋ ŋac. Ma daŋ oc kɔc mwasiŋ bu sɔm yom awha wakuc-ŋga naŋ iŋ kɛyalɛ muŋ su dom. Ma ŋamalac daŋ tiyham oc tap mwasiŋ sa bu ɛŋyalɛ yom awha wakuc-ŋga kaiŋ dinaŋ ma nem kwi. ¹¹ Gwelenɛ tidau-tidau hoŋ dinaŋ meŋ akɛŋ Nalau tigenɛ dinaŋ, naŋ gic sam iŋ ndɛ mwasiŋ ti ŋaclai tɛŋ lau tigenɛ-tigenɛ tɔm iŋ dau gɛlic ŋayham.

Lau sɛkɛŋ whiŋ-ŋga sɛti gɔlɔwac dabuŋ tigenɛ

¹² Alic su naŋ. ŋamalac daŋ ndɛ ŋandɔ tigenɛ, magoc iŋ amba ti gahi ma tandɔ ma ŋagɛŋ daɛsam. Magoc gɛŋ hoŋ dinaŋ sɛyɛc tɛntɛŋ dom, sɛyɛc ŋandɔ tigenɛ dinaŋ. Ma ŋalɛŋ tigenɛ, yac lau naŋ dambo Kilisi ndɛ gɔlɔwac dabuŋ ŋalɔm, naŋ dati ŋandɔ tigenɛ. ¹³ Bu Anɔtɔ kɛku yac ŋa Nalau Dabuŋ ma piŋ yac dɔŋ dati gɔlɔwac dabuŋ tigenɛ. Yac neŋ lau ŋatɔ lau Israel-ŋga, ma ŋatɔ ŋac lau gameŋ apa-ŋga. ŋatɔ sem akiŋ ŋadaui nom-ŋga, ma ŋatɔ sem akiŋ dom. Magoc yac hoŋ dakɔc Nalau tigenɛ sip yac neŋ ŋalɔm tɛntɛŋ.

¹⁴ Ma ŋamalac daŋ ndɛ ŋandɔ ŋagɛŋ hoŋ kaiŋ tigenɛ dom. Gɛŋ tidau-tidau sɛyɛc ŋandɔ tigenɛ dinaŋ. ¹⁵ Iŋ ndɛ gahi bu sɔm bu, “Aɔ amba dom, bocdinaŋ gati ŋandɔ ŋagɛŋ daŋ dom,” dec yom dau oc kac gahi dau su yɛc ŋandɔ dinaŋ dom. ¹⁶ Me iŋ ndɛ dangasuŋ bu sɔm bu, “Aɔ tandɔ dom, bocdinaŋ gati ŋandɔ ŋagɛŋ daŋ dom,” dec yom dau

oc kac dangasuŋ su yɛc iŋ ndɛ ŋandɔ dom. ¹⁷ Ma gɛŋ hoŋ naŋ sɛyɛc yac neŋ ŋandɔ bu tanɔŋ hoŋ, dec oc dangɔ yom ŋalɛŋ bocke? Ma gɛŋ hoŋ naŋ sɛyɛc yac neŋ ŋandɔ bu daŋaŋsuŋ hoŋ, dec oc dangɔ gɛŋ ŋamalu ŋalɛŋ ndɛ? ¹⁸ Magoc yac neŋ ŋandɔ iŋ bocdinaŋ dom. Anɔtɔ dau kɛmasaŋ yac neŋ ŋandɔ ŋagɛŋ tidau-tidau hoŋ tɔm iŋ dau gɛlic ŋayham. ¹⁹ Ma yac neŋ ŋandɔ ŋagɛŋ hoŋ bu kaiŋ tigenɛ, dec yac oc dambo ŋalɛŋ bocke? Oc tɔm dom bu dambo. ²⁰ Magoc yac ŋagɛŋ daɛsam sɛyɛc ŋandɔ tigenɛ dinaŋ ŋalɔm, dec dambo ŋayham.

²¹ Oc tɔm dom bu tandɔ sɔm tɛŋ amba, “Am bu mbo dom, aɔ wambo ŋayham ɛŋ.” Ma tɔm dom bu ŋagɔlɔŋ sɔm tɛŋ gahi, “Am bu mbo dom, oc wambo ŋayham ɛŋ.” ²² Mba andɔ! Yac ŋagɛŋ ŋatɔ dalic bu gɛŋ licwalɔ mba, tigenɛ gɛŋ dau bu yɛc dom, dec oc dambo ŋayham dom. ²³ Ma ŋandɔ ŋagɛŋ ŋatɔ naŋ dalic bu gɛŋ waɛmba, naŋ datoc sa tɛŋ ndoc dakɔm ahuc ŋa po. Ma ŋagɛŋ naŋ dalic bu gɛŋ mayaŋ-ŋga, naŋ dakɔm ahuc ti dayob ŋapep. ²⁴ Magoc ŋagɛŋ ŋatɔ naŋ dalic bu gɛŋ ŋayham tu lau sɛlic-ŋga, naŋ sɛpɔnda gɔlɔŋ dom, ma dakɔm ahuc dom. Anɔtɔ dau kɛmasaŋ yac ŋagɛŋ hoŋ dinaŋ, ma toc gɛŋ ŋambwa-ŋambwa sa kɛlɛc. ²⁵ Iŋ kɛmasaŋ ŋamalac ŋalɛŋ dinaŋ tu bu ŋagɛŋ hoŋ sɛnem ŋandɔ tigenɛ dinaŋ sa, ma sɛwhɛ dau kɔc-kɔc dom. ²⁶ Yac ŋagɛŋ daŋ bu ɛŋsahɛ ŋandɛ, dec ŋagɛŋ hoŋ oc sɛŋsahɛ ŋandɛ sɛwhiŋ. Ma ŋagɛŋ daŋ bu tap waɛ sa, dec ŋagɛŋ hoŋ oc atac ŋayham sɛwhiŋ.

²⁷ Anɔtɔ su naŋ! Mac lau tigenɛ-tigenɛ hoŋ ati Kilisi ndɛ ŋandɔ tigenɛ, naŋ gɔlɔwac dabuŋ. ²⁸ Ma Anɔtɔ kɛyaliŋ lau sa yɛc gɔlɔwac dabuŋ ŋalɔm bocdec bu. Lau ŋamata-ŋga ŋac lau aposel, lau tilu-ŋga lau propet, ma lau titɔ-ŋga iŋ kɛŋ ŋac bu sɛndɔhɔŋ gɔlɔwac dabuŋ. Ma iŋ kɛmwasiŋ lau ŋatɔ bu sɛkɔm gɛŋ dalɔ, ŋatɔ sɛkɔm lau gɛmbac ŋayham sa, ŋatɔ bu sɛnem lau sa, ma ŋatɔ bu sɛnem gɔliŋ gɔlɔwac

dabuŋ. Ma ŋatô sêtap mwasiŋ sêsôm yom awha wakuc-ŋga sa. ²⁹ Mac gauc gêm bocke? Inj kêmwasiŋ lau hoŋ tu bu sêti aposel, a? Nac hoŋ sêti propet, a? Nac hoŋ kêdôhônŋwaga, a? Hoŋ sêkôm gêŋ dalô, a? ³⁰ Nac hoŋ sêtap mwasiŋ sêkôm gêmbac ŋayham sa-ŋga, a? Nac hoŋ sêkôm mwasiŋ sêsôm yom awha wakuc-ŋga me sênem yom awha wakuc kwi-ŋga, a? Mba andô! ³¹ Bocdinaŋ dec aô wasôm têt mac, bu tamkwê mwasiŋ ŋandô naŋ oc nem lau hoŋ sa êŋlêc. Ma lêt naŋ kwahic dec aô bu watôc têt mac naŋ hôc gêlêc lêt hoŋ su.

13

Mêtê ŋandô atac whiŋ-ŋga

¹ Aô bu watôm bu wasôm ŋamalac si yom ma aŋela si yom, magoc mêtê atac whiŋ-ŋga m ba yêc aô, naŋ aô gatôm geŋgeleŋ me oŋ naŋ taŋ ŋambwa. ² Ma aô bu wahoc yom asê gitôm propet, ma bu waŋyalê gêŋ hoŋ naŋ ŋahu sip ŋalôm gi, ma watap gauc atu sa pi gêŋ hoŋ, ma bu wakêŋ whiŋ ŋaŋga tôm bu wasôm têt lôc daŋ bu puc dau sa ma lom gameŋ wakuc ndi, tigeŋ mêtê atac whiŋ-ŋga mba yêc aô, dec aô gatôm gêŋ ŋambwa. ³ Ma aô bu wakêŋ aneŋ gêŋ hoŋ tu wanem lau ŋalôm sawa sa-ŋga, me wakêŋ dauŋ sambuc tu gwelenj ŋawaê ŋayham-ŋga e tôm ŋacyo sêkêŋ ya neŋ aô su, magoc mêtê atac whiŋ-ŋga bu mba yêc aô, dec oc tôm dom bu wapo dauŋ sa tu gêŋ hoŋ dinaŋ ŋadaŋ-ŋga.

⁴ Mêtê atac whiŋ-ŋga ŋandô ŋahu bocdec. ŋamalac naŋ mêtê atac whiŋ-ŋga kêsalê inj ahuc, naŋ kôc ndê ŋalôm dôŋ, ma kêmwasiŋ lau. Inj gêm lêmuŋ lau ŋatô dom, ma sôm yom toc dau sa-ŋga me po dau sa ŋambwa dom. ⁵ Inj kôm gêŋ mayan-ŋga dom, gauc gêm gêŋ tu êmwasiŋ dau-ŋga kêlêc dom, ma atac ŋandê ŋagahô dom. Ma inj hê yom dôŋ pi sac naŋ lau sêkôm têt inj, naŋ dom. ⁶ Mêtê naŋ so lêt gitêt, naŋ ŋadaŋ oc kôm inj atac ŋayham dom,

magoc inj oc atac ŋayham tu lau hoŋ naŋ sêŋkuc yom ŋandô-ŋga. ⁷ Inj oc hôc kisa ti atac pa su. Inj oc hu inj ndê kêt whiŋ ti gêŋ bocke naŋ inj takwê, naŋ siŋ dom, ma ŋawapac daŋ oc ku inj dulu dom.

⁸ Mêtê atac whiŋ-ŋga oc yêc ŋapaŋ. Magoc mêtê dahoc yom asê gitôm propet-ŋga oc pacndê. Ma mêtê dasôm yom awha wakuc-ŋga ma gauc pi gêŋ naŋ ŋahu sip ŋalôm gi, naŋ oc sêniŋga. ⁹ ŋahu bu têt têt kwahic dec-ŋga yac taŋyalê gêŋ hoŋ timala dom, ma yom naŋ lau propet sêhoc asê, naŋ tôc gêŋ hoŋ asê timala dom. ¹⁰ Magoc têt ndoc Yisu mbu meŋ, naŋ inj oc ndic dabiŋ gêŋ hoŋ, ma mêtê hoŋ naŋ kwahic dec dakôm timala dom, naŋ oc pacndê. ¹¹ Têt têt naŋ aô gambo balê, naŋ gasôm yom gitôm balê, ma kayalê gêŋ gitôm balê, ma gakôc gauc gitôm balê. Magoc têt ndoc aô gati ŋgac su, naŋ gahu balêkoc si mêtê siŋ. ¹² Kwahic dec yac taŋyalê gêŋ hoŋ yêc awê dom, gitôm datôc gwaniŋ sip busunôm* ŋadaŋ-dauŋ daŋ. Magoc têt têt ŋambu-ŋga yac oc dalic gêŋ hoŋ yêc awê eŋ. Kwahic dec aô kayalê gêŋ timala dom, magoc tiŋambu aô oc waŋyalê gêŋ hoŋ timala, tôm Anötô kêyalê aô e pi sa timala eŋ têt kwahic dec. ¹³ Mêtê atu têt kwahic dec sêyêc, mêtê dakêŋ whiŋ-ŋga, mêtê dakêŋ batan-ŋga, ma mêtê atac whiŋ-ŋga. Magoc mêtê atac whiŋ-ŋga tiŋamata mêtê hoŋ.

14

Taŋkwê mwasiŋ naŋ tôm bu puc gôlôwac dabuŋ dôŋ

¹ Bocdinaŋ asap mêtê atac whiŋ-ŋga dôŋ, ma tamkwê ŋalau Dabuŋ ndê mwasiŋ tidau-tidau. Ma tamkwê mwasiŋ bu ahoc yom asê nditôm lau propet hôc gêlêc mwasiŋ ŋatô su. ² Bu ŋalau ndê mwasiŋ dasôm yom awha wakuc-ŋga inj gêŋ ŋamata-ŋga dom. ŋamalac naŋ sôm yom awha wakuc-ŋga, naŋ ndê yom yêc

* **13:12:** Busunôm - lau ŋatô sêsam bu glas tasalagatu, ma yêc Yom Inglis sêsôm bu 'mirror.'

in ma Anötö ñasawa, ma lau dan oc s ênyalê dom. In sôm yom nan ñahu yêc sin dau, tôm Ñalau Dabuñ kac in. ³ Magoc ñamalac nan hoc yom asê gitôm propet, nan ndê yom gitôm bu po gôlôwac dabuñ sa, ma êngilí ñac bu sêlhac ñannga ma nem malô ñac si ñalôm. ⁴ Ñamalac nan sôm yom awha wakuc-nga, nan ndê yom dau gêm in tawasê sa, magoc ñamalac nan hoc yom asê gitôm propet, nan ndê yom oc tôm bu po gôlôwac dabuñ hon sa. ⁵ Aö tac whin bu mac hon asôm yom awha wakuc-nga, tigen aö tac whin kêlêc bu mac ahoc yom asê atôm propet. Bu ñamalac nan hoc yom asê gitôm propet, nan ndê mwasiñ hóc gêlêc in nan sôm yom awha wakuc, nan ndê su. Magoc ñamalac dan bu mbo mac nem gôlôwac dabuñ ñalôm, nan kôc mwasiñ bu nem yom awha wakuc-nga kwi têt mac, dec yom dau oc tôm bu nem mac sa, tôm yom nan ñamalac hoc asê gitôm propet.

Mwasiñ dasôm yom awha wakuc-nga ñahu

⁶ O asidôwai, ango su nan. Aö bu watên mac waloc, ma wasôm yom têt mac ña awha wakuc dan, dec oc wanem mac sa ñalên bocke? Ti gen aö bu waloc ma Ñalau Dabuñ kêt yom têt aö, tu bu wahoc asê têt mac, me tu wawhê nem gauc sa me wandôhôn mac-nga me wahoc asê gitôm propet, dec aneñ yom dau oc nem mac sa. ⁷ Akôc gauc pi gêt nan dakôc tu danem wê sip-nga, gitôm gasuc me gita. Ñamalac dan bu yu me ndic ñapep dom, dec asa oc tôm bu ênyalê wê dau ñawa? ⁸ Ma ñgac ndic dahuc-nga bu ndic ñapep dom, dec asa oc êmasañ dau tu ndic sin-nga? ⁹ Ma mac lau nan asôm yom awha wakuc-nga yêc gôlôwac dabuñ ñalôm, nan bocdinañ. Bu yom kain dinañ ñahu yêc awê dom, ma lau oc sênyalê ñalên bocke? Mac oc asôm yom dau tôm gêt ñakêcsia ñambwa-ñambwa.

¹⁰ Lau nom-nga si awha têt têt daêsam yêc, ma lau nan sêsôm dau si awha, nan sênyalê ñahu. ¹¹ Ngac

dan bu sôm dau ndê awha ma aö bu wanyalê ñahu dom, dec aö walic in gitôm ñgac apa, ma in oc lic aö bu ñgac apa bocdinañ. ¹² Ma yêc mac-nga bocdinañ. Mac tamkwê Ñalau Dabuñ ndê mwasiñ, bocdinañ dec tamkwê mwasiñ nan tôm bu po gôlôwac dabuñ sa, nan hóc gêlêc mwasiñ ñatô, tu bu akôm gôlôwac dabuñ êñsôwec tiatu.

¹³ Bocdinañ dec ñamalac nan sôm yom awha wakuc-nga, nan ten mbec bu Anötö kêt mwasiñ nem yom dau kwi-nga têt in whin man. ¹⁴ Bu têt ndoc aö gateñ mbec ña yom awha wakuc-nga, nan aö dauñ neñ gateñ ten mbec, magoc aneñ gauc kêtuc mbec dau dom. ¹⁵ Bocdinañ aö oc wakôm sake? Aö wateñ mbec ña awha wakuc nan aneñ gateñ kêtalê, ma wateñ mbec ña aö dauñ neñ awhañ nan kayalê ñahu, nan whin. Aö wanem wê awha wakuc nan aneñ gateñ kêtalê, ma wanem wê ña dauñ neñ awhañ nan kayalê ñahu, nan whin. ¹⁶ Am bu êmpin Anötö ña yom awha w akuc-nga, tôm nem gatôm kêtalê, ma ñamalac dan bu mbo gôlôwac dabuñ ñalôm nan kêtalê awha dau dom, dec in oc tôm dom bu sôm, “Yomandô,” têt ndoc am gic bata nem yom. Ñahu bu in gêm gauc yom nan am sôm. ¹⁷ Am daôm gêm d ange Anötö ñapep, magoc am nem yom gêm ñamalac dinañ sa dom.

¹⁸ Aö gam dange Anötö bu in kêt mwasiñ wasôm yom awha wakuc-nga têt aö hóc gêlêc mac hon su. ¹⁹ Magoc têt têt nan aö gambo gôlôwac dabuñ ñalôm, nan aö tac whin bu wasôm yom nan lau hon sênyalê, tu bu wandôhôn ñac-nga. Aö bu wasôm yom ñalhô aman dan nan ñahu yêc awê, nan hóc gêlêc bu wasôm yom awha wakuc-nga ñalhô 10,000, nan lau hon sênyalê ñahu dom.

²⁰ O asidôwai hac. Akôc gauc ñapep, atôm lau atu-tu. Akôc gauc atôm balêkoc saun dom. Ambo atôm balêkoc dedec tu gêt tigen-nga, nan tu ambo ahê lêt sac-nga. ²¹ Gauc nem

yom nanj Pômdau sôm, nanj sêto yêc bocdec bu:

Aö wanjin lau apa sênem aö awhan ma wakênj puc lau dindec na lau apa dau awha. Magoc nac oc sêkênj danja aö dom, tòm sêkênj danja anenj yom munj su dom. [Ais 28:11-12]

²² Pômdau kêj lau nanj sêsôm yom awha apa gitôm gêj dalô kainj danj, bu kêj puc lau Israel-nga nanj sêkênj whinj inj dom. Ma mwasinj dasôm yom awha wakuc-nga inj kainj tigenj. Anötö kêj gitôm gêj dalô tu lau nanj sêkênj whinj dom-nga. Inj kêj tu lau sêkênj whinj-nga-nga dom. Magoc mwasinj dahoc yom asê tòm propet-nga, nanj inj kêj tu lau sêkênj whinj-nga-nga. Inj kêj tu lau nanj sêkênj whinj dom nanj-nga dom.* ²³ Bocdinaj, mac lau akênj whinj-nga bu akac daôm sa ma mac hoj bu asôm yom awha wakuc-nga, ma lau natô nanj sêkênj whinj dom me si gauc sa pi gêj dau dom, nanj bu sêmbo sêwhinj mac, dec nac oc sêsôm sake? Nac oc sêsôm bu mac nem gauc kêjsôj. ²⁴ Magoc mac hoj bu ahoc yom asê atôm propet têtj ndoc lau kainj dinaj sêmbo sêwhinj mac, dec mac nem yom oc kunj nac si nalôm e sênjalê bu sic waê bu sêtap matôc sa tu nac si mêtê sac-nga. ²⁵ Ma yom pi nac si mêtê sac, nanj nac gauc gêm bu sêsinj yêc nac si nalôm, nanj mac nem yom oc puc asê tiawê. Ma bocdinaj nac oc sêpônj haduc anjô andô têtj nom ma sêtoc Anötö sa. Ma nac oc sêsôm asê bu, “Anötö mbo whinj mac, yomandô!”

Pol whê ngôlinj om-nga sa

²⁶ Bocdinaj asidôwai, têtj ndoc mac akac daôm sa tu alic om-nga, nanj lau natô sêkôc wê sêmenj, lau natô sêkôc yom bu sêndôhônj lau, lau natô sêkôc yom nanj Nalau Dabuj hoc asê têtj

nac, natô sêsôm yom awha wakuc-nga, ma natô sênem yom awha wakuc-nga dau kwi. Gêj hoj nanj mac bu akôm, nanj akôm tu apuc gôlôwac dabuj hoj dôj-nga. ²⁷ Lau bu sêsôm yom awha wakuc-nga, dec lu me tö sêsôm goc tòm. Danj sôm e pacndê, goc namalac tilu-nga sôm ndê. Ma namalac danj nem nac si yom dau kwi manj. ²⁸ Magoc namalac nem y om dau kwi-nga danj bu mbo dom, goc namalac nanj tac whinj bu sôm y om awha wakuc-nga nem dau dôj yêc gôlôwac dabuj nalôm. Tòm bu inj sôm inj ndê yom awha wakuc-nga têtj ndoc inj mbo tawasê, ma yom dau yêc inj ma Anötö nasawa.

²⁹ Ma lau bu sêhoc yom asê sêtôm propet yêc gôlôwac dabuj nalôm, dec lu me tö sêhoc yom asê, ma lau hoj sêkênj danja njapep ma sênsahê yom dau. ³⁰ Namalac danj bu ndöc mac nalôm, ma Nalau Dabuj bu hoc yom danj asê têtj inj, dec namalac nanj sôm yom mbo, nanj hu sinj ma kêj nasawa têtj namalac dinaj bu sôm yom dau asê. ³¹ Gitôm bu mac hoj ahoc yom asê atôm propet aö daôm aö daôm, bu andôhônj ti apuc gôlôwac dabuj hoj dôj. ³² Lau nanj sêtap mwasinj sa bu sêhoc yom asê sêtôm propet, nanj sêtôm bu sênem gôlinj dau si lêtj sêhoc yom dau asê-nga. ³³ Bu Anötö tec bu inj ndê lau sêkôm gêj bambalinj. Inj Anötö yom malô-nga.

Anötö ndê gôlôwac dabuj hoj sênkuc lêtj tigenj bocdec bu. ³⁴ Têtj ndoc mac akac sa tu alic om-nga, nanj lauwhê sêsôm yom dom sic njawaê. Nac sêsôc laungac njapu tòm yomsu sôm, ma sênem dau dôj. ³⁵ Awhê danj bu ngô yom danj nanj inj kêyalê njahu dom, nanj nem dau dôj e om pacndê, ma ndac nakwenj têtj ndoc injlu sêmbo si andu. Inj bu sôm yom yêc gôlôwac dabuj nalôm, nanj gêj mayanj-nga.

* **14:22:** Aisaya ndê yom, nanj Pol to yêc njabatinj 21, nanj hêganônj lau apa nanj Pômdau kêkinj bu sêngwininj lau Israel-nga nanj sêsôc inj njapu ti sêkênj whinj inj dom. Pol gêm dôhônj lau apa awha, nanj lau Israel si njacyo dinaj sêsôm, ma mwasinj dasôm yom awha wakuc-nga. Lau Israel-nga sêkac si nalôm kwi tu lau apa si yom-nga dom, ma Pol bu têtj asê bu njalêj tigenj, yom awha wakuc oc nem lau nanj sêkênj whinj dom, nanj sa dom, me kac si nalôm kwi e sêti lau sêkênj whinj-nga dom. Njabatinj 23 whê gêj dau sa tiawê.

³⁶ Mac lau Korin-nga bu atec aneŋ yom dindec, goc wandac mac bocdec bu. Anötö kên ndê yom têŋ mac tamwasêm, me kên têŋ mac muŋ bu andic dulu têŋ lau ŋatô, a? ³⁷ Asa naŋ gauc gêm bu in propet daŋ, me tap Nalau Dabuŋ ndê mwasiŋ sa kêlêc, naŋ êŋyalê bu yom naŋ gato têŋ mac, naŋ Pômdau dau ndê yatu. ³⁸ Namalac daŋ bu kôc aneŋ yom sa dom, naŋ Pômdau oc kôc in sa dom. ³⁹ Bocdinaŋ aneŋ asidôwai, tamkwê mwasiŋ bu ahoc yom asê atôm lau propet, ma al-hac lau naŋ sêsôm yom awha wakuc-nga, naŋ ahuc dom. ⁴⁰ Magoc têŋ ndoc mac bu alic om, naŋ akôm gêŋ hoŋ ŋapep ma aŋkuc lêŋ solop.

15

Pol puc yom naŋ in hoc asê pi Yisu, naŋ dôŋ

¹ O asidôwai, aô bu wawhê mac nem gauc sa tiyham pi ŋawaê ŋayham naŋ gahoc asê têŋ mac muŋ su. Mac akôc ŋawaê dau sa, ma ti mac nem akêŋ whiŋ ŋahu. ² ŋawaê ŋayham naŋ gahoc asê têŋ mac, naŋ tôc lêŋ Anötö nem mac si-nga asê, ma bocdinaŋ dec asap dôŋ ŋapaŋ. Mac bu asap dôŋ dom, dec mac nem akêŋ whiŋ oc tisac ma ŋandô mbasi.

³ Bu yom naŋ gac dulu têŋ mac, naŋ kêkuc yom naŋ aô dauŋ gaŋgô muŋ su. Ma yom naŋ atu ma tiŋamata aneŋ yom hoŋ, naŋ bocdec bu. Kilisi mbac ndu tu yac neŋ sac-nga, tôm yom naŋ sêto yêc, naŋ sôm. ⁴ Lau sêŋsuhuŋ in, ma têŋ bêc titô-nga Anötö uŋ in sa, tôm sêto yêc naŋ. ⁵ Goc in hoc dau asê têŋ Pita, ma têŋ lau ŋatô naŋ sêmbo ŋŋacsêŋomi 12 si toŋ. ⁶ Ma tiŋambu in hoc dau asê têŋ asidôwai toŋ atu naŋ sêmbo sêwhiŋ dau. Ŋac lau daêsam, sêhoc gêlêc 500 su. Kwahic dec ŋac si lau ŋatô sêmbac ndu su, magoc daêsam gacgeŋ sêmbo tali. ⁷ Tiŋambu in hoc dau asê têŋ Jems ma têŋ lau aposel hoŋ. ⁸ Ma tiŋambu andô in hoc dau asê têŋ aô dauŋ, naŋ gati aposel gitôm balêkoc naŋ dinda kôc so ndê têm. ⁹ Bu aô galic dauŋ tôm lau aposel si

ŋac ŋambu-nga solop. Sêsam aô bu aposel, magoc aô ŋac ŋayham dom bu sêhê ŋaê aposel pi aô. Ŋahu bu muŋ-nga lê aô gakêŋ kisa Anötö ndê lau sêkêŋ whiŋ-nga. ¹⁰ Magoc tu Anötö kêmwasiŋ aô-nga, dec aô gati aposel, ma in ndê mwasiŋ dau meŋ ŋambwa dom. Mba! Bu aô gakôm gwelen gahoc gêlêc Kilisi ndê aposel hoŋ su. Magoc aô dauŋ gakôm dom. Anötö ndê mwasiŋ puc aô dôŋ, dec kên ŋaclai têŋ aô bu wakôm gwelen. ¹¹ Bocdinaŋ aŋyalê ŋapep bu yom naŋ aô gahoc asê pi Kilisi, ma aposel hoŋ sêhoc asê, in yom tigeŋ. Ma yom dau ti mac nem akêŋ whiŋ ŋahu.

Lau batê oc sêtisa

¹² Yac am mêtê ma ahoc asê bu Anötö uŋ Kilisi sa akêŋ lau batê-nga. Ma bocdinaŋ bocke dec mac nem lau ŋatô sêsôm bu lau batê oc sêtisa dom? ¹³ Anŋô! In bu yom ŋandô bu lau batê sêtôm dom bu sêtisa, dec tôm dom bu Kilisi dau tisa ma mbo tali tiyham bocdinaŋ. ¹⁴ Ma Kilisi bu tisa su dom, dec mêtê naŋ yac am, naŋ oc ŋahu mbasi, ma mac nem akêŋ whiŋ ŋahu mbasi bocdinaŋ. ¹⁵ Ma gêŋ daŋ tiyham. Yac lau aposel am mêtê ma asôm bu Anötö uŋ Kilisi sa akêŋ lau batê-nga. Magoc mac asôm bu lau batê oc sêtisa dom. Mac nem yom bu yom ŋandô, dec mêtê naŋ yac ahoc asê pi Anötö, naŋ yom tasaŋ. ¹⁶ Bu lau batê bu sêtisa dom, dec Kilisi dau tisa su dom. ¹⁷ Ma in bu yom ŋandô bu Anötö uŋ Kilisi sa su dom, dec mac nem akêŋ whiŋ oc ŋandô mbasi, ma mac nem sac gacgeŋ yêc mac-nga. ¹⁸ Ma Anötö bu uŋ Kilisi sa su dom, dec lau naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu ma sêmbac ndu su, naŋ gacgeŋ siŋga su. ¹⁹ Tu Kilisi-nga dec yac dakêŋ batan bu Anötö oc uŋ yac hoŋ sa têŋ têm ŋambu-nga. Yom dau bu yom ŋandô dom, dec gêŋ naŋ dakêŋ batan, naŋ gêŋ têm kwahic dec-nga ŋambwa ma ŋandô mbasi têŋ têm ŋambu-nga. Ma lau hoŋ oc sêpu yac ma sêlic yac tôm lau gauc mbasi-nga.

20 Magoc Anötö uñ Kilisi sa akêñ lau batê-nga yomandô. Inj gitôm lau honj nanj sêmbac ndu su, nanj si ngac mbêc. 21 Namalac tigenj ti dambac ndu nahu. Ma namalac tigenj ti datisa akêñ lau batê-nga nahu. 22 Yomandô! Tu Adam-nga dec yac honj dawêkainj senj dambac ndu-nga. Magoc tu Kilisi-nga dec lau nanj sêkêñ whinj inj, nanj sêwêkainj senj sêmbo tali-nga. 23 Tigenj lau nanj sêmbac ndu, nanj oc sêtisa tôm nandoc. Kilisi tisa munj, gitôm gêñ nandô mbêc. Ma têtj ndoc inj mbu menj, nanj lau nanj sêti inj ndê, nanj oc sêtisa. 24 Têtj dinanj inj oc ndic bata têtj kwahic dec-nga, ma inj oc senj ñaclai ti ñagôlinj honj su, ma kêtj gêñ honj sip Damanj Anötö amba bu nem gôlinj. 25 Bu Kilisi gic waê bu nem gôlinj e inj kêtj inj ndê ñacyo honj sêsôc inj gahi ñapu. 26 Ma ñacyo ñambu-nga nanj inj oc senj su, nanj ñaclai dambac ndu-nga. 27 Sêto yom yêc bocdec bu:

Inj kêtj gêñ honj sêsôc inj gahi ñapu.
[BW 8:6]

Yom dinanj pi ‘gêñ honj,’ nanj hêganônj Anötö dom, bu Anötö dau kêtj ñaclai têtj Kilisi pi gêñ honj. 28 Tigenj têtj ndoc Anötö ndê Atu dau kêtj gêñ honj sêsôc inj ndê gôlinj ñapu su, nanj goc inj dau oc sôc Anötö ñapu. Ma bocdinanj Anötö tigenj oc ti ñadau ma nem gôlinj gêñ honj.

29 Anötö oc uñ lau batê sa têtj têtj ñambu-nga, yomandô. Bu bocdinanj dom, dec tu sake-nga lau ñatô sêlinj sanju tu lau nanj sêmbac ndu su-nga? 30 Ma gauc nem yac lau aposel. Tu sake-nga yac ahôc ñawapac ti kisa ñapanj tu gwelenj ñawaê ñayham-nga? 31 O asidôwai. Aô gapo mac nem waêm sa tu mac nem akêñ whinj yac nenj Pômdau Yisu Kilisi-nga. Mac anjalê bu yom dau inj yom ñandô, dec anjalê bu yom dec inj yom ñandô bocdinanj. Lau sêkôm bu sêndic aô ndu tôm bêt honj. 32 Yêc malac Epesas lau sêkêñ kisa aô

gitôm bôclai sac, magoc aô gac sinj têtj ñac ti ñannga. Magoc lau batê bu sêtisa dom, tôm mac nem lau ñatô sêsôm, dec aô nenj gwelenj ñawaê ñayham-nga inj namalac ñambwa si gêñ, ma oc nem aô sa danj dom. Bu bocdinanj dec dakôm tôm yom nanj sêto yêc bocdec bu:

Gauc nem gêñ danenj ti danôm-nga enj, bu ñasawa apê enj yac oc dambac ndu ma dandinanj. [Ais 22:13]

33 Ayob daôm bu lau sêñsau mac dom. Gauc nem yom nanj sêsôm bocdec bu, “Mac bu ambo awhinj lau nanj sêkôm mêtê sac, dec mêtê sac dau oc kôm mac nem mêtê ñayham tisac whinj.” 34 Aô wasôm têtj mac bu mayam daôm, bu mac nem lau ñatô sêsa si lêtj gitôm sem gauc Anötö ma sêsap mêtê sac dôñ ñapanj. Bocdinanj akôc gauc ñapep ma ahu mêtê sac sinj gacgenj.

Lau oc sêtisa ti ñamlic kainj bocke?

35 Mboe mac nem lau ñatô oc sêndac, “Anötö oc uñ lau batê sa ñalêtj bocke?” me “Lau batê oc sêtisa ti ñamlic kainj bocke?” 36 Yom dau inj yom gauc mbasi-nga. Anjô! Gêñ nanj mac asô sip nom, nanj bu tibalê dom, dec oc po pi menj dom. 37 Mac bu asô gêñ ñamatu gitôm yangom me gêñ ñawhê ñatô, dec mac asô gêñ dau ñagatôm nanj oc po pi menj tinjambu, nanj dom, magoc asô ñamatu ñambwa sip nom. 38 Ma Anötö dau kêtj gêñ ñagatôm têtj gêñ ñawhê tôm inj dau kêmasanj su. Inj kêtj ñagatôm tidau-tidau têtj gêñ ñawhê tigenj-tigenj. 39 Ma ñagatôm ti ñamlic nanj inj kêtj têtj gêñ honj, nanj sêtôm dau d om. Inj kêtj namalac si ñamlic kainj danj, ma bêt si kainj danj, ma mbac ti i bocdinanj. 40 Gêñ undambê-nga sêmbo ti ñac si ñawasi kainj danj, ma gêñ nom-nga sêmbo ti ñac si ñawasi kainj danj bocdinanj. 41 Ac ti ayô ma tata honj

* 15:29: Mêtê dau nahu yêc awê dom, magoc Pol ndê yom têtj asê bu lau Korin ñatô sêlinj sanju tu ñac si lau nanj sêmbac ndu-nga. Mboe lau batê dinanj sêkêñ whinj Yisu su, magoc sêlinj busanju su dom têtj ndoc sêmbo tali, ma tu dinanj-nga dec lau ñatô sêlinj sanju tu ñac-nga. Pol sôm bu mêtê dinanj inj solop me so dom, magoc inj sôm yom pi mêtê dau tu bu puc inj ndê yom pi lau batê sêtisa-nga nanj dôñ.

si n̄awasi t̄ênt̄êñ. Ma tata hon̄ si n̄awasi gitôm dau dom. ⁴² Ma t̄êñ ndoc lau batê s̄etisa, nan̄ oc n̄alêñ kain̄ tigen̄. Lau batê nan̄ tan̄suhun̄ sip nom, nan̄ si n̄amlic in̄ ḡêñ t̄êm kwahic dec-n̄ga, ma t̄ôm dom bu yêc n̄apan̄. Magoc Anötö oc un̄ sa ma nem kwi ti ḡêñ yêc n̄apan̄-n̄ga. ⁴³ Ḡêñ nan̄ tan̄suhun̄ in̄ ḡêñ waêm̄ba, magoc Anötö oc un̄ sa ma kôm ti ḡêñ tiwaê. Tan̄suhun̄ ḡêñ n̄aclai m̄ba, magoc Anötö oc un̄ sa ti n̄aclai. ⁴⁴ Bu yac tan̄suhun̄ n̄amlic nom-n̄ga, magoc Anötö oc un̄ sa ti n̄amlic wakuc undambê-n̄ga. Yac tan̄yalê bu n̄amlic nom-n̄ga dec yêc, ma n̄amlic undambê-n̄ga yêc bocdinañ. ⁴⁵ Anötö kêmasañ n̄amalac si n̄amlic nom-n̄ga, t̄ôm yom nan̄ s̄êto yêc bocdec bu:

N̄gac n̄amata-n̄ga Adam in̄ ti ḡêñ tali.
[Gen 2:7]

Ma Adam n̄ambu-n̄ga, nan̄ Kilisi dau, nan̄ tisa ti n̄amlic undambê-n̄ga. Ma yac oc dambo tan̄li tu in̄-n̄ga, ma datap neñ n̄amlic wakuc undambê-n̄ga sa, t̄ôm in̄ ndê. ⁴⁶ Yac dakôc n̄amlic undambê-n̄ga muñ dom, magoc dakôc n̄amlic nom-n̄ga muñ, ma tin̄ambu oc datap n̄amlic undambê-n̄ga sa. ⁴⁷ N̄amalac n̄amata-n̄ga meñ akêñ nom. Magoc n̄amalac tilu-n̄ga meñ akêñ undambê. ⁴⁸⁻⁴⁹ Kwahic dec yac hon̄ dambo datôm n̄amalac nom-n̄ga n̄amata-n̄ga dinañ. Dinañi s̄êkôc yac bu dambo datôm n̄amalac nom-n̄ga dinañ. Magoc lau nan̄ s̄embo undambê, nan̄ s̄embo s̄êtôm n̄ amalac undambê-n̄ga, ma tin̄ambu yac oc datiwakuc, ma dambo datôm n̄amalac undambê-n̄ga.

⁵⁰ Bocdinañ aneñ asidôwai, aö wasôm t̄êñ mac bu yac datôm dom bu dasôc Anötö ndê gameñ undambê-n̄ga ti neñ n̄amlic t̄êm kwahic dec-n̄ga. Bu yac neñ dac ti n̄amsôm in̄ ḡêñ yêc n̄apan̄-n̄ga dom, ma t̄ôm dom bu wêkain̄ gameñ dandöc tan̄li n̄apan̄-n̄ga. ⁵¹ Aö bu wasôm yom n̄ahu atu dan̄ t̄êñ mac an̄gô. Yac hon̄ oc dambac ndu dom, magoc Anötö oc nem yac hon̄ kwi ma kêñ n̄amlic wakuc t̄êñ yac. ⁵² T̄êñ b̄êc n̄ambu-n̄ga dahuc oc

tan̄, ma sep tigen̄ lau batê oc s̄etisa ti n̄amlic wakuc s̄êndöc tali n̄apan̄-n̄ga. Ma Anötö oc nem yac lau nan̄ dambo tan̄li, nan̄ kwi dawhin̄, ma kêñ n̄amlic wakuc t̄êñ yac. ⁵³⁻⁵⁴ Bu n̄amlic nom-n̄ga oc t̄ôm dom bu yêc n̄apan̄, ma gic waê bu n̄inga. Bocdinañ t̄êñ b̄êc n̄ambu-n̄ga Anötö oc nem n̄amlic nom-n̄ga kwi ti ḡêñ yêc n̄apan̄-n̄ga, nan̄ t̄ôm dom bu n̄inga. Gauc nem yom nan̄ s̄êto yêc bocdec bu:

Anötö ku n̄aclai dambac ndu-n̄ga dulu su, ma pacndê sambuc. [Ais 25:8]

Yom dau oc n̄andô sa t̄êñ b̄êc n̄ambu-n̄ga.

⁵⁵ O n̄aclai dambac ndu-n̄ga, am oc ku yac dulu n̄alêñ bocke? Am nem n̄amalac ndic yac ndu-n̄ga yêc nde? [Hos 13:14]

⁵⁶ N̄amalac nan̄ wê yac dasa señ dambac ndu-n̄ga, nan̄ mêtê sac. Ma yomsu kêñ n̄aclai t̄êñ mêtê sac. ⁵⁷ Magoc danem dan̄ge Anötö nan̄ ku yac neñ n̄acyo dulu tu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi-n̄ga. ⁵⁸ Bocdinañ, aneñ asidôwai atac whin̄-n̄ga, alhac n̄an̄ga ma ayob daôm bu ḡêñ dan̄ ku mac dulu dom. Akêñ nem n̄alôm sambuc tu Pômdau ndê gwelen̄-n̄ga. Bu mac an̄yalê su bu ḡêñ bocke nan̄ mac akôm tu Pômdau-n̄ga, nan̄ ḡêñ n̄andô mbasi-n̄ga dom. Oc nem n̄andô!

16

Sêkêñ da bu s̄enem lau sêkêñ whin̄-n̄ga n̄atô sa

¹ Aö wasôm yom pi awa nan̄ mac bu andic sa bu anem Anötö ndê lau dabun̄ Jerusalem-n̄ga sa. Akôm t̄ôm yom nan̄ aö gasôm t̄êñ gôlôwac dabun̄ nan̄ s̄embo gameñ Galesia-n̄ga, nan̄ su. ² T̄ôm wake n̄abêc n̄amata-n̄ga sambob, mac tigen̄-tigen̄ andic nem awa da-n̄ga sa t̄ôm awa nan̄ mac tigen̄-tigen̄ atap sa yêc wake dinañ n̄alôm. Andic sa gwanan̄ ma akêñ ndöc. Ma t̄êñ ndoc aö wahôc asê mac yêc malac Korin, nan̄ oc wakêñ n̄awapac t̄êñ mac bu andic sa t̄êñ t̄êm dinañ-n̄ga dom. ³ An̄yalin̄ lau n̄atô sa nan̄ mac alic n̄ayham bu sêkôc mac nem da dau, ma

sêkêñ têtñ gôlôwac dabuñ Jerusalem-nga. Ma têtñ ndoc aö wahôc asê mac, nañ wato bapia puc ñac dôñ-nga ma wañkiñ ñac sêndi. ⁴ Ma aö bu walic tôm bu aö daun watêtñ Jerusalem wandi, goc yac añsêlêñ awhiñ daun.

Pol ti lau ñatô oc sêndic lau Korin kêsî

⁵ Aö gauc gêm bu wandic lau gameñ Masedonia-nga kêsî, ma tiñambu watêtñ mac waloc. ⁶ Aö bu wambo wawhiñ mac ñasawa baliñ, mboe aö oc wambo e ndoc uhô-nga pacndê. Ma bocdinañ oc tôm bu mac anem aö sa tu señ bocke nañ wasa tiñambu-nga. ⁷ Aö gakêñ batañ bu Pômdau oc kêtñ ñasawa baliñ têtñ aö tu wambo wawhiñ mac-nga. Magoc aö bu waloc ñagahô, d ec oc tôm dom bu wambo wawhiñ mac ñasawa baliñ. ⁸ Kwahic dec aö oc gacgeñ wambo malac Epesas e Om †Pentikos-nga pacndê. ⁹ Nahu bu Pômdau gêlêc gatam su bu wakôm gwelenñ atu danñ yêc dindêc e ñandô sa. Ma gêtñ danñ whiñ, nañ lau daêsam sêkêñ kisa aö yêc dec.

¹⁰ Timoti bu hóc asê mac, nañ goc akôc iñ sa ti yom malô, tu bu iñ mbo whiñ mac ti atac pa su eñ. Nahu bu iñ kôm Pômdau ndê gwelenñ tôm aö gakôm. ¹¹ Alic bu lau danñ sêtec iñ me sêpu iñ dom. Ma têtñ ndoc iñ bu mbu têtñ aö meñ, nañ añkiñ iñ lhô meñ ti yom malô. Aö gakêñ batañ bu ñasawa saunñ Timoti ma asidôwai ñatô oc sêmbu sêtêtñ aö sêmeñ.

¹² Yom pi yac neñ asidôwa Apolos wasôm bocdec bu. Aö gateñ iñ tidim daêsam bu êñsêlêñ whiñ asidôwai ñatô ma têtñ mac loc. Kwahic dec iñ sôm bu iñ oc loc dom, magoc têtñ ndoc iñ tap ñasawa ñayham danñ sa, nañ iñ oc loc.

Yom ñambu-nga

¹³ Anem ali, asap nem mêtê akêñ whiñ-nga dôñ ñapanñ, ma alhac ñanña ti nem ñalôm pêñ dôñ. ¹⁴ Ma akôm nem gêtñ hoñ ti mêtê atac whiñ-nga.

¹⁵ O asidôwai. Mac añyalê bu Stepanas ma lau hoñ nañ sêmbu iñ ndê andu, nañ sêti lau ñamata-nga tu sêkêñ whiñ Yisu-nga yêc mac nem

gameñ Akaya-nga. Ma ñac sêkêñ si ñalôm sambuc tu sênem akinñ Anötö ndê lau dabuñ-nga. Kwahic dec aö bu wandac mac bocdec bu. ¹⁶ Lau kainñ dinañ, ma lau asa nañ sêlhac sêwhiñ ñac ma sêkôm gwelenñ ñawaê ñayham-nga, nañ asôc ñac ñapu. ¹⁷ Têtñ ndoc Stepanas lu Fotunatas ma Akayakus sêmeñ akêñ Korin ma sêhóc asê aö, nañ sêkôm aö atac ñayham atu. Nahu bu ñac sêkôc mac hoñ añôm sêtêtñ aö sêmeñ. ¹⁸ Ñac sêkôm aö neñ ñalôm tighô, tôm sêkôm mac nem ñalôm tighô têtñ têm sêmbu sêwhiñ mac. Tu dinañ-nga dec wasôm têtñ mac bu atoc lau kainñ dinañ sa ñapep.

Pol ti lau ñatô sêkôm acsalô têtñ lau Korin-nga

¹⁹ Gôlôwac dabuñ titoñ-titoñ hoñ nañ sêmbu gameñ Esia-nga dindêc, nañ sêkêñ si acsalô ñayham têtñ mac hoñ. Ma Akwila lu Prisila ti gôlôwac dabuñ nañ sêkac sa yêc iñlu si andu, nañ sêkêñ acsalô ñayham ti atac whiñ têtñ mac tu Pômdau-nga. ²⁰ Ma asidôwai hoñ nañ sêmbu gameñ dindêc sêkêñ acsalô têtñ mac bocdinañ. Mac hoñ akam daôm, añkuc Anötö ndê lau dabuñ si lêtñ.

²¹ Aö Pol gato yom dindêc ña daun amanñ tu bu wakêñ aneñ acsalô têtñ mac-nga.

²² Ñamalac danñ bu atac tec Pômdau, nañ Anötö pucbo iñ. O Pômdau, mbu mweñ! ²³ Pômdau Yisu ndê mwasinñ têtñ mac. ²⁴ Aö bu wakêñ aneñ atac whiñ têtñ mac lau akêñ whiñ Yisu Kilisi-nga hoñ.

**Pol ndê bapia tilu-nga têtj
lau
Korin-nga
Yom whê bapia dindéc
sa-nga**

Pol to bapia dindéc têtj ndoc inj mbo gamej Masedonia-nga. Inj tap sa bu aposel tasanj natô sêkôm gwelenj sêmbo malac Korin, ma sêndôhông yom tasanj têtj lau sêkêj whinj-nga, ma sêpu Pol dau ma sêsôm bu inj aposel njandô dom. Bocdinaj Pol to bapia dindéc têtj njac bu whê dau sa bu inj aposel njandô, ma bu puc lau Korin-nga dônj tu bu sêsôc lau tasanj dinaj si yom njapu dom. Tinjambu inj kêkinj Taitus têtj njac gi bu lic njac sêmbo njalêj bocke, ma Taitus mbu mej ma sôm têtj Pol bu lau Korin-nga daêsam sêsôc inj ndê yom njapu, ma sem dau kwi.

Pol to bapia dindéc ma tôc asê bu inj tac njayham kêlêc tu ngô Taitus ndê njawaê pi lau Korin-nga. Ma inj whê inj ndê lêj tu ndic njac kêsi-nga sa. Inj sôm têtj njac bu sêmatôc aposel tasanj dinaj, ma sêmatôc njac dau si lau nanj sêkôm mêtê sac, nanj sêwhinj. Ma inj to yom pi njac si gwelenj sic awa sa-nga tu sênem lau Jerusalem-nga nanj sêpônda dau, nanj sa-nga.

Yom njamata-nga

¹ Aô Pol, nanj gati Yisu Kilisi ndê tãposel kêkuc Anötö ndê atac whinj, gambo gawhij yac nejj asidôwa Timoti, ma alu ato bapia dindéc têtj Anötö ndê gôlôwac dabuj yêc malac Korin, ma têtj Anötö ndê lau dabuj honj yêc gamej Akaya-nga. ² Mwasinj ti yom malô akêj Damanj Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi têtj mac.

Anötö gêm malô ndê lau

³⁻⁴ Tampiñ Anötö, yac nejj Pômdau Yisu Kilisi Damba. Inj Damanj nanj tawalô ti gêm malô yac yêc njawapac honj-nga. Ma tu dinaj-nga dec yac atôm bu anem malô lau nanj njawapac tidau-tidau tap njac sa, njalêj tigenj tôm

Anötö dau kôm têtj yac. ⁵ Nahu bu njawapac ti njandê tôm Kilisi hôc, nanj kêsalê yac ahuc tu yac am akij inj-nga. Magoc tu Kilisi-nga, dec Anötö ndê mwasinj nem malô yac-nga kêsalê yac ahuc bocdinaj. ⁶ Têtj ndoc bocke njawapac tap yac sa, nanj alic njayham bu ahôc tu bu anem malô mac-nga, ma tu mac atap Anötö ndê mwasinj nem mac si-nga sa. Ma têtj ndoc Anötö gêm malô yac, nanj mwasinj dau golom mac bocdinaj, ma gêm mac sa bu al-hac njanga ti nem atac pa su, ma ahôc njawapac kainj tigenj tôm yac ahôc. ⁷ Yac anyalê bu mac ahôc njawapac awhinj yac, ma Anötö oc nem malô mac ti puc mac dôj awhinj yac bocdinaj. Tu dinaj-nga dec yac atac lu-lu tu mac nem akêj whinj-nga dom.

Aposel sêhóc njawapac daêsam

⁸ O asidôwai. Anyalê pi njandô enj bu yac ahôc njawapac atu-tu daêsam yêc gamej Esia-nga. Gêj dinaj kêgwiniñ yac njandô ma hôc gêlêc yac mba licwalô su e yac gauc gêm bu oc senj yac su andinaj. ⁹ Yomandô! Yac gauc gêm bu yac mba têm ambo tanji-nga pacndê têtj ndoc dinaj. Magoc mba. Wapac dau tap yac sa bu êndôhông yac bu tanjkwê yac dauj mba licwalô dom, magoc tanjkwê Anötö nanj tôm bu unj lau batê sa, nanj ndê njac lai. ¹⁰ Yac gauc gêm bu njawapac dinaj oc ku yac dulu, magoc Anötö kêgaho yac su. Ma yac akêj whinj ti tanjkwê inj bu nem yac sa njalêj tigenj dinaj njapanj. ¹¹ Ma yac akêj whinj bu mbec nanj mac atenj, nanj oc nem yac sa bocdinaj. Têtj ndoc njawapac bu tap yac sa tiyham, nanj Anötö oc nem yac sa tu mac nem mbec-nga. Ma lau daêsam nanj sêlic gêj dau, nanj oc sênem danje Anötö tu inj ndê mwasinj nanj kêj têtj yac-nga.

Pol kêj ndê têm ndic lau Korin kêsi-nga pi ahic

¹² Anjô su nanj. Lêj ti sakinj nanj yac akôm ambo nom, nanj akôm anjkuc gauc nom-nga danj dom. Mba. Yêc yac mba njalôm yac akêj whinj bu yac asa mba lêj tôm Anötö atac whinj enj.

Yac akôm gwelen honj ti mba ñalôm ma gauc sambuc, ma asa lën ñawasi enj, tòm Anötö ndê mwasiñ puc yac dôñ. Ma tën ndoc yac ambo awhiñ mac, nañ yac añkuc lën tigen dinañ. Lën dau ti yac mba ñahu apo dauñ sa-nga. ¹³⁻¹⁴ Lau ñatô sêsôm bu yom honj nañ yac ato tën mac, nañ ñahu yêc awê dom, ma mac atôm dom bu asam ma anyalê. Magoc mba. Kwahic dec mac anyalê yac ti mba gwelen ñahu ñapep su dom. Magoc yac akên batan bu mac oc anyalê yac pi ñandô enj. Ma bocdinañ yac oc ati mac nem ñahu apo daôm sa-nga, ma mac oc ati yac mba ñahu apo dauñ sa-nga tën ndoc Pômdau Yisu mbu meñ.

¹⁵⁻¹⁶ Aneñ ñalôm pên dôñ pi mac, dec galic ñayham ma kamasan neñ lën bu wandic mac kêsidi tidim lu. Aö gauc gêm bu wandic mac kêsidi tën ndoc watên gameñ Masedonia-nga wandi. Ma tën ndoc wambu akên gameñ dinañ wameñ, nañ gauc gêm bu oc walic mac tiyham. Ñalên dinañ oc tòm bu wanem mac sa tidim lu, ma tiñambu dec oc tòm bu mac añkiñ aö watên gameñ Judia-nga wandi. ¹⁷ Magoc tu aö gac mac kêsidi dom tën ndoc gambu akên gameñ Masedonia-nga, dec mac gauc gêm bocke? Aö kamasan lën dinañ gitôm gên ñambwa-nga, a? Me aö gasôm “Aêc, aö waloc,” ma ñasawa sauñ gakac awhañ kwi, ma gasôm bu “Mba, aö oc waloc dom,” kakuc lau nom-nga si lën, a?

¹⁸ Anğô su nañ. Anötö inj Yom Nandô Nadau, ma bocdinañ yac lau nañ am akiñ inj, nañ atôm dom bu añsau mac atôm lau nañ sêsôm “Aêc,” ma ñasawa sauñ sêkac si ñalôm kwi tiyham, ma sêsôm “Mba.” ¹⁹ Bu ñawaê ñayham nañ alu Sailas ma Timoti ahoc asê tën mac pi Anötö ndê Atu Yisu Kilisi, nañ têt asê bu Anötö gôlôc tidôn bu kôc yac sa, ma sôm “Aêc” tën yac tu Kilisi-nga. Ma inj gitôm dom bu sôm “Aêc” tën mac, ma ñagahô kac ndê awaha kwi, ma sôm “Mba.” ²⁰ Bu gên honj nañ Anötö gic bata, nañ inj oc kôm ñandô sa ma sôm “Aêc” tën yac

tu Kilisi-nga. Ma tu Yisu Kilisi-nga dasôm “Yomandô” tu Anötö ndê yom-nga, ma datoc inj ndê waê sa. ²¹ Anötö dau puc mac ma yac dôñ, bu dasap neñ dakên whiñ Yisu Kilisi dôñ ñapañ. Inj kêyalin yac sa dati inj ndê. ²² Ma inj kên ndê Nalau Dabuñ sip yac neñ ñalôm tòm gên ñandô mbêc. Ma tu dinañ-nga yac tañyalê bu mwasiñ honj nañ inj gic bata bu kên tën yac, nañ inj oc kôm ñandô sa. Ma Nalau dau ti Anötö ndê ñadalô nañ têt asê bu inj ndê lau yac.

²³ Anğô su nañ. Aö gambu gatên malac Korin dom, ñahu bu mac asap nem lën giso ñatô dôñ ambo, ma aö gatec bu waloc ma wakôm mac nem ñalôm ñawapac andô tu wamatôc mac-nga. Anötö kêyalê aneñ ñalôm, ma aö wasôm yêc inj anğô-nga bu yom dau inj yom ñandô. ²⁴ Aö gasôm yom pi mac nem lën giso tu bu yac ati mac nem akên whiñ ñadaui lec dom. Mba. Mac tigen-tigen alhac Anötö anğô-nga tu daôm nem akên whiñ-nga. Ma yac akôm gwelen awhiñ mac tu bu mac asa nem lën ñapep e ambo ti atac ñayham enj.

2

¹ Tu dinañ-nga dec aö gauc gêm tidôn bu wambu watên mac waloc dom, ñahu bu aö gatec bu yac dambo ti ñalôm ñawapac tiyham tu wamatôc mac-nga. ² Ma aö bu wakôm mac ñalôm ñawapac, dec asa mbo bu kôm aö atac ñayham? Bu mac lau daôm dinañ ati aneñ atac ñayham ñahu. ³ Tu dinañ-nga dec aö gac mac kêsidi tòm aö gasôm su, nañ dom, magoc gato bapia danj tën mac. Ma aö gakên batan bu mac oc asôc aneñ yom dau ñapu. Ma bocdinañ tën ndoc aö bu watên mac waloc, nañ ñawapac danj oc yêc yac ñasawa dom, ma gên dau oc kôm aö atac ñayham. Ma aö gakên whiñ bu mac honj oc atac ñayham awhiñ aö. ⁴ Yom dau aö kayalê bu yom ñanğa, ma aö gato ti tañsulu enj, ma kasahê ñawapac ti ñandê atu yêc neñ ñalôm.

Aö gato tu bu wakêñ ñawapac têt mac-ña dom, magoc tu bu watôc asê bu aö atac whiñ mac ndu andô.

Pol sôm bu sêsuc ñac si ñamalac dan ndê sac kwi

⁵ Mac nem ñgac dan kôm aö ñayom, ma gêt dau kêt ñawapac têt aö tanwasêt dom. Aö gatec bu wasôm yom daêsam pi gêt dau, tigen aö wasôm têt mac bu in kêt wapac mac hoñ bocdinañ. ⁶ Magoc kwahic dec in pu dau, dec aö wasôm têt mac bu lêt bocke nañ gôlôwac dabuñ sêsôm tidôn tu sêmatôc in-ña, nañ gitôm. ⁷ Aö gatec bu in mbo ti ñalôm ñawapac atu ñapañ, ma bocdinañ asuc in ndê sac kwi, ma anem malô in ndê ñalôm. ⁸ Aö atac whiñ bu mac akôm bocdinañ, tu bu atôc asê têt in bu mac atac whiñ in. ⁹ Yom nañ aö gato pi ñgac dinañ, nañ gato tu bu wañsahê mac bu oc asôc aneñ yom hoñ ñapu, me mba. ¹⁰ Mac bu asuc ñamalac dinañ ndê giso kwi, dec aö wasuc in ndê sac kwi bocdinañ. Bu giso bocke nañ in kôm têt aö, nañ Kilisi kêtalê bu aö gasuc kwi, ma aö gakôm bocdinañ tu bu wanem mac sa tu lêt amatôc giso-ña ti apiñ daôm dôn-ña. ¹¹ Aö gatec bu mac akêt ñasawa têt Sadañ bu sen lêt dapiñ dauñ dôn-ña su. Bu yac tanjalê Sadañ ndê lêt hoñ su.

Pol tac whiñ bu lic Taitus

¹² Têt ndoc aö gatêt malac Troas ga, nañ galic bu Pômdau gêtêc gatam su têt aö bu wahoc Kilisi ndê ñawaê ñayham asê yêc gameñ dinañ. ¹³ Magoc aneñ ñalôm gi lu gi lu, ñahu bu aö gatap aneñ asidôwa Taitus sa yêc malac dinañ dom. Tu dinañ-ña aö gahu lau malac dinañ-ña siñ, ma gatêt gameñ Masedonia-ña ga.

Pol whê lau aposel si gwelen sa

¹⁴ Magoc aö bu wanem dange Anötö, ñahu bu in wê yac lau nañ dakêt whiñ Kilisi, gitôm ñgac siñsêlêc ti ndê lau siñ-ña nañ sêku si ñacyo hoñ dulu. Ma wanem dange in bu lau daêsam sêtap gauc sa pi Kilisi, tu gwelen nañ in kêt sip yac aman-ña.

Ma gauc pi Kilisi dau, in gitôm gêt malu ñayham nañ ñamalu pôm gameñ kwi. ¹⁵⁻¹⁶ Bu Anötö gêtêc yac atôm gêt malu ñayham, tu yac mba gwelen ahoc ñawaê ñayham asê pi Kilisi-ña. Lau nañ sêkôc ñawaê dau sa ma sêtap sen sêndôc tali-ña sa, nañ sêlic yac ti mba gwelen tôm sêtgu gêt ñamalu ñayham. Magoc lau nañ sêkôc sa dom dec sic waê bu sêña, nañ sêtec yac ti mba gwelen tôm sêtgu gêt mbôp ñasu. Gwelen ñawaê ñayham-ña dau in gwelen atu andô, ma yac neñ asa gitôm bu kôm? ¹⁷ Magoc tu Anötö puc yac dôn-ña, dec yac atôm bu akôm. Ma yac akôm tôm lau daêsam nañ sêkôm tu sêtap awa sa-ña lec dom. Mba. Yac anjalê tidôn bu Anötö kêtaliñ yac sa ma piñ yac dôn am damiñ Kilisi, dec akôm gwelen ñawaê ñayham-ña ti ñalôm ñawasi ambo in añgô-ña.

3

Lau Korin-ña si lêt whê Pol ndê gwelen sa

¹ Mac gauc gêt bu yac asôm yom dindec tu bu atoc dauñ sa-ña, a? Mba. Lau ñatô sêkôc bapia whê ñac sa tu sêkôm gwelen-ña. Magoc yac atôm lau dinañ dom. Yac ahêgo dauñ bu akôc bapia dan bu whê yac sa têt mac, me bu mac ato bapia whê yac sa têt lau ñatô-ña dom. Mba. ² Ñahu bu mac daôm atôm bapia whê yac sa-ña, nañ sêto yêc yac mba ñalôm. Ma têt ndoc lau sêlic mac nem lêt ti sakiñ, nañ tôm ñac sêsam bapia dau, ma sêtjalê bu yac aposel ñandô. ³ Kwahic dec mac ati Kilisi ndê lau tu yac mba gwelen-ña. Ma têt ndoc lau sêlic mac asa nem lêt tiwakuc, nañ tôm sêlic bapia whê yac sa têt ñac-ña. Ma mac atôm bapia nañ sêto ña kêtêpê me atôm Moses ndê yomsu nañ Anötö to pi hoc, nañ dom. Mba! Mac atôm bapia nañ Anötö Tali Ñadau ndê Ñalau to, ma in to sip ñamalac si ñalôm.

Pwac wakuc oc kêt yac dandôc tanli

⁴ Tu Kilisi-nga dec yac akêñ whiñ bu mac oc asap nem lêñ ti sakin ñayham dinañ dôñ ñapañ. Bocdinañ yac ambo ti atac pa su tu mac-nga yêc Anötö aᅅgô-nga. ⁵ Yac bu atoc dauñ sa ma asôm bu yac dauñ atôm bu akôm Anötö ndê gwelenñ lec dom. Mba. Tigeñ tu Anötö kêñ ñaᅅga têtñ yac-nga, dec yac atôm bu akôm. ⁶ Aêc! Tu ñaclai nañ Anötö dau kêñ têtñ yac-nga, dec yac atôm bu anem akiñ iñ, ma ati lau akiñ pwac wakuc-nga. Ma pwac wakuc dau, iñ gitôm pwac akwa yomsu-nga dom. Bu lau danñ sêtôm dom bu sêñkuc pwac yomsu-nga ñapep, ma bocdinañ pwac dau têt asê bu tac waê bu dambac ndu. Tigeñ pwac wakuc nañ hêganôñ Ñalau ndê gwelenñ, nañ oc nem yac sa bu dandöc tanli.

Pwac wakuc hôt gêlêc pwac akwa su

⁷ Aᅅgô su nañ. Pwac akwa nañ Anötö to pi hoc ma kêñ têtñ Moses, nañ meñ ti Anötö ndê ñawasi. Ñawasi dau gêm Moses ahuc dec lau Israel-nga danñ sêtôm dom bu sêlic iñ aᅅgô andô solop e ñawasi dau hê su. Pwac dau meñ ti ñawasi, magoc sakin pwac akwa-nga dau ña-ñandô, nañ dambac ndu.* ⁸ Tigeñ sakin pwac wakuc-nga, nañ Ñalau Dabuñ gêm gôliñ, nañ ndê ñawasi hôt gêlêc su. ⁹ Pwac yomsu-nga ña-ñandô nañ datap Anötö ndê matôt sa. Tigeñ pwac wakuc ña-ñandô nañ dati lau gitêtñ tu Ñalau Dabuñ ndê gwelenñ-nga. Bocdinañ pwac wakuc ndê ñawasi hôt gêlêc pwac akwa ndê su. ¹⁰ Pwac akwa meñ ti ñawasi, tigeñ yac bu danem dôhônñ pwac akwa dau whiñ pwac wakuc, oc dalic gitôm gêtñ ñawasi mba, bu pwac wakuc ndê ñawasi hôt gêlêc su. ¹¹ Ñawasi nañ gêm Moses ahuc têtñ ndoc iñ kôt pwac akwa, nañ yêc baliñ dom ma hê su, magoc pwac wakuc ndê ñawasi iñ atu andô, ma oc pacndê dom.

* **3:7:** Yom dau ñahu bocdec bu. Yac bu gauc nem bu danem akiñ Anötö tanñkuc lêtñ pwac yomsu-nga, dec oc têtñ dom bu dati lau gitêtñ ma datap señ dandöc tanli-nga sa. Bu ñamalac danñ oc têtñ dom bu êñkuc yomsu honñ ñapep, ma bocdinañ lêtñ yomsu-nga oc têtñ dom bu kêñ yac dandöc tanli. Alic yom ñatô yêc Rom 3:20; Gal 2:16; ma Jem 2:10.

¹² Bocdinañ yac akêñ batanñ pwac wakuc ña-ñandô, ma akôm mba gwelenñ ti atac pa su. ¹³ Ma yac akôm Anötö ndê ñawasi ahuc têtñ Moses kôm, nañ dom. Bu têtñ ndoc Anötö ndê ñawasi gêm Moses ahuc, nañ iñ kôm aᅅgô andô ahuc ña po, bu lau Israel-nga sêlic iñ aᅅgô andô dom e ñawasi dau hê su. ¹⁴⁻¹⁵ Magoc lau dau si gauc ti ñalôm ñadandi, ma ñac gauc gêm bu pwac yomsu-nga nañ Anötö kêñ sip Moses amba, nañ ti lêtñ Anötö nem ñac si-nga. Têtñ ndoc sêsam pwac yomsu-nga dinañ, nañ sêtñyalê ñahu andô dom, têtñ po danñ kôm ñac si ñalôm ahuc. Ma têtñ Moses ndê têtñ e meñ têtñ kwahic dec, po dau gacgeñ yêc. Ñalêtñ tigeñ yêc bu po dau ñiᅅga yêc ñac si ñalôm, nañ sêkêtñ whiñ Kilisi, dec iñ oc kac po dau su. ¹⁶ Yomandô. Asa nañ gêm ndê ñalôm kwi ma kêñ whiñ Pômdu, nañ Pômdu dau oc kac po dau su yêc iñ.

¹⁷ Pômdu iñ Ñalau, ma Pômdu ndê Ñalau bu mbo whiñ yac, dec iñ oc êᅅgapwêc yac su yêc gapocwalô yomsu-nga. ¹⁸ Kwahic dec po danñ kôm yac aᅅgônñ andô ahuc gitôm Moses dom, magoc yac lau dakêtñ whiñ-nga honñ datôt Pômdu ndê ñawasi asê tiawê gitôm busunôm. Ma ñawasi dau oc hê su dom, magoc oc tiatu-tiatu ndi. Ñahu bu Pômdu ndê Ñalau gêm gwelenñ yêc yac neñ ñalôm ñapañ, tu bu kôm yac datiwakuc.

4

Ñawaê ñayham gitôm ya ñawê

¹ Anötö tawalô yac ma kêñ sakin pwac wakuc-nga sip yac amanñ, ma tu iñ tawalô yac-nga dec yac atôm dom bu ahu gwelenñ dau siñ têtñ ndoc ñawapac tap yac sa. ² Mba. Mêtê mayan-nga nañ lau sêkôm sêsiniñ-sêsiniñ sêmbo, nañ yac ac ahê su. Yac aᅅgaluñ yom danñ whiñ Anötö ndê yom, me aᅅsau lau danñ bu sêkêtñ whiñ-nga lec

dom. Mba. Yac ahoc yomandô asê yêc awê. Ma ñalêñ dinan, lau oc sênyalê yêc ñac si ñalôm, bu yac akôm mba gwelen solop ambo Anötö anğô-nga. ³ Lau ñatô sêngô ñawaê ñayham nan yac ahoc asê, magoc sêkêñ whiñ dom, gitôm gêñ dan kôm ñac si gauc ti ñalôm ahuc, ma bocdinan ñac gacgen sêmbo señ sêninga-nga. ⁴ Anötö tasan têm dindec-nga, nan Sadañ dau, in kên ñasec atu póc lau nan sêkêñ whiñ dom, nan si gauc ahuc. Ma ñac gitôm dom bu sêkóc ñawaê ñayham sa. Bocdinan dec sênyalê Kilisi ndê ñawasi dom. Ma sênyalê Anötö ndê ñawasi dom bocdinan, bu Kilisi gêm Anötö dau anğô bu tóc Anötö asê têñ yac.

⁵ Anğô su nan. Yac am mêtê hêganônñ dauñ dom. Mba. Yac am mêtê pi Yisu Kilisi, ma akac lau bu sêkóc in sa ti ñac si Pômdau. Ma yac am akiñ mac atôm lau akiñ, tu bu apo Yisu ndê waê sa-nga. ⁶ Anötö in Ñawê Ñadau nan sôm, “Ñawê sa ma pô gameñ ñasec,” têñ ndoc in kên undambê ti nom. Ma in kên ndê ñawê pô yac neñ ñalôm tu bu tanjalê in ndê ñawasi atu-nga. Ma ñawasi atu dau, nan dalic yêc Kilisi, nan gêm Anötö anğô têñ yac.

Anötö kên ndê ñawaê ñayham têñ lau licwalô mba bu sêhoc asê

⁷ Yac dauñ mba licwalô gitôm dom bu akôm gwelen ñawaê ñayham-nga, tigen Anötö kên gwelen dau sip yac aman. In ndê lêñ dinan gitôm in kên gêñ ñaôli atu dan sip gêñ ñambwa-nga gitôm lôñ-si. In kôm bocdinan dec tóc asê bu ñaclai puc gwelen dau dôñ-nga, nan hóc gêlêc ñaclai hon su, nan meñ akêñ in ndê. ⁸ Ñawapac daêsam sêyêc, magoc kêgwinin yac dom. Yac anşalê lêñ bu anlêc ñawapac daêsam dinan ñapan, magoc kôm yac atac tec mba gwelen dom. ⁹ Daêsam sêkêñ kisa yac, magoc yac anşalê bu Anötö mbo whiñ yac ma tôm dom bu hu yac siñ. Sêpu ti sêkôm yac ñayom, magoc sêseñ yac su dom. ¹⁰⁻¹¹ Yac akôm gwelen tu Yisu-nga, ma tu dinan-nga dec lau sêkôm bu sêndic yac ndu, magoc mba, yac

ambo tanli. Yac ahóc ñandê ti ñawapac ñapan, nan tóc asê bu yac anşuc Yisu ndê lêñ mbac ndu-nga. Magoc gêñ dau ku yac dulu dom, tu bu tóc asê bu Yisu mbo tali tiyham ma kên ñaclai têñ yac bu akôm gwelen. ¹² Bocdinan, tu gwelen ñawaê ñayham-nga dec yac ahóc ñawapac atu ñapan, tôm bu ndic yac ndu, magoc mac atap Anötö ndê ñaclai kên mac andóc tamli-nga sa.

¹³ Sêto yom dan yêc bocdec bu:

Aö gakêñ whiñ Pômdau, dec gahoc in ndê waê asê. *[BW 116:10]*

Ma yac anşuc gauc tigen dinan. Yac akêñ whiñ Pômdau, dec ahoc in ndê waê asê. ¹⁴ Ma yac anşalê bu Anötö, nan uñ Pômdau Yisu Kilisi sa akêñ lau batê-nga, nan oc uñ yac sa awhiñ Yisu bocdinan, ma kên yac alhac in anğô-nga awhiñ mac. ¹⁵ Yac alic ñayham bu ahóc ñawapac tu bu anem mac sa-nga. Ma tu yac mba gwelen-nga, dec Anötö ndê mwasiñ oc êñsalê mac nem lau daêsam ahuc, ma mac oc anem dançe Anötö êñlêc e in ndê waê tiatu ma tiapa.

¹⁶ Tu dinan-nga yac atôm dom bu ahu gwelen dau siñ têñ ndoc ñawapac tap yac sa. Yomandô. Yêc awê-nga yac neñ ñamlic tiakwa ma tisac, magoc yêc ñalôm-nga Anötö kôm yac atiwakuc tôm bêc hon. ¹⁷ Bu ñawapac nan yac ahóc, nan yac alic gitôm gêñ ñambwa têm apê-nga. Ma tu yac ahóc ñawapac dinan-nga, dec oc atap Anötö ndê ñawasi atu sa. Ma ñawasi dau oc pacndê dom, magoc oc yêc titêm-titêm, ma in gêñ ñandô hóc gêlêc ñawapac hon dinan su. ¹⁸ Bocdinan yac tankwê gêñ nom-nga nan tanônñ alic su, nan dom, ñahu bu gêñ dau oc niñga. Magoc yac akêñ batan gêñ nan yac tanônñ alic su dom, bu gêñ dau oc yêc ñapan ma pacndê dom.

5

Yac neñ ñamlic nom-nga oc pô dau su tiwakuc

¹ Yac neñ ñamlic nom-nga gitôm bac batac, ma in bu tisac, dec yac tanjalê bu Anötö kêmasan yac neñ

namlic wakuc undambê-nga, nan gitôm andu nandô nan oc lhac napan. Andu nandô dau gitôm andu me bac tèm apê-nga nan namalac sêkwê, nan dom. ² Ma yac neñ namlic nom-nga gitôm yac neñ nakwê tèm dindec-nga. Magoc tu gêñ wapac nom dindec-nga, dec yac atac whiñ ndu andô bu dasôc neñ namlic wakuc undambê-nga ti nakwê, dec yac tam awhañ su bu datap gêñ dau sa. ³ Ma yac bu dasôc nakwê undambê-nga dau sa, dec oc ti yac neñ nakwê nandô, ma oc dambo namlic nambwa dom. ⁴ Têñ ndoc namlic nom-nga ti yac neñ bac, nan dahôc nawapac napan, ma bocdinañ tam awhañ su bu datap neñ namlic wakuc undambê-nga sa. Yac atac tec namlic dindec dom, magoc yac atac whiñ ndu andô bu namlic tèm dindec-nga nan gitôm dom bu yêc napan, nan pô dau su ti gêñ wakuc nan oc yêc napan. ⁵ Anötö kêmasañ yac tac waê gêñ dau solop. Ma in kên Nalau Dabuñ têt yac gitôm gêñ nandô mbêc, nan tôc asê bu gêñ nandô nan in gic bata bu kên têt yac tiñambu, nan oc nandô sa bocdinañ.

⁶ Tu dinañ-nga dec yac ambo ti atac pa su en. Yac anyalê bu tèm hoñ nan yac ambo nom ma namlic nom-nga ti yac mba nakwê, nan yac ambo awhiñ Pômdau yêc undambê dom. ⁷ Bu gêñ nan Anötö gic bata bu kên têt yac tiñambu, nan yac alic na-nandô su dom, magoc akên whiñ bu oc nandô sa. ⁸ Yac atac pa su ma alic nayham bu ambo ti namlic nom dindec-nga, tigen oc nayham hôc gêlêc bu ahu namlic dau siñ, ma andi ambo awhiñ Pômdau. ⁹ Bocdinañ yac bu ambo nom dindec me ahu siñ, nan yac tankwê nandô tigen, nan bu asa mba lêt ndic Pômdau tandô nayham en. ¹⁰ Nahu bu tiñambu yac hoñ oc dalhac Kilisi anğô-nga bu êmatôc yac. In oc kên nageyô têt yac ênkuc gêñ nayham me sac bocke nan dakôm têt ndoc dambo nom dindec.

Pol whê ndê gwelen nahu sa

¹¹ Yac anyalê gêñ dau su, dec atoc Pômdau sa ti asôc in napu, ma tu dinañ-nga dec yac am métê lau ma akac nac bu sênem dau kwi. Yac mba lêt ti sakiñ nahu yêc awê têt Anötö, ma aô gakên batan bu mac oc anyalê yac mba lêt ti sakiñ nahu bocdinañ. ¹² Yac ato yom dindec tiyham tu bu atoc dauñ sa têt mac-nga dom. Mba. Yac atac whiñ bu mac anyalê yac mba gauc ti nalôm tidôn, ma bocdinañ mac oc alic yac nayham. Ma oc tôm bu mac apo yac mba waên sa têt lau nan sêpu yac. Bu lau dau sêkôc gauc nom-nga nambwa ma sêtoc gêñ awê-nga sa hôc gêlêc gêñ nalôm-nga. ¹³ Magoc yac ahêgo dauñ tu lau nan sêsôm bu yac mba gauc kênsôn, nan dom. Bu gêñ nan yac akôm, nan akôm tu Anötö-nga. Ma yac akôm ti mba gauc nawa, tu bu anem mac sa-nga. ¹⁴ Kilisi ndê atac whiñ kêgilí yac bu ahoc nawaê nayham asê têt lau. Bu yac akên whiñ bu ngac tigen mbac ndu ô lau hoñ, dec gitôm lau hoñ sêmbac ndu. ¹⁵ Aêc! Kilisi mbac ndu tu lau hoñ-nga, tu bu lau nan sêmbo tali nan sênkuc dau si atac whiñ dom, magoc sênkuc in nan mbac ndu tu nac-nga ma tisa ma mbo tali tiyham, nan ndê atac whiñ.

Kilisi hê wamba yac têt Anötö

¹⁶ Muñ-nga yac alic Kilisi gitôm namalac nom-nga nambwa, magoc kwahic dec yac akôc gauc kain dinañ tiyham dom. Ma nalên tigen kwahic dec yac ahêgo dauñ pi gêñ awê-nga dom têt ndoc yac akôc gauc pi lau nom-nga. ¹⁷ Bu namalac bocke nan kên whiñ Kilisi, nan yac anyalê bu Anötö kôm in tiwakuc su. In hu lêt akwa siñ, ma sa ndê lêt tiwakuc. ¹⁸ Anötö dau kôm gêñ hoñ dinañ nandô sa. Yac neñ sac kac yac su yêc Anötö, magoc in kêkin Kilisi sip nom men ma mbac ndu tu yac neñ sac-nga, dec hê wamba yac têt Anötö, ma kêmasañ lêt bu datigasuc in tiyham. Ma in kên nawaê nayham pi in ndê lêt dinañ sip yac aman, bu ahoc asê têt lau. ¹⁹ Ma nawaê nayham dau bocdec. Anötö kêkin Kilisi sip nom men, ma tu

Kilisi-nga dec suc lau nom-nga si sac kwi, ma kêmasañ lêt bu sêmbu sêtêt in sêndi. Ma in kêt gwelen têt yac bu ahoc ñawaê dau asê têt lau nom-nga.

²⁰ Tu dinañ-nga dec yac akôm gwelen dau am Kilisi anğô, gitôm Anötö dau sôm ndê yom têt mac sa yac whañsun. Ma yac aten mac am Kilisi anğô, bu gauc nem yom pi gwelen atu nañ Kilisi kôm tu bu suc mac nem sac kwi ma hê wamba mac têt Anötö-nga, ma akôc yom dau sa.

²¹ Alic su nañ. Kilisi ndê sac mbasi, magoc Anötö kêt yac neñ sac ñagêyô hon pi in, tu bu nem yac sa-nga. Ma tu dinañ-nga asa nañ kêt whin Kilisi, nañ Anötö gêlic in bu ñamalac gitêt.

6

¹⁻² Anötö sôm yom bocdec bu:

Têm nañ aö galic ñayham bu wamwasin mac-nga, dec ganğô mac nem yom. Ma têt bêc nañ kamatin tidôt bu wanem mac si, nañ gam mac sa. *[Ais 49:8]*

Aö wasôm têt mac bu têm kwahic dec-nga in Anötö ndê têm êmwasin ti nem yac si-nga. Tu dinañ-nga yac lau nañ akôm gwelen awhin Anötö, nañ aten mac bu akôc Anötö ndê mwasin ñambwa dom.

Pol hôc ñawapac tu gwelen ñawaê ñayham-nga

³ Yac atec bu lau dañ sêpu yac mba gwelen ñawaê ñayham-nga e sêtec Anötö ndê yom. Tu dinañ-nga dec yac ayob mba lêt bu akôm giso dañ dom. ⁴ Gêt nañ yac akôm, nañ whê sa bu yac Anötö ndê lau akin. Yac ahôc ñawapac ti anşahê ñandê tidau-tidau kêtwinin yac, tigen ahu mba gwelen sin dom, akôm ti atac pa su en.

⁵ Lau sic yac, sêkêt yac andôc gapoc-walô, ma sêli dau sa tu yac-nga. Yac akôm gwelen atu, ma têm daêsam gêt yô yac, ma yac ayêc bêc tanôt dom.

⁶ Magoc gwelen atu nañ yac akôm, nañ akôm ti mba ñalôm ñawasi, ma ti gauc ñawa, akôc mba ñalôm dôt ma akôm mêtê ñayham têt lau hon. Ñalau

Dabun gêm gôlin yac, ma yac asap mêtê atac whin lau-nga dôt ñapañ.

⁷ Yac akôm gwelen dau ña Anötö ndê ñaclai, ma asôm yom ñandô en. Ma yac asap lêt gitêt dôt, gitôm yac akôc wapa sin-nga yêc aman dañ lu-lu bu andic sin. ⁸ Lau ñatô sênjalê bu yac aposel ñandô, ma sêmpin yac ma sem ñawaê sa pi gwelen nañ yac akôm. Ma ñatô sêpu ma sênğolin yom pi yac ti mba gwelen, ma sêsôm bu yac lau tasan. ⁹ Ñatô sênjalê yac, ma ñatô sem gauc yac. Yac ahôc ñawapac ñapañ tôm bu ambac ndu, magoc mba, yac ambo tanli. Lau sic yac, magoc sic yac ndu dom. ¹⁰ Gêt hon dinañ gitôm bu kôm yac ñalôm ñawapac, magoc ambo ti atac ñayham ñapañ. Yac atôm lau ñalôm sawa, tigen yac am lau daêsam sa sêti lau ti lêtôm tu sêtap Anötö ndê mwasin sa-nga. Yac awêkain gêt nom-nga dañ dom, magoc tu Kilisi-nga dec yac awêkain gêt hon tu puc yac gatun dôt-nga.

Pol ten lau Korin-nga bu sêtôc si atac whin asê

¹¹ Yac asôm mba yom hon tiawê têt mac lau Korin-nga, ma akêt mba ñalôm sambuc têt mac. ¹² Yac atôc têt mac bu yac atac whin mac, tigen mac atôc nem atac whin yac-nga asê su dom. ¹³ Aö galic mac atôm anen balêkoc, dec waten mac bu akêt nem ñalôm sambuc têt yac, tôm yac akôm têt mac.

Pol kêt puc lau Korin-nga pi lau nañ sêkêt whin dom

¹⁴ Anğô su nañ. Lau gitêt ti lau ñawê-nga oc sêwêkain gêt dañ sêwhin lau ñasec-nga ti lau sac-nga dom. Tu dinañ-nga yac lau nañ dakêt whin Yisu, nañ dayob bu dandic sôt dañ dawhin lau nañ sêkêt whin dom, nañ dom. ¹⁵ Yomandô! Kilisi lu Belial* oc tôm dom bu sêkêt si ñalôm pitigen tu gêt dañ-nga. Ma ñgac nañ kêt whin ma ñgac nañ kêt whin dom, inlu si gauc kain tigen dom. ¹⁶ Ma lau nañ sem akin Anötö bu sêndic sôt

* **6:15:** Belial - Sadan ndê ñaê dañ.

dau sêwhiŋ lau naŋ sem akiŋ anötöi gwam, naŋ iŋ gêŋ so sambuc. Bu yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga datôm Anötö Tali N̄adau ndê lôm dabuŋ. Anötö dau sôm yom pi ndê lau bocdec bu:

Aö oc waŋsêlêŋ ti wambo wawhiŋ ŋac. Aö wati ŋac si Anötö, ma ŋac oc sêti aneŋ lau. *[Lev 26:12]*

¹⁷ Tu dinaŋ-ŋga dec andic ahê lau naŋ sêsap mêtê sac dôŋ ŋapaŋ, tôm Pômdau ndê yom naŋ sêto yêc bocdec bu:

Ahu ŋac siŋ ma andic ahê ŋac. Amasec gêŋ ŋadômbwi daŋ dom, ma aö oc wakôc mac sa. *[Ais 52:11]*

¹⁸ Ma Pômdau, N̄aclai N̄adau kêmatiŋ yom tidôŋ bocdec bu:

Aö oc wati mac Damam, ma mac ati aneŋ balêkoc ŋac ti awhê. *[2 Sam 7:14]*

7

¹ O aneŋ lau atac whiŋ-ŋga. Anötö kêmatiŋ yom tidôŋ bu kôc yac sa ŋalêŋ dinaŋ, ma tu dinaŋ-ŋga dec danem dabuŋ daŋ, ma dandic ahê gêŋ hoŋ naŋ oc kôm yac neŋ ŋamlic ma gatun ŋadômbwi sa yêc iŋ aŋgô-ŋga. Yomandô! Yac bu datöc Anötö ti datoc iŋ sa ŋapep, dec dandic dabiŋ daŋ e dasa neŋ lêŋ dabuŋ eŋ.

Lau Korin-ŋga si ŋawaê kôm Pol tac ŋayham

² Yac atenŋ mac bu gauc nem yac yêc mac nem ŋalôm ti atac ŋayham eŋ. Aŋgô su naŋ. Yac akôm mêtê sac têtŋ lau dom, yac aŋsôŋ lau si gauc dom, ma yac ambac-ambac yom lau tu bu akôc ŋac si gêŋ-ŋga dom. Mba. ³ Gauc nem bu aö gato yom dinaŋ tu bu wamatôc mac-ŋga dom. Tôm aö gasôm têtŋ mac muŋ su, bu yac akêŋ mba ŋalôm ti atac whiŋ têtŋ mac. Yac atac whiŋ mac kêlêc, dec yac bu ambo taŋli me ambac ndu awhiŋ mac, oc ŋayham. ⁴ Aö gasôm aneŋ yom hoŋ haŋ têtŋ mac, ŋahu bu aö gakêŋ whiŋ bu mac oc akôc sa. Ma aö gatoc mac nem waêm sa yêc lau ŋatô aŋgô-ŋga. Mac nem ŋawaê kôm aö lic pi ma ŋalôm tigahô. N̄awapac daêsam kêsalê

yac ahuc, magoc yac gauc gêm mac, dec kôm yac atac ŋayham atu andô.

⁵ Têtŋ ndoc yac ahôc asê gameŋ Masedonia-ŋga, naŋ ŋawapac daêsam tap yac sa. Lau sêkêŋ kisa yac ŋandô, ma yêc yac mba ŋalôm atöc daŋ atu. Tu dinaŋ-ŋga dec ŋasawa mba bu yac aŋwhaŋ daŋ. ⁶ Magoc Anötö, naŋ gêm malô lau ti ŋalôm ŋawapac, naŋ kêkiŋ Taitus mbu têtŋ yac, dec kôm yac mba ŋalôm tigahô. ⁷ Ma Taitus gic miŋ pi mac, ma whê sa bu mac nem lêŋ gêm malô iŋ ndê ŋalôm. Iŋ sôm bu mac aŋyalê nem giso ma apu daôm, ma whê sa bu mac gauc gêm aö ŋapaŋ, ma tamkwê bu alic aö tiyham. Bocdinaŋ yac mba ŋalôm tigahô tu alic iŋ-ŋga, ma tu aŋgô iŋ ndê yom pi mac-ŋga. Yom hoŋ dinaŋ kôm aö atac ŋayham atu andô.

⁸⁻⁹ Têtŋ ndoc aö gaŋgô bu bapia naŋ gato têtŋ mac, naŋ kôm mac nem ŋalôm ŋawapac, dec kasahê yham dom tu gakêŋ bapia dau têtŋ mac-ŋga. Magoc aneŋ bapia kêŋ wapac mac ŋapaŋ dom, ma boc-dinaŋ kwahic dec aö atac ŋayham pi gêŋ dau. Aö atac ŋayham tu gakêŋ ŋawapac têtŋ mac-ŋga dom, magoc tu ŋawapac dau whê nem gauc sa pi nem giso e am daôm kwi. N̄alêŋ dinaŋ dec ŋawapac naŋ aö gakêŋ têtŋ mac, naŋ kêkuc Anötö ndê atac whiŋ. Ma yom naŋ yac ato têtŋ mac, naŋ kôm mac atisac dom, magoc gêm mac sa. ¹⁰ Têm ŋatô Anötö gêlic ŋayham bu yac dahôc ŋawapac tu bu yac taŋyalê yac neŋ sac ma danem daŋ kwi-ŋga. N̄awapac kaiŋ dinaŋ oc dalic sac dom, ŋahu bu iŋ gêm yac sa tu datap Anötö ndê mwasiŋ nem yac si-ŋga sa. Yac bu dahôc ŋawapac nom-ŋga ŋambwa ma danem daŋ kwi dom, dec yac oc gacgeŋ dambo lêŋ dandiŋaŋ-ŋga.

¹¹ Mac aŋyalê su bu ŋalôm ŋawapac naŋ mac aŋsahê, naŋ kêkuc Anötö ndê atac whiŋ, ma gêm ŋandô bocdec. Têtŋ ndoc aneŋ bapia whê mac nem gauc sa pi nem giso, dec kôm mac asô ma atöc daôm. Ma bocdinaŋ mac akôc gauc ŋaŋga pi lêŋ bu amatôc giso di-

nañ, ma amasanj tisolop. Mac akêñ daôm sambuc tu akôm bocdinañ, tu bu atôc asê bu mac atec lêñ sac. Gêñ hoñ nañ mac akôm tu amatôc gêñ dau-nga, nañ tôc asê bu giso dañ yêc mac-nga dom. ¹² Yêc aneñ bapia aö gato yom pi ñamalac nañ kôm giso, ma gato pi ñamalac nañ giso dau kên wapac in. Magoc bapia dau in ñahu andô dinañ dom. Aö gato tu bu watôc asê yêc awê, bu mac akêñ daôm sambuc tu asôc yac mba yom ñapu yêc Anötö anğô-nga.

¹³ Yac anğô ñawaê bu mac am daôm kwi ma akôm gêñ hoñ dinañ, dec kôm yac mba ñalôm tigahô. Ma gêñ dañ whiñ kôm yac atac ñayham, nañ Taitus gic miñ bu têtñ ndoc in hóc asê mac, nañ mac akôc in sa ti atac ñayham, dec kôm in ndê ñalôm timalô. ¹⁴ Muñ-nga aö gatoc mac nem waêm sa têtñ Taitus. Ma kwahic dec in kêyalê bu yom nañ aö gasôm pi mac in yomandô, dec kôm aö mayañ dauñ dom. Mac anyalê bu yom hoñ nañ yac asôm têtñ mac, in yomandô eñ, ma ñalêñ tigen yom nañ yac asôm tu ampiñ mac-nga, nañ Taitus tap sa bu yomandô bocdinañ. ¹⁵ Têtñ ndoc in hóc asê mac, nañ mac akôc in sa ñalêñ ñayham, ma in gêlic bu mac apu daôm ti atôc Anötö, dec asôc yac mba yom ñapu. Bocdinañ ndoc bocke in gauc gêm mac nem lêñ dinañ, dec kôm in atac whiñ mac kêlêc su. ¹⁶ Ma aö Pol ganğô su bu mac anğuc lêñ solop, dec gakêñ whiñ bu mac oc asap lêñ dinañ dôn ñapan. Ma tu dinañ-nga aö atac ñayham atu.

8

Lau Korin-nga sic awa sa tu sênem lau sêkêñ whiñ-nga ñatô sa

¹ O asidôwai. Yac bu awê mac nem gauc sa pi lêñ nañ Anötö ndê mwasiñ gêm ñandô yêc lau sêkêñ whiñ-nga nañ sêmbo gameñ Masedonia-nga. ² Ñac lau ñalôm sawa, ma ñawapac atu-tu daêsam kégwiniñ ñac, magoc sêmbo ti atac ñayham ma sic awa daêsam sa tu sênem lau sêkêñ whiñ-nga ñatô sa-nga. ³ Aö wasôm yomandô

têtñ mac, bu awa hoñ nañ sêtap sa, nañ sêkêñ. Magoc awa tigen dinañ dom. In nañ bu yob ñac-nga, nañ sêkêñ ñatô gi whiñ. Yac akac ñac bu sêkôm bocdinañ dom. Mba. ⁴ Ñac dau sêlic gwelen dinañ bu gêñ ñayham kêlêc, dec sêteñ yac ñapan bu sênem gwelen dau sêwhiñ gôlôwac dabuñ ñatô, tu bu sênem Anötö ndê lau dabuñ Jerusalem-nga nañ sêpônda dau, nañ sa. ⁵ Gêñ ñamata-nga ñac sêkêñ si ñalôm sambuc têtñ Pômdau, ma têtñ yac bocdinañ. Lêñ dau kêkuc Anötö ndê atac whiñ. Yac gauc gêm bu Anötö ndê mwasiñ oc nem ñandô yêc ñac, magoc tanğwê ñandô atu kain dinañ dom.

⁶ Têtñ têtñ Taitus mbo whiñ mac, nañ in gic hu gwelen dinañ ma mac ac awa ñatô sa su. Tu dinañ-nga yac akac in bu mbu têtñ mac loc, ma kôm gwelen dau whiñ mac e pacndê. ⁷ Yac anyalê su bu mac akôm nem gêñ hoñ ñalêñ ñayham. Mac akêñ whiñ ñanga, asôm yom ñayham, ma anyalê ñawaê ñayham ñapep. Mac akêñ daôm sambuc tu anem akiñ Anötö-nga, ma mac atac whiñ yac kêlêc. Bocdinañ akôm gwelen andic awa sa-nga dinañ anğuc nem lêñ ñayham dinañ. ⁸ Aö bu wakac mac bu akôm gêñ dinañ dom. Mba. Aö bu walic bu mac nem mêtê atac whiñ-nga in mêtê ñandô nañ tap lau sêkêñ whiñ-nga ñatô si sa, me mba.

⁹ Bu mac anyalê Pômdau Yisu Kilisi ndê lêñ êmwasiñ yac-nga. In gêñ hoñ ñadau, magoc in hu in ndê ñaclai ti ñawasi atu hoñ siñ, ma sip nom meñ gitôm ñamalac ñambwa. In kôm dau gitôm ñgac ñalôm sawa, tu bu mac atap Anötö ndê mwasiñ nem mac si-nga sa, dec ati lau ti lêlôm.

¹⁰ Têtñ yala akwa mac lau ñamata-nga bu atôc asê bu mac atac whiñ ndu andô bu anem lau Jerusalem-nga sa, ma mac ac awa ñatô sa. Kwahic dec aö bu watôc aneñ gauc têtñ mac pi lêñ ñayham bu andic bata gwelen dau-nga. ¹¹ Mac ac hu gwelen dau ti atac ñayham atu, ma bocdinañ kwahic dec andic bata gwelen dau ñalêñ tigen,

ma ti nem ñalôm sambuc eñ. Mac bu atôm bu akêñ awa atu, dec akêñ. Ma bu mba, nañ akêñ tôm Anötö kêmwasin mac. ¹² Bu lau ñalôm sawa oc tôm dom bu sêkêñ atu. Bocdinañ gêñ bocke nañ mac atôm bu akêñ, nañ akêñ ti atac whin ma ti nem ñalôm sambuc, dec Anötö oc lic ñayham.

¹³ Yac bu akac mac bu akêñ gêñ daêsam bu anem lau ñatô sa, e mac daôm ati lau ñalôm sawa lec dom. Mba. Yac atac whin bu Anötö ndê mwasiñ nem yac hoñ sa tôm ndi.

¹⁴ Kwahic dec mac atap gêñ daêsam sa, ma bocdinañ mac atôm bu anem lau nañ sêpônnda dau, nañ sa. Ma mboe tiñambu ñac oc sêtap daêsam sa, ma sênem mac sa têtñ ndoc mac apônnda daôm. Nalêñ dinañ dec Anötö ndê mwasiñ oc nem yac hoñ sa tôm ndi. ¹⁵ Gauc nem lau Israel-ña nañ sic †mana sa yêc gameñ sawa, tôm sêto yêc bocdec bu:

Lau nañ sic gêñ ñagec sa, nañ sêpônnda dau dom, ma lau nañ sic gêñ daêsam sa, nañ si gêñ hóc gêlêc dom. *[Eks 16:18]*

Taitus ti lau ñatô oc sêtêtñ malac Korin sêndi

¹⁶ Aö gam danje Anötö bu in kêtñ gauc sip Taitus ndê ñalôm bu nem mac sa, gitôm in kêtñ gauc kain tigen têtñ aö. ¹⁷ Bu yac andac Taitus bu mbu têtñ mac loc, ma in gêlic ñayham. Magoc in oc loc tu yac andac in-ña lec dom. In dau atac whin ñandô bu lic mac tiyham. ¹⁸ Ma yac neñ asidôwa dan, nañ lau sêkêñ whin-ña hoñ yêc gameñ dindec sêmpin in tu in ndê gwelen ñawaê ñayham-ña, nañ yac bu ankin in whin Taitus loc. ¹⁹ In ñgac dinañ, gôlôwac dabuñ sêñyalin in sa bu êñsêlêñ whin yac, ma yac akôc awa nañ lau sêkêñ whin-ña sic sa, ma akêñ têtñ lau Jerusalem-ña. Gwelen dau, yac akôm tu bu atoc Pômdau sa-ña, ma bu atôc asê bu yac atac whin bu anem lau ñalôm sawa sa. ²⁰ Magoc yac atec bu lau dan sêñgôlin yom pi yac tu awa dinañ-ña. ²¹ Bocdinañ dec yac ayob dauñ ñapep bu akôm giso

dan yêc Pômdau me yêc ñamalac anğô-ña dom. ²² Ma yac bu ankin yac neñ asidôwa dan tiyham têtñ mac loc, whin ñgac lu dinañ. Gêñ hoñ nañ yac akêñ sip in amba, nañ kôm ñapep eñ, dec têtñ asê bu in kêtñ ndê ñalôm sambuc tu nem akin Anötö-ña. In ngô ñawaê pi mac su, dec kôm in ndê atac pa su, ma in atac whin bu têtñ mac loc.

²³ Lau ñatô bu sêndac bata lau tö dinañ, dec awhê sa têtñ ñac bu Taitus kôm gwelen ñawaê ñayham-ña whin aö, dec galic ñayham bu wan kin in têtñ mac loc bu nem akin mac. Ma awhê sa bu asidôwai lu dinañ sem gôlôwac dabuñ hoñ anğô, ma sêkôm gwelen ñanğa bu sêkôm Kilisi ndê waê tiapa. ²⁴ Bocdinañ têtñ ndoc yac neñ asidôwai tö dinañ sêhóc asê mac, nañ akôc ñac sa ñapep, tu bu atôc nem mêtê atac whin-ña yêc awê têtñ ñac. Ma lau sêkêñ whin-ña hoñ oc sêñyalê bu yac apo mac waêm sa ñambwa dom.

9

Yom ñatô pi gwelen sêndic awa sa-ña

¹ Oc tôm dom bu wato yom daêsam pi mac nem gwelen andic awa sa tu anem Anötö ndê lau dabuñ sa-ña. ² Nahu bu aö kayalê su bu mac atac whin ndu andô bu akôm gêñ dau, ma tu dinañ-ña dec gapo mac nem waêm sa têtñ lau Masedonia-ña. Aö gasôm têtñ ñac bocdec bu, “Ñac lau gameñ Akaya-ña dinañ, ñac atac whin ñandô bu sênem yac neñ asidôwai sa, ma sic hu gwelen sêndic awa sa-ña têtñ yala akwa.” Lau Masedonia-ña sêngô mac nem ñawaê dec kêtñilí ñac si daêsam bu sêndic awa ñatô sa sêwhin. ³ Magoc aö bu wan kin yac neñ asidôwai tö dinañ sêtêtñ mac sêloc, bu sênem mac sa bu andic bata gwelen awa-ña dinañ gwanan. Nahu bu yac apo mac waêm sa ma asôm bu mac atac whin gwelen dau, ma mac bu akôm yac mba yom ñandô sa dom, dec oc yham dom. ⁴ Lau Masedonia-ña ñatô bu sêwhin aö sêloc, ma sêlic bu mac akôm gêñ dau ñandô sa dom,

dec oc kêñ maya mac. Ma oc kêñ maya aö bocdinañ, bu aö gakêñ whiñ bu mac oc akôm, magoc akôm dom. ⁵ Tu dinañ-nga aö galic ñayham bu wañkiñ asidôwai tö dinañ sêmuñ aö, bu sêndic bata gwelenñ dau sêwhiñ mac. Mac asôm tidôñ bu andic awa sa tu amwasinñ lau ñalôm sawa, bocdinañ akôm. Aö gatec bu wahôc asê ma wakac mac bu andic dabiñ gêñ dau. Bu bocdinañ, mac oc akêñ ti nem ñalôm sambuc dom. Andic sa gwanañ, ma ti nem ñalôm sambuc.

Dakêñ gêñ ti ñalôm sambuc eñ

⁶ Gauc nem yom bocdec bu. Asa nañ sô gêñ ñawhê daêsam, nañ oc tap ñandô daêsam sa. Ma asa nañ sô gêñ ñandôlu, nañ oc tap ñandô daêsam sa dom. Yom dau hêganôñ lêtñ dakêñ gêñ-nga. ⁷ Anötö tac whiñ lau nañ sêkêñ gêñ ti si ñalôm sambuc. Yac bu dakêñ ti atac lu-lu, me tu sêkac yac-nga, dec oc tap Anötö ndê atac whiñ sa dom. Bocdinañ inñ lêtñ solop bu yac tigen-tigen dakêñ gêñ tôm yac neñ ñalôm kac yac. ⁸ Ma Anötö dau gitôm bu êmwasiñ mac ña gêñ daêsam. Ma bocdinañ bêc hoñ mac oc apônda daôm tu gêñ dan-nga dom, ma oc atôm bu akôm gêñ daêsam tu anem lau ñatô sa-nga. ⁹ Gauc nem yom pi ñgac mwasiñ, nañ sêto yêc bocdec bu:

Inñ gic sam inñ ndê gêñ bu êmwasiñ lau ñalôm sawa. Ma inñ ndê lêtñ gitêñ ña-ñandô oc yêc ñapañ. [BW 112:9]

¹⁰ Gauc nem bu Anötö, nañ kêñ gêñ ñawhê têtñ lau sêsô gêñ-nga, ma kêñ gö têtñ lau tu sêneñ-nga, nañ gitôm bu kêñ gêñ daêsam têtñ mac tu amwasinñ lau ñalôm sawa-nga. Ma inñ oc kôm mac nem lêtñ gitêñ anem lau sa-nga nem ñandô daêsam. ¹¹ Anötö oc êmwasiñ mac ña gêñ daêsam, ma mac oc atôm bu anem lau sa êñlêc. Ma lau daêsam oc sênem danje Anötö tu awa nañ mac ac sa bu yac akêñ têtñ lau Jerusalem-nga nañ sêpônda dau.

¹² Yomandô. Awa nañ mac bu andic sa, nañ oc nem Anötö ndê lau dabuñ nañ sêpônda dau, nañ sa.

Ma gêñ atu danñ whiñ. Lau daêsam oc atac ñayham atu ma sênem danje Anötö êñlêc tu mac-nga. ¹³ Mac ahoc yom asê ma asôm bu mac akêñ whiñ ñawaê ñayham pi Kilisi, ma bu danam wambu inñ. Ma gêñ nañ mac akêñ bu anem lau Jerusalem-nga dinañ ma lau ñatô sa-nga, nañ têtñ asê bu mac nem yom inñ yomandô. Ma lau dau oc sêmpinñ Anötö tu mac nem lêtñ ti sakinñ dinañ-nga. ¹⁴ Ñac oc sêñyalê bu Anötö ndê mwasiñ kôm gwelenñ yêc mac nem ñalôm. Ma ñac oc atac whiñ mac ñandô ma gauc nem mac ñapañ yêc ñac si mbec ñalôm. ¹⁵ Oyaê. Mwasinñ nañ Anötö kêñ têtñ yac ñambwa inñ gêñ atu andô, hêc gêlêc gêñ hoñ su. Tu dinañ-nga danem danje inñ ñapañ.

10

Pol whê ndê lêtñ sa

¹ Lau ñatô sêsec aö ma sêsôm yom bocdec bu, “Pol, inñ ñgac kainñ danñ. Têtñ ndoc inñ mbo whiñ mac, nañ inñ têtñ dau bu sôm yom ti ñanga têtñ mac, magoc têtñ ndoc inñ hu mac siñ, nañ inñ ndê ñalôm pêñ dôñ ma to yom ñanga sip inñ ndê bapia têtñ mac.” Aö Pol bu wañkuc Kilisi ndê lêtñ malô kêgwiniñ dau-nga, ma wandac mac bu mac akôc gauc kainñ tigenñ pi aö, me mba? ² Aö watenñ mac bu akôc gauc pi yom dau, ma amasañ nem ñalôm tisolop muñ su nañ. Ma bocdinañ têtñ ndoc aö watêñ mac waloc, nañ gêñ danñ oc yêc bu wasôm yom ñanga pi-nga dom. Tigenñ aö bu waloc ma watap sa bu lau ñatô gauc gêm bu yac añkuc lau nom-nga si mêtê, dec aö oc wakêñ gêli ñac dom. ³ Yomandô yac ambo nom, magoc yac ac siñ tôm lau nom-nga sic dom. ⁴ Ma yac mba wapa siñ-nga inñ gitôm lau nom-nga si wapa sêndic siñ-nga dom. Mba. Yac akôc Anötö dau ndê ñaclai bu andic siñ, ma bu asenñ ñacyo si tunbôm ñanga hoñ su. ⁵ Gauc ti yom tasanñ hoñ, ma lau hoñ nañ sêtoc dau sa ma sêkêñ kisa Anötö, ma sêlhac lau ahuc tu bu sêñyalê Anötö ti ndê yom dom, nañ yac akôc Anötö

ndê ñaclai bu asen ñac su. Gauc sac-sac hon, nan yac akwê dôñ yêc-nga, tu bu akêñ gauc hon sôc Kilisi ñapu-nga. ⁶ Têñ ndoc yac aloc, nan yac oc akêñ ñagêyô têñ lau dangapêc-nga hon. Bocdinañ kwahic dec yac asôm têñ mac bu amasañ nem ñalôm, ma asôc Kilisi ndê yom ti yac mba yom hon ñapu.

⁷ Mac nem lau ñatô sêtoc dau sa, ma gauc gêm bu ñac tawasê sêti Kilisi ndê. Am bu ñamalac kain dinañ, dec wasôm têñ am bu kôc gauc ñapep pi gêñ nan yêc awê, ma am oc êmyalê bu yac ati Kilisi ndê, atôm am. ⁸ Ma mboe mac gauc gêm bu têm daêsam yac apo dauñ mba waêñ sa tu ñaclai nan Kilisi kên têñ yac, dec kêyalin yac sa ati aposel. Aô oc mayañ dauñ tu yom dinañ-nga dom. Nahu bu Kilisi kên ñaclai dau têñ yac tu bu angnwinin mac-nga dom, magoc tu bu apuc mac dôñ-nga. ⁹ Anen bapia ñatô, nan gato têñ mac mun su, nan nahu dau dinañ. Aô gato tu wakôm mac atôc daôm-nga dom. ¹⁰ Bu lau ñatô sêsôm yom pi aô bocdec bu, “Pol to yom ñanga daêsam sip in ndê bapia, tu kên wapac yac-nga. Tigen têñ têm in dau men kalhac yac anôñ-nga, nan dalic in gitôm ngac ti ñaclai atu dom, ma in sôm yom ñanga dom.” ¹¹ Mac lau nan asôm yom kain dinañ pi yac, nan ayob daôm. Bu têñ ndoc yac bu ahôc asê mac, nan mac oc alic bu gêñ nan yac oc akôm, nan oc êñkuc yom nan ato sip bapia.

Pol ndê nahu po dau waê sa-nga

¹² Yac atec bu atoc dauñ sa tôm aposel tasan sêkôm, me anem dôhôn mba lêñ ma ñac si lêñ. Bu aposel tasan dinañ sêtoc dau sa, ma gauc gêm bu lau dan si lêñ gi tap ñac si sa dom. Ma bocdinañ ñac sem dôhôn dau si lêñ whin ñac dau si lêñ. Nac si gauc dinañ solop dom. ¹³ Yac atôm dom bu apo dauñ mba waêñ sa tôm ñac lau dau sêkôm, magoc apo dauñ sa tu gwelen nan Anötö kên têñ yac-nga. Bu Anötö dau kêyalin gameñ sa bu yac akôm gwelen ñawaê ñayham-nga ambo, ma

yac akôm gwelen dau e akôm yêc mac nem gameñ whin. ¹⁴ Yomandô. Yac akôm gwelen ma ahoc ñawaê ñayham pi Kilisi asê e men têñ mac nem gameñ. Yac bu akôm bocdinañ dom, dec oc tôm dom bu yac apo dauñ sa tu mba gwelen-nga. ¹⁵ Ma yac atec bu apo dauñ sa tu gwelen nan lau ñatô sêkôm-nga. Yac akêñ batan bu mac nem akêñ whin oc êñsôwec tiatu, ma tu dinañ-nga gwelen nan yac akôm awhin mac, nan ña-ñandô oc êñsôwec tiatu bocdinañ. ¹⁶ Nalên dinañ yac oc atôm bu anem mêtê lau ñatô, nan si gameñ yêc mac nem ña-ñambu-nga. Yac bu anem mêtê lau wakuc, nahu bu yac atec bu apo dauñ sa pi lau ñatô si gwelen ña-ñandô.

¹⁷ Anen lêñ wapo dauñ sa-nga kêkuc Anötö ndê yom nan sêto yêc bocdec bu:

Asa nan bu po dau sa, nan po dau sa tu Pômdau-nga en. [*Jer 9:24*]

¹⁸ Bu ñamalac nan po dau sa tu dau ndê lêñ-nga, nan Anötö gêlic bu yham dom. Magoc ñamalac nan Pômdau po in sa, nan Anötö oc lic in ñayham.

11

Pol ndê puc pi aposel tasan

¹ Mboe lau ñatô sêlic anen yom gitôm yom gauc mbasi-nga. Magoc aô bu wasôm yom ñatô tiyham, ma gakêñ whin bu mac oc alic aô sac dom. ² Bu Anötö kac anen ñalôm bu wanem lêmun mac, ma wayob mac ati Kilisi ndê lau solop. Aô galic mac atôm aô atunwê ñayham dan, nan kamatin yom whin ngac dan bu nem. Tu dinañ-nga dec gakôc gauc ñanga pi in bu wayob in ñapep bu sa ndê lêñ ñawasi ma mbo whin ngac dan dom e nem ndê ngac solop. Ma ngac dau in Kilisi. ³ Kwahic dec mac asap Kilisi dôñ ti nem ñalôm ñawasi. Tigen aô gatôc dauñ bu mboe lau tasan ñatô oc sêmen ma sêtim yom mac bu ahu mac nem lêñ dinañ sin, tôm mboc tasan ñadau men ma tim yom Ewa. ⁴ Bocke? Lau ñatô bu sêhôt asê mac ma sênem mêtê pi Yisu, magoc ñac si yom pi

in so yom nandô nan yac ahoc asê pi in, dec mac oc akôm sake? Aö gatöc daun bu mboe mac oc gauc nem yom daêsam dom, oc akôc nac si yom sa nãgahô en. Mac akôc Nalau Dabuñ su, magoc lau natô bu sêmen ma sêkac mac bu akôc nalau dan dau-nga, me sêhoc nawae nayham asê nan so yac mba, dec aö gatöc daun bu mboe mac oc akôc sa en. ⁵ Mac alic lau tasan dinan bu aposel nandô, a? Nac si asa hóc gêlêc aö su? ⁶ Aö ngac nayham tu wasôm yom ti gauc atu-tu-nga dom, magoc aö kayalê Anötö ti ndê yom. Ma gên hon nan aö gakôm, nan tu bu wawhê Anötö ti ndê yom sa tiawê têt mac.

⁷ Têt ndoc aö gahoc Anötö ndê nawae nayham asê têt mac, nan aö tankwê mac dom, magoc kagwinin daun ma gakôm gwelen tu wakôm kwañ daun-nga. Aö kakuc lêt dau, tu bu watoc mac sa ma wanem mac sa-nga. Bocke? Anet lêt dinan in so, a? ⁸ Gôlôwac dabuñ gameñ natô-nga sêkên gên tu sêpuc aö dôn-nga. Nalêt dinan gitôm aö gam kan nac si gên tu wanem akiñ mac-nga. ⁹ Ma têt ndoc aö gambo gawhin mac ma gapônda gên dan, nan gateñ mac nem ñamalac dan bu nem aö sa dom. Magoc asidôwai nan sêmen akên Masedonia sem aö sa. Aö gayob neñ lêt hon tu bu wakên ñawapac têt mac dom, ma oc wan-kuc lêt tigen dinan. ¹⁰⁻¹¹ Mac gauc gêm bocke? Aö kakuc lêt dinan nahu bu aö tac whin mac dom, a? Mba! Anötö dau kéalê bu aö atac whin mac ndu andô. Aö gapo daun sa tu anet lêt gakôm gwelen ñaôli mbasi-nga, ma gwelen bocke nan aö bu wakôm wawhin mac lau gameñ Akaya-nga, nan wan-kuc lêt tigen dinan ñapan. Kilisi dau ndê yom nandô yêc anet ñalôm, dec gasôm yom dau.

¹² Aö tankwê mac bu anemlhi aö tu gwelen nawae nayham-nga dom, ma oc wakôm bocdinan ñapan. Aö gatec bu wakên ñasawa têt lau nan sêkôm gwelen tu sêkôc awa-nga, bu sêtoc dau sa ma sêsôm bu nac si lêt gwelen-nga gi tap yac mba sa. ¹³ Lau kain

dinan, nac aposel tasan. Nac si gwelen nandô bu sêtim yom lau. Bu nac sêsin si mêtê tasan kwi, ma sem Kilisi ndê aposel nandô an-gô. ¹⁴ Asö tu anet yom dinan-nga dom, bu Sadan dau muñ apu lêt tasan dinan ma gêm anela nawê-nga an-gô. ¹⁵ Bocdinan in ndê lau akiñ bu sênem lau gitêt nan sem akiñ Anötö, nan an-gô, dec oc kôm yac dasô dom. Magoc tinambu nac oc sêtap ñagêyô sa tu si lêt sac dinan-nga.

Pol hóc ñawapac daêsam

¹⁶ Aö waten mac tiyham bu alic aö tôm ngac gauc mba-nga dom. Magoc aö bu wapo daun sa pi ahic tiyham tôm nac lau tasan dinan sêkôm. Ma mac bu alic anet yom gitôm ngac gauc mba-nga ndê, nan akôc aö sa tôm mac akôc lau gauc mba dinan sa. ¹⁷ Aö kayalê bu yom nan aö bu wasôm tu wapo daun sa-nga, nan kêtuc Pômdau ndê lêt dom, magoc aö gasôm kakuc lau gauc mbasi si lêt. ¹⁸ Aêc. Lau tasan dinan sênkuc lêt nom-nga ma sêpo dau waê sa, dec aö bu wapo daun sa bocdinan. ¹⁹ Mac lau ti gauc atu, a? Bocke dec mac alic nayham bu akôc lau gauc mbasi-nga sa sêmbô sêwhin mac? ²⁰ Yomandô. Nac lau tasan dinan sên-gwinin mac e ati lau akiñ ñambwa, sêmbac yom mac bu sên-gaho mac nem gên su, sên-sôn mac nem gauc e asôc nac ñapu, sêtoc dau sa têt mac, ma sêhoc mac mayam su, tigen mac akôc nac sa. ²¹ Mac gauc gêm bocke? Yac mayan daun bu yac lau licwalô mba dec an-kuc lau dau si lêt dom, a? Lau gauc mbasi-nga dinan sêpo dau sa tu nac si lêt-nga ti atac pa su. Bocdinan kwahic dec aö bu wan-kuc nac si lêt dinan wawhin. ²² Nac sêpo dau sa bu nac lau †Hibru, a? Aö Hibru bocdinan. Nac lau Israel-nga, a? Aö bocdinan. Nac Abraham ndê wakuc nac? Aö bocdinan. ²³ Nac sêsôm bu nac sem akiñ Kilisi, a? Aö kayalê bu mac oc alic anet yom tôm ngac ñagulu kên-sôn dan ndê, magoc aö wasôm têt mac bu aö gam akiñ Kilisi ma gakôm gwelen nawae nayham-nga gahóc gêlêc nac su. Lau sêkên aö

gandöc gapocwalô, sic aö basô, ma tèm daêsam kêpiñ bu wambac ndu tu gam akin Kilisi-nga. Ma ñac lau dau? Mba. ²⁴ Lau bata Israel-nga sêmatôc aö tidim 5, ma tøm tøm matôc-nga 5 dinañ sêhi aö tidim 39* ña po nañ sem bochiñ. ²⁵ Ñac sic aö ña sò tidim tö. Sêtuc aö ña-hoc tidim tigen. Aö gapac wañ tidim tö, ma gapoc gwêc sawa tøm ôbwêc dañ ma acsalô dañ. ²⁶ Aö ga gameñ ga gameñ ñapañ ma gandöc sic teñ dom. Ma ñawapac ñatô nañ gahôc whiñ, nañ bocdec. Aö galom bu hêc ñasambac atu, ma gambo gwêc têt tøm sac. Lau kañ sêkôm aö ñayom, ma aö gatap kisa sa yêc aö dauñ neñ lau Israel-nga ma yêc †lau gameñ apa-nga, ma yêc lau malac atu-tu-nga ma lau malac saun-saun-nga, ma yêc asidôwai tasan bocdinañ. Gêñ hoñ dinañ gitôm bu señ aö su, magoc mba. ²⁷ Aö gakôm gwelen ti gahôc ñawapac atu ñapañ. Tøm daêsam aö gayêc bêc ñapep dom, gêñ yô a ö, bu yô aö, gambo ñamlic ñalhuc, ma gapônda ñakwê. ²⁸ Wapac hoñ dinañ kêsälê aö ahuc. Ma gêñ dañ tiyham kêñ wapac aö tøm bêc hoñ, nañ bocdec bu. Aö gitôm dom bu wañlhiñ lau sêkêñ whiñ Kilisi-nga dañ siñ, tigen gauc gêm ñac ñapañ. ²⁹ Ñamalac dañ bu ndê kêñ whiñ ña nga dom, dec oc wahêgo dauñ tu in-nga e aneñ licwalô pacndê. Ma gêñ lêtôm-nga bu kôm ñamalac dañ peñ sip sac ñalôm, dec aö oc atac ñandê pi gêñ dinañ.

³⁰ Aö gatec bu wapo dauñ sa, magoc aö bu wakôm, dec wasôm yom pi gêñ nañ tôc asê bu aö ñac licwalô mba-nga. ³¹ Anötö kêyalê bu aö kasau dom. In Pômdau Yisu Damba, ma yac tac waê bu tampiñ in tøm bêc hoñ.

³² Têt ndoc aö gambo malac Damaskas, nañ gôliñwaga nañ yob malac dau mbo Kiñ Aretus ñapu, nañ gic atu in ndê lau siñ-nga bu sêyob gatam malac-nga hoñ tu sêkôc aö dôñ-nga. ³³ Magoc mba. Asidôwai

sêkêñ aö gasip sambec sò dañ, ma sêñwhañ aö gasip yêc gatam atu dañ yêc malac dau ñatuñbôm ñadômbwê-nga ma galhö ga.

12

Pol gêlic undambê ñagatu

¹ Mêtê dapo dauñ waêñ sa-nga oc kêñ ñayham dañ têt yac dom. Magoc aneñ ñalôm kac aö, dec oc wapo dauñ sa ma wandic têt yom, ma wasôm yom pi gêñ ñagatu, ma pi gêñ ñatô nañ Pômdau hoc asê têt aö. ²⁻³ Aö kayalê ñac kêñ whiñ Kilisi-nga dañ. Yala 14 gi su, Anötö kôc in sa pi lôlôc solop têt in yêc undambê gi. Anötö kôc in ti ñamlic sambuc me kôc in gatu ñambwa, aö gam gauc. Anötö tawasê kêyalê. ⁴ Ma Anötö tôc gameñ †Paradais-nga têt in. In ñgô yom pi gêñ atu-tu ñatô nañ in gitôm dom bu w hê sa, ma Anötö gic yao in bu sôm asê dom. ⁵ Aö oc wapo ñamalac kaiñ dinañ waê sa, magoc aö bu wapo dauñ sa, dec wasôm yom pi gêñ tigen, nañ bu watôc asê bu aö ñac licwalô mba. ⁶ Gêñ ñatô yêc bu wapo dauñ sa pi-nga, ma aö bu wakôm, dec oc watôm ñac gauc mbasi-nga dom. Ñahu bu aneñ yom in yomandô. Magoc aö watoc dauñ sa pi gêñ dinañ dom. Lau bu sêmpin aö tu lêt nañ sêlic aö gasa-nga, ma tu yom ñandô nañ gahoc asê-nga, dec oc solop.

Anötö kêmwasiñ lau licwalô mba, bu tôc in ndê ñaclai asê

⁷ Yomandô Anötö tôc gêñ atu têt aö. Magoc in tec bu aö wapo dauñ sa pi gêñ dau. Tu dinañ-nga in kêñ ñasawa têt Sadañ bu êñkiñ in ndê añela dañ bu êñgwiniñ aö ña gêñ wapac ñamlic-nga dañ. Gêñ dau kêñ ñandê têt aö gitôm gêñ ñakwa kuñ aö. ⁸ Aö gateñ mbec ña nga têt Pômdau ma gandac in tidim tö bu kôc gêñ wapac dau su yêc aö. ⁹ Magoc in sôm têt aö bu, “Mba. Aneñ mwasiñ gitôm bu puc am dôñ ma hêc ñawapac dinañ. Bu aö oc

* **11:24:** Lau Israel-nga si yomsu dañ (Diut 25:3) sôm bu sêhi ñamalac giso ña-po sêhêc gêlêc tidim 40 dom. Bocdinañ lau bata Israel-nga bu sêmatôc ñamalac dañ, nañ sêhi in tidim 39 bu sêñgili yomsu dau ñadôhôn dom.

wamwasin la licwalô mba, bu watôc anen njaclai asê.” Tu dinan-nga aô Pol oc wapo daun sa tu nawapac bocke nan kégwini aô e kôm aô licwalô mba. Nalên dinan aô oc tankwê Kilisi bu kêñ in ndê njaclai tu nem aô sa-nga. ¹⁰ Tu dinan-nga aô bu wambo licwalô mba, me lau bu sêpu aô ma sêkên kisa aô, aô bu wapônda daun, me aô bu wahôc nawapac tidau-tidau tu Kilisi-nga, dec wahôc ti atac nayham. Bu têt ndoc aô kasahê licwalô tôm dom, nan tankwê Kilisi ndê njaclai bu puc aô dôn ma walhac nannga.

Pol tac whin lau Korin-nga

¹¹ Aô galic daun gitôm ngac nambwa-nga dan, magoc aposel tasan nan mac atoc nac sa, nan si asa hôc gêlêc aô su? Oc tôm bu mac apo aô waên sa, magoc mba. Mac akôm dom, ma tu dinan-nga dec aô kakuc lau gauc mbasi-nga si lêt ma gapo daun sa têt mac. ¹² Têt têt aô gambo gawhin mac, nan aô gakôm gêt nan aposel nandô sic waê bu sêkôm. Aô gakôm gêt dalô, gêt atu-tu ma gêt ti njaclai atu daêsam. ¹³ Bocdinan mac gauc gêm bu aô gakôm gêt sake têt gôlôwac dabun natô, nan gakôm têt mac dom? Mboe mac alic aô sac bu gandac mac bu akên gêt tu anem aô sa-nga dom, a? Bu bocdinan, dec waten mac bu asuc anen sac kwi.

¹⁴ Kwahic dec aô kamasan daun bu wandic mac kêsi tidim tö-nga. Magoc aô waloc tu bu wakôc mac nem gêt dan-nga dom. Bu gêt nan aô tac whin, nan mac nem wapa ti mone dom, magoc mac daôm. Y omandô. Aô bu wakên wapac mac dom, bu aô gatôm mac damam, ma solop dom bu balêkoc sêkên gêt tu sêlôm damba ti dindai-nga. Damba ti dindai bu sêkên gêt tu sêlôm si balêkoc-nga, dec oc solop. ¹⁵ Boc-dinan aô galic nayham bu wakên nen gêt hon tu wanem mac sa-nga, e wakên daun sambuc tu mac-nga whin. Nalên dinan aô bu watôc asê bu aô atac whin mac ndu andô, ma mac bu atac whin aô gwalec, oc nayham me mba? ¹⁶ Mac bu atac whin

aô me atac whin aô dom, magoc mac anyalê su bu aô gakên nawapac dan têt mac dom. Magoc mboe lau nan sêkên kisa aô, nan oc sêsôm bu aô kasalê lêt bu wansau mac ma malô wakôc mac nem gêt natô-nga. ¹⁷ Mac gauc gêm bu aô kakin anen lau natô sêtêt mac sêloc, bu sêngaho mac nem gêt natô su tu aô-nga, a? ¹⁸ Aô gandac Taitus bu têt mac loc, ma kakin yac nen asidôwa dan whin in. Ma Taitus kôc mac nem gêt bocke, a? Mba andô. Alu akôc gauc tigen ma asa lêt tigen, nan akôm gwelen njaôli mbasi-nga.

Pol gêm la lau Korin-nga

¹⁹ Mac gauc gêm bu yac asôm yom hon dinan tu bu alhac daun ahuc, a? Mba. Yac akên whin Kilisi, ma asôm mba yom hon yêc awê têt mac yêc Anötö angô-nga. Ma gêt hon nan yac akôm, nan akôm tu bu apuc yac mba lau atac whin-nga mac dôn alhac nannga-nga. ²⁰ Aô gatôc daun bu mboe aô waloc ma watap sa bu mac nem la u natô sêsap mêtê sac dôn sêmbo. Bocke? Mac nem lau natô sêsôm dau, me sem lêmun dau, a? Lau natô atac nandê têt dau, sêwhê dau kôc-kôc, sêpu si asidôwai ma sêsec gamen, sêtoc dau sa, me sêli dau sa, a? Aô bu waloc ma walic bu mac nem lau natô sênkuc lêt nan aô atac whin dom, dec aô oc wanuk lêt matôc-nga nan mac oc atac whin dom. ²¹ Mun-nga, mac nem lau daêsam sêkôm mêtê mockain-nga ti atac nagalac-nga tidau-tidau. Aô gasôm têt nac bu sênem dau kwi ma sêhu lêt sac dinan sin. Kwahic dec aô gatôc daun bu mboe aô wambu waloc, ma walic bu nac sêsap lêt dinan dôn napan sêmbo. Bu bocdinan, dec mêtê sac dau oc kêt wapac aô, ma anen Anötö oc kêt aô mayan daun atu tu mac-nga.

13

Pol oc kêt gêli lau nan sêkôm sac, nan dom

¹ Nasawa saun aô oc wandic mac kêsi tidim tö-nga. Ma aô bu wamatôc mac nem lau natô, dec aô oc wanuk

ngôlinj solop tamatôc lau giso-nga, nanj sêto yêc bocdec bu:

Namalac tigenj bu êngôlinj yom pi ngac danj, dec oc tôm dom bu dakôc inj ndê yom sa. Namalac lu me tō bu sêpuc yom dau dōnj, dec dalic bu yomandō. *[Diut 19:15]*

² Tênj ndoc aō gac mac kêsi tidim lu-nga, nanj gasôm tênj lau nanj sêkôm mêtê sac bu sêhu sinj. Ma aō gakênj puc mac bu tênj ndoc aō bu wambu waloc, ma watap sa bu lau dau sêsap si lênj dinanj dōnj njapanj sêmbo, dec oc wakênj matôc njanja tênj njac, ma tênj lau njatō nanj sêkôm sac, nanj bocdinañ. Kwahic dec aō gambo ahê, magoc ndoc kêpinj bu wambu waloc, dec wakênj puc mac pi gênj tigenj dinanj tiyham. ³ Mac nem lau njatō sêndac aō bu w atôc gênj danj tênj mac, nanj oc whê sa bu aō gasôm yom gam Kilisi angô. Bocdinañ ayob daôm njapep, bu aō oc wamatôc lau sêkôm mêtê sac-nga honj ti njanja. Kilisi dau bu mbo whinj mac, dec oc kênj gêli mac dom, inj oc kôm mêtê njanja kainj tigenj. ⁴ Yomandō. Lau sic Kilisi pi a gicso dau gitôm ngac licwalô mba. Magoc Anötö ndê njac lai unj inj sa ma kênj inj mbo tali njapanj. Ma yac lau nanj mba akênj whinj pinj yac dōnj am daminj Kilisi, nanj lau licwalô mbasi bocdinañ. Magoc Anötö ndê njac lai kênj yac ambo tanjli awhinj inj, tu bu anem akinj mac-nga.

Pol gêm la lau Korin-nga tiyham

⁵⁻⁶ Mac bu andac batam yac bu aposel njandô me mba, dec atôc gwaniñ daôm nem lênj. Mac anjalê su bu njamalac nanj kênj whinj dom, nanj Kilisi mbo inj ndê njalôm dom. Bocdinañ mac bu alic bu mac akênj whinj ambo, ma Yisu Kilisi mbo nem njalôm, dec anjalê bu yac mba gwelenj njandô dinanj, ma whê yac sa bu aposel njandô. ⁷ Yac atenj mbec tênj Anötö bu puc mac dōnj ma akôm sac danj dom. Yac atac whinj bu mac asa lênj gitênj, tu bu mac nem lênj tôc asê bu yac aposel njandô lec dom. Mba. Lau njatō bu gauc nem bu yac aposel tasanj, nanj inj gênj njambwa. Yac mba

mbec dinanj njandô, nanj yac atac whinj bu Anötö puc mac dōnj bu anjuc lênj gitênj enj. ⁸ Lau bu sêsap lênj yom njandô-nga dōnj, dec oc tôm dom bu yac akôm gênj ti njac lai tu amatôc njac-nga. Magoc lau nanj sênjuc lênj yom njandô-nga dom, nanj yac akôm gênj ti njac lai tu bu amatôc njac-nga e sêhu si giso sinj. ⁹ Bocdinañ mac bu alhac njanja ma asap yom njandô dōnj, dec oc tôm dom bu yac atôc mba njac lai tênj mac, magoc yac oc atac njayham atu tu mac nem lênj njayham-nga. Ma yac atenj mbec bu mac lau akênj whinj-nga asa nem lênj honj njapep enj.

¹⁰ Aō gato yom honj dinanj bu wakênj puc mac bu ahu nem mêtê s ac honj sinj munj, bu tênj ndoc aō bu wahôc asê, nanj gatec bu wamatôc mac njac njac lai nanj Pômdau kênj tênj aō. Bu inj kêyalinj aō sa ma kênj njac lai tênj aō bu wapuc mac dōnj, ma tu bu wanjwininj mac-nga dom.

Pol ndê yom njambu-nga

¹¹ O asidôwai, aō bu wandic bata bapia dindéc, dec bu wakôm neñ acsalô tênj mac honj. Anjahê njanja bu andic dabinj nem lênj akênj whinj-nga honj tisolop. Anenj yom honj dindéc puc mac dōnj. Akênj nem gauc ti njalôm pitigenj, ma ambo awhinj daôm ti yom malô. Akôm bocdinañ, ma Anötö, nanj Atac Whinj ti Yom Malô Njandau, nanj oc mbo whinj mac.

¹² Akam daôm anjuc gôlôwac dabunj si lênj. ¹³ Anötö ndê lau dabunj honj nanj sêmbo gamenj Masedonia-nga dindéc, nanj sêkôm si acsalô njayham tênj mac. ¹⁴ Pômdau Yisu Kilisi ndê mwasiñ ti Anötö ndê atac whinj puc mac dōnj, ma Njalau Dabunj pinj mac honj dōnj njapanj.

Pol ndê bapia têtj lau Galasia-nga Yom whê bapia dindéc sa-nga

Aposel Pol to bapia dindéc têtj lau sêkêj whinj-nga nanj sêmbo gamenj Galesia-nga. Munj-nga inj dau kêsêlêj tòm malac ma hoc njawaê njayham asê têtj lau Galesia-nga, dec lau sic hu sêkêj whinj Yisu (Apo 13:14–14:23).

Tinjambu lau Israel-nga njatô sêhóc asê gôlôwac dabuj Galesia-nga, ma sêjsônj lau sêkêj whinj Yisu-nga si gauc pi lêtj sêti lau gitêj yêc Anötö anjô-nga. Njác lau nanj sêsap lau Israel-nga si sakinj akwa dôj, ma sêkac lau Galesia-nga bu sêjkuc pwac sêsê laungac si njamlic njatô su-nga, ma sêsóc Moses ndê yomsu honj njapu. Njác sêsôm bu lau sêkêj whinj Yisu-nga nanj lau Israel dom, nanj bu sêkôm bocdinanj dom, dec oc tòm dom bu Anötö kôc njac sa me lic njac bu lau gitêj. Ma lau dau sêpu Pol ma sêsôm bu inj aposel njandô dom, njahu bu inj kac lau gamenj apa-nga bu sêjkuc Israel si sakinj akwa dom.

Tu dinanj-nga Pol to bapia dindéc tu bu whê dau sa bu inj aposel njandô, nanj Yisu Kilisi lu Anötö sênyalinj inj sa (1:1), ma gêm mêtê tòm Yisu dau hoc asê têtj inj (1:12). Ma inj bu puc lau sêkêj whinj-nga dôj bu sêsóc lau tasanj dinanj si yom njapu dom. Inj sôm bu njawaê njayham tigenj inj yom njandô, ma njawaê dau tóc asê tiawê bu lau sêti lau gitêj tu njac si sêkêj whinj-nga, ma tu sêjkuc yomsu-nga lec dom. Yêc lôcwha 5 - 6 inj to yom njatô tu bu puc lau dôj bu sêkêj whinj njanga, sêsap mêtê atac whinj-nga dôj, ma sêpinj dau dôj njapep. Lau nanj Njalau Dabuj gêm gôlinj njac, nanj oc sêhu mêtê sac sinj, ma sêkôm mêtê njayham enj (5:16-26).

Pol ndê yom njamata-nga

1-2 Aô Pol, ma asidôwai nanj sêmbo sêwhinj aô, ato bapia dindéc têtj Kilisi

ndê gôlôwac dabuj honj yêc gamenj Galesia-nga. Aô gati taposel magoc njamalac danj kêtjalinj aô sa, me lau tonj danj sêjkinj aô bu wati aposel dom. Mba. Yisu Kilisi lu inj Damba Anötö nanj unj inj sa akêj lau batê-nga, nanj dec sênyalinj aô sa ti sêjkinj aô. ³ Mwasiñ ti yom malô têtj mac akêj yac neñ Damanj Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi. ⁴ Yisu kêtj dau mbac ndu tu yac neñ sac-nga, bu êngaho yac su yêc mêtê sac nanj gêm nom dindéc ahuc. Lêtj dau Damanj Anötö gauc gêm tidônj ma tac whinj bu Yisu kôm njandô sa. ⁵ Bocdinanj datoc Anötö ndê waê sa tòm têm sambob dandic njawaê. Yomandô!

Pol kêtj puc lau bu sêjkuc njawaê njayham tigenj

⁶ Tu Kilisi-nga dec Anötö kêmwasinj mac, ma kêtgalêm mac sa ati inj ndê lau. Magoc njagahô enj, mac ahu inj ti njawaê njayham nanj aposel sem, nanj sinj, ma anjuc yom wakuc. Mac nem lêtj dinanj kôm aô gahêdaênj. ⁷ Yom nanj mac anjuc, nanj yom njandô dom. Mboe lau njatô sêjsônj mac nem gauc ma sêjsahê bu sêjsônj njawaê njayham pi Kilisi whinj. ⁸ Anjô su nanj! Yac dauñ me anjela undambê-nga danj, me asa bu têtj mac menj ma nem mêtê wakuc, nanj so mêtê nanj munj-nga yac ahoc asê têtj mac, nanj oc tap Anötö ndê atac njandê sa. ⁹ Aêc! Yac asôm su, ma aô wasôm tiyham. Asa nanj bu hoc mêtê asê têtj mac nanj so yac lau aposel mba mêtê nanj mac akôc sa su, nanj oc tap Anötö ndê atac njandê sa.

¹⁰ Mac gauc gêm sake? Aô gato yom dindéc tu bu lau sêlic aô njayham ma sêmpinj aô-nga, me tu bu Anötö lic aô njayham-nga? Anjô! Aô bu wakôm tu njamalac-nga, dec aô Kilisi ndê njac akinj dom.

Pol whê sa bu inj Anötö ndê aposel njandô

¹¹ O asidôwai, aô bu wawhê sa têtj mac bu mêtê nanj gahoc asê têtj mac, nanj njamalac si yom dom. ¹² Bu njamalac danj kêtj têtj aô me kêtjônj aô dom, magoc Yisu Kilisi hoc asê têtj aô.

13-14 Mac anğô aö ñawaê su, dec anyalê bu mun-nga lê aö gam akiñ Anötö kakuc lau Israel-nga si sakiñ akwa. Aö gasa ñac si lêñ dau gahôc gêlêc ñac si daêsam nan si yala gitôm aö neñ. Ma gayêm daun su tu wan̄kuc abañ Israel-nga si ñagôliñ. Ma mac anğô bu aö gakêñ kisa ñan̄ga têtñ Anötö ndê gôlôwac dabun̄ nan sêkêñ whiñ Yisu, ma gakôm bu wasen̄ ñac su. 15 Magoc Anötö kêyalin̄ aö sa gwanan̄ su, têtñ têtñ aö gambo dinan̄ atac ñalôm en̄, ma tu in̄ ndê lêñ êmwasiñ lau-nga dec kêgalêm aö sa bu wanem akiñ in̄. Ma tiñambu in̄ gêlic ñayham 16 bu hoc in̄ ndê Atu Yisu asê têtñ aö, tu bu wasôm in̄ ndê ñawaê ñayham asê têtñ lau nan̄ lau Israel dom. Têtñ dinan̄ aö gasôm yom gawhin̄ lau ñatô dom. 17 Ma aö gapi Jerusalem bu walic lau nan̄ sêti aposel sêmun̄ aö, nan̄ dom. Mba. Aö gatêñ gameñ Arabia-nga ga, ma tiñambu gambu gatêñ malac Damaskas. 18 Aö gambo malac dinan̄ yala tö su, goc gapi Jerusalem ga bu walic Pita, ma gambo gawhin̄ in̄ tôm bêc 15. 19 Aö galic Pômdau asi Jems, magoc galic aposel ñatô dom. 20 Aö wasôm yêc Anötö anğô-nga bu yom nan̄ kwahic dec gato, nan̄ yom tasan̄ dom. 21 Tiñambu aö gatêñ gameñ Siria ma Silisia-nga ga. 22 Gôlôwac dabun̄ gameñ Judia-nga nan̄ sêkêñ whiñ Kilisi, nan̄ sêlic aö an̄ôñ andô dom. 23 Magoc sênğô ñawaê pi aö bocdec bu, “Ñgac nan̄ mun-nga kêñ kisa têtñ yac, kwahic dec kôm gwelen̄ ma gêm mêtê pi lêñ dakêñ whiñ-nga nan̄ mun-nga in̄ kôm bu sen̄ su.” 24 Bocdinan̄ sêmpin̄ Anötö tu in̄ gêm aö kwi-nga.

2

Lau aposel Jerusalem-nga sêkôc Pol sa

1 Yala 14 gin̄ga su goc gapi Jerusalem ga tiyham, ma gakôc Banabas lu Taitus sêwhiñ aö. 2 Anötö dau hoc yom dan̄ asê têtñ aö ma kac aö, dec gapi Jerusalem ga têtñ ndoc dinan̄. Ma ñawaê ñayham nan̄ gahoc asê têtñ flau gameñ apa-nga, nan̄ aö

gawhê sa yêc Jerusalem. Aö gawhê sa têtñ lau hon̄ dom, magoc gawhê sa têtñ lau sêkêñ whiñ-nga si lau bata. Aö gatec bu lau sêpu gwelen̄ nan̄ gakôm, me sêsôm bu aö gakôm ñambwa, ma tu dinan̄-nga dec gawhê daun̄ sa têtñ ñac lau dau. 3 Ñac sên̄yalê bu Taitus nan̄ whiñ aö têtñ têtñ dinan̄, in̄ ñgac Grik-nga. Magoc sêkac yac bu asê in̄ ndê ñamlic ñatô êñkuc lau Israel-nga si pwac nan̄ dom.

4 Yom hon̄ dinan̄ hóc asê, ñahu bu lau ñatô sên̄sau bu sêti yac mba asidôwai ma sêmen̄ sêmbu sêwhiñ yac bu sêtip lêñ ti sakiñ nan̄ yac andôhôn̄ têtñ lau gameñ apa-nga. Yisu Kilisi kêgapwêc yac su yêc sakiñ yomsu-nga, magoc ñac lau tasan̄ dinan̄ sêkôm bu sêkac yac kwi ma an̄kuc lêñ yomsu-nga tiyham atôm lau akiñ ñambwa. 5 Tigen̄ yac alhac ñan̄ga ma asôc ñac ñapu dan̄ dom, ñahu bu yac atac whiñ bu mac lau Galesia-nga anyalê yom ñandô pi ñawaê ñayham, ma asap dôñ ñapan̄.

6 Aö kayalê bu Anötö toc ñamalac dan̄ sa hóc gêlêc dan̄ su dom. Tu dinan̄-nga dec gahêgo daun̄ dom têtñ ndoc nan̄ gawhê daun̄ sa têtñ lau nan̄ gôlôwac dabun̄ Jerusalem-nga sêtoc sa sêti ñac si lau bata. Ma ñac sêsôm yom dan̄ bu sêmatôc ñawaê ñayham nan̄ gam yêc lau apa si gameñ, nan̄ dom. 7 Mba! Ñac sêlic bu Anötö kêñ ñawaê ñayham sip aö aman̄ bu wahoc asê têtñ lau nan̄ lau Israel dom, tôm in̄ kêñ sip Pita amba bu hoc asê têtñ lau Israel-nga. 8 Bu Anötö kêñ ñaclai têtñ Pita ma kêyalin̄ in̄ sa ti lau Israel-nga si aposel, ma kêñ ñaclai têtñ aö bocdinan̄, ma kêyalin̄ aö sa gati lau gameñ apa-nga si aposel. 9 Lau sêkêñ whiñ-nga yêc Jerusalem sêtoc Jems, Pita ma Jon sa sêti ñac si ñagôlôn̄. Ma têtñ ndoc lau tö dinan̄ sêlic bu aö gatap Anötö ndê mwasiñ sa su, dec sêkam alu Banabas tu bu sêtoc asê bu ñac sêkôc alu ti alu mba yom sa. Ma ñac si ñalôm pitigen̄ bu yac akôm gwelen̄ ñawaê ñayham-nga awhiñ lau gameñ apa-nga, ma ñac sêkôm sêwhiñ lau Israel-nga. 10 Ñac sêndac gên̄ tigen̄, nan̄ bu yac gauc nem

ḡac si lau naḡ sêpōnda dau. Ma gēḡ dau aō gauc gēm tidōḡ su bu wakōm.

Pol sōm Pita yêc malac Antiok

¹¹ Tiḡambu aō gambo malac Antiok, ma Pita meḡ mbo malac dau whiḡ. Magoc malō aō galic yêc awê bu iḡ kōm gēḡ daḡ, naḡ so yom ḡandō ḡawaê ḡayham-ḡga. Ma tu dinaḡ-ḡga dec aō gasōm yom sêmbalaḡ-ḡga solop tēḡ iḡ. ¹² Bu tēḡ ndoc iḡ hōc asê Antiok ti-wakuc, naḡ iḡ kōm mêtê solop. Iḡ ndōc ti gēḡ gēḡ whiḡ lau sêkêḡ whiḡ-ḡga naḡ lau Israel dom, dec tōc asê bu iḡ hêgo dau tu Moses ndê yomsu-ḡga dom. Magoc tiḡambu lau Israel-ḡga ḡatō naḡ sem gwelenḡ sêwhiḡ Jems, naḡ sêhōc asê malac Antiok. Pita kêyalê bu ḡac sêsap Moses ndê yomsu dōḡ ma ḡac bu sêkac lau gameḡ apa-ḡga bu sêḡkuc lau Israel-ḡga si ḡpwac sêsé laungac ḡamlic ḡatō su-ḡga. Tu dinaḡ-ḡga dec iḡ tōc dau ma kêdahiḡ dau su yêc lau naḡ lau Israel dom. Iḡ ndê lēḡ dau iḡ lēḡ giso. ¹³ Ma lau sêkêḡ whiḡ-ḡga Israel-ḡga ḡatō naḡ sêmbo malac Antiok, naḡ sêḡkuc iḡ ma sêsa lēḡ tasanḡ dinaḡ sêwhiḡ, e lēḡ dau hê Banabas kwi whiḡ. ¹⁴ Tēḡ ndoc aō galic bu ḡac si mêtê dau so yom ḡandō ḡawaê ḡayham-ḡga, dec gasōm yom tēḡ Pita yêc ḡac hoḡ aḡgō-ḡga bocdec bu, “Am ḡac Israel-ḡga, magoc tēḡ ndoc am mwenḡ hōc asê malac Antiok, naḡ am mbo whiḡ lau naḡ lau Israel dom, ma hêgo daōm tu Israel-ḡga si yomsu-ḡga dom. Magoc malō am kac nem ḡalōm kwi ma kōm gitōm am gêlic Moses ndê yomsu gitōm gēḡ atu, ma hu lau dau siḡ ma mbo ahê ḡac. Bocke? Kwahic dec am bu kac lau gameḡ apa-ḡga bu sêsoḡc lau Israel-ḡga si ḡagōliḡ ḡapu, a?”

Lēḡ tigeḡ yêc bu dati lau gitêḡ, naḡ dakêḡ whiḡ

¹⁵ Ma aō gasōm tēḡ Pita, “Yac lau Israel-ḡga êlêmê dasam lau gameḡ apa-ḡga bu lau sac, bu ḡac sêḡkuc Moses ndê yomsu dom. Magoc hêclu neḡ ḡahu yêc lau gameḡ apa-ḡga dom. Mba. Dinaḡi sêkōc hêclu dambo lau Israel-ḡga naḡ dakōc Moses ndê

yomsu, naḡ ḡalōm. ¹⁶ Magoc yac taḡyalê su bu ḡamalac daḡ oc ti ḡamalac gitêḡ yêc Anōtō aḡgō-ḡga tu iḡ kêkuc lēḡ yomsu-ḡga dom. Mba, oc tōm dom. Magoc tu ḡamalac daḡ kēḡ whiḡ Yisu Kilisi-ḡga, dec Anōtō gêlic iḡ bu ḡamalac gitêḡ. Seḡ tigeḡ dinaḡ gic lau hoḡ ḡawaê, yac lau Israel-ḡga, ma lau gameḡ apa-ḡga boc-dinaḡ. Taḡkuc lēḡ dakêḡ whiḡ Yisu Kilisi-ḡga tu bu dati lau gitêḡ tu lēḡ dinaḡ-ḡga, ma tu taḡkuc lēḡ yomsu-ḡga lec dom.”

¹⁷ Kwahic dec yac taḡkuc lēḡ dakêḡ whiḡ Kilisi-ḡga tu bu dati lau gitêḡ-ḡga. Mboe lau ḡatō oc sêsam yac bu lau sac tu yac taḡkuc lēḡ yomsu-ḡga tiyham dom. Magoc yac oc dasōm sake? Lēḡ dakêḡ whiḡ Kilisi-ḡga kēḡ ḡasawa tēḡ yac tu dakōm sac-ḡga, a? Aō wasōm, mba andō! ¹⁸ Muḡ-ḡga aō kasahê bu wati ḡac gitêḡ tu kakuc yomsu-ḡga, magoc kwahic dec gahu lēḡ dau siḡ su. Aō bu wambu wandi wasōc yomsu ḡapu tiyham, dec oc tōc gēḡ tigeḡ asê tēḡ aō, naḡ bu aō ḡac kagili yomsu-ḡga. ¹⁹ Bu sakiḡ yomsu-ḡga tōc asê tēḡ aō bu gawêkaiḡ seḡ wambac ndu-ḡga, ma bocdinaḡ dec aō taḡkwê lēḡ yomsu-ḡga bu nem aō sa tiyham lec dom. Yomandō. Aō gahu lēḡ yomsu-ḡga siḡ, tu bu wanem akiḡ Anōtō tōm aneḡ bêc hoḡ wambo taḡli-ḡga. Anōtō dau piḡ aō dōḡ gam damiḡ Kilisi gitōm gambac ndu pi a gicso dau gawhiḡ iḡ. ²⁰ Ma kwahic dec aneḡ ḡahu gambo taḡli-ḡga sip aō dauḡ dom, magoc gambo taḡli tu Kilisi naḡ tisa mbo tali tiyham ma mbo aneḡ ḡalōm naḡ-ḡga. Ma tōm bêc hoḡ naḡ wambo taḡli wambo nom lec, naḡ wasa lēḡ tigeḡ bocdec bu, wakêḡ whiḡ Anōtō Atu naḡ tac whiḡ aō ma kēḡ dau tu aō-ḡga. ²¹ Aō galic Anōtō ndê mwasiḡ gitōm gēḡ ḡambwa dom. Mba. ḡahu bu ḡamalac daḡ gitōm dom bu ti ḡamalac gitêḡ tu iḡ kêkuc yomsu-ḡga. Bu bocdinaḡ, dec Kilisi ndê mbac ndu naḡ oc ḡahu mbasi.

Lêñ yomsu-nga ma lêñ dakêñ whiñ-nga

¹ O mac lau Galesia-nga, mac lau gauc mba. Yac awê yom hon pi Yisu Kilisi sa yêc awê têñ mac, e tòm mac daôm tanôm alic in mbac ndu pi a gicso dau. Magoc asa dec meñ ma kêñsôn mac nem gauc? ² Aô bu wakêñ gêndac têñ mac pi yom tigen bocdec bu, mac añkuc yomsu dec Anötö kêñ Nalau Dabuñ têñ mac, me mac akêñ whiñ ñawaê ñayham pi Kilisi, nañ mac aňgô su, dec in kêñ Nalau têñ mac? ³⁻⁴ Bocke ma kwahic dec mac nem gauc tisac? Têñ ndoc mac akêñ whiñ tiwakuc, nañ mac asa nem lêñ ti Nalau Dabuñ ndê ñaclai, ma ahu lêñ yomsu-nga siñ. Tu dinañ-nga lau nañ sêsap yomsu dôñ, nañ sêkêñ kisa mac. Tu sake-nga kwahic dec mac bu ambu asôc yomsu ñapu tiyham, ma gauc gêm bu Anötö oc kôc mac sa tu gêñ nañ mac daôm akôm tu añkuc yomsu-nga. Mac bu akôm bocdinañ, dec kisa atu nañ mac ahôc têñ ñamata-nga, nañ ñahu mbasi. ⁵ Aňgô! Anötö kêñ ndê Nalau Dabuñ têñ mac ma kôm gêñ dalô daêsam yêc mac aňôm-nga. In kôm gêñ dau tu mac añkuc yomsu-nga, me tu mac akêñ whiñ yom pi Kilisi, nañ mac aňgô su-nga?

⁶ Gauc nem Abraham. In kêñ whiñ Anötö, ma tu dinañ-nga Anötö gêlic in bu ñgac gitêñ. ⁷ Bocdinañ aňyalê bu lau hon nañ sêñkuc lêñ sêkêñ whiñ-nga, nañ Anötö gêlic ñac sêtôm Abraham ndê lau wakuc. ⁸ Yom nañ sêto yêc, nañ têt asê gwanan bu Anötö oc lic lau nañ lau Israel dom, nañ bu lau gitêñ, tu ñac si sêkêñ whiñ-nga. Anötö sôm ñawaê ñayham dau asê têñ Abraham gwanan su bocdec bu:

Lau nom-nga hon oc sêtap aneñ mbec ñamwasin sa yêc am. [*Gen 12:3*]

⁹ Abraham kêñ whiñ, dec tap Anötö ndê mbec ñamwasin sa. Ma bocdinañ lau hon nañ sêkêñ whiñ, nañ oc sêtap mbec dau ñamwasin sa sêwhiñ Abraham. ¹⁰ Magoc lau hon nañ gauc gêm bu ñac oc sêti lau gitêñ tu sêñkuc yomsu-nga, nañ oc sêtap Anötö ndê

tac ñandê sa, tòm yom dan nañ sêto yêc, nañ sôm bocdec bu:

Asa nañ kêkuc yomsu hon nañ sêto sip buku yomsu-nga, nañ ñapep ma timala dom, nañ oc tap Anötö ndê tac ñandê sa. [*Diut 27:26*]

¹¹ Ma yom dan tiyham sêto yêc bocdec bu:

Lau gitêñ oc sêndöc tali tu ñac si sêkêñ whiñ-nga. [*Hab 2:4*]

Yom dau têt asê tiawê bu ñamalac dan oc ti ñamalac gitêñ yêc Anötö aňgô-nga tu in kêkuc yomsu-nga dom.

¹² Lêñ yomsu-nga sôm bu ñamalac nañ tòm bu sa ndê lêñ êñkuc yomsu hon ñapep eñ, nañ oc ndöc tali. Magoc lêñ yomsu-nga dinañ so lêñ dakêñ whiñ-nga. ¹³ Asa nañ takwê lêñ yomsu-nga bu nem in sa, nañ gic waê bu tap Anötö ndê atac ñandê sa. Magoc Kilisi kêgaho yac su yêc lêñ datap atac ñandê dinañ sa-nga. In dau hôt Anötö ndê atac ñandê tu yac-nga, tòm yom nañ sêto pi lau sac, nañ yêc bocdec bu:

Lau hon nañ sêkêñ ñac sêñgalêñ a, nañ dalic ñac gitôm lau nañ sêtap Anötö ndê tac ñandê sa. [*Diut 21:23*]

¹⁴ Yisu Kilisi hôt ñandê dinañ tu bu lau nañ lau Israel dom, nañ dec oc sêtap Abraham ndê mbec ñamwasin sa sêwhiñ lau Israel-nga. Ma yac hon oc dakôt Nalau Dabuñ, nañ Anötö gic bata su, nañ sa tu yac neñ dakêñ whiñ Yisu-nga.

Pwac yomsu-nga, ma pwac mwasin-nga

¹⁵ O asidôwai, wanem dôhôn pi ñamalac si lêñ bu wawê gêñ dau sa. Pwac nañ ñamalac lu sêmatin tidôn su, nañ oc tòm dom bu ñgac dan ndic têt, me señ su. Ma Anötö ndê pwac bocdinañ. ¹⁶ In gic bata yom têñ Abraham ma sôm bocdec bu, “Aô oc wanem mbec am ti nem wakuc.” Yom nañ in sôm pi Abraham ndê wakuc, nañ hêganôn lau daêsam dom, magoc hêganôn Abraham ndê ñgac wakuc tigen, nañ Kilisi dau. ¹⁷ Aô wasôm têñ mac bu Anötö gic bata yom dau têñ Abraham mun su, ma tinambu yala

430 giŋga su, dec iŋ kên ndê yomsu têt lau Israel-ŋga. Magoc yomsu dau seŋ pwac mwasiŋ-ŋga naŋ Anötö kêmatiŋ whiŋ Abraham, naŋ su dom. ¹⁸ Lau bu sêtap Anötö ndê mwasiŋ sa tu sêŋkuc yomsu-ŋga, naŋ dec lêŋ dau kêkuc yom naŋ Anötö gic bata têt Abraham, naŋ dom. Magoc bocdinaŋ dom. Bu Anötö gic bata yom têt Abraham ma sôm bu êmwasiŋ iŋ ŋambwa.

¹⁹ Bocdinaŋ Anötö kêŋ yomsu ŋahu bocke? Iŋ kêŋ tu bu têt ŋamalac si sac asê-ŋga, bu lhac e Abraham ndê wakuc naŋ Anötö gic bata yom pi iŋ, naŋ hoc asê. Ma gêŋ daŋ tiyham. Aŋela sêkôc Anötö ndê yomsu ma sêkêŋ têt ŋac ŋalhu-ŋga daŋ, naŋ Moses. ²⁰ Ŋac ŋalhu-ŋga dau kôm gwelen mbo Anötö ma lau Israel-ŋga ŋalhu ma kôc yomsu. Magoc pwac mwasiŋ-ŋga naŋ Anötö kêmatiŋ whiŋ Abraham, naŋ iŋ dau kêŋ solop têt iŋ, ma ŋac ŋalhu-ŋga mbasi.

Yomsu oc têt yac neŋ sac asê, ma wê yac datêŋ Kilisi dandi

²¹ Bocdinaŋ wandac mac bocdec bu, yomsu seŋ mwasiŋ naŋ Anötö gic bata tidôŋ bu kêŋ têt Abraham naŋ su, me? Wasôm têt mac bu mba andô. Yac bu datôm bu datap seŋ dandöc taŋli-ŋga sa yêc yomsu, dec yomsu dau oc ti yac neŋ seŋ dati lau gitêŋ-ŋga. ²² Magoc oc têt dom. Anötö ndê yom naŋ sêto yêc, naŋ whê sa bu lau nom-ŋga hoŋ sêndöc gapocwalô sac-ŋga. Nalêŋ dinaŋ mwasiŋ naŋ Anötö gic bata, naŋ hêganôŋ lêŋ dakêŋ whiŋ-ŋga, ma datap mwasiŋ dau sa tu dakêŋ whiŋ Yisu Kilisi-ŋga.

²³ Muŋ-ŋga, lêŋ dakêŋ whiŋ-ŋga dinaŋ meŋ sa tiawê su dom. Têt têt dinaŋ yac dambo datôm lau gapocwalô-ŋga naŋ yomsu sô yac dôŋ, bu dambo bocdinaŋ e Anötö têt lêŋ dakêŋ whiŋ-ŋga asê tiawê. ²⁴ Anötö kêŋ yomsu bu nem gôliŋ yac ma têt yac neŋ sac asê, goc wê yac datêŋ Kilisi dandi, bu datap lêŋ dati lau gitêŋ-ŋga sa tu yac neŋ dakêŋ whiŋ iŋ-ŋga. ²⁵ Ma kwahic dec lêŋ dakêŋ whiŋ-ŋga

meŋ sa su, dec dambo yomsu ŋapu tiyham dom.

Dati Anötö atuwêi ti ŋac

²⁶ Mac hoŋ ati Anötö ndê balêkoc tu mac nem akêŋ whiŋ Yisu Kilisi-ŋga. ²⁷ Bu mac hoŋ naŋ aliŋ busaŋgu, naŋ gêŋ dau piŋ mac dôŋ am damiŋ Kilisi, têt mac asôc iŋ ti nem ŋakwê. ²⁸ Ma Anötö kôc mac sa kêkuc mac nem ŋahu nom-ŋga dom. Mba. Mac bu lau Israel-ŋga, me lau apa, lau akiŋ ŋambwa me lau naŋ dau sêmbô si gêŋ, lauwhê me launŋac, tigenŋ aŋyalê bu Anötö kôc yac hoŋ sa tu yac neŋ dakêŋ whiŋ Yisu Kilisi-ŋga, naŋ piŋ yac hoŋ dôŋ dapitigen. ²⁹ Ma mac lau asa naŋ ati Kilisi ndê, naŋ ati Abraham ndê lau wakuc bocdinaŋ, ma awêkaiŋ mwasiŋ naŋ Anötö gic bata têt Abraham.

4

¹ Aô wawhê gêŋ dau sa têt mac bocdec bu. Balê naŋ damba gic bata bu kêŋ ndê wapa lêŋsêm têt iŋ, naŋ oc wêkaiŋ gêŋ dau yomandô. Magoc damba bu mbac ndu têt ndoc iŋ mbo balê, dec iŋ oc kôc wapa dau sep dom, ma iŋ oc mbo gitôm damba ndê ŋac akiŋ ŋambwa daŋ. ² Ma lau ŋatô oc sêyob iŋ ti ndê wapa lêŋsêm e iŋ ndê yala gitôm naŋ damba sôm tidôŋ gwananŋ su. ³ Ma yac bocdinaŋ. Muŋ-ŋga yac dakêŋ whiŋ su dom, naŋ dambo datôm balêkoc saunŋ, ma datôm lau akiŋ ŋambwa naŋ dambo yomsu ti ŋagôliŋ nom-ŋga ŋapu. ⁴ Magoc têt ndoc naŋ Anötö sôm gwananŋ su, naŋ meŋ sa, goc iŋ kêŋ ndê Atunŋac meŋ mbo nom. Iŋ dinda kôc iŋ ti ŋamalac nom-ŋga naŋ mbo yomsu ŋapu, ⁵ bu êŋgapwêc yac lau naŋ dambo yomsu ŋapu, naŋ su, ma yac dati Anötö ndê balêkoc. ⁶ Ma Anötö kêŋ ndê Atu ndê Nalau sip yac hoŋ neŋ ŋalôm, dec têt asê bu mac lau gameŋ apa-ŋga ati Anötö ndê balêkoc awhiŋ yac lau Israel-ŋga. Ma Nalau dau gêm yac sa dec data Anötö ti atac pa su, ma dasam iŋ bu, “Damanŋ, Damanŋ.” ⁷ Bocdinaŋ kwahic dec

yac lau akiñ tiyham dom, magoc yac Anötö ndê balêkoc solop. Ma yac dati Anötö ndê balêkoc, dec dawêkaiñ gêñ lêñsêm nanj gic waé inj ndê balêkoc.

Pol ñalôm ñawapac tu lau Galesia-nga

⁸ Muñ-nga mac am gauc Anötö, ma am akiñ gêñ nom-nga ñambwa nanj Anötö ñandô dom. ⁹ Magoc kwahic dec mac anyalê Anötö, ma gêñ atu danj whiñ bocdec bu, Anötö dau kêyalê mac su. Ma bocke dec mac bu akac daôm kwi, ma ambu andi asôc yomsu ñapu, dec ambo atôm lau akiñ tiyham? Bu yomsu honj, nanj ñagôlinj nom-nga ñambwa nanj ña-ñaclai ti ñandô mbasi. ¹⁰ Tu sake-nga mac bu anjuc ñagôlinj ñambwa nanj hêganônj bêc ti ayô, ma yala ti têm ñatô? ¹¹ Aô gatôc dauñ tu mac-nga bu mboe gwelenj nanj aô gakôm têtj mac, nanj oc ñandô mbasi. ¹² O asidôwai. Muñ-nga mac lau apa ambo yomsu ñapu dom, ma aô gahu lêñ yomsu-nga siñ tu bu wambo watôm mac. Magoc kwahic dec lau ñatô sêñsau mac, dec mac ambo atôm lau akiñ tiyham tu yomsu-nga. Bocdinañ dec watenj mac bu ahu lêñ dinañ siñ ma ambo atôm aô. Ma alic aô ñayham tôm muñ-nga nanj aô gambo gawhiñ mac, nanj mac akôm aô sac dom. ¹³ Têtj têm dinañ gêm bac kôm aô, dec gambo tenj gawhiñ mac, ma gahoc ñawaé ñayham asê têtj mac. Mac anyalê gêñ dau su. ¹⁴ Anenj gêm bac dau kêtj ñawapac têtj mac bu ayob aô, magoc mac apu aô me alic aô sac dom. Mba. Mac akôc aô sa gitôm Anötö ndê anjela danj, me tôm mac akôc Yisu Kilisi dau sa. ¹⁵ Têtj ndoc dinañ mac atac whiñ bu anem aô sa êñlêc, e tôm mac bu akip nem tanôm ñakôp sa ma akêtj têtj aô. Yomandô. Magoc kwahic dec mac nem atac ñayham tu aô-nga giñga su. ¹⁶ Bocke? Tu aô gasôm yom ñandô asê têtj mac-nga, dec kwahic mac alic aô tôm nem ñacyo, a?

¹⁷ Nac lau tasanj dinañ sêkôm ñanga bu sêkac mac kwi asôc yomsu ñapu tiyham. Magoc sêkôm tu mac atap ñandô ñayham danj sa-nga dom. Nac

atac whiñ bu mac ahu aô siñ ma akêtj daôm sambuc tu anjuc ñac-nga. ¹⁸ Inj lêñ ñayham bu mac akêtj daôm sambuc tu bu akôm gêñ nanj ñahu ñayham yêc. Ma aô bu wambo wawhiñ mac, me aô bu wambo dom, magoc akôm bocdinañ ñapanj.

¹⁹ O anenj balêkoc awhê ma ñgac. Kwahic dec aô kasahê ñandê atu tiyham tu mac-nga, gitôm awhê nanj balêkoc tunj inj. Nahu bu aô tac whiñ ndu andô bu Kilisi ndê yom tidônj yêc mac nem ñalôm, e andi atôm inj dau. ²⁰ Aô neñ ñalôm ñawapac atu tu mac-nga, ma señ danj bu hôc pi aô, dec aô atac whiñ kêlêc bu wambo wawhiñ mac, ma wasôm yom ñayham-ñayham têtj mac, ô yom ñannga nanj kwahic dec gato têtj mac.

Sara lu Haga sêti ñadôhônj

²¹ Mac lau nanj atac whiñ bu ambo yomsu ñapu, aô bu wandac mac bocdec bu. Mac anyalê señ nanj yomsu bu wê mac atêtj andi, me mba? ²² Gauc nem yom nanj sêto yêc pi balêkoc ñgac lu nanj Abraham kwê asê. Balê danj dinda Haga inj awhê akiñ ñambwa, ma balê danj dinda Sara inj awhê akiñ dom, inj Abraham nawhê solop. ²³ Haga kôc balêkoc kêkuc ñamalac nom-nga si lêñ ñambwa. Magoc Sara kôc balêkoc kêkuc yom nanj Anötö gic bata têtj Abraham. ²⁴⁻²⁵ Gêñ dau inj gitôm yom gôlinj danj, bu awhê lu dinañ sêti pwac lu ñadôhônj. Haga ti dôhônj pwac akwa yomsu-nga nanj Anötö kêmatinj yêc Lôc †Sainai yêc gameñ Arabia-nga. Ma balêkoc pwac dinañ-nga sêti lau akiñ ñambwa tôm Haga. Ma Haga ti dôhônj malac Jerusalem têm dindec-nga, bu malac dau ti ndê lau sêmbo sêtôm lau akiñ ñambwa bocdinañ. ²⁶ Magoc Sara ti dôhônj malac Jerusalem wakuc nanj yêc undambê, ma inj gitôm yac neñ dinañ ñandô nanj awhê akiñ ñambwa dom. ²⁷ Bu sêto yom danj yêc bocdec bu:

Am awhê gapoc nanj kôc balêkoc dom, atac ñayham sa. Am nanj kêsahê balêkoc tunj am dom, nanj

mbwêc ti atac n̄ayham. Bu kwahic dec am mbo gitôm awhê nan balêkoc mba, magoc tinambu am oc tap nem balêkoc sa hôc gêlêc awhê nan gêm n̄gac sa, nan su.*

[Ais 54:1]

²⁸ Aneñ asidôwai. Tu Kilisi-n̄ga dec mac ati balêkoc pwac mwasiñ-n̄ga gitôm Aisak, balêkoc nan hôc asê kêkuc yom nan Anötö gic bata t̄eñ Abraham. ²⁹ Muñ-n̄ga Ismael, balêkoc nan hôc asê kêkuc ñamalac si l̄eñ, nan k̄eñ kisa Aisak, nan hôc asê ña N̄alau Dabuñ ndê ñaclai. Ma kwahic dec mac añsahê kisa ñal̄eñ kain̄ tigen yêc lau nan sêsap l̄eñ yomsu-n̄ga d̄oñ. ³⁰ Magoc gauc nem yom nan sêto yêc bocdec bu:

K̄eñ awhê akin̄ lu in̄ atun̄gac sêlhö s̄endi, bu awhê akin̄ ndê balê dau oc wêkain̄ wapa l̄eñsêm ñatô whin̄ ñadawê ndê atun̄gac dom. [Gen 21:10]

³¹ Bocdinañ asidôwai, akôc gauc ñan̄ga bocdec bu. Yac awhê akin̄ Haga ndê balêkoc dom, magoc yac ñadawê Sara ndê balêkoc solop.

5

Dasap l̄eñ dakêñ whin̄-n̄ga d̄oñ, bu Kilisi kêgapwêc yac su yêc l̄eñ yomsu-n̄ga

¹ Kilisi kêgapwêc yac su dec dambo datôm lau akin̄ ñambwa tiyham dom. Bocdinañ alhac ñan̄ga, ma ayob daôm bu wapac l̄eñ yomsu-n̄ga êngwiniñ mac e ati lau akin̄ tiyham dom. ² Aö Pol wasôm t̄eñ mac bu asa nan gauc gêm bu ti n̄gac gitêñ tu in̄ kêkuc yomsu sêsê laun̄gac ñamlic ñatô su-n̄ga, nan Kilisi gitôm dom bu oc nem in̄ sa. ³ Aö wasôm tiyham t̄eñ mac, bu asa nan sôc yomsu tigen̄ dinañ ñapu, nan êñkuc yomsu hon̄ bocdinañ ndic ñawaê. ⁴ Mac lau nan gauc gêm bu ati lau gitêñ tu an̄kuc yomsu-n̄ga, nan

akac daôm su yêc Kilisi ma yêc Anötö ndê mwasiñ. ⁵ N̄ahu bu Anötö gêlic yac tôm lau gitêñ tu yac neñ dakêñ whin̄-n̄ga. Ma N̄alau Dabuñ puc yac d̄oñ bu dahôn̄ ti dakêñ batan̄ ḡeñ dau ña-ñandô. ⁶ Bu yac lau nan dati Yisu Kilisi ndê, nan tanyalê bu l̄eñ yomsu-n̄ga dan̄ oc nem yac sa ñandô dom. N̄ac bu sêsê yac ñamlic ñatô su, me sêsê yac dom, nan dalic tôm ḡeñ ñambwa. Ḡeñ tigen̄ yac dalic bu ḡeñ atu, nan dakêñ whin̄ Kilisi. Ma yac neñ mêtê atac whin̄ neñ asidôwai-n̄ga tôc yac neñ dakêñ whin̄ asê.

⁷ Muñ-n̄ga l̄e, mac asa nem l̄eñ akêñ whin̄-n̄ga ñapep eñ, atôm lau nan s̄enti ñan̄ga. Tigen̄ asa kalhac mac ahuc e ahu yom ñandô sin̄? ⁸ Lau nan sêlhac mac ahuc, nan s̄emeñ akêñ Anötö nan kêgalêm mac sa, nan ndê dom. ⁹ Ayob daôm ñapep t̄eñ lau kain̄ dinañ, bu yom nan ñac s̄endôhôn̄, nan gitôm yist nan sêkêñ sip bolom ñalôm ma kôm gwelen̄ malô-malô e gêm bolom sambuc ahuc. ¹⁰ Tu Kilisi piñ yac hon̄ d̄oñ-n̄ga, dec gakêñ whin̄ bu mac oc akôc aneñ yom dindec sa, ma atec yom bambalin̄ hon̄. Ma asa nan bu lhac mac ahuc ma êñsôn̄ mac nem gauc, nan oc tap in̄ ndê gwelen̄ dau ñagêyô sa.

¹¹ O asidôwai, lau ñatô s̄engôlin̄ yom pi aö ma sêsôm bu aö gam mêtê ma gapuc yomsu sêsê ñamlic ñatô su-n̄ga d̄oñ. An̄gô su nan. Aö bu wapuc yomsu dau d̄oñ, dec tu sake-n̄ga lau Israel-n̄ga nan sêsap yomsu d̄oñ, nan sêkêñ kisa aö? Ma aö bu wapuc yomsu dau d̄oñ, dec yom nan yac ahoc asê pi Yisu ndê mbac ndu pi a gicso dau, nan dec oc wakôm nditôm yom ñambwa. Yom pi Yisu ndê mbac ndu, nan gitôm hoc nan lau Israel-n̄ga daêsam s̄etiñ gahi pi-n̄ga. ¹² Oc n̄ayham bu lau nan s̄engilí mac bu an̄kuc yomsu sêsê ñamlic ñatô su-n̄ga,

* **4:27:** Aisaya to yom dau pi malac Jerusalem t̄eñ ndoc ñacyo s̄engaho lau Israel-n̄ga su ma sêkôc ñac sa si s̄endôc gameñ Babilon-n̄ga gitôm lau gapocwalô-n̄ga. Aisaya gêlic bu malac dau tigan̄, dec gêm d̄ohôn̄ pi awhê gapoc. Pol kôc Aisaya ndê yom ma to sip in̄ ndê bapia t̄eñ lau Galesia-n̄ga bu whê yom nan in̄ to pi malac Jerusalem lu, nan sa. Yom pi awhê nan gêm n̄gac sa su, nan h̄eganôn̄ lau Israel-n̄ga ma malac Jerusalem akwa. Ma yom pi awhê gapoc nan oc tap balêkoc daêsam sa, nan h̄eganôn̄ lau sêkêñ whin̄ Yisu-n̄ga nan oc s̄endôc malac Jerusalem wakuc.

nañ sêtim dandi ñamlic sambuc kic-kic.

¹³ O aneñ asidôwai. Anötö kêgalêm mac sa bu ambo atôm lau akin yomsu-nga dom. Tigen in ndê galem dinañ kên ñasawa tên mac bu akôm sac tôm ñalôm akwa kêgilí mac dom. Mba! Anem akin asidôwai ti ankcuc mêtê atac whin-nga. ¹⁴ Bu yomsu hon sôc yomsu tigen ñapu, nañ yêc bocdec bu, “*Am atac whin lau menpan am, gitôm am atac whin daôm.*” ¹⁵ Magoc mac bu alic daôm sac-sac me awhê daôm kôc-kôc, dec lên dinañ gitôm bu oc señ mac su andinam.

Lên nom-nga, ma Nalau Dabuñ ndê lên

¹⁶ Bocdinañ wasôm tên mac bu asa nem lên tôm Nalau Dabuñ gêm gôlin mac, dec oc tôm dom bu akôm mêtê ñalôm akwa-nga ñandô sa. ¹⁷ Bu mêtê nañ mac nem ñalôm akwa bu êngilí mac bu akôm, ma mêtê nañ Nalau tac whin bu mac akôm, nañ sêtôm dau dom. Nahu bu mac nem ñalôm akwa ma Nalau Dabuñ sic siñ tên dandi, tu bu sênem gôlin mac-nga. Tu dinañ-nga dec mac atôm dom bu akôm tôm mac daôm atac whin. Mac oc ankcuc ñalôm akwa ndê ñagôlin, me Nalau Dabuñ oc nem gôlin mac. ¹⁸ Magoc Nalau bu nem gôlin mac, dec mac ambo yomsu ñapu tiyham dom.

¹⁹ Lau nañ ñalôm akwa gêm gôlin ñac, nañ si mêtê sac-sac tôc dau yêc awê. Nac sêkôm mêtê mockain-nga, mêtê ñadômbwi, ma mêtê atac ñagalac-nga. ²⁰ Nac sem akin anötö tasan, sêpec balö, sêkên kisa lau, sênkilí siñ, tagatu gên, ñac lau atac ñandê-nga, ma sêpo dau sa hóc gêlêc. Nac si lên kôm lau sêlic dau sac-sac e sêwhê dau kôc. ²¹ Nac sem lêmuj lau ñatô si gên, ma êlêmê señ asam ti sênôm gên êñin ñac-nga, ma sêkôm mêtê sac tidau-tidau bocdinañ. Aö wakên puc mac, tôm gakên puc mac su, bu lau nañ sêsa lên kain dinañ, nañ oc sêwêkain si mala yêc Anötö ndê gameñ undambê-nga dom andô.

²² Magoc lau nañ Nalau Dabuñ gêm gôlin ñac, nañ sêsa lên bocdec bu. Nac

atac whin lau, sêmbô ti atac ñayham, ma sêsa si lên ti yom malô, sêkôc si ñalôm dôn pi lên agwa-agwa hon, ñac tawalô lau, sêkôm mêtê ñayham en, ma gwelen bocke nañ sêsôm bu sêkôm, nañ sêkôm ñandô sa. ²³ Nac sêtoc dau sa dom, ma sêtimêtê dau ñapep. Mêtê kain dinañ so yomsu dan dom. ²⁴ Ma yac lau nañ dati Yisu Kilisi ndê, nañ dahu mêtê atac ñagalac-nga ti mêtê sac hon nañ men akên ñalôm akwa, nañ siñ, tôm yac tac ñalôm akwa ndu pi a gicso dau gi. ²⁵ Yac oc dandöc tanli tu Nalau Dabuñ ndê gwelen-nga, dec dakên Nalau ti gôlin yac neñ lên hon. ²⁶ Datoc daun sa dom, ma danem lêmuj asidôwai ti dali ñac ñalôm sa dom.

6

Lên ñayham ñatô

¹ O asidôwai, mac bu anjalê bu mac nem dan kôm sac, dec mac lau nañ Nalau Dabuñ gêm gwelen ñanga yêc nem ñalôm, nañ anjahê bu anem in sa. Akôm lên malô en tên in, e in nem dau kwi ma sa Pômdau ndê lên tiyham. Magoc ayob daôm bu lêtôm tap mac sa whin dom. ² Dahôc asidôwai si ñawapac dawhin ñac, ma ñalên dinañ yac oc dakôm Kilisi ndê yomsu atac whin asidôwai-nga ñandô sa. ³ Bu asa nañ toc dau sa bu in ñamalac tiwaê hóc gêlêc ndê asidôwai su, nañ kêsau dau. In ñamalac waêmbe. ⁴ Anem dôhôn daôm nem lên pi asidôwai ñatô si lên tu bu apo daôm sa-nga dom. Mba. Mac tigen-tigen akôm gwelen bocke nañ Anötö kên sip mac amam, nañ ñapep en, dec oc ti mac nem nahu apo daôm sa-nga. ⁵ Bu Anötö gic sam gwelen ti sakin tidau-tidau tên yac tigen-tigen bu dawêkain, ma bocdinañ dakôc sa tôm ndi, ma dakôm ñapep.

⁶ Asa nañ bu ndöc ñamalac dan ñapu tu êndôhôn Anötö ndê yom-nga, nañ goc êmwasiñ in ndê kêdôhônwaga dau ña gên ñayham-ñayham ñatô ndic ñawaê.

Anötö oc kên ñagêyô tên lau ênkuc ñac si mêtê têtên

⁷ Akôc gauc napep pi yom dindec. Mac atôm dom bu anjsau Anötö ma asiñ gêñ dan têtñ in. Mba! Bu gêñ ñandô nan datap sa yêc yac neñ ôm, nan kêkuc gêñ ñawhê nan dasô mun. ⁸ Am bu kôm mêtê êñkuc lêñ ñalôm akwa-nga, nan gitôm am sô gêñ ñawhê sac yêc ôm, ma am oc tap ñandô sac sa. Am oc niñam tu ñalôm akwa-nga. Magoc am bu kôm mêtê êñkuc ñalau Dabuñ ndê atac whiñ, nan gitôm am sô gêñ ñawhê ñayham. Ma am oc tap ñandô ñayham sa bocdec bu, ñalau dau oc kêñ am ndöc tamli napan.

⁹ Yac dakôm mêtê ñayham dasiñ su, ma lic ñakam dom. Yac bu dahu siñ dom, dec oc datap ñandô ñayham sa tôm ñandoc. ¹⁰ Tu dinañ-nga têtñ hon nan Anötö kêñ têtñ yac, nan dakôm mêtê ñayham têtñ lau hon. Ma dakôm hóc gêlêc têtñ lau sêkêñ whiñ Kilisi-nga.

Yac datiwakuc in gêñ atu

¹¹ Alic yom ñalhô atu-tu dindec nan aö daun aman gato têtñ mac.

¹² Lau nan sêkac mac bu asôc yomsu sêsê ñamlic-nga ñapu, nan sêkôm gêñ dau ñahu bu sêtec bu sêtap kisa sa tu Kilisi ndê a gicso-nga. Ñac atac whiñ bu lau Israel-nga nan sêkêñ whiñ Kilisi dom, nan sêlic ñac ñayham. ¹³ Bu ñac lau dau sêsôc yomsu sêsê ñamlic-nga ñapu su, magoc ñac sêñkuc Anötö ndê yomsu ñatô hon dom. Ñac sêkac mac bu anjkuc yomsu sêsê ñamlic-nga, tu bu sêtoc dau sa pi gêñ nan sêkôm têtñ mac nem ñamlic-nga ñambwa.

¹⁴ Magoc aö oc watoc daun sa pi gêñ tigen, nan gêñ atu nan Pômdau Yisu Kilisi kôm têtñ ndoc in mbac ndu pi a gicso dau. Bu gêñ dau gêm aö sa bu wahu mêtê ti lêñ nom-nga hon siñ, tôm aö gac pi a gicso gi. Ma ñalên dinañ tôm aö daun gambac ndu pi a gicso dau gawhiñ. ¹⁵ Mac lau nan sêsê mac nem ñamlic ñatô su, ma mac lau nan sêsê mac dom, anyalê bu gêñ dau in gêñ ñambwa. Gêñ atu tigen bocdec yêc, nan bu dati lau wakuc tu Yisu Kilisi-nga. ¹⁶ Pômdau ndê yom malô ti

tawalô têtñ mac hon nan anjkuc ñagôlin wakuc dindec. Mac atôm Anötö ndê lau Israel-nga wakuc.

¹⁷ Aö gatec bu ñamalac dan kêñ ñawapac têtñ aö pi yom kaiñ dindec tiyham. Lau sic aö ma sêkêñ gôc daêsam têtñ aö tu kakuc Yisu-nga, nan whê aö sa bu in ndê ñgac akiñ.

¹⁸ O aneñ asidôwai. Mwasin akêñ yac neñ Pômdau Yisu Kilisi puc mac gatôm dôñ. Yomandô.

Pol ndê bapia têt lau Epesas-nga Yom whê bapia dindéc sa-nga

Epesas in malac tiwaê dan yêc gamej Esia-nga, ma Luk to yom pi Pol ndê gwelen yêc malac Epesas yêc Apo 18:18-21, ma 19:1-41. Lau daêsam gauc gêm bu Pol to bapia dindéc têt gôlôwac dabuñ malac Epesas-nga têt ndoc in ndôc gapocwalô ndôc malac Rom, ma gauc gêm bu in to bapia dau têt lau Epesas-nga tawasê dom, magoc gitôm bapia nan gic waê lau sêkênj whin-nga honj bu puc nac dôn.

Yêc lôcwha (sapta) 1-3 Pol to yom pi mwasiñ ti nac lai atu nanj Anötö gic bata têt lau sêkênj whin-nga, ma pi lêt nanj in gauc gêm tidônj munj su bu pinj gêt undambê-nga ti gêt nom-nga honj dôn pitigenj, ma kênj Yisu ti nagôlônj (1:10). Yisu ndê gwelenj gic lau Israel-nga ma lau gamej apa-nga, nanj nawae bocdinañ. Nac honj sêtap Anötö ndê mwasiñ nem nac si-nga sa tu nac si sêkênj whin-nga, gitôm mwasiñ nambwa (2:8-10).

Yêc lôcwha 4-6 Pol to yom ma gêm la lau sêkênj whin-nga pi lêt nayham tu sêsa-nga, ma tu sêmbo sêwhin dandi-nga, ma tu sêlhac nanja ma sêndic sinj têt Sadan-nga.

Pol gic hu ndê bapia têt lau Epesas-nga

¹ Aô Pol, nanj gati Yisu Kilisi ndê taposel kêtuc Anötö ndê atac whin, gato bapia dindéc têt lau dabuñ malac Epesas-nga, mac lau nanj akênj whin Yisu Kilisi. ² Mwasiñ ti yom malô têt mac akênj Damanj Anötö, lu Pômdau Yisu Kilisi.

Mwasiñ nalôm-nga nanj datap sa tu Kilisi-nga

³ Tampin Anötö, yac neñ Pômdau Yisu Kilisi Damba, nanj kêmwasiñ yac lau nanj dakênj whin Kilisi, na Nalau

Dabuñ ndê mwasiñ nalôm-nga tidau-tidau, nanj nahu yêc undambê. ⁴ Bu têt ndoc in kênj undambê ti nom su dom, nanj in kêtalinj yac sa gwanaj su, bu pinj yac dôn danem damin Kilisi, ma bu dati lau dabuñ ma dambo in angô-nga ti neñ giso mbasi. In tac whin yac ndu andô, ⁵ dec kêtalinj yac sa gwanaj su, ma kêmasaj lêt bu kôc yac sa dati in ndê balêkoc, tu Yisu Kilisi-nga. Lêt dau kêtuc in ndê atac whin, ma in gêtic nayham bu kôm nandô sa, ⁶ tu bu yac dapo Anötö ndê waê sa tiatu, tu mwasiñ atu nanj datap sa nambwa, tu in ndê Atungac nanj in atac whin kêtêc-nga. ⁷ Yac lau nanj dakênj whin Yisu Kilisi, nanj Anötö suc yac neñ sac kwi ma gêmlihi yac neñ sac natôp, na Kilisi ndê dac. Anötö in mwasiñ ti mwasiñ Nadau, dec kôm gêt dau nandô sa. ⁸ In ndê mwasiñ kêsâlê yac ahuc, ma kênj gauc nayham-nayham têt yac bu tanyalê in ti ndê yom-nga. ⁹ Ma lêt nanj Anötö gauc gêm tidônj munj su, ma gêtic nayham bu Kilisi kôm nandô sa, nanj yêc sinj dau têt têm namata-nga andô e meñ, magoc kwahic dec Anötö hoc asê têt yac. ¹⁰ Lêt dau bocdec. Anötö tac whin bu pinj gêt undambê-nga ti gêt nom-nga honj dôn sêsôc nagôlônj tigenj napu, ma nagôlônj dau in Kilisi. Ma gêt dau oc nandô sa têt ndoc nanj Anötö kêmatinj tidônj.

¹¹ Lêt honj nanj Anötö gauc gêm tidônj, nanj kôm nandô sa kêtuc in dau ndê atac whin. Ma têt têm namata-nga andô, in gauc gêm tidônj bu ênyalinj yac lau nanj ambo Israel si toñ nalôm nanj sa, bu pinj yac dôn anem damin Kilisi. ¹² Anötö kôm gêt dau, bu yac lau nanj ati lau namata-nga bu akênj batan bu atap Anötö ndê mwasiñ nem yac si-nga sa tu Kilisi-nga, nanj oc ambo tu ampin in, ma tu apo in ndê waê sa-nga. ¹³ Ma mac flau gamej apa-nga bocdinañ. Anötö pinj mac dôn am damin Kilisi awhin yac lau Israel-nga, têt ndoc mac angô yom nandô nawae nayham-nga, nanj whê Anötö ndê lêt nem mac si-nga sa. Ma têt ndoc

mac akêḡ whiḡ, naḡ Anötö kêḡ Njalau Dabuḡ naḡ iḡ gic bata muḡ su, bu ti mac nem ḡadalô bu tôc asê bu mac ati Kilisi ndê lau. ¹⁴ Njalau dau, Anötö kêḡ têḡ yac gitôm gêḡ ḡandô mbêc, tu bu tôc asê bu mwasinḡ hoḡ naḡ iḡ gic bata bu dawêkaiḡ tiḡambu, naḡ oc datap sa yomandô. Anötö gêmlhi yac su dati iḡ ndê, ma gêḡ dau ḡa-ḡandô yac oc datap sa têḡ bêc ḡambu-ḡga. Tu dinaḡ-ḡga tampiḡ Anötö ma ḡapo iḡ ndê waê sa.

Pol ten mbec tu lau Epesas-ḡga

¹⁵ Aö ḡaḡô ḡawaê bu mac akêḡ whiḡ Pômdau Yisu Kilisi ḡaḡga, ma atac whiḡ lau dabuḡ hoḡ. Ma tu dinaḡ-ḡga dec, ¹⁶ aö gateḡ mbec ma ḡam danḡe Anötö tu mac-ḡga tôc bêc hoḡ. ¹⁷ Yêc aneḡ mbec hoḡ ḡalôm, aö gateḡ yac neḡ Pômdau Yisu Kilisi Damba, Nawasi Njatau Anötö, bu iḡ ndê Njalau kêḡ ḡauc ḡayham têḡ mac, ma whê Anötö ndê yom sa têḡ mac e anyalê iḡ tidôḡ andô. ¹⁸ Ma aö gateḡ whiḡ bu Anötö whê mac nem ḡauc sa e anyalê sôc ḡalôm ndi, mwasinḡ ti ḡawasi atu naḡ iḡ kêḡalêḡ mac sa bu awêkaiḡ awhiḡ iḡ ndê lau dabuḡ hoḡ, naḡ mac tamkwê ambo. ¹⁹ Ma aö gateḡ mbec bu mac anyalê Anötö ndê ḡaclai naḡ hóc gêlêc ḡaclai hoḡ su, naḡ iḡ kêḡ bu nem yac lau dakêḡ whiḡ-ḡga sa. Anötö ndê ḡaclai atu tigeḡ dinaḡ, ²⁰ uḡ Kilisi sa akêḡ lau batê-ḡga, ma kêḡ iḡ ndöc iḡ dau amba andô-ḡga yêc undambê. ²¹ Ma Kilisi ndöc Anötö ndê andô-ḡga, dec hóc gêlêc kiḡ ti ḡôliḡwaga ma ḡaclai ti ḡaḡga hoḡ naḡ sêḡbo undambê me sêḡbo nom, ma iḡ hóc gêlêc ḡaê ti waê hoḡ naḡ sêtoc sa têḡ têḡ kwahic dec-ḡga ma têḡ têḡ ḡambu-ḡga bocdinaḡ. ²² Ma Anötö kêḡ gêḡ hoḡ sêsôc Kilisi ḡahi ḡapu, ma kêyaliḡ iḡ sa ti ḡôlôwac dabuḡ si ḡaḡôlôḡ bu nem ḡôliḡ gêḡ hoḡ. ²³ ḡôlôwac dabuḡ dau ti Kilisi ndê ḡandô. Ma Kilisi ndê mwasinḡ ti ḡaclai naḡ gêm gameḡ hoḡ ahuc, naḡ kêsalê ḡôlôwac dabuḡ ahuc.

2

Kilisi ti yac neḡ dandöc tanḡi ḡahu

¹ Muḡ-ḡga, mac akêḡ whiḡ Kilisi su dom, naḡ mac atôm lau batê yêc Anötö aḡô-ḡga, bu mac asa lêḡ giso ma akôm sac ḡapaḡ. ² Mac asa nem lêḡ dinaḡ aḡkuc lau nom-ḡga si mêtê sac, ma Sadaḡ, naḡ gêm ḡôliḡ iḡ ndê gameḡ yêc umbonḡ ḡasawa, naḡ ti mac nem ḡadau. Ma kwahic dec iḡ kôm gwelenḡ ḡapaḡ, mbo lau naḡ danḡapêc têḡ Anötö, naḡ ḡalôm. ³ Muḡ-ḡga, yac hoḡ dasa lêḡ danḡapêc-ḡga dawhiḡ ḡac. Ma mêtê atac ḡagalac-ḡga ti ḡauc sac-sac hoḡ naḡ meḡ akêḡ ḡalôm akwa, naḡ yac dakôm su. Tu dinaḡ-ḡga yac tac waê bu datap Anötö ndê atac ḡandê sa tôc ḡac lau dinaḡ. ⁴ Magoc Anötö iḡ Tawalô Njatau ma tac whiḡ yac ndu andô, ma tu dinaḡ-ḡga dec, ⁵ iḡ kêḡmwasinḡ yac ma gêm yac si. Mwasinḡ dau iḡ kêḡ têḡ yac ḡambwa eḡ. Têḡ ndoc dinaḡ yac ḡacgeḡ dambo datôm lau batê tu yac neḡ sac-ḡga, magoc iḡ kêḡmasaḡ lêḡ tu suc yac neḡ sac dau kwi-ḡga ma piḡ yac dôḡ danem damiḡ Kilisi, ma ḡalêḡ dinaḡ kwahic dec dambo tanḡi ḡandô dawhiḡ Kilisi. ⁶ Anötö uḡ Yisu Kilisi sa ma kêḡ iḡ ndöc undambê, ma tu iḡ piḡ yac dôḡ tam damiḡ Kilisi-ḡga, dec tôc iḡ uḡ yac sa ma kêḡ yac dandöc undambê dawhiḡ Kilisi bocdinaḡ. ⁷ Iḡ kôm gêḡ hoḡ dinaḡ ḡahu bu iḡ tac whiḡ bu tôc mwasinḡ atu naḡ iḡ kêḡ têḡ yac tu Yisu Kilisi-ḡga, naḡ asê tiawê têḡ lau hoḡ têḡ têḡ hoḡ naḡ oc meḡ sa. Mwasinḡ atu dau hóc gêlêc gêḡ hoḡ su. ⁸ Bu Anötö gêm yac si naḡ ḡahu andô iḡ ndê mwasinḡ naḡ kêḡ ḡambwa têḡ yac, ma datap sa tu yac neḡ dakêḡ whiḡ-ḡga. Ma yac neḡ dakêḡ whiḡ ḡahu yêc yac-ḡga dom, magoc ḡahu yêc Anötö ndê mwasinḡ. ⁹ Iḡ gêm yac si tu yac neḡ gwelenḡ ḡayham danḡ-ḡga dom. Tu dinaḡ-ḡga ḡalêḡ mba bu ḡamalac danḡ toc dau sa. ¹⁰ Bu Anötö dau ndê gwelenḡ piḡ yac dôḡ tam damiḡ Kilisi, ma kôm yac dati lau wakuc bu dakôm mêtê ḡayham

tidau-tidau nan in kemasanj gwanan su tu bu dakom-nga.

Kilisi pinj lau honj donj

¹¹ Kwahic dec mac lau apa nan dinami sekoc mac yec Israel-nga si tonj nalom dom, nan atap Anoto nde mwasiñ atu sa su. Bocdinañ aö bu wandac mac bu gauc nem lenj nan mac ambo munj-nga le. Lau Israel-nga nan senkuc tpwac sese namlic natö su-nga, nan sepu mac ma sesam mac bu lau sambuc, nahu bu mac anjuc pwac dinañ dom. Pwac dau heganonj namlic jambwa, ma in gey nan jamalac amba jambwa kom. ¹² Gauc nem bu tenj ndoc dinañ mac awekainj gey danj awhin Anoto nde lau Israel-nga dom. Pwac honj nan Anoto kematinj whin lau Israel-nga tu emwasiñ nac-nga, nan nadañ gic mac nawae dom. Mac akenj batam nandö nayham nan Anoto gic bata tenj lau Israel-nga, nan danj dom, ma gacgenj ambo ahê A notö dau. Tu dinañ-nga mac ambo ahê Kilisi dau whin. ¹³ Magoc mac lau nan munj-nga ambo ahê Anoto, kwahic dec mac ati Yisu Kilisi nde lau. Anoto kemasanj lenj bu mac atigasuc in, tu dac nanj Kilisi kec sinj-nga.

¹⁴ Bu kwahic dec yac lau honj datap yom malö sa su tu Kilisi-nga. Munj-nga lau Israel-nga ma lau apa selic dandi sac-sac, gitom tunbom atu kalhac nac nalhu ma whê nac koc. Magoc Kilisi senj tunbom dau su ginjga, ma kenj lau tonj lu dau sepitigenj. ¹⁵ Tunbom dau in lau Israel-nga si yomsu, ma tenj ndoc Kilisi mbac ndu, nan in kemasanj senj wakuc tu lau setigasuc Anoto-nga, nan hoc geléc yomsu ti na-nagolinj honj su. In kom gey dau bu he wamba tonj lu dau e seti tonj wakuc ma tonj tigenj tu nac si sekenj whin in-nga. ¹⁶ Ma tonj lu nan in kenj pitigenj, nan in mbac ndu pi a gicso dau, bu he wamba tonj tigenj dinañ tenj Anoto. Ma nac si metê sekenj kisa dandi-nga, nan in gic ndu pi a gicso dau whin. ¹⁷ Bocdinañ Kilisi menj ma kenj nawae nayham yom malö-nga tenj mac lau apa nanj ambo ahê Anoto, ma tenj yac lau Israel-nga

nanj ambo ahê inj dom. ¹⁸ Ma Njalau tigenj wê yac lau Israel-nga ti mac lau apa honj datigasuc Damanj Anoto, tu gwelenj nanj Kilisi kom-nga.

¹⁹ Tu dinañ-nga dec Anoto gelic mac atom lau apa tiyham dom. Magoc mac ati inj nde lau solop, ma lau dabunj, awhin yac lau Israel-nga. Yac honj datom andu tigenj nanj inj bu kwê sa. ²⁰ Yec andu dau lau propet ti aposel setom danj ti lelom, ma Yisu Kilisi dau gitom andu na-alhö. ²¹ Ma Anoto pinj yac honj donj tam daminj Kilisi, datom andu na-geñ lelom honj, nan inj gic donj pi sac alhö ma danj ti lelom. Ma inj gem gwelenj bu ndic teku andu dau tiatu napanj e ti lom dabunj atu tu Pömdau-nga. ²² Yom dau heganonj mac lau apa awhin. Anoto pinj mac donj awhin yac lau Israel-nga tam daminj Kilisi, ma datom andu nanj Anoto nde Njalau ndoc nalom.

3

Pol gem akinj lau apa

¹ Nalenj dinañ Anoto kemwasiñ mac lau apa, ma tu dinañ-nga dec aö Pol, gati Yisu Kilisi nde ngac gapocwalö-nga tu wanem gwelenj ma wanem mac sa bu atap mwasiñ dau sa. ² Mac angö nawae su, pi lenj nan Anoto kemasanj tu bu emwasiñ mac lau gameñ apa-nga, dec keyalinj aö sa bu wahoc yom dau asê tenj mac. ³ Bu yom pi Anoto nde lenj nem lau si-nga, nan munj-nga yec sinj dau, nan inj hoc asê tenj aö. Aö gato bapia nalhö apê tenj mac pi gey dau su. ⁴ Ma bapia nanj kwahic dec gato, nanj bu whê nem gauc sa pi Kilisi nde gwelenj nanj nahu yec sinj dau, nanj Anoto hoc asê tenj aö. ⁵ Yom pi Kilisi dau inj tiawê tenj lau namata-nga dom. Magoc kwahic dec Njalau Dabunj hoc asê tenj Anoto nde aposel dabunj ma tenj lau propet. ⁶ Ma yom nanj munj-nga yec sinj dau nanj bocdec bu, mwasiñ nayham honj nanj Anoto gic bata bu kenj tenj yac, nanj mac lau apa awekainj awhin yac lau Israel-nga, ma yac honj dati tonj tigenj. Asa nanj kenj whin Yisu Kilisi, nanj oc

tap mwasiŋ dau sa, tòm ŋawaê ŋayham whê sa têŋ yac.

⁷ Anötö kêmwasiŋ aö ma puc aö dôn ŋa in ndê ŋaclai atu, ma bocdinaŋ dec gati in ndê ŋgac akiŋ bu wahoc ŋawaê ŋayham dau asê. ⁸ Aö gati Anötö ndê lau dabuŋ hoŋ si ŋgac ŋambuŋga, tigen in kêmwasiŋ ma kêkiŋ aö bu wahoc ŋawaê ŋayham asê têŋ mac lau apa, pi mwasiŋ atu naŋ datap sa yêc Kilisi. Mwasiŋ dau atu andô, ŋahu sip ŋalôm gi ma pi lôlôc gi, ma hóc gêlêc ŋamalac si gauc atu-tu hoŋ. ⁹ Ma in kêkiŋ aö bu wawhê lau hoŋ si gauc sa pi Anötö ndê lêŋ nem lau si-ŋga, naŋ têm hic baliŋ su yêc siŋ dau yêc Anötö naŋ kêŋ undambê ti nom ma gêŋ hoŋ. ¹⁰ Magoc kwahic dec Anötö tac whiŋ bu ŋaclai ti gôliŋ hoŋ naŋ sêmbo undambê ma sêmbo umboŋ ŋasawa, naŋ oc sêŋyalê in ndê gauc atu-tu. In piŋ lau apa ma lau Israel-ŋga dôn sêti gôlôwac dabuŋ tigen, ma lêŋ dinaŋ tîc in ndê gauc asê tiawê. ¹¹ Lêŋ dau in gauc gêm tidôn muŋ su, ma kwahic dec yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi kôm ŋandô sa.

¹² Tu dakêŋ whiŋ ti dasap Kilisi dôn-ŋga, dec gêŋ daŋ kalhac yac ahuc bu datêŋ Anötö dandi-ŋga dom, ma datigasuc in ti atac pa su. ¹³ Bocdinaŋ aö wateŋ mac bu ahêgo daôm dom tu ŋawapac hoŋ naŋ gahôc tu mac-ŋga, bu gahôc tu bu mac ati lau tiwaê yêc Anötö aŋgô-ŋga.

Pol ten mbec tu lau Epesas-ŋga

¹⁴⁻¹⁵ Tu gêŋ hoŋ dinaŋ-ŋga, dec aö gapôn haŋduc têŋ Damaŋ Anötö, naŋ gêlic ŋayham bu hê ndê ŋaê pi lau undambê ti nom-ŋga hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ Kilisi, ma sam ŋac bu in ndê balêkoc. ¹⁶ Ma aö gateŋ Mwasiŋ ŋadau Anötö, bu kêŋ ndê ŋalau sip nem ŋalôm, bu puc mac dôn ŋa in ndê ŋaclai atu. ¹⁷ Ma gateŋ in bu kêŋ Kilisi ndöc nem ŋalôm tu mac nem akêŋ whiŋ-ŋga. Ma mêtê atac whiŋ-ŋga puc mac dôn bu alhac ŋaŋga, tòm a naŋ ŋawakac gacgeŋ sip nom ŋalôm gi. ¹⁸⁻¹⁹ Kilisi ndê atac whiŋ yac in gêŋ atu andô, naŋ tòm dom bu danem dôhôn, ma

ŋahu hóc gêlêc gauc nom-ŋga hoŋ su. Magoc aö gateŋ Anötö bu kêŋ ŋaclai ti gauc têŋ mac bu aŋyalê Kilisi ndê atac whiŋ, awhiŋ lau dabuŋ hoŋ. Aö gateŋ mbec pi gêŋ hoŋ dinaŋ, tu bu mac ati lau gwalam akwa akêŋ whiŋ-ŋga naŋ Anötö ti ndê mwasiŋ ti ŋawasi ma ŋaclai atu nem mac hoŋ ahuc.

²⁰ Anötö ndê ŋaclai, naŋ gêm gwelen yêc yac neŋ ŋalôm, naŋ ŋaclai atu andô. Yac datôm dom bu gauc nem me daten gêŋ daŋ, naŋ in ndê ŋaclai oc tòm dom bu kôm ŋandô sa ŋagahô eŋ. ²¹ Tu dinaŋ-ŋga yac lau naŋ dambo gôlôwac dabuŋ ŋalôm, ma yac neŋ wakuc hoŋ naŋ bu sêŋkuc yac, naŋ dahoc Anötö ndê waê asê tu Yisu Kilisi-ŋga, tòm têm hoŋ ndi. Yomandô.

4

Yac gôlôwac dabuŋ dapin dauŋ dôn dati Kilisi ndê ŋandô

¹ ŋalêŋ dinaŋ Anötö tac whiŋ mac ma kêgalêm mac sa bu ati in ndê lau dabuŋ. Tu dinaŋ-ŋga dec aö, naŋ gati Pômdau ndê ŋgac gapocwalô-ŋga, waŋgil mac bu asa nem lêŋ gitêŋ ti dabuŋ, aŋkuc in ndê galem dau. ² Akôm nem gêŋ hoŋ ti aŋgwiniŋ daôm, ma ti lêŋ malô. Akôc nem ŋalôm dôn, ma giso bocke naŋ asidôwai bu sêkôm têŋ mac, naŋ asuc kwi ma akôc ŋac sa bu atôc nem mêtê atac whiŋ-ŋga asê. ³ Ayob bu gêŋ daŋ seŋ ŋalau Dabuŋ ndê gwelen piŋ mac dôn-ŋga su dom. Ma bocdinaŋ in ndê yom malô oc piŋ mac hoŋ dôn bu ambo ti nem ŋalôm tigen. ⁴ Yac dati Kilisi ndê ŋandô tigen, ma ŋalau tigen mbo yac tigen-tigen neŋ ŋalôm. Ma tu Anötö kêgalêm mac sa awhiŋ yac-ŋga, dec yac hoŋ taŋkwê mwasiŋ atu tigen. ⁵ Tam akiŋ Pômdau tigen, dakêŋ whiŋ yom ŋandô tigen, ma busaŋgu tigen piŋ yac hoŋ dôn tam damiŋ Yisu Kilisi. ⁶ Anötö tigen ti yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga hoŋ Damaŋ, ma in gêm gôliŋ yac. In mbo yac hoŋ ŋalôm, ma puc yac dôn bu dakôm in ndê gwelen.

Kilisi kêmwasiŋ yac tu bu dapo gôlôwac dabuŋ sa-ŋga

⁷ Ma Anötö kêmwasinj yac tigen-tigen ña mwasinj ñalôm-nga tidau-tidau, tòm Kilisi gic sam têtj yac ñambwa. ⁸ Tòm Anötö ndê yom dan, nan sêto yêc bocdec bu:

Inj ku ndê ñacyo dulu ma wê ñac gitôm lau gapocwalô-nga, goc pi lôlôc gi ma kêmwasinj lau ña gêtj ñayham-ñayham, nan kêtj têtj ñac ñambwa. *[BW 68:18]*

⁹ Yom dau sôm bu inj pi lôlôc gi, dec whê sa bu inj sip nom meñ muñ. ¹⁰ Ma inj ñgac tigen dinan, nan sip nom meñ, nan mbu pi lôlôc gi mbo gameñ ñamata-nga andô yêc undambê, tu bu nem gôlinj gêtj honj ma êmwasiñ inj ndê lau honj êñlêc.

¹¹ Ma bocdinan inj kêyalinj inj ndê lau ñatô sa sêti aposel, ñatô sêti propet, ñatô sêti lau ahen-nga, ñatô sêti ñacsakinj, ma ñatô bu sêndôhôn Anötö ndê mêtê. ¹² Inj kêmwasinj ti kêyalinj ñac sa bu sêndôhôn ma sêpuc Anötö ndê lau dabuñ dôn e ñac honj sêkôm sakinj tidau-tidau tu bu sêpo gôlôwac dabuñ, nan sêti Kilisi ndê ñandô, nan sa-nga. ¹³ Ma yac honj dakôm neñ sakinj tidau-tidau e yac neñ dakêtj whinj ti gauc tanjalê Anötö ndê Atu-nga êñsôwec tiatu ma piñ yac honj dôn pitigenj. Ma ñalêñ dinan yac oc dati lau gwalam akwa dakêtj whinj-nga ma dasa neñ lêtj gitêtj enj tòm Kilisi dau.

¹⁴ Ma bocdinan yac oc dambo datôm balêkoc tiyham dom. Ma lau nan sêndôhôn yom tasanj ma sêñsalê lêtj bu sêtim yac ma sêkôm yac neñ dakêtj whinj tisac, nan oc sêtôm dom bu sêkôm yac atac lu-lu tòm gakoc nan mbu kêyôc, me agatê nan gwêc ñamponj kêñinj gi ma meñ. ¹⁵ Magoc yac oc dati lau nan dalhac ñanja ma dasap yom ñandô ti mêtê atac whinj-nga dôn enj. Ma dakôm gêtj honj datôm lau gwalam akwa nan dasap yac neñ ñagôlônj tigenj, nan Kilisi dôn. ¹⁶ Bu inj dau piñ yac honj dôn dati inj ndê ñandô, ma kêmwasinj yac tigen-tigen tu bu danem akinj asidôwai-nga ma dasap mêtê atac whinj-nga dôn. Ma

ñalêñ dinan gôlôwac dabuñ oc êñsôwec tiatu-tiatu ndi.

Dasa neñ lêtj tiwakuc

¹⁷ Tu dinan-nga dec aô bu wasôm yom têtj mac wanem Pômdau anjô, ma wakac mac bu ambu atêtj lêtj akwa tiyham dom. Ambo atôm lau nan danjasuñ sambuc ñawaê ñayham ma sêsap gauc ti lêtj ñandô mba-nga dôn ñapanj, nan dom. ¹⁸ Ñasac kôm ñac si gauc ahuc. Ma sêsa lêtj gauc mbasi-nga tu ñac si ñalôm ñadandi-nga, dec kalhac ñac ahuc bu sêtap Anötö ndê lêtj sêndôc tali-nga sa dom. ¹⁹ Ñac maya dau danj dom, ma sêkêtj dau sambuc têtj lêtj ñalôm ñagalac-nga. Ñac si ñalôm kac ñac bu sêkôm mêtê ñadômbwi tidau-tidau ñapanj, ma ñac atac whinj awa ti wapa hóc gêtjêc.

²⁰ Magoc têtj ndoc mac anjô ñawaê ñayham pi Kilisi, nan sêndôhôn mac bu asa lêtj kainj dinan dom. ²¹ Mac anjô yom pi Yisu ma akêtj whinj inj, ma sêndôhôn mac sêñkuc yom ñandô nan ñahu yêc inj. ²² Sêndôhôn mac su bu ahu lêtj ñalôm akwa-nga nan muñ-nga asa ambo, nan sinj. Bu lêtj dau kêgilí mac bu asa lêtj tasanj ñalôm ñagalac-nga, nan kôm mac nem lêtj ambo-nga tisac, ma ac waê bu andinam. ²³ Ma sêndôhôn mac bu anjuc gauc wakuc nan Anötö ndê Ñalau kêtj sip nem ñalôm, dec asa nem lêtj tiwakuc. ²⁴ Asa lêtj ñalôm wakuc-nga tòm mac asôc nem ñakwê wakuc sa. Anötö dau kêtj ñalôm wakuc têtj yac, nan inj kêmasanj tu bu datôm inj dau, ma tanjuc inj ndê yom ñandô ti dasa neñ lêtj dabuñ ma gitêtj enj.

²⁵ Tu dinan-nga ahu yom tasanj honj sinj, ma asôm yom ñandô enj awhinj daôm. Bu yac honj dambo datôm Kilisi ndê ñandô tigenj, ma yac bu tanjsau neñ asidôwai, dec oc senj yac neñ lêtj dapinj dauñ dôn-nga popoc. ²⁶ Mac bu atac ñandê, nan ayob daôm bu akôm sac dom. Yom atac ñandê-nga bu lhac mac ñasawa, nan amasanj têtj acsalô dau dinan, muñ su nan ac ndi sip. ²⁷ Akêtj ñasawa têtj Sadañ bu êntôm mac dom. ²⁸ Am asa nan gêm kanj gêtj, nan hu

siñ ma kôm gwelen ñayham ña amam bu nem daôm sa, ma nem lau nañ sêpônnda dau, nañ sa sêwhiñ.

²⁹ Ayob nem whamsuñ têtñ yom sac-sac hoñ. Asôm yom ñayham eñ, nañ tôm bu nem asidôwai sa ma puc ñac dôñ, ma mac nem yom oc êmwasiñ lau nañ sêñgô. ³⁰ Ayob daôm bu asa lêtñ gitêtñ ti dabuñ eñ, bu akêtñ ñawapac têtñ Ñalau Dabuñ dom. Bu Anötö kêtñ ndê Ñalau dau têtñ mac ti nem ñadalô, bu têtñ asê bu mac ati inñ ndê, ma bu wê mac asa nem lêtñ gitêtñ ti dabuñ eñ, e inñ kôt mac sa têtñ bêtñ ñambu-ñga, awhiñ lau hoñ nañ inñ gêmliñ ñac su sêti inñ ndê. ³¹ Yom dalic dauñ sac-ñga, yom atac ñandê-ñga, mêtê dali dauñ sa ti dasôm dauñ-ñga, ma yom datigasec lau-ñga, mêtê kaiñ dinañ hoñ nañ ahu siñ sambuc. ³² Ma ambo ti atac whiñ nem asidôwai hoñ, ma tamwalô ñac ti anem ñac sa. Ma asuc sac nañ asidôwai bu sêkôm têtñ mac, nañ kwi, tôm Anötö suc mac nem sac kwi tu Kilisi-ñga.

5

¹ Bocdinañ asa nem lêtñ añkuc Anötö ndê, atôm inñ ndê balêkoc atac whiñ-ñga. ² Ma asa nem lêtñ ti atac whiñ asidôwai hoñ, tôm Kilisi tac whiñ yac ma kêtñ dau sambuc ti da tu yac-ñga, nañ Anötö gêlic gitôm da ñamalu ñayham.

³ Ayob daôm bu mêtê kaiñ bocdec danñ yêc mac ñasawa dom. Mêtê mockaiñ-ñga, mêtê ñadômbwi tidau-tidau ma lau si mêtê sêpo awa ti wapa sa tu dau-ñga. Bu lêtñ bocdinañ gic lau nañ sêti Anötö ndê lau dabuñ, nañ ñawaê dom. ⁴ Ma yom sac-sac ti yom gauc mbasi-ñga ma yom mayañ-ñga bocdinañ gic waê lau dabuñ dom. Magoc yom danem danñge Anötö ti danem danñge yac neñ asidôwai-ñga dec gic yac ñawaê solop. ⁵ Bu mac anyalê pi ñandô bu Anötö oc kôt lau kaiñ bocdec sa dom. Lau mockaiñ-ñga, lau nañ sêsa lêtñ ñadômbwi, ma lau nañ sêkêtñ awa ti wapa nom-ñga kalhac si gauc ñamata ñapañ, nañ gitôm ñac sem akiñ anötöi gwam. Lau nañ sêsa lêtñ

kaiñ dinañ, nañ oc sêwêkaiñ si mala yêc Kilisi ma Anötö ndê gameñ undambê-ñga dom andô. ⁶ Ayob daôm bu lau tasanñ si yom ñambwa-ñambwa êñsau mac pi lêtñ sac-sac dinañ dom. Anyalê ñapep bu lau danñgapêc nañ sêsa lêtñ sac-ñga, nañ oc sêtap Anötö ndê atac ñandê sa. ⁷ Tu dinañ-ñga andic sôtñ daôm awhiñ ñac dom.

⁸ Bu muñ-ñga mac asa lêtñ ñasec-ñga, magoc kwahic dec mac akêtñ whiñ Pômdau dec ati balêkoc gameñ ñawê-ñga. Bocdinañ asa lêtñ ñawê-ñga eñ andic ñawaê. ⁹ Ma lêtñ ñawê-ñga ñañandô bocdec, dakôm mêtê ñayham tidau-tidau, dasa lêtñ gitêtñ, ma dasap yom ñandô dôñ. ¹⁰ Bocdinañ akôt gauc pi mêtê bocke nañ gic Pômdau tandô ñayham. ¹¹ Andic ahê lau nañ sêsap mêtê ñasec-ñga, nañ ñandô ñayham mbasi, nañ dôñ. Asa lêtñ ñawê-ñga eñ, tu bu atôt asê tiawê bu ñac si mêtê dau inñ sac sambuc. ¹² Bu mêtê nañ lau sac sêkôm sêsiñ-sêsiñ sêmbo, nañ bu dasôm yom pi, dec oc kêtñ maya yac atu andô. ¹³ Magoc Anötö ndê ñawê pô gêtñ hoñ dinañ, ma têtñ gêtñ nañ yêc siñ dau, nañ ñahu asê tiawê. ¹⁴ Tu dinañ-ñga sêsôm yom gôliñ danñ pi ñamalac nañ sap mêtê sac dôñ ñapañ, nañ yêc bocdec bu, “Am ñgac nañ yêc bêtñ yêc, tampo sa ma tisa! Tisa akêtñ lau batê-ñga, ma Kilisi ndê ñawê pô am.”

¹⁵ Bocdinañ dec ayob daôm bu asa lêtñ gauc mbasi-ñga dom, magoc asa nem lêtñ ti gauc eñ. ¹⁶ Akôt gauc bu akôm mêtê ñayham eñ, tôm nem têtñ ambo tamli-ñga hoñ, bu yac dambo têtñ sac-ñga ñalôm. ¹⁷ Tu dinañ-ñga ambo ti nem gauc ñawa ma anyalê lêtñ nañ Pômdau tac whiñ bu dakôm-ñga. ¹⁸ Anôm gêtñ êñiñ mac-ñga dom, bu lau nañ sêsa lêtñ dinañ sênyaiñ dau ti si gêtñ hoñ. Magoc akêtñ nem ñalôm sambuc têtñ Ñalau Dabuñ bu nem mac ahuc. ¹⁹ Ma bocdinañ asôm yom ñayham-ñayham têtñ daôm tu apuc daôm dôñ-ñga, tôm mac atap sa yêc Buku Wê-ñga ti Wê Dabuñ ma wê nañ Ñalau dau kêtñ têtñ mac. Anem wê, ma gauc nem wê

tu ampin Pômdau-nga yêc nem ñalôm tòm bêc honj. ²⁰ Ma gêj honj nan Daman Anötö kêj têtj mac, nan anem danje in ñapanj, tu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi ndê ñaê-nga. ²¹ Asôc nem asidôwai ñapu tu bu atôc asê bu mac atoc Kilisi sa-nga.

Pol to yom pi lauwê ma ñgac

²² Mac lauwê tigen-tigen asôc nem ñgaci ñapu tòm asôc Pômdau dau ñapu. ²³ Nahu bu laungac sêti lauwê si ñagôlôn, ñalên tigen tòm Kilisi ti gôlôwac dabun nan in gêm ñac si ma sêti in ndê ñandô, nan si ñagôlôn. ²⁴ Bocdinañ tòm gôlôwac dabun sêsôc Kilisi ñapu, dec mac lauwê asôc nem ñgaci ñapu tu gêj honj-nga. ²⁵ Ma mac laungac, atac whin nem awhêi, ñalên tigen tòm Kilisi tac whin gôlôwac dabun dec kêc ndê dac sinj ma mbac ndu tu ñac-nga. ²⁶ In kôm gêj dau tu bu êngwasin ñac si sac honj su e sêti lau dabun, ma busanju ti Anötö ndê yom kôm gêj dau ñandô sa. ²⁷ Ma in bu kêj gôlôwac dabun sêlhac in anjô-nga tòm lau dabun ti ñawasi atu, nan giso me mêtê sac me yom danj yêc ñac-nga dom. ²⁸ Nalên tigen dinañ mac laungac atac whin nem lauwê andic ñawaê. Atac whin ñac tòm mac atac whin daôm nem ñamlic. Asa nan tac whin ndê awhê, nan gitôm in atac whin dau. ²⁹⁻³⁰ Bu ñamalac danj oc tec in dau ndê ñamlic dom, magoc yob ti gêm yaom ñapep tòm Kilisi kôm têtj yac lau nan dati in ndê ñandô, nan gôlôwac dabun. ³¹ Anötö sôm yom pi lauwê ma ñgac, tòm sêto yêc bocdec bu:

Tu dinañ-nga dec ñgac danj oc hu damba lu dinda sinj, ma sap in nawhê dôj, ma inlu sêti gêj tigenj.
[Gen 2:24]

³² Yom pi lauwê ma ñgac, aô gam dôhôn whin yom pi Kilisi ma gôlôwac dabun, ma yom dau nahu sip ñalôm gi. ³³ Magoc aô wasôm têtj mac laungac tigen-tigen, bu atac whin nem awhêi tòm mac atac whin daôm. Ma mac lauwê honj atoc nem ñgaci sa.

6

Damba ti dindai ma balêkoc si yom ñatô

¹ Mac balêkoc, danjam wambu dinam ti damami tu Pômdau-nga, bu lêtj dau in lêtj gitêtj. ² Bu Anötö ndê yomsu nan sôm bu, “*Toc damam lu dinam sa,*” nan yomsu ñamata-nga nan Anötö gic bata yom danj whin bocdec bu, ³ “*Kôm bocdinañ, dec aô wanem mbec am nem lêtj honj, ma wandic têtj nem têtj mbo tamli yêc nom-nga.*”

⁴ Mac dambai, ayob daôm bu akôm nem balêkoc atac ñandê dom. Magoc tòm têtj honj nan sêmbo sêwhin mac, nan andôhôn ti anem la ñac ñalên solop nan gic Pômdau ndê lau ñawaê, e sêtiatu.

Lau akin ma ñadaui si yom

⁵ Mac lau akin, danjam wambu nem ñadaui nom-nga, ma atoc ñac sa ti asôc ñac ñapu ñapep. Akôm ti nem ñalôm sambuc, tòm mac am akin Kilisi dau. ⁶⁻⁷ Ma gauc nem bu akôm tu bu nem ñadaui sêlic mac ñayham-nga ñambwa lec dom. Mba. Mac nem ñadaui bu sêmbo sêwhin mac, me sêmbo dom, magoc anem akin ñapep eñ. Anem akin ñac ti nem ñalôm sambuc, bu Anötö tac whin bu mac akôm bocdinañ. Akôm tòm mac am akin Kilisi dau, ma tòm mac am akin lau nom-nga tawasê dom. ⁸ Bu mac anjalê su, bu lau honj oc sêtap si ñagêyô sa yêc Pômdau, tu gêj ñayham bocke nan sêkôm-nga. Lau nan sem akin ñadaui, ma lau nan sêkôm gwelenj tu dau-nga, nan sêwhin.

⁹ Ma mac ñadaui, ayob nem lau akin ñalên ñayham eñ. Asôm yom matôc-nga tu bu akac nem lau akin tu sêkôm gwelenj-nga, nan dom. Bu mac anjalê su bu Pômdau, nan ti mac nem ñadau ma ñac si ñadau whin, nan mbo undambê, ma in oc toc ñamalac danj sa hôc gêlêc danj dom, in oc êñsahê yac honj ña saê tigenj.

Dandic sinj ti Anötö ndê ñaclai

¹⁰ Aneñ yom ñambu-nga bocdec. Tamkwê Pômdau ti ndê ñaclai atu bu

puc mac dôn alhac nãnga. ¹¹ Asôc Anötö ndê wapa siñ-nga hon sa, dec oc tòm bu mac alhac nãnga ma aku Sadañ ndê lêñ tasan ti saê hon dulu. ¹² Bu yac lau dakêñ whiñ-nga neñ nacyo dec ñamalac nom-nga dom. Mba! Yac tac siñ têtñ gôliñ ti ñaclai hon nañ sêmbo Sadañ ñapu. Yomandô! Yac tac siñ têtñ Sadañ ma têtñ inñ ndê ñalau sac nañ sêmbo umbonñ ñasawa, ma sem gôliñ lau sac têtñ têtñ ñasec-nga dindec. ¹³ Tu dinañ-nga asôc Anötö ndê wapa siñ-nga hon sa, bu alhac nãnga ma andic siñ têtñ ndoc mac nem nacyo sac hôc asê mac. Ma ñalêñ dinañ nacyo dau ndê lêñ dañ oc tòm dom bu kôm mac aku sa. ¹⁴ Bocdinañ alhac nãnga. Asap yom ñandô dôn ñapañ bu puc mac dôn, gitôm piñkap nañ lau siñ-nga sêkic pi ñac si ñampêbalê. Ayob daôm bu asa lêñ gitêtñ eñ, gitôm lau siñ-nga sêyob si ñabapo ña wapa siñ-nga. ¹⁵ Amasañ daôm ñapep tu ahoc ñawaê ñayham yom maló-nga asê, tòm lau siñ-nga sêsôc atapa sa bu sêmasañ dau tu sêñsêlêñ-nga. ¹⁶ Ma asap nem akêñ whiñ dôn ñãnga tòm têtñ hon, bu yob mac têtñ Sadañ, gitôm lau siñ-nga si lautuc nañ tiñ ñac, ma si nacyo si sôp ti ya hon ndu. ¹⁷ Gauc nem ñapañ bu Anötö gêm mac si su, ma yom dau oc yob mac nem gauc gitôm gulunñ ain nañ lau siñ-nga sêunñ tiñ ñagôlôñ. Ma Anötö ndê yom tidônñ yêc mac, bu yom dau ti ñalau Dabuñ ndê bienñ baliñ bu andic siñ-nga. ¹⁸ Akôc wapa siñ-nga hon dinañ, ma atenñ mbec têtñ Anötö ti ñalau Dabuñ ndê ñaclai, ma andac inñ bu nem mac sa tòm têtñ hon. Anem ali, alhac nãnga, ma atenñ mbec tu lau dabuñ-nga tòm bêc hon.

¹⁹⁻²⁰ Ma atenñ mbec tu aô-nga whiñ. Anötö kêyalinñ aô sa bu wahoc ñawaê ñayham asê pi inñ ndê lêñ nem lau siñ-nga, nañ muñ-nga yêc siñ dau. Atenñ mbec bu Anötö puc aô dôn ma kêtñ yom ti gauc têtñ aô bu wawhê ñawaê dau ñahu sa ñapep eñ, ma ti neñ atac pa su, tòm inñ ndê atac whiñ. Kwahic dec aô gandöc gapocwalô tu aô neñ gwelenñ ñawaê ñayham-nga dinañ.

Pol gic bata ndê yom

²¹ Tikikus, yac neñ asidôwa atac whiñ-nga, ma Pômdau ndê ñgac akinñ ñandô, nañ oc têtñ mac loc, bu ndic miñ anenñ yom ti gwelenñ ñawaê hon têtñ mac. ²² Aô wañkinñ inñ têtñ mac loc, tu bu ndic miñ yac mba yom hon têtñ mac, ma bu êñgilí mac bu alhac nãnga.

²³ Damañ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi sêpuc mac asidôwai hon dôn, bu asap mêtê atac whiñ ti akêñ whiñ-nga dôn ñãnga, ma ambo ti yom maló.

²⁴ Anötö ndê mwasiñ nem mac lau hon nañ atac whiñ yac neñ Pômdau Yisu Kilisi, nañ ahuc tòm têtñ hon ndi.

Pol ndê bapia têt lau Pilipai-nga Yom whê bapia dindéc sa-nga

Pol gic lau nañ sêmbô malac Pilipai kêsî ma hoc ñawaê ñayham asê têt ñac, tòm dasam yêc Aposel 16:12-40. Tinambu in ndöc gapocwalô yêc malac Rom, ma têt ndoc dinañ in to bapia dindéc têt lau nañ sêkêt whin Yisu yêc malac Pilipai.

Malac Pilipai in malac tiwaê, ma lau Rom-nga daêsam sêndöc dinañ tu sênem gôlin gameñ Masedonia-nga. Luk whê sa yêc Apo 16:13 bu têt ndoc Pol bu hoc ñawaê ñayham asê yêc malac Pilipai, nañ in gauc gêm bu tap lau nañ sêtoc Anötö sa yêc malac dau ñamakê. Tu dinañ-nga lau ñatô gauc gêm bu mboe lau Israel-nga si lôm wê-nga dañ kalhac malac Pilipai têt têt dinañ dom, bu Pol sôc lau Israel-nga si lôm wê-nga yêc malac hoñ tu bu nem mêtê-nga.

Pol to bapia dindéc tu bu tôc in ndê atac ñayham ñahu asê, ma bu nem danje lau Pilipai tu gêt nañ sêkêt têt in tu sênem in sa-nga. Ma in whê in ndê lêt nañ mbo-nga, nañ sa têt ñac, ma gic min pi in ndê gwelen. In kac lau Pilipai bu sêlhac ñaŋga, ma gêt ñayham me sac bocke bu hóc asê ñac, nañ sêmbô ti atac ñayham ñapañ. Ma in kêt puc ñac pi kêdôhônwaga tasan.

Pol gic hu ndê bapia

¹ Pol lu Timoti, nañ am akiñ Yisu Kilisi, ato bapia dindéc têt mac lau nañ akêt whin Yisu Kilisi yêc malac atu Pilipai. Alu ato têt gôlôwac dabuñ si ñagôlôn, ma têt lau nañ sem akiñ gôlôwac dabuñ, ma têt Anötö ndê lau dabuñ hoñ. ² Mwasin ti yom malô akêt yac neñ Damañ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi têt mac.

Pol ten mbec ti gêm danje Anötö

³ Têt hoñ nañ aö gauc gêm mac, nañ gam danje aneñ Anötö tu mac-nga. ⁴ Tôm béc hoñ aö gateñ mbec têt Anötö tu mac hoñ-nga, ma gakôm ti atac ñayham atu. ⁵ Ñahu bu têt têt mac akêt whin tiwakuc e meñ têt kwahic dec, nañ mac apuc aneñ gwelen ñawaê ñayham-nga dôñ ñapañ. ⁶ Ma aö gakêt whin bu Anötö, nañ gic hu in ndê gwelen ñayham yêc mac nem ñalôm, nañ oc ndic dabin gwelen dau ma puc mac dôñ e Yisu Kilisi mbu meñ. ⁷ Aö gakôc gauc bocdinañ pi mac hoñ gac ñawaê, ñahu bu aö tac whin mac ma gauc gêm mac ñapañ. Mac awêkain Anötö ndê mwasin awhin aö, ma alhac awhin aö ñapañ. Mac alhac awhin aö têt têt nañ aö gandöc gapocwalô, ma têt têt nañ galhac tu wapuc ñawaê ñayham dôñ ma wawhê sa bu yom ñandô-nga, nañ bocdinañ. ⁸ Ma aö wasôm yom ñandô yêc Anötö anğô-nga, bu aö atac whin mac ndu andô, tòm Yisu Kilisi dau tac whin ti tawalô mac.

⁹ Ma aö gateñ mbec bu Anötö kôm mac nem gauc anyalê in-nga ti anyalê lêt ñayham ma sac-nga êñsôwec tiatu. Ma gauc dinañ oc puc mac nem mêtê atac whin-nga dôñ e êñsôwec tiatu bocdinañ. ¹⁰ Ma bocdinañ mac oc atôm bu anjahê gêt hoñ ma anyalê sac ma ñayham. Asap ñayham dôñ ñapañ ma bocdinañ têt Kilisi ndê béc mbu meñ-nga, nañ mac oc atôm bu alhac in anğô-nga ti nem ñalôm ñawasi ma nem giso mbasi. ¹¹ Ma ñalêt dinañ dec mêtê gitêt oc ti mac nem akêt whin Yisu Kilisi ña-ñandô. Ma mac nem lêt gitêt dinañ oc po Anötö ndê waê sa, ma lau daêsam oc sêmpin in tu mac-nga.

Pol ndê ñahu mbo tali-nga yêc Kilisi

¹² O asidôwai, aö atac whin bu mac anyalê ñapep bu ñawapac nañ hóc asê aö, nañ kalhac ñawaê ñayham ahuc dom, magoc gêm gwelen ñawaê ñayham-nga sa. ¹³ Bu lau hoñ nañ sêmbô Sisa ndê andu kiñ-nga, ma lau hoñ yêc malac atu dindéc, nañ sênjalê

bu aö gandöc gapocwalô tu Kilisi-nga. ¹⁴ Ma aö neŋ gandöc gapocwalô puc asidôwai sêkêŋ whiŋ Pômdau-nga daêsam dôŋ bu sêlhac ŋaŋga ma sêhoc Anötö ndê yom asê ti atac pa su, hôc gêlêc ŋamata-nga lê su. ¹⁵ Asidôwai ŋatô sêkôc gauc ŋayham pi aö ma tu dinaŋ-nga dec sêhoc Kilisi ndê ŋawaê asê. Ma ŋatô sêhoc ŋawaê ŋayham asê bu ŋac sem lêmuŋ aö ma sêkôm tu bu sêhoc gêlêc aö-nga. ¹⁶⁻¹⁷ Ŋac si ŋahu sem Kilisi ŋawaê sa-nga solop dom, ma sêkôm tu sêpo dau sa-nga ma tu sêkêŋ ŋawapac atu têtŋ aö, pi sac aneŋ ŋawapac gapocwalô-nga ŋahô. Magoc asidôwai ŋayham sêlhac sêwhiŋ aö, ŋahu bu ŋac atac whiŋ aö, ma sêŋyalê bu aö gandöc gapocwalô tu aneŋ gwelenŋ wapuc ŋawaê ŋayham dôŋ-nga. ¹⁸ Aö wasôm sake? Ŋac si ŋahu sêkôm gwelenŋ-nga bu ŋayham me sac, naŋ gêtŋ atu dom. Tigeŋ aö galic gêtŋ atu daŋ, naŋ bocdec bu, Kilisi ndê ŋawaê tiapa, ma gêtŋ dau kôm aö atac ŋayham atu. Ma aö wambo ti atac ŋayham ŋapaŋ, ¹⁹ ŋahu bu aö kayalê tidôŋ bu Yisu Kilisi ndê Ŋalau, ma mbec naŋ mac ateneŋ, naŋ lu-lu oc sênem aö sa yêc ŋawapac gapocwalô-nga. ²⁰ Aö tac whiŋ ma gakêŋ bataneŋ bu aö oc mayaneŋ tu gêtŋ daŋ-nga dom, magoc aö bu walhac ti neŋ atac pa su, ma wapo Kilisi ndê waê sa, tôm aö gakôm ŋapaŋ e meŋ têtŋ kwahic dec. Aö bu wambo taŋli me aö bu wambac ndu, magoc gêtŋ atu tigeŋ yêc, naŋ bu wapo Kilisi ndê waê sa. ²¹ Aö bu wambo taŋli, dec wambo tu wapo Kilisi ndê waê sa-nga eneŋ, ma bu wambac ndu, dec wandi wambo wawhiŋ inŋ, naŋ oc êmwasiŋ aö êŋlêc. ²² Magoc aö bu wambo taŋli, dec oc nditôm bu gwelenŋ naŋ inŋ kêtŋ sip aö amanŋ, naŋ oc ŋandô sa. Aö galic seŋ lu dinaŋ, magoc kayalê lêŋ bu wasa-nga, naŋ dom. ²³ Seŋ lu dinaŋ kôm aö neŋ ŋalôm gi lu. Aö tac whiŋ bu wahu nom dindec siŋ, wandi wambo wawhiŋ Kilisi. Seŋ dau ŋayham kêlêc. ²⁴ Tigeŋ aneŋ ŋalôm kac aö bu wanem mac sa, ma bocdinaŋ aö bu wambo

taŋli, naŋ dec oc êmwasiŋ mac êŋlêc. ²⁵ Aö gakêŋ whiŋ bu aö wambo nom wawhiŋ mac hoŋ tu bu wapuc mac nem akêŋ whiŋ dôŋ, e alhac ŋaŋga ma ti atac ŋayham atu tu nem akêŋ whiŋ-nga. ²⁶ Ma tu gêtŋ hoŋ dinaŋ-nga, dec mac oc apo Yisu Kilisi ndê waê sa êŋlêc, ma atac ŋayham atu tu aö wambu wameŋ ma wambo wawhiŋ mac tiyham-nga.

²⁷ Yom atu dec wasôm têtŋ mac. Ayob daôm bu asa nem lêŋ hoŋ aŋkuc lêŋ gitêŋ, naŋ gic lau naŋ sêkêŋ whiŋ Kilisi ndê ŋawaê ŋayham, naŋ ŋawaê. Ma bocdinaŋ aö bu waloc ma walic mac tiyham, me bu waŋgô ŋawaê ŋambwa pi mac, goc waŋyalê bu mac hoŋ apiŋ daôm dôŋ, ma ambo ti nem ŋalôm tigeŋ, ma alhac ŋaŋga tu apuc ŋawaê ŋayham, naŋ mac akêŋ whiŋ, naŋ dôŋ. ²⁸ Ma aö oc waŋyalê bu mac atöc daôm tu lau naŋ sêkêŋ kisa mac-nga dom. Gêtŋ dau oc töt asê bu mac atap Anötö ndê mwasiŋ nem mac si-nga sa su, ma lau naŋ sêkêŋ kisa mac, naŋ sic waê bu Anötö seŋ ŋac su sêniŋga. ²⁹ Aŋgô su naŋ. Anötö kêmwasiŋ mac tu Yisu Kilisi-nga. Tu dinaŋ-nga dec mac akêŋ whiŋ Yisu, ma gêtŋ daŋ whiŋ bocdec bu, mac ahôc ŋawapac tu inŋ-nga whiŋ. ³⁰ Ŋawapac kaiŋ tigeŋ mac alic aö gahôc muŋ-nga, ma kwahic dec mac aŋgô bu gahôc ŋapaŋ gambo, naŋ kwahic dec tap mac sa su bocdinaŋ.

2

Lau sêkêŋ whiŋ-nga si lêŋ

¹ Mac ati Kilisi ndê lau, dec gêm mac sa, me mba? Inŋ ndê atac whiŋ mac-nga kêgilí mac bu atac whiŋ nem asidôwai, me mba? Ŋalau Dabuŋ kêtŋ mac nem ŋalôm pitigeŋ, me mba? Mac nem akêŋ whiŋ Kilisi kêgilí mac bu tamwalô nem asidôwai ti anem ŋac sa, me mba? ² Bu bocdinaŋ, dec wandac mac bu ambo ti nem gauc pitigeŋ, ma ti nem ŋalôm tigeŋ, ma asap mêtê atac whiŋ asidôwai-nga dôŋ ŋapaŋ. Ambo bocdinaŋ, dec mac oc akôm aö atac ŋayham êŋlêc. ³ Mac

lau tigen-tigen gauc nem daôm ênlêc dom ma atoc daôm sa dom, magoc angwiniñ daôm ma atoc nem asidôwai sa hôc gêlêc daôm. ⁴ Akôc gauc pi lêñ anem daôm sa-nga napan dom, magoc akôc gauc pi lêñ anem asidôwai sa-nga.

Kilisi kêgwiniñ dau, ma Anötö toc in sa

⁵ Akôc gauc kain tigen dinañ bu in kêkuc Yisu Kilisi dau ndê lêñ. ⁶ Bu Kilisi in Anötö nandô. Tigen in gauc gêm bu kôc naclai ti nawasi atu tôm Anötö dau ndê, nañ dôñ ma mbo gitôm Anötö dau napan dom. ⁷ In gêlic nayham bu hu gêñ undambê-nga hon dinañ sin, ma ti ngac akiñ jambwa. In meñ mbo nom, ma lau nom-nga sêlic in gitôm nac dau si dan. ⁸ In kêgwiniñ dau ma danğa wambu têñ Damba e tôm in mbac ndu. Yomandô. In mbac ndu pi a gicso dau gitôm ngac sac dan. ⁹ Tu in ndê lêñ hon dinañ-nga dec Anötö toc in sa kêlêc, ma kêñ naê ti waê têñ in nañ hôc gêlêc naê ti waê hon su. ¹⁰ Ma tu dinañ-nga anela ma namalac ti gêñ hon nañ sêmbo undambê ma sêmbo nom me nom nalôm, nañ oc sêtoc Yisu ndê naê sa ma sêpôn haduc têñ in. ¹¹ Ma nac hon oc sêhoc yom asê ma sêsôm asê bu yomandô, Yisu Kilisi in Pômdau. Ma nalêñ dinañ nac oc sêtoc Daman Anötö ndê waê sa.

Lau sêkêñ whiñ-nga sêtôm nawê nom-nga

¹² O aneñ lau atac whiñ-nga. Têñ têm aö gambo gawhiñ mac, nañ aö galic bu mac danam wambu Anötö napep. Ma kwahic dec aö g ambo gawhiñ mac dom, ma gangô nawae bu mac akôm bocdinañ hôc gêlêc namata-nga su. Asap nem lêñ dinañ dôñ napan andic nawae. Atoc Anötö sa ma atoc in, ma asa nem lêñ hon tôm in atac whiñ. Ma nalêñ dinañ in ndê mwasiñ nem mac si-nga, nañ mac atap sa su, nañ oc ti gêñ nandô mbasi-nga dom. ¹³ Bu Anötö dau ndê naclai gêm gwelen yêc mac nem nalôm, tu bu kôm mac atac tec lêñ bocke nañ so in ndê atac whiñ. Ma naclai dau oc nem

mac sa bu asa nem lêñ ankcuc in ndê atac whiñ. ¹⁴ Gêñ hon nañ mac bu akôm, nañ ayob daôm bu atucdiñ me aseñ daôm pi dom. ¹⁵ Ma nalêñ dinañ mac oc ambo ti nem nalôm nawasi ma giso mbasi. Bu mac ati Anötö atui awhê ma ngac, ma ambo nom ambo lau sac nañ si lêñ dan solop dom, nañ nalôm. Magoc mac akôm mêtê solop eñ andic nawae, bu ambo lau dau nalôm atôm ya nawê nañ pô gameñ têñ ôbwêc. ¹⁶ Ma nalêñ dinañ oc nem lau dau sa tu bu sênjalê yom nandô nañ tôc señ dandöc tanli-nga asê, nañ mac asap dôñ ambo. Ma tu dinañ-nga gwelen nañ gakôm yêc mac-nga oc nandô mbasi dom, ma têñ ndoc Kilisi mbu meñ, nañ mac oc ati aneñ nahu wapo dauñ sa-nga. ¹⁷⁻¹⁸ Gwelen ti sakiñ nañ ti mac nem akêñ whiñ nanandô, nañ gitôm da nayham nañ mac akêñ têñ Anötö. Ma lau Rom-nga bu sêkic yom bu sêkêc aneñ dac sin, dec oc tôm da dan tiyham nañ sêkêc sac mac nem da dau nahô. Tigen aö neñ atac nayham tu mac-nga oc pacndê dom, aö oc wambo ti atac nayham eñ. Ma mac bocdinañ, ambo ti nem atac nayham awhiñ aö.

Pol bu êñkiñ Timoti têñ Pilipai ndi

¹⁹ Pômdau Yisu bu lic nayham, dec gakêñ batan bu nasawa sauñ aö oc wanñkiñ Timoti têñ mac loc. Aö atac whiñ bu wanğô nawae pi mac, oc kôm aneñ nalôm tigahô. ²⁰ Aö bu wanñkiñ in, nahu bu namalac dan tôm in mbo dom, nañ kêñ ndê nalôm sambuc tu nem yaom mac-nga. ²¹ Bu lau daêsam gauc gêm Yisu Kilisi ndê gwelen hôc gêlêc dom, magoc gauc gêm dau si gêñ hôc gêlêc su. ²² Magoc Timoti ndê lêñ ti sakiñ na-ñandô nayham mac alic su, ma anyalê bu in gêm akiñ aö gitôm in dau damba, tu puc gwelen nawae nayham-nga dôñ. ²³ Bocdinañ têñ ndoc aö bu walic señ bocke nac oc sêkôm têñ aö, nañ aö gauc gêm bu wanñkiñ in têñ mac loc nagahô. ²⁴ Ma aö gakêñ whiñ bu Pômdau dau oc nem aö sa, ma nasawa sauñ aö dauñ oc watêñ mac waloc bocdinañ.

Pol sôm bu ênkin Epaprodaitas têtj nac ndi

²⁵ Muñ-nga mac anjô bu aö gandöc ti ñawapac, dec ankin Epaprodaitas bu nem aö sa. Inj gêm gwelenj whinj aö gitôm anenj asidôwa ñandô, ma kalhac gitôm ñgac sinj-nga ñayham tu kôm gwelenj ñawaê ñayham-nga. Kwahic dec aö gauc gêm tidônj bu wanjinj inj mbu têtj mac loc ñagahô. ²⁶ Inj tac whinj ñandô bu lic mac honj tiyham, ma inj kêyalê bu mac anjô ñawaê pi inj ndê gêmbac, dec kôm inj ñalôm ñawapac tu mac-nga. ²⁷ Bu gêmbac dau kôm inj yham dom, kêpinj bu inj mbac ndu. Tigenj Anötö tawalô inj ma kôm inj ñayham sa. Ma Anötö tawalô aö bocdinañ, bu Epaprodaitas bu mbac ndu ma hu aö sinj, dec oc kêñ ñawapac atu danj tiyham têtj aö. ²⁸ Tu dinañ-nga dec anenj ñalôm kac aö bu wanjinj inj mbu têtj mac loc, ma mac oc atac ñayham bu alic inj tiyham, ma anenj ñalôm ñawapac oc tigahô bocdinañ. ²⁹ Tu Pômdau-nga dec akôc inj sa ti atac ñayham atu têtj ndoc inj hôc asê mac. Aö wasôm têtj mac bu atoc inj ma lau nañ sêtôm inj, nañ sa ñapep. ³⁰ Bu inj kêñ dau sambuc ma töc dau dom bu mbac ndu tu Kilisi ndê gwelenj-nga. Bu inj gêm akinj aö gêm mac honj anôm, e kêpinj bu inj mbac ndu.

3

Ñahu andô dati lau gitêtj yêc Anötö anjô-nga

¹ A neñ asidôwai, aö bu wasôm yom ñatô têtj mac whinj bocdec bu. Ambo ti atac ñayham ñapanj tu mac ati Pômdau ndê lau-nga. Yom nañ kwahic dec aö bu wato, nañ gato kainj tigenj têtj mac muñ su, magoc aö galic ñayham bu wato tiyham, tu bu wapuc mac dôñ bu yom tasanj kôm mac nem akêñ whinj tisac dom. ² Ayob daôm ñapep têtj lau sac nañ sêkac mac bu asôc ðpwac sêsê laungac ñamlic ñatô su-nga ñapu. Ñac sêtôm giam pôm ma atac whinj bu sêkôm mac nem ñamlic tisac ñambwa. ³ Ñac gauc gêm bu pwac sêsê ñamlic-nga dinañ kôm ñac

sêti Anötö ndê lau solop. Magoc mba. Pwac dinañ ña-ñahu andô hêganônj yac lau nañ tam akinj Anötö tôm Ñalau Dabuñ gêm gôlinj yac. Yac neñ ñahu dapo dauñ sa-nga sip gêtj nañ ñamalac ñambwa sêkôm têtj yac ñamlic, nañ dom, magoc sip gwelenj nañ Yisu Kilisi kôm yêc yac neñ ñalôm-nga.

Kilisi tigenj ti Pol ndê ñahu po dau sa-nga

⁴ Lau ñatô gauc gêm bu Anötö oc kôc ñac sa tu gêtj ñamlic-nga. Oc tôm bu wapo dauñ sa pi gêtj kainj dinañ whinj, ma aö bu wakôm dec anenj ñahu wapo dauñ sa-nga hôc gêlêc lau honj si su. ⁵ Bu sêsê anenj ñamlic ñatô su têtj anenj bêc ti-8-nga kêkuc lau Israel-nga si pwac. Aö Israel si danj, nañ gasa akêñ Benjamin ndê tonj. Aö kayalê abanji si yom Hibu ti gêbôm honj. Aö kakuc lau Palêsai si lêtj sêsôc Moses ndê yomsu honj ñapu-nga. ⁶ Aö gakêñ dauñ sambuc tu gêtj bocke nañ gakôm, tôm nañ muñ-nga gakêñ kisa lau sêkêñ whinj Yisu-nga ti neñ ñalôm sambuc. Ma yêc ñamalac anjô-nga aö gatôm ñgac gitêtj tu kakuc Moses ndê yomsu honj ñapep-nga.

⁷ Muñ-nga aö gapo dauñ sa ma gauc gêm bu Anötö oc kôc aö sa tu gêtj dinañ-nga, tigenj kwahic dec aö kayalê Kilisi, dec tanjkwê gêtj dinañ ñadanj bu nem aö sa tiyham lec dom. ⁸ Yomandô. Kwahic dec aö gatap mwasinj atu andô sa, tu kayalê Yisu Kilisi-nga, ma tu anenj Pômdau inj-nga. Ma aö tanjkwê inj tigenj bu nem aö sa. Tu dinañ-nga dec galic gêtj ñatô honj gitôm gêtj ñambwa ma gêtj ñagolop, ma gahu sinj su tu bu Kilisi tigenj ti anenj ñahu gapo dauñ sa-nga. ⁹ Aö bu wasap Kilisi tawasê dôñ ñanğa, ñahu bu Anötö kôc aö sa ma gêlic aö gitôm ñgac gitêtj tu gakêñ whinj Kilisi-nga, ma tu kakuc lêtj yomsu-nga dom. Yomandô. Anötö kêmwasinj aö ñambwa, dec sam aö bu ñgac gitêtj tu gakêñ whinj Kilisi-nga. ¹⁰ Aö tac whinj bu wanjalê Kilisi ti Anötö ndê ñaclai atu, nañ uñ Kilisi sa akêñ lau batê-nga. Ma wanjkuc inj ndê lêtj hôc ñandê ti

mbac ndu-nga. ¹¹ Ma aö gakêñ batan bu oc wanꝑuc in ndê lêñ tisa akêñ lau batê-nga bocdinañ.

Pol yêm dau su ñandô tu bu êñkuc Kilisi-nga

¹² Nalêñ dinañ aö tac whiñ ndu andô bu wanꝑalê Kilisi ti wanꝑuc in-nga, tigen aö wasôm bu aö gac dabiñ neñ lêñ hoñ tu wanꝑuc in-nga su lec dom. Mba. Magoc Yisu Kilisi kôc aö dôñ ma gêm aö k wi tu bu wati in ndê, ma tu dinañ-nga dec aö gayêm dauñ su tu bu wanꝑalê ti wanꝑuc in ñapep eñ, gakôm gitôm ñgac nañ kêtî ñaŋga bu tap in ndê ñaôli sa. ¹³ Asidôwai, aö kayalê bu aö gac dabiñ lêñ dau su dom. Magoc aö gakôm gêñ tigen bocdec bu, aö wanꝑhiñ gêñ nañ yêc aö dômwên-mbu nañ siñ, ma wakôm ñaŋga bu wakôc gêñ nañ yêc aö añôñ ndô-nga, ¹⁴ gitôm ñgac nañ kêtî ñaŋga ma gêm neneñ bu hôc asê batiñ pacndê-nga ma tap ndê ñaôli sa. Ma ñaôli nañ aö gayêm dauñ su bu wakôc, ma Anötö kêgalêm aö sa ma piñ aö dôñ gam damiñ Yisu Kilisi tu bu watap sa-nga, nañ mwasiñ dandöc tañli yêc undambê-nga.

Dasa neñ lêñ bambaliñ dom

¹⁵ Yac lau nañ dati gwalam akwa dakêñ whiñ-nga, nañ tañkuc gauc tigen dinañ dandic ñawaê. Ma mac bu gauc nem yom ñatô so aneñ, nañ Anötö oc tôc tiawê têñ mac. ¹⁶ Magoc lêñ nañ Anötö tôc têñ yac lau dakêñ whiñ-nga su, nañ dasa dandic ñawaê. ¹⁷ O asidôwai. Aneñ lêñ ti mac hoñ nem dôhôn añkuc-nga. Ma tamtiñ lau nañ sêñkuc aö neñ lêñ, ma añkuc ñac bocdinañ. ¹⁸ Aö gasôm yom dinañ, ñahu bu lau daêsam sêsa si lêñ bambaliñ, dec tôc asê bu sêlic Yisu ndê mbac ndu pi a gicso dau gitôm gêñ ñambwa, ma sêtôm ñacyo yom ñandô-nga. Aö gasôm yom dau têñ mac têm ñatô su, ma kwahic dec wasôm tiyham ti tañsulu eñ. ¹⁹ Lau kaiñ dinañ

sic waê bu sêninga. Ñac gauc gêm gêñ nom-nga gitôm gêñ daneñ ti danôm-nga kêlêc, ma bocdinañ dec gêñ dau ti ñac si pômdu. Magoc gêñ nañ sêlic bu ñayham ma sêtoc dau sa pi, nañ dalic bu gêñ mayañ-nga. ²⁰ Yac neñ malañ ñandô yêc undambê. Ma yac dakêñ batan ti dahôn yac neñ †Ñgac Nem Yac Si-nga bu mbu akêñ undambê meñ, nañ Pômdu Yisu Kilisi dau. ²¹ In kôc ñaclai atu gitôm bu kêñ gêñ hoñ sêsôc in ndê gôliñ ñapu, ma in oc nem yac neñ ñamlic waêmba kwi ti ñamlic wakuc ma ti ñawasi atu, ña ñaclai tigen dinañ.

4

Pol gêm la lau Pilipai

¹ Tu dinañ-nga dec aneñ asidôwai, aö wasôm têñ mac bu alhac ñaŋga ti asap nem akêñ whiñ Pômdu dôñ. Aö atac whiñ mac ndu andô, ma gakêñ batan bu walic mac tiyham. Aneñ gwelen ña-ñaôli ñayham ti neñ atac ñayham ñahu, nañ mac daôm.

² Aö gangô bu mac nem awhê lu, nañ Yuodia lu Sintike sêseñ dau. Aö bu wasôm têñ inlu bu sêmasañ yom nañ yêc inlu ñasawa, ma sêmbo ti si ñalôm tigen tu inlu sêkêñ whiñ Pômdu-nga. ³ Ma aneñ silip ñayham Sisigus,* aö bu wandac am bu nem awhê lu dinañ sa, ñahu bu muñ-nga inlu sem gwelen tu sêpuc ñawaê ñayham dôñ-nga sêwhiñ aö ma Klemen ti aneñ asidôwai ñatô, nañ si ñaê hoñ yêc Anötö ndê Buku Tañli-nga.

⁴ Tu mac ati Pômdu ndê lau-nga dec wasôm têñ mac bu ambo ti atac ñayham ñapan. Aö wasôm tiyham bu ambo ti atac ñayham ñapan. ⁵ Asap lêñ malô dôñ tu bu lau hoñ sêñyalê bu yac lau dakêñ whiñ-nga neñ mêtê dau dinañ. Gauc nem bu ndoc kêpiñ bu Pômdu mbu meñ.

⁶ Ahêgo daôm tu gêñ dan-nga dom. Ñawapac bocke nañ tap mac sa, nañ atôc têñ Anötö sip nem mbec ñalôm,

* **4:3:** Sisigus - yom dau yêc Yom Grik, ma danem kwi bu 'ñamalac nañ kôm gwelen whiñ ndê silip.' Lau ñatô gauc gêm bu yom dau in ñgac Pilipai-nga dan ndê ñaê, ma lau ñatô gauc gêm bu in ñaê dom, magoc Pol to yom dau hêganôn ñamalac dan nañ kôm gwelen whiñ in.

ma andac in bu nem mac sa. Ma anem danje in tu gën hon-nga. ⁷ Ma Anötö ndé yom malô oc nem mac lau nan in pin mac dôñ am damin Yisu Kilisi, nan ahuc, ma nem gôlin mac nem gauc ti ñalôm. Bu Anötö ndé yom malô in gën atu andô, hóc gëléc ñamalac hon si gauc.

⁸ O anen asidôwai. Aö wasôm yom dan tiyham. Yom bocke nan yomandô, ma gën bocke nan gën tiwaê ma gën solop ma ñawasi, gën nan gic lau hon tandô ñayham, ma gën ñayham datoc sa-nga, ma mêtê ti yom ma gauc hon nan gitên en, nan wasôm têt mac bu gauc nem lhac nem gauc ñapan. ⁹ L êñ ti sakin bocke nan aö kadôhôn ti gac dulu têt mac, me mac ango y êc aö me alic aö gakôm, nan akôm andic ñawaê. Ma Yom Malô Ñadau Anötö dau oc mbo whin mac.

Pol gêm danje lau Pilipai

¹⁰ Mun-nga mac am aö sa, magoc ñasawa lê e men têt kwahic dec, mac atap sen dan sa tu anem aö sa tiyham-nga dom. Kwahic dec mac gauc gêm aö ma ankin gën tu anem aö sa-nga, ma gën dinan kôm aö atac ñayham atu, ma kapiñ Pômdau tu mac am aö sa-nga. ¹¹⁻¹² Aö gato yom dinan tu gapônda daun-nga dom. Mba. Aö kayalê têt gapônda daun-nga, ma kayalê têt gandôc mwasiñ ñalôm-nga. Aö bu neñ gën mba ma gën yô aö, me bu neñ gën daêsam ma waneñ hóc aö dôñ, tigen wahêgo daun dom. Ñahu bu aö kadôhôn daun su bu ñayham me sac bocke bu tap aö sa, nan aö oc wambo ti atac ñayham en. ¹³ Kilisi kên ñaclai têt aö bu wakôm gën hon, ma tu dinan-nga dec aö gatôm bu wambo ti atac ñayham en.

¹⁴ Bocdinañ, aö bu wapônda daun, dec wambo ti atac ñayham en, magoc mac akôm mêtê ñayham ma gauc gêm anen ñawapac dec ankin gën tu anem aö sa-nga. ¹⁵⁻¹⁶ Mac lau Pilipai-nga anyalê su bu têt ndoc mac ango ñawaê ñayham tiwakuc, ma aö galom malac atu Tesalonika, nan mac ankin gën tu anem aö sa-nga têt

natô. Ma têt têt nan gahu mac nem gameñ Masedonia-nga sin, nan gôlôwac dabun malac natô-nga sêkên gën dan tu sênem aö sa-nga dom. Mac tamwasêm. ¹⁷ Aö tac whin bu mac asap nem mêtê akên gën-nga dinan dôñ ñapan. Aö gasôm yom dau tu bu wakac mac bu akên gën têt aö-nga lec dom, magoc aö kayalê bu mac bu asap nem lêt amwasiñ aö ma lau natô-nga dôñ, dec lêt dau oc êmwasiñ mac hóc gëléc su ô. ¹⁸ Kwahic dec aö gapônda gën dan dom. Gën nan mac ankin têt aö ma Epaprodaitas kên têt aö gêm mac anôm, nan daêsam ñandô dec gêm aö sa këléc. Gën dau gitôm da ñamalu ñayham nan Anötö tac whin, ma gic in tandô ñayham. ¹⁹ Anötö, nan yob aö ñapan, in Mwasin ti Ñawasi atu Ñadau, ma Yisu Kilisi ti ñahu datap in ndé mwasiñ atu sa-nga. Ma aö kayalê bu gën bocke nan mac apônda, nan yêc in ndé mwasiñ atu ñalôm, ma in oc kên têt mac. ²⁰ Bocdinañ dapo Damañ Anötö ndé waê sa têt têt hon ndi. Yomandô.

Pol gic bata in ndé bapia

²¹ Akên anen acsalô têt lau dabun hon nan sêkên whin Yisu Kilisi yêc malac Pilipai. Asidôwai nan sêmbo sêwhin aö, nan sêkên si acsalô têt mac bocdinañ. ²² Ma Anötö ndé lau dabun hon nan sêmbo malac dindec, nan boc-dinañ. Ma lau sêkên whin-nga nan sem gwelen sêmbo Sisa ndé andu, nan gauc gêm mac hóc gëléc.

²³ Mwasin akên Pômdau Yisu Kilisi puc mac nem gatôm dôñ.

Pol ndê bapia têtj lau Kolosi-nga Yom whê bapia dindéc sa-nga

Malac Kolosi yêc gameŋ Esia-nga, magoc Pol dau in gêm mêtê yêc malac Kolosi dom. Têtj ndoc in gêm mêtê mbo malac Epesas, nanŋ ngac Kolosi-nga danŋ ñaê Epapras ngô ma kêŋ whinŋ, ma tinambu Epapras mbu gi hoc ñawaê ñayham asê yêc ndê malachu Kolosi (1:7; 4:12), ma lau ñatô sic hu sêkêŋ whinŋ Yisu. Tinambu Epapras ndôc gapocwalô whinŋ Pol (Pilemon 23), ma gic minŋ têtj Pol pi lau sêkêŋ whinŋ-nga yêc malac Kolosi.

Pol to bapia dindéc ma sôm têtj lau Kolosi-nga bu in gêm danŋe Anötô tu ñac si sêkêŋ whinŋ-nga, ma in tôc lêtj ñayham daêsam têtj lau sêkêŋ whinŋ-nga tu sênkuc-nga. Ma in to yom ñatô bu whê lau Kolosi si gauc sa pi yom ñandô. Nahu bu lau ñatô sêŋsônŋ ñac pi lau nom-nga si lêtj ñatô (2:4, 8, 16-23), ma ñac sêtoc Kilisi sa ñapep dom, ma bocdinaŋ in tôc asê bu Anötô kêŋ gêtj hoŋ sêsôc Kilisi ñapu (1:15-20; 2:9-15).

Pol gic hu ndê bapia

¹ Aô Pol, nanŋ gati Yisu Kilisi ndê aposel kêkuc Anötô ndê atac whinŋ, lu yac neŋ asidôwa Timoti ato bapia dindéc. ² Ato têtj mac asidôwai nanŋ andôc malac atu Kolosi, mac lau dabuŋ nanŋ akêŋ whinŋ Kilisi. Mwasinŋ ti yom malô akêŋ Damaŋ Anötô têtj mac.

Pol teŋ mbec tu lau Kolosi-nga

³ Tôm bêt hoŋ yac atêŋ mbec têtj Anötô, yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi Damba, ma am danŋe in tu mac-nga. ⁴ Nahu bu yac anŋô ñawaê bu mac akêŋ whinŋ Yisu Kilisi ñanga, ma atac whinŋ Anötô ndê lau dabuŋ hoŋ. ⁵ Mac nem akêŋ whinŋ ti atac whinŋ ñahu sip mwasinŋ atu nanŋ mac akêŋ batam ambo, nanŋ Anötô po sa gwananŋ tu mac-nga yêc undambê. Yom pi gêtj dau mac anŋô munŋ su, têtj ndoc sêhoc

yom ñandô ñawaê ñayham-nga asê têtj mac. ⁶ Ñawaê ñayham dau têtj mac meŋ, ma mac anŋô ti anŋalê yom ñandô pi Anötô ndê mwasinŋ atu. Têtj ndoc mac anŋô tiwakuc e meŋ têtj kwahic dec, nanŋ ñawaê ñayham dau gêm ñandô ma tiapa yêc mac nem gameŋ. Ma ñalêtj tigeŋ in gêm ñandô ma tiapa ma gêm gameŋ nanŋ lau Rom-nga sem gôlinŋ, nanŋ ahuc. ⁷ Ñawaê dau Epapras kêdôhônŋ têtj mac. In yac neŋ ngac atac whinŋ-nga nanŋ gêm gwelenŋ whinŋ yac, ma ngac akinŋ ñandô nanŋ gêm akinŋ Kilisi tu mac-nga. ⁸ Ma in gic minŋ têtj yac pi mac nem lêtj atac whinŋ asidôwai-nga nanŋ Ñalau Dabuŋ kêŋ têtj mac.

⁹ Tu dinaŋ-nga têtj bêt ñamata-nga nanŋ yac anŋô mac nem ñawaê e meŋ têtj kwahic dec, nanŋ yac atêŋ mbec tu mac-nga ñapanŋ. Yac andac Anötô bu kêŋ gauc têtj mac e anŋalê Ñalau Dabuŋ ndê lêtj tidônŋ. Ma ñalêtj dinaŋ mac oc anŋalê lêtj nanŋ Anötô tac whinŋ bu yac dasa-nga, nanŋ ñapep eŋ. ¹⁰ Yac atêŋ mbec bu mac asa nem lêtj gitêŋ, bu tôc asê bu mac ati Pômdau ndê lau, ma in oc lic mac nem lêtj hoŋ ndic in tandô ñayham. Yac atêŋ mbec bu mac nem akêŋ whinŋ oc nem ñandô ñayham yêc gwelenŋ hoŋ nanŋ mac akôm, ma bu mac nem gauc anŋalê Anötô-nga êŋsôwec tiatu. ¹¹ Anötô ndê ñaclai ti ñawasi atu kêŋ ñanga têtj mac bu akôm gêtj hoŋ, ma ñawapac bu tap mac sa, dec mac atôm bu alhac ñanga ma ahôc ti atac pa su. Ma ambo ti atac ñayham, ¹² ma anem danŋe Damaŋ Anötô, nanŋ gic dabuŋ mac e atôm bu awêkainŋ in ndê gameŋ ñawê-nga awhinŋ in ndê lau dabuŋ hoŋ. ¹³ In kêgaho yac su yêc ñaclai ñasec-nga, ma kêŋ yac dambo in ndê Atu nanŋ in atac whinŋ ñandô, nanŋ ndê gôlinŋ ñapu. ¹⁴ Ma Anötô kêmwasiŋ yac, dec gêmlihi yac ti kêgapwêc yac su yêc sakinŋ mêtê sac-nga, ma suc yac neŋ sac kwi. Ma datap mwasinŋ atu dau sa yêc in ndê Atu dau.

Kilisi ti ndê gwelenŋ

¹⁵ Lau danŋ sêlic Anötô dom, magoc in Atu Kilisi gêm in anŋô ma tôc in

asê têtj yac. Inj tinamata gêtj honj nanj Anötö kêtj. ¹⁶ Bu gêtj undambê-nga ti gêtj nom-nga honj nanj Anötö kêtj, nanj kêtj ña Kilisi. Gêtj nanj dalic ña tanônj, ma gêtj nanj tòm dom bu dalic ña tanônj, gitôm añela me ñalau me gôlinj ma ñaclai tidau-tidau, gêtj honj dinanj Anötö kêtj ña Kilisi ma kêtj tu Kilisi-nga. ¹⁷ Inj tinamata gêtj honj, ma gêtj honj si ñahu sêmbo-nga yêc inj. ¹⁸ Ma inj gêm gôlinj gôlôwac dabunj. Inj ti ñagôlônj, ma gôlôwac dabunj sêti inj ndê ñandô. Ma inj munj gôlôwac dabunj bu ti ñgac ñamata-nga bu tisa akêtj lau batê-nga. Ma bocdinañ gêtj danj hóc gêlêc inj su dom. ¹⁹ Bu Anötö gêlic ñayham bu kêtj dau sambuc sip Atunçac ñalôm ma mbo whinj inj. ²⁰ Ma inj kêkinj Atu dau sip nom menj bu hê wamba ñamalac ma gêtj nom-nga ti gêtj undambê-nga honj têtj Anötö. Ma kwahic dec ñamalac sêtôm bu sêmbo Anötö ançô-nga ti yom malô, tu Atunçac ndê dac nanj kêc sinj pi a gicso-nga.

²¹ Munj-nga, mac ambo ahê têtj Anötö. Mac ambo atôm inj ndê ñacyo tu gauc ti mêtê sac-sac nanj yêc mac-nga. ²² Magoc inj dau kêmasañ lêtj bu Kilisi sip nom menj ti ñamalac ma mbac ndu, tu bu hê wamba mac têtj Anötö tiyham. Ma inj tac whinj bu kêtj mac alhac inj ançô-nga atôm lau dabunj nanj nem giso ti yom mbasi. ²³ Mac bu alhac ti akêtj whinj ñançga ma akêtj batam Anötö ndê mwasiñ nanj ñawaê ñayham tóc asê têtj mac, ma ahu sinj dom, dec mac oc atap mwasiñ dau sa. Ñawaê ñayham dau mac ançô su, ma sêhoc asê yêc gameñ honj nanj yêc lau Rom si gôlinj ñapu, nanj bocdinañ. Ma aô Pol gati ñgac akiñ ñawaê ñayham dau-nga.

Pol whê ndê gwelenj ñawaê ñayham-nga sa

²⁴ Ñandê bocke nanj aô gahóc tu wapuc mac nem akêtj whinj dôñ-nga, nanj gahóc ti atac ñayham enj. Ma aô kayalê bu aô gac waê bu wahóc ñandê ñapanj, tu gwelenj nanj aô gakôm tu bu wapo Kilisi ndê ñandô, nanj gôlôwac dabunj

sa-nga. M agoc aô oc wahóc e wandic dabinj gêtj honj nanj Kilisi kêyalinj sa bu wahóc. ²⁵ Aô gakôm gwelenj gam akiñ gôlôwac dabunj, kakuc lêtj nanj Anötö dau kêmasañ dec kêyalinj aô sa tu mac-nga, ma kêkinj aô bu wahoc ñawaê ñayham asê e Anötö ndê yom tiapa yêc gameñ honj. ²⁶ Têtj ñamata-nga e menj, yom pi Anötö ndê lêtj nem lau si-nga, nanj ñahu yêc sinj dau têtj lau nom-nga. Magoc kwahic dec inj tóc asê tiawê têtj inj ndê lau dabunj. ²⁷ Inj tac whinj bu lau dabunj sênjalê yom nanj munj-nga yêc sinj dau, nanj bocdec bu. Inj bu êmwasiñ mac ñlau gameñ apa-nga bu atap inj ndê ñawasi atu sa, dec kêtj Kilisi sip nem ñalôm. Ma gêtj dinanj ti mac nem ñahu akêtj batam bu atap inj ndê ñawasi sa-nga.

²⁸ Yac ahoc Kilisi ndê ñawaê ñayham asê, ma Anötö kêtj gauc ñayham têtj yac bu akêtj puc ti andôhônj lau sêkêtj whinj-nga honj. Ma yac akôm bocdinañ tu bu andic dabinj ñac honj e akêtj ñac sêlhac Anötö ançô-nga sêtôm lau gwalam akwa sêkêtj whinj Kilisi-nga. ²⁹ Ma aô gakôm gwelenj ti gahóc ñandê atu, tu bu wakôm gêtj dau ñandô sa-nga, ña Kilisi dau ndê ñaclai nanj gêm gwelenj ñançga yêc aô nenj ñalôm.

2

¹ Aô gawhê nenj gwelenj sa têtj mac, ñahu bu aô atac whinj bu mac anyalê bu aô gayêm daunj su ñandô tu mac-nga, ma tu lau Laodisia-nga, ma tu lau sêkêtj whinj-nga honj nanj sêlic aô anônj dom-nga, nanj bocdinañ. ² Aô tac whinj bu mêtê atac whinj-nga pinj mac honj dôñ, ma puc mac dôñ bu alhac ñançga. Ma yom pi Anötö ndê lêtj nem lau si-nga nanj munj-nga yêc sinj dau, nanj aô tac whinj bu mac anyalê tidônj andô, e kôm mac alhac ti akêtj whinj ñançga enj. Yom dau hêganônj Kilisi. ³ Bu yom ti gauc nanj atu andô ma tôm bu êmwasiñ yac-nga, nanj Anötö gêm ahuc yêc inj-nga.

⁴ Aô gawhê yom honj dinanj sa têtj mac, ñahu bu aô gatec bu lau ñatô sêmbac yom mac ma sênçsau mac. ⁵ Bu aô daunj gambo gawhinj mac dom,

tigen yêc aneñ ñalôm aô gauc gêm mac ñapañ. Ma aô atac ñayham atu, bu kayalê bu mac akêñ whiñ Kilisi ñaŋga, ma asa nem lêñ hoñ ñapep.

Dasa neñ lêñ tiwakuc tu Kilisi-ŋga

⁶ Mac akôc Yisu Kilisi sa su ti mac nem Pômdau, dec akêñ in tiñamata nem lêñ hoñ. ⁷ Akôc ñaŋga yêc in tôm a nañ ñawakac gacgeñ sip nom ñalôm gi. Ma in ndê ñaclai po mac nem akêñ whiñ sa bu alhac ñaŋga, alhac yom ñandô nañ sêndôhôn têñ mac, nañ ñahô. Ma yom anem danje Anötö-ŋga nem mac ahuc tôm bêc hoñ. ⁸ Ayob daôm ñapep bu lau tasan si yom ñambwa-ñambwa êñsôn mac nem gauc ma êñgaho mac su yêc yom ñandô e ati lau gapocwalô-ŋga lec dom. Ñac si yom dau ñahu kêkuc abungaci si lêñ ti mêtê nom-ŋga ñambwa, ma meñ akêñ Kilisi ndê dom.

⁹ Bu Anötö kêñ dau sambuc sip Kilisi ñalôm, ma meñ mbo nom gitôm ñamalac. ¹⁰ Kilisi dau in gôlin ti ñaclai hoñ ñadau. Ma tu mac nem akêñ whiñ piñ mac dôñ am damiñ in-ŋga, dec Anötö ndê mwasin gêm mac ahuc. ¹¹ Kilisi kôm lau Israel-ŋga si ðpwac sêsê ñamlic ñatô su-ŋga ñandô sa pi mac lau nañ ati in ndê. Gêñ dau hôc asê kêkuc ñamalac si lêñ sêsê ñamlic-ŋga dom, magoc Kilisi dau kôm gwelen yêc mac nem ñalôm gitôm in sê mac nem mêtê sac ñalôm akwa-ŋga su giñga. ¹² Busanngu nañ mac aliñ, nañ piñ mac dôñ am damiñ Kilisi, tôm sêñsuhun mac awhiñ in, ma Anötö uñ mac sa awhiñ in. Gêñ dau ñandô sa tu mac akêñ whiñ Anötö, nañ uñ Kilisi dau sa akêñ lau batê-ŋga, nañ ndê ñaclai.

¹³ Muñ-ŋga, mac ambo atôm lau batê tu mac nem sac-ŋga, ma tu mac asap mêtê ñalôm akwa-ŋga dôñ ñapañ-ŋga. Tigen Anötö suc mac nem sac hoñ kwi, ma kôm mac ati lau ambo tamli tiyham-ŋga awhiñ Kilisi. ¹⁴ Tu yac tanğili Anötö ndê yomsu-ŋga, dec yac datôm lau nañ si bapia tôp-ŋga yêc, ma datôm dom bu dandic tôp dau, dec tac waê bu datap matôc sa.

Magoc Anötö kôc bapia tôp-ŋga dau su yêc yac, ma gic pi a gicso dau whiñ Kilisi. ¹⁵ Ma Kilisi ndê mbac ndu pi a gicso dau ti lêñ bu Anötö ku Sadañ ti ndê ñalau ma ñaclai sac hoñ dulu, gitôm ñgac bata siñ-ŋga nañ kôc ñacyo si wapa siñ-ŋga hoñ su, ma wê ñac gitôm lau gapocwalô-ŋga bu tôc asê tiawê bu ñac si ñaclai pacndê sambuc.

Yom pi ñagôlin nom-ŋga

¹⁶ Tu dinañ-ŋga dec lau ñatô bu sêngôlin yom pi mac tu gêñ nañ añ ti anôm-ŋga, me tu om nañ lau sêlic tôm wake me ayô me yala-ŋg a, me tu bêc Sabat-ŋga, nañ aŋgô ñac si yom dom. ¹⁷ Bu gêñ hoñ dinañ gitôm gêñ ñagatu ñambwa nañ dalic muñ su, ma tiñambu ñandô meñ hôc asê. Ma ñandô dau, nañ Kilisi. ¹⁸ Lau ñatô sêñkuc lêñ ñalôm akwa-ŋga ma sêtoc dau sa tu ñac si lêñ sem akiñ Kilisi-ŋga. Ñac sêsôm bu sêpu dau ñandô, ma sem akiñ añela kêkuc gêñ ñatô nañ sêyêc mbê ma sêlic. Lau kain dinañ b u sêpu mac ma sêsôm bu mac nem a kêñ whiñ in gêñ ñandô mbasi-ŋga, dec akôc ñac si yom sa dom. ¹⁹ Bu lau kain dinañ sêsap Kilisi, nañ ti gôlôwac dabun hoñ si ñagôlôn, nañ dôñ dom. In tawasê piñ yac hoñ dôñ dapitigen, ma gôlôwac d abun kêsôwec ña ñaclai nañ Anötö dau kêñ.

²⁰ Aŋgô su nañ. Têñ ndoc ñamalac d añ mbac ndu, nañ ñagôlin ti ñaclai nom-ŋga gêm gôlin in tiyham dom. Ma tu Anötö piñ mac dôñ am damiñ Kilisi-ŋga, dec tôm mac ambac ndu awhiñ in. Bocdinañ tu sake-ŋga mac ambo atôm lau nañ sêhêgo dau pi ñagôlin nom-ŋga? ²¹ Lau kain dinañ sic yao gêñ tidau-tidau ma sêsôm bocdec bu, “Akôc dom, aneñ ti anôm dom, ma amasec dom.” ²² Yom kain dinañ kêkuc gauc ti ñagôlin nañ lau nom-ŋga sêndôhôn, ma hêganôn gêñ têm kwahic dec-ŋga nañ tan ti danôm ma gêñ dau meñ giñga. ²³ Lau nañ sêsôc ñagôlin kain dinañ ñapu, nañ sêñkuc gauc ñamalac-ŋga tu lêñ sênem akiñ Anötö-ŋga ti sêñgwiniñ dau-ŋga

ma l  n s  k  n wapac pi dau   nalic-
n  ga. S  toc l  n dau sa git  m l  n ti gauc
atu, ma gauc g  m bu oc ndic Pômdau
tand   n  yham. Magoc mba. L  n dau
h  gan  n g  n aw  -n  ga nambwa, ma oc
t  m dom bu nem   nac si   n  m kwi e
s  hu l  n   n  m   nagalac-  n  ga sinj.

3

Kilisi ti yac ne  n dambo tanli nahu

¹ An  t   u  n mac sa awhin   n Kilisi, ma
kwahic dec in nd  c An  t   nd   and  -
n  ga y  c undamb  . Tu dinan-  n  ga dec
asa nem l  n ti tamkw   g  n undamb  -
n  ga enj. ² Gauc nem g  n nom-  n  ga
  nl  c dom. Gauc nem g  n undamb  -
n  ga h  c g  l  c. ³ Bu mac ambac ndu
su awhin   n Kilisi, ma mac nem nahu
  n and   ambo tamli awhin   n Kilisi-  n  ga,
nan y  c sinj dau y  c An  t  -  n  ga. ⁴ T  n
ndoc mac nem tamli nahu   n Kilisi dau
menj h  c as  , nan An  t   oc t  c mac
nem l  n ambo tamli-  n  ga as   tiaw  ,
ma mac oc alhac awhin   n Kilisi ti   nawasi
atu.

L  n   n  m akwa-  n  ga

⁵ Bocdinan   n ahu m  t   sac ho  n nan
menj ak  n   n  m akwa, nan sinj. M  t  
dau git  m mac nem   nacyo dan nan
kalahac senj and  c tamli-  n  ga ahuc, boc-
dinan andic in ndu. M  t   kainj
bocdec ahu ho  n sinj, m  t   mockainj-
n  ga, m  t     nad  mbwi, ma m  t   sac-
sac   n  m   nagalac-  n  ga. Ma ayob da  m
bu anjuc lau nan s  k  n awa ti wapa
nom-  n  ga kalahac si gauc   namata napanj,
nan dom. Bu l  n dau git  m   nac sem
akinj an  t   gwam. ⁶ Lau ho  n nan s  sa
l  n kainj dinan, oc s  tap An  t   nd  
atac   nand   sa. ⁷ Mu  n-  n  ga, mac da  m
ak  c gauc t  m   nac lau dinan s  k  c, ma
anjuc   nac si m  t   sac. ⁸ Magoc kwahic
dec ahu m  t   sac ho  n sinj. Atac   nand  
t  n lau me alic   nac sac dom,   n  m
li sa dom, ma ayob nem whamsun
bu as  m yom sac-sac apu lau-  n  ga ti
yom mayan-  n  ga dom. ⁹ Ma as  m yom
tasanj t  n nem asidôwai dom. Gauc
nem bu mac ahu l  n   n  m akwa-
n  ga sinj su, dec ak  m m  t   kainj dinan
tiyham dom. ¹⁰ Ma asa nem l  n ti

  n  m wakuc. Bu An  t  , nan k  masan
  namalac bu s  nem in   ng   s  mbo nom,
nan g  m gwelenj pi mac mbo, tu bu
mac atiwakuc, ma tu bu mac anjalê
in ti nd   l  n git  n tid  n. ¹¹ Ma yac
lau nan dasa l  n wakuc dinan, nan
dah  go dau nan tu yac neân nahu nom-  n  ga
tiyham dom. Yac bu lau Grik me lau
Israel-  n  ga, gai me lau   ng   batac, lau
nan tanjuc pwac s  s     nalic-  n  ga me
tanjuc dom, lau akinj nambwa me lau
nan dau s  mbo si g  n, nan An  t   gauc
g  m l  n ho  n dinan   nan h  c g  l  c su
dom. G  n tigenj nan g  n atu t  n in,
nan Kilisi pinj yac ho  n d  n datin nd  .

L  n   n  m wakuc-  n  ga

¹² An  t   tac whin mac ma k  yalin
mac sa ati in nd   lau dabun. Tu
dinan-  n  ga dec asap m  t   n  yham
bocdec d  n git  m mac as  c ti nem
  nkw  . Tamwalô lau ma atac apu   n
ti nem   n  m sambuc, anjwinin da  m,
asa l  n mal  , ma ak  c nem   n  m d  n.
¹³ Asa nan nd   asid  wa k  m sac t  n in,
nan k  c nd     n  m d  n bu h  c   nawapac
dau, ma suc in nd   sac kwi. Asuc sac
nan asid  wai s  k  m t  n mac nan kwi,
t  m P  mdau dau suc mac nem kwi.
¹⁴ Ma asap m  t   atac whin-  n  ga d  n,
bu m  t   dau pinj m  t   n  yham-n  yham
ho  n d  n s  pitigenj. ¹⁵ Kilisi nd   yom
mal   nem g  linj mac nem   n  m. Bu
An  t   k  gal  m mac sa bu ati g  l  wac
dabun tigenj, nan yom mal   dau pinj
mac d  n. Ma anem danje An  t  
napanj. ¹⁶ Kilisi nd   yom   nand   nem
mac nem   n  m ahuc sambuc, dec
k  n gauc n  yham t  n mac bu anem
la ti andôhôn t  n da  m. Anem w  
y  c Buku W  -  n  ga, ti w   dabun ma w  
  nat   nan Nalau Dabun k  n t  n mac,
bu ampinj An  t   ma anem danje in ti
nem   n  m sambuc. ¹⁷ G  n ho  n nan
mac ak  m ti yom ho  n nan as  m, nan
ak  m tu Pômdau Yisu nd     n  -  n  ga. Ma
anem danje Damanj An  t   tu Kilisi-
  n  ga.

Damba ti dindai ma bal  koc si nag  linj   nat  

¹⁸ Mac lauwh  , as  c nem   naci
  napu, bu l  n dinan gic wa   lauwh  

nañ sêkêñ whiñ Kilisi. ¹⁹ Ma mac laungac, atac whiñ nem lauwê ma atigasec ñac dom. ²⁰ Balêkoc, mac dañam wambu yom hoñ nañ dinam ti damami sêsôm têt mac. Bu lêt dinañ gic Pômdau tandô ñayham. ²¹ Mac dambai, ali nem balêkoc si ñalôm sa dom. Ayob ñac ñapep tu bu ñac lic ñakam sa e sêtec lêt ñayham lec dom.

Lau akiñ ma ñadaui si ñagôliñ

²² Mac lau akiñ, asôc nem ñadaui nom-nga si yom hoñ ñapu. Anem akiñ tu bu mac nem ñadaui sêlic mac ñayham-nga ñambwa lec dom. Mba. Mac nem ñadaui bu sêmbo sêwhiñ mac me sêmbo dom, magoc akôm nem gwelen hoñ ñapep eñ. Anem akiñ ti nem ñalôm sambuc, ma atôc asê bu mac atoc Pômdau sa. ²³ Akôm gêt hoñ ti nem ñalôm sambuc eñ, gitôm mac am akiñ Pômdau, ma tôm mac am akiñ lau nom-nga tawasê dom. ²⁴ Mac añyalê su bu mac am akiñ Kilisi mac nem Pômdau, ma in oc kêt mac awêkaiñ nem gêt lênsêm yêc undambê ti mac nem ñagêyô ñayham. ²⁵ Magoc asa nañ kôm giso, nañ oc tap ndê ñagêyô sa. Ma Anötö oc toc ñamalac dañ sa hôc gêlêc dañ dom. In oc êñsahê yac hoñ ña saê tigen.

4

¹ Mac ñadaui, añyalê ñapep bu mac daôm nem Ñadau mbo undambê, ma bocdinañ ayob nem lau akiñ ñapep, ma ñaôli bocke nañ gic ñac ñawaê, nañ akêt têt ñac.

Pol gêm la lau Kolosi-nga

² Anem ali ma asap mêtê daten mbec-nga ti danem danje Anötö-nga dôn ñaŋga. ³ Ma aten mbec tu yac-nga whiñ, bu Anötö lêt gatam su têt yac bu ahoc in ndê yom asê, ma bu awê yom pi Kilisi nañ muñ-nga yêc siñ dau, nañ sa tiawê. Tu Kilisi ndê yom dinañ-nga dec aô gandöc gapocwalô. ⁴ Aten mbec bu Anötö puc aô dôn bu wakôm neñ gwelen ñapep, ma wawê yom dau sa yêc awê eñ. ⁵ Asa nem lêt ambo lau sêkêñ whiñ dom-nga ñalôm ti gauc eñ. Ma añsalê lêt tu bu atôc

Kilisi têt ñac tôm bêc hoñ. ⁶ Akôc gauc ñapep pi yom asôm-nga bu asôm yom êmwasiñ lau ti nem ñac sa-nga, ma aô lau si yom ñalêt ñayham.

Pol sôm bu êñkiñ Tikikus lu Onesimus sêtêt Kolosi sêndi

⁷⁻⁸ Kwahic dec aô bu wañkiñ yac neñ asidôwa ma ñgac atac whiñ-nga Tikikus têt mac loc. In kalhac ñaŋga ma gêm akiñ Pômdau whiñ aô. Aô wañkiñ in loc bu ndic miñ aneñ yom, ma asidôwai gameñ dindec-nga si yom hoñ têt mac. Ma in oc nem malô mac nem ñalôm. ⁹ Ma aô wañkiñ Onesimus, nañ mac nem dañ ma yac mba asidôwa atac whiñ-nga nañ kêt whiñ ñaŋga eñ, whiñ Tikikus têt mac loc. Inlu oc sêndic miñ yom gameñ dindec-nga hoñ têt mac.

Pol kêt ndê acsalô têt lau ñatô

¹⁰ A ristakus, nañ ndöc gapocwalô whiñ aô, nañ kêt ndê acsalô têt mac, ma Banabas ndê têtngac Mak kôm acsalô têt mac bocdinañ. Mak bu hôc asê mac, dec akôm tôm aô gasôm têt mac muñ su, ma akôc in sa. ¹¹ Ma Jisas, ñgac nañ sêsam in ndê ñaê dañ bu Justus, nañ kêt ndê acsalô têt mac whiñ. Ñac lau tö dinañ sêmbo sêwhiñ aô ma sem malô aneñ ñalôm. Ñac lau Israel-nga nañ sêkêñ whiñ Kilisi, ma sem gwelen sêwhiñ aô ma yac ahoc ñawaê pi Anötö ndê gôliñ asê. Lau Israel-nga daêsam sêmbo sêwhiñ aô dom, ñac lau tö dinañ solop. ¹² Ma Epapras, Kilisi ndê ñgac akiñ, nañ mac daôm nem dañ, nañ kêt ndê acsalô têt mac bocdinañ. In tôm bêc hoñ teñ mbec tu mac-nga bu mac alhac ñaŋga atôm lau gwalam akwa akêt whiñ-nga, ma asa nem lêt hoñ tôm Anötö tac whiñ. ¹³ Aô wasôm yom ñandô têt mac bu in yêm dau su ñandô tu mac-nga ñapan, ma tu lau sêkêñ whiñ-nga nañ sêmbo malac Laodisia ma malac Hierapolis-nga bocdinañ.

¹⁴ Luk, dokta nañ yac atac whiñ, lu Demas sêkêñ si acsalô têt mac whiñ. ¹⁵ Akêt yac mba acsalô têt asidôwai

Laodisia-nga, ma têt lau sêkêt whi-nga naŋ sêkac sa yêc Nimpa ndê andu tu sêlic om-nga, ma têt Nimpa dau bocdinaŋ.

¹⁶ Têt ndoc sêsam bapia dindêc têt mac su, naŋ akêt têt gôlôwac dabuŋ yêc Laodisia bu ŋac sêsam whiŋ. Ma bapia naŋ aö gakêt têt ŋac, naŋ sêkêt têt mac asam bocdinaŋ. ¹⁷ Asôm têt Akipus bu sap sakiŋ naŋ Pômdau kêt sip iŋ amba, naŋ dôŋ, ma kôm ŋapaŋ e ndic dabiŋ.

¹⁸ Aneŋ ŋaê Pol dec, gato ŋa aö daun amanŋ. Aö gacgeŋ gandöc gapocwalô, dec wandac mac bu gauc nem aö. Anötö ndê mwasiŋ whiŋ mac hoŋ.

**Pol ndê bapia namata-nga
tên lau
Tesalonika-nga
Yom whê bapia dindéc
sa-nga**

Tesalonika in malac atu dan nan yêc gameñ Masedonia-nga. Pol in ngac namata-nga bu hoc nawae nayham asê yêc Tesalonika (Apo 17:1-9). In mbo whin nac bêc daêsam dom, ma lau Israel-nga nan sêkên whin Yisu dom yêc malac dau, nan sem lêmun in ma sêkên kisa in, dec in kôlhô gi. Magoc lau Tesalonika-nga nan sic hu sêkên whin Pômdau, nan sêsap si sêkên whin dôñ nanga, e nawae nayham gi tiapa yêc gameñ hon dinan (1:8).

Tinambu Pol gauc gêm nac napan ma kêkin Timoti bu mbo whin nac ma êndôhôn nac, ma bulic nac sêmbo nalên bocke (3:1-5). Ma Timoti mbu tên Pol gi tiyham, ma gic min pi nac si lêm nayham (3:6-10). Nawae dau kôm Pol tac nayham sambuc, dec in to bapia dindéc tên nac.

Pol to yom natô tên lau Tesalonika-nga, bu puc nac dôñ bu sêsap mêtê nayham dôñ ma sêtimêtê dau napep. In whê lau batê si sêtisa nalên sa tên nac, bu nem malô nac ma sêtan lau nan sêmbac ndu su, nan ênlêc dom. Ma in to yom pi mêtê nayham-nayham daêsam nan gic lau sêkên whin-nga nawae.

Pol gic hu ndê bapia

¹ Aô Pol, ma Sailas lu Timoti, ato bapia dindéc tên gôlôwac dabun malac Tesalonika-nga, mac lau nan akên whin Daman Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi. Pômdau ndê mwasiñ ti yom malô tên mac hon.

Pol tac nayham tu lau Tesalonika si mêtê-nga

² Tôm bêc hon yac atên mbec, ma am dange Anötö tu mac hon-nga.
³ Têm hon yac atên mbec tên Daman Anötö, nan yac gauc gêm mac nem

mêtê nayham. Mac akôm gwelen nayham tu mac nem akên whin-nga, ma akôm gên daêsam bu anem akin asidôwai, tu mac nem mêtê atac whin lau-nga. Ma mac akên batam bu Pômdau Yisu Kilisi oc mbu men, dec mac alhac nanga en. ⁴ O asidôwai nan Anötö tac whin mac ndu andô. Yac anyalê su bu Anötö kêgalêm mac sa ati in ndê. ⁵ Nahu bu tên ndoc yac ahoc nawae nayham asê tên mac, nan yom dau men nambwa dom, magoc men ti Anötö ndê nac lai. Ma Nalau Dabun pun nawae dau dôñ sip nem nalôm, e mac akên whin nanga en. Ma mac daôm anyalê mêtê nan yac akôm, bu anem mac sa tên ndoc yac ambo awhin mac.

⁶ Nawapac daêsam tap mac sa, magoc Nalau Dabun puc mac dôñ, dec akôc nawae nayham sa ti atac nayham atu. Nalên dinan mac apuc yac mba wanan, ma apuc Pômdau ndê wanga bocdinan. ⁷ Mac nem lêm dinan ti dôhôn nayham, bu lau sêkên whin-nga yêc gameñ Masedonia ti Akaya-nga hon sêlic ma sênkuc. ⁸ Ma mac nem lêm nayham kôm Pômdau ndê nawae nayham tiapa yêc gameñ Masedonia-nga ma gameñ Akaya-nga tawasê dom. Lau yêc gameñ hon sêngô nawae bu mac akên whin Anötö. Bocdinan gitôm dom bu yac asôm yom dan bu awhê mac nem lêm sa tên lau. ⁹ Lau dau sic min yom hon pi mac nem lêm nayham. Sic min bu mac akôc yac sa nalên nayham, ma mac ahu anötöi gwam siñ, ma anem daôm kwi bu anem akin Anötö nan Anötö nandô, ma mbo tali napan. ¹⁰ Ma kwahic dec mac akên batam in ndê Atu Yisu bu mbu akên undambê men. In Yisu nan Anötö un in sa akên lau batê-nga. Yisu dau dinan dec kêgaho yac su yêc Anötö ndê atac nandê, nan oc men sa tiawê tên bêc nambu-nga.

2

Pol ndê gwelen yêc Tesalonika

¹ O asidôwai, mac anyalê bu yac ac mac kêsi nambwa dom, magoc gwelen

nañ akôm têt mac, nañ ñandô sa su. ² Mac aňgô su bu têt ndoc yac ambo malac Pilipai, nañ lau sêpu ti sêkôm yac ñayom daêsam. Ma têt ndoc yac ahoc asê mac nem malac Tesalonika, nañ lau sêkêt kisa yac ñaňga bocdinañ. Magoc Anötö puc yac dôñ, dec alhac ñaňga ma ahoc in ndê ñawaê ñayham asê têt mac. ³ Yac alhac ñaňga ma akac mac bu akêt whiñ Yisu, ñahu bu yac aňyalê bu yom nañ yac ahoc asê, nañ yom tasan dom, ma yac amen ambo awhiñ mac tu bu akôm mêtê sac me aňsau mac-ňga dom. ⁴ Mba! Yac aňyalê bu Anötö gêlic yac atôm solop, dec kêt ñawaê ñayham sip yac aman. Ma bocdinañ yac ahoc ñawaê ñayham asê tu bu lau sêlic yac ñayham-ňga dom. Mba! Yac akôm tu bu Anötö, nañ kêtalê yac neñ ñalôm e pi sa, nañ lic ñayham. ⁵ Mac aňyalê bu yac ambac yom mac dom. Ma Anötö dau kêtalê bu yom tanğatu gêt-ňga dañ siñ dau yêc yac mba ñalôm dom. ⁶ Ma yac akôm tu bu mac me lau ñatô sêtoc yac mba waên sa-ňga dom.

⁷ Kilisi dau kêtaliñ yac sa ati ñapotel, ma tu dinañ-ňga dec gitôm bu yac oc tanğwê mac bu akêt gêt tu anem yac sa-ňga. Tigen yac atec bu akêt ñawapac têt mac, dec andac mac bu akêt gêt dañ têt yac dom. Yac ambo awhiñ mac ti akôm gêt malô, gitôm dinda dañ yob in ndê balêkoc. ⁸ Yac atac ñayham atu bu ahoc Anötö ndê ñawaê ñayham asê têt mac. Magoc yac akêt gêt tigen dinañ dom. Yac alic ñayham bu akêt daun sambuc tu mac-ňga bocdinañ. Ñahu bu yac atac whiñ mac ndu andô. ⁹ O asidôwai, gauc nem gwelen nañ yac akôm yêc mac nem gameñ. Yac ambo awhiñ mac bu ahoc Anötö ndê ñawaê ñayham asê, magoc tôm ac ti ôbwêc yac akôm gwelen atu whiñ, bu akôm kwan daun-ňga. Yac atec bu akêt ñawapac têt mac, ma tu dinañ-ňga dec yac akôm gwelen dinañ.

¹⁰ Mac lau nañ akêt whiñ Yisu alic yac mba mêtê hoñ nañ akôm têt ndoc yac ambo awhiñ mac, ma

aňyalê bu yac akôm gêt so dañ dom. Yac akôm mêtê gitêt ti dabuñ eñ. Ma Anötö kêtalê yac mba mêtê hoñ whiñ. ¹¹ Mac aňyalê bu yac akôm mêtê ñayham têt mac hoñ, gitôm damba dañ kôm têt in ndê balêkoc. ¹² Yac am malô mac, ma aňgili mac ti ac yomsu mac bu aňsêlêt ti asa nem lêt atôm Anötö ndê lau dabuñ solop. Bu in kêtalê mac sa bu asoc in ndê ñgôliñ ñapu, ma bu atap in ndê ñawasi atu sa.

Lau Tesalonika-ňga sêhóc ñawapac magoc sêlhac ñaňga

¹³ Ma yac am dañge Anötö tôm bêc hoñ, bu têt ndoc mac aňgô in ndê yom yêc yac, nañ mac akoc sa gitôm ñamalac si yom ñambwa dom. Mba! Mac aňyalê ñapep bu Anötö ndê yom solop, ma bocdinañ dec mac akoc sa. Ma kwahic dec yac aňyalê bu yom dau kôm gwelen yêc mac nem ñalôm. ¹⁴ Ñahu bu mac daôm nem lau nañ sêkêt whiñ dom, nañ sêkêt ñawapac daêsam têt mac, magoc yac alic bu mac alhac ñaňga. O asidôwai, ñalêt dinañ mac aňkuc Anötö ndê gôlôwac dabuñ nañ sêmo gameñ Judia-ňga, nañ si lêt. Bu ñac dau si lau Israel-ňga sêkêt ñawapac têt ñac tu sêkêt whiñ Yisu Kilisi-ňga. ¹⁵ Aňgô su nañ! Muñ-ňga lau Israel-ňga dau sic Anötö ndê lau propet ndu, ma ñasawa lec ñac sic Pômdau Yisu ndu, ma sêsoc yac su yêc ñac si gameñ. Ñac si lêt dinañ Anötö gêlic sac. Ma ñac sêkêt kisa lau yêc gameñ hoñ, ¹⁶ bu ñac sêkôm bu sêlhac yac mba gwelen ñawaê ñayham-ňga ahuc e yac atôm dom bu ahoc yom asê têt ñlau gameñ apa-ňga pi Anötö ndê lêt nem ñac si-ňga. Bocdinañ sac nañ ñac sêkôm, nañ kêsôwec tiatu ñapan, ma ñac sic waê bu sêtap Anötö ndê tac ñandê atu sa.

Pol tac whiñ bu lic lau Tesalonika-ňga tiyham

¹⁷ O asidôwai, lau nañ sêkêt kisa yac, nañ sêkac yac su ambo ahê mac ñasawa apê lec. Yac aňoñ mba, magoc yac gauc gêm mac ñapan, ma yac atac whiñ kêtêc bu alic mac tiyham. ¹⁸ Yac

atac whiñ bu ambu aloc, ma aõ Pol kasahê tidim daêsam bu waloc, tigen Sadan kalhac yac ahuc. ¹⁹ O lauhac! Têñ ndoc Pômdau Yisu bu mbu men, nan yac lau aposel oc akêñ batan gêñ sake? Ma gêñ sake oc kôm yac atisambuc? Ma ñaôli ñayham bocke oc po yac sa yêc Yisu anğô-ñga? Aõ wasôm têñ mac! Mac lau daôm dinañ. ²⁰ Yomandô! Mac daôm ati yac mba waên ti atac ñayham ñahu.

3

Pol kêñ Timoti têñ malac Tesalonika gi

¹ Yac mba ñalôm kac yac ñandô bu alic mac. Magoc atap sen dan sa dom. Bocdinañ yac alic ñayham bu ambo malac Atens, ² ma ankin Timoti têñ mac goloc. In yac neñ asidôwa dan, nan kôm Anötö ndê gwelen ma hoc Kilisi ndê ñawaê ñayham asê whiñ yac. Yac ankin in têñ mac goloc, bu puc mac dôn ma êngilî mac bu asap nem akêñ whiñ dôn ñanga. ³ Yac ahêgo dauñ bu mboe ñawapac nan tap mac sa, nan oc kôm mac nem lau ñatô sêhu si sêkêñ whiñ siñ. Magoc mac anjalê su, bu ñawapac kain dinañ gic waê yac lau dakêñ whiñ-ñga. ⁴ Gauc nem bu têñ ndoc yac ambo awhiñ mac, nan yac asôm asê têñ mac tidim daêsam, bu kisa oc tap yac sa. Ma yac mba yom dinañ, kwahic dec ñandô sa su. ⁵ Aõ gahêgo dauñ bu mboe Sadan êntôm mac e gwelen nan yac akôm têñ mac, nan oc ñandô mba. Gauc dinañ kôm aõ ñalôm ñawapac ñapañ, dec kakin Timoti bu lic mac ma kên ñawaê têñ aõ bu mac asap nem lêt akêñ whiñ-ñga dôn, me ahu siñ su.

Pol tac ñayham têñ ndoc in ngô Timoti ndê yom

⁶ Ma kwahic dec Timoti mbu men hóc asê aõ, ma kên puc ñayham pi mac nem lêt akêñ whiñ Pômdau ti atac whiñ lau-ñga. Ma in sôm bu mac gauc gêm yac ti atac ñayham ñapañ, ma atac whiñ bu alic yac tiyham, tôm yac atac whiñ bu alic mac tiyham bocdinañ. ⁷ O asidôwai. Yac dec ambo ti ahóc

ñawapac daêsam, ma lau sêkêñ kisa yac ñapañ. Tigen kwahic dec yac anğô bu mac akêñ whiñ ñanga ambo, ma ñawaê dau puc yac dôn ma kôm yac ñalôm tighô. ⁸ Kwahic dec yac anjalê bu mac asap Pômdau dôn ma ahu in siñ dom, dec ambo ti atac ñayham sambuc.

Pol ten mbec tu lau Tesalonika-ñga

⁹ Yac mba atac ñayham tu mac-ñga gêm yac mba ñalôm ahuc têñ ndoc yac aten mbec yêc yac neñ Anötö anğô-ñga. Yac atac whiñ ñandô bu anem dançe in tu mac-ñga, madec oc akôm andic ñawaê. ¹⁰ Tôm acsalô ti ôbwêc yac aten mbec ñanga, ma andac Anötö bu tóc sen dan têñ yac bu alic mac tiyham. Yac atac whiñ bu atên mac aloc, ma awhê mac nem gauc sa tiyham pi Anötö ndê yom ñatô, bu apuc mac nem akêñ whiñ dôn.

¹¹ Yac andac Daman Anötö lu yac neñ Pômdau Yisu bu sêmasan sen bu yac atên mac aloc. ¹² Ma yac aten mbec tu mac-ñga bocdec bu. Pômdau êmwasiñ mac e mac nem mêtê atac whiñ asidôwai sêkêñ whiñ-ñga êñsôwec tiatu. Ma mac atac whiñ lau hoñ bocdinañ, e mac nem mêtê atac whiñ-ñga êñsalê mac ahuc, tôm yac atac whiñ mac. ¹³ Ma in puc mac nem ñalôm dôn bu asa Anötö ndê lêt en, e Pômdau Yisu mbu men whiñ in ndê anela ti lau dabuñ hoñ. Bocdinañ têñ ndoc mac alhac Daman Anötö anğô-ñga, nan in oc lic mac bu lau dabuñ ma mac nem giso mbasi.

4

Tan kuc lêt nan Anötö tac whiñ

¹ O asidôwai, yac mba yom ñambu-ñga têñ mac bocdec. Lêt gitên nan Anötö gêlic ñayham, ma yac andôhôn têñ mac su, nan mac akôm ambo. Ma kwahic dec yac bu aten mac tu Pômdau Yisu ndê ñaê-ñga, bu asap lêt dau dôn ñapañ, ma akôm tiatu-tiatu ndi. ² Bu yom hoñ nan yac andôhôn têñ mac am Pômdau Yisu anğô, nan mac anjalê su. ³ Ma lêt nan Anötö tac whiñ, nan bocdec. Asa nem lêt

solop e ati lau dabuŋ ɲandô. Ma andic ahê mêtê mockain-ɲga tidau-tidau. ⁴Anötö kêmasaŋ lêŋ ɲayham ma dabuŋ bu awhê lu ɲgac sêmba sêwhiŋ dau, dec mac lau tigen-tigen ayob daôm bu asa lêŋ dau ɲapep eŋ. ⁵Yomandô! Akôm mêtê ɲalôm ɲagalac-ɲga tôm lau sambuc dom, bu ɲac sêɲyalê Anötö dom. ⁶Ayob ɲapep bu mac nem daŋ kôm mêtê mockain-ɲga whiŋ asidôwa daŋ ndê awhê dom. Yac asôm asê ti akêŋ puc mac muŋ su, bu Pômdau oc kêŋ ɲagêyô têŋ lau pi sac kain ɲinaŋ hoŋ. ⁷Aŋgô! Anötö kêgalêm yac sa bu dasa lêŋ ɲadômbwi dom. Mba! In kêgalêm yac sa bu dasa lêŋ dabuŋ eŋ. ⁸Yom dindéc meŋ akêŋ Anötö, naŋ kêŋ ndê ɲalau Dabuŋ sip mac nem ɲalôm. Bocdinaŋ asa naŋ sôc yom dau ɲapu dom, naŋ tec ɲamalac si yom dom, in tec Anötö dau ndê yom bocdinaŋ.

⁹Anötö dau kêdôhôn mac pi mêtê atac whiŋ asidôwai-ɲga, ma bocdinaŋ dec yac gauc gêm bu ato yom têŋ mac pi mêtê dau dom. ¹⁰Bu yac anyalê su bu mac atac whiŋ asidôwai sêkêŋ whiŋ-ɲga hoŋ naŋ sêndôc gameŋ Masedonia-ɲga. Kwahic dec yac bu asôm têŋ mac bu asap mêtê dau dôŋ ɲapaŋ eŋ, ma akôm tiatu-tiatu ndi. ¹¹Akêŋ nem gauc ti atac whiŋ sambuc bu asa nem lêŋ malô. Gauc nem gêŋ naŋ gic mac ɲawaê solop, ma auŋ lau ɲatô si yom sa dom. Ma anem gwelen bu akôm kwam daôm-ɲga, tôm yac asôm têŋ mac su. ¹²Akôm bocdinaŋ bu akêŋ ɲawapac têŋ lau ɲatô tu sênem mac sa-ɲga dom. Ma lau naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu dom, naŋ oc sêlic mac nem mêtê dinaŋ, ma sêtoc mac nem lêŋ sa.

Lau batê oc sêtisa tiyham

¹³O asidôwai, yac atac whiŋ bu awhê mac nem gauc sa pi lau naŋ sêmbac ndu su. Yac atec bu mac ataŋ daŋgibo atu tu ɲac-ɲga, gitôm lau naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu dom, naŋ sêtaŋ. Lau dau sêtaŋ daŋgibo atu, ɲahu bu sêkêŋ bata bu lau batê oc sêtisa tiyham dom. ¹⁴Tigen yac dakêŋ whiŋ bu Yisu mbac

ndu ma tisa tiyham, ma tu dinaŋ-ɲga dec yac dakêŋ whiŋ bu lau naŋ sêkêŋ whiŋ in ma sêmbac ndu su, naŋ Anötö oc uŋ ɲac sa têŋ ndoc Yisu mbu meŋ. ¹⁵Pômdau dau sôm têŋ yac, ma kwahic dec yac ahoc in ndê yom asê têŋ mac bocdec bu. Têŋ ndoc in mbu meŋ, naŋ in oc kôc yac lau naŋ dambo taŋli, naŋ sa muŋ dom. In oc kôc lau naŋ sêmbac ndu su, naŋ sa muŋ. ¹⁶Anötö oc ndic atu yom ti ɲaŋga, ma aŋela ɲamata-ɲga oc mbwêc awha atu, ma Anötö ndê dahuc oc taŋ, goc Pômdau oc sip akêŋ undambê meŋ. Ma lau naŋ sêkêŋ whiŋ Kilisi ma sêmbac ndu su, naŋ oc sêtisa sêmuŋ. ¹⁷Goc Anötö oc kôc yac lau naŋ dambo taŋli, naŋ sa dapi lôlôc dandi dawhiŋ ɲac, ma yac hoŋ oc datap Pômdau sa yêc dao ɲalôm. Ma yac oc dambo dawhiŋ in ɲapaŋ eŋ. ¹⁸Bocdinaŋ, asôm yom dindéc têŋ daôm, bu puc mac dôŋ ma ndic malô mac nem ɲalôm.

5

Pômdau ndê bêc mbu meŋ-ɲga

¹⁻²O asidôwai. Mac anyalê su, bu bêc Pômdau mbu meŋ-ɲga naŋ ɲapuc mbasi, tôm ɲgac kaŋ naŋ sôc andu têŋ ôbwêc. Bocdinaŋ yac gauc gêm bu ato yom têŋ mac pi têt ti bêc dom. ³Lau ɲatô oc sêsôm yom bocdec bu, “Yac dambo têt ɲayham ma ɲawapac mba.” ɲac oc sêsôm yom kain dinaŋ sêmba, ma ɲagahô eŋ bêc ɲambu-ɲga dau oc meŋ sa ma ɲac oc sêniŋga. Lau daŋ oc sêlhô su têt dinaŋ dom. Oc tôm awhê tidaê naŋ kêlhiŋ dau siŋ, magoc ɲandê tu kôc balêkoc-ɲga meŋ sa in ɲagahô ɲambwa.

⁴Magoc asidôwai, mac anyalê yom pi bêc ɲambu-ɲga dau su. Mac atôm lau naŋ sêmba ɲasec ɲalôm, naŋ dom. Ma bocdinaŋ oc tôm dom bu bêc dau hôc asê mac gitôm ɲgac kaŋ e kôm mac asô. ⁵Bu mac ati balêkoc ɲasec ti ôbwêc-ɲga dom. Mac hoŋ ati balêkoc ɲawê ti acsalô-ɲga. ⁶Bocdinaŋ dambo datôm lau naŋ sêyêc bêc pu, naŋ dom. Mba! Dambo ti neŋ gauc ɲawa ma danem ali. ⁷Bu lau naŋ

sênôm bu nãnga e si gauc timboloc ma sêyêc bêc pu nãwahô, nañ lau nãsec ti ôbwêc-nga. ⁸ Magoc yac lau nãwê-nga, ma bocdinañ dambo ti neñ gauc nãwa. Mêtê dakêñ whiñ-nga ma atac whiñ lau-nga, nañ dasap dôñ nãnga, gitôm nãkwê siñ-nga nañ dasôc sac yac nãbapo. Ma yac neñ dakêñ batan Anötö ndê mwasiñ nem yac si-nga nã-ñandô, nañ gitôm gulun ain nañ lau siñ-nga sêun. ⁹ Bu Anötö kêyalin yac sa bu dahôc in ndê tac nãndê dom. In kêyalin yac sa bu datap in ndê mwasiñ nem yac si-nga sa tu Pômdau Yisu Kilisi-nga. ¹⁰ Yisu mbac ndu tu yac-nga, ma bocdinañ yac bu dambac ndu me dambo tanli têt ndoc in mbu meñ, nañ tanjalê bu yac oc dambo tanli dawhiñ in. ¹¹ Tu dinañ-nga asôm yom nãyham-nãyham têt daôm, ma apuc daôm dôñ bu alhac nãnga, tôm mac akôm ambo.

Yom nãmbu-nga

¹² O asidôwai. Yac bu andac mac bu atoc lau bata nañ sêyob mac sem Pômdau añgô, nañ sa nãpêp. Nãc sêkôm gwelen atu tu sênem mac sa-nga, ma sem la mac tu bu mac asap lêñ gitêt dôñ eñ. ¹³ Boc-dinañ atoc nãc sa ma atac whiñ nãc tu gwelen atu nañ sêkôm têt mac-nga. Ma mac hoñ ambo awhiñ daôm ti atac malô eñ.

¹⁴ Asidôwai. Yac bu anem la mac bocdec bu. Akêñ puc lau oyom bu sêndôc nãmbwa dom. Lau nañ maya ti sêtôc dau, nañ añgilí nãc bu sêlhac nãnga. Ma anem lau gauc babalê ma lau licwalô mba, nañ sa. Akôc nem nãlôm dôñ ma akôm mêtê malô têt lau hoñ. ¹⁵ Lau bu sêkôm sac têt mac, nañ dec mac hoñ ayob daôm bu aô dom. Mac lau akêñ whiñ-nga akôm mêtê nãyham eñ têt daôm, ma têt lau hoñ bocdinañ.

¹⁶ Tôm bêc hoñ ambo ti atac nãyham. ¹⁷ Ma aten mbec nãpan. ¹⁸ Anem danje Anötö tu gêt wapac me gêt nãyham bocke nañ tap mac sa-nga. Bu in tac whiñ bu mac lau nañ akêñ whiñ Yisu Kilisi, nañ añkuc lêñ dinañ. ¹⁹ Ma asi Nalau Dabuñ ndê ya ndu dom.

²⁰ In bu kac lau nãtô bu sêhoc yom asê gitôm propet, nañ dec apu nãc si yom dom. ²¹ Añsahê gêt hoñ, ma asap nãyham dôñ. ²² Ma andic ahê mêtê sac-sac hoñ.

²³ Yac aten mbec tu mac-nga bocdec bu. Anötö Yom Malô Nãdau ndic dabiñ mac ati lau dabuñ solop. Ma bocdinañ têt bêc nañ Pômdau Yisu Kilisi mbu meñ, nañ Anötö oc tap sa bu mac nem giso mbasi, ma lic mac nem gatôm ti nem nãlôm ma nãmlic sambuc bu dabuñ. ²⁴ Yac akêñ whiñ bu Anötö, nañ kêgalêm mac sa, nañ oc nãgô yac mba mbec ma kôm nãndô sa.

²⁵ O asidôwai, aten mbec tu yac-nga. ²⁶ Ma akam asidôwai hoñ anem yac añôt tu Pômdau Yisu-nga. ²⁷ Yêc Pômdau añgô-nga, aô wandac mac bu asam bapia dindêc têt asidôwai hoñ nañ sêmbo mac nem gameñ. ²⁸ Pômdau Yisu Kilisi ndê mwasiñ têt mac hoñ.

**Pol ndê bapia tilu-nga têtj
lau
Tesalonika-nga
Yom whê bapia dindéc
sa-nga**

Pol to bapia tilu-nga dindéc tu bu puc lau sêkênj whinj-nga nanj sêmbo malac Tesalonika, nanj dôj-nga. Inj gêm danje Anötö bu ñac sêsap si sêkênj whinj dôj ñanğa, ma tôte asê bu ñawapac nanj sêhôte, nanj oc nem ñac sa ma puc ñac dôj bu sêlhac ñanğa.

Lau tasanj ñatô sênsônj lau Tesalonika-nga, ma sêsôm bu Kilisi mbu menj su, ma bocdinanj lau ñatô sêhu si gwelenj ti gêtj honj sinj ma sêhônj sêmbo. Bocdinanj Pol gêm la lau sêkênj whinj-nga bu sêkôte yom tasanj sa dom, ma sêhu lêtj oyom-nga sinj, ma sêñkuc inj ti lau aposel si lêtj sem gwelenj aman-nga. Inj whê sa bu Kilisi oc mbu menj dom e ñgac sac sambuc nanj inj sam bu 'wachuc honj ñadamba,' nanj menj sa tiawê, ma têtj ndoc dinanj mêtê sac oc êñsôwec tiatu sambuc yêc nom.

Pol gic hu ndê bapia

¹ Aö Pol, ma Sailas lu Timoti, ato bapia dindéc têtj gôlôwac dabunj Tesalonika-nga, mac lau nanj akêtj whinj Damanj Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi. ² Mwasinj ti yom malô têtj mac akêtj Damanj Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi.

Lau Tesalonika-nga sêhôte ñawapac magoc sêlhac ñanğa

³ O asidôwai, tôm bêtj honj yac mba ñalôm kac yac bu anem danje Anötö tu mac-nga. Yac alic ñayham bu akôm bocdinanj, ñahu bu mac nem akêtj whinj ti mac lau tigenj-tigenj nem mêtê atac whinj asidôwai-nga, kêsôwec tiatu ñapanj. ⁴ Ma yac ampinj mac yêc Anötö ndê gôlôwac dabunj ñatô anğô-nga, ñahu bu yac anğô ñawaê bu mac ahôte ñawapac daêsam ma bu lau sêkênj

kisa mac, tigenj mac alhac ti akêtj whinj ñanğa.

Anötö oc kêtj ñagêyô têtj lau nanj sêtec yom ñandô

⁵⁻⁶ Gêtj nanj hôte asê mac, nanj tôte asê bu Anötö ndê lêtj êmatôte lau-nga inj lêtj gitêtj. Bu mac ahôte ñawapac, ñahu bu mac am akinj Anötö ma atoc inj sa ti mac nem Kinj. Magoc mac alhac ñanğa, ma tu dinanj-nga dec Anötö gêtj mac atôm solop bu ambo inj ndê ñgôlinj ñapu. Ma inj oc kêtj ñawapac têtj lau nanj sêkênj kisa mac, ô ñawapac nanj sêkênj têtj mac, nanj su. ⁷ Ma inj oc kêtj mac asê awham su yêc ñawapac nanj mac ahôte, ma yac bocdinanj. Têtj ndoc Pômdau Yisu ti inj ndê anjela ñanğa sêsip akêtj undambê sêmenj, ma sêhoc dau asê ti ya ñawê atu, nanj goc Anötö oc kôm gêtj honj dinanj ñandô sa. ⁸ Lau nanj sêtoc Anötö sa dom ma sêsôte Pômdau Yisu ndê ñawaê ñayham ñapu dom, nanj Anötö oc kêtj ñagêyô têtj ñac. ⁹ Inj oc êmasuc ñac su yêc Pômdau, nanj ndöc undambê ti ndê ñaclai ma ñawasi atu, nanj anğô-nga. Ma ñac oc sêkôte si ñagêyô nanj sêmbo sac ñapanj ma ñapanj. ¹⁰ Gêtj dau oc ñandô sa têtj ndoc Pômdau mbu menj, ma lau dabunj honj nanj sêkênj whinj inj, nanj oc sêtoc inj ndê waê sa ti sêmpinj inj. Ma mac awhinj, oc ambo awhinj lau dau, ñahu bu mac akêtj whinj ñawaê ñayham nanj yac ahoc asê têtj mac.

Mbec pi lau Tesalonika-nga

¹¹ Yac gauc gêm gêtj honj dinanj dec atenj mbec tu mac-nga ñapanj. Yac neñ Anötö kêtjalêm mac sa ati inj ndê lau, ma bocdinanj dec yac atenj mbec bu inj puc mac dôj, e andic dabinj nem lêtj ti sakinj honj nditôm inj ndê atac whinj. Ma yac atenj mbec bu lêtj ti sakinj ñayham honj nanj mac bu akôm tu mac nem akêtj whinj Pômdau-nga, nanj Anötö ndê ñaclai oc nem mac sa bu akôm ñandô sa. ¹² Ma bocdinanj mac oc apo Pômdau Yisu ndê waê sa, ma mac daôm oc atap nem waêm sa tu inj-nga. Mwasinj akêtj yac neñ Anötö

lu Pômdau Yisu Kilisi, nañ oc kôm gêñ dau ñandô sa.

2

Wachuc honj Ñadambaoc hoc dau asê

¹* O asidôwai. Yac ato yom têtj mac su, pi Pômdau Yisu Kilisi ndê bêc mbu menj-nga, nañ Anötö oc ndic yac honj sa dapitigenj, ma dambo dawhinj Yisu. Yac gauc gêm yom dau, ma bu anem la mac bocdec bu. ²Lau ñatô bu sêsôm têtj mac bu Pômdau ndê bêc dau menj hóc asê su, nañ goc ahêgo daôm dom me atac lu-lu dom. Lau dau bu sêsôm bu Ñalau Dabuñ kêtj ñawaê dau têtj ñac, me yac dauñ asôm me ato têtj ñac, dec akêtj whinj dom. Yom dau yom tasanj! ³Ayob daôm bu lau danj sêñsau mac dom, bu gêñ ñatô oc sêhóc asê munj su, nañ goc Pômdau ndê bêc oc menj sa. Têm danj oc menj sa, nañ lau daêsam oc sêhu Anötö ti ndê yom sinj. Ma tinjambu wachuc honj ñadamba dau oc menj sa tiawê. Inj ñgac nañ gic waê bu ñinga gacgenj. ⁴Inj oc toc dau sa ma kêtj kisa Anötö ñandô ti gêñ honj nañ lau sem akiñ ti ñac si anötöi yêc nom, nañ bocdinañ. Ma inj oc sôc ndi ndöc Anötö ndê ñlôm dabuñ, ma êñsau lau bu inj Anötö dau. ⁵Yom dindéc pi ñgac wachuc, inj yom wakuc dom. Gauc nem bu têtj ndoc aö gambo gawhinj mac, nañ gasôm têtj mac su. ⁶Ma gêñ nañ kwahic dec kalhac inj ahuc dec inj menj sa tiawê su dom, nañ mac añyalê su. Inj oc hóc asê tôm ñandoc nañ Anötö dau kêmatinj tidônj su. ⁷Kwahic dec inj ndê ñaclai nañ kêgíli lau bu sêkôm mêtê sac, nañ kôm gwelenj yêc sinj dau. Ma ñaclai dau oc kôm gwelenj bocdinañ, e Anötö kóc gêñ nañ kalhac ñgac dau ahuc, nañ su. ⁸Têtj dinañ wachuc honj ñadamba dau oc menj sa tiawê. Tigenj têtj têtj nañ Pômdau Yisu mbu menj ti ndê ñawasi ma ñaclai atu, nañ inj oc yu wayahô, ma senj inj su ñagahô ñambwa. ⁹Têtj ndoc ñgac sac dau menj, nañ Sadañ

oc kêtj ñaclai têtj inj bu kôm gêñ dalô atu-tu, ma gêñ ti ñaclai, ma êñsau bu Anötö ndê ñaclai kôm gêñ dau. ¹⁰Inj oc kôm gêñ sac daêsam ma êñsau lau nañ sêsa lêtj sêninga-nga. Ñac lau dau sêtec Anötö ndê yom ñandô, nañ tôm bu tóc senj dandöc tanli-nga asê têtj ñac. ¹¹Tu dinañ-nga dec Anötö oc hu ñac sinj bu Sadañ êñsônj ñac, e sêkêtj whinj yom tasanj. ¹²Ma lau honj nañ sêkêtj whinj yom ñandô dom, ma atac ñayham atu tu lêtj sac-nga, nañ oc sêtap si ñagêyô sac sa, têtj Anötö ndê bêc êmatóc lau-nga.

Anötö kêyalinj inj ndê lau sa gwananj

¹³O asidôwai nañ Pômdau tac whinj mac ndu andô, yac mba ñalôm kac yac bu anem danje Anötö tu mac-nga tôm bêc honj. Ñahu bu têtj têtj ñamata-nga andô inj kêyalinj mac sa gwananj, bu atap inj ndê mwasiñ nem mac sinj sa. Ma gêñ dau ñandô sa bocdec bu, kwahic dec mac akêtj whinj yom ñandô, ma Ñalau Dabuñ kôm gwelenj yêc mac nem ñalôm bu êmasanj mac ati lau dabuñ. ¹⁴Anötö kêgalêm mac sa bu awêkainj mwasiñ dinañ, ma bu atap yac neñ Pômdau Yisu Kilisi ndê ñawasi atu sa. Ma mac atap galem dau sa têtj ndoc inj kêkinj yac bu ahoc ñawaê ñayham asê têtj mac nañ. ¹⁵Bocdinañ asidôwai, alhac ñannga. Yom ñandô honj nañ yac ac dulu têtj mac ña whañsunj me ato sip bapia, nañ akôc dôñ ma añkuc ñapep.

Pol tenj mbec pi ñac

¹⁶⁻¹⁷Yac atenj yac neñ Pômdau Yisu Kilisi lu Damañ Anötö bu kôm mac nem ñalôm tighô, ma puc mac dôñ bu akôm mêtê ti asôm yom ñayham enj. Anötö dau inj tac whinj yac ndu andô ma inj gic bata mwasiñ ñayham nañ ña-ñandô dakêtj batanj dambo, ma mwasiñ dau oc puc yac neñ ñalôm dôñ tôm bêc honj.

* **2:1:** Wachuc honj Ñadamba - yom nañ Pol to yêc Yom Grik nañ danem kwi bu 'ñgac sôc yomsu ñapu-nga dom,' me 'ñgac nañ yomsu mbasi yêc inj ndê ñalôm.' (Yom Inglis: 'lawless one.') Ñgac dau oc tec Anötö ndê yomsu ma kôm gêñ honj bambalinj tôm inj dau atac whinj.

3

Pol tac whiņ bu sêteņ mbec tu iņ ti ndê lau-ņga

¹ Asidôwai, aneņ yom daņ yêc bu wandac mac bocdec bu. Ateņ mbec tu yac-ņga, tu bu Pômdau ndê ņawaê tiapa tôm gameņ hoņ-ņga ma bu lau sêtoc yom dau sa, tôm mac atoc sa. ² Ma ateņ mbec bu Anötö êņgaho yac su yêc lau sac amba. Bu lau daêsam sêkêņ whiņ Pômdau dom, ma sêkêņ kisa yac. ³ Tigeņ Pômdau oc hu yac siņ dom. Iņ oc puc mac dôņ ma yob mac tu ņgac sac Sadaņ-ņga. ⁴ Ma iņ kôm yac atac pa su pi mac, dec yac akêņ whiņ bu yatu hoņ naņ yac akêņ têņ mac, naņ mac asôc ņapu kwahic dec, ma oc aņkuc ņapaņ. ⁵ Yac ateņ mbec ma andac Pômdau bu whê mac nem gauc sa, e aņyalê Anötö ndê mêtê atac whiņ mac-ņga tidôņ. Ma yac ateņ iņ bu nem mac sa, bu alhac ņaņga ma ahôc ņawapac ti nem atac pa su, tôm Kilisi dau.

Pol kêņ puc lau oyom dinda

⁶ Tu Pômdau Yisu Kilisi ndê ņae-ņga, yac bu akêņ yatu mac asidôwai bocdec bu. Andic ahê asidôwai oyom hoņ naņ sêsôc yom naņ yac ac dulu têņ mac, naņ ņapu dom. ⁷ Têņ têm yac ambo awhiņ mac, naņ yac ambo ņambwa dom, magoc akôm gwelenj tu anem daun sa-ņga. Ma mac aņyalê bu iņ lêņ solop bu mac aņkuc yac mba mêtê dinaņ andic ņawaê. ⁸ Yac akôc gêņ danen-ņga ņambwa yêc mac dom. Mba! Yac amlhi dec aņ. Yac am gwelenj atu ôbwêc ma ac bu akôm kwanj daun, ma bu akêņ ņawapac têņ mac nem lau tu sêyob yac-ņga dom. ⁹ Pômdau ndê yom tôc asê bu yac atôm bu andac mac bu akêņ gêņ puc yac dôņ-ņga, ô yac mba gwelenj ņawaê ņayham-ņga. Tigeņ yac akôm kwanj daun bu atôc lêņ ņayham têņ mac bu aņkuc. ¹⁰ Ma gauc nem ņagôliņ naņ yac akêņ têņ mac têņ têm yac ambo awhiņ mac, naņ yêc bocdec bu, “Asa naņ tec bu kôm gwelenj, naņ neņ gêņ dom.”

¹¹ Yac aņgô ņawaê pi mac nem lau oyom ņatô, dec ato yom dinaņ. Țac lau dau sem gwelenj amanj-ņga dom, magoc sem gwelenj whaņsuņ-ņga hôt gêlêc, ma sêuņ lau ņatô si yom sa sêtôm andu. ¹² Lau kainj dinaņ yac bu akêņ yatu ti anem la ņac tu Pômdau Yisu Kilisi ndê ņae-ņga, bu sêhu lêņ oyom-ņga dau siņ, ma sênem gwelenj tu sêkôm kwa dau-ņga.

¹³ O asidôwai, alhac ņaņga ma lic kam sa tu akôm mêtê ņayham-ņga dom. ¹⁴ Asa naņ bu sôt yom naņ yac ato sip bapia dindec ņapu dom, naņ tamtiņ iņ ņapep. Ambo ahê iņ, e iņ êņyalê iņ ndê giso ma maya dau. ¹⁵ Alic iņ gitôm nem ņacyo dom, magoc akêņ puc iņ tôm mac nem asidôwa daņ.

Yom ndic bata-ņga

¹⁶ Pômdau whiņ mac hoņ. Iņ Yom Malô Țadau dau kêņ mac nem atac timalô pi gêņ hoņ ma tôm bêc hoņ.

¹⁷ Aô Pol daun gato yom ņambu-ņga dindec, bu wakêņ neņ acsalô têņ mac. Aô gato yom bocdinaņ ņa aô daun amanj, sip aneņ bapia hoņ tôm aneņ ņadôhôn.

¹⁸ Mwasinj akêņ Pômdau Yisu Kilisi têņ mac hoņ.

**Pol ndê bapia namata-nga
têñ
Timoti
Yom whê bapia dindec
sa-nga**

Timoti in ngac gameñ Galesia-nga, nan ndê malachu Listra. Timoti damba in ngac Grik-nga, ma dinda in awê Israel-nga nan kêñ whiñ Yisu (2 Tim 1:5). Têm daêsam Timoti kêsêlêñ whiñ Pol ma kôm gwelen whiñ in (Rom 16:21, Apo 16-20). Tinambu Timoti yob lau sêkêñ whiñ-nga yêc malac Epesas, ma Pol to bapia dindec têñ in têñ ndoc dinañ. In kêkiñ bapia dau têñ Timoti, magoc to yom daêsam nan gic lau sêkêñ whiñ-nga hon ñawaê.

Pol kêñ puc Timoti tu kêdôhônwaga tasan-nga. In tôc bu mboe ñac oc sêkôm lau si sêkêñ whiñ tisac. In gêm la Timoti bu yob ndê lêñ ti sakiñ ñapep bu lau sêkêñ whiñ-nga sêlic ma sêñkuc. Ma in tôc lêñ ñayham-ñayham nan gic waê lau bata ti lau nan sem akiñ ti sêyob gôlôwac dabuñ.

Pol gic hu ndê bapia têñ Timoti

¹ Aô Pol, Yisu Kilisi ndê ñaposeñ, gato bapia dindec. Anötö nan gêm yac si, lu Yisu Kilisi sic atu yom ma sêñyalin aô sa, dec gati aposel. Yisu dau, in ti gêñ ñayham hon nan dakêñ batan, nan ñadau. ² Aô gato yom dindec têñ am Timoti, nan aô galic am gitôm aô atuñgac ñandô, tu am nem kêñ whiñ-nga. Mwasin ti tawalô ma yom malô têñ am, akêñ Daman Anötö lu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi.

Yom pi kêdôhônwaga tasan

³ Têñ ndoc aô gatêñ gameñ Masedonia-nga ga, nan aô gateñ am bu gacgeñ mbo malac Epesas, bu kêñ yao lau nan sêndôhôn yom tasan bu sêhu sin. ⁴ Ma bu sôm têñ ñac bu sêhu min akwa ñambwa-ñambwa sin, ma yom daêsam nan êlêmemê sêsôm pi apai ti punçaci si ñaê, nan sêhu sin bocdinañ. Yom kaiñ dinañ kôm lau

atac lu-lu, ma sêhu lêñ ñayham sem akiñ Anötö ti sêkêñ whiñ in-nga sin. ⁵ Aô gateñ am bu ndic yao lau dau bu sêhu si yom tasan hon sin, tu bu lau sêkêñ whiñ-nga hon sêsap mêtê atac whiñ-nga dôñ. Mêtê dau datap sa yêc lau ti ñalôm ñawasi, nan sêmbo ti atac pa su tu ñac si lêñ gitêñ-nga, ma sêkêñ whiñ ñanğa. ⁶ Lau ñatô sêhu lêñ dau sin su ma sêsap yom ñambwa-ñambwa dôñ. ⁷ ñac atac whiñ bu sêndôhôn Anötö ndê yomsu têñ lau, ma sêkôm gêñ dau ti licwalô en sêmbo. Tigeñ ñac sêñyalê yom dau ñahu ñandô dom.

⁸ Yac bu neñ gauc sa pi Anötö ndê yomsu ña-gwelen ti ñahu ñapep, dec oc dalic bu yomsu dau in gêñ ñayham. ⁹ Ma tanjalê bu yomsu nan Anötö kêñ têñ Moses, nan gic waê lau gitêñ dom. Magoc in ndê yomsu gic waê lau kain bocdec. Lau wachuc dinda nan sêtec bu sêsôc yomsu dau ñapu, lau nan sêtec Anötö ti ndê gêñ dabuñ hon, ma sêsap mêtê sac ti mêtê ñadômbwi dôñ. Ma lau nan sic dindai ti dambai me lau ñatô ndu-nga. ¹⁰ Ma yomsu dau gic waê lau nan sêkôm mêtê mockaiñ-nga ti mêtê nan so pwac nan Anötö kêmatin tu awê lu ngac sênem dau-nga, ma lau nan sêñgaho lau ma sêkêñ têñ lau ñatô semlhi ñac sêti lau akiñ ñambwa, lau tasan, ma lau nan sêsôm yom tasan yêc lau sêmatôc yom-nga anğô-nga. Aêc! Anötö ndê yomsu gic waê lau bocke nan sêkôm mêtê sac, nan so yom pi lêñ solop nan yac tandôhôn. ¹¹ Ma lêñ solop dau kêkuc ñawaê ñayham nan Anötö kêñ sip aô aman bu wandôhôn têñ lau. Ma ñawaê dau tôc in ndê waê ti ñaclai ma ñawasi asê têñ yac.

Pol gêm dançe Pômdau tu tawalô in-nga

¹² Aô wanem dançe yac neñ Pômdau Yisu Kilisi, nan kêñ ñanğa têñ aô, bu in gêlic aô gitôm bu wakôm in ndê gwelen ñawaê ñayham-nga, dec kêyalin aô sa bu wanem akiñ in. ¹³ Aô ngac nan muñ-nga gasôm yom sac sambuc pi Yisu ti ndê lau sêkêñ whiñ-nga, ma gakêñ kisa ñac ma gac lau ñatô.

Magoc Yisu Kilisi gêlic bu aö neñ gauc sa dom, ma gakêñ whiñ in su dom, dec gakôm gêñ dinañ, ma tu dinañ-nga dec in tawalô aö ma gêm aneñ ñalôm kwi. ¹⁴ Yac neñ Pômdau kêsâlê aö ahuc ña in ndê mwasiñ, dec mêtê dakêñ whiñ-nga ti mêtê atac whiñ-nga nañ gic lau nañ sêkêñ whiñ Yisu Kilisi ñawaê, nañ in kên têtñ aö.

¹⁵ Yom dec aö bu wasôm, in yom ñandô ma yom ñayham bu lau hoñ sêkôc sa ma sêkêñ whiñ. Ma yom dau bocdec, “Yisu Kilisi sip nom meñ bu nem lau nañ sêkôm mêtê sac, nañ si.” Yom dau gic waê aö dauñ solop, bu muñ-nga aö ñgac gakôm sac-nga gahôc gêlêc lau hoñ su. ¹⁶ Ma bocdinañ dec Yisu Kilisi tawalô aö ñgac sac dec, tu bu lau hoñ sêlic ñalêñ nañ in hê yom malô sa têtñ aö, ma kên ñasawa têtñ aö bu wanem neñ ñalôm kwi. Ma lau nañ bu sêkêñ whiñ in, ma sêtap señ sêndôc tali ñapañ-nga sa, nañ oc tôm bu sêtap in ndê tawalô sa, ñalêñ tigen tôm aö gatap sa.

¹⁷ Yac neñ Anötö in Kiñ atu nañ mbo titêm-titêm, ma oc pacndê dom. Ñamalac dañ sêlic in añgô su dom, magoc in tigen in Anötö ñandô. Tu yom hoñ dinañ-nga dec tampiñ in, ma dapo in ndê waê sa, kwahic dec ma nditôm bêc hoñ. Yomandô!

Pol puc Timoti dôñ bu lhac ñañga

¹⁸ Aneñ balê Timoti. Muñ-nga lau sêkêñ whiñ-nga ñatô sêlhac sêtôm propet ma sêhoc yom asê pi am. Kwahic dec aö bu wanem la am bu gauc nem lau dau si yom ñapañ, bu puc am dôñ bu lhac ñañga, ma ndic siñ ñañga tu Anötö ndê yom ñandô-nga. ¹⁹ Kôc nem kên whiñ dôñ, ma atac pa su tu am nem lêtñ nañ am sa mbo Anötö añgô-nga. Lau ñatô sêtec yom ñandô, ma bocdinañ dec ñac si sêkêñ whiñ giñga su, gitôm wan nañ gwêc gic popoc pi hoc gi. ²⁰ Gauc nem Himeneus lu Aleksanda, ñgac lu nañ sêtec yom ñandô dec kamasuc inlu su sêsip Sadan amba, tu bu sêñyalê si giso, ma sêsôm yom sac pi Anötö tiyham dom.

2

Ñagôlin daten mbec-nga

¹ Gêñ ñamata-nga aö bu wateñ am bu êmgilí lau sêkêñ whiñ-nga pi lêtñ daten mbec-nga. Sôm têtñ ñac bu sêteñ mbec tu lau hoñ-nga, ma sênem danje Anötö tu ñac-nga. Gêñ bocke nañ sêpônnda, nañ sêndac Anötö, ma sênem lau ñatô awha têtñ in. ² Aö atac whiñ bu sêteñ mbec tu kiñ ma lau hoñ nañ sem gôlin yac-nga, bu sênem gôlin yac ñapep e dambo ti yom malô, ma datoc Anötö sa ti dasa neñ lêtñ hoñ dabuñ eñ. ³ Mbec kain dinañ in gêñ ñayham, ma yac neñ Anötö nañ gêm yac si, nañ gêlic ñayham. ⁴ Bu Anötö tac whiñ bu lau hoñ sêñyalê yom ñandô pi Yisu, e sêkêñ whiñ ma sêtap Anötö ndê mwasiñ nem ñac si-nga sa. ⁵ Yac tanyalê bu Anötö tigen dê mbo, ma ñgac nem siliñ-nga tigen mbo Anötö ma lau nom-nga ñalhu, in Yisu Kilisi dau. ⁶ In ñgac nañ kên dau ma mbac ndu bu nemlhi lau hoñ si sac ñatôp, ma êngapwêc ñac su yêc sakin mêtê sac-nga. Gêñ dau meñ sa tôm ñandoc nañ Anötö kêmatiñ tidôñ muñ su, ma tôc Anötö ndê lêtñ nem lau si-nga asê. ⁷ Ma in kêyalin aö sa gati in ndê ñgac aheñ-nga ti in ndê aposel, bu wandôhôn yom ñandô nañ yac lau dakêñ whiñ-nga hoñ dasap dôñ, nañ têtñ ñlau gameñ apa-nga. Aö gasôm yomandô, aö kasau dom.

⁸ Aö tac whiñ bu lau sêhóc amba sa ma sêteñ mbec tôm gameñ sambob. Magoc ñac sêyob dau bu sêsa si lêtñ dabuñ eñ. Asa nañ atac ñandê têtñ lau me sôm lau ñatô, nañ hóc amba sa ma teñ mbec dom.

Lauwhê sêkêñ whiñ-nga si lêtñ

⁹ Aö tac whiñ bu lauwhê sêhêgo dau êñlêc tu ñakwê ñayham-ñayham bu sêsôc-nga dom. Whê ñac si gauc sa pi ñakwê ñaôli atu-tu ma gôlôn ñayham gitôm gol me kôm, ma pi mêtê sênem bocbiñ kêclauñ-nga, bu gêñ hoñ dinañ in gêñ ñambwa-nga yêc Anötö añgô-nga. ¹⁰ Awhê asa nañ sôm bu nem akin Anötö, nañ bu kôm mêtê ñayham,

dec mêtê dau gitôm in ndê ñakwê ti gôlôn ñayham.

¹¹ Têñ ndoc lau sêkac sa tu sêlic om-nga, nañ aö tac whin bu lauwhê sênem dau dôn ma sêkêñ danğa Anötö ndê yom ñapep, ma sêsôc laungac ñapu. ¹² Aö atac whin bu lauwhê sênem dau dôn, ma gakêñ yao bu ñac sêndôhôn me sênem gôlin laungac dom. ¹³ Bu Anötö kêmasañ Adam muñ, goc kêmasañ Ewa kêkuc in. ¹⁴ Ma Sadan kêsau Adam muñ dom, in kêsau Ewa e in kêgili Anötö ndê yom ma kôm sac. ¹⁵ Magoc tinambu awhê dan kôc Anötö ndê †Ngac Nem Lau Si-nga, ma oc tôm bu lauwhê sêtap Anötö ndê mwasiñ nem ñac si-nga sa tu ñac dinan-nga, ma tu ñac sêsap mêtê dakêñ whin-nga ti atac whin-nga dôn, ma sem dabuñ dau ma sêsa si lêt ti gauc ñayham eñ.

3

Yom pi gôlôwac dabuñ si ñagôlôn

¹ Yom dindéc in yom ñandô. Asa nañ tac whin bu ti gôlôwac dabuñ si ñagôlôn,* nañ atac whin gwelen ñayham dan. ² Bocdinañ ñac nañ bu yob gôlôwac dabuñ, nañ yob dau ñapep, ma sa ndê lêt gitêñ e lau dan gitôm dom bu sêpu in. In nem awhê tigen, ma kôm gêt hon ti gauc ñawa. Alic bu in ñac kain bocdec. In ñac kôc lau sa ti êmwasiñ ñac-nga, ma ñac ti gauc gitôm bu êndôhôn lau. ³ I ñac ñom gêt êñin in-nga dom, ma ñac tac ñandê-nga me ñac sôm lau-nga dom. In ñac malô ma in atac whin mone kêlêc dom. ⁴ Ngac nañ bu yob gôlôwac dabuñ, nañ yob dau ndê balêkoc ñapep e sêsôc in ñapu ma sêtoc in sa. ⁵ Ñamalac dan nañ tôm dom bu nem gôlin in dau ndê gôlôwac, nañ oc tôm dom bu nem gôlin Anötö ndê gôlôwac bocdinañ. ⁶ Ma ñac nañ gêm

dau kwi ma kêñ whin ñasawa apê eñ, nañ akêñ in yob gôlôwac dabuñ dom. Bu mboe in oc toc dau sa e Anötö kêñ ñagêyô têt in, gitôm in kêñ têt Sadan. ⁷ Alic bu in ñac nañ gôlôwac dabuñ ti lau nañ sêmbo gôlôwac ñalôm dom, nañ hon sêlic in ñayham. Ma bocdinañ gitôm dom bu lau dan sêpu in, ma Sadan oc tôm dom bu ku in dulu.

⁸ Ma lau nañ bu sênem akin gôlôwac dabuñ,† nañ bocdinañ. Ñac lau nañ sêsa lêt gitêñ eñ ma tu dinañ-nga lau hon sêtoc ñac sa. Ñac lau tasan dom, magoc sêsôm yom ñandô eñ. Ñac lau sênôm gêt êñin ñac-nga dom, ma lau nañ sêtalê lêt daêsam tu sêtap awa sa-nga dom. ⁹ Yom ñandô dakêñ whin-nga nañ ñahu sip ñalôm gi, nañ sêsap dôn ñanğa, ma sêsa lêt gitêñ eñ tu bu sêmbo Anötö anğô-nga ti atac pa su eñ. ¹⁰ Bocdinañ lau nañ mac bu akêñ ñac tu sênem akin gôlôwac dabuñ-nga, nañ anşahê ñac si lêt ti sakin muñ, ma lau nañ si giso mbasi, nañ goc sêkôc gwelen dau. ¹¹ Yom kain tigen hêganôn lau dau si lauwhê. Ñac lauwhê ti lêt solop nañ lau hon sêtoc ñac sa. Ñac sêyob si whasuñ bu sêsôm yom bambalin pi lau ñatô dom, lauwhê gauc ñawa, ma lauwhê nañ lau hon sêkêñ whin bu gêt bocke nañ sêkêñ sip ñac amba, nañ ñac oc sêyob ñapep eñ. ¹² Ngac bocke nañ bu nem akin gôlôwac dabuñ, nañ nem awhê tigen ma nem gôlin in ndê awhê ti balêkoc ñapep. ¹³ Lau nañ sem akin ñapep, nañ oc sêtap waê ñayham sa, ma ñac oc sêlhac ñanğa ma atac l u-lu dom tu ñac si sêkêñ whin Yisu Kilisi-nga.

Pol whê ndê bapia ñahu sa

¹⁴⁻¹⁵ Aö gakêñ batan bu ñasawa saun aö oc watên am waloc. Magoc aö gakôc gauc gi lu gi lu, bu mboe gwelen dan oc hê aö dôn, ma bocdinañ dec gato bapia dindéc têt am. Ma gato

* **3:1:** Yêc 3:1-7 Pol to yom pi gôlôwac dabuñ si ñagôlôn. Yêc Yom Grik in to episkopos, nañ danem kwi bu 'ñac ñamata-nga' me 'hetman.' Lau ñatô sem kwi bu 'Bisop.' Bocdinañ Pol ndê yom hêganôn gôlôwac dabuñ si ñagôlôn hon gitôm Bisop me Siots Presiden me gêtowaga. † **3:8:** Yêc 3:8-13 Pol to yom pi lau bocke nañ bu sênem akin gôlôwac dabuñ. Yêc Yom Grik in to diakonoi, nañ danem kwi bu 'lau akin.' Bocdinañ yom dau gic waê lau nañ bu sênem akin gôlôwac dabuñ, gitôm pasto (ñacsakin), ma lau bata (ol elda), ma dabuwaga.

yom honj dindéc bu wawhê am nem gauc sa pi lêtj solop tu yac gôlôwac dabuñ tanjuc-nga. Bu yac datî Anötö Tali Nâdau ndê gôlôwac dabuñ ma yac datôm alhò ñanga bu tambalan inj ndê yom ñandô.

Yom tampiñ Kilisi-nga

¹⁶ Ma yac lau nanj tam akiñ Anötö, nanj dakêñ whiñ yom pi Kilisi, nanj ñahu atu ma sip ñalôm gi. Yomandô! Bu yac dakêñ whiñ yom bocdec bu:

Inj sip nom meñ ti ñamalac.

Ñalau Dabuñ whê inj sa ma tôc asê bu inj ñgac gitêñ.

Ma anjela sêlic inj.

Lau sêhoc ñawaê ñayham asê pi inj yêc nom ñagameñ honj.

Ma lau sêkêñ whiñ inj yêc gameñ sambob.

Ma Anötö kôc inj sa, mbu têtj inj ndê gameñ ñawasi-nga gi.

4

Lau oc sêhu yom ñandô sinj

¹ Ñalau Dabuñ tôc asê yêc awê bu têtj têtj ñambu-nga, lau ñatô oc sêhu yom ñandô dakêñ whiñ-nga sinj. Ma ñac oc sêñkuc Sadañ ndê ñalau sac ti ñac si yom tasanj. ² Lau tasanj oc sêmeñ ma sêndôhônj yom tasanj dau e sêtim lau ñatô ma sêhu yom ñandô sinj. Lau tasanj dinañ sêkôm gêtj dau ti atac pa su, ñahu bu Sadañ pôc ñac si gauc ahuc e sêñyalê si giso dom. ³ Ñac sêkêñ yao bu lauwhê ma ñgac sênem dau dom, ma sic yao ñac bu sêneñ gêtj daneñ-nga ñatô dom. Magoc yac lau nanj dakêñ whiñ ma tanjuc yom ñandô, nanj tanjalê bu Anötö kêtj gêtj daneñ-nga dau bu yac daneñ ti danem danje inj. ⁴ Bu gêtj honj nanj Anötö kêtj, nanj gêtj ñayham ma bocdinañ datec dom. Dakôc sa ma danem danje inj. ⁵ Anötö ndê yom ma mbec nanj dateñ, nanj gitôm bu kôm gêtj honj ti dabuñ.

Pol gêm la Timoti

⁶ Am bu whê yom honj dindéc sa têtj am nem asidôwai sêkêñ whiñ-nga,

dec am oc ti Yisu Kilisi ndê ñgac akiñ-nga ñayham. Tôm am kôm e meñ têtj kwahic dec, sap yom ñandô dakêñ whiñ-nga dôñ, ma danam wambu yom ñayham nanj yac ac dulu têtj am, bu gêtj dau oc puc am dôñ bu lhac ñanga tôm bêtj honj. ⁷ Ma miñ ñambwa nanj lau andô nanj sem gauc Anötö, nanj sic dulu têtj lau wakuc, ma yom ñasawa-nga honj, nanj am tec yêc-nga. Yob daôm nem lêtj ñapep, ma timêtê daôm tu bu ti Anötö ndê ñgac gitêñ-nga. ⁸ Lau nanj sêtimêtê dau ñamlic tu sêtap licwalô sa tu gêtj nom-nga-nga, nanj oc nem ñac sa ñandô dom. Magoc yac bu datimêtê dauñ tu dasa Anötö ndê lêtj gitêñ-nga, oc nem yac sa ñandô. Oc nem yac sa têtj kwahic dec, ma têtj têtj ñambu-nga bocdinañ.

⁹ Yom dec aô bu wasôm, inj yom ñandô ma yom ñayham tu lau honj sêkôc sa ma sêkêñ whiñ-nga. ¹⁰ Anötö Tali Nâdau kêmasañ lêtj bu nem lau honj si, ma lau nanj sêkêñ whiñ inj, nanj sêtap lêtj dau sa su. Bocdinañ yac dakêñ batan bu oc datap yom dau ñandô sa, dec dalhac ñanga ti dakôm gwelenj bu dapuc yom dau dôñ.

¹¹ Êmdôhônj yom honj dindéc ma ndic atu lau bu sêsôc ñapu. ¹² Yob daôm bu kôm nem gêtj honj ñapep, ma lau danj oc sêpu am bu am balê wakuc dom. Yob nem lêtj mbo-nga, sôm yom ñayham eñ, sap mêtê atac whiñ lau ti kêtj whiñ-nga dôñ ñanga, ma sa nem lêtj gitêñ bu tôc dôhônj ñayham têtj lau sêkêñ whiñ-nga bu sêlic ma sêñkuc. ¹³ Kêtj daôm sambuc bu nem akiñ Anötö e tôm aô wahôc asê am. Sam inj ndê yom nanj sêto yêc, nanj asê têtj lau, nem mêtê ñac, ma êmdôhônj ñac.

¹⁴ Muñ-nga, têtj ndoc lau bata sêkêñ amba sac am, nanj ñac si danj tisa gitôm propet, ma hoc yom asê pi mwasiñ nanj Ñalau Dabuñ oc kêtj têtj am, tu kôm Anötö ndê gwelenj-nga. Kwahic dec aô bu wapuc am dôñ bu kôm nem gwelenj ñapanj ña mwasiñ dinañ ña-ñaclai. ¹⁵ Kôc aneñ yom dindéc sa ma kôm ñandô sa. Kêtj nem ñalôm sambuc tu kôm Anötö ndê

gwelen-nga, ma lau honj oc sêlic am nem gwelenj ɲa-ɲandô yêc awê. ¹⁶ Yob daôm nem lêj ti yom nanj am kêdôhônj têtj lau, nanj ɲapep. Sap lêj ɲayham ti yom ɲandô dôj ma lhac ɲanɲa, ma am bu kôm bocdinaj, dec am oc tap Anötö ndê mwasiɲ nem am si-ɲga ɲa-ɲandô sa, ma lau nanj sêkôc am nem yom sa, nanj bocdinaj.

5

¹ Am bu nem la ɲamalac andô danj, nanj goc sôm yom ɲanɲa têtj inj dom. Sôm yom tôm am bu sôm têtj am daôm damam. Ma nem la balêi wakuc tôm am bu kôm têtj am daôm nem asimî.

² Lic lauwhê atu-tu tôm am daôm dinam, ma bawhêi nditôm am lhômwêi, ma kôm mêtê ɲawasi enj têtj ɲac.

Yom pi lauwhê sawa

³ Lauwhê sawa nanj si lau mba tu sênem ɲac sa-ɲga, nanj toc ɲac sa ɲapep ma nem ɲac sa. ⁴ Magoc awhê sawa danj bu ndê balêkoc me pɲngaci ti puwêi sêmbo, goc gwelenj sênem inj sa-ɲga yêc ɲac amba. Nalêj dinaj ɲac si lêj sênem akinj Anötö-ɲga oc nem ɲandô, ma sêo sakinj nanj dinda ti dambai ma pui sêkôm têtj ɲac muɲ su. Ma lêj dinaj gic Anötö tandô ɲayham. ⁵ Magoc awhê sawa danj nanj mbo tawasê ma pônnda lau tu sênem inj sa-ɲga, nanj oc tenj mbec ôbwêc ma ac, ma takwê Anötö bu nem inj sa. ⁶ Awhê sawa nanj êlêmê po dau sa ɲa gêtj ɲayham-ɲayham nom-ɲga, nanj gitôm awhê batê danj yêc Anötö anɲô-ɲga.

⁷ Am whê yom dindec sa têtj lau sêkêtj whiɲ-ɲga honj, bu sêsa si lêj ɲapep e lau danj sêtôm dom bu sêngôlinj yom pi ɲac. ⁸ Asa nanj sôm bu inj kêtj whiɲ Yisu, magoc gêm dinda lu damba me inj dau ndê lau sa dom, nanj tôc asê bu inj ndê kêtj whiɲ inj gêtj tasanj, ma kôm mêtê sac sambuc hôc gêlêc lau nanj sêkêtj whiɲ dom, nanj si mêtê sac su.

⁹ Mac bu akêtj awhê sawa danj ndê ɲaê sip lauwhê sawa si ɲadênanj,* goc gauc nem gêtj bocdec. Inj bu ndê yala hôc gêlêc 60 su, nanj goc gitôm bu mac akêtj inj ndê ɲaê sip lauwhê sawa si ɲadênanj. Ma alic bu inj awhê nanj sap inj nakwenj dôj ɲapep têtj ndoc inj mbo tali. ¹⁰ Ma inj awhê nanj lau honj sêtoc inj sa bu inj awhê kôm mêtê ɲayham-ɲga. Inj yob ndê balêkoc ɲapep, inj awhê kôc lau sa ti êmwasiɲ ɲac-ɲga, ma inj gêm akinj lau sêkêtj whiɲ-ɲga, gitôm inj kêtgwiniɲ dau ma kêtgwasiɲ ɲac gahi. Ma inj awhê nanj êlêmê gêm lau ti ɲawapac sa, ma kôm gwelenj ɲayham daêsam whiɲ bocdinaj. Awhê sawa nanj ndê lêj ɲayham gitôm dinaj, nanj akêtj inj ndê ɲaê sip lauwhê sawa si ɲadênanj.

¹¹ Magoc lauwhê wakuc nanj sêti lauwhê sawa, nanj akêtj ɲac si ɲaê sip ɲadênanj dom. Têtj ɲamata-ɲga ɲac oc sêkêtj si atac whiɲ ma sêmatiɲ pwac bu sênem akinj Kilisi, magoc mboe ɲasawa sauɲ ɲac oc ɲalôm pwê bu sênem ɲgac tiyham. ¹² ɲac bu sêkôm bocdinaj, dec tôm ɲac sic si pwac dinaj popoc ma sêkôm giso atu. ¹³ Ma gêtj ɲatô whiɲ. Lauwhê sawa wakuc ɲatô sêsa lêj oyom-ɲga e tidônj ɲac. ɲac atac whiɲ bu sênsêlêj sêlom-sêlom andu, ma sêsec gameɲ ti sêuɲ lau ɲatô si yom sa. ɲac sêsôm yom daêsam so yom ɲayham dasôm-ɲga. ¹⁴ Tu dinaj-ɲga dec aô êlêmê gakêtj ɲagôlinj têtj lauwhê sawa wakuc bu sênem ɲgac tiyham, sêkôc balêkoc, ma sêyob si andu ti si lau. Ma bocdinaj oc nditôm dom bu yac neɲ ɲacyo danj sôm yom bu pu yac lau dakêtj whiɲ-ɲga neɲ lêj. ¹⁵ Aô gasôm yom dinaj, ɲahu bu lauwhê sawa ɲatô sêhu Anötö siɲ su, ma sêsa Sadaɲ ndê lêj.

¹⁶ Mac lauwhê nanj akêtj whiɲ Yisu, nanj anɲô. Awhê sawa danj bu mbo mac nem tonj, dec mac anem inj sa andic ɲawaê. Ma bocdinaj oc kêtj

* **5:9:** Pol to yom pi lauwhê sawa si ɲadênanj, magoc inj tôc ɲadênanj dau ɲahu tiawê dom. Lau ɲatô gauc gêm bu ɲadênanj dau gic waê lauwhê sawa honj nanj gôlôwac dabuɲ Epesas-ɲga sêyob ti sem sa - alic ɲabatiɲ 16. Ma lau ɲatô gauc gêm bu lauwhê nanj si ɲaê yêc ɲadênanj, nanj sêkêtj dau sambuc tu sênem akinj Yisu ma gôlôwac dabuɲ-ɲga (ɲabatiɲ 5, 10 ma 11).

ņawapac tēņ gôlôwac dabuņ dom, ma lauwê sawa naņ sêpônda dau nandô, naņ gôlôwac dau oc tôm bu sênem ņac sa.

Yom pi lau bata

¹⁷ Lau bata naņ sêkêņ dau sambuc ma sem gôliņ gôlôwac dabuņ ņapep, naņ datoc ņac sa êņlêc. Ma ņac naņ sem mêtê ti sêndôhôn lau, naņ yom dindec hêganôn ņac solop. ¹⁸ Gauc nem Anötö ndê yom naņ sêto yêc bocdec bu:

Têņ ndoc mac akêņ makao sêkôm gwelen bolom-ņga, naņ asô ņac tókwa ahuc dom. Sêneņ bolom ņatô ô ņac si gwelen. *[Diut 25:4]*

Ma yac neņ yom daņ tiyham yêc bocdec, “Asa naņ bu kôm gwelen, naņ akêņ iņ ndê ņaôli tēņ iņ ņapep.”

¹⁹ ņamalac tigen bu êņgôliņ yom pi ņac bata daņ, naņ am ņgô iņ ndê yom dau dom. Magoc lu me tō bu sêpuc iņ ndê yom dau dôņ, naņ goc êmatôc yom dau. ²⁰ Am bu tap sa bu yom nandô, dec sôm ņac bata dau yêc lau hoņ aņgô-ņga, bu lau sêlic ma sêtôc dau.

Pol gêm la Timoti

²¹ Yêc Anötö lu Yisu Kilisi ma aņela naņ Anötö kêyalin ņac sa, naņ si aņgô-ņga, naņ wasôm tēņ am bu êmkuc aneņ yom hoņ dindec, ma kôm mêtê ņayham eņ tēņ lau hoņ. Lhac whiņ lau toņ daņ, ma lic toņ daņ sac dom.

²² Am bu êmyalin lau ņatô sa tu sêkôm gwelen-ņga, dec êmsahê ņac si lêņ muņ, ma kêņ amam sac ņac sep dom. Ma yob daôm bu sa nem lêņ ņawasi eņ. Ndic ahê lau naņ sêkôm mêtê sac, bu wêkaiņ ņac si sac ņagêyô dom.

²³ Nôm bu ņambwa dom. Nôm wain ņagec tu am ņatac-ņga. Ma oc nem am sa tu am nem gêmbac naņ kôm am ņapaņ-ņga.

Mêtê hoņ naņ lau sêkôm oc meņ tiawê

²⁴ Lau ņatô si mêtê sac yêc awê, ma bocdinaņ ņac si yom pi undambê gi su, ma Anötö kêmasaņ ņagêyô su bu kêņ tēņ ņac tēņ tēm ņambu-ņga. Ma lau ņatô si sac yêc siņ dau tēņ

kwahic dec, magoc oc meņ sa tiawê tēņ tēm ņambu-ņga, ma sêtap si ņagêyô sa. ²⁵ Ma ņalêņ tigen, lau gitêņ ņatô si mêtê ņayham yêc awê. Ma mêtê ņayham naņ kwahic dec yêc awê dom, naņ oc tôm dom bu yêc siņ dau ņapaņ. Oc sa meņ tiawê.

6

Yom pi lau akiņ ņambwa

¹ Sôm tēņ lau akiņ ņambwa naņ sêkêņ whiņ Yisu, bu sêsôc si ņadaui ņapu, ma sêtoc ņac sa ņapep. ņac bu sêkôm dom, goc lau naņ sêlic, naņ oc sêpu Anötö ndê ņaê ti yom naņ yac tandôhôn pi iņ. ² Ma ņgac akiņ daņ bu ndê ņadau kêņ whiņ Yisu whiņ, goc sôm tēņ ņgac akiņ dau bu toc dau sa tēņ iņ ndê ņadau bu iņlu sêti asidôwa tu iņlu si sêkêņ whiņ-ņga lec dom. Magoc iņ nem akiņ iņ ndê ņadau ņapep eņ, ņahu bu iņ ndê gwelen oc nem ndê asidôwa kêņ whiņ-ņga naņ Anötö tac whiņ, naņ sa.

Puc pi lau naņ sêndôhôn yom tasan

Êmdôhôn yom hoņ dindec tēņ lau sêkêņ whiņ-ņga, ma êmgilî ņac bu sêņkuc ņapep. ³ ņamalac daņ bu êndôhôn yom naņ so aneņ yom naņ gato sip bapia dindec, me so yom nandô naņ Pômdau Yisu Kilisi dau kêdôhôn, me so yom naņ tandôhôn pi Anötö ndê lêņ, naņ tōc asê bocdec bu. ⁴ Iņ ņgac toc dau sa-ņga, ma kêyalê gêņ daņ ņapep dom. Iņ tac whiņ yom agwa-agwa ņambwa, ma yom naņ kôm lau sêseņ dau. Tu yom kaiņ dinaņ-ņga dec lau sem lêmuiņ dau, sic dau, sêsôm yom sac-sac pi dau, ma sêkôc gauc sac pi si asidôwai. ⁵ Lau kaiņ dinaņ si gauc kêņsôn, ma sêseņ dau ņapaņ. Yom nandô daņ yêc ņac si ņalôm dom. ņac gauc gêm bu lêņ danem akiņ Anötö-ņga ti lêņ sêtap awa sa-ņga ņambwa.

Yom pi lêņ atac whiņ mone-ņga

⁶ Magoc yac bu danem akiņ Anötö ma atac ņayham pi gêņ bocke naņ iņ bu kêņ tēņ yac, naņ gitôm datap awa nandô sa su. ⁷ Bu tēņ tēm dinaņi sêkôc

yac, naŋ dahôc asê aman sawa, ma dambac ndu ti aman sawa bocdinaŋ. ⁸ Magoc gêŋ daneŋ-ŋga ti ŋakwê bu yêc yac-ŋga, dec yac atac ŋayham pi gêŋ dau. ⁹ Lau naŋ atac whiŋ bu sêti lau ti lêlôm, naŋ si atac whiŋ dinaŋ oc ti lêŋ Sadaŋ êntôm ŋac-ŋga, ma ŋac oc sêpeŋ ma sêsip iŋ ndê akô sêndi. Ŋac oc tagatu gêŋ daêsam, ma sêsa lêŋ gauc mbasi-ŋga tu sêtap gêŋ dau sa-ŋga, e kôm ŋac sêtisac ma sêniŋga. ¹⁰ Sac daêsam ŋahu yêc lêŋ atac whiŋ mone-ŋga. Lau ŋatô sêhu si sêkêŋ whiŋ siŋ su, ŋahu bu mêtê atac whiŋ mone-ŋga gêm ŋac ahuc sambuc. Ma tu dinaŋ-ŋga dec ŋawapac daêsam tap ŋac sa.

Pol gic yomsu Timoti

¹¹ O Anötö ndê ŋac, am ŋgô su naŋ. Ndic ahê mêtê sac hoŋ dinaŋ. Êmsahê ŋaŋga bu kôm mêtê gitêŋ ma sa Anötö ndê lêŋ eŋ. Sap nem kêŋ whiŋ ti mêtê atac whiŋ lau-ŋga dôŋ, puc daôm dôŋ bu kôm Anötö ndê gwelen ma lic ŋakam sa dom, ma mbo ti nem lêŋ malô eŋ. ¹² Lhac ŋaŋga ma ndic siŋ têtê lêtôm hoŋ naŋ bu ku am nem kêŋ whiŋ dulu. Muŋ-ŋga lê am hoc yom asê yêc lau daêsam aŋgô-ŋga bu am kêŋ whiŋ Yisu Kilisi. Gêŋ dau tôc asê bu am tap Anötö ndê galem ndöc tamli ŋapaŋ-ŋga sa su. Bocdinaŋ sap galem dau ŋa-ŋandô dôŋ ŋaŋga eŋ. ¹³ Yêc Yisu Kilisi, naŋ sôm ndê yom asê solop têtê Pontias Pailot, ma yêc Anötö naŋ kêŋ gêŋ hoŋ sêmbo tali, naŋ aŋgô-ŋga, aô wandic atu am bocdec bu. ¹⁴ Yom hoŋ naŋ aô gac atu am, naŋ êmkuc ŋapep, ma sa nem lêŋ solop ti dabuŋ eŋ, e yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi mbu meŋ hóc asê, ¹⁵ têtê ndoc naŋ Anötö kêyalin sa su.

Tampiŋ Anötö dandic ŋawaê. Iŋ tigen iŋ gêŋ hoŋ ŋadau. Iŋ kin hoŋ si Kin, ma pômdau hoŋ si Pômdau. ¹⁶ Iŋ mbo titêm-titêm ma oc pacndê dom. Iŋ ndöc ndê ŋawê atu ŋalôm, tôm dom bu ŋamalac daŋ tigasuc ŋawê dau me lic iŋ. Iŋ ndê waê ŋayham ti iŋ ndê ŋaclai atu oc yêc ŋapaŋ. Yomandô!

¹⁷ Sôm têtê lau ti lêlôm bu sêtoc dau sa dom ma takwê ŋac si awa nom-ŋga

bu nem ŋac sa lec dom. Bu awa iŋ gêŋ yêc ŋapaŋ-ŋga dom, oc niŋga. Ndic atu ŋac bu takwê Anötö naŋ kêmwasin yac ŋa gêŋ daêsam tu kôm yac atac ŋayham-ŋga. ¹⁸ Ma ndic atu ŋac bu sêkôm mêtê ŋayham eŋ têtê lau hoŋ, ma bu sêkêŋ si awa ti wapa tu bu sênem lau ŋatô sa, ma sêmwasin ŋac-ŋga. ¹⁹ Sêkôm bocdinaŋ dec ŋac oc sêpo si awa ŋandô sa yêc undambê tu têtê ŋambu-ŋga-ŋga, naŋ ŋac oc sêtap lêŋ ŋandô dandöc tanli-ŋga sa.

²⁰ O Timoti. Gwelen ti yom ŋandô hoŋ naŋ Anötö kêŋ sip am amam, naŋ yob ŋapep eŋ. Ndic ahê lau naŋ sêsap yom ŋambwa-ŋambwa dôŋ, ma sêndôhôn yom naŋ so yom ŋandô. Lau dau gauc gêm bu ŋac sêtap gauc ŋandô sa, magoc mba. ²¹ Lau naŋ sêkêŋ whiŋ yom tasan dinaŋ, naŋ sêhu si sêkêŋ whiŋ Yisu siŋ su.

Anötö ndê mwasiŋ têtê mac.

Pol ndê bapia tilu-nga têtj Timoti Yom whê bapia dindéc sa-nga

Pol ndöc gapocwalô ndöc Rom, ma kêsahê bu ñasawa saun oc sêndic in ndu, dec to ndê bapia tilu-nga dindéc têtj Timoti. Pol tac whin Timoti ndu andô, ma to bapia dindéc bu puc in dôn bu lhac ñannga, ma maya dau me töc dau dom bu hoc ñawaê ñayham asê. In tac whin bu Timoti lhac gitôm Yisu ndê ñgac sin-nga ñayham dan. Ma Pol gêm la Timoti bu yob dau tu mêtê sac tidau-tidau nan oc êñsôwec tiatu têtj têtj ñambu-nga, ma kêtj puc in pi kêtjôhônwaga tasan.

Pol gic hu ndê bapia

¹ Aô Pol, nan gati Yisu Kilisi ndê ñapocsel kêtjuc Anötö ndê atac whin. In gic bata bu lau nan sêkêtj whin Yisu Kilisi oc sêtap señ sêndöc tali-nga sa, dec kêtjalin aô sa gati aposel, bu wahoc yom dau asê têtj lau. ² Gato bapia dindéc têtj aneñ atuñgac tac whin-nga, am Timoti. Mwasin ti tawalô ma yom malô akêtj Daman Anötö lu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi têtj am.

Pol puc Timoti dôn

³ Aô gam akin Anötö têtj daman sêkôm, ma galhac in anğô-nga ti atac pa su tu aneñ lêtj-nga. Ma têtj ôbwêc ti acsalô, aô gauc gêm am yêc aneñ mbec ñalôm, ma aô gam danğe Anötö tu am-nga. ⁴ Aô gauc gêm ndoc nan hêclu dahu dauñ sin, ma am tan. Tu dinan-nga aô tac whin bu walic am tiyham, oc kôm aô atac ñayham sa. ⁵ Ma aô gauc gêm am nem lêtj kêtj whin ñannga-nga. Aô kayalê bu am nem pômwê Lois lu dinam Yunis sêkêtj whin ñannga, ma gakêtj whin bu am kêtjuc inlu si lêtj. ⁶ Tu dinan-nga dec aô bu wateñ am bu gauc nem Anötö ndê mwasin nan am kêtj têtj ndoc aô gakêtj aman sac am. Lhac ñannga ma kôm gwelen ña mwasin

dau ña-ñac lai, gitôm am kôm ya golom tiatu. ⁷ Anötö kêtj ndê ñalau têtj yac, ma bocdinan dec datöc dauñ tu sake-nga? In kêtj ndê ñalau tu kêtj ñac lai têtj yac, ma tu dambo ti mêtê atac whin lau-nga, ma dayob dauñ neñ lêtj-nga.

⁸ Bocdinan mayam daôm tu hoc yom asê pi yac neñ Pômdau-nga dom. Ma mayam tu aô gandöc gapocwalô tu in-nga dom. Mba! Lhac ñannga whin aô ma hêclu dahöc ñawapac tu Yisu ndê ñawaê ñayham-nga, têtj Anötö dau kêtj ndê ñac lai bu puc hêclu dôn. ⁹ In gêm yac si ma kêtjgalêm yac sa bu dasa in ndê lêtj dabun. In kôm gêtj dau tu yac neñ ñayham dan-nga dom. Magoc in kôm tu in dau ndê mêtê atac whin ti êmwasiñ yac-nga. Têtj têtj in kêtj undambê ti nom su dom, nan in kêtjatiñ yom tidôn bu êmwasiñ yac tu Yisu Kilisi-nga. ¹⁰ Ma yac neñ ñngac Nem Yac Si-nga Yisu Kilisi meñ hóc asê nom su, dec Anötö ndê mwasin dau meñ tiawê. Ma ñawaê ñayham têtj asê bu Yisu Kilisi ku ñac lai dambac ndu-nga dulu, ma in ti yac neñ señ dandöc tanli ñapan-nga. ¹¹ Ma tu ñawaê ñayham dau-nga, dec Anötö kêtjalin aô sa gati ñgac aheñ-nga ma aposel, ma kêtj in aô bu wandôhôn lau. ¹² Tu dinan-nga dec gahöc ñawapac dindéc. Magoc aô mayan dauñ dom, galhac ti atac pa su. Nahu bu aô gakêtj whin Yisu Kilisi, ma aô kayalê in tidôn. Ma gakêtj dauñ ti neñ gêtj hon sip in amba, ma gakêtj whin bu in gitôm bu yob ñapep e bêtj ñambu-nga.

¹³ Yom ñandô nan aô kadôhôn têtj am, nan kêtj dôn gitôm dôn ñayham bu êndôhôn têtj lau. Ma lêtj dakêtj whin-nga ti atac whin asidôwai-nga, nan gic lau sêkêtj whin Yisu Kilisi-nga ñawaê, nan am sap dôn ñannga. ¹⁴ ñalau Dabun nan mbo yac lau dakêtj whin-nga neñ ñalôm, nan puc am dôn bu yob yom ñandô dakêtj whin-nga nan aô gakêtj sip am amam su.

¹⁵ Am kêtjyalê bu Pigelas lu Hemo- gene ma lau Esia-nga hon nan sêmbo malac Rom, nan sêhu aô sin su. ¹⁶ Magoc aô wateñ Pômdau bu tawalô

Onesiporas ti ndê gôlôwac hon, nahu bu in gêm aô sa tidim daêsam. Ma in maya tu aô gandöc gapocwalô-nga dom. ¹⁷ Têñ ndoc in hóc asê malac Rom, nan kêsâlê aô nannga e tap aô sa. ¹⁸ Ma am kêyalê su bu têñ ndoc aô gambo malac Epesas, nan in gêm aô sa daêsam. Tu dinan-nga aô waten Pômdau bu tawalô in, ma nem in sa têñ bêc nambu-nga.

2

¹ Bocdinañ aneñ balê, lhac nannga tôm Yisu Kilisi ndê mwasiñ puc am dôñ. ² Yom nan aô gahoc asê yêc lau daêsam anğô-nga, nan am ngô su ma kêyalê. Kwahic dec aô bu wasôm têñ am bu êmyalin lau natô sa, nan sêsap Kilisi ma yom nandô dôñ nannga, ma êmdôhôn yom dau têñ nac e sênjalê tidôn, goc sêkôm gwelen sêwhiñ am ma sêndôhôn lau natô. ³ Lhac nannga ma hóc nwapac whiñ yac, tôm Yisu Kilisi ndê ngac siñ-nga nayham dan. ⁴ Ngac siñ-nga nayham kôc gauc pi in ndê gwelen ndic siñ-nga napan, ma hêgo dau tu gêñ natô-nga dom. Nahu bu in bu kôm gêñ hon tôm in ndê nadau tac whiñ. ⁵ Ma nalêñ tigen, asa nan kêtî whiñ lau nan sênti tu sêhóc gêgêlêc dandi-nga, nan kêtî kêkuc nagôlin solop. In bu êñkuc nagôlin dom, dec oc tôm dom bu in kôc naôli nan gic waê ngac namata-nga. ⁶ Ma nalêñ solop bu ngac gwelen andô kôc gêñ nandô tu neñ-nga yêc ndê ôm tinamata. ⁷ Kôc gauc pi aneñ yom hon dindec, bu Pômdau oc whê am nem gauc sa pi yom dau nahu.

⁸ Am bu hóc nwapac, dec gauc nem Yisu Kilisi nan sa akêñ Dawid ndê ton, nan Anötö un in sa akêñ lau batê-nga. Nawaê nayham nan aô gahoc asê, nan nahu in dau. ⁹ Tu nawaê nayham dau-nga, dec gahóc nwapac ma sêsô aô dôñ na sen gitôm ngac sac dan. Nac sêsô aô dôñ, magoc oc tôm dom bu sêsô Anötö ndê yom dôñ. ¹⁰ Aô galic nayham bu wahóc nwapac, tu bu wanem lau nan Anötö kêyalin nac sa mun su, nan sa. Aô bu watôc señ têñ nac bu sêtap

Anötö ndê mwasiñ nem nac si-nga sa tu Yisu Kilisi-nga, ma sêndöc tali napan yêc Anötö ndê gameñ nawê-nga.

¹¹ Yom dindec in yom nandô solop:

Yac bu dambac ndu dawhiñ Yisu, oc dambo tanli dawhiñ in bocdinañ.

¹² Yac bu dalhac nannga têñ ndoc nwapac tap yac sa, dec yac oc danem gôlin dawhiñ in.

Yac bu dasôm bu dati in ndê dom ma dasêc in ahuc, dec in oc sêc yac ahuc bocdinañ.

¹³ Yac bu dakêñ whiñ gwalec, tigen Yisu in Yom Nandô Nadau, ma yom bocke nan in gic bata tu yac-nga, nan oc kôm nandô sa. Nahu bu in gitôm dom bu sêc dau ndê yom ahuc.

Anötö ndê lau gwelen-nga si lêñ

¹⁴ Yom hon dindec, am kêñ lhac gôlôwac dabun si gauc napan e tidôn nac. Yêc Anötö anğô-nga kêñ puc nac bu sêseñ dandi tu yom nambwa-nambwa-nga dom. Nac bu sêseñ dau, dec oc nandô mba, ma oc kôm lau natô si sêkêñ whiñ tisac. ¹⁵ Êmsahê nannga bu kôm nem gwelen hon bu ndic Anötö tandô nayham. Ma in oc lic am gitôm ngac gwelen-nga nayham nan whê in ndê yom nandô sa napep, ma gêñ dan oc kôm am mayam daôm dom. ¹⁶ Ndic ahê lau nan sêñlhiñ Anötö siñ ma sem yomgalôm pi gêñ nambwa-nambwa nom-nga napan. Bu lau nan sêsap yom kain dinan dôñ, nan si mêtê sac oc ênsôwec tiatu napan e sêhu Anötö siñ gacgeñ. ¹⁷ Ma yom dau oc tiapa ma kôm lau sêtisac, nditôm gambocbôm sac nan gêñ lau tidac-tidac. Himeneus lu Piletus sêmbu lau dinan si ton nalôm. ¹⁸ Inlu sêhu yom nandô siñ su. Sêsôm têñ lau bu ndoc lau sêtisa akêñ lau batê-nga meñ hóc asê su. Ma bocdinañ sêkôm lau natô si sêkêñ whiñ tisac.

¹⁹ Magoc Anötö ndê yom nandô in gitôm alhō nannga, nan in po in ndê gôlôwac dabun sa sêlhac nahô. Ma in kêñ yom nalhō dinda lu têñ yac bocdec bu, “Lau nan sêti Pômdau ndê

lau, nan in kÿyalê nac honj tidôn,” ma “Lau honj nanj sêsôm bu sêkên whin Pômdau, nanj sêhu mêtê sac honj sinj manj.”

²⁰ Wapa gwelen-nga tidau-tidau yêc ngac ti lêlôm ndê andu nalôm. Natô gic waê gwelenj tiwaê, ma natô gic waê gwelenj bambalinj. Gênj tiwaê sêmasanj na gol ma silba, ma gênj waêmbe sêmasanj na a me nom. ²¹ Ma yêc yac namalac bocdinañ. Mêtê daêsam yêc tu tanjuc-nga. Asa nanj timêtê dau napep ma hu mêtê sac honj sinj, nanj gitôm gênj nanj sêmasanj na gol ma silba. Inj oc ti ngac akinj nayham ma dabunj bu nem akinj yac neñ Nadau, ma inj oc tôm bu kôm gwelenj nayham-nayham daêsam.

²² Mêtê nalôm ngalac-nga nanj balêi sêkôm, nanj hu sinj gacgenj. Ma êmkuc lênj gitênj ti mêtê dakênj whin-nga ti atac whinj lau-nga ma lênj yom malô-nga, tôm lau nanj sêkênj whinj Pômdau sêkôm ti nalôm nawasi enj. ²³ Lau nanj sêsenj dau tu yom gauc mbasi-nga, nanj ndic sônj daôm whinj nac dom. Bu yom kainj dinañ oc li lau sa ma sêkênj kisa dandi.

²⁴ Asa nanj bu ti Pômdau ndê ngac akinj nayham, nanj ndic ahê yom nanj kôm lau sêsenj dau-nga manj. Ma inj kôc ndê nalôm dônj ma tac nandê ngahô tu gênj nanj lau sêkôm têtj inj-nga, nanj dom. Nayham bu inj ngac tiguañ nanj gitôm bu êndôhônj lau natô, ma inj kôm mêtê malô ti nayham têtj lau honj. ²⁵ Lau nanj bu sêsenj Anötö ndê yom nandô, nanj goc inj oc êndôhônj nac ti ndê nalôm malô, bu mboe Anötö oc kênj nac sênem si nalôm kwi, ma whê nac si gauc sa e sênjalê yom nandô. ²⁶ Nac oc sênjalê bu munj-nga sêpenj sêsip Sadañ ndê akô si, ma sêti inj ndê lau akinj jambwa nanj sêkôm tôm inj atac whinj. Magoc nac bu si gauc sa ma sênem dau kwi, dec oc tôm bu sêhu Sadañ sinj ma sêsa Anötö ndê lêtj.

3

Mêtê sac têtj nambu-nga-nga

¹ Aö wasôm têtj am bu têtj têtj nambu-nga mêtê sac daêsam oc menj sa. ² Lau oc atac whinj dau ma atac whinj mone hôc gêlêc, nac oc sêpo dau sa ma sêsôm yom sêtoc dau sa-nga daêsam, sêsôm yom sac-sac daêsam, danjapêc têtj damba ti dindai, sênem danje lau nanj sêkênj gênj têtj nac-nga dom, ma sêtec mêtê dabunj ti mêtê gitênj. ³ Nac oc atac whinj lau dom ma sêsôm yom sac pi nac, ma nac oc sêsuc lau natô si yom kwi dom. Nac oc sênem gôlinj dau si lêtj napep dom, sêkôm gênj honj bambalinj tôm si atac whinj, sêndic lau ti sêkôm nac nayom, ma sêtec mêtê nayham ti gênj nayham honj. ⁴ Nac lau sêpênj biakinj-nga, lau nanj si lêtj sanjalañ, ma lau sêtoc dau sa-nga. Nac atac whinj Anötö dom, tigenj nac atac whinj gênj nayham-nayham nom-nga hôc gêlêc su. ⁵ Nac sêsa si lêtj gitôm sem akinj Anötö, tigenj sêsêc inj ndê naclai ahuc. Am mbo ahê lau kainj dinañ honj. ⁶ Bu nac si lau natô sêmbac yom lau e lau dau sêkôc nac sa. Ma sêndôhônj nac si yom tasanj têtj lauwhê gauc babalê, e lauwhê dau sêsôc nac si yom napu. Lauwhê kainj dinañ mêtê sac ti mêtê nalôm ngalac-nga gêm nac si nalôm ahuc. ⁷ Nac atac whinj bu sênjgô yom daêsam, ma tac whinj bu lau sêndôhônj nac, magoc nac si gauc sa dom pi yom bocke inj yom nandô. ⁸ Kêdôhônjwaga tasanj dinañ sêkênj kisa yom nandô tôm Yanis lu Yambres sêkênj kisa Moses.* Nac si gauc tisac su, ma nac si sêkênj whinj Anötö mbasi sambuc. ⁹ Magoc nac si gwelenj oc nem nandô dom, nahu bu lau tiguañ honj oc sênjalê bu nac si lêtj inj lêtj gauc mbasi-nga, tôm Yanis lu Yambres si lêtj.

Pol gêm la Timoti

¹⁰ Am daôm kÿyalê aö tidôn. Am kÿyalê yom honj nanj aö kadôhônj, ti anej lêtj gambo-nga, ma nahu bocke dec gakôm gwelenj, anej lêtj gakênj

* **3:8:** Yanis lu Yambres - ngac lu dinañ si naê yac oc datap sa yêc Yom Lênsêm Akwa dom. Magoc lau natô gauc gêm bu injlu ngac mbectoma lu nanj sêkôm gênj dalô bu sêhóc gêlêc gênj dalô nanj Moses kôm. Alic Eks 7:11, 22; ma 9:11.

whiņ-ņga ti atac whiņ lau-ņga, ma lēņ galhac ņanņa ma gahôc ņawapac ti atac malô-ņga. ¹¹ Am kêyalê gēņ hoņ naņ hôc asê aô yêc malac Antiok, malac Aikoniam ma malac Listra, ma ņawapac ti ņandê hoņ naņ aô gahôc. Magoc Pômdau kêgaho aô su yêc gēņ hoņ dinanņ. ¹² Yomandô wasôm tēņ am. Lau hoņ naņ sêkēņ whiņ Yisu Kilisi, ma atac whiņ bu sêsa lēņ gitēņ, naņ lau oc sêkēņ kisa ņac bocdinanņ. ¹³ Ma lau sac ti lau tasanņ si lēņ sac oc tisac sambuc. Ñac oc sēņsau lau ma lau oc sēņsau ņac.

¹⁴ Ma am daôm, yom naņ am kêdôhôn ma kêņ whiņ su, naņ sap dôņ. Ñahu bu lau naņ sêndôhôn am, naņ am kêyalê ņac ti ņac si lēņ gitēņ su. ¹⁵ Tēņ ndoc am mbo balê, naņ am kêyalê Anötö ndê yom dabuņ naņ sêto yêc naņ. Yom dau gitôm bu kêņ gauc tēņ yac e dakēņ whiņ Yisu Kilisi ma datap Anötö ndê mwasinņ nem lau si-ņga sa. ¹⁶ Ma Anötö ndê yom hoņ naņ sêto yêc naņ, inđ ndê Ñalau gêm gôlinņ lau dec sêto. Bocdinanņ yom dau inđ ņayham bu tandôhôn tēņ lau, tu datôc lau si giso asê ma tamatôc ņac-ņga, ma tu dawhê Anötö ndê lēņ gitēņ sa-ņga. ¹⁷ Yac dakôm bocdinanņ tu bu Anötö ndê lau sēņyalê inđ ndê yom hoņ tidôn, ma yom dau nem ņac sa e sêkôm si gēņ sambob ņapep eņ.

4

¹ Am kêyalê bu Yisu Kilisi oc mbu meņ ti ņaclai atu bu nem gôlinņ gēņ hoņ, ma inđ oc êņsahê lau tali ma lau batê pi ņac si mêtê. Yêc inđ aņgô-ņga, ma yêc Anötö aņgô-ņga, aô bu wandic yomsu am bocdec bu. ² Nem mêtê lau, ma whê Anötö ndê yom sa tēņ ņac tôm tēm hoņ. Kēņ puc lau bu sêkôm sac dom, ma ņac naņ sêkôm giso, naņ tôc ņac si giso asê e sêkac si ņalôm kwi. Êmgilí lau hoņ bu sêlhac ņanņa. Puc daôm dôņ ma lhac ņanņa ti atac pa su. Ma whê gēņ hoņ sa yêc awê tēņ lau. ³ Bu tēm oc meņ sa, naņ lau oc sêtec bu sêņgô yom ņandô pi Anötö ndê lēņ. Magoc ņac oc atac

whiņ bu sêņgô yom naņ puc ņac dôņ bu sêkôm mêtê sac-sac tôm ņac dau si atac whiņ. Tu dinanņ-ņga dec ņac oc sêsap kêdôhôn waga tasanņ dôņ, ma sêhê danņa ņac si yom ņapep eņ. ⁴ Ñac oc sêpôc danņasuņ ahuc tēņ yom ņandô, ma tac whiņ bu sêņgô lau andô si miņ ņambwa-ņambwa.

⁵ Magoc am ņgac daôm ņgô. Yob daôm bu kôm gēņ hoņ ti gauc eņ. Hôc ņawapac ti atac pa su, hoc ņawê ņayham asê tēņ lau, ma kôm am nem gwelenņ nem akiņ Anötö-ņga hoņ ņapep ma ti atac whiņ.

⁶ Ma aô dauņ dec, kasahê bu tēm meņ kêpiņ bu wahu nom dindec siņ. Anenņ tēm wambo nom-ņga gitôm lachlu wain-ņga naņ sêkêc pi alta ti da tēņ Anötö, ma kêpiņ bu pacndê. ⁷ Aô galhac ņanņa ma gac siņ tu Anötö ndê yom ņayham-ņga, aô kati e gahôc asê ņabatiņ su, ma gakôc anenņ gakēņ whiņ dôņ. ⁸ Pômdau, yac neņ ņgac gitēņ êmatôc yac-ņga kêmasaņ ņaôli ņayham bu kêņ tēņ lau gitēņ tēņ bêc ņambu-ņga. Ma malô aô watap ņaôli ņayham dau sa. Magoc aô taņwasêņ dom. Lau hoņ naņ sêkēņ bata Yisu bu mbu meņ, naņ oc sêtap si ņaôli ņayham sa bocdinanņ.

Pol tac whiņ bu Timoti tēņ inđ ndi

⁹ Aô tac whiņ bu am êmasaņ daôm ņagahô ma tēņ aô mwenņ. ¹⁰ Bu aô kakiņ Kresens tēņ gameņ Galesia-ņga gi, ma Taitus tēņ gameņ Dalmesia-ņga gi. Ma Demas hu aô siņ ma kôlhô tēņ malac Tesalonika gi, ņahu bu inđ tac whiņ gēņ nom-ņga hôc gêlêc su. ¹¹⁻¹² Aô kakiņ Tikikus tēņ malac Epe-sas gi su, ma Luk tawasê dec mbo whiņ aô. Tēņ ndoc am mwenņ, goc kôc Mak whiņ am, bu inđ ņgac ņayham bu nem aô sa tu anenņ gwelenņ-ņga. ¹³ Ma kôc anenņ ņakwê baliņ naņ gahu siņ whiņ Kapus yêc malac Troas, ma kôc anenņ bapia tilhuņ. Ma aô tac whiņ ņandô bu am kôc anenņ bôc ņamlic ņatô, naņ sêto Anötö ndê yom pi, naņ whiņ.

¹⁴ Aleksanda, ņgac pec ain-ņga dinanņ, inđ kêņ kisa aô ma kôm mêtê sac daêsam tēņ aô. Pômdau oc kêņ ņagêyô tēņ inđ, êņkuc inđ ndê mêtê sac. ¹⁵ Yob

daôm tu in-nga, bu in kên kisa yac tu gwelen ñawaê ñayham-nga, ma kalhac lau ahuc bu sêngô dom.

¹⁶ Têñ ndoc ñamata-nga nan lau Rom-nga sêmatôc aneñ yom, nan lau dan sêpuc aô dôñ dom, hon sêhu aô sin. Magoc aô wateñ Anötö bu suc ñac si giso kwi. ¹⁷ Têñ ndoc dinan Pômdau dau kalhac whin aô ma puc aô dôñ, dec gam mêtê hon timala ma flau gameñ apa-nga hon nan sêmbu andu sêmatôc yom-nga, nan sêngô. Ma in kêngaho aô su yêc layon whasun.*

¹⁸ Ma aô gakên whin bu in oc nem aô si yêc gên hon nan lau sac bu sêkôm têt aô, ma kên aô wandôc ñayham yêc in ndê gameñ undambê-nga. Dahoc in ndê waê asê kwahic dec ma tôm bêc hon ndi. Yomandô!

Yom ñambu-nga

¹⁹ Kôm aneñ acsalô ñayham têt Prisila lu in nakwen Akwila ma têt lau hon nan sêmbu Onesiporas ndê andu. ²⁰ Erastas gacgen mbo malac Korin, ma gahu Tropimus sin mbo malac Miletus, bu in gêmbac. ²¹ Aô tac whin bu am mwen ñagahô, ma hôc asê dindéc mun su, nan goc ndoc uhô-nga. Yubelas lu Pudens, ma Lainas lu Klaudia ma asidôwai gameñ dindéc-nga hon sêkên si acsalô têt am. ²² Pômdau whin am ma in ndê mwasiñ puc mac hon dôñ.

* **4:17:** Pol sôm bu Pômdau gêm in sa bu layon sen in dom. Têt têt dinan lau nan sêkên kisa lau sêkên whin-nga nan sêkên daêsam têt layon sen ñac. Tigen ñac sic yao bu sêkên lau Rom-nga têt layon dom. Pol in ñgac Rom-nga (Apo 16:37) ma tu dinan-nga lau atu-tu gauc gêm bu Pol ndê yom dinan in gitôm yom gôlin, ma lau sac nan sêkên kisa in, nan in gêm dôhôn ñac pi layon.

Pol ndê bapia têt Taitus Yom whê bapia dindéc sa-nga

Taitus in ɲgac Israel-nga dom, magoc in ɲgô ɲawaê ɲayham naɲ Pol hoc asê, dec kêɲ whiɲ Yisu Kilisi. Tiɲambu in kêsêlêɲ whiɲ Pol, ma kôm gwelen ɲawaê ɲayham-nga whiɲ in. In pi malac Jerusalem whiɲ Pol lu Banabas têt têt naɲ inlu si sêlic lau aposel yêc dinaɲ (Gal 2:1; Apo 15:2). Pol kêkiɲ Taitus têt malac Korin tidim lu (2 Kor 7:6-7; 8:6, 16), ma tiɲambu inlu sêkôm gwelen sêmbo nduc Krit. Pol hu Taitus siɲ mbo nduc Krit tu yob lau sêkêɲ whiɲ-nga naɲ sêmbo dinaɲ (Taitus 1:5), ma tiɲambu in to bapia dindéc têt Taitus.

Yêc bapia dindéc Pol to yom pi lêt bu Taitus êɲyaliɲ lau bata sa tu sênem gôliɲ lau sêkêɲ whiɲ-nga. In kêɲ puc Taitus pi kêdôhônɲwaga tasan, ma whê in ndê gauc sa pi yom tu êndôhôn têt lau sêkêɲ whiɲ-nga, ma pi mêtê ɲayham ma lêt gitêt tu sêɲkuc-nga. Yom atu naɲ Pol tac whiɲ bu lau sêkêɲ whiɲ-nga gauc nem ɲapan, naɲ bu ɲac sêti lau wakuc ɲa ɲalau Dabuɲ ndê ɲaclai (2:14; 3:1-8).

Pol gic hu ndê bapia têt Taitus

¹ Aô Pol, Anötö ndê ɲgac akiɲ ma Yisu Kilisi ndê †aposel, gato bapia dindéc. Aô gati aposel bu wapuc lau naɲ Anötö kêyaliɲ ɲac sa, naɲ dôɲ, tu bu sêkêɲ whiɲ Yisu ɲaɲga, ma sêɲyalê yom ɲandô naɲ tôc Anötö ndê lêt gitêt têt ɲac tu sêɲkuc-nga. ² Ma lau naɲ sêkêɲ whiɲ ma danɲa wambu yom ɲandô dau, naɲ sêkêɲ bata mwasiɲ dandöc taɲli ɲapan-nga. Anötö gic bata mwasiɲ dau têt yac muɲ su, têt ndoc in kêɲ undambê ti nom su dom. Ma yac taɲyalê bu Anötö gitôm dom bu êɲsau yac, ma boc-dinaɲ yom bocke naɲ in kêmatin tidôn, naɲ oc ɲandô sa. ³ Yac neɲ Anötö Nem Yac Si-nga kêyaliɲ ndoc sa

bu yom pi mwasiɲ dau meɲ sa tiawê, dec kwahic dec gic atu aô ma kêɲ yom dau sip aô aman bu wahoc asê têt lau.

⁴ Bapia dindéc gato têt am Taitus, naɲ aô galic am gitôm aô atuɲ ɲandô tu hêclu neɲ dakêɲ whiɲ-nga. Mwasin ti yom malô têt am, akêɲ Damaɲ Anötö lu yac neɲ †ɲgac Nem Yac Si-nga Yisu Kilisi.

Taitus ndê gwelen

⁵ Aô gahu am siɲ mbo nduc Krit, ɲahu bu aô tac whiɲ bu am mbo whiɲ lau sêkêɲ whiɲ-nga ma ndic dabin gwelen ɲatô. Ma êmyaliɲ lau bata sa tôm malac ndi, tôm naɲ gasôm têt am muɲ su. ⁶ Lic bu ɲamalac bocke naɲ am bu kêɲ ti ɲgac bata, naɲ ndê lêt bocdec. In ɲgac naɲ ndê giso mbasi, ma in gêm awhê tigen. In ndê balêkoc sêkêɲ whiɲ Yisu, sêɲgô yom, ma sêsa si lêt malô. Ma bocdinaɲ lau dan oc tôm dom bu sêɲgôliɲ yom pi ɲac. ⁷ Bu ɲgac naɲ ti gôlôwac dabuɲ si ɲagôlôn, naɲ yob Anötö dau ndê gêt, ma bocdinaɲ lic bu in ɲgac naɲ kôm giso dan dom. Lau sêtoc dau sa-nga, lau atac ɲandê-nga, lau sêndic lau bambaliɲ-nga, lau sênom gêt êɲin ɲac-nga, ma ɲac naɲ atac whiɲ mone kêlêc, naɲ si dan oc tôm dom bu ti ɲgac bata. ⁸ ɲgac ɲayham bu am kêɲ ti ɲgac bata, naɲ ɲamalac kôc lau sa ma êmwasiɲ ɲac-nga, in atac whiɲ mêtê ɲayham ti gêt ɲayham hon, in ɲamalac gauc ɲawa, ma in sa ndê lêt gitêt ti dabuɲ ma timêtê dau ɲapep. ⁹ In sap yom ɲandô dakêɲ whiɲ-nga tôm aposel sêndôhôn, naɲ dôɲ. Ma bocdinaɲ dec in gitôm bu whê yom sa ɲapep bu puc lau dôɲ, ma tôc lau naɲ sêseɲ yom ɲandô, naɲ si giso asê.

¹⁰ Bu lau sêseɲ yom ɲandô-nga daêsam dec sêmbo. ɲac lau whapan ɲambwa naɲ sêndôhôn yom tasan tu sêɲsau lau-nga. Ma mêtê kain dinaɲ, lau naɲ sêsap lau Israel-nga si †pwac sêsê ɲamlic ɲatô su-nga dôɲ, naɲ sêkôm hóc gêlêc su. ¹¹ Sôm têt lau dinaɲ bu sênem dau dôɲ. Bu yom naɲ sêndôhôn, naɲ yom so, ma kêɲsôn lau

daêsam si sêkêŋ whiŋ. Ma sêndôhôn yom dau tu sêkôc awa-ŋga ŋambwa. ¹² Nac dau si propet daŋ hoc yom asê pi ŋac ma sôm, “Lau Krit ŋac lau tasan ma lau siŋsêlêc. Nac lau oyom dinda, ma êlêmê seŋ gêŋ ŋawahô.” ¹³ Yom dau iŋ yom ŋandô. Bocdinaŋ sôm yom sêmbalaŋ-ŋga solop têŋ lau Krit naŋ sêndôhôn yom tasan, bu sênem dau kwi ma sêkêŋ whiŋ yom ŋandô. ¹⁴ Ma sêhu lau andô Israel-ŋga si miŋ ŋambwa-ŋambwa hon siŋ, ma sêsôc lau naŋ sêhu yom ŋandô siŋ, naŋ si ŋagôliŋ ŋambwa ŋapu tiyham dom.

¹⁵ Lau naŋ si ŋalôm ŋawasi, naŋ si gêŋ hon oc ŋawasi bocdinaŋ. Magoc lau ti ŋalôm ŋadômbwi naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu dom, naŋ si gêŋ daŋ oc ŋawasi yêc Anötö anğô-ŋga dom. Nac si gauc ti ŋalôm ŋadômbwi sa ma tisac su. ¹⁶ Lau kain dinaŋ sêsôm bu sênyalê Anötö, magoc ŋac si mêtê tôc asê bu sênyalê iŋ daŋ dom. Nac lau sac sambuc, ma lau dangapêc-ŋga. Oc tôm bu ŋac sêkôm gêŋ ŋayham daŋ dom.

2

Pol kêŋ yom têŋ Taitus bu êndôhôn têŋ lau

¹ Taitus, êmdôhôn lau êmkuc yom ŋandô naŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hon sêŋkuc. ² Êmdôhôn laungac akwa-kwa bu sênôm gêŋ êŋiŋ ŋac-ŋga dom ma sêmbô gauc ŋawa eŋ, sêtimêtê dau ŋapep, ma sêsa si lêŋ solop eŋ. Puc ŋac dôn bu sêsap yom ŋandô dakêŋ whiŋ-ŋga ma mêtê atac whiŋ lau-ŋga dôn, ma sêlhac ŋaŋga. ³ Ma ŋalêŋ tigen dinaŋ, êmdôhôn lauwhê akwa-kwa bu sêsa si lêŋ gitôm lauwhê dabuŋ andô, sêsôm yom bambaliŋ pi lau dom, sênôm wain êŋlêc dom, ma sêti kêdôhônwaga mêtê ŋayham-ŋga. ⁴ Bocdinaŋ ŋac oc sêtôm bu sêndôhôn lauwhê wakuc bu atac whiŋ si laungaci ti balêkoc, ⁵ sêtimêtê dau ŋapep, sêsa lêŋ ŋayham ma ŋawasi, sêkôm si gwelen andu-ŋga ŋapep eŋ ma ti atac whiŋ, ma sêsôc si laungaci ŋapu. Nac bu sêkôm bocdinaŋ, dec oc

tôm dom bu lau naŋ sêkêŋ whiŋ dom, naŋ sêsu Anötö ndê yom susu.

⁶ Ma êmgilí balêi wakuc bu sênem gôliŋ si lêŋ ŋapep. ⁷ Am daôm yob nem lêŋ hon bu ti dôhôn ŋayham bu balêi sêlic ma sêŋkuc. Gêŋ bocke naŋ am bu êmdôhôn têŋ ŋac, naŋ am daôm kôm muŋ, goc ŋac sêlic ma sêŋkuc. Kôm ti ŋandô ma ti nem ŋalôm sambuc eŋ. ⁸ Yob nem whamsuŋ bu sôm yom ŋayham eŋ têŋ ndoc am bu êmdôhôn ŋac, ma bocdinaŋ lau daŋ oc sêtôm dom bu sêpu am nem yom. Ma bocdinaŋ lau naŋ sêkêŋ kisa am, naŋ oc tôm dom bu sêtap yom daŋ sa bu sêŋgôliŋ pi yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga, ma tu dinaŋ-ŋga ŋac oc maya dau.

⁹ Sôm têŋ lau akiŋ ŋambwa naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu, bu sêsôc si ŋadaui si yom hon ŋapu, ma sêsôm yom sac daŋ pi ŋac dom. Sênem akiŋ ŋapep, tu bu si ŋadaui sêlic ŋac ŋayham-ŋga. ¹⁰ Nac sênem kaŋ si ŋadaui si gêŋ dom, dec ŋadaui oc atac lu-lu dom bu sêkêŋ gêŋ sip ŋac amba bu sêyob. Nac bu sêkôm si mêtê hon ŋapep, dec lau daêsam oc tac whiŋ bu sêŋgô yom naŋ tandôhôn pi yac neŋ Anötö, naŋ gêm yac si.

Anötö ndê mwasin nem yac si-ŋga ŋa-ŋandô

¹¹ Bu Anötö kêkiŋ Kilisi sip nom meŋ ma mbac ndu tu lau hon-ŋga, ma bocdinaŋ iŋ ndê mwasin atu nem lau si-ŋga meŋ sa tiawê. ¹² Ma mwasin dau gêm yac sa tu lêŋ dambo nom-ŋga, ma kêdôhôn yac bu dapuc dômwêŋ mêtê sac nom-ŋga hon, ma datimêtê dauŋ bu dasa lêŋ gitêŋ ti dabuŋ eŋ. ¹³ Dasap lêŋ dau dôn, ma dahôn bêc ŋayham naŋ dakêŋ batan dambo, naŋ yac neŋ Anötö tiwaê ma Ngac Nem Yac Si-ŋga Yisu Kilisi, oc mbu meŋ ti ŋawasi atu. ¹⁴ Yisu Kilisi kêŋ dau tu yac-ŋga, bu nemlhi yac ma êŋgapwêc yac su yêc sakiŋ mêtê sac-ŋga, ma bu kôm yac dati iŋ dau ndê lau wakuc. Ma iŋ atac whiŋ bu yac dambo ti lêŋ ŋawasi ma dakêŋ neŋ ŋalôm sambuc tu dakôm mêtê ŋayham-ŋga.

¹⁵ Taitus, êmdôhôn yom hon dindéc têt lau sêkên whin-nga. Êngilí ñac ti ñanga bu sêsôc yom dau ñapu, ma lau ñan sêkôm giso, ñan êmatôc ñac ti ñaclai bocdinañ. Ma yob daôm ñapep bu lau dan sêpu am dom.

3

Lau sêkên whin-nga si lêt wakuc

¹ Whê sa tiyham têt lau sêkên whin-nga, bu mêtê ñayham bocdec gic ñac ñawaê. Sêsôc gôlinwaga ti lau bata ñapu, ma danğa wambu yom ñapep. Ma ñac sêhê gauc pi mêtê ñayham e sêkôm ñapan. ² Ñac sêsôm yom sac-sac pi lau dom, sêsen dau dom, ma sêkôm mêtê malô têt lau hon. Ma sêmbo ti sêngwiniñ dau ma sêtoc lau hon sa ñapep. ³ Bu kwahic dec yac dasa neñ lêt tiwakuc. Magoc muñ-nga, yac dakên whin su dom, ma dasa lêt gauc mbasi-nga. Yac lau dananpêc-nga, ma mêtê ñalôm ñagalac-nga ti mêtê nom-nga kôm yac neñ gauc kênson e tam akiñ mêtê sac dau tac ñawaê. Dambo ti dalic lau ñatô sac ma tam lêmun ñac, ma mêtê atac tec asidôwai-nga gêm yac hon ahuc. ⁴ Tigen tinambu yac neñ Anötö Nem Yac Si-nga ndê lêt tawalô ti atac whin yac-nga men tiawê. ⁵ In gêm yac si, tu yac neñ lêt ñayham dan-nga dom, magoc tu in dau ndê mêtê tawalô yac-nga. In gêm yac si ñalêt bocdec. In kêgwasin yac neñ mêtê sac hon su dec yac dati lau wakuc, ma Ñalau Dabuñ wê yac dasa neñ lêt tiwakuc. ⁶ Yomandô. Tu Yisu Kilisi yac neñ Ngac Nem Yac Si-nga, dec Anötö kêmwasin yac kêtêc ma kên Ñalau Dabuñ dau sip yac neñ ñalôm. ⁷ In kôm boc-dinañ dec sam yac bu lau gitên, kêtêc in ndê lêt êmwasin yac-nga. Ma kwahic dec yac dawêkain gameñ dandöc tanli ñapan-nga, ñan dakên batan dambo. ⁸ Yom hon dinañ in yom ñandô ma ñayham tu dakên whin-nga.

Aö tac whin bu am puc aneñ yom hon dön têt gôlôwac dabuñ, bu lau hon ñan sêkên whin Anötö, ñan sêyob dau ñapep bu sêkôm mêtê ñayham

ñapan. Lêt dinañ in lêt ñayham ma oc êmwasin lau hon.

⁹ Am ndic ahê lau ñan êlê mê sêsen dau tu yom gauc mbasi-nga, ma tu yom pi aban si ñaê-nga. Ma ndic ahê lau ñan sêwhê dau kôc ma sêsen dau pi lau Israel-nga si yomsu. Nahu bu ñac si yom hon dinañ ñandô mba, ma oc nem lau sa dom. ¹⁰ Asa ñan bu kôm mêtê whê lau kôc-nga, ñan sôm in. In bu kôm tiyham, goc sôm in tidim lu-nga. Ma in bu sôc ñapu dom, dec am ti lau sêkên whin-nga hon apuc dômwêm in. ¹¹ Am kêtalê su, bu ñamalac kain dinañ ndê lêt kênson, ma in kôm sac. In kic dau ndê yom tu tap Anötö ndê matôc sa-nga, nahu bu in sap lêt ñan in kêtalê bu lêt so, ñan dön.

Yom ñambu-nga

¹² Malô wanin Atemas me Tikikus têt am loc, ma têt ndoc inlu si dan hóc asê am, ñan êmsalê sen bu têt malac Nikopolis mwen ñagahô ma lic aö. Nahu bu aö gauc gêm bu wambo malac dindê têt ndoc uhô-nga. ¹³ Têt ndoc Senas, ngac êmatôc yom-nga, lu Apolos bu sêhu nduc Krit sin, ñan goc kôm gêt hon bu êmasan inlu si sen gwanan. Ma bocdinañ inlu oc sêpônnda gêt dan dom. ¹⁴ Êmdôhôn yac neñ lau sêkên whin-nga bu sêkôm gwelen ñayham tu bu sêkôm kwa dau ma sênem lau ñan sêpônnda dau, ñan sa-nga. Ma bocdinañ ñac si sêkên whin oc nem ñandô. ¹⁵ Lau hon ñan sêmbo sêwhin aö, ñan sêkên si acsalô têt am. Ma aö wandac am bu kên aneñ acsalô têt lau sêkên whin-nga hon ñan atac whin yac. Pômdau ndê mwasin whin mac hon.

Pol ndê bapia têtj Pilemon Yom whê bapia dindéc sa-nga

Pilemon dau inj ngac kêtj whinj Pômdau-nga nan ndöc malac Kolosi, ma inj ngac ti lélôm. Mun-nga Pilemon gêmli ngac danj naê Onesimus bu ti inj ndê ngac akiñ nambwa, magoc malô inj sinj Pilemon ma kölhö gi mbo malac danj. Tinambu Onesimus ngô jawaeñ nayham nanj Pol hoc asê e inj gêm dau kwi ma kêtj whinj Yisu. Inlu sêmbo sêwhinj dau e Pol bu êñkinj Onesimus mbu têtj Pilemon ndi, dec to bapia dindéc têtj inj. Lau Rom-nga si yomsu danj yêc bocdec bu, ngac akiñ bocke nanj sinj ndê nadau ma kölhö su yêc inj, nanj tòm bu nadau ndic inj ndu. Tu dinanj-nga dec Pol to bapia ma ndac Pilemon bu kôc Onesimus sa ti atac nayham, ma lic inj tòm ngac akiñ dom, magoc tòm asidôwa kêtj whinj-nga danj. Bu kwahic dec ngac dau kêtj whinj Yisu Kilisi.

Pol whê bapia dindéc nahu sa

¹ Aö Pol, nanj gandöc gapocwalô tu Yisu Kilisi-nga, alu Timoti yac neñ asidôwa, ato bapia dindéc têtj Pilemon, alu mba silip nayham nanj kôm Anötö ndê gwelenj whinj alu. ² Ma yac ato têtj lau sêkêtj whinj-nga nanj êlêmê sêkac sa bu sêlic om sêmbo am nem andu, ma têtj yac neñ lhuñwê Apia, ma têtj Akipus yac neñ asidôwa nanj kôm gwelenj whinj yac tòm Anötö ndê ngac sinj-nga nayham. ³ Mwasinj ti yom malô akêtj Damanj Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi, têtj mac honj.

Pol gêm danje Anötö tu Pilemon-nga

⁴ Yêc anej mbec honj nalôm, aö gauc gêm am, ma gam danje anej Anötö tu am-nga. ⁵ Nahu bu aö gangô bu am kêtj whinj Pômdau Yisu nanja, ma am atac whinj Anötö ndê lau dabunj honj. ⁶ Aö gatenj mbec bu mwasinj nayham honj nanj yac datap sa yêc Kilisi, nanj

oc lhac am nem gauc namata tòm bêc honj. Ma bocdinañ am nem kêtj whinj oc nem nandô daêsam ma nem lau daêsam sa. ⁷ O anej asidôwa, jawaeñ pi am nem mêtê atac whinj lau sêkêtj whinj-nga ti gêm nac sa-nga, dec kôm aö atac nayham atu ma puc aö dôñ.

Pol gêm malô Pilemon ndê nalôm tu Onesimus-nga

⁸ Aö bu wandac am tu gêtj danj-nga. Gitôm bu wandic atu am bu kôm gêtj dau tu Kilisi ndê naê-nga. ⁹ Magoc tu mêtê atac whinj dauñ-nga, dec wasôm nambwa têtj am. Am kêtjalê aö su, aö ngac andô Pol nanj gandöc gapocwalô tu Yisu Kilisi-nga. ¹⁰ Aö bu wanem aö neñ balê Onesimus awha têtj am. Inj ngô mêtê nanj aö gahoc asê yêc gapocwalô, ma kêtj whinj dec aö gasam inj bu aö atunjac. ¹¹ Mun-nga inj gêm akiñ am, tigenj inj hu am sinj dec am gêlic inj bu ngac akiñ sac. Magoc kwahic dec inj ti ngac akiñ nayham tòm bu oc nem alu lu-lu sa. ¹² Aö tac whinj inj nandô, magoc kwahic dec wanjinj inj mbu têtj am loc. ¹³ Aö gandöc gapocwalô tu gwelenj jawaeñ nayham-nga, ma aö tac whinj bu wakôc Onesimus dôñ gacgenj mbo whinj aö bu nem aö sa. Am bu lic nayham bu hu inj sinj bu mbo whinj aö, dec am oc nem aö sa nandô. ¹⁴ Magoc aö gatec bu wakac am bu hu inj sinj têtj aö. Aö atac whinj bu am kôm tu am daôm nem atac whinj-nga. Tu dinanj-nga dec aö oc wakôc inj dôñ bu mbo whinj aö lec dom, bu aö gangô yom gatô yêc am su dom.

¹⁵ Mboe Anötö gêlic nayham bu Onesimus hu am sinj nasawa apê, tu bu inj tap senj ndöc tali napanj-nga sa, ma bocdinañ inj oc mbu loc ma mbo whinj am napanj enj. ¹⁶ Ma inj oc mbo whinj am gitôm ngac akiñ nambwa dom. Kwahic dec inj hôc gêlêc ngac akiñ, inj ti am nem asidôwa tac whinj-nga solop. Aö atac whinj inj ndu andô, magoc aö kayalê bu am oc atac whinj inj hôc gêlêc. Nahu bu inj am nem ngac akiñ, ma inj am nem asidôwa kêtj whinj Pômdau-nga whinj.

¹⁷ Bocdinaŋ am bu lic aö tøm nem asidôwa daŋ, dec kôc iŋ sa tøm am kôc aö daŋ sa. ¹⁸ Giso me tøm bocke naŋ iŋ kôm têtŋ am, naŋ hu siŋ sip aö amaŋ. ¹⁹ Aö Pol gato yom dindec ŋa aö daŋ amaŋ, ma aö wasôm têtŋ am bu aö oc waô iŋ ndê tøm têtŋ am. Magoc gauc nem bu am daôm nem tøm yêc aö bocdinaŋ, ŋahu bu tu aö-ŋga dec am tap seŋ mbo tamli-ŋga sa. ²⁰ O aneŋ asidôwa, aö wandac am bu kôc Onesimus sa tu Pômdu Yisu Kilisi ndê ŋaê-ŋga, dec oc kôm aneŋ ŋalôm tigahô. ²¹ Aö gato bapia dindec têtŋ am, ma gakêŋ whiŋ bu am oc sôc aneŋ yom ŋapu, ma kôc Onesimus sa ti atac whiŋ, hóc gêlêc gêtŋ naŋ aö gandac, naŋ su.

Yom ŋambu-ŋga

²² Ma gêtŋ daŋ tiyham. Aö wandac am bu êmasaŋ am nem andu ŋalôm daŋ gwananŋ, tu aö waloc wambo-ŋga. Ŋahu bu aö gakêŋ whiŋ bu Anötö oc ŋgô mac nem mbec, dec gakêŋ batanŋ bu wahu gapocwalô siŋ ma wati ŋacleŋ mac. ²³ Epapras naŋ ndöc gapocwalô whiŋ aö tu Yisu Kilisi-ŋga, naŋ kêŋ ndê acsalô têtŋ am. ²⁴ Ma Mak lu Aristakus, ma Demas lu Luk naŋ sêkôm gwelenŋ sêwhiŋ aö, naŋ bocdinaŋ.

²⁵ Pômdu Yisu Kilisi ndê mwasinŋ puc mac hoŋ nem ŋalôm dôŋ.

Hibru Yom whê bapia dindéc sa-nga

Namalac nan to bapia dindéc, nan to ndê ñaê dom, magoc in kêyalê lau Israel-nga si lêt ti sakin akwa, ma yom nan sêto yêc Yom Lênsêm Akwa, nan tidôn. Lau ñatô gauc gêm bu mboe Banabas to, ma ñatô gauc gêm bu ñgac dan ñaê Apolos to, tigen yac tanyalê dom bu asa solop to bapia dau.

Bapia dindéc hêganôn lau Israel-nga nan sêkên whin Yisu Kilisi. Lau dau sêtap kisa daêsam sa tu ñac si sêkên whin-nga, dec ñatô gauc gêm bu sêmbu sêtên si lêt akwa sem akin Anötö-nga sêndi. Tu dinan-nga, ñamalac nan to bapia dindéc, nan bu puc ñac si sêkên whin Kilisi dôn. In tôc asê tiawê bu Yisu ndê waê hôc gêlêc Anötö ndê añela si, ma hôc gêlêc Moses ndê bocdinañ. Ma Yisu in ti dabunsigna atu pwac wakuc-nga, nan hôc gêlêc lau Israel-nga si lau dabunsigna pwac akwa-nga su. Ma Yisu ndê sakin pwac wakuc-nga dau, hôc gêlêc dabunsigna pwac akwa-nga si sakin su bocdinañ.

Bapia dindéc whê sa bu lêt tigen yêc bu lau sêti lau gitên yêc Anötö anğô-nga, nan sêkên whin Yisu Kilisi dau. Tu dinan-nga dec ñamalac nan to bapia dindéc, nan bu êngilí lau bu sêsap si sêkên whin Yisu dôn ñanga. In to yom pi lau hon nan sêkên whin Anötö têt Abraham ndê têt ma men, ma toc ñac sa ti dôhôn ñayham bu lau têt kwahic dec-nga sênkuc. Ma in tôc lêt ñayham têt lau sêkên whin-nga bu sêlhac ñanga têt ndoc ñawapac me kisa tap ñac sa, ma sêsap mêtê atac whin asidôwai-nga dôn.

Yisu tôc Anötö ndê ñawasi asê

* **1:6:** Yom nan sêto yêc Yom Lênsêm Akwa, nan sêto ña Yom Hibru, ma tinambu lau Israel-nga sem kwi sip Yom Grik, ma sêsam trenslesen dau bu 'Septuagint.' Mac bu alic 'LXX' yêc whin ñabatin dan ñanamba, nan tôc asê bu yom dau men akên Septuagint. Têt ñatô yom nan yêc Septuagint ma yom nan yêc Hibru Baibel sêso dau.

¹ Mun-nga Anötö hoc in ndê yom asê têt abanji Israel-nga tidim daêsam ma ñalêt daêsam, ña in ndê lau propet. ² Magoc tinambu in kêkin in dau Atungac sip nom men, ma Atu dau hoc Anötö ndê yom asê têt yac. Anötö kêkin undambê ti nom ma gêt hon ña Atu dau, ma kêkin in ti ñadau bu wêkain gêt hon. ³ Atu dau ndê yom ña-ñac lai yob gêt hon, ma ti ñac si ñahu sêmbô-nga. In kôc Damba Anötö anğô solop, ma dalic Anötö ndê ñawasi atu yêc in. In sip nom men ma kêmasan lêt bu êngwasin yac neñ mêtê sac ñ adômbwi su, goc mbu pi undambê gi ndôc Anötö ñac lai ti ñawasi ñadau ndê andô-nga.

Anötö toc Atu sa hôc gêlêc añela su

⁴ Ñalêt dinan Anötö toc in ndê Atu sa hôc gêlêc añela hon su, ma ñaê ti waê nan Anötö kêkin têt in, nan hôc gêlêc añela hon si su bocdinañ. ⁵ Gauc nem yom nan Anötö gic bata pi kin nan oc wêkain Dawid ndê pôn kin-nga, nan sêto yêc bocdec bu:

Acsalô lec am ti aö neñ atungac solop, ma aö gati am Damam.

[BW 2:7]

Ma sêto yom kain tigen pi in bocdec bu:

Aö wati in Damba, ma in oc ti aö Atungac. *[2 Sam 7:14]*

Yom lu dinan gic waê Anötö Atu solop, magoc Anötö sôm yom kain dinan pi añela dan dom.

⁶ Ma têt ndoc Anötö kêkin Atu mbêc dau sip nom men, nan in sôm yom pi in tôc sêto yêc bocdec bu:

Anötö ndê añela hon sêpôn haduc têt in ma sêtoc in sa sêndic ñawaê.

*[Diut 32:43 LXX]**

⁷ Añela dau sem akin Anötö, tôc yom nan in sôm pi ñac bocdec bu:

In kêkin in ndê añela bu sênem akin in gitôm mbu ma gitôm ya ñawahô. *[BW 104:4]*

⁸ Magoc in̄ toc in̄ Atun̄gac sa kêlêc, ma sôm yom pi in̄ bocdec bu:

O Anötö, am nem gôlin̄ oc yêc titêm-titêm, ma am oc nem gôlin̄ am nem lau ti lêng gitên̄ eñ.

⁹ Am tac whin̄ lêng gitên̄ ma tec lêng sac, ma tu dinan̄-nga dec Anötö, am nem Anötö, toc am sa hóc gêlêc nem asidôwai hon̄ su, ma kên̄ atac ñayham kêsâlê am ahuc, gitôm in̄ kêc ndip kwi pi am e gêm am ahuc. *[BW 45:6-7]*

¹⁰ Ma sêto yom dan̄ tiyham pi Atun̄gac, nan̄ yêc bocdec bu:

O Pômdau, têng têm ñamata-nga andô, am kêmasan̄ nom ti gêng hon̄, ma undambê in̄ am amam ña-gwelen̄.

¹¹ Nom ti undambê oc sên̄inga, magoc am oc mbo. Gameñ lu dinan̄ oc sêtisac gitôm ñakwê akwa.

¹² Am oc kôc undambê ti nom su, tôm ñamalac dan̄ kôc ndê ñakwê akwa su ma kêlhuñ sa. Tigen̄ am oc nem daôm kwi dom, ma am nem têm mbo-nga oc pacndê dom bocdinan̄. *[BW 102:25-27]*

¹³ Ma yom dan̄ tiyham Anötö sôm gic waê in̄ Atun̄gac bocdec bu:

Am ndöc aô aman̄ andô-nga e nditôm aô wakên̄ nem ñacyo sêsôc am gahim ñapu. *[BW 110:1]*

In̄ sôm yom kain̄ bocdinan̄ pi an̄ela si dan̄ dom. Mba! ¹⁴ Anötö ndê an̄ela ñac ñalau nan̄ sem akin̄ in̄, ma in̄ kêkin̄ ñac bu sênem akin̄ lau nan̄ sêwêkain̄ mwasiñ sêndöc tali-nga.

2

Dayob dauñ bu daso mwasiñ dandöc tan̄li-nga dom

¹ Tu dinan̄-nga dec yom nan̄ Anötö ndê Atu hoc asê, ma yac dan̄gô ñawaê su, nan̄ dakôc tidôn̄ lhac neñ gauc ñapan̄, bu daso Anötö ndê mwasiñ dom. ² Gauc nem aban̄i Israel-nga nan̄ an̄ela sêhoc Anötö ndê yomsu asê têng ñac. Yom dau in̄ yom ñambwa dom. Bu ñac si asa nan̄ kêngili yomsu dau ñadan̄, me dan̄gapêc têng Anötö, nan̄ tap ñagêyô sa tu gêng dinan̄-nga.

³ Bocdinan̄ yac lau têm kwahic dec-nga bu dapuc dômwên̄ Anötö ndê mwasiñ atu nan̄ kôm tu nem yac si-nga, dec ñalên̄ mba bu dalhö su yêc in̄ ndê matôc. Pômdau Yisu hoc yom asê pi mwasiñ dau su, ma lau nan̄ sêngô sa in̄ whasuñ solop, nan̄ sic dulu têng yac ma sêpuc dôñ bu yomandô. ⁴ Ma Anötö dau puc yom dau dôñ bocdec bu. In̄ kên̄ ñaclai têng lau nan̄ sêhoc yom dau asê bu sêkôm gêng dalô ti gêng atu-tu tidau-tidau, ma in̄ puc ñac dôñ ña ñalau Dabuñ ndê mwasiñ tidau-tidau, nan̄ gic sam têng ñac tôm in̄ ndê atac whin̄.

Yisu meñ ti ñamalac bu kôm Anötö ndê lêng nem yac si-nga ñandô sa

⁵ Yom pi têm wakuc, nan̄ yac asôm asê su. Ma têng ndoc dau meñ sa, nan̄ goc an̄ela dan̄ oc sênem gôlin̄ dom. ⁶ Magoc gauc nem yom nan̄ ñamalac dan̄ sôm têng Anötö, nan̄ sêto yêc bocdec bu:

Yac ñamalac yac sake dec am gauc gêm yac ñapan̄?

Ma tu sake-nga am yob Adam ndê wakuc yac?

⁷ Ñawasi ti waê nan̄ am kên̄ têng yac, nan̄ kêpin̄ bu tap an̄ela dau si sa.

⁸ Ma am kên̄ gêng hon̄ sêsôc yac ñapu. *[BW 8:4-6]*

Yom nan̄ sôm bu Anötö kên̄ gêng hon̄ sêsôc yac ñamalac ñapu, nan̄ hêganôn̄ gêng hon̄ nan̄ Anötö kên̄. Tigen̄ kwahic dec dalic gitôm gêng hon̄ sêsôc yac ñapu su dom. ⁹ Magoc yac dalic Yisu, nan̄ Anötö kêkin̄ sip nom meñ, dec hu ndê waê nan̄ hóc gêlêc an̄ela si su, nan̄ sin̄, ma meñ ti ñamalac. Ma in̄ mbac ndu tu lau hon̄ si sac-nga, kêkuc Anötö ndê lêng êmwasiñ lau-nga, dec Anötö un̄ in̄ sa tiyham, ma kên̄ waê ti ñawasi atu têng in̄. ¹⁰ Bu Anötö tac whin̄ bu êmasan̄ lêng bu lau daêsam sêti in̄ atun̄gaci ti atuwêi, ma sêtap in̄ ndê ñawasi sa. Ma lêng dau ñandô sa bocdec bu, Yisu ti ñamalac ma hóc ñandê atu e mbac ndu. Ma ñalên̄ dinan̄ Anötö gêlic in̄ gitôm solop bu ti ñadau nem lau si-nga. Anötö kêmasan̄ gêng hon̄, ma gêng hon̄

sêmbo tu in-nga, ma bocdinaŋ lêŋ kain dinaŋ gic in ŋawaê solop.

¹¹ Yisu kêkuc lêŋ dinaŋ bu kôm lau sêti dabuŋ, ma lau naŋ sêti dabuŋ kwahic dec sêsam Anötö bu ŋac si Damba sêwhin in. Tu dinaŋ-nga Yisu maya dau dom bu sam ŋac bu in ndê asii ti lhuwêi. ¹² Tôm yom naŋ sêto yêc, naŋ sôm bocdec bu:

Aö oc wahoc am nem waêm asê têŋ aö neŋ asidôwai ti lhuwêi, ma wanem wê wampin am-nga yêc gôlôwac dabuŋ anŋô-nga. [BW 22:22]

¹³ Ma yom daŋ tiyham sôm: Aö oc wakêŋ whin Anötö. [Ais 8:17]

Ma daŋ tiyham yêc bocdec bu: Alic aö dec galhac gawhin balêkoc naŋ Anötö kêŋ têŋ aö. [Ais 8:18]

¹⁴ Balêkoc naŋ Yisu sôm yom dinaŋ hêganônŋ ŋac, naŋ ŋamalac ti dac ma ŋamsôm. Tu dinaŋ-nga dec in ti ŋamalac gitôm ŋac, ma mbac ndu gitôm ŋamalac. Ma in ndê mbac ndu ma tisa akêŋ lau batê-nga ŋa-ŋahu andô, naŋ bu ku Sadaŋ, naŋ ti ŋac lai dambac ndu-nga ŋadau, naŋ dulu. ¹⁵ Ma lau naŋ sêto c dambac ndu e gêŋ dau kôm ŋac sêmbo sêto m lau naŋ sêndöc gapocwalô ŋapaŋ, naŋ Yisu ndê gwelen dinaŋ kêgapwêc ŋac su.

¹⁶ Gêŋ dau tôc dau yêc awê bu in kôm tu bu nem aŋela sa-nga dom, magoc in kôm bu nem Abraham ndê wakuc sa. ¹⁷ Ŋalêŋ tigen yêc bu Yisu nem in ndê asii ti lhuwêi nom-nga sa ŋapep, ma nem akiŋ ŋac yêc Anötö anŋô-nga gitôm dabuŋsiga ŋayham naŋ tôm bu tawalô ŋac, ma tôm bu êmasaŋ lêŋ bu Anötö suc ŋac si sac kwi-nga. Ma ŋalêŋ dau bocdec, têŋ ndoc in mbo nom, naŋ in ti ŋamalac ma mbo gitôm ŋac, ma kêsahê gêŋ hon gitôm ŋac sêŋsahê. ¹⁸ Bu in dau kêsahê ŋawapac lêtôm-nga su, ma tu dinaŋ-nga in gitôm bu nem yac lau nom-nga sa têŋ ndoc lêtôm tap yac sa.

3

Yisu ndê waê hóc gêlêc Moses ndê su

¹ Bocdinaŋ aneŋ asidôwai dabuŋ, naŋ datap Anötö ndê galem undambê-nga sa dawhin daŋ, akôc gauc pi Yisu. In têŋ yac meŋ gitôm aposel gêm Anötö anŋô, ma ti yac neŋ †dabuŋsiga atu naŋ kalhac Anötö anŋô-nga tu yac-nga, tôm yom naŋ yac dakêŋ whin ti dahoc asê. Kwahic dec aö bu wasôm têŋ mac bu akêŋ in lhac nem gauc ŋamata. ² Anötö kêyaliŋ Yisu sa ma in gêm ndê gwelen ŋapep e gic dabin, tôm Moses gêm in ndê gwelen ma gêm akiŋ Anötö ndê lau Israel-nga ŋapep eŋ. ³ Magoc Anötö po Yisu ndê waê sa hóc gêlêc Moses ndê su, ma tu dinaŋ-nga dec akêŋ Yisu lhac nem gauc ŋamata. Ŋalêŋ tigen, yac datoc ŋamalac naŋ kwê andu, naŋ sa hóc gêlêc andu naŋ in kwê, naŋ su. ⁴ Bu andu daŋ dau kwê dau dom, ŋamalac kwê-nga mbo. Magoc gêŋ hon ŋahu, naŋ Anötö dau.

⁵ Moses kôm in ndê gwelen hon ŋapep mbo Anötö ndê lau Israel-nga ŋalôm, ma hoc yom asê gwanaŋ pi gêŋ naŋ tinambu Anötö oc tôc tiawê. In kôm gwelen dau gitôm Anötö ndê ŋgac akiŋ ŋambwa. ⁶ Magoc Kilisi in Anötö ndê Atungac solop, ma kôm ndê gwelen ŋapep ma yob Anötö ndê lau gitôm ŋac si ŋagôlônŋ. Ma yac bu dasap neŋ dakêŋ whin dôŋ ŋaŋga ti neŋ ŋalôm pêŋ dôŋ, ma mayan daŋ dom pi mwasiŋ naŋ taŋkwê bu datap sa tu Yisu-nga, dec yac oc dati Anötö ndê lau solop.

Puc dasap neŋ dakêŋ whin dôŋ-nga

⁷ Tu dinaŋ-nga dec akôc gauc ŋapep pi yom naŋ Ŋalau Dabuŋ sôm, naŋ sêto yêc bocdec bu:

Acsalô lec mac bu anŋô Anötö awha, ⁸ naŋ ayob bu asôn daŋamsuŋ ahuc têŋ in dom, tôm lau Israel-nga sêkôm têŋ ndoc sêtap lêtôm sa, ma sêli dau sa têŋ in yêc gameŋ sawa. ⁹ Yêc dinaŋ mac apami sêlic gêŋ dalô naŋ aö gakôm têŋ ŋac gitôm yala 40, tigen

sêtec aö ma sêṣahê aö ṣapan ṣa ṣac si mêtê sac.

¹⁰ Tu dinaṣ-ṣga dec aö atac ṣandê tēṣ lau tēm dinaṣ-ṣga, ma ṣasôm tēṣ dauṣ, “Ṣac si ṣalôm ṣadandi ṣapan, ma sêṣap aö dôṣ dom. Ma sêṣa aneṣ lēṣ dom.”

¹¹ Ma tu aneṣ atac ṣandê-ṣga dec kamatiṣ yom tidôṣ bocdec bu, “Ṣac oc sêṣap tēm naṣ aö kayaliṣ ṣa tu sēṣwhaṣ dau-ṣga, naṣ sa dom.” *[BW 95:7b-11]*

¹² Bocdinaṣ aneṣ asidôwai, mac tigeṣ-tigeṣ ayob daôm bu mêtê sac êṣgalôm nem ṣalôm e akêṣ whiṣ ṣwalec, ma akac daôm su yêc Anötö Tali Ṣadau dom. ¹³ Anṣilí nem asidôwai hoṣ bu sêṣap lēṣ ṣitêṣ dôṣ ma sêyob dau tēṣ mêtê sac, bu kôm ṣac si dau ndê ṣalôm ṣadandi sa e iṣ hu Anötö ti ndê lēṣ siṣ dom. Akôm bocdinaṣ tôm bêc hoṣ, bu Anötö kêṣ ṣasawa tēṣ yac bu dasôc iṣ ndê yom ṣapu tēṣ tēm kwahic dec-ṣga. ¹⁴ Bu tēṣ tēm yac dakêṣ whiṣ tiwakuc, naṣ dalhac ṣaṣga ma taṣkwê Yisu ti dakêṣ whiṣ iṣ ti neṣ ṣalôm sambuc. Magoc yac bu dakôm bocdinaṣ dom e dahu nom dindec siṣ, dec oc tôm dom bu dawêkaiṣ Anötö ndê mwasiṣ atu, naṣ ṣic lau naṣ sêti Kilisi ndê, naṣ ṣawaê. ¹⁵ Gauc nem yom naṣ Anötö sôm bocdec bu:

Acsalô lec mac bu anṣô Anötö awha, naṣ ayob bu asôṣ dauṣamsuṣ ahuc tēṣ iṣ dom, tôm lau Israel-ṣga sêkôm tēṣ ndoc sêli dau sa tēṣ iṣ. *[BW 95:7b-8]*

¹⁶ Anṣô su naṣ! Lau naṣ sēṣô Anötö awha magoc sêli dau sa tēṣ iṣ, ṣac asa? Ṣac lau naṣ Moses wê ṣac sêṣa akêṣ gameṣ Isip-ṣga sêmeṣ. ¹⁷ Ma lau naṣ Anötö tac ṣandê tēṣ ṣac ṣitôm yala 40, ṣac asa? Ṣac lau naṣ sêkôm sac ṣapan, ma sêmbac ndu sêyêc gameṣ sawa. ¹⁸ Ma lau bocke dec Anötö kêmatiṣ yom tidôṣ pi ṣac, ma sôm bu ṣac oc sêṣap tēm naṣ iṣ kêyalis sa tu sēṣwhaṣ dau-ṣga, naṣ sa dom? Iṣ sôm yom dinaṣ hêṣanôṣ lau naṣ dauṣṣapêc tēṣ iṣ. ¹⁹ Yom dau tôc tiawê

tēṣ yac bu ṣac sêtôm dom bu sêṣap iṣ ndê tēm sēṣwhaṣ dau-ṣga sa, ṣahu bu ṣac sêkêṣ whiṣ dom.

4

Anötö oc kêṣ lau sêkêṣ whiṣ-ṣga sēṣwhaṣ dau

¹ Yom naṣ Anötö ṣic bata pi tēm tu iṣ ndê lau sēṣwhaṣ dau-ṣga, naṣ ṣacṣeṣ yêc. Tu dinaṣ-ṣga dayob dauṣ ṣapep bu Anötö lic yac hoṣ datôm bu datap mwasiṣ dau sa, ma yac neṣ dau so ṣeṣ dau dom. ² Bu ṣawaê ṣayham pi ṣeṣ naṣ Anötö ṣic bata, naṣ yac dauṣô su, ṣitôm abani Israel-ṣga sēṣô yom naṣ iṣ ṣic bata tēṣ ṣac. Ṣac sēṣô, magoc sêkêṣ whiṣ dom, ma bocdinaṣ yom dau ṣem ṣac sa dom.

³ Bu yac lau naṣ dakêṣ whiṣ, naṣ datôm bu datap Anötö ndê mwasiṣ taṣwhaṣ dauṣ-ṣga sa, magoc lau naṣ sêkêṣ whiṣ dom, naṣ oc sêso, tôm Anötö ndê yom naṣ sêto yêc bocdec bu:

Tu aneṣ atac ṣandê-ṣga dec kamatiṣ yom tidôṣ bocdec bu, “Ṣac oc sêṣap tēm naṣ aö kayaliṣ sa tu sēṣwhaṣ dau-ṣga, naṣ sa dom.” *[BW 95:11]*

Tēm dau Anötö kêmatiṣ tidôṣ tēṣ ndoc iṣ kêṣ undambê ti nom, ma ṣic dabiṣ ṣeṣ hoṣ. ⁴ Bu yêc Anötö ndê yom naṣ sêto yêc, naṣ sêto yom dau pi bêc ti-7-ṣga bocdec bu:

Tēṣ bêc ti-7-ṣga Anötö ndê ṣwelen hoṣ pacndê, ma iṣ kêwhaṣ dau. *[Gen 2:2]*

⁵ Ma iṣ sôm yom pi lau dauṣṣapêc, tôm yom naṣ gato yêc ṣahô-ṣga su, naṣ yêc bocdec bu:

Ṣac oc sêṣap tēm naṣ aö kayaliṣ sa tu sēṣwhaṣ dau-ṣga, naṣ sa dom. *[BW 95:11]*

⁶ Bocdinaṣ Anötö ndê mwasiṣ taṣwhaṣ dauṣ-ṣga ṣacṣeṣ yêc tu bu lau tēm kwahic dec-ṣga sêṣap sa-ṣga. Anötö ṣic bata mwasiṣ dau tēṣ abani Israel-ṣga, ma sēṣô ṣawaê ṣayham pi ṣeṣ dau, magoc sêṣap sa dom, ṣahu bu ṣac dauṣṣapêc tēṣ iṣ. ⁷ Ma tiṣambu yala daêsam ṣiṣga su, ṣoc Anötö sôm ndê

yom sa Kiñ Dawid whasuñ, tòm gato su bocdec bu:

Acsalô lec mac bu aṅgô Anötö awha, nañ ayob bu asôñ dañamsuñ ahuc têtñ inñ dom. [BW 95:7b-8]

Gêñ dau têt asê bu Anötö kêmatinñ têt wakuc bu lau sêñgô inñ awha ma sêsôc ñapu, dec sêtap inñ ndê mwasiñ sêñwhañ dau-nga sa. Ma têt dau, inñ bêt dau dindec.

⁸ Yom hoñ dinañ hêganônñ têt nañ Josua wê abañi Israel-nga sêsôc gameñ Kanan-nga si dom. Bu bocdinañ, dec Anötö oc sôm yom tiñambu, pi têt dañ tiyham tu dakêñ dañañ inñ ndê awha-nga lec dom. ⁹ Tu dinañ-nga tañyalê bu Anötö ndê lau si têt sêñwhañ dau-nga gacgeñ yêc, tòm bêt ti-7-nga nañ Anötö dau kêwhañ dau. Ma yac lau têt kwahic dec-nga datôm bu datap têt dau sa. ¹⁰ Bu asa nañ tap Anötö ndê mwasiñ êñwhañ dañ-nga sa, nañ kêwhañ dau yêc inñ dau ndê gwelen,* tòm Anötö dau kêwhañ dau têtñ ndoc inñ ndê gwelen kêtñ undambê ti nom-nga pacndê. ¹¹ Tu dinañ-nga dec tañsahê ñaṅga bu datap mwasiñ dinañ sa, ma dayob dañ ñapep bu yac neñ dañ dañgapêc têtñ Anötö ndê yom, ma peñ tòm abañi Israel-nga dom.

¹² Yac datôm dom bu tañsau Anötö. Bu inñ ndê yom inñ gitôm gêñ tali, ma kôm gwelen ti ñaclai mbo. Yom dau inñ ñamata hôt gêlêc bienñ ñamata dañga lu-lu su, nañ gitôm bu kuñ yac ma sê yac neñ ñalôm ñagêñ hoñ kic-kic. Ma ñalêñ tigeñ Anötö ndê yom gitôm bu êñsahê yac neñ gauc ti gêñ hoñ nañ yêc yac neñ ñalôm ma kôm gwelen pi yac neñ gatuj. ¹³ Gêñ nom-nga me undambê-nga dañ oc tòm bu siñ dau têtñ Anötö dom. Kwahic dec inñ gêlic gêñ hoñ yêc awê eñ, ma têtñ têtñ ñambu-nga yac tigeñ-tigeñ oc dalhac inñ aṅgô-nga bu dawhê gêñ hoñ nañ dakôm, nañ sa têtñ inñ.

* **4:10:** Lau daêsam gauc gêm bu yom dau hêganônñ lau sêmbac ndu ma sêñwhañ dau yêc gwelen nom-nga lec dom. Inñ hêganônñ lau nañ sêtap Anötö ndê mwasiñ nem ñac si-nga sa, ma sêñyalê bu inñ gêlic ñac tòm lau gitêñ tu ñac si sêkêñ whiñ-nga. Bocdinañ sêñwhañ dau yêc gwelen nañ ñac dau sêkôm muñ-nga, nañ sêñsahê bu sêti lau gitêñ ña ñac dau si licwalô, ma ña lêtñ yomsu-nga.

Yisu ti yac neñ dabuñsiga atu

¹⁴ Yac neñ dabuñsiga atu mbo, nañ Yisu, Anötö Atu dau. Inñ pi undambê gi su ma kalhac Anötö aṅgô-nga. Bocdinañ inñ ñayham bu yac gauc nem inñ ñapañ tu bu puc yac dônñ ma dasap yom ñandô nañ lau sêkêñ whiñ-nga sêhoc asê pi Kilisi, nañ dônñ ñaṅga. ¹⁵ Bu yac neñ dabuñsiga dau kêsahê lêtôm ti saê hoñ tòm yac tañsahê, magoc inñ kôm sac dañ dom. Bocdinañ dec inñ gitôm andô bu tawalô yac ma nem yac sa. ¹⁶ Tu dinañ-nga datigasuc yac neñ mwasiñ ñadau Anötö ti neñ atac pa su, tu bu datap inñ ndê tawalô sa-nga, ma tu datap inñ ndê mwasiñ sa bu puc yac dônñ têtñ têt bocke nañ lêtôm me saê tap yac sa.

5

Yom pi dabuñsiga nom-nga

¹ Lau Israel-nga sêñyaliñ lau sa sêti si dabuñsiga atu-tu bu sênem akiñ Anötö sênem ñac aṅgô, ma bu sêkêñ da tidau-tidau ma da ya ô lau si sac ñagêyô-nga. Ma ñac bocke nañ sêñyaliñ inñ sa ti dabuñsiga atu, nañ ñamalac gitôm inñ ndê asidôwai Israel-nga. ² Inñ ndê gauc ti licwalô gitôm ñac si, ma bocdinañ inñ gitôm bu tawalô ti kôm mêtê malô têtñ lau gauc pôc ma lau nañ sêñkuc Anötö ndê lêtñ ñapep dom. ³ Ma tu inñ gitôm inñ ndê asidôwai nom-nga, dec inñ gic waê bu kêtñ da ya ô dau ndê sac ñagêyô, ma tu lau si-nga bocdinañ. ⁴ Gwelen dabuñsiga-nga inñ gwelen tiwaê, ma oc tòm dom bu ñamalac dañ kôt gwelen dau sa tòm inñ dau ndê atac whiñ. Anötö bu êñyaliñ inñ sa tòm inñ kêgalêm ti kêyaliñ Aron sa, dec oc tòm bu inñ ti dabuñsiga atu.

Kilisi ndê gwelen dabuñsiga-nga

⁵ Ñalêñ tigeñ Kilisi po dau sa bu ti dabuñsiga atu dom. Magoc Anötö dau kêyaliñ inñ sa, ma sôm yom têtñ inñ, tòm sêto yêc bocdec bu:

Acsalô lec am ti aô neŋ atungac solop, ma aô gati am Damam.

[BW 2:7]

⁶ Ma Anötö ndê yom danŋ tiyham naŋ sôm têtŋ Kilisi bocdec bu:

Am dabuŋsiga mbo ŋapaŋ-ŋga, naŋ kêtuc dabuŋsiga atu Melkisedek.* [BW 110:4]

⁷ Têtŋ ndoc Yisu meŋ mbo nom tôm ŋamalac, naŋ inŋ teŋ mbec daêsam ti tasulu, ma mbwêc awha atu têtŋ Anötö, naŋ ndê ŋaclai yêc tôm bu êngaho inŋ su yêc ŋandê dambac ndu-ŋga. Ma tu inŋ toc Anötö sa ma sôc inŋ ndê yom hoŋ ŋapu-ŋga, dec Anötö kôc inŋ ndê mbec sa. ⁸ Yisu inŋ Anötö ndê Atu yomandô, tigenŋ inŋ meŋ ti ŋamalac, ma ŋandê naŋ inŋ hôt dec kêtôhônŋ inŋ pi lêtŋ danŋ wambu Anötö-ŋga. ⁹ Lêtŋ dinaŋ gic dabinŋ inŋ bu ti lau naŋ danŋa wambu inŋ, naŋ si ŋahu sêtap Anötö ndê mwasiŋ nem ŋac si, ti sêndôc tali ŋapaŋ-ŋga sa. ¹⁰ Ma bocdinaŋ dec Anötö kêyalinŋ inŋ sa ti lau si dabuŋsiga atu, naŋ kêtuc Melkisedek.

Dayob daun bu dakêtŋ whiŋ tôm balêkoc dedec ŋapaŋ dom

¹¹ Yom daêsam yêc tu yac asôm pi Melkisedek lu Kilisi-ŋga, magoc yac alic bu mac nem danŋamsuŋ kwa ŋaŋga, ma oc tôm dom bu mac anyalê yom dau ŋapep. ¹² Bu mac akêtŋ whiŋ ŋasawa baliŋ su, ma oc tôm bu mac andôhônŋ yom ŋandô pi Kilisi têtŋ lau ŋatô. Magoc mbasi. Mac nem gauc sa dom pi Anötö ndê yom naŋ sêndôhônŋ têtŋ lau sêkêtŋ whiŋ-ŋga wakuc, ma tu dinaŋ-ŋga mac apônda lau bu sêndôhônŋ mac tiyham. Mac atôm balêkoc dedec naŋ sênôm su ŋapaŋ, ma sêtôm dom bu sêneŋ gö me bockoc. ¹³ Ma lau naŋ sêtôm balêkoc dedec naŋ sênôm su ŋambwa, naŋ sêtôm dom bu sênyalê mêtê bocke inŋ mêtê gitêtŋ me mêtê sac. ¹⁴ Magoc lau naŋ sêsap Anötö ndê yom dôtŋ ma sêndôhônŋ ŋapaŋ, naŋ sêtôm bu sênyalê

ŋayham ma sac, ma sêtôm lau atu-tu naŋ sêneŋ gêtŋ danenŋ-ŋga ŋaŋga.

6

¹⁻² Gauc nem yom pi Kilisi naŋ tandôhônŋ têtŋ lau naŋ sêkêtŋ whiŋ ti-wakuc. Tandôhônŋ ŋac bu sênem si ŋalôm kwi, ma sêhu mêtê sac naŋ gic waê bu sêniŋga, naŋ siŋ, ma sêkêtŋ whiŋ Anötö. Tandôhônŋ ŋac pi busaŋgu ma pi mêtê dakêtŋ amanŋ sac lau-ŋga, yom datisa akêtŋ lau batê-ŋga, ma yom pi Anötö ndê bêc êmatôt lau-ŋga, naŋ inŋ oc kic ŋac si yom pi gameŋ bocke bu sêndôc ŋapaŋ-ŋga. Magoc yom hoŋ dinaŋ gic lau sêkêtŋ whiŋ-ŋga wakuc ŋawaê, ma aô tac whiŋ bu dasôm yom kainŋ dinaŋ ŋapaŋ dom. Aô tac whiŋ bu dalom yom naŋ gic lau sêkêtŋ whiŋ ŋaŋga-ŋga ŋawaê. ³ Ma Anötö bu lic ŋayham, dec yac oc dakôm bocdinaŋ.

Puc dahu neŋ dakêtŋ whiŋ siŋ dom-ŋga

⁴ ŋamalac naŋ bu kêtŋ whiŋ Yisu, magoc tiŋambu puc dômbwê inŋ, naŋ dec oc ŋalêtŋ ŋawapac bu danem inŋ kwi tiyham. Yomandô. Asa naŋ kêyalê Kilisi ndê ŋawaê ŋayham tidôtŋ su, ma tap mwasiŋ undambê-ŋga sa, ma kôt ŋalau Dabuŋ su, ⁵ ma ŋgô Anötö ndê yom ma kêsahê bu yom ŋayham, ma gêlic Anötö ndê ŋaclai atu naŋ inŋ oc tôt tiawê têtŋ têtŋ ŋambu-ŋga, ⁶ magoc tiŋambu tec gêtŋ hoŋ dinaŋ ma hu ndê kêtŋ whiŋ siŋ, dec oc ŋalêtŋ ŋawapac bu danem inŋ kwi tiyham. Bu inŋ kêsahê mwasiŋ hoŋ dinaŋ su, magoc tiŋambu puc dômbwê, naŋ tôm inŋ dau bu ndic Anötö ndê Atu pi a gicso tidim tilu-ŋga, ma su inŋ susu yêc lau hoŋ aŋgô-ŋga. Ma tu dinaŋ-ŋga dec inŋ gic waê bu niŋga.

⁷ ŋamalac naŋ kêsahê Anötö ndê mwasiŋ tidau-tidau, ma sa ndê lêtŋ kêtuc Anötö ndê atac whiŋ, naŋ gitôm ôm naŋ u gic sip ŋapaŋ e gêm ŋandô

* **5:6:** Aron ti lau Israel-ŋga si dabuŋsiga hoŋ sêsa akêtŋ Liwai ndê toŋ, magoc Yisu sa akêtŋ Juda ndê toŋ kêtuc inŋ apaŋgac Kiŋ Dawid. Melkisedek bocdinaŋ inŋ sa akêtŋ Liwai ndê toŋ dom. Inŋ Kiŋ Salem-ŋga (alic Gen 14:18), magoc Anötö sam inŋ bu Anötö ŋaclai ti ŋawasi ŋadau ndê dabuŋsiga. Tu dinaŋ-ŋga dec ŋac naŋ to Hibru sam Yisu bu dabuŋsiga kêtuc Melkisedek.

ņayham tu ņadau-ņga. Anötö oc nem mbec ņamalac kain ținan. ⁸ Ma om nan u gic sip ņapan, magoc kwan ņakwa-ņakwa ņambwa hóc ahuc, nan om ņadau oc lic bu nom sac, ma pucbo in bu tisac, ma kên ya neņ su.

⁹ O yac mba lau atac whin-ņga, yac asom yom ținan bu akên puc mac, magoc yac akên whin bu mac oc asa nem lên ņapep, ma akom mêtê nan gic lau nan sêtap Anötö ndê mwasiņ nem ņac si-ņga sa su, nan ņawaê. ¹⁰ Bu Anötö kom mêtê gitên en, ma gwelen nan mac akom ņapan am in anğô, tu bu anem akin lau dabuņ, ma atoc nem atac whin ņac-ņga asê, nan in oc tom dom bu êņlhin siņ. ¹¹ Yac atac whin bu mac lau tigen-tigen asap nem lên ņayham ținan dôn ņapan. Akom bocđinan e mac nem tem ambo nom-ņga pacndê, dec mac oc atap mwasiņ atu nan mac akên batam ambo, nan sa. ¹² Yac atec bu mac lic ņakam sa e mac nem akên whin ņandô mba. Akoc gauc pi lau nan sêlhac ti atac lu-lu dom, ma sêsap si sêkên whin dôn e sêtap mwasiņ atu nan Anötö gic bata tên ņac, nan sa. Anğuc lau kain ținan si lên, bu in dônôn ņayham.

Yom nan Anötö gic bata, nan tidôn su

¹³ Gauc nem yom nan Anötö gic bata tên Abraham. Anötö puc yom dau dôn ņa in dau ndê ņaê, ņahu bu ņaê dan nan hóc gêlêc in ndê ņaê su, nan yêc dom. In gic bata yom tên Abraham, tom sêto yêc bocdec bu:

¹⁴ Yomandô aö wanem mbec am, ma wakom am nem wakuc sêņsowec sêti daêsam ņandô. [*Gen 22:17*]

¹⁵ Ma tinambu Abraham kalhac ti atac lu-lu dom, ma hôn yom dau ņandô e in tap sa.

¹⁶ Mac anyalê lau nom-ņga si lên sêmatin yom tidôn-ņga. ņac oc sêta ņamalac nan ndê ņac lai hóc gêlêc ņac dau si su, nan ndê ņaê asê tu bu sêpuc si yom dôn-ņga. Ma ņalên ținan oc tom dom bu ņamalac dan sêo ņac si yom me sêsên su. ¹⁷ Ma ņalên tigen

Anötö puc yom nan in gic bata tên Abraham, nan dôn ņa in dau ndê ņaê. ņahu bu in bu toc asê tên yac lau nan dawêkain yom nan in gic bata tên Abraham, nan ņa-ņandô, bu in gitom dom bu kac ndê awha kwi-kwi pi lên nan in gic bata tu êmwasiņ yac-ņga. ¹⁸ ņalên ținan Anötö gic bata yom, ma puc yom dau dôn. In gitom dom bu seņ gên lu ținan su, me êņsau yac. Ma bocđinan yom dau gitom bu puc yac lau nan datên Anötö ta, ma tankwê in bu nem yac sa, nan dôn. Dalhac ņanğa, ma dahôn ņandô ņayham nan dakên batan dambo, nan ti atac pa su.

¹⁹⁻²⁰ ņandô ņayham nan dakên batan dambo, nan ņahu Yisu Kilisi. Ma yac neņ dakên batan in gitom anğa ņadehe nan ndoc ten, ma ten yac dôn dalhac ten. Ma po anğa-ņga sô yac dôn tam damin Yisu. Ma tom lau Israel-ņga si dabuņsiga ņamata-ņga sip po balin ņambu-ņga yêc Anötö ndê lom dabuņ bu sôc ņalom Dabuņ Andô ndi, dec Yisu muņ yac pi undambê gi su, ma kalhac Anötö anğô-ņga gitom yac neņ dabuņsiga atu. Bu in ti yac neņ dabuņsiga nan kêkuc Melkisedek, ma in oc mbo ņapan.

7

Yom pi dabuņsiga atu Melkisedek

¹ Melkisedek in Kin Salem-ņga, ma Anötö, ņac lai ti ņawasi ņadau ndê dabuņsiga atu. In tap Abraham sa ma gem mbec in tên ndoc Abraham ku kin nan sêngho in nêsip Lot su, nan dulu, ma kêsêlên bu mbu tên in ndê gameņ ndi. ² Ma Abraham whê wapa nan in kêgaho su yêc kin ținan amba, nan koc gi ton amanlu, dec kên ton dan tên Melkisedek, ma in dau koc ton 9. ņae Melkisedek ņahu bu Kin Lên Gitên-ņga, ma ņaê Kin Salem-ņga ņahu bu Kin Yom Malôn-ņga. ³ Yêc Anötö ndê yom nan sêto yêc, nan datap yom dan sa pi Melkisedek dinda me damba me apai si ņadênan dom. Ma datap yom dan sa pi in ndê bêc dinda koc in-ņga me bêc mbac

ndu-nga dom. Magoc tòm Anötö ndê Atu nan mbo napan, ma in ndê tèm oc pacndê dom, nan dalic Melkisedek gitôm dabuñsiga mbo napan-nga.

Melkisedek hôc gêlêc lau dabuñsiga akêñ Liwai ndê toñ, nan su

⁴Alic gêñ nan tõe asê bu Melkisedek in dabuñsiga ti waê atu. Abraham in lau Israel-nga hon si damba, magoc in toc Melkisedek sa têt ndoc in whê wapa nan in kêgaho su yêc nacyo amba, nan kõe gi ti toñ amanlu, ma kêt toñ dan têt in. ⁵Ma gauc nem lau akêñ Liwai ndê toñ, nan sêti dabuñsiga. Lau Liwai dau, ti lau Israel-nga hon sêsa akêñ Abraham, magoc nac si yomsu dan sôm tidôn bu lau Liwai si asidôwai sêwhê si gêñ kõe ndi toñ amanlu, ma sêkêt toñ dan têt lau Liwai. ⁶Magoc Melkisedek, nan sa akêñ Liwai ndê toñ dom, nan kõe wapa toñ dan yêc nac hon apannac Abraham, nac nan Anötö kêmatin pwac whin in. Ma tinambu Melkisedek gêm mbec Abraham. ⁷Ma yac hon tanyalê bu namalac nan gêm mbec lau natô, nan ndê waê hôc gêlêc lau nan in gêm mbec, nan si su. ⁸Ma alic su nan. Lau dabuñsiga akêñ Liwai ndê toñ sêkõe wapa toñ dan yêc nac si asidôwai Israel-nga, magoc nac sêmbac ndu. Magoc Melkisedek kõe wapa toñ dan yêc nac hon si apannac Abraham, ma datap yom dan sa pi Melkisedek ndê bêc mbac ndu-nga yêc Anötö ndê yom nan sêto yêc, nan dom. ⁹Ma gêt dan whin. Liwai ndê lau wakuc nan sêti dabuñsiga ma sêkõe wapa toñ dan yêc lau Israel-nga, nan oc tøm bu dasôm bu nac dau sêtoc Melkisedek sa, ma sêkêt wapa toñ dan têt in. Nahu bu lau Liwai si apannac Abraham kêt wapa toñ dan têt Melkisedek gêm nac hon angô. ¹⁰Bu têt tøm Melkisedek tap Abraham sa, nan Liwai dau yêc Abraham ndê dac dôn yêc.

Yisu ndê gwelen dabuñsiga-nga hôc gêlêc lau Liwai si su

¹¹Aron ma lau hon akêñ Liwai ndê toñ nan sêti dabuñsiga Israel-nga, nan

si sakin nahu yêc pwac akwa yomsu-nga. Magoc sakin dau gitôm dom bu ndic dabin Anötö ndê lau. Tu dinan-nga dec Anötö kêt Yisu ti dabuñsiga nan ndê sakin kêtuc lau Liwai si dom, magoc kêtuc Melkisedek ndê. ¹²Anötö kêt sakin wakuc ô lau Liwai si, ma bocdinañ dec in gic waê bu kêt yomsu wakuc bu puc sakin wakuc dau dôn. ¹³Bu Yisu, nan yom dindêc hêganôn, nan sa akêñ Liwai ndê toñ dom. In sa akêñ lau Israel-nga si toñ dan dau-nga, nan si dan ti dabuñsiga dom. ¹⁴Mba. Yac tanyalê su bu yac nen Pômdau sa akêñ Juda ndê toñ. Ma Moses to yom dan nan hêganôn lau akêñ Juda ndê toñ bu sêti dabuñsiga-nga lec dom. ¹⁵Magoc Yisu ti dabuñsiga kêtuc Melkisedek, dec tõe asê tiawê bu in dabuñsiga pwac wakuc-nga. ¹⁶Yisu ti dabuñsiga kêtuc yomsu nan kêt gwelen dau têt Liwai ndê wakuc tawasê, nan dom. Magoc in ti dabuñsiga tu nac lai mbo tali napan-nga nan Anötö kêt têt in-nga. ¹⁷Bu Anötö ndê yom whê gêt dau sa, tøm sêto yêc bocdec bu:

Am dabuñsiga mbo napan-nga,
kêtuc dabuñsiga atu Melkisedek.
[BW 110:4]

¹⁸Bocdinañ yomsu akwa nan hêganôn lau Liwai si gwelen dabuñsiga-nga, nan Anötö sen su. Nahu bu yomsu dau ndê nannga mba, ma tøm dom bu nem lau dan sa. ¹⁹Yomandô. Sakin pwac akwa-nga dinañ gic dabin gêt dan me køm tisolop su dom. Magoc Kilisi ndê sakin dabuñsiga-nga hôc gêlêc sakin akwa dinañ su, ma gêm nandô nayham tu dakêt batan-nga, ma ti lêt datigasuc Anötö-nga.

²⁰Ma Anötö sôm tidôn bu Yisu oc ti dabuñsiga bu mbo napan. In kêmatin yom bocdinañ pi lau dabuñsiga nan sêsa akêñ Liwai ndê toñ, nan dom. ²¹Magoc in kêmatin yom têt Yisu, tøm sêto yêc bocdec bu:

Pômdau sôm yom tidôn su, ma in oc sen yom dau su dom. Yom dau bocdec bu, “Am dabuñsiga mbo

napañ-nga.” [BW 110:4]

²² Bocdinañ Anötö kêmatin pwac wakuc nañ hóc gêlêc pwac akwa su. Ma in sôm yom tidôn pi Yisu, dec kêyalin in sa ti pwac wakuc dau nãdau.

²³ Dabuñsiga daêsam sem gwelen sêmbo pwac akwa napu, nahu bu dan bu mbac ndu, nañ dan oc kôc in ndê mala. ²⁴ Magoc Yisu ndê gwelen dabuñsiga-nga oc yêc napañ, nahu bu in mbo tali napañ. ²⁵ Ma bocdinañ lau nañ sêtigasuc Anötö tu in-nga, nañ Yisu gitôm andô bu nem nac si. Nahu bu in mbo tali napañ, ma tôm bu nem nac awha têt Anötö.

²⁶ Gauc nem yac neñ dabuñsiga atu Yisu. In dabuñ, in ndê giso mbasi, in ndê lêt nãwasi eñ, ma Anötö toc in sa hóc gêlêc lau sac nom-nga ma kôc in sa pi undambê gi. Tu dinañ-nga dec in ðdabuñsiga nãham solop, ma gitôm andô bu nem yac sa. ²⁷ Dabuñsiga nom-nga h on sêkêt da ya tu sac-nga tôm bêc hon. Sêkêt tu nac dau si sac-nga mun, goc sêkêt tu lau natô si-nga kêkuc. Magoc Yisu in bocdinañ dom, bu in dau ndê sac mbasi, ma in kêt dau ti da tu lau si sac-nga dim tigen eñ. ²⁸ Bu Moses ndê yomsu kêyalin lau sa sêti lau Israel-nga si dabuñsiga atu-tu, nañ sêpônã gauc ti licwalô, tôm nac si asidôwai nom-nga. Magoc Yisu, nañ tinãmbu Anötö sôm yom tidôn dec kêyalin in sa ti yac neñ dabuñ-siga, nañ Anötö dau ndê Atu. Ma i ñ gic dabin Anötö ndê lêt nem yac si-nga, dec ti dabuñsiga nãham andô, nañ oc mbo napañ.

8

Yisu in dabuñsiga pwac wakuc-nga

¹ Yom hon nañ yac asôm, nañ nahu bocdec. Yac neñ ðdabuñsiga atu mbo, nañ ndöc Anötö Nãwasi ti Nãclai Nãdau ndê andô-nga yêc undambê. ² Ma in gêm ndê sakin mbo lôm dabuñ nañ nãmalac sêkwê, nañ dom, magoc mbo lôm dabuñ nãndô nañ Pômdau dau

kwê kalhac undambê. ³ Dabuñsiga atu-tu hon nañ lau Israel-nga sênyalin nac sa, nañ si gwelen bu sêkêt da danje ti da ya ô sac-nga. Tu dinañ-nga dec Yisu, nañ ti yac neñ dabuñsiga atu, nañ gic waê bu kêt da bocdinañ. ⁴ In bu mbo nom, dec oc ti dabuñsiga dom, bu dabuñsiga nom-nga nañ sêkôm gwelen sêkêt da-nga tôm yomsu sôm, nañ dec sêmbo. ⁵ Ma lôm dabuñ nañ dabuñsiga nom-nga sêkôm gwelen sêmbo, nañ gitôm nagatu nãmbwa, nañ gêm dôhôn lôm dabuñ undambê-nga. Bu têt ndoc Moses bu kwê bac dabuñ sa, nañ Anötö gic atu ma whê sa têt in bocdec bu:

Yob daôm bu êmasañ gêt hon ênkuc nagatu nañ gatôc têt am yêc Lóc Sainai. [Eks 25:40]

⁶ Magoc sakin nañ Anötö kêt têt Yisu, nañ hóc gêlêc dabuñsiga pwac akwa-nga si sakin. Bu pwac wakuc nañ Yisu ti ña-ngac nãhu-nga, nañ hóc gêlêc pwac akwa su. Ma gêt nañ pwac wakuc gic bata bu datap sa, nañ hóc gêlêc pwac akwa ndê su.

⁷ Anjô su nañ. Pwac nãmata-nga bu ña-giso mbasi, dec Anötö oc gauc nem bu êmatin pwac wakuc dom. ⁸ Magoc Anötö gêlic nagôlin pwac akwa-nga bu gitôm dom, dec sôm yom pi pwac wakuc, tôm sêto yêc bocdec bu:

Pômdau sôm, “Alic su nañ. Bêc oc men sa, nañ aô oc wamatin pwac wakuc wawhin lau Israel-nga ma lau ðJuda-nga.* ⁹ Oc tôm pwac nañ kamatin gawhin nac si apai têt ndoc aô aman wê nac sêsa akêt gamen Isip-nga sêmen, nañ dom.

Nac sêsôc aô neñ yom pwac dinañ-nga napu dom, ma tu dinañ-nga dec aô Pômdau gasôm bu wapuc dômwên nac.

¹⁰ Magoc têt têt pwac akwa-nga pacndê, nañ aô Pômdau, oc wamatin pwac wakuc wawhin lau

* **8:8:** Lau hon nañ Anötö kêyalin nac sa sêti in ndê, nañ dasam nac bu lau Israel-nga. Magoc mun-nga sêwhê dau kôc gi ton lu, nañ sêsam bu Israel ma Juda, ma ton tigen-tigen sênyalin dau si kin sa tu nem gôlin nac-nga. Alic 1 Kin 11:9-13, 31-39; 12:20-24; Ais 11:12; ma Jer 3:18.

Israel-nga, nan bocdec bu. Aö oc wakêñ neñ yomsu sip ñac si ñagulu, ma wato sip ñac si ñalôm. Aö oc wati ñac si Anötö, ma ñac oc sêti aö neñ lau.

¹¹ Têñ dinan, oc tòm dom bu ñamalac dan êndôhôn in ndê asidôwai me lau menpañ in-nga, ma sôm têtñ ñac, ‘Anyalê Anötö ma akôc in sa ti mac nem Pômdau.’ Nahu bu aö neñ lau hon oc sênjalê aö, lau tiwaê, ma lau waêmbe sêwhin.

¹² Ma aö oc tanwalô ñac, ma wasuc ñac si giso kwi, ma gauc nem ñac si sac tiyham dom.” *[Jer 31:31-34]*

¹³ Anötö sam gêtñ dau bu pwac wakuc, ma ñalêñ dinan in têt asê bu pwac ñamata-nga tiakwa su. Ma gêtñ nan tiakwa su, nan kêpin bu hê su niñga.

9

Israel si lôm dabuñ ñasakin

¹ Têtñ têtñ Anötö kêmatin pwac ñamata-nga whin lau Israel-nga, nan in kêtñ yomsu pi lêtñ sênem akin in-nga, ma pi ñbac dabuñ nan sêkwê yêtñ nom. ² Nalôm lu sêyêtñ bac dabuñ ñalôm. Nalôm ñamata-nga sêsam bu Nalôm Dabuñ, ma yakain ti den da-nga ma bolom da-nga sêyêtñ ñalôm dinan. ³ Ma sêkêtñ po balin d an kêtgalên bu whê ñalôm ñamata-nga ma tilu-nga kêtñ. Ma ñalôm tilu-nga sêsam bu Nalôm Dabuñ Andô. ⁴ Yêtñ ñalôm tilu-nga, alta gol nan sêkêtñ da ñamalu ñayham pi, ma apa pwac yomsu-nga sêyêtñ. Apa dau sêmasan ña a, ma sêmpan ahuc ña gol. Sêkêtñ lôn gol dan ti bolom mana, ma Aron ndê têtñ nan mun-nga ñasili puc pi men, ma hoc lu nan Anötö to yomsu amanlu pi, nan sêyêtñ apa pwac-nga dau ñalôm. ⁵ Sêmasan anjela ñagatu lu nan sêsam bu anjela Anötö ndê ñawasi-nga, nan sêlhac apa dau ñahô. Sêmasan inlu ñamakê galam kêtgatôc apa dau ñampêlhu nan sêsam bu Anötö ndê pôn suc sac kwi-nga, nan ahuc. Ma gêtñ daêsam yêtñ, magoc

tòm dom bu yac awhê sa yêtñ bapia dindec.

⁶ Têtñ ndoc sêmasan gêtñ hon dinan su, nan dabuñsiga sem si gwelen sêsôc sêsa sêmbo ñalôm ñamata-nga têtñ bêtñ hon. ⁷ Magoc ñdabuñsiga ñamata-nga tawasê sôtñ ñalôm tilu-nga, ma sôtñ tidim tigen yêtñ yala tigen ñalôm. Ma têtñ bêtñ tigen dinan, in sôtñ gi ma kêtñ dac têtñ, bu kêtñ ti da tu sac-nga. In kêtñ tu dau-nga, ma tu sac nan Anötö ndê lau sênjalê dom ma sêkôm-nga. In bu kêtñ dac dom, dec oc têtñ dom bu in sôtñ ndi. ⁸ Nalêñ dinan Nalau Dabuñ bu whê yom sa têtñ yac pi pwac akwa bocdec bu. In têtñ asê bu ñalêñ mba bu lau sêsôc Nalôm Dabuñ Andô sêndi, têtñ têtñ dabuñsiga sênkuc sakin pwac akwa-nga, ma lôm dabuñ pwac akwa-nga kalhac dôn kalhac.

⁹ Sakin pwac akwa-nga dinan in ti dôtñ têtñ yac lau têtñ kwahic dec-nga. Ma têtñ asê têtñ yac bu da danje ti da ya nan dabuñsiga sêkêtñ tu lau-nga, nan gitôm dom bu kôm lau dau si ñalôm timalô tu ñac si sac-nga. ¹⁰ Bu sakin dinan ti ña-yomsu hon hêtñ gêtñ danen ti danôm-nga, ma lau Israel-nga si lêtñ sênkwasiñ dau ñawasi sa yêtñ Anötö anjê-nga. Ma gêtñ hon dinan in gêtñ ñamlic-nga ñambwa, bu yêtñ e pwac wakuc nan Anötö kêtñ tu nem gôn in yac-nga, nan men sa sù nan.

Dac Pwac Akwa ma Pwac Wakuc-nga

¹¹ Magoc Kilisi men ti dabuñsiga atu, nan ndê sakin ña-ñandô ñayham men sa su. Ma lôm dabuñ nan in sôtñ gi, nan ñayham kêtñ ma hôtñ gêtñ lôm dabuñ nan ñamalac amba sêkwê kalhac nom dindec, nan su. ¹² In gacgen sôtñ lôm dau Nalôm Dabuñ Andô gi, magoc in kêtñ makao ñatu me nanin gapoc si dac bu kêtñ ti da ô sac-nga dom. In sôtñ gi tidim tigen, ma kêtñ dau ndê dac tu bu nemlhi yac neñ sac ñatôp, dec kêmasan lêtñ dambo tanli ñapañ-nga.

¹³ Pwac akwa yomsu-nga sôm bu lau Israel-nga si dabuñsiga sêkôtñ nanin gapoc ti makao gapoc ñadac, ma sênjalun whin makao ñatu dinda

naŋ sêpec ti da ya naŋ ŋagasi, goc sêmbalip pi lau bu kôm ŋac sêti dabuŋ ma ŋamlic ŋawasi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga.* ¹⁴ Magoc Kilisi, naŋ ndê giso mbasi andô, ma kêŋ dau ti da têtŋ Anötö tôm Ŋalau mbo ŋapaŋ-ŋga puc iŋ dôŋ, naŋ ndê dac hôc gêlêc dac pwac akwa-ŋga, ma gêm yac sa ŋandô. Ŋahu bu iŋ ndê dac kêmasaŋ yac neŋ ŋalôm ŋawasi sa, ma kêgwasin m êtê sac naŋ gic waê lêŋ dandinan-ŋga, naŋ su. Ma bocdinaŋ datôm bu danem akin Anötö Tali Ŋadau ti atac pa su eŋ. ¹⁵ Kilisi kêmasaŋ lêŋ dinaŋ, ma bocdinaŋ kwahic dec iŋ kalhac Anötö ma lau nom-ŋga ŋalhu bu ti pwac wakuc ŋadau. Iŋ ndê mbac ndu gêmlihi lau naŋ sêmbo pwac akwa ŋapu, naŋ si sac ŋatôp, ma kêgapwêc ŋac su yêc sakin mêtê sac-ŋga. Ma tu dinaŋ-ŋga ŋac oc sêtap gameŋ sêndöc t ali-ŋga naŋ Anötö gic bata têtŋ ŋac, ma kêgalêm ŋac sa bu sêwêkain, naŋ sa.

¹⁶⁻¹⁷ Gauc nem lau nom-ŋga si lêŋ sêmatin pwac pi wapa lêŋsêm-ŋga. Lau naŋ bu sêwêkain ŋamalac dan ndê wapa lêŋsêm, naŋ oc sêtap gêtŋ dan sa dom e sênyalê pi ŋandô bu ŋamalac dau mbac ndu su. Iŋ bu mbo tali, naŋ pwac dinaŋ ŋayom oc gacgeŋ lhac. ¹⁸ Tu dinaŋ-ŋga dec pwac akwa yomsu-ŋga sôm bu lau Israel-ŋga sêndic domba ti makao ndu, ma ŋadac ti pwac dau ŋahu. ¹⁹ Bu Moses to Anötö ndê yomsu pwac-ŋga hoŋ sip bapia, ma sam asê têtŋ lau Israel-ŋga. Goc iŋ kôc makao ŋatu [ma naniŋ] ŋadac ma kêgaluŋ whin bu, sô domba ŋamliclu kokoc pi a ŋasaŋgac dan, goc kêŋ sip dac ti bu ma kêbalip pi bapia dau ma pi lau hoŋ. ²⁰ Ma sôm, “Pwac naŋ Anötö kêmatin whin mac ma gic atu mac bu asôc ŋapu, naŋ ŋadac dau dindec.” ²¹ Ma ŋalêŋ tigeŋ iŋ kêbalip dac pi lau Israel si bac sênem akin Anötö-ŋga, ma pi dabuŋsiga si lôŋ ti laclhu sakin dabuŋ-ŋga hoŋ. ²² Yomandô! Moses ndê yomsu pi lau Israel-ŋga si lêŋ sêmasaŋ dau ŋawasi

sa-ŋga, gic atu ŋac bu sêmbalip dac pi gêtŋ hoŋ bocdinaŋ. Ŋac bu sêndic makao ti domba ndu ma sêkêc dac siŋ dom, dec Anötö oc suc ŋac si sac kwi dom.

Kilisi kêŋ dau ti da dec gêm yac si

²³ Lau Israel-ŋga si bac ti gêtŋ sênem akin Anötö-ŋga, naŋ gitôm ŋagatu ŋambwa bu têtŋ gêtŋ ŋandô undambê-ŋga asê têtŋ yac. Ma lau Israel-ŋga sem dabuŋ gêtŋ nom-ŋga dinaŋ ma sêkôm gêtŋ dau ŋawasi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga ŋa domba ti makao si dac. Magoc Kilisi ndê dac hôc gêlêc dac dinaŋ su, dec kêŋ ŋawasi atu têtŋ gêtŋ ŋandô undambê-ŋga. ²⁴ Bu Kilisi sôc lôm dabuŋ naŋ ŋamalac sêkwê, naŋ dom. Ma lôm naŋ iŋ sôc, naŋ gitôm gêtŋ ŋandô undambê-ŋga ŋagatu ŋambwa dom. Mba. Iŋ sôc undambê dau gi, ma kalhac Anötö aŋgô-ŋga gêm yac hoŋ aŋôŋ.

²⁵ Ma Israel si dabuŋsiga atu naŋ sôc Ŋalôm Dabuŋ Andô ti yala ti yala, naŋ kôc dau ndê dac dom. Magoc Kilisi sôc undambê tidim tigeŋ eŋ, ma kôc dau ndê dac solop. ²⁶ Iŋ kêŋ dau ti da gitôm dabuŋsiga nom-ŋga sêkêŋ da ŋapaŋ ma ŋapaŋ, naŋ dom. Bu bocdinaŋ, dec têtŋ ndoc Anötö kêŋ undambê ti nom ma meŋ, naŋ iŋ oc hôc ŋandê tidim daêsam bocdinaŋ. Magoc Kilisi gitôm dabuŋsiga nom-ŋga dom. Iŋ meŋ ma kêŋ dau ti da tidim tigeŋ, tu bu êŋgaho lau nom-ŋga si sac ŋagêyô su pi dau. ²⁷ Yac lau tigeŋ-tigeŋ tac waê bu dambac ndu tidim tigeŋ, ma tiŋambu yac oc dalhac Anötö aŋgô-ŋga bu êŋsahê yac. ²⁸ Ma ŋalêŋ tigeŋ Kilisi mbac ndu tidim tigeŋ eŋ, bu êŋgaho lau daêsam si sac ŋagêyô su. Ma iŋ oc mbu meŋ tiyham bu hôc ŋandê tu sac-ŋga tiyham dom, magoc tu bu kêŋ Anötö ndê mwasiŋ gêm lau si-ŋga ŋa-ŋandô têtŋ lau naŋ sêkêŋ whin ti sêkêŋ bata iŋ bu mbu meŋ.

* **9:13:** Ŋac si mêtê dinaŋ hêganôŋ ŋamalac naŋ kêmasac awhê me ŋgac batê, dec kôm iŋ ŋadômbwi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga. Alic Nam 19:1-22 yêc Yom Lêŋsêm Akwa.

10

Kilisi gic da lau nom-nga tidim tigen en

¹ Pwac akwa yomsu-nga in gitôm ñagatu ñambwa bu tôc gêñ ñayham nañ oc meñ sa, nañ asê têtñ yac. Magoc in gêñ ñandô dau dom. Yomsu dau sôm bu lau Israel-nga sêkêñ da tôm yala hoñ, dec tôc asê bu da kainñ dinañ gitôm dom bu señ lau si sac su, me ndic dabiñ ñac bu sêtigasuc Anötö. ² Da kainñ dinañ bu nditôm bu ndic dabiñ lau, dec oc sêkêñ ñapañ dom. Ma in bu nditôm bu kôm ñac si ñalôm ñawasi sa yêc Anötö aṅgô-nga, dec ñac oc ñalôm ñawapac tu ñac si giso-nga tiyham dom. ³ Magoc sêkêñ da dau tôm yala hoñ, dec kêtñ gauc ñac bu ñac si sac yêc ñac dôñ yêc. ⁴ Nahu bu makao gapoc ti naniñ si dac gitôm dom bu señ sac su.

⁵ Tu dinañ-nga dec têtñ ndoc Kilisi meñ mbo nom, nañ sôm yom asê têtñ Anötö, tôm sêto yêc muñ su bocdec bu:

Am atac whiñ bu sêndic makao ti domba ma sêkêñ ti da têtñ am lec dom. Magoc am kêmasañ aô dauñ neñ ñamlic ti ñandô.

⁶ Da ya ti da bocke nañ sêkêñ tu sac-nga, nañ gic am tanôm dom bocdinañ.

⁷ Ma aô gasôm bu, “O Anötö, lic aô dec gameñ bu wakôm am nem atac whiñ ñandô sa, tôm yom nañ sêto pi aô muñ su, yêc bapia tilhuñ.” *[BW 40:6-8]*

⁸ Moses ndê buku yomsu-nga tôc bocdec bu. Sêkêñ makao ti domba ti da, ma sêkêñ da ya ti da tidau-tidau tu sac-nga. Magoc Kilisi dau sôm bu Anötö atac whiñ bu sêkêñ da hoñ dinañ dom, ma gic in tandô dom bocdinañ. ⁹ Ma tiñambu Kilisi sôm têtñ Anötö bu in dau meñ su, bu kôm Anötö ndê atac whiñ ñandô sa. Bocdinañ dec in señ lêtñ akwa da-nga su, ma kêmasañ lêtñ wakuc. ¹⁰ Ma Anötö ndê atac whiñ, nañ Kilisi kôm ñandô sa, nañ bocdec bu. Yisu Kilisi kêtñ dau

ti da tidim tigen, dec kêmasañ lêtñ bu dati lau dabuñ.

¹¹ Dabuñsiga pwac akwa-nga sêlhac ti sem gwelen tôm bêc hoñ, ma sêkêñ da kainñ tigen ñapañ, nañ tôm dom bu señ sac su. ¹² Magoc Yisu, nañ ti yac neñ dabuñsiga atu, kêtñ dau ti da dim tigen en, tu sac têtñ hoñ-nga, goc gi ndôc Anötö ndê andô-nga. ¹³⁻¹⁴ Nahu bu da tigen dinañ kêmasañ lêtñ bu señ lau nañ in bu kôm ñac sêti lau dabuñ, nañ si sac su, ma gic dabiñ ñac bu sêmbo tali ñapañ. Ma kwahic dec in hôñ bu Anötö kêtñ in ndê ñacyo hoñ sêsôc in gahi ñapu.

¹⁵ Ma Nalau Dabuñ hoc yom ñandô asê pi gêtñ dau whiñ, tôm yom dañ nañ sêto yêc bocdec bu:

¹⁶ Magoc têtñ têtñ pwac akwa-nga pacndê, nañ aô Pômdau, oc wamatiñ pwac wakuc wawhiñ lau Israel-nga, nañ bocdec bu. Aô oc wakêtñ aô neñ yomsu sip ñac si ñagulu, ma wato sip ñac si ñalôm. *[Jer 31:33]*

¹⁷ Ma tiñambu in gic têtñ yom ma sôm yom bocdec:

Aô wasuc ñac si giso kwi, ma gauc nem ñac si sac tiyham dom. *[Jer 31:34]*

¹⁸ Bocdinañ, Pômdau sôm bu suc yac neñ sac kwi, ma tu dinañ-nga dec dapônda dabuñsiga dañ bu kêtñ da tu sac-nga tiyham dom.

Kilisi kêmasañ señ datigasuc Anötö-nga

¹⁹ Tu dinañ-nga asidôwai, datigasuc Anötö ti neñ atac pa su, gitôm dasôc Nalôm Dabuñ Andô dandi, tu dac nañ Yisu kêc siñ-nga. ²⁰ Muñ-nga, po baliñ dañ kêgalêtñ nañ kalhac lau ahuc bu sêsôc Nalôm Dabuñ Andô sêndi dom. Magoc Yisu ndê ñamlic ô po dau su, ma in mbo tali ñapañ, dec in ti señ wakuc datigasuc Anötö-nga. ²¹ Ma in yac neñ dabuñsiga tiwaê, nañ gêm gôliñ Anötö ndê lau hoñ. ²² In ndê dac kêgwasin yac neñ sac hoñ su, dec dambo ti ñalôm ñawapac tu yac neñ sac-nga tiyham dom. Ma bu ñawa kêgwasin yac neñ ñamlic ñawasi sa su.

Tu dinaŋ-ŋga dec datigasuc Anötö ti neŋ ŋalôm ŋawasi, ma dakêŋ whiŋ ti neŋ ŋalôm pêŋ dôŋ.

Puc dalhac ŋaŋga-ŋga

²³ Yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga dahoc yom asê ma dasôm bu dakêŋ batan ŋandô ŋayham naŋ Anötö gic bata têtŋ yac. Inŋ gitôm dom bu kac ndê awha kwi-kwi, ma tu dinaŋ-ŋga taŋkwê ŋandô dau ti atac lu-lu dom. ²⁴ Ma dakôc gauc pi lêtŋ bu dapuc daun dôŋ bu atac whiŋ asidôwai, ma dakôm mêtê ŋayham eŋ. ²⁵ Dahu mêtê dapitigen-ŋga siŋ tôm lau ŋatô sêkôm, naŋ dom. Mba. Dakac sa dapitigen, ma tangilí daun bu dalhac ŋaŋga. Mac aŋyalê bu Yisu ndê bêc mbu meŋ-ŋga meŋ kêpiŋ su, ma bocdinaŋ dec akôm asiŋ su eŋ.

²⁶ Aŋgô ŋapep! Yac bu taŋyalê Anötö ndê yom ŋandô tidôŋ su, magoc tiŋambu dalic sac gitôm gêtŋ ŋambwa ma dakôm, dec da daŋ yêc naŋ tôm bu seŋ yac neŋ sac dinaŋ ŋagêyô su-ŋga, yêc dom. ²⁷ Ŋamalac naŋ sa lêtŋ kaiŋ dinaŋ, naŋ bu ndê gauc sa, dec oc töc dau ŋalêtŋ sac pi gêtŋ naŋ gic inŋ ŋawaê bocdec bu, inŋ oc tap Anötö ndê matôc sa, ma sip ya atu naŋ Anötö kêmasaŋ tu inŋ ndê ŋacyo-ŋga ndi. ²⁸ Gauc nem ŋamalac naŋ kêgili Moses ndê yomsu. Ŋamalac lu me tö bu sêpuc si yom dôŋ ma sêtôc asê bu yomandô bu ŋamalac dau kôm giso, dec yomsu dau sôm bu tawalô inŋ dom, sêndic inŋ ndu eŋ. ²⁹ Bocdinaŋ mac gauc gêm bocke pi ŋamalac naŋ kêyalê su bu Kilisi ndê dac pwac wakuc-ŋga kôm inŋ ti dabuŋ, magoc tiŋambu inŋ pu gêtŋ dau ma gêlic gitôm gêtŋ ŋambwa? Ŋalêtŋ dinaŋ inŋ pu Anötö ndê Atu, gitôm inŋ kwê inŋ dôŋ yêc inŋ gahi ŋapu gitôm gêtŋ ŋapopoc, ma inŋ pu Anötö ndê Ŋalau êmwasiŋ yac-ŋga whiŋ. Ŋamalac naŋ kôm bocdinaŋ oc tôm dom andô bu êŋlêc Anötö ndê matôc. Inŋ oc tap matôc sac sambuc sa. ³⁰ Bu yac taŋyalê Pômdau, naŋ sôm yom bocdec bu:

Gwelenŋ sac ŋagêyô-ŋga yêc aô amanŋ, ma aô daun oc wakêŋ.
[Diut 32:35]

Ma sêto yom daŋ whiŋ, naŋ yêc bocdec bu:

Pômdau oc êŋsahê ti êmatôc inŋ ndê lau.
[Diut 32:36]

³¹ Oyaê, ŋamalac naŋ sip Anötö Tali Ŋadau amba bu tap inŋ ndê matôc sa, naŋ töc dau maŋ.

³² Gauc nem têtŋ naŋ mac akêŋ whiŋ tiwakuc, ma akôc ŋawaê ŋayham sa gitôm ŋawê bu pô nem ŋalôm. Têtŋ ndoc dinaŋ, ŋawapac daêsam tap mac sa tu akêŋ whiŋ Kilisi-ŋga, magoc mac alhac ŋaŋga. ³³ Têtŋ ŋatô lau sêkêŋ kisa mac, ma sêsu mac susu yêc lau hoŋ aŋgô-ŋga. Ma têtŋ ŋatô mac alhac awhiŋ lau naŋ sêhóc wapac kaiŋ dinaŋ ma apuc ŋac dôŋ. ³⁴ Ma lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sêkêŋ ŋac sêndöc gapocwalô, naŋ mac tamwalô ŋac, ma am ŋac sa bocdinaŋ. Ma têtŋ ndoc lau sêŋgaho mac nem wapa ti gêtŋ hoŋ su, naŋ mac ambo ti atac ŋayham eŋ. Ŋahu bu mac aŋyalê bu mac nem awa ŋandô yêc ŋapaŋ-ŋga yêc undambê.

³⁵ Bocdinaŋ asap nem akêŋ whiŋ Pômdau dôŋ, ma atac lu-lu dom, dec mac oc atap mwasiŋ atu sa. ³⁶ Alhac ŋaŋga ti ŋalôm pêŋ dôŋ, ma akôm gêtŋ hoŋ ŋapep tôm Anötö ndê atac whiŋ. Ma bocdinaŋ mac oc atap ŋandô ŋayham naŋ inŋ gic bata, naŋ sa. ³⁷ Bu ŋasawa sauŋ eŋ, tôm yom naŋ sêto yêc naŋ sôm bocdec bu:

Inŋ naŋ dakêŋ batan bu meŋ, naŋ oc meŋ. Ma inŋ oc meŋ ŋagahô eŋ.

³⁸ Ma aneŋ lau gitêtŋ oc sêndöc tali tu si sêkêŋ whiŋ-ŋga. Magoc ŋac naŋ sêhu siŋ, naŋ aô oc walic ŋac sac sambuc.
[Hab 2:3-4]

³⁹ Magoc yac datôm lau naŋ sêhu si sêkêŋ whiŋ siŋ ma sêmbo seŋ sêŋiŋga-ŋga dom. Mba. Yac dalhac ŋaŋga ma dakêŋ whiŋ dandic ŋawaê, e datap mwasiŋ dandöc taŋli ŋapaŋ-ŋga ŋa-ŋandô sa.

11

Abani Israel-ŋga si lêtŋ sêkêŋ whiŋ-ŋga ti dôhôn têtŋ yac

¹ Yac bu dakêŋ whiŋ ŋaŋga, dec yac oc atac lu-lu dom tu gêtŋ naŋ

dakêñ batan dambo, me tu gêñ nan tanônñ dalic dom-nga. ² Abañi Israel-nga sêkêñ whiñ ñalêñ dinanñ, ma tu dinanñ-nga dec Anötö toc ñac sa. ³ Yac dakêñ whiñ, dec tanyalê bu muñ-nga, gêñ nan kwahic dec tanônñ dalic, nan ñadañ yêc dom, magoc meñ hóc asê ña Anötö ndê yom.

⁴ Tu Abel ndê kêñ whiñ-nga dec Anötö gêlic da nan in kêñ bu ñayham, hóc gêlêc Kein ndê su. Ma tu Anötö kôc Abel ndê da sa-nga, dec tôle asê bu in gêlic Abel bu ñgac gitêñ. Ma in mbac ndu su, magoc in ndê lêñ kêñ whiñ-nga dinanñ gacgeñ kalhac tòm dôhônñ ñayham.

⁵ Ma Inok kêñ whiñ, dec sêto yom pi in ma sêsôm bu Anötö gêlic in ñayham. Ma tu in ndê kêñ whiñ-nga, dec Anötö kôc in su yêc nom ti tali, ma sêlic in tiyham dom. ⁶ Ñamalac danñ bu kêñ whiñ dom, dec gêñ hoñ nan in kôm, nan ñadañ oc tòm dom bu ndic Anötö tandô ñayham. Bu asa nanñ bu tigasuc Anötö, nanñ kêñ whiñ bu in mbo yomandô, ma kêñ whiñ bu in oc êmwasiñ lau nanñ sêkêñ dau sambuc tu sêñsalê in-nga.

⁷ Ma têtñ ndoc Anötö kêñ puc Noa pi gêñ nanñ in tandô gêlic su dom, magoc tiñambu oc meñ hóc asê, nanñ Noa kêñ whiñ Anötö, ma toc in sa ti sôc in ndê yom ñapu. In sô wanñ atu danñ bu nem in ti ndê b alêkoc sa. Tu in ndê lêñ kêñ whiñ-nga dec in tôle lau nanñ sêmbo nom têtñ têtñ dinanñ, nanñ si giso asê tiawê, ma Anötö kêñ in wêkainñ lêñ dati lau gitêñ tu dakêñ whiñ-nga.

⁸ Abraham kêñ whiñ Anötö têtñ ndoc Anötö kêgalêm in sa ma kêkin in têtñ gameñ nanñ in gic bata têtñ in, nanñ gi. In gêm gauc gameñ dau, magoc danña wambu Anötö ma gi. ⁹ Ma yom tigenñ nanñ Anötö gic bata têtñ Abraham, nanñ gic Aisak lu Jakob ñawaê bocdinanñ. Magoc Abraham, ma Aisak lu Jakob nanñ sêñkuc in, nanñ sêti nom ñadaui dom, sêndöc bac po gitôm lau apa. Magoc Abraham kêñ whiñ yom nanñ Anötö gic bata têtñ in. ¹⁰ Nahu bu in kêñ bata bu ndöc malac

atu nanñ oc yêc ñapanñ, nanñ Anötö dau kwê sa kêkuc ñagatu nanñ in dau gauc gêm tidônñ.

¹¹ Abraham ti ñamalac andô su, ma in nawhê Sara dau in awhê gapoc, magoc in kêñ whiñ yom nanñ Anötö gic bata têtñ in, dec Anötö kêñ ñaclai têtñ in bu kwê balêkoc asê. ¹² A braham ndê têtñ pacndê su, tigenñ tu in kêñ whiñ-nga, dec lau tonñ atu sêsa akêñ ñgac tigenñ dinanñ. In ndê lau wakuc dinanñ sêtôm tata umbonñ-nga, ma ganñgac gwêc-nga, nanñ gitôm dom bu dasê sa.

¹³ Têtñ têtñ abañi Israel-nga sêmbo tali, nanñ ñac si danñ tap ñandô nanñ Anötö gic bata têtñ ñac, nanñ sa dom. Ñalêñ dinanñ dec sêsa si lêñ sêkêñ whiñ-nga e sêmbac ndu. Tu ñac si sêkêñ whiñ-nga dec tòm sêlic gêñ ñandô dau gatuc-gatuc ma sêkêñ bata bu sêtap ñandô sa. Ma ñac sêlic dandi sêtôm lau nanñ sem apa nom. ¹⁴ Ma lau nanñ gauc gêm bu ñac lau kainñ dinanñ, nanñ sêtôle asê bu ñac sêñsalê si malac ñandô sêndöc-nga. ¹⁵ Abañi Israel-nga bu sêlic gameñ nanñ sêhu sinñ su tòm si malac ñandô, dec oc tòm bu sêmbu sêndi sêndöc dinanñ. ¹⁶ Magoc mba. Ñac atac whiñ malac danñ, nanñ hóc gêlêc in dindec su. Malac dau yêc undambê, ma Anötö kwê malac dau sa su tu ñac-nga. Tu dinanñ-nga dec in maya dau dom bu ñac sêsam in bu ñac si Anötö.

¹⁷⁻¹⁸ Abraham kêñ whiñ Anötö têtñ ndoc in kêsahê in, ma sôm têtñ in bu kêñ Aisak ti da têtñ in. Anötö gic bata yom têtñ Abraham muñ su, ma sôm bu lau oc sêsam lau wakuc nanñ sêsa akêñ Aisak, bu Abraham ndê gôlôwac ñandô. Magoc in sap ndê kêñ whiñ dôñ dec bu kêñ ndê atu tigenñ dinanñ ti da. ¹⁹ In gauc gêm bu Anötö gitôm bu oc unñ lau batê sa. Ma gêñ nanñ hóc asê, nanñ gitôm in kôc Aisak mbu akêñ lau batê-nga meñ tiyham.

²⁰ Ma tiñambu, têtñ ndoc nanñ Aisak gêm mbec Jakob lu Iso, nanñ dec kêñ whiñ bu Anötö gitôm bu kôm in ndê mbec ñandô sa. ²¹ Ma Jakob bocdinanñ kêñ whiñ Anötö. Têtñ ndoc in kêsahê

bu in ndê tēm kêpiñ bu pacndê, nan in gêm mbec Josep atu lu. Ma in gic sejen dau ña ndê tōc ma kêpiñ Anötö. ²² Josep kêñ whiñ bu Anötö oc êngaho lau Israel-nga su yêc gameñ Isip-nga, dec têt ndoc in ndê tēm kêpiñ bu pacndê, nan sôm yom asê pi gêt dau, ma gic atu ñac bu sêkôc in ndê ñakwa whiñ ñac, têt ndoc ñac bu sêlhö sêndi.

²³ Ma Moses damba lu dinda sêkên whiñ Anötö, dec sêsiñ in gitôm ayô tö têt ndoc dinda kôc in. Nahu bu inlu sêlic bu in balêkoc ti angô, ma sêtöc dau tu yom nan kin Isip-nga gic atu nan-nga dom. ²⁴ Ma têt ndoc Moses tiatu, nan in kêñ whiñ Anötö dec tec bu sêsam in bu Parao atuwê ndê balê. ²⁵ In tec bu mbo ti atac ñayham tôm ñasawa apê tu mêtê sac-nga whiñ Parao ndê lau, ma gêlic ñayham bu hóc ñandê ti ñawapac whiñ Anötö ndê lau. ²⁶ In gêlic lêt mayañ-nga nan gic waê Anötö ndê Mesaya bu ñayham hóc gêlêc lau Isip si awa ti gêt ñayham-ñayham hon su. Nahu bu in takwê ndê ñaôli ñayham, nan in oc tap sa tinambu. ²⁷ In kêñ whiñ, dec hu gameñ Isip-nga siñ, ma töc dau tu kin Isip-nga ndê atac ñandê-nga dom. In puc dau dôn ma kalhac ñanga, nahu bu in gêlic Anötö, nan lau dan sêlic su dom. ²⁸ In kêñ whiñ Anötö dec sôm têt lau Israel-nga bu sêmasañ Pasowa tôm Anötö sôm, ma sêsê domba ñadac pi gatam ñac si andu-nga. Ma ñalên dinañ anela nan gic balêkoc ñgac mbêc Isip-nga hon ndu, nan kêlêc lau Israel-nga si andu hon.

²⁹ Lau dau sêkên whiñ Anötö nan gêlêc Gwêc Koc sa, dec sêlom gitôm sêñsêlên sêmboc gameñ basô si. Magoc têt ndoc lau Isip-nga bu sêlom sêñkuc ñac, nan gwêc kêgatöc ñac ahuc e sênom gwêc su ma siñga.

³⁰ Tinambu lau Israel-nga sêkên whiñ Anötö, dec sêñsêlên sêñgihi malac Jeriko tôm bêc 7 e malac dau ñatunbôm ku sa. ³¹ Magoc Anötö señ awhê mockaiñ-nga Rahab su whiñ lau dan gapêc malac dinañ-nga dom. Nahu bu mun-nga Rahab dau tōc asê

bu in kêñ whiñ Anötö, têt tēm in kôc lau Israel-nga si lau sêtup gameñ Kanan-nga sa ti yom malô.

³² Ma lau sêkên whiñ ñanga-nga daêsam sêmboc, tôm Gideon, Barak, Samson, Jepta, Dawid, ma Samuel ti Anötö ndê lau propet ñatô. Magoc ñasawa mba bu wasôm yom pi ñac tigen-tigen. ³³ Ñatô sêkên whiñ ñanga, dec sêku kin gameñ ñatô-ñ ga dulu. Ñatô sem gôliñ lau Israel-nga ti sêñgilí ñac bu sêsa si lêt gitên. Ma Anötö gic bata yom têt ñac bu yob ñac. Tu lau ñatô si sêkên whiñ-nga dec Anötö kêgapic layon si whasun ahuc, ³⁴ ma kêgaho ya ña-ñandê su yêc ñatô, ma yob ñatô bu sêlhö su yêc ñacyo si bien. Lau ñatô ñac lau licwalô mba, magoc tu ñac si sêkên whiñ-nga, dec Anötö kêñ ñanga têt ñac. Ñac sêti lau siñ-nga ti ñac lai atu, ma sêku lau apa si lau siñ-nga dulu. ³⁵ Lauwhê ñatô sêkên whiñ Anötö, dec in un ñac si balêkoc ñgac nan sêmbac ndu su, nan sa sêmen sêmboc sêwhiñ ñac tiyham. Ma lau sêkên whiñ-nga ñatô, nan sic ñac ña sö e sêmbac ndu. Magoc lau dau sêtec bu sêsec si sêkên whiñ ahuc tu bu sênem dau si yêc ñandê dinañ, nahu bu sêkên bata bu Anötö gitôm bu oc un ñac sa, ma kêñ ñac sêmboc ñayham en. ³⁶ Ñatô, lau sêsu ñac susu, ma sêhi ñac ña sö, ma ñatô sêso ñac dôn ma sêkên ñac sêndöc gapocwalô. ³⁷ Sêtuc ñatô ña hoc ndu, sêhê ñatô ña sege kic gi lu, ma ñatô nan lau siñ sêkun ñac ndu ña bien baliñ. Ñac sêsoc ñakwê sac-sac nan sêmasañ ña domba ti naniñ ñamlic, sêpônda dau ñandô, ma lau sêkên kisa ñac ti sêkôm ñac ñayom. ³⁸ Ñac sêñgihi sêmboc gameñ sawa ti gameñ lôc-nga gitôm lau waêmba, ma sêndöc hoc ñasun ti sun nan yêc nom. Magoc tu ñac si sêkên whiñ-nga dec Anötö gêlic ñac ñayham kêlêc, hóc gêlêc lau nom-nga hon su.

³⁹ Nawaê pi lau hon dinañ si sêkên whiñ yêc tu bu whê ñac sa têt yac-nga. Magoc ñac si dan gêlic ñandô nan Anötö gic bata têt ñac, nan dom. ⁴⁰ Nahu bu lêt ñayham andô

nañ Anötö kêmasañ bu êmwasiñ yac lau tèm kwahic dec-nga, nañ gic waê ñac lau dau sêwhiñ. Ma yac honj oc datap sa dawhiñ daun.

12

Tañtiñ Yisu ma dalhac ñannga

¹ Lau honj dinañ sêmuñ yac su, ñac lau tonj atu andô, ma sêtôc lêñ dakêñ whiñ-nga ñayham têt yac tu tañkuc-nga. Tu dinañ-nga dec dakac daun su yêc gêñ honj nañ kalhac yac ahuc tu tañkuc Yisu-nga, ma yêc mêtê sac nañ bu êntôm yac ma kôm yac dapen. Ma tanti ñannga dapên lêñ nañ Anötö gic bata tu tanti ðaho-nga ma dahu siñ dom. ² Tanti ma tañtiñ Yisu, bu inñ ti yac neñ dakêñ whiñ ñahu, ma inñ oc ndic dabiñ yac neñ dakêñ whiñ. Inñ kêyalê bu inñ ndê mbac ndu oc ti lêñ atac ñayham-nga tiñambu, ma tu dinañ-nga inñ puc dau dôn tu hôc ñandê a gicso-nga, ma hêgo dau tu maya atu nañ gic lêñ dinañ ñawaê, nañ dom. Ma kwahic dec inñ pi undambê g i ndöc Anötö ndê pônj atu ña-andô-nga. ³ Akôc gauc pi Yisu, ma pi lêñ kisa-nga nañ lau sac sêkôm têt inñ. Inñ hôc kisa dau magoc kalhac ñannga, dec tôc dôhôn ñayham têt mac bu añkuc, ma bu nem mac sa bu kwampac sa ma ahu nem akêñ whiñ siñ dom.

Anötö kêmatôc lau nañ inñ atac whiñ

⁴ Mac ahôc ñawapac tu saê ti kisa nañ lau sac sêkêñ têt mac-nga, magoc sêkôm e sêkêc mac nem ðañ ndê ðac siñ su dom. ⁵ Bocke? Mac añlhiñ Anötö ndê yom, nañ kêgilí mac bu alhac ñannga, nañ siñ, a? Yom dau sam mac bu Anötö atui awhê ma ñgac, ma sêto yêc bocdec bu:

Aneñ balêkoc awhê ma ñgac, Pômdau bu êmatôc mac, me bu kêñ ñawapac têt mac bu whê nem gauc sa pi nem giso, nañ alic tôm gêñ ñambwa dom, ma lic ñakam sa tu añkuc inñ-nga dom. ⁶ Ñahu bu Pômdau kêmatôc lau nañ inñ atac whiñ ñac, ma lau nañ inñ kôc ñac sa sêti inñ ndê balêkoc, nañ inñ kêñ ñandê têt ñac. *[Prov 3:11-12]*

⁷ Mac añyalê bu dambai nom-nga honj sêmatôc si balêkoc tu bu sêndôhôn ñac bu sêñkuc lêñ ñayham-nga. Ma bocdinañ Anötö bu êmatôc mac, nañ alhac ñannga. Bu gêñ dau tôc asê bu inñ gêlic mac bu inñ ndê balêkoc solop.

⁸ Ma Anötö kêñ ñawapac têt inñ ndê balêkoc honj tu bu êndôhôn ñac-nga. Inñ bu kêñ têt mac dom, dec oc tôc asê bu mac atôm balêkoc ñasawa-nga, ma Anötö ndê balêkoc solop dom. ⁹ Ma têt ndoc damañi nom-nga sêmatôc yac, nañ dalic ñac sac dom, magoc datoc ñac sa. Bocdinañ dasôc Damañi undambê-nga ñapu hôc gêlêc damañi nom-nga su dandic ñawaê. Ñahu bu inñ ti ñadau yac neñ gatun, ma inñ kêmatôc yac tu bu daso mwasiñ dandôc tañli-nga dom. ¹⁰ Damañi nom-nga gauc gêm bu sêndôhôn yac tu bu dasa lêñ ñayham-nga, ma ñac si matôc inñ gêñ ñasawa apê-nga eñ. Magoc A nôtö kêyalê gêñ bocke nañ oc nem yac sa ñandô, dec kêmatôc yac tu bu dati lau dabun-nga, datôm inñ dau. ¹¹ Têt ndoc yac bu dahôc ñawapac tu êmatôc yac-nga, nañ oc kôm yac atac ñayham dom, magoc oc kêñ ñandê têt yac. Magoc tiñambu yac tañyalê bu ñawapac dau gêm yac sa bu dambo ti yom malô, ma kêdôhôn yac bu dasa neñ lêñ gitêt eñ.

¹² Tu dinañ-nga dec mac nem lau nañ si amba tibalê, me gahiduc tigolonj tu wapac nañ sêhôn-nga, nañ apuc ñac dônj bu sêlhac ñannga tiyham.

¹³ Amasañ señ gahim-nga tisolop, bu lau gahi sac nañ sêñkuc mac, nañ sêpen ma sêtisac dom, magoc ñayham sa tiyham.

Dayob daun bu daso Anötö ndê mwasiñ dom

¹⁴ Añsahê ñannga bu ambo awhiñ lau honj ti yom malô, ma bu asa nem lêñ dabun eñ. Bu asa nañ sa lêñ dabun dom, nañ oc tôm dom bu lic Pômdau ma mbo whiñ inñ. ¹⁵ Ayob ðaôm ñapep bu mac nem ðañ so Anötö ndê mwasiñ dom, ma bu ñasili mêtê sac-nga lêc tiyham yêc mac-nga dom. Bu mêtê sac dau gitôm gêñ ñamakic ma oc kêñ ñawapac têt lau ðaêsam,

ma kôm ñac ñadômbwi sa yêc Anötö aṅgô-ṅga. ¹⁶ Ayob bu mac nem daṅ sa lêṅ mockaiṅ-ṅga dom, me gauc nem gêṅ nom-ṅga êṅlêc dom, ma êṅlhiṅ Anötö siṅ gitôm Iso, naṅ hu ndê wapa lêṅsêm ṅgac mbêc-ṅga siṅ, tu neṅ gêṅ dim tigeṅ-ṅga. ¹⁷ Mac aṅyalê su, bu tiṅambu iṅ tac whiṅ bu wêkaiṅ ndê gêṅ lêṅsêm dau tiyham, dec ndac damba Jakob bu nem mbec iṅ. Magoc damba tec iṅ dec kôm dom. Iṅ taṅ dau ndu, ma kêsahê ṅaṅga bu kac damba ndê ṅalôm kwi, magoc tôm dom.

Lôc Sainai ma Lôc Sayon sêti dôhônṅ pwac lu-ṅga

¹⁸ Lau Israel-ṅga sêtigasuc Lôc Sainai tu sêtap pwac akwa sa-ṅga. Magoc lôc naṅ mac atigasuc tu akôc pwac wakuc-ṅga, naṅ lôc kaiṅ daṅ dau-ṅga. Lôc Sainai dau kalhac nom, ma lau Israel-ṅga sêlic ya atu, ma ṅasec ti sômôm ma mbu lalahi atu gêm, yêc lôc dinaṅ. ¹⁹ Ma ṅac sêṅgô Anötö ndê dahuc ma iṅ dau ndê awha, e sêtôc dau ma sêteṅ bu sêṅgô tiyham dom. ²⁰ Bu Anötö gic yomsu ṅac ma sôm bu ṅamalac me bôc bocke bu meṅ êmpiriṅ lôc dau, naṅ sêtuṅ iṅ ṅa hoc ndu. Lau Israel-ṅga sêlic bu yomsu dau kêṅ ṅawapac atu têṅ ṅac. ²¹ Ma Moses gêlic gêṅ hoṅ dinaṅ ma kôm iṅ tôc dau ma kêtitec ṅandô.

²² M agoc tu mac nem akêṅ whiṅ-ṅga dec tôm mac ahôc asê Lôc †Sayon, naṅ malac Jerusalem wakuc naṅ yêc undambê, ma Anötö Tanli ṅadau ndê malac. Mac ahôc asê aṅela tausen ma tausen naṅ sêkac sa sêmbo gameṅ dinaṅ ti atac ṅayham atu. ²³ Ma mac asôc Anötö ndê gôlôwac dabuṅ ṅalôm, ma ambo awhiṅ yac lau naṅ iṅ gêlic yac datôm iṅ ndê balêkoc mbêc, ma to yac neṅ ṅaê sa yêc undambê. Mac atigasuc Anötö dau, naṅ oc êṅsahê lau hoṅ pi ṅac si mêtê. Ma mac ahôc asê gameṅ naṅ lau gitêṅ naṅ Anötö gic dabiṅ ṅac, naṅ si gatu sêmbo. ²⁴ Ma mac atigasuc Yisu, naṅ ti pwac wakuc ṅa-ṅgac ṅalhu-ṅga. Ma mac atap mwasiṅ atu sa, tu dac naṅ iṅ

kêc siṅ tu êṅgwasinṅ mac nem sac su-ṅga. Muṅ-ṅga, Abel ndê dac ta yom pi têṅ Anötö bu kêṅ ṅagêyô ô iṅ ndê dac. Magoc Yisu ndê dac ti ṅahu datap mwasiṅ sa yêc Anötö-ṅga, dec hôc gêlêc Abel ndê su.

Dalic Anötö ndê puc gitôm gêṅ ṅambwa dom

²⁵ B ocdinaṅ apôc daṅamsuṅ ahuc têṅ yom naṅ Anötö sôm têṅ mac, naṅ dom. Lau Israel-ṅga sêṅgô Anötö awha kêṅ puc ṅac yêc nom, ma ṅac naṅ sêtec bu sêṅgô iṅ ndê y om, naṅ sêlhô su yêc iṅ ndê matôc dom. Bocdinaṅ yac lau naṅ Anötö kêṅ puc yac akêṅ undambê, naṅ bu dapuc dômwêṅ iṅ, dec oc tôm dom andô bu dalhô su iṅ ndê matôc.

²⁶ Têṅ ndoc Anötö sôm yom yêc Lôc Sainai, naṅ iṅ awha kôm nom wiwic sa. Ma tiṅambu, têṅ ndoc daṅ tiyham iṅ gic bata yom, tôm sêto yêc bocdec bu:

Têm daṅ tiyham aô oc waṅwic gameṅ tiyham, magoc waṅwic gameṅ nom-ṅga tawasê dom, undambê whiṅ. *[Hag 2:6]*

²⁷ Iṅ sôm bu kôm gêṅ dau dim daṅ tiyham, ma yom dau hêganônṅ têm naṅ iṅ oc êṅwic gêṅ undambê ti nom-ṅga hoṅ naṅ iṅ kêṅ. Ma gêṅ naṅ bu yêc ṅapaṅ-ṅga dom, naṅ oc wiwic sa e niṅga. Ma ṅalêṅ dinaṅ, gêṅ naṅ wiwic dom oc gacgeṅ sêlhac.

²⁸ Anötö gic bata têṅ yac bu yac oc dawêkaiṅ gameṅ naṅ oc wiwic ma niṅga dom. Tu dinaṅ-ṅga dec danem daṅge iṅ, ma danem akiṅ iṅ ṅalêṅ ṅayham naṅ tôm bu ndic iṅ tandô ṅayham. Dakôm ti datoc iṅ sa ma datôc iṅ, ²⁹ ṅahu bu yac neṅ Anötö ndê ṅaclai gitôm ya atu, naṅ gitôm bu neṅ gêṅ sambob su.

13

Sakiṅ naṅ gic Anötö tandô ṅayham

¹ Ambo ti atac whiṅ asidôwai ṅapaṅ. ² Aṅlhiṅ daôm siṅ dom bu akôc lau aṅgô batac sa ma andic ya ṅac. ṅahu bu lau ṅatô naṅ sêkôm bocdinaṅ, dec sic ya aṅela magoc sem gauc.

³ Ma gauc nem lau sêkêñ whiñ-nga nan sêndöc gapocwalô, ti ñac nan lau sêkêñ kisa ñac, ma anem ñac sa gitôm mac daôm ahôc ñawapac dinan awhiñ.

⁴ Mac hon atoc lêñ lauwhê ti ñac sênem dau-nga sa ñapep andic ñawaê. Awhê ma ñac bocke nan sem dau sa su, nan sêmbô sêwhiñ dau ti sêsa lêñ ñawasi en. Ñahu bu lau hon nan sêkôm mêtê mockain-nga, me sêndic sêmbôc-walô kic, nan oc sêtap Anötö ndê matôc sa.

⁵ Ayob daôm bu mêtê atac whiñ mone-nga nem mac nem ñalôm ahuc dom. Ambo ti atac ñayham pi gêñ bocke nan Anötö kêñ têt mac. Bu Anötö dau sôm bu yob mac, tôm yom nan sêto yêc, nan bocdec bu:

Aö wahu am siñ me wapuc dômwên am dan dom. *[Diut 31:6, 8]*

⁶ Tu dinan-nga dec ñalôm pêñ dôñ ma dasôm yom asê tôm sêto yêc Buku Wê-nga bocdec bu:

Pômdau oc nem aö sa, ma bocdinañ aö oc watöc dauñ dom. Asa oc tôm bu kac aö su yêc Pômdau ndê atac whiñ? *[BW 118:6-7]*

⁷ Gauc nem mac nem lau bata nan sêndôhôn Anötö ndê yom têt mac. Akôc gauc pi ñac si lêñ ñayham nan sêsap dôñ e si têt pacndê, ma ankc ñac si lêñ sêkêñ whiñ-nga. ⁸ Yisu Kilisi oc kac dau kwi-kwi dom. Ñalên nan in mbo muñ-nga, nan in mbo kwahic dec, ma oc mbo bocdinañ ñapan.

⁹ Ayob daôm bu yom ti mêtê wakuc nan so yom ñandô, nan êñsôn mac nem gauc e hê mac su yêc Kilisi dom. Tamkwê Anötö ndê mwasiñ bu puc nem gatôm dôñ, ma gauc nem gêñ danen-nga me ñagôlin pi gêñ danen-nga êñlêc dom. Bu lau nan sêmbô pwac akwa ñapu ma gauc gêm gêñ kain dinan kêtêc, nan gêm ñac sa bu sêti lau gitên yêc Anötö ançô-nga dom.

¹⁰ Yac tam akiñ Anötö dambo pwac wakuc ñapu, ma lau nan sem akiñ Anötö sêmbô pwac akwa ñapu, nan

sêtôm dom bu sêwêkain pwac wakuc dindêc ñamwasiñ. ¹¹ Domba ti makao nan dabuñsiga ñamata-nga Israel-nga kôc ñadac ma sôc lôm dabuñ Ñalôm Dabuñ Andô gi bu kêñ ti da ô lau si sac ñagêyô, nan lau sêkôc ñamsôm su yêc malac ma sêpec su giñga yêc gameñ ñamakê-nga.* ¹² Ma ñalên tigeñ Yisu hóc ñandê ma mbac ndu yêc malac Jerusalem ñamakê, tu bu kôm lau sêti dabuñ tu in dau ndê dac nan kêc siñ-nga. ¹³ Bocdinañ dahu lau Israel-nga si sakiñ pwac akwa-nga siñ gacgeñ, gitôm yac dasa yêc malac Jerusalem, ma datên Yisu dandi, ma dahôc yom mayan-nga nan ñacyo sêmbalin pi yac tu dakên whiñ Yisu-nga, nan dawhiñ. ¹⁴ Ñahu bu gameñ nom-nga nan kwahic dec ti yac neñ malac dambo-nga, nan malac yêc ñapan-nga dom. Ma yac tankwê malac ñandô nan oc men sa tinambu.

¹⁵ Tu Yisu-nga dec tampin Anötö tôm bêt hon. Yac lau hon nan dasôm bu dakên whiñ Yisu, nan tac waê bu tampin Anötö, ma yac neñ yom tampin in-nga gitôm da dange ñayham. ¹⁶ Anlhin daôm siñ dom bu akôm mêtê ñayham en, ma bu akên nem gêñ tu anem lau ñatô sa-nga. Mêtê dau in gitôm da nan Anötö gêlic ñayham whiñ. ¹⁷ Danam wambu lau bata nan sêyob mac lau akên whiñ-nga, ma asôc ñac ñapu, tu bu sêkôm si gwelen ti atac ñayham-nga. Bu ñac sem gwelen pi Anötö ndê yom bu sêpuc mac nem gatôm dôñ, ma tinambu Anötö oc kip ñac sa ñapep pi gwelen dau. Mac bu danam wambu ñac ñapep dom, dec oc kôm ñac ñalôm ñawapac, ma oc tôm dom bu sênem mac sa ñapep.

¹⁸ Ateñ mbec tu yac-nga, bu yac ançahê ñanga bu asa mba lêñ gitên en, ma yac ambo ti atac pa su pi yac mba lêñ. ¹⁹ Ma atên mbec ñanga bu Pômdau nem aö sa bu watap señ watên mac waloc-nga sa ñagahô.

* **13:11:** - alic Lev 16:27. Yom pi lau Israel-nga si Om Atu Sêkêñ Da ô Sac ñagêyô-nga (Day of Atonement), nan sêto yêc Lev 16:1-34. Hib 13:12 bu têt asê tiawê bu Yisu ndê mbac ndu hóc gêtêc da nan dabuñsiga Israel-nga sêkêñ ti yala ti yala (Hib 7:11-9:18), ma bu êñgili lau sêkêñ whiñ-nga bu sênkc Yisu ti atac pa su en.

Yom nambu-nga

²⁰ Yac neŋ Pômdau Yisu ma ŋgac ŋayham yob domba-nga kêc ndê dac siŋ tu êmatiŋ pwac yêc ŋapaŋ-nga, dec Anötö uŋ iŋ sa akêŋ lau batê-nga. Ma aö bu wateŋ Yom Malô Nadau, Anötö dau, ²¹ bu ndic dabiŋ mac bu akôm mêtê ŋayham eŋ ma asa nem lêŋ hoŋ tôm iŋ ndê atac whiŋ. Ma tu Yisu Kilisi ndê ŋaê-nga, dec aö wateŋ iŋ bu puc yac hoŋ dôŋ tu bu gêŋ hoŋ naŋ dakôm, naŋ ndic iŋ tandô ŋayham. Datoŋ Yisu ndê waê sa tôm bêc sambob. Yomandô.

²² O asidôwai. Aö gato bapia apê dindec bu waŋgilí mac bu asap lêŋ ŋayham dôŋ ŋapaŋ. Ma kwahic dec aö bu wateŋ mac bu akôc aneŋ yom hoŋ sa ma asôc ŋapu. ²³ Aö wakêŋ ŋawaê têŋ mac bu sêhu yac neŋ asidôwa Timoti siŋ su yêc gapocwalô. Iŋ bu hôc asê aö ŋagahô, dec alu oc aloc ma alic mac. ²⁴ Akêŋ aneŋ acsalô ŋayham têŋ mac nem lau bata hoŋ, ma têŋ A nôtö ndê lau dabuŋ hoŋ bocdinaŋ. Ma lau gameŋ Itali-nga sêkêŋ si acsalô têŋ mac whiŋ.

²⁵ Anötö ndê mwasiŋ whiŋ mac hoŋ.

Jems ndê bapia Yom whê bapia dindéc sa-nga

Ŋamalac nan to bapia dindéc, nan ndê ñaê Jems. In ɱgac bata nan yob lau sêkêɱ whin Yisu-nga nan sêndôc malac Jerusalem (Apo 15:13). Lau tiguaç daêsam gauc gêm bu Jems in Pômdau Yisu asi (Mak 6:3).

Jems to bapia dindéc têt lau sêkêɱ whin Yisu Kilisi-nga nan sêndôc babalip yêc lau nan lau Israel dom, nan si gameɱ. In sam ɱac bu lau nan sêsa akêɱ gôlôwac Israel-nga si toɱ 12 (1:1), ma bocdinaɱ lau ɱatô gauc gêm bu mboe in to bapia dindéc têt lau Israel-nga nan sêlhô su yêc malac Jerusalem têt ndoc lau sêkêɱ kisa ɱac (Apo 8:1; 11:19). Ma lau ɱatô gauc gêm bu bapia dindéc gic waê lau sêkêɱ whin-nga hon, lau Israel-nga, ma lau gameɱ apa-nga sêwhin.

In ndê bapia dau hêganôn lêt ti sakin ɱayham nan gic lau sêkêɱ whin-nga ɱawaê. In bu kêt puc ɱac bu sêtôc si sêkêɱ whin ɱandô tiawê, ma bu sêhu mêtê sac-sac hon sin. Jems bu tôc asê bu lau si sêkêɱ whin in gêt nan sêsôm ɱa whasun ɱambwa dom, magoc lau nan sêkêɱ whin ɱandô, nan si lêt ti sakin oc tôc gêt dau asê tiawê.

Jems gic hu ndê bapia

¹ Aô Jems nan gam akin Anôtô lu Pômdau Yisu Kilisi, gato yom dindéc têt mac lau akêɱ whin Yisu-nga, nan asa akêɱ gôlôwac Israel-nga toɱ 12, mac lau nan andôc babalip yêc lau apa si gameɱ. Acsalô têt mac hon.

Dahôc ɱawapac ti atac lu-lu dom

² O aneɱ asidôwai. Gêt wapac me lêtôm bu tap mac sa, nan alic nditôm gêt atac ɱayham-nga. ³ Mac anyalê bu gêt bocke nan kêsahê mac nem akêɱ whin, nan gêm mac sa bu al-hac ɱanga. ⁴ Ma mac bu ati lau alhac ɱanga-nga, dec oc ndic dabin

mac atôm gwalam akwa akêɱ whin-nga, ma mac oc apônda gêt dan dom. ⁵ Magoc mac nem asa bu pônda gauc, nan ten Anôtô bu kêt gauc têt am, ma in oc kêt. Bu Anôtô in mwasiɱ ɱadau, ma oc lic ɱamalac nan ten gêt têt in, nan sac dom, in oc kêt gêt têt in ti atac whin. ⁶ Magoc têt ndoc am ten gêt dau, nan ten ti atac lu-lu dom. Ten ti kêt whin bu am oc tap ɱandô sa. Asa nan ten gêt ti atac lu-lu, nan gitôm gwêc nan mbu gêli sa ma pi sip ɱapaɱ. ⁷ In ɱamalac kain dinaɱ, gauc nem bu in oc kêt gêt dan yêc Pômdau dom. ⁸ In ɱamalac gauc lu-lu-nga, ma kôm ndê gêt hon bambalin.

Dahê gauc pi mone ti wapa ɱapaɱ dom

⁹ Mac asidôwai nan lau waêm mba ma lau ɱalôm sawa, aô wasôm têt mac bu atac ɱayham sa, bu Pômdau gêlic mac atôm lau tiwaê tu mac nem akêɱ whin-nga. ¹⁰ Ma mac lau ti lêtôm, Anôtô bu êɱgwiniɱ mac, goc atac ɱayham sa. Ahê gauc pi mac nem mone ti wapa dom. Bu gêt dau oc niɱga gitôm a ɱamlha ɱayham, nan ¹¹ ac pi ti ɱandê atu, ma pec e ɱamlha kêsôlô, dec ɱamlha ɱayham dau pac-ndê. Ma ɱalêt tigen, lau ti lêtôm nan sem gwelen ɱapaɱ tu sêtap mone sa-nga, nan oc sêniɱga bocdinaɱ.

Lêtôm ti saê

¹² Asa nan bu lhac ɱanga têt ndoc in kêsahê lêtôm ti saê, nan oc tap Anôtô ndê mwasiɱ sa, bu ɱawapac dau kôm in hu ndê kêt whin sin dom, ma Anôtô oc kêt in ndôc tali ɱapaɱ. ɱaôli dau dinaɱ Anôtô gic bata su bu kêt têt lau nan atac whin in nan.

¹³ ɱamalac dan bu lêtôm tap in sa, nan hê gauc bu Anôtô kêt lêtôm têt in lec dom. Bu gêt dan gitôm dom bu êntôm Anôtô, ma Anôtô dau kêtôm ɱamalac dan dom. ¹⁴ Mba! Lêtôm ɱahu sip ɱamalac dau ndê atac galac, nan kêt gauc têt in ma kêtôm in bu kôm sac. ¹⁵ Ma ɱamalac nan sôc atac galac ɱapu, nan kôm mêtê sac. Ma ɱamalac nan kôm mêtê sac, nan wêkain sen mbac ndu-nga.

16 Bocdinaŋ aneŋ asidôwai atac whiŋ-ŋga, ayob daôm bu lau dan sêŋsau mac dom. Lêtôm meŋ akêŋ Anötö dom. Mba! 17 Damaŋ undambê-ŋga, naŋ kêŋ ŋawê hoŋ sêlhac umbon, naŋ mwasiŋ ŋayham hoŋ ŋadau, ma gêŋ ŋayham hoŋ naŋ datap sa, naŋ meŋ akêŋ iŋ ndê. Tôm bêc hoŋ ac pi ma sip tiyham, ma ac ŋa-ayun yêc teŋ dom. Magoc Anötö gitôm ac ŋa-ayun dom. Iŋ kôm gêŋ ŋayham eŋ tu êmwasiŋ yac-ŋga, ma kac ndê awha kwi-kwi dom. 18 Ma iŋ kêŋ iŋ ndê yom ŋandô sip yac neŋ ŋalôm tu bu kôm yac dati lau wakuc, datôm gêŋ hoŋ naŋ iŋ kêŋ, naŋ si ŋandô mbêc.

Dangô métê ti dakôm ŋandô sa

19 O aneŋ asidôwai atac whiŋ-ŋga, aŋgô su naŋ. Atisa ŋagahô tu asôm daôm nem yom-ŋga dom, magoc akêŋ danam lau ŋatô si yom ŋapep muŋ. Ma ayob daôm bu atac ŋandê ŋagahô dom. 20 Bu ŋamalac si atac ŋandê kalhac ŋac ahuc e sêso lêŋ gitêŋ naŋ Anötö tac whiŋ. 21 Tu dinaŋ-ŋga dec aô wasôm têŋ mac bu métê ŋadômbwi ma métê sac hoŋ naŋ kêsôwec tiatu yêc gameŋ nom-ŋga, naŋ ahu siŋ! Aŋgwiniŋ daôm ma akôc Anötö ndê métê naŋ sic dulu têŋ mac su, naŋ sa sip nem ŋalôm e tidôn, bu yom dau gitôm bu nem mac si.

22 Mac bu aŋgô Anötö ndê yom ŋambwa, dec oc aŋsau daôm. Aŋgô ma akôm ŋandô sa! 23 Asa naŋ ŋgô métê magoc kôm ŋandô sa dom, naŋ gitôm ŋamalac naŋ tôc gwaniŋ sip busunôm bu lic dau aŋgô andô. 24 Iŋ gêlic su, goc sa gi ma ŋagahô kêlhiŋ aŋgô andô siŋ. 25 Magoc asa naŋ tôc gwaniŋ Anötö ndê yomsu ŋandô* naŋ kêgapwêc yac su yêc métê sac, ma sôc ŋapu ti gauc gêm ŋapaŋ, naŋ Anötö oc nem mbec gêŋ hoŋ naŋ iŋ kôm.

26 Asa naŋ gauc gêm bu iŋ gêm akiŋ Anötö ŋapep, magoc gêm gôliŋ dau

ndê êmbala dom, naŋ kêsau dau. Ma gêŋ hoŋ naŋ iŋ kôm bu nem akiŋ Anötö, naŋ gitôm gêŋ ŋambwa ma gic Anötö tandô ŋayham dom. 27 Mac bu anem akiŋ Anötö ŋalêŋ gitêŋ naŋ iŋ oc lic ŋayham, goc akôm gêŋ bocdec. Anem mosibu ti lauwê sawa naŋ sêhóc ŋawapac, naŋ sa. Ma ambo ahê têŋ métê ŋadômbwi nom-ŋga hoŋ.

2

Datoc lau hoŋ sa

1 O aneŋ asidôwai, mac naŋ akêŋ whiŋ yac neŋ ŋawasi ŋadau Pômdau Yisu Kilisi. Atoc lau tiwaê ma lau waêmbe hoŋ sa ŋalêŋ tigeŋ. 2 Mboe mac akac daôm sa tu alic om-ŋga, ma ŋamalac lu sêsoc sêmeŋ. Ngac dan sôc ŋakwê ŋawasi ti gôlôn gol, magoc ngac dan iŋ ngac ŋalôm sawa naŋ sôc ŋakwê akwa gwelen-ŋga. 3 Mac oc akôm sake? Mboe mac oc atoc ngac ti ŋakwê ŋawasi sa, ma asôm têŋ iŋ bu, “Am ndôc pôn ŋayham dindéc,” a? Ma asôm têŋ ngac ŋalôm sawa, “Am lhac ŋambu-ŋga dê,” me “Ndôc nom dindéc yêc yac gahiŋ-ŋga,” a? 4 Mac bu akôm bocdinaŋ ma atoc mac nem lau ŋatô sa hôc gêlêc lau ŋatô su, dec mac atôm lau sêmatôc yom-ŋga naŋ si gauc tisac.

5 O aneŋ asidôwai atac whiŋ-ŋga, aŋgô su naŋ. Lau naŋ lau nom-ŋga sêlic bu lau ŋalôm sawa, naŋ Anötö tac whiŋ bu êŋyaliŋ ŋac sa bu sêkêŋ whiŋ ŋaŋga, dec sêti lau ti lêlôm yêc iŋ aŋgô-ŋga. Ma iŋ oc kêŋ ŋac sêwêkaiŋ gameŋ undambê-ŋga naŋ iŋ gic bata bu kêŋ têŋ lau naŋ atac whiŋ iŋ. Yom dau iŋ yom ŋandô. 6 Magoc mac apu lau ŋalôm sawa. Ma lau ti lêlôm naŋ mac atoc ŋac sa, naŋ sêtoc mac sa ô dom. Ŋac sêlic ŋayham bu sêŋgwiniŋ mac, ma ŋac bu sêtap yom dan sa pi mac, dec ŋac oc sêwê mac atêŋ lau sêmatôc yom-ŋga andi. 7 Yomandô! Ma têŋ

* 1:25: Ngac naŋ to Hibrû tôc asê bu yomsu amanlu gitôm dom bu ndic dabiŋ lau bu sêti lau gitêŋ (7:19; 10:1). Bocdinaŋ lau daêsam gauc gêm bu yom naŋ Jems to pi Anötö ndê yomsu ŋandô, naŋ hêganôn yomsu amanlu dom, magoc hêganôn ŋawaê ŋayham. Bu ŋawaê ŋayham whê sa bu Yisu gic dabiŋ yomsu pwac akwa-ŋga hoŋ (Mat 5:17) ô yac, ma Ŋalau Dabuŋ gêm gôliŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ma gêm ŋac sa bu sêsa lêŋ gitêŋ tôc yomsu sôm (Rom 8:2-4).

ndoc lau dau sêngwiniŋ mac, naŋ sêpu mac nem ŋadau ndê ŋaê ŋayham whiŋ.

⁸ Anötö ndê yomsu naŋ sêto yêc bocdec bu, “Atac whiŋ lau menpaŋ am-ŋga gitôm mac atac whiŋ daôm,” naŋ tiŋamata yomsu hoŋ naŋ sêhêganôŋ ŋamalac si lêŋ sêmbô sêwhiŋ dandi-ŋga ma piŋ ŋac hoŋ dôŋ sêpitigen. Mac bu daŋam wambu yomsu dau, dec mac oc atoc nem asidôwai sa ŋapep. ⁹ Magoc mac bu atoc lau tiwaê sa ma apu lau waêmba, dec mac akôm sac, ma yomsu dau kêmatôc mac, ma tôc asê bu mac lau aŋgili yomsu-ŋga. ¹⁰ Aö wasôm têŋ mac, bu asa naŋ daŋga wambu yomsu hoŋ ŋapep, magoc kêgili yomsu ŋalhô atêc daŋ, naŋ gitôm ŋamalac naŋ kêgili yomsu hoŋ. ¹¹ Anötö dau kêŋ yomsu daŋ bocdec, ‘T “Kôm gêŋ mockaiŋ-ŋga dom,” ma kêŋ daŋ tiyham bocdec, ‘T “Ndic ŋamalac ndu dom.” Am bu kôm mêtê mockaiŋ-ŋga dom, tigen am bu ndic ŋamalac daŋ ndu, naŋ dec am gitôm ŋamalac kêgili yomsu hoŋ-ŋga.

¹² Mac aŋyalê su bu ŋasawa sauŋ Anötö oc êŋsahê mac, êŋkuc yomsu naŋ iŋ kêŋ bu êŋgapwêc yac su. Bocdinaŋ dec asôm yom ti akôm nem mêtê hoŋ ŋapep eŋ. ¹³ Mac bu tamwalô lau dom, dec Anötö oc tawalô mac dom têŋ iŋ ndê bêc matôc-ŋga. Tamwalô lau, ma mac oc atap iŋ ndê matôc sa dom.

Dakôm mêtê ŋayham tôc yac neŋ dakêŋ whiŋ asê

¹⁴ O aneŋ asidôwai. ŋamalac daŋ bu sôm, “Aö gakêŋ whiŋ Yisu Kilisi,” magoc kôm mêtê ŋayham dom, dec iŋ ndê kêŋ whiŋ ŋandô mba, ma oc nem iŋ si dom. ¹⁵ Mac bu alic awhê me ŋac kêŋ whiŋ-ŋga daŋ naŋ pônda ŋakwê ti gêŋ daneŋ-ŋga, dec mac oc akôm sake? ¹⁶ Mac bu asôm têŋ iŋ bu, “Am ndi ti yom malô, ma oc ŋayham bu am tap nem gêŋ daneŋ-ŋga ti ŋakwê sa,” magoc akêŋ gêŋ daŋ bu anem iŋ sa dom, dec mac nem akêŋ whiŋ oc ŋandô mbasi. ¹⁷ Bocdinaŋ, asa naŋ sôm bu iŋ kêŋ whiŋ, magoc

kôm ŋa-sakiŋ dom, naŋ ndê kêŋ whiŋ gitôm gêŋ batê.

¹⁸ Mboe ŋamalac daŋ oc sôm, “Aö gakêŋ whiŋ, dec gitôm,” ma daŋ oc sôm bu, “Aö gakôm mêtê ŋayham, dec gitôm.” Oyaê! Am bu ŋamalac naŋ mêtê ŋayham mbasi, dec ŋalêŋ bocke aö oc waŋyalê bu am kêŋ whiŋ ŋandô? Magoc lic mêtê ŋayham dec aö gakôm gambo, oc tôc aneŋ gakêŋ whiŋ asê têŋ am. ¹⁹ Bocke? Am toc daôm sa bu am kêŋ whiŋ bu Anötö tigen dê mbo, a? Aluê! ŋalau sac sêkêŋ whiŋ bocdinaŋ sêwhiŋ, ma sêtôc dau ŋandô!

²⁰ Am ŋamalac gauc mbasi-ŋga! Am nem kêŋ whiŋ naŋ mêtê ŋayham mbasi, naŋ ti gêŋ ŋambwa. Gauc nem yom bocdec. ²¹ Aŋaŋ Abraham iŋ bu kêŋ iŋ ndê atu Aisak ti da pi alta, ma tu dinaŋ-ŋga dec Anötö gêlic iŋ bu ŋac gitêŋ. ²² Mac hoŋ alic su naŋ. Abraham ndê kêŋ whiŋ ti iŋ ndê gwelen sêpuc dau dôŋ. Ma iŋ ndê gwelen ti sakiŋ gic dabiŋ iŋ ndê kêŋ whiŋ. ²³ Yom naŋ sêto yêc naŋ sôm bu, “*Abraham kêŋ whiŋ Anötö dec Anötö gêlic iŋ ti ŋac gitêŋ.*” Yom dau ŋandô sa pi gêŋ naŋ iŋ kôm, ma Anötö dau sam Abraham bu iŋ ndê silip.

²⁴ Bocdinaŋ mac hoŋ alic! Dakêŋ whiŋ ŋambwa kôm yac dati lau gitêŋ yêc Anötö aŋgô-ŋga dom. Gêŋ naŋ dakôm tu daŋaŋ wambu Anötö-ŋga, ma yac neŋ dakêŋ whiŋ, naŋ lu-lu sêkôm yac dati lau gitêŋ. ²⁵ Ma gêŋ daŋ tiyham. Gauc nem awhê seŋ-ŋga Rahab. Iŋ gêm yaom lau Israel-ŋga naŋ sêtip gameŋ Kanan-ŋga, ma kêmasaŋ ŋac si lêŋ bu sêlhô sêndi. Ma tu dinaŋ-ŋga Anötö gêlic iŋ bu awhê gitêŋ.

²⁶ ŋamalac naŋ wayahô mbasi, naŋ iŋ gêŋ batê. Ma yac bu dakêŋ whiŋ magoc dakôm mêtê ŋayham dom, dec yac neŋ dakêŋ whiŋ gitôm gêŋ batê bocdinaŋ.

3

Dayob êmbalaŋ

¹ Aneŋ asidôwai, aŋgô su naŋ! Têŋ Anötö ndê bêc êmatôc lau-ŋga, naŋ iŋ

oc kip yac lau nan andôhôn in ndê mêtê tên lau, nan sa napep pi yac mba gwelen dau. Tu dinan-nga mac nem asa bu ti kédôhônwaga mêtê-nga, nan kôc gauc pi yom dau muñ su nan. ² Mêtê sac kôm yac hon dapen nalên daêsam. Namalac nan gitôm bu yob ndê êmbala e sôm yom so dan dom, nan namalac gitên, ma gitôm bu nem gôlin in ndê namlic ngên hon napep.

³ Lau nan sêndôc hosi nahô, nan sêkên ain sôc hosi whasun, bu sênem gôlin hosi ma sêkac in kwi ênkuc nac si atac whin. ⁴ Ma akôc gauc pi wan atu-tu. Mbu nadinda pen lac sac andô, magoc gôlin atêc dinan kên in kêtî kêkuc ngac gôlin-nga ndê atac whin. ⁵ Nalên tigen, yac êmbalan in gên saun andô dan yêc namlic ngên hon, magoc in yom datoc daun sa-nga daêsam nahu. Mac anyalê bu ya namsi saun dan gitôm bu ti ya atu ma nen pwa atu dan su. ⁶ Ma yac êmbalan dau gitôm ya. Yêc yac nen namlic ngên hon, sac nahu yêc êmbalan, ma yac bu dayob napep dom, dec sac oc ênsôwec e nem namlic sambuc ahuc ma kôm yac nen têm dambo tanli-nga hon ti-sac. Ma sac nan nahu yêc êmbalan, nan men akên ya lambwam-nga.

⁷ Lau natô sêkôc bôc ti mbac ma sêyob e gên dau timalô. Ma gitôm bu sêkôm mboc ma gên gwêc-nga timalô bocdinañ. ⁸ Magoc lau dan sêtôm dom bu oc sênem malô êmbala. Bu namalac êmbala in gên sac nan yêc ten dom, ma namalic sac gêm in ahuc. ⁹ Yac tam danje yac nen Pômdau ti Daman undambê-nga na êmbalan, magoc namalac nan Anötö kêmasan bu sênem in ango sêmbo nom, nan yac dapucbo nac na gên tigen dinan. ¹⁰ Ango su nan. Mbec ti yom sac, lulu sêsa akên whasun tigen. O anen asidôwai, mêtê dau in sac sambuc! ¹¹ Mac gauc gêm bocke? Oc tôm bu gwêc ma bu nayham tu danôm-nga lulu sêsa akên bubata tigen? Mba! ¹² O anen asidôwai. Gitôm dom bu datap bu danôm-nga sa yêc gwêc nalôm. Ma gên dan tiyham. Oc datap wa nandô

sa yêc a kin, me a kin nandô yêc wa? Mba.

Lau tigauc sêkôm mêtê nayham

¹³ Mac nem asa in namalac tigauc, nan toc dau sa pi ndê gauc dom, magoc kôm mêtê nayham ma sa lên gitên en, tu bu tôle gên dau asê. ¹⁴ Tigen mac lau nan asa lên atoc daôm sa tu ahôc gêlêc asidôwai-nga, me mêtê lêmun-nga bu yêc mac nem nalôm, nan atoc daôm sa me ansau daôm bu mac lau tigauc lec dom. ¹⁵ Bu lau nan sêkôm mêtê lêmun-nga ti mêtê sêhôle gêlêc dau-nga, nan si gauc men akên Anötö ndê dom. Mêtê dau nahu yêc nom, kêkuc namalac nom-nga si gauc nambwa, ma men akên Sadañ ndê. ¹⁶ Mêtê lêmun-nga ti ahôc gêgêlêc daôm-nga bu yêc mac nem nalôm, dec mac oc apin daôm dôñ napep dom, ma mêtê sac tidau-tidau oc nem mac ahuc. ¹⁷ Asa nan kôc gauc nayham yêc Anötö ndê, nan gên namata-nga in oc kôm mêtê nawasi en. In oc yob dau bu tac nandê ngahô dom, ma in oc ti namalac atac whin lau ti sôc yom napu-nga. In namalac tawalô lau-nga ma ndê gwelen oc nem nandô daêsam. In oc kôm mêtê nayham tên lau tiwaê ma tên lau waêmba sêwhin, ma oc ênsau lau dan dom. ¹⁸ Lau nan sêkôm gên malô ma sêhê wamba lau, nan sêtôm lau nan sêsô gên nawhê nayham sip si ôm. Ma nac si gwelen dau oc nem nandô bu nac ma lau daêsam sêtap lên gitên sa.

4

Lên atac whin gên nom-nga-nga

¹ Akôc gauc pi gên nan kôm mac atac nandê ti asôm daôm. Aô wasôm tên mac, bu mêtê dau men akên mac nem nalôm akwa, nan kac mac tu asa lên atac whin gên nom-nga-nga. ² Gên nan mac atac whin, nan mac atap sa dom, nahu bu mac aten tên Anötö dom. Mac tamgatu gên dau napan e mac atac nandê sa ti asôm daôm, ma mac oc akôm mwasac e nditôm bu andic namalac ndu. Magoc mac atôm dom bu akôc gên nan mac atac whin. ³ Ma têm natô mac aten gên tên Anötö,

magoc in kêñ têt mac dom. Mac atap sa dom, ñahu bu mac aten gêt dau tu bu amwasin daôm-nga ñambwa, ma gauc dinan in solop dom.

⁴ Mac atôm lau mockain-nga, bu mac ahu Anötö sin ma asap gêt nom-nga dôñ. Mac anğô! Asa nan tac whin gêt nom-nga hóc gêlêc, nan Anötö ndê silip dom, in Anötö ndê ñacyo. ⁵ Anötö ndê yom nan sêto yêc, nan whê sa bu Ñalau nan Anötö kêñ mbo yac neñ ñalôm, nan gêm lêmun yac neñ gatun ma tac whin ñandô bu dasap in dôñ ñapan. Gauc nem yom dau ñapep, bu in yom ñambwa dom. ⁶ Anötö kêñ ndê mwasiñ têt yac tu bu puc yac dôñ pi lêñ sac-nga. Tu dinan-nga sêto yom yêc bocdec bu:

Anötö kêgwiniñ lau nan sêtoc dau sa, magoc kêmwasiñ lau nan sêngwiniñ dau. *[Prov 3:34]*

⁷ Bocdinañ asôc Anötö ñapu. Apuc daôm dôñ têt Sadan bu êntôm mac dom. Amasuc in su ma in oc lhö su yêc mac. ⁸ Atigasuc Anötö dec in oc tigasuc mac. Mac lau nan akôm mêtê sac, nan anğwasin amam ma ahu mêtê dau sin. Ma mac lau nan anğuc Anötö ti gauc lu-lu, nan amasan nem ñalôm ñawasi sa. ⁹ Anem daôm kwi ma atan tu mac nem sac-nga. Mac nem mbwac nem dau kwi ti danğibo, ma mac nem atac ñayham nem dau kwi ti atac ñawapac. ¹⁰ Anğwiniñ daôm yêc Pômdau anğô-nga, goc in oc toc mac sa.

Anğolin yom pi nem asidôwai dom

¹¹ O asidôwai, anğolin yom pi daôm dom. Asa nan gêm dôhôn dau pi ndê asidôwa dan, nan gêlic asidôwa dau sac ma sôm yom pu in-nga, nan pu yomsu ma gêlic yomsu dau sac whin.* Ma am bu pu yomsu, dec am sôc yomsu dau ñapu dom. ¹² Anötö nan kêñ yomsu, nan ndê ñaclai yêc bu nem lau si, me señ ñac su. Ma in tawasê oc êñsahê lau hoñ pi ñac si mêtê. Bocdinañ am asa dec gauc gêm bu êñsahê nem asidôwai?

* **4:11:** Lau atu-tu gauc gêm bu Jems kôc gauc pi yomsu tigen bu 'Atac whin nem asidôwai tôm am tac whin daôm,' dec to yom dinan. Yomsu dau yêc Lev 19:18; ma Jem 2:8.

Datoc dauñ sa dom

¹³ Aô wasôm yom pi lau nan gauc gêm bu sêti ñadau dau. Mboe ñamalac dan oc sôm yom bu, "Kwahic dec me lañsê, aô watêt malac atu dan wandi, wanem gwelen nditôm yala dan sambuc, ma watap mone daêsam sa." ¹⁴ Mac atôm dom bu anğalê gêt nan oc hóc asê têt lañsê. Mac alic nem têm ambo tamli-nga bu in gêt atu, a? Mba! In gitôm yawalec nan puc pi meñ magoc ñasawa sauñ en hê su. ¹⁵ Gauc nem bu ati ñadau tu amasan daôm nem lêñ asa-nga dom, magoc asôm yom bocdec bu, "Pômdau bu lic ñayham, dec yac oc ambo tanli ma akôm gêt bocdec me gêt bocdê." ¹⁶ Magoc mac lau wachuc nan êlêmê atoc daôm sa, ma mac nem mêtê dau in mêtê sac. ¹⁷ Bocdinañ asa nan kêyalê lêñ ñayham magoc kôm dom, nan kôm sac.

5

Jems kêñ puc lau ti lêlôm

¹ Mac lau ti lêlôm nan ac mone ti wapa daêsam sa, nan anğô! Apuc danğibo sa ma atan pi ñawapac nan gic waê bu tap mac sa têt bêc ñambu-nga. ² Awa ti wapa ma ñakwê nan mac ac sa tu daôm-nga, nan hóc gêlêc su ma yêc ñambwa e da nôm ma sop señ su. ³ Oyaê! Bêc ñambu-nga meñ kêpin su, magoc mac akôm bu andic nem awa silba ma gol sa ñapan. Mac oc atap matôc sa tu mac nem awa nan hêko wêmbwa e da nôm su. Ma tu gêt dinan-nga dec mac nem ñamsôm oc tisac whin, gitôm ya gêt mac. ⁴ Anğô! Mac anğamin ñaôli ñayham têt lau nan sêkôm gwelen têt mac. Ma Pômdau Ñaclai Ñadau ngô ñawaê ma oc êmatôc mac pi gêt dau. ⁵ Mac ambo nom ti amwasin daôm kêlêc, atôm bôc nan señ gêt ñawahô e sêtôp atu, ma sêñyalê dom bu ñasawa sauñ ñac si ñadaui oc sêndic ñac ndu ma sêner. ⁶ Mac êlêmê amatôc lau gitêt ma akic yom bu

andic ñac ndu, magoc lau dau sêkên kisa mac dom.

Dahôc ñawapac ti atac pa su

⁷ Bocdinañ asidôwai, ahôn Pômdau ndê bêc mbu meñ-ñga ti nem atac pa su. Lau nañ sêsô gêñ sip ôm, nañ sêhôn gêñ dau bu nem ñandô. Sêmbô ti atac pa su ma sêhôn u bu ndic ma ac bu pi tôm ñandoc. ⁸ Ma mac bocdinañ. Ndoc meñ kêpiñ bu Pômdau oc mbu meñ, dec apuc daôm dôñ bu alhac ñaŋga, ma ahôn in ti nem atac pa su.

⁹ O asidôwai, asec daôm dom. Mac bu asec daôm, dec oc atap Anötö ndê matôc sa, bu in ndê bêc êmatôc lau-ñga meñ kêpiñ, gitôm in dau meñ kalhac mac nem andu ñagatam.

¹⁰ Asidôwai, akôc gauc pi propet akwa-kwa. Ñac sêhôn ñawapac daêsam, magoc sêhoc yom asê sem Pômdau aŋgô ti atac pa su. Gauc nem ñac si lêñ dinañ ma aŋkuc. ¹¹ Lau nañ sêhôn ñawapac ti atac pa su, nañ yac tampiñ ñac. Mac aŋgô miñ pi Job, nañ hóc ñawapac daêsam, magoc gêñ dau ku in dulu dom, in kalhac ñaŋga. Ma mac aŋyalê bu tiñambu Pômdau gêm in sa tiyham. Yomandô! Pômdau in tawalô yac ma atac apu yac ñandô.

¹² O aneñ asidôwai, ayob daôm tu gêñ atu dindec-ñga. Mac bu akôm gêñ dañ, dec asôm, “Aêc,” ma yom dau gitôm. Mac bu akôm dom, dec asôm, “Mba,” ma mac nem yom dau gitôm. Atôc amam pi undambê me pi nom me pi gêñ dañ tu bu andic señeñ nem yom-ñga dom. Mac bu akôm bocdinañ, dec oc atap Anötö ndê matôc sa.

Yom dateñ mbec-ñga

¹³ Mac nem asa bu tap ñawapac sa, nañ teñ mbec. Ma mac nem asa nañ atac ñayham sa, nañ nem wê ma êmpiñ Pômdau. ¹⁴ Mac nem asa bu gêmbac, nañ kêñ yom têñ gôlôwac dabuñ si lau bata sêmeñ, ma sêteñ mbec tu in-ñga ma sêmbac ndip kwi pi in ñagôlôn sênem Pômdau aŋgô. ¹⁵ Mbec nañ mac ateñ ti akêñ whiñ, nañ oc nem ñamalac gêmbac dau sa. Pômdau oc nem in sa ma kôm in ñayham sa tiyham. Ma in ndê sac bu yêc, goc teñ mbec tu

gêñ dau-ñga whiñ, ma Pômdau oc suc kwi. ¹⁶ Bocdinañ asa nañ kôm sac, nañ hoc ñayom asê têñ asidôwa dañ, ma asidôwa dau teñ mbec tu in-ñga. Akôm bocdinañ, ma ateñ mbec pi mac nem asidôwai nañ gêmbac, bu akôm ñac ñayham sa tiyham. Mbec nañ ñamalac gitêñ dañ teñ, nañ mbec ti ñaclai, ma oc nem ñandô. ¹⁷ Gauc nem propet Elaija. In ñamalac gitôm yac. In teñ mbec bu u ndic dom, dec u gic dom gitôm yala tö ma ayô 6. ¹⁸ Goc in teñ mbec tiyham, dec Anötö kêñ u gic ma gêñ ôm-ñga sem ñandô tiyham.

Danem lau nañ sêhu Anötö ndê lêñ siñ, nañ sa

¹⁹ Aneñ asidôwai. Mac nem dañ bu hu Anötö ndê lêñ ti yom ñandô siñ, ma dañ bu nem in ndê ñalôm kwi ma kôc in mbu meñ tiyham, ²⁰ dec aŋyalê gêñ bocdec. Asa nañ gêm ñamalac sac kwi bu hu mêtê sac siñ, nañ kêgaho in su yêc señ mbac ndu-ñga, ma gêm in sa bu tap ñagêyô sa tu in ndê sac daêsam-ñga dom.

Pita ndê bapia **η**amata-**η**ga Yom whê bapia dindec sa-**η**ga

Ngac nan to bapia dindec in Pita, Yisu ndê aposel dan. In to têt lau sêkê whin-**η**ga nan sêmbô babalip tòm gamej hon nan lau Rom-**η**ga sem gôlin. Lau dau sêhoc ηawapac daêsam, ma lau sêkê kisa ηac tu sêkê whin Yisu-**η**ga.

Pita tac whin bu puc ηac dôn, bu sêlhac ηanga ma ti atac ηayham tu mwasiη atu ti ηawasi atu nan Anötö gic bata tu ηac-**η**ga yêc undambê. Tòm Anötö un Yisu sa akê lau batê-**η**ga, nan oc kôm têt ηac bocdinaη. In to yom pi ηandê ti ηawapac daêsam nan Yisu hóc têt ndoc in mbo nom, ma sôm bu lau nan sênkuc Yisu, nan sêwêkain in ndê lêt dinaη. In whê sa bu ηawapac tidau-tidau gitôm bu puc ηac dôn, ma tinambu têt ndoc Pômdau mbu men, nan ηac oc sêtap waê atu sa. Ma Pita to yom pi lêt ηayham ma dabun bu lau sêkê whin-**η**ga sênkuc.

Pita gic hu ndê bapia ηamata-ηga

¹ Aô Pita, Yisu Kilisi ndê aposel, gato bapia dindec têt mac lau nan Anötö kêyalin mac sa, mac lau nan ambo nom atôm lau apa, ma andöc babalip yêc gamej Pontus, Galesia, Kapadosia, Esia ma Bitinia-**η**ga. ² Daman Anötö kêyalê gêt hon mun su, dec kêyalin mac sa bu Yisu Kilisi ndê dac êngwasin mac nem sac hon su, ma bu Nalau Dabun kôm mac ati lau dabun, nan danam wambu Kilisi ηapep. Mwasiη ti yom malô akê Anötö êngsalê mac ahuc.

Yom pi Anötö ndê mwasiη atu nem yac si-ηga

³ Tampin Anötö, yac neη Pômdau Yisu Kilisi ndê Damba. Nahu bu in tawalô yac ndu andô, dec kôm yac datiwakuc. Gêt dau ηandô sa bocdec bu, in un Yisu sa akê lau batê-**η**ga,

ma pin yac dôn tam damin in, ma bocdinaη dec yac dakêη batan ηandô ηayham kêlêc, nan bu oc dandöc tanli napan. ⁴ Ma dawêkain gêt lêtsem ηayham, nan ndê ηawasi oc ninga dom, ma tòm dom bu tisac me hê su. Anötö po gêt dau sa gwanan tu mac-**η**ga yêc undambê. ⁵ Mac atap Anötö ndê mwasiη nem mac si-**η**ga sa su, ma in kêmasan mwasiη dau ηa-ηandô su ma hêt têt bu têt ηandô dau asê tiawê têt bêt nambu-**η**ga. Ma tu mac nem akê whin-**η**ga, dec Anötö ndê ηaclai oc yob mac e atap ηandô dau sa.

⁶ Aô kayalê bu mac ambo ti atac ηayham atu napan tu Anötö ndê mwasiη hon dinaη-**η**ga. Magoc aô kayalê bu ηawapac daêsam tap mac sa têt ηasawa dindec, dec kôm mac nem ηalôm ηawapac whin. Mac ac waê bu atap gêt dau sa, magoc in gêt ηasawa apê-**η**ga en. ⁷ Mac anyalê bu lau sêpec gol tu bu ηadômbwi ninga ma gol ηawasi solop gacgeη yêc. Ma ηalêt tigen, ηawapac nan tap mac sa, nan men bu êngsahê mac nem akê whin. Anötö gêlic mac nem akê whin bu gêt ηandô, gitôm gêt ηaôli atu, nan hóc gêlêc gol nan oc ninga whin nom dindec, nan su. Ma mac bu ahóc ηawapac ma asap nem akê whin dôn ηanga, dec têt ndoc Yisu Kilisi mbu men têt bêt nambu-**η**ga, nan in oc toc mac sa ma kêt waê ti ηawasi ηayham têt mac. ⁸ Mac nem dan gêlic Yisu pi tandô dom, têt ηamata-**η**ga e men têt kwahic dec, magoc mac atac whin in ma akê whin in ambo. Ma mac nem atac ηayham tu in-**η**ga in gêt atu andô, ma hóc gêlêc ηamalac si gauc me yom tu awê sa-**η**ga. ⁹ Ma ndoc men kêpin bu mac atap Anötö ndê mwasiη nem mac si-**η**ga ηa-ηandô sa, nan ti mac nem akê whin ηahu.

Propet sêhoc Anötö ndê lêt nem yac si-ηga asê

¹⁰⁻¹¹ Lau propet sêhoc yom asê mun su, pi mwasiη nan mac atap sa su. Kilisi ndê Nalau mbo ηac si ηalôm, ma kêgilî ηac bu sêhoc yom asê pi Anötö ndê lêt nem lau si-**η**ga. Nalau dau

hoc asê têtj ñac gwanaj su, bu Anötö ndê Mesaya oc hóc ñandê, ma tiñambu tap ñawasi atu sa. Magoc ñac sêñyalê têtj ti ndoc ma ñalêñ su dom, ma tu dinañ-nga dec sêkôm ñanga bu sêkip ñahu sa. ¹² Ñalau têtj asê têtj lau propet bu yom nañ sêhoc asê, nañ tu ñac dau-nga dom, magoc sêhoc asê gwanaj tu sênem mac sa-nga. Ma lau nañ sêhoc ñawaê ñayham asê têtj mac, nañ sêwhê yom dau sa ña Ñalau Dabuñ nañ Anötö kêtj sip akêtj undambê meñ, nañ ndê ñaclai. Gêñ hoñ nañ propet sêhoc asê, nañ Anötö ndê añela bocdinañ tac whiñ ndu andô bu sêñyalê ma sêlic ñandô.

Dasa lêtj dabuñ dandic ñawaê

¹³ Tu dinañ-nga dec akôc gauc ñapep pi lêtj bocke in lêtj solop tu asa-nga, ma ambo ti nem gauc ñawa. Akêtj batam ñapañ ti tamkwê mwasiñ atu nañ mac oc atap sa têtj bêc nañ Yisu oc hoc dau asê. ¹⁴ Mac ati Anötö ndê balêkoc solop, dec dañam wambu in ñapep, ma ahu mêtê sac hoñ nañ mac akôm têtj ndoc mac am gauc Anötö, nañ siñ. ¹⁵ Anötö nañ kêtgalêm mac sa ati in ndê, nañ in dabuñ andô. Tu dinañ-nga dec ayob daôm nem lêtj hoñ bu akôm mêtê dabuñ eñ, atôm in dau. ¹⁶ Bu sêto Anötö ndê yom yêc bocdec bu:

Aö Anötö dabuñ, bocdinañ asa nem lêtj dabuñ eñ. *[Lev 11:44-45]*

¹⁷ Ambo nom atôm lau apa, ma atöc Anötö ma atoc in sa ñapep. Ñahu bu Anötö, nañ mac ata bu Damañ, nañ oc toc ñamalac dañ sa hóc gêtêc dañ dom, têtj ndoc in êñsahê lau hoñ pi ñac si lêtj. In oc êñsahê lau hoñ ña dôhôn tigen. ¹⁸ Muñ-nga mac atôm lau akiñ mêtê sac-nga, tu lêtj gauc mbasi-nga nañ apami sic dulu têtj mac. Magoc Anötö gêtlihi ti kêtgapwêc mac su yêc sakiñ mêtê sac-nga dinañ. In gêtlihi mac su, ña gêtj nañ oc niñga whiñ nom dindéc gitôm gol me silba, nañ dom. Mba. Mac añyalê su bu ¹⁹ in gêtlihi mac su ña Kilisi ndê dac, nañ hóc gêtêc gêtj ñaôli atu-tu nom-nga hoñ su. Kilisi kêtj dau ti da gitôm domba ñawasi

ñayham nañ ñasac mbasi. ²⁰ Anötö kêtjaliñ in sa têtj ndoc in kêtj undambê ti nom su dom, ma têtj in asê tiawê têtj têtj ñambu-nga dindéc, tu mac-nga. ²¹ Ma tu gêtj nañ Kilisi dau kôm tu mac-nga, dec mac akêtj whiñ Anötö, nañ uñ in sa akêtj lau batê-nga, ma kêtj ñawasi atu têtj in. Bocdinañ kwahic dec Anötö ti mac nem akêtj whiñ ñahu, ma mac akêtj batam bu atap mwasiñ atu nañ in gic bata têtj mac, nañ sa.

²² Mac asôc yom ñandô ñapu su, dec ahu lêtj ti mêtê ñadômbwi hoñ siñ su, tu bu añkuc mêtê ñandô atac whiñ asidôwai-nga. Bocdinañ kwahic dec aö wateñ mac bu akêtj nem ñalôm sambuc bu akôm mêtê dau ñandô sa-nga. ²³ Bu mac atiwakuc su. Mac atiwakuc ñahu sip gêtj nom-nga nañ gic waê bu niñga, nañ dañ dom. Mba. Mac atiwakuc ñahu sip Anötö ndê Yom nañ gitôm gêtj tali, ma oc yêc ñapañ eñ. ²⁴ Tôm yom nañ sêto yêc bocdec bu:

Ñamalac nom-nga hoñ sêtôm kwan, ma ñac si waê gitôm ñaola ôm-nga. Kwan yêc ñasawa apê ma tibasô, ma ñaola bocdinañ kêtôlô.

²⁵ Magoc Pômdau ndê yom yêc ñapañ. *[Ais 40:6-8]*

Ma Pômdau ndê yom dau, in ñawaê ñayham nañ sêhoc asê têtj mac su.

2

¹ Tu dinañ-nga dec ahu mêtê sac-sac hoñ siñ. Mêtê alic lau sac-nga hoñ, mêtê añsau lau-nga, mêtê dasôm yom ñayham magoc dakôm ñandô sa dom-nga, mêtê lêmun-nga ti lêtj dapu lau-nga tidau-tidau, nañ ahu hoñ siñ. ² Akôm ñanga bu akôc Anötö ndê yom sa sip nem ñalôm e tidôn, ñalêñ tigen tôm balêkoc dedec tac whiñ bu sênôm su. Ma tôm dinda ndê su gêm balêkoc dedec sa bu sêtiatu, dec Anötö ndê yom oc kôm mac nem akêtj whiñ êñsôwec tiatu ma alhac ñanga e atap Anötö ndê mwasiñ nem mac si-nga ña-ñandô sa. ³ Mac añyalê Pômdau su ma añsahê su bu in ndê mwasiñ in ñayham, bocdinañ dec ahu mêtê sac

hoŋ siŋ, ma aŋsalê gêŋ tu puc gatôm dôŋ-ŋga.

Yisu ti hoc ŋamata-ŋga andu-ŋga

⁴ Atigasuc Pômdau Yisu naŋ gitôm hoc tali naŋ Anötö kêyalin sa ti hoc ŋamata-ŋga bu kwê ndê andu lhac ŋahô-ŋga. Ŋamalac sêtec in, magoc Anötö dau kêyalin in sa, ma gêlic in ŋayham kêlêc. ⁵ Mac bocdinaŋ atôm hoc tali naŋ Anötö bu kwê sa ti Ŋalau Dabuŋ ndê andu. Ma in kêyalin mac sa ati lau dabuŋ, bu anem akiŋ in atôm in ndê lau dabuŋsiga. Ma mac nem gweleŋ ŋandô, naŋ bu akêŋ daôm sambuc atôm da naŋ in oc lic ŋayham, ma kôc sa tu Yisu Kilisi-ŋga. ⁶ Tôm yom naŋ Anötö sôm pi Kilisi, naŋ sêto yêc bocdec bu:

Alic su naŋ! Aô gakêŋ hoc daŋ kalhac Lôc †Sayon, naŋ aô dauŋ kayalin sa ma galic ŋayham kêlêc bu ti hoc ŋamata-ŋga andu-ŋga.

Asa naŋ kêŋ whin in, naŋ oc maya dau dom. *[Ais 28:16]*

⁷ Mac akêŋ whin dec alic hoc dau ŋayham kêlêc. Magoc lau naŋ sêkêŋ whin dom, naŋ sêtec hoc dau tôm sêto yêc bocdec bu:

Hoc naŋ lau sêkwê andu-ŋga sêtec, naŋ kwahic ti hoc ŋamata-ŋga yêc andu dau. *[BW 118:22]*

⁸ Ma yom daŋ tiyham yêc bocdec:

In hoc naŋ lau daêsam oc sêtiŋ gahi pi ma sêpeŋ. *[Ais 8:14-15]*

Ŋac sêpeŋ, ŋahu bu sêtec yom pi Kilisi, tôm yom naŋ Anötö hoc asê gwanan su.

Anötö ndê lau si lêŋ

⁹ Magoc Anötö, naŋ kêgalêm mac sa bu ahu ŋasec siŋ ma ambo in ndê ŋawê atu ŋalôm, naŋ kêyalin mac sa muŋ su ati in ndê, ma bu ati gôlôwac dabuŋ toŋ tigeŋ, ma anem akiŋ in gitôm lau dabuŋsiga naŋ sem akiŋ ŋac si Kiŋ. In kôc mac sa ati in dau ndê lau, tu bu ahoc yom asê pi gêŋ atu-tu hoŋ naŋ

in kôm tu mac-ŋga. ¹⁰ Muŋ-ŋga mac Anötö ndê lau dom, magoc kwahic dec ati Anötö ndê lau solop. Ma muŋ-ŋga mac atap in ndê tawalô sa dom, magoc kwahic dec mac atap sa su.*

¹¹ Aneŋ lau atac whin-ŋga. Nom dindec ti mac nem malam ŋandô dom, magoc mac ambo atôm lau apa. Aô bu wanem la mac bu akôm mêtê sac-sac ŋalôm akwa-ŋga ŋandô sa dom. Bu mêtê kaiŋ dinaŋ gitôm ŋacyo naŋ gic siŋ têŋ mac ŋapaŋ, ma gitôm bu seŋ mac nem gatôm su. ¹² Mboe lau naŋ sêkêŋ whin dom, naŋ oc sêŋgôlin yom pi mac, ma sêsôm bu mac lau akôm sac-ŋga. Magoc ambo awhin ŋac ma ayob bu akôm mêtê ŋayham eŋ, dec ŋac oc sêlic bu mac nem lêŋ ti sakiŋ hoŋ ŋayham, ma mboe oc ti lêŋ bu sênem dau kwi ma sêkôc Anötö sa ti ŋac si Pômdau, ma sêmpin in têŋ ndoc in mbu têŋ yac meŋ.

Dasôc gôlinwaga ti ŋadaui ŋapu

¹³ Tu Pômdau-ŋga dec asôc lau hoŋ naŋ sem gôlin sêmbo nom, naŋ ŋapu. Asa naŋ ti mac nem kiŋ atu, naŋ asôc in ŋapu. ¹⁴ Ma lau naŋ kiŋ dau kêkin bu sênem gôlin gameŋ ŋatô, naŋ asôc ŋac ŋapu bocdinaŋ. In kêkin ŋac bu sêkêŋ ŋagêyô têŋ lau naŋ sêkôm sac, ma bu sêtoc lau naŋ sêkôm ŋayham, naŋ sa. ¹⁵ Bu Anötö tac whin bu mac akôm mêtê ŋayham eŋ, e lau gauc mbasi-ŋga naŋ sêŋyalê in ti ndê yom dom, naŋ sêŋgapic whasuŋ ahuc, ma tôm dom bu sêŋgôlin yom pi mac. ¹⁶ Ambo atôm lau akiŋ ŋambwa dom, magoc ambo atôm lau naŋ sêti ŋadau dau. Magoc gauc nem bu yom dau kêŋ ŋasawa têŋ mac bu asa lêŋ sac-ŋga dom. Mba. Bu kwahic dec mac ati Anötö dau ndê lau akiŋ, dec asa nem lêŋ aŋkuc in ndê atac whin. ¹⁷ Atoc lau hoŋ sa ŋapep, ambo ti atac whin asidôwai sêkêŋ whin-ŋga hoŋ, atôc

* **2:10:** Pita kôc gauc pi yom naŋ propet akwa Hosea to muŋ su. Anötö sôm têŋ Hosea bu sam in ndê balêkoc daŋ bu 'Aneŋ lau dom' (Hos 1:9; 2:23b), ma daŋ bu 'Lau naŋ aô atac whin ŋac dom' (Hos 1:6; 2:23a). Balêkoc lu dinaŋ sêti dôhôn lau Israel-ŋga naŋ daŋgapêc têŋ Anötö. Magoc tinambu in tawalô lau Israel-ŋga, dec sam ŋac bu 'Aneŋ lau' (Hos 2:1, 23b) ma 'Lau atac whin-ŋga' (Hos 2:1, 23a).

Anötö ti asôc in̄ n̄apu n̄apep, ma atoc nem kin̄ nom-n̄ga sa.

18 Mac lau n̄an̄ am akin̄ n̄adaui, asôc n̄ac n̄apu ma atoc n̄ac sa n̄apep. Akôm n̄alên̄ tigen̄ tên̄ n̄adaui n̄ayham n̄an̄ sêyob mac n̄apep, ma tên̄ n̄adaui sac n̄an̄ si n̄alôm apê, n̄an̄ bocdinañ. 19-20 Mac bu akôm sac dom, magoc sêkên̄ n̄andê tên̄ mac tu an̄yalê Anötö ma an̄kuc in̄-n̄ga, dec ahôc gên̄ dau, ma gauc nem bu Anötö gitôm bu êmwasiñ mac ô n̄andê dinañ. Magoc mac bu akôm sac ma sêndic mac, n̄an̄ tamkwê mwasiñ dan̄ ô n̄andê dau dom, bu in̄ lên̄ solop bu sêmatôc mac.

Tan̄kuc Kilisi ndê dôhôn̄ hôt n̄andê-n̄ga

21 Bu lau n̄an̄ Anötö kêgalêm n̄ac sa, n̄an̄ sic waê bu sêhôt n̄awapac kain̄ dinañ. N̄ahu bu Kilisi hôt n̄andê tu mac-n̄ga bocdinañ, dec tôc dôhôn̄ tên̄ mac bu an̄kuc-n̄ga. 22 Tôm yom n̄an̄ sêto yêc n̄an̄ sôm bocdec bu:

In̄ kôm sac dan̄ dom, ma sôm yom sac dan̄ sa whasuñ dom. [Ais 53:9]

23 Tên̄ ndoc lau sêsôm yom sac-sac pi in̄ ti sêpu in̄, n̄an̄ in̄ sôm yom sac dan̄ ô dom. Ma tên̄ ndoc sêkên̄ in̄ hôt n̄andê, n̄an̄ gic ndoc n̄ac bu kên̄ n̄agêyô-n̄ga dom. Mba. In̄ kên̄ dau sambuc sip Anötö amba, n̄an̄ oc êmatôc gên̄ hon̄ n̄alên̄ gitên̄. 24 In̄ hôt yac neñ sac n̄agêyô pi dau n̄amlic, tên̄ ndoc in̄ mbac ndu pi a gicso dau. In̄ kôm bocdinañ tu bu yac dahu mêtê sac siñ gitôm lau batê sêhu gên̄ nom-n̄ga siñ, ma dambo tan̄li ti dasa lên̄ gitên̄ eñ. Mêtê sac in̄ gitôm gêmbac atu n̄an̄ kôm yac hon̄, magoc n̄andê atu n̄an̄ Yisu hôt, n̄an̄ kôm yac n̄ayham sa tiyham. 25 Bu muñ-n̄ga mac akôm mêtê sac tidau-tidau tôm domba n̄an̄ si n̄adau mbasi, ma sêmbô babalip. Magoc kwahic dec mac ambu atên̄ n̄gac n̄ayham yob domba-n̄ga, n̄an̄ yob mac nem gatôm n̄apep eñ.

3

Lauwhê ma laun̄gac si lên̄ n̄ayham

1 Aö bu wanem la mac lauwhê whiñ bocdec bu, asôc nem akwen̄i n̄apu n̄apep. Ma n̄alên̄ dinañ mac n̄an̄ nem akwen̄i sêkên̄ whiñ yom n̄andô dom, n̄an̄ mboe mac nem lên̄ n̄ayham oc nditôm bu nem n̄ac kwi ma sêkên̄ whiñ. N̄ac oc sênem dau kwi n̄ahu sip yom daêsam n̄an̄ mac bu asôm tu bu anem n̄ac kwi-n̄ga dom. 2 Mba. Sêkac dau kwi n̄ahu sip n̄ac sêlic bu mac atoc Pômdau sa n̄andô, ma asa nem lên̄ n̄awasi eñ.

3 Mac lauwhê an̄gô. Akôc gauc n̄apep pi gên̄ awê-n̄ga tôm anem bocbiñ kêclauñ, me gôlôn̄ n̄amlic-n̄ga ti n̄akwê n̄aôli atu-tu. Bu gên̄ dinañ n̄adañ oc kôm mac ati lauwhê ti an̄ôm yêc Anötö an̄gô-n̄ga dom, ma bocdinañ gauc nem êñlêc dom. 4 Gên̄ n̄an̄ kôm mac ati lauwhê ti an̄ôm yêc Anötö an̄gô-n̄ga, n̄an̄ lên̄ n̄ayham ti lên̄ malô n̄an̄ yêc siñ dau yêc nem n̄alôm. Mêtê kain̄ dinañ Anötö tac whiñ hôt gêlêc, ma oc tôm dom bu niñga. 5 Bu lauwhê dabuñ muñ-n̄ga-n̄ga n̄an̄ sêkên̄ whiñ Anötö, n̄an̄ sên̄kuc lên̄ tigen̄ dinañ. N̄ac sêsôt si n̄gaci n̄apu, dec sêti lauwhê ti an̄gô. 6 Gauc nem Sara, n̄an̄ sôt in̄ nakwen̄ Abraham n̄apu ma sam in̄ bu ndê n̄adau. Ma mac bu akôm mêtê n̄ayham eñ, ma atôc daôm tu gên̄ dan̄-n̄ga dom, n̄an̄ mac atôm Sara ndê atuwêi.

7 Ma aö bu wanem la mac lau-n̄gac whiñ bocdec bu. Mac an̄yalê su bu mac nem lauwhêi si licwalô gitôm mac nem dom. Bocdinañ ayob bu asa lên̄ ti gauc tu ambo awhiñ n̄ac-n̄ga, ma bu atoc n̄ac sa n̄apep. Ma gauc nem bu mac hon̄ oc atap Anötö ndê mwasiñ andôc tamli-n̄ga sa awhiñ daôm. Mac laun̄gac an̄kuc lên̄ dinañ, dec gên̄ dan̄ oc lhac mbec n̄an̄ atên̄ tên̄ Anötö, n̄an̄ ahuc dom.

Lên̄ n̄ayham bu lau sêkên̄ whiñ-n̄ga hon̄ sên̄kuc

8 Aö bu wasôm yom n̄atô tiyham n̄an̄ gic waê mac hon̄. Ambo awhiñ daôm ti n̄alôm tigen̄. Tamwalô nem asidôwai n̄an̄ sêhôt n̄awapac, ma anem

ɲac sa bu atôc nem atac whiɲ ɲac-ɲga asê. Ma ahu gauc atoc daôm sa-ɲga hoɲ siɲ. ⁹ Lau bu sêpu mac me sêkôm mêtê sac tidau-tidau têtɲ mac, naɲ ayob bu akôm ô dom. Magoc asôm yom ɲayham ma anem mbec lau dau. ɲahu bu Anötö kêgalêm mac sa bu atap inɲ dau ndê mbec ɲamwasinɲ sa.

¹⁰ Gauc nem yom naɲ sêto yêc bocdec:

Asa naɲ tac whiɲ bu mbo ɲayham tôm inɲ ndê têtɲ mbo tali-ɲga, naɲ yob whasunɲ têtɲ yom sac-sac ma yom tasanɲ hoɲ. ¹¹ Inɲ puc dômbwê mêtê sac hoɲ ma kôm mêtê ɲayham eɲ, ma êɲsahê ɲanɲga bu sa ndê lêɲ hoɲ malô eɲ.

¹² ɲahu bu Pômdau tatiɲ lau gitêtɲ ma kêɲ danɲga ɲac si mbec. Magoc inɲ atac tec ma aɲgô yaê lau sêkôm sac-ɲga. *[BW 34:12-16]*

Lau naɲ sêsa lêɲ gitêtɲ, naɲ oc sêtap kisa sa

¹³ Mac bu akêɲ nem ɲalôm sambuc tu akôm mêtê ɲayham-ɲga, dec asa oc kêɲ sac mac? ¹⁴ Magoc mac bu ahôc ɲawapac ma atap kisa sa tu asa lêɲ gitêtɲ-ɲga, naɲ atôc daôm ti ahêgo daôm dom, bu mac atap Anötö ndê mwasiɲ sa su. ¹⁵ Apo Kilisi sa ti Pômdau ndôc nem ɲalôm. Akôc gauc ɲapanɲ pi Anötö ndê mwasiɲ ɲayham naɲ mac tamkwê ambo, dec têtɲ bocke lau bu sêndac mac pi gêtɲ dau, naɲ mac atôm bu awhê gêtɲ dau ɲahu sa têtɲ ɲac. ¹⁶ Magoc akôm gêtɲ dau ti asap lêɲ malô dôɲ, ma atoc lau hoɲ sa. Ayob daôm bu asa nem lêɲ hoɲ ɲapep eɲ, dec oc tôm bu ambo ti atac pa su bu mac nem giso mbasi. Ma lau naɲ sêpu lêɲ ɲayham naɲ mac asa tu akêɲ whiɲ Kilisi-ɲga, naɲ oc maya dau tu ɲac si yom-ɲga. ¹⁷ Anötö bu kêɲ ɲasawa têtɲ lau bu sêkêɲ ɲawapac têtɲ mac tu akôm mêtê ɲayham-ɲga, naɲ ɲayham, hóc gêtɲ sêkêɲ ɲawapac têtɲ mac tu akôm mêtê sac-ɲga.

* **3:20:** Yom dau ɲahu yêc awê dom. Lau ɲatô gauc gêm bu ɲalau dinaɲ, ɲac aɲela sac naɲ danɲgapêc têtɲ Anötö têtɲ Noa ndê têtɲ, dec inɲ kêɲ ɲac sêndôc gapocwalô ɲapanɲ (alic Gen 6:1-3; ma 2 Pit 2:4). Ma lau ɲatô gauc gêm bu ɲac lau nom-ɲga naɲ danɲgapêc têtɲ Anötö têtɲ Noa ndê têtɲ, naɲ si ɲalau. Ma yom naɲ Yisu hoc asê têtɲ ɲalau dinaɲ, naɲ bu têtɲ asê têtɲ ɲac bu inɲ ku ɲac ti inɲ ndê ɲacyo hoɲ dulu, têtɲ ndoc inɲ mbac ndu pi a giso dau ma tisa tiyham.

Kilisi ndê mbac ndu ɲa-ɲandô

¹⁸ Bu Kilisi dau mbac ndu tidim tigenɲ tu lau hoɲ si sac-ɲga. Kilisi inɲ ɲgac gitêtɲ, tigenɲ inɲ hóc ɲawapac dau ô yac lau dakôm sac-ɲga, bu êmasanɲ lêɲ datigasuc Anötö-ɲga. Inɲ mbac ndu gitôm ɲamalac ti ɲamlic nom-ɲga, magoc Anötö unɲ inɲ sa ti ɲalau. ¹⁹ Ma ti ɲalau dec inɲ gi hoc ndê tisa ɲawâ asê, têtɲ ɲalau naɲ sêndôc gapocwalô.

²⁰ ɲalau dinaɲ,* ɲac danɲgapêc têtɲ Anötö têtɲ Noa ndê têtɲ. Têtɲ têtɲ dinaɲ Anötö kôc ndê ɲalôm dôɲ, ma hôɲ Noa bu ndic dabiɲ wanɲ atu naɲ inɲ sô. Ma wanɲ dau gêm lau 8 solop si têtɲ ndoc bu sunɲ atu. ²¹ Bu dau tôm d ôhônɲ tu busanɲgu naɲ gêm mac lau têtɲ kwahic dec-ɲga si. Busanɲgu dau gêm mac sa bu kêgwasiɲ ɲadômbwi ɲamlic-ɲga su ɲambwa dom. Magoc bu dau gêm mac si bu inɲ piɲ mac dôɲ am damiɲ Yisu Kilisi tu inɲ ndê tisa akêɲ lau batê-ɲga, ma têtɲ asê bu mac amatiɲ pwac awhiɲ Anötö bu asa nem lêɲ ɲawasi eɲ ambo inɲ aɲgô-ɲga. ²² Ma Kilisi dau pi undambê gi su, ma ndôc Anötö ndê andô-ɲga, ma aɲela ma gôliɲ ti ɲaclai hoɲ sêsôc inɲ ɲapu.

4

Lau sêkêɲ whiɲ-ɲga si lêɲ

¹ Kilisi hóc ɲandê ma mbac ndu tôm ɲamalac, ma boc-dinaɲ dec akôc gauc pi inɲ ndê lêɲ dinaɲ, ma amasanɲ daôm bu aɲkuc inɲ. Bu asa naɲ têtɲ dau dom bu hóc ɲandê tu Kilisi-ɲga, naɲ têtɲ asê bu inɲ tec lêɲ mêtê sac-ɲga. ² Ma boc-dinaɲ mêtê sac ɲalôm ɲagalac-ɲga oc tôm dom bu nem gôliɲ inɲ tiyham, ma inɲ oc sa ndê lêɲ hoɲ tôm Anötö ndê atac whiɲ, e inɲ ndê têtɲ mbo tali-ɲga pacndê. ³ Bu têtɲ baliɲ hic su mac akôm mêtê sac tidau-tidau, tôm lau naɲ sem gauc Anötö, naɲ sêkôm. Lau kaiɲ dinaɲ sêɲgamiɲ dau têtɲ mêtê sac danɲ dom. Sêkôm

mêtê ñalôm ñagalac-nga ti mockain-nga maya pac, señ asam ti sênôm gêñ êñiñ ñac-nga ñapañ, ma sêkôm mêtê sac tu sênem akind gwam-nga. ⁴ Ma kwahic dec sêlic bu mac lau akên whiñ-nga ahu ñac si mêtê wachuc ti lêñ sêkôm mêtê sac bambaliñ-nga siñ su, dec ñac gauc gêm yom daêsam ma sêmbaliñ yom ñamalic daêsam pi mac, tu sêpu mac-nga. ⁵ Magoc Anötö oc êñsu lau dau pi ñac si mêtê têtñ in ndê bêc êmatôc lau-nga. In kêmasañ dau su bu êñsahê lau nañ sêmbo tali ti ñac nañ sêmbac ndu su. ⁶ Tu yom dinañ-nga dec sêhoc ñawaê ñayham asê têtñ lau. Ma lau nañ sêmbac ndu su, nañ si sêmbac ndu kêkuc lêñ matôc-nga nañ lau nom-nga hoñ sic waê bu sêtap sa tu sêkôm sac-nga. Magoc tu ñac sêngô ñawaê ñayham su-nga, dec ñac si gatu gitôm bu oc mbo tali whiñ Anötö.

⁷ Têm meñ kêpiñ su bu gêñ kwahic dec-nga hoñ oc niñga. Bocdinañ atimêtê daôm ñapep ma ambo ti gauc ñawa tu atetñ mbec-nga. ⁸ Asap mêtê atac whiñ asidôwai-nga dôñ hóc gêlêc mêtê ñayham hoñ su. Bu asa nañ mêtê atac whiñ-nga gêm in ahuc, nañ tôm bu suc sac bocke nañ in ndê asidôwai sêkôm têtñ in ñapañ, nañ kwi. ⁹ Akôc lau sa ti andic ya ñac, ma akôm ti atac ñayham eñ. ¹⁰ Anötö gic sam in ndê mwasiñ têtñ mac hoñ bu akôm gwelen tidau-tidau. Akôc mwasiñ dau sa ñambwa dom, magoc mac tigen-tigen anem akind nem asidôwai ñapep tôm mwasiñ dau puc mac dôñ. ¹¹ Am asa nañ tap mwasiñ hoc yom asê-nga sa, nañ sôm yom tôm Anötö dau sôm yom sa am whamsuñ. Am asa nañ bu nem akind gôlôwac dabuñ, nañ nem akind tôm licwalô nañ Anötö kêñ têtñ am. Ma tu sakiñ tidau-tidau nañ mac hoñ akôm-nga, nañ dec lau oc sêmpin Anötö tu Yisu Kilisi-nga. Datoc in sa tu in ndê ñawasi ti ñaclai-nga tôm têtñ hoñ ndi. Yomandô.

Lau nañ sêkên whiñ Kilisi oc sêtap kisa sa

¹² O anetñ lau atac whiñ-nga. Asô tu ñawapac ti kisa nañ kwahic dec

mac ahóc, nañ-nga dom. Alic tôm gêñ wakuc nañ am gauc ñahu, nañ dom. ¹³ Magoc atac ñayham bu mac awêkain Kilisi ndê lêñ hóc ñandê-nga. Ma bocdinañ têtñ ndoc in mbu meñ, ma lau hoñ sêlic in ndê ñawasi atu, nañ mac oc atac ñayham atu bocdinañ. ¹⁴ Lau bu sêpu mac tu Kilisi ndê ñaê-nga, nañ gauc nem mwasiñ atu nañ mac atap sa su, bu Anötö ndê Ñalau ti ñawasi atu mbo whiñ mac.

¹⁵ Aô gasôm yom dec hêganônñ ñandê ti ñagêyô nañ lau sêhóc tu sic yomsu nom-nga popoc-nga dom. Mba. Bu mêtê dandic ñamalac ndu-nga, danem kanñ gêñ-nga ma tanjalôm lau danñ si yom-nga, nañ gic waê lau sêkên whiñ-nga dom. ¹⁶ Magoc mac bu ahóc ñandê tu anñkuc Kilisi-nga, nañ mayam daôm dom, magoc ampiñ Anötö bu in hê Kilisi ndê ñaê pi mac. ¹⁷ Bu ñawapac bocke nañ tap yac sa têtñ têtñ kwahic-nga, nañ meñ bu êñsahê Anötö ndê lau yac muñ. Bocdinañ oc ñalên mba bu lau nañ sêkên whiñ Anötö ndê ñawaê ñayham dom, nañ sêñlêc saê ti ñawapac têtñ têtñ ñambu-nga. ¹⁸ Tôm yom nañ sêto yêc nañ sôm bu:

Lau gitên nañ sêtap Anötö ndê mwasiñ nem ñac si-nga sa, nañ sêñlêc ñawapac dom. Bocdinañ lau nañ dangapêc têtñ Anötö ma sêkôm sac ñapañ, nañ oc sêlhô su dom andô. *[Prov 11:31]*

¹⁹ Bocdinañ Anötö bu kêñ ñasawa têtñ lau bu sêkên ñawapac têtñ mac lau nañ ati in ndê, nañ gauc nem yom daêsam e ahu mêtê ñayham siñ dom. Magoc akên daôm sambuc asôc in amba ñapu, bu in kêmasañ mac ti gêñ hoñ, ma oc hu mac siñ dom.

5

Pita gêm la lau bata ma lau wakuc ti lau hoñ

¹ Kwahic dec aô bu wanem la lau bata nañ sêyob mac. Aô dauñ ñgac bata danñ, ma aô dauñ galic Kilisi hóc ñandê ma mbac ndu. Ma aô oc wawêkain in ndê ñawasi nañ oc

meñ sa tiawê têtj bêc inj mbu meñ-
nga. ² Mac lau bata, ayob Anötö
ndê domba nañ sêmbö mac nem göliñ
ñapu, nañ ñapep. Akôm tu lau sêñyaliñ
mac sa ti sêkac mac-nga dom, me tu
akôc ñaôli-nga dom, magoc ayob ñac ti
atac ñayham ma ti nem ñalôm sambuc
tu anem akiñ Anötö-nga. ³ Ma atôc
dôhôn ñayham têtj Anötö ndê domba
nañ sêmbö mac ñapu. Mac ñadau ñac,
magoc atoc daôm sa me akôm gêtj ti
ñañga têtj ñac dom. ⁴ Ma têtj ndoc
Yisu, nañ ti lau sêyob domba-nga honj
si ñgac atu, nañ mbu meñ, nañ inj oc
kôc mac sa ma kêtj ñaôli ñayham ti
ñawasi atu têtj mac, nañ oc ñiñga dom.

⁵ Mac lau wakuc, dañam wambu ti
asôc nem lau bata ñapu. Ma mac lau
honj akôc gauc daêsam pi daôm me
apo daôm sa hôc gêlêc nem asidôwai
dom, magoc ambo ti añgwiniñ daôm.
Bu Anötö ndê yom dañ, sêto yêc
bocdec bu:

Anötö kêtgwiniñ lau nañ sêtoc dau
sa, magoc kêmwasiniñ lau nañ
sêñgwiniñ dau. *[Prov 3:34]*

⁶ Tu dinañ-nga dec ambo Anötö
ndê ñaclai ñapu ma añgwiniñ daôm,
ma bocdinañ têtj ndoc nañ inj gêlic
ñayham, dec inj oc po nem waêm sa.

⁷ Gêtj bocke nañ kêtj wapac mac, nañ
akêtj sip Anötö amba, ñahu bu inj gauc
gêm mac ñapañ, ma tac whiñ bu nem
mac sa.

⁸ Atimêtê daôm ñapep ma anem
ali, bu mac nem ñacyo Sadañ kêsâlê
ñasawa tu bu êntôm mac-nga ñapañ. Inj
gitôm layon nañ tañ atu ma kêsêlêñ
kêgihi ñapañ ma kêsâlê gêtj tu neñ-nga.

⁹ Alhac ñañga ma asap nem akêtj whiñ
dôn bu akêtj ñasawa dañ têtj Sadañ
dom, ma amasuc inj su. Ma gauc nem
bu mac nem asidôwai sêkêtj whiñ-nga
nañ sêmbö nom ñagameñ honj, nañ
sêñsahê ñawapac kainj tigenj tôm mac.

¹⁰ Anötö inj mwasiñ honj ñadau nañ
kêgalêm mac sa bu piñ mac dôn anem
daminj Kilisi, ma awêkainj inj ndê
ñawasi nañ oc ñiñga dom. Ñasawa saunj
inj oc êñgaho mac su yêc ñawapac nañ

kwahic dec mac ahôc, ma inj oc ndic
seneñ mac ma puc mac dôn ña inj ndê
ñaclai, bu alhac ñañga. ¹¹ Inj ndê ñaclai
atu oc yêc ñapañ. Yomandô.

Pita gic bata ndê yom

¹² Sailas nañ galic gitôm aneñ
asidôwa ñandô tu puc aô dôn-nga,
nañ gêm aô sa dec alu ato bapia apê
dindec têtj mac. Bapia dau bu puc
yom pi Anötö ndê mwasiñ dôn bu
gêtj ñandô, ma êñgilí mac bu tamkwê
mwasiñ dau ñapañ.

¹³ Lau sêkêtj whiñ-nga nañ sêndöc
malac Babilon,* nañ Anötö kêgalêm
sa sêti inj ndê lau sêwhiñ mac, nañ
sêkêtj si acsalô têtj mac. Ma Mak, nañ
galic gitôm aneñ balê, nañ bocdinañ.
¹⁴ Akam daôm añkuc lau sêkêtj whiñ-
nga si lêñ. Yom malô têtj mac honj nañ
akêtj whiñ Kilisi.

* **5:13:** Pita to yom pi malac Babilon, magoc lau daêsam gauc gêm bu yom dau hêganônj malac Rom.

Pita ndê bapia tilu-nga Yom whê bapia dindéc sa-nga

Pita to ndê bapia tilu-nga hêganôn lau sêkêñ whiñ-nga nan sêmbo babalip yêc nom ñagamenñ tidau-tidau. In to bu kên puc ñac pi kêdôhônwaga tasanñ daêsam nan sêhóc asê. Lau dau sêndôhôn lau bu Yisu oc mbu menñ dom, ma sêsôm bu mêtê sac in mêtê ñayham.

Pita po lau sêkêñ whiñ-nga sa tu ñac si lêñ ti sakinñ-nga ma kêgilí ñac bu sêlhac ñannga tu Yisu-nga. In whê sa bu Yisu mbu menñ ñagahô dom, ñahu bu Anötö atac whiñ bu lau honñ sênem dau kwi, ma sêtap Anötö ndê mwasiñ nem ñac si-nga sa, dec tiñambu Yisu oc mbu menñ. Ma in kên puc lau pi ñagêyô sac nanñ gic waê kêdôhônwaga tasanñ, ma pi lau honñ nanñ sêtec yom ñandô ma sêsap mêtê sac dôn.

Pita gic hu ndê bapia tilu-nga

¹ Aö Saimon Pita, Yisu Kilisi ndê aposel ti ndê ñgac akinñ, gato bapia dindéc têt mac lau nanñ akêñ whiñ in. Anötö kêmwasinñ mac awhiñ yac ña mwasiñ ñayham kêlêc, dec dati lau dakêñ whiñ-nga. Ma yac dakêñ whiñ bocdec bu, Anötö gêlic yac datôm lau gitêñ tu Yisu Kilisi, yac neñ Anötö ma Ñgac Gêm Yac Si-nga, nanñ ndê lêñ gitêñ-nga. ² Yac atenñ mbec bu Anötö kên gauc têt mac bu anyalê inlu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi, e inlu si mwasiñ ti yom malô êñsalê mac ahuc.

Anötö ndê kêyalinñ ti kêgalêm yac sa ña-ñandô

³ Anötö kêgalêm yac sa, ñahu sip in dau ndê ñawasi atu ti ndê mêtê gitêñ. Ma in kêmwasinñ yac ña in dau ndê ñaclai atu, dec puc yac dôn bu dambo tanli ti datoc in sa ñapep ña yac neñ lêñ honñ. Ma yac datôm bu dakôm bocdinañ, ñahu bu in ndê ñaclai gêm yac sa bu tanjalê inñ tidôn. ⁴ Ma tu inñ dau

ndê ñawasi ti mêtê gitêñ-nga, dec inñ gic bata bu kên mwasiñ atu ma ñayham kêlêc têt yac. Ma mwasiñ dau oc kôm gwelenñ yêc yac neñ ñalôm, tu bu nem yac kwi-nga e dasa neñ lêñ gitêñ ti dabunñ enñ ma datôm inñ dau, ma dalhó su yêc lêñ dandinanñ-nga nanñ gic waê lau nanñ sêsap mêtê ñalôm ñagalac-nga dôn.

⁵ Tu yom honñ dinañ-nga dec ayob daôm ñapep bu mac nem akêñ whiñ ti gên ñandô mbasi-nga dom. Asa nem lêñ akêñ whiñ-nga ti nem ñalôm sambuc, ma asap mêtê ñayham dôn. Ma ati lau tigauc tu lêñ ñayham bu asa-nga. ⁶ Atimêtê daôm ñapep, ma alhac ñannga enñ. Asa nem lêñ honñ ñapep enñ, tu bu atôc asê bu mac atoc Anötö sa. ⁷ Ma asap mêtê atac whiñ nem asidôwai-nga dôn e andic dabinñ nem lêñ atac whiñ lau honñ-nga. Ñalêñ dinañ dec mac nem akêñ whiñ oc ti gên ñandô mbasi-nga dom. ⁸ Mêtê honñ dinañ bu êñsôwec tiatu-tiatu ñapanñ e tidôn mac ñandô, dec mac nem gauc anyalê yac neñ Pômdau Yisu Kilisi-nga oc ti gên ñambwa ma ñandô mbasi-nga dom. ⁹ Bu asa nanñ sôm bu inñ kêyalê Pômdau, magoc kôm mêtê ñayham-ñayham dinañ dom, nanñ gitôm ñamalac tandô pec nanñ gêlic gameñ dom, ma inñ kêlhinñ sinñ bu sac honñ nanñ inñ kôm munñ-nga, nanñ Anötö suc kwi su ma kêgwasinñ inñ ndê ñalôm ñawasi sa.

¹⁰ Tu dinañ-nga anenñ asidôwai, anñahê ñannga bu asap mêtê ñayham honñ dinañ dôn, tu bu têt asê bu Anötö kêyalinñ ti kêgalêm mac sa ñambwa lec dom. Ñahu bu mac bu asap mêtê dau dôn, dec oc têt dom bu mac apenñ. ¹¹ Ma bocdinañ Anötö oc kêt mac sa atôm lau ti waê atu, bu ambo gameñ nanñ yac neñ Pômdau ti Ñgac Gêm Yac Si-nga Yisu Kilisi gêm gôlinñ, nanñ oc yêc ñapanñ.

Pita tec bu sêñlhinñ yom ñandô sinñ

¹² Tu dinañ-nga dec aö bu wakêñ puc mac bu gauc nem yom honñ dinañ ñapanñ. Aö kayalê bu mac akêt yom ñandô sa ma anyalê tidôn su. ¹³ Magoc aö galic ñayham bu wakêñ puc mac

tôm aneñ tēm wambo tanli-nga hon bu anlhiñ yom dau siñ dom. ¹⁴ Bu Pômdau Yisu Kilisi hoc asê tēñ aō bu aneñ tēm wahu nom dindec siñ-nga meñ kêpiñ su. ¹⁵ Bocdinañ kwahic dec aō tac whiñ ñandô bu mac anyalê yom hon dindec tidôñ sambuc yêc nem ñalôm, bu tēñ ndoc aō bu wahu mac siñ, nañ mac oc gauc nem yom dindec ñapañ, ma akôm ñandô sa.

Pita puc lau aposel ti propet si yom dōñ bu yom ñandô

¹⁶ Yom nañ yac lau aposel ahoc asê tēñ mac pi Pômdau Yisu Kilisi ndê ñaclai ti ndê bêc mbu meñ-nga, nañ ñahu sip yom ñambwa nañ ñamalac gauc kê dom. Mba. Yac dauñ alic iñ ndê ñaclai ti ñawasi atu su. ¹⁷⁻¹⁸ Bu yac ambo awhiñ Kilisi yêc lôc dabuñ, ma anğô iñ Damba Anötö Ñawasi Ñadau ndê awha nañ sa akêñ undambê. Anötö dau toc Kilisi sa, ma po iñ ndê waê sa tēñ ndoc iñ sôm yom pi iñ bocdec bu, “Aō neñ atuñgac dau dindec. Aō galic iñ ñayham, ma atac whiñ iñ ndu andô.”

¹⁹ Gêñ hon nañ yac alic ti anğô, nañ puñ yom nañ propet akwa-kwa sêhoc asê ti sêto muñ su, nañ dōñ tēñ yac. Bocdinañ atôc gwanin yom dau ñapep, bu whê nem gauc sa pi yom ñandô, gitôm ya ñawê nañ pô gameñ ñasec. Ma asap yom dau dōñ e Kilisi mbu meñ, ma tōc gêñ hon tiawê tēñ mac, gitôm Têtênda bêbêc-nga pi meñ ma bêc wakuc meñ sa. ²⁰ Ma anyalê gêñ atu dañ bocdec bu, yom hon nañ Anötö ndê propet sêto, nañ ñadañ ñahu yêc ñac dau-nga dom. ²¹ Bu yom nañ propet sêhoc asê, nañ ñahu yêc ñamalac dom, magoc sêhoc Anötö dau ndê gauc ti yom asê tēm Ñalau Dabuñ kac ñac.

2

Kêdôhônwaga tasan oc sêmeñ

¹ Magoc propet tasan sêmbo lau Israel-nga ñalôm, sêwhiñ Anötö ndê propet ñandô, ma ñalêñ tigen kêdôhônwaga tasan oc sêtisa yêc mac lau akêñ whiñ-nga nem toñ ñalôm

bocdinañ. Ñac oc sêñsau bu sêndôhôn yom ñandô, magoc yom dau iñ yom tasan, ma gitôm bu tim lau e sêñinga gacgeñ. Yom ñandô pi Pômdau nañ gêmlihi ñac su, nañ ñac oc sêsêc ahuc, ma bocdinañ dec tēñ bêc ñambu-nga, Anötö oc tiñ ñac su sêñinga ñagahô eñ. ² Ñac oc sêtim lau daêsam nañ sêkêñ whiñ gwalec, e sêñkuc ñac ma sêkôm mêtê mayañ-nga tidau-tidau tôm ñac dau sêkôm. Ma tu ñac si lêñ dinañ-nga, dec lau ñatô oc sêpu yac lau dakêñ whiñ-nga neñ lêñ yom ñandô-nga. ³ Ñac lau atac whiñ mone-nga, dec ñac oc gauc kê miñ tu sêndôhôn mac-nga, ma sêmbac-sêmbac yom mac bu anemlihi ñac. Magoc yom matôc-nga nañ Anötö kêmatin tidôñ muñ su tu sêñinga-nga, nañ hôn ñac gitôm ñacyo nañ yêc bêc dom, magoc gêm neneñ ñac mbo.

Lau sac oc sêwê Anötö ndê matôc sa dom

⁴ Akôc gauc pi yom dindec. Anjela nañ sêkôm sac, nañ Anötö hu ñac si yom siñ dom, magoc kêñ ñac sêndôc gapocwalô lambwam-nga, bu sêndôc ñasec ñalôm e tôm bêc matôc-nga hóc asê. ⁵ Ma lau nañ sêkôm sac tēñ tēm ñamata-nga, nañ Anötö hu ñac si yom siñ dom bocdinañ. Mba. Iñ kêñ bu suñ atu ma señ lau sac hon su siñga, magoc Noa nañ tōc lêñ gitêñ ti ndê gôlôwac 7, nañ Anötö gêm ñac sa. ⁶ Ma gauc nem malac atu Sodom ma Gomora ti lau hon nañ sêndôc dinañ, nañ Anötö kêñ ya gêñ su e ñadaê ñambwa yêc. Gêñ dau tôm dôhôn pi gêñ nañ lau nañ sêsap mêtê sac dōñ, nañ oc sêtap sa tēñ bêc ñambu-nga. ⁷ Tēñ ndoc dinañ Anötö kêgaho Lot su yêc malac Sodom, bu iñ ñgac gitêñ nañ ñalôm ñawapac ñandô tu lau sac malac dinañ-nga si mêtê ñadômbwi tidau-tidau-nga. ⁸ Yomandô. Lot iñ ñgac gitêñ ma ndê ñalôm ñawasi. Ma mêtê sac nañ iñ ñgô ti gêlic yêc malac dinañ tôm bêc hon, nañ kêñ wapac iñ ndê ñalôm. ⁹ Yom hon dinañ tōc asê bu lau nañ sêsap Anötö ti ndê lêñ dōñ, nañ Pômdau gitôm bu nem ñac si yêc

ñawapac ti saê nan tap ñac sa. Ma in gitôm bu hê lau sac si yom dôn e in kêñ ñagêyô têñ ñac têñ bêc ñambu-ñga. ¹⁰ Ma in oc kêñ ñagêyô sac sambuc têñ lau nan sêñkuc mêtê ñalôm akwa-ñga nan kôm ñac ñadômbwi sa yêc in anğô-ñga, ma sêtec bu sêsôc Pômdau me lau dan ñapu.

Kêdôhônwaga tasan si lêt

Kêdôhônwaga tasan nan sêmbo sêwhin mac, nan sêtoc dau sa ma sêkôm gêt hon yêc lau anğô-ñga ti maya pac. Ñac sêtoc dau dom tu sêsôm yom sac-sac pi Anötö ndê lau ti ñawasi.* ¹¹ Anötö dau ndê anela nan si ñac lai ti ñanğa hóc gêlêc ñac lau dau si su, nan sêngôlin yom me sêsôm yom sac dan pi lau ti ñawasi yêc Pômdau anğô-ñga dom. ¹² Magoc kêdôhônwaga tasan dinan sêsôm yom sac-sac daêsam pi Anötö ndê gêt nan sênyalê ñahu dom. Ñac sêtôm bôclai nan sênyalê lêt malô ti gauc ñayham dan dom, nan lau sêlô sip huc ma sic ndu. Ma tôm bôclai sic waê bu sêninga, dec kêdôhônwaga tasan dinan oc sêninga bocdinan.

¹³ Anötö oc kêñ ñagêyô sac têñ ñac ô sac nan sêkôm têñ lau. Ñac atac whin mêtê sênôm ti sênen asam-ñga, ma maya mbasi dec sêkôm têñ acsalô en. Têñ ndoc sêndöc ti sen gêt sêwhin mac, nan sêhu si mêtê sac sin dan dom, ma bocdinan sêkôm mac nem waêm ñayham tisac. ¹⁴ Ñac lau tagatu mockain-ñga, nan si ñalôm ti gauc sap mêtê sac dôn ñapan. Ñac sêtim lau nan si sêkên whin babalê, ma sêhê ñac bu sêkôm sac sêwhin ñac. Ma ñac lau gwalam akwa tu tagatu lau si gêt-ñga. Bocdinan dec sic waê bu sêtap Anötö ndê atac ñandê sa. ¹⁵ Ñac sêhu lêt solop sin gacgen, ma sêñkuc Beo atungac Balam ndê lêt. Ñgac dau atac whin mone hóc gêlêc, dec kôm sac tu tap awa sa-ñga. ¹⁶ Ma tu in ndê lêt dinan-ñga dec Anötö kêñ donki dan sôm in. Donki dau in gêt sôm yom-ñga

dom, tigen Anötö kôm in sôm yom tôm ñamalac, bu lhac propet dau ndê lêt gauc mbasi-ñga ahuc.

¹⁷ Lau dinan sêtôm bubata nan tibasô ma yawalec nan mbu oc soc su ñinga ñagahô en. Anötö kêmasan gameñ ñasec atu dan tu ñac sêndöc-ñga. ¹⁸ Ñac sêsôm yom ñambwa-ñambwa tu sêtoc dau sa-ñga. Ma sênsahê bu sêtim lau sêkên whin-ñga wakuc bu sêmbu sêtên lêt sac-ñga nan ñasawa apê en sêhu sin su, nan sêndi. Ñac sêngilí lau kain dinan bu sêsa lêt ñalôm ñagalac-ñga, nan men akên ñalôm akwa. ¹⁹ Ñac sêndôhôn lau dau bu yao dan yêc dom, dec sêtôm bu sêkôm gêt tôm si atac whin. Magoc ñac dau ñac lau akin ñambwa ma mêtê sac ti ñac si ñadau. Tôm mac anyalê su, gêt sake nan ndê ñac lai gêm gôlin yac, nan ti yac nen ñadau ma tam akin in. Tu mêtê sac dinan-ñga, dec sic waê bu sêninga.

²⁰ Bu lau nan sênyalê yac nen Pômdau ma Ñgac Gêm Yac Si-ñga Yisu Kilisi, nan sêhu lêt sêninga-ñga sin su. Magoc ñac bu sêmbu sêtên lêt sac-ñga dau tiyham, goc mêtê sac ku ñac dulu. Ñac sêkôm dandi sêtisac sambuc, hóc gêlêc ñamata-ñga su. ²¹ Ñac bu sênyalê lêt gitên dan su dom, nan oc ñayham hóc gêlêc sênyalê su ma sêhu sin, ma sêpuc dômbwê Pômdau ndê yomsu dabun nan aposel sic dulu têñ ñac. ²² Gauc nem yom gôlin lu nan lau sêsôm bocdec bu, “Giam dan guluc ma kac dau kwi gi gêt tiyham,” ma “Bôc nan sêngwasin ñawasi sa, nan mbu gi gic matob tiyham.” Yom gôlin lu dinan hêganôn lau tasan dinan solop. Ñahu bu sênyalê Pômdau su, magoc sêmbu sêtên lêt sac-ñga tiyham.

3

Pômdau ndê bêc mbu men-ñga

¹ O anen lau atac whin-ñga, kwahic dec aö gato bapia tilu-ñga têñ mac.

* **2:10:** Lau ti ñawasi - yêc ndê bapia, Pita to yom tigen nan ‘ñawasi.’ Lau ñatô gauc gêm bu yom dau hêganôn anela, magoc lau ñatô gauc gêm bu yom dau hêganôn lau sêkên whin-ñga, me lau sêkên whin-ñga si lau bata.

Bapia lu-lu bu sêpuc yom nandô nan akôc sa su, nan dôñ yêc nem gauc napan, ma bu êngilí mac bu akôc gauc nayham en. ² Aô tac whin bu mac akôc gauc tiyham pi yom nan propet dabun sêhoc asê mun su, ma pi yom nan yac neñ Pômdau ma Ngac Gêm Yac Si-nga gic atu ma kêñ têt lau aposel bu sêndic dulu têt lau.

³ Gêñ atu nan aô bu wakêt puc mac pi, nan bocdec bu. Gauc nem bu têt têt nambu-nga lau oc sêmen nan sêkôm gêñ hoñ têt nac dau si atac whin, ma sêsu mac susu ma sêpu Anötö ndê lêt. ⁴ Nac oc sêsôm, “Yisu sôm bu oc mbu men ma kôm gêñ hoñ tiwakuc, a? In mbo nde? Têt ndoc damani sêmbac ndu ma men têt kwahic dec, nan dalic bu gêñ dan tiwakuc dom, ma gêñ hoñ yêc têt têt namata-nga andô, têt ndoc nom ti gêñ hoñ sêhoc asê ma kêsêlêt men.”

⁵ Lau nan sêsôm yom kain dinan, sêsêc Anötö ndê naclai, nan sênjalê su, nan ahuc. Bu nac sênjalê su bu wandêc dan su Anötö sôm yom na whansun nambwa ma undambê hóc asê, ma in sôm bu bu lêt dau sa ndi poc dau-nga, e gameñ tibasô yêc bu nasawa. ⁶ Ma tinambu in kêñ bu dau dinan sun e sen nom ti gêñ hoñ su sinğa. ⁷ Ma Anötö kêmatin yom tidôn whin, bu ya oc neñ undambê ti nom kwahic dec-nga su, têt bêc nan in oc êmatôc lau hoñ, ma sen lau sac su sêninğa.

⁸ O aneñ lau atac whin-nga. Anlhin sin dom bu Pômdau gêlic bêc tigen gitôm yala 1,000, ma yala 1,000 gitôm bêc tigen. ⁹ Lau natô sêlic bu Pômdau mbu men naghô dom, dec sêkôc gauc so ma sêsôm bu yom natô nan in gic bata su, nan in oc kôm nandô sa naghô dom. Magoc mba. In kôc ndê nalôm dôñ tu mac-nga, nahu bu in tec bu lau dan sêninğa, magoc tac whin bu lau hoñ sênem si nalôm kwi ma

sêhu sac sin. Tu dinan-nga dec in mbu men naghô dom.

¹⁰ Magoc Pômdau ndê bêc mbu men-nga oc hóc asê napuc mbasi têt lau kan si ndoc sêmen-nga. Undambê oc hê su ti nakêcsia atu, ma ya oc neñ nom ti gêñ hoñ nan yêc nom ti umbon napu, nan su sêninğa. ¹¹ Akôc gauc napep. Gêñ hoñ oc sêninğa nalêt dinan, ma bocdinan dec mac gauc gêm bu lêt bocke solop gic waê yac lau dakêt whin-nga bu tan kuc? Solop bu mac asa lêt dabun, ma akôm mêtê nan Anötö tac whin en. ¹² Ahôn Anötö ndê bêc nambu-nga ti an kuc lêt bocdinan, ma akôm gêñ hoñ tu bu bêc dau hóc asê naghô-nga.* Têt bêc dinan ya oc neñ gêñ undambê-nga ti gêñ nom-nga hoñ su. ¹³ Magoc Pômdau gic bata nom ti undambê wakuc têt yac, nan oc ti lau gitêt si gameñ sêmbo-nga. Kwahic dec yac tan kwê bu dambo dinan, ma dahôn bu gêñ dau hóc asê.

¹⁴ Aneñ lau atac whin-nga, mac akêt Batam gêñ dau ambo, ma tu dinan-nga dec akêt nem nalôm sambuc bu asa nem lêt hoñ gitêt en, e bêc nambu-nga hóc asê. Ma bocdinan dec Pômdau oc tap giso dan sa yêc mac-nga dom. In oc lic bu mac nem lêt hoñ nawasi, ma mac oc atôm bu ambo in angô-nga ti yom malô. ¹⁵ Anjalê bu Pômdau gic têt in ndê têt mbu men-nga ma kôc ndê nalôm dôñ, tu bu kêñ nasawa têt lau daêsam bu sênem dau kwi ma sêtap in ndê mwasiñ nem nac si-nga sa. Anötö kêñ gauc nayham têt yac neñ asidôwa atac whin-nga Pol, dec in to yom kain tigen têt mac. ¹⁶ Yêc in ndê bapia hoñ in to yom pi gêñ hoñ dindec. Yom natô nan in to sip ndê bapia, nan nahu sip nalôm gi, ma lau gauc babalê nan sêkêt whin gwalec, nan sênson Pol ndê yom natô ma sênson Anötö ndê yom nan sêto yêc, nan natô bocdinan. Tu nac si lêt

* **3:12:** Yêc nabatin 9 Pita sôm bu Pômdau gic têt in ndê têt tu mbu men-nga bu kêñ nasawa têt lau bu sêkac si nalôm kwi. Ma yêc Mat 24:14 Yisu sôm bu bêc nambu-nga oc hóc asê dom e nawaê nayham nem nom ngameñ hoñ ahuc. Pita gêm la lau dau bu sêsa lêt gitêt en, tu bu lau sêlic ma sêkêt whin Yisu-nga. Yac dakôm bocdinan, ma daten mbec ti dapuc gwelen nawaê nayham-nga dôñ, dec bêc nambu-nga dau oc hóc asê naghô.

dinaŋ-ŋga dec ŋac oc sêniŋga.

¹⁷ O aneŋ lau atac whiŋ-ŋga naŋ asap Kilisi dôŋ ambo. Aö gakêŋ puc mac gwanaŋ su, ma bocdinaŋ dec ayob daôm ŋapep bu lau naŋ sêsôc Anötö ndê yom ŋapu dom, naŋ sêŋsôŋ mac, me sêkac mac su yêc Kilisi dom.

¹⁸ Asap yac neŋ Pômdau ma Ŋgac Gêm Yac Si-ŋga Yisu Kilisi ndê mwasin dôŋ, bu nem ŋandô daêsam yêc mac nem ŋalôm, ma mac nem gauc anyalê iŋ-ŋga êŋsôwec tiatu-tiatu ndi e ati gwalam akwa akêŋ whiŋ-ŋga. Datoc iŋ ndê waê sa kwahic dec ma tôm bêc sambob. Yomandô.

Jon ndê bapia **ŋ**amata-**ŋ**ga Yom whê bapia dindéc sa-**ŋ**ga

Ŋgac naŋ to bapia dindéc, naŋ whê dau sa yêc bapia dau ŋalôm dom, magoc lau tiguaç daêsam sêsôm bu Jon, Yisu ndê aposel naŋ to Jon ndê ŋawaê ŋayham, naŋ to bapia dindéc whiŋ. In to bapia dindéc gic lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ ŋawaê. Lau ŋatô gauc gêm bu Jon to bapia dindéc têtŋ ndoc in ti ŋamalac andô ma ndôc malac Epe-sas, ma bocdinaŋ in to bu lau gameŋ Esia-ŋga sêsam muŋ.

Jon kêŋ puc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga pi kédôhônwaga tasan naŋ sêsôm bu ŋamalac si ŋamlic ma gêtŋ nom-ŋga hoŋ tisac su. Bocdinaŋ sêsôm yom pi Anötö ndê Atu (Mesaya) bocdec bu, oc tôm dom bu in sip nom ma mbo tôm ŋamalac. Ma sêsôm bu Yisu in ŋamalac ŋambwa, ma sêkêŋ whiŋ dom bu in Anötö ndê Atu me Anötö ŋandô. Ŋac sêtoc lau si gauc sa kêtêc ma sêsôm bu datap gauc sa, dec tôm bu dambo dawhiŋ Anötö. Ma sêlic ŋamalac si lêtŋ gitôm gêtŋ ŋambwa, dec sêhêgo dau pi mêtê atac whiŋ-ŋga dom, ma gauc gêm bu oc tôm bu lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sêkôm mêtê sac ŋapaŋ.

Jon kêŋ puc in ndê lau bu sêsôc yom tasan kaiŋ dinaŋ ŋapu dom, ma sêsap yom ŋandô pi Yisu Kilisi ma mêtê atac whiŋ-ŋga dôŋ ŋaŋga.

Anötö ndê Atu meŋ mbo nom ti ŋamalac ŋandô

¹⁻² Yac bu ahoc yom ŋandô asê têtŋ mac, pi Yisu naŋ dasam bu ‘Yom Tanli-ŋga.’ In yac neŋ dambo tanli ŋapaŋ-ŋga ŋahu, naŋ mbo whiŋ Damaŋ Anötö têtŋ têtŋ ŋamata-ŋga andô, ma tiŋambu hoc dau asê têtŋ yac. In meŋ mbo nom whiŋ yac, dec yac alic in pi tanônŋ, amasec in ŋa amaŋ, ma aŋgô in dau ndê yom. Ma bocdinaŋ dec yac bu apuc yom

pi tanli ŋahu dau dôŋ bu yom ŋandô. ³ Aêc! Yac ahoc yom asê têtŋ mac, pi in naŋ yac alic ti aŋgô su. Yac atac whiŋ bu mac akôc yom dau sa, dec yac hoŋ oc dapiŋ dauŋ dôŋ ti dasap yom ŋandô pi Yisu dôŋ. Ma yom ŋandô dau oc piŋ yac hoŋ dôŋ danem damiŋ Damaŋ Anötö lu in ndê Atu, Yisu Kilisi. ⁴ Yac ato yom dindéc têtŋ mac, ma akêŋ batan bu mac oc akôc sa, dec oc kôm yac hoŋ datisambuc.

Taŋsêlêŋ dambo Anötö ndê ŋawê ŋalôm

⁵ Ŋawaê naŋ Yisu dau gic dulu têtŋ yac, naŋ yac ahoc asê têtŋ mac bocdec bu, Anötö in Ŋawê Ŋadau, ma mêtê ŋasec-ŋga dan yêc in-ŋga dom. ⁶ Bocdinaŋ yac bu dasôm bu dati Anötö ndê lau, tigenŋ dasa lêtŋ ŋasec-ŋga, goc yac lau tasan, ma taŋkuc yom ŋandô dom. ⁷ Magoc yac bu dasa neŋ lêtŋ dambo ŋawê ŋalôm gitôm Anötö dau mbo ŋawê ŋalôm, dec ŋawê dau piŋ yac dôŋ dawhiŋ dauŋ, ma in ndê Atuŋgac Yisu ndê dac oc êŋgwasinŋ yac neŋ sac hoŋ su. ⁸ Yac bu dasôm bu yac neŋ sac mbasi, dec oc taŋsau dauŋ, ma yom ŋandô yêc yac neŋ ŋalôm dom. ⁹ Magoc yac bu dapu dauŋ ma dahoc neŋ sac asê têtŋ Anötö, dec dakêŋ whiŋ bu in oc suc yac neŋ sac kwi, ma êŋgwasinŋ yac neŋ ŋalôm ŋawasi sa tiyham. Bu Anötö kôm gêtŋ gitêtŋ eŋ, ma dakêŋ whiŋ bu gêtŋ bocke naŋ in kêmatiŋ tidônŋ bu kôm, naŋ in oc kôm. ¹⁰ Yac bu dasôm bu yac neŋ sac mbasi, naŋ têtŋ asê bu dalic Anötö ndê yom gitôm yom tasan, ma in ndê yom ŋandô dan yêc yac neŋ ŋalôm dom.

2

Yisu gêm yac awhaŋ têtŋ Damaŋ

¹ O aneŋ balêkoc, aô atac whiŋ bu mac ahu mêtê sac siŋ gacgeŋ, ma tu dinaŋ-ŋga dec aô gato yom dindéc têtŋ mac. Tigenŋ yac neŋ dan bu kôm sac ma pu dau, goc yac neŋ ŋgac nem yac awhaŋ-ŋga mbo bu nem yac sa. In ŋgac gitêtŋ Yisu Kilisi, ma in oc lhac ŋalhu ma nem yac awhaŋ têtŋ Damaŋ. ² In kêŋ dau ti da ma mbac

ndu ô yac, ma gêmlihi yac neŋ sac ŋatôp su. Magoc in kôm gêŋ dau tu yac taŋwasêŋ-ŋga dom, in gêmlihi lau nom-ŋga hoŋ si sac ŋatôp bocdinaŋ.

³ Yac bu daŋaŋ wambu in ndê yomsu, dec oc tôc asê bu taŋyalê in tidôŋ. ⁴ Asa naŋ sôm bu, “Aô kayalê in tidôŋ,” tigeŋ daŋga wambu in ndê yomsu dom, naŋ kôm tasaŋ, ma yom ŋandô yêc in ndê ŋalôm daŋ dom. ⁵ Magoc asa naŋ kôc Anötö ndê yom sa ma daŋga wambu, naŋ Anötö ndê mêtê atac whiŋ-ŋga gêm ŋandô su yêc in ndê ŋalôm. Ma yac taŋyalê bu dati Anötö ndê lau ŋalêŋ bocdec. ⁶ Yac bu dasôm bu dati in ndê lau, naŋ goc dasa lêŋ gitêŋ tôm Kilisi dau maŋ.

Yisu ndê yomsu pi mêtê atac whiŋ-ŋga

⁷ Aneŋ lau atac whiŋ-ŋga. Aô bu wapuc yomsu naŋ mac akôc su têŋ ndoc mac akêŋ whiŋ tiwakuc, naŋ dôŋ, magoc aô bu wato tôm yomsu wakuc dom. In yomsu akwa naŋ mac aŋgô têŋ ndoc lau sêhoc yom pi Yisu asê têŋ mac. ⁸ Magoc kwahic dec aô bu wato yomsu dau tiwakuc tiyham têŋ mac. Yisu ndê lêŋ hoŋ tôc yomsu ŋa-ŋandô asê, ma mac nem lêŋ wakuc kôm yomsu dau ŋandô sa bocdinaŋ. Bu têm ŋasec-ŋga kêpiŋ bu pacndê, ma ŋawê ŋandô dau po asê su.

⁹ Asa naŋ sôm bu in mbo ŋawê ŋalôm, tigeŋ atac whiŋ in ndê asidôwai dom, naŋ gacgeŋ mbo ŋasec ŋalôm. ¹⁰ Magoc asa naŋ tac whiŋ in ndê asidôwai, naŋ mbo ŋawê ŋalôm, ma tu dinaŋ-ŋga gêŋ daŋ oc kôm in peŋ dom. ¹¹ Aô wasôm tiyham, bu asa naŋ gêlic in ndê asidôwa sac, naŋ mbo ŋasec ŋalôm. In kêsêlêŋ mbo ŋasec, ma ŋasec dau kôm in tandô tipec e in kêyalê gameŋ naŋ in kêsêlêŋ mbo, naŋ dom.

¹² O aneŋ balêkoc, aô gato yom dindéc têŋ mac, ŋahu bu Anötö suc mac nem sac kwi su tu Yisu ndê ŋaê-ŋga. ¹³ Ma aô gato yom têŋ mac lau

andô, bu mac aŋyalê in naŋ mbo têŋ têm ŋamata-ŋga ma mbo ŋapaŋ. Ma aô gato yom têŋ mac lau batac, bu mac aku Sadaŋ dulu su. O aneŋ balêkoc, mac aŋyalê Damaŋ tidôŋ su, dec aô gato yom têŋ mac. ¹⁴ Mac lau andô, mac aŋyalê in naŋ mbo têŋ têm ŋamata-ŋga, ma mbo ŋapaŋ, ma bocdinaŋ dec aô gato yom têŋ mac. Ma mac lau batac, mac alhac ŋaŋga ma daŋam wambu Anötö ndê yom naŋ tidôŋ yêc nem ŋalôm, ma mac aku Sadaŋ dulu su. Tu dinaŋ-ŋga dec aô gato yom dindéc têŋ mac.

Dasap gêŋ nom-ŋga dôŋ dom

¹⁵ Asa naŋ tac whiŋ gêŋ nom-ŋga, naŋ Damaŋ Anötö ndê atac whiŋ yêc in ndê ŋalôm dom. Bocdinaŋ atac whiŋ nom ti gêŋ nom-ŋga dom. ¹⁶ Ŋahu bu lau naŋ atac whiŋ gêŋ nom-ŋga kêlêc, naŋ sêsa lêŋ ŋalôm ŋagalac-ŋga, ŋac tagatu gêŋ, ma sêtoc dau sa tu ŋac si gêŋ nom-ŋga-ŋga. Mêtê kaiŋ dinaŋ in mêtê nom dindéc-ŋga ŋambwa, naŋ ŋadaŋ meŋ akêŋ Damaŋ Anötö dom. Mba! ¹⁷ Ma nom dindéc ti mêtê nom dindéc-ŋga gic waê bu niŋga, tigeŋ asa naŋ sap Anötö ti in ndê lêŋ gitêŋ dôŋ, naŋ oc niŋga dom, in oc mbo tali ŋapaŋ.

*Kilisi ndê Ŋacyo**

¹⁸ O aneŋ balêkoc atac whiŋ-ŋga, têm kwahic dec-ŋga ti têm ŋambu-ŋga. Mac aŋgô su bu Kilisi ndê ŋacyo oc meŋ, ma kwahic dec Kilisi ndê ŋacyo daêsam sêhoc asê yac su. Ma bocdinaŋ dec taŋyalê bu têm ŋambu-ŋga dau dindéc. ¹⁹ Lau dinaŋ muŋ-ŋga sêmbo sêwhiŋ yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga, magoc sêhu yac siŋ, dec taŋyalê bu ŋac yac neŋ lau solop dom. Ŋac bu yac neŋ lau solop, oc sêhu yac siŋ dom.

²⁰ Tigeŋ Yisu kêŋ Ŋalau Dabuŋ sip mac nem ŋalôm su, ma mac hoŋ aŋyalê su bu yom bocke in yom ŋandô.

²¹ Aô gato bapia dindéc têŋ mac tu wawhê yom ŋandô sa têŋ mac-ŋga

* **2:17:** Kilisi ndê ŋacyo - yêc Yom Grik sêto ‘anti-kristos.’ Yom dau danem kwi bu ‘In naŋ bu kôc †Mesaya (Kilisi) ndê mala,’ ma yom dau hêganôŋ lau tasaŋ naŋ sêŋsau lau bu ŋac Mesaya dau, ma sêsêc yom ŋandô pi Yisu ahuc. Jon to yom ŋatô pi ŋac yêc 1 Jon 4:1-6.

dom. Mba! Mac anyalê yom ñandô su, ma yom tasanj ðañ meñ akêñ Yom Ñandô Ñadau Anötö dom. ²² Aö bu watôc ñgac tasanj-nda asê têtñ mac. Asa nañ sôm bu Yisu in ðMesaya dom, nañ Kilisi ndê ñacyo, ma sêc yom ñandô pi Damanj Anötö lu Atuhuc. ²³ Bu asa nañ sôm bu Yisu in Anötö ndê Atuhuc dom, nañ ti Damba ndê gêtñ dom. Magoc asa nañ kêtñ whin bu Yisu in Anötö Atuhuc, nañ ti Damba ndê gêtñ. ²⁴ Ayob ðaðom ñapep bu yom ñandô nañ mac anjô têtñ ndoc mac akêñ whin tiwakuc, nañ tidôn yêc nem ñalôm ñapanj. Yom ðau bu yêc nem ñalôm ñapanj, ðec yom ðau pinj mac ðôn am ðaminj Atunjang ma pinj mac ðôn am ðaminj Damba whin. ²⁵ Ma bocðinanj mac oc atap mwasiñ ðandôc tanli ñapanj-ñga sa, tôm in gic bata têtñ yac su.

²⁶ Aö gato yom ðindec bu wakêtñ puc mac pi lau nañ bu sêtñsau mac. ²⁷ Anjô su nañ! Ñalau nañ gêm gôlinj lau tasanj ðinanj, in Ñalau Dabunj dom. Magoc Yisu kêtñ Ñalau Dabunj têtñ mac su, ma in Ñalau Yom Ñandô-ñga. Ma in mbo nem ñalôm ñapanj bu êndôhôn mac pi gêtñ honj. Tu ðinanj-ñga mac apônða lau tu sêndôhôn mac-ñga dom. Bocðinanj anjuc yom nañ Ñalau Dabunj kêtñ têtñ mac, ma asap Yisu ðônj ñapanj.

Anötö ndê Balêkoc

²⁸ Aneñ balêkoc, aö wasôm têtñ mac bu asap Kilisi ðônj. Ma boc-ðinanj têtñ ndoc in mbu meñ ma hoc ðau asê, nañ yac oc ðalhac in anjô-ñga ti atac pa su ma mayanj ðauñ dom. ²⁹ Mac anyalê su bu in ndê lêtñ honj in lêtñ gitêtñ enj, ma bocðinanj anyalê bu lau honj nañ sêsa lêtñ gitêtñ, nañ Anötö kôm ñac sêtñiwakuc sêti in ndê balêkoc su.

3

¹ Alic su nañ. Damanj Anötö tac whin yac ndu andô, ðec sam yac bu in ndê balêkoc. Ma yac ðati in ndê balêkoc su yomandô. Magoc lau nom ðindec-ñga sêtñyalê yac bu Anötö ndê balêkoc dom, ñahu bu ñac sêtñyalê in

dom boc-ðinanj. ² O aneñ lau atac whin-ñga, kwahic ðec yac tanyalê su bu ðati Anötö ndê balêkoc, magoc ñalêtñ bocke nañ yac oc ðambo têtñ têm ñambu-ñga, nañ Anötö têtñ asê têtñ yac su dom. Tigenj têtñ ndoc Yisu mbu meñ, nañ yac oc ðalic in ndê ñawasi ti lêtñ nañ in ðau mbo, ma tanyalê bu yac oc ðambo ñalêtñ kainj tigenj. ³ Ma lau honj nañ sêkêtñ bata gêtñ ðinanj, nañ sêmasanj ðau si ñalôm ñawasi sa, ma sêsa lêtñ ñawasi tôm in ðau.

⁴ Asa nañ kôm sac, nañ kêtñil Anötö ndê yomsu. Bu sac ñahu sip yac ðakôm gêtñ nañ so Anötö ndê yomsu. ⁵ Magoc mac anyalê bu Yisu sip meñ bu kôt yac neñ sac su. Ma in ðau ndê sac mbasi. ⁶ Bocðinanj asa nañ sap Yisu ðônj, nañ hu mêtê sac sinj ndic ñawaê. Magoc asa nañ kôm sac ñapanj, nañ ndê gauc sa pi Yisu dom, ma kêtñyalê in dom.

⁷ Aneñ balêkoc, ayob ðaðom bu ñamalac ðañ êñsau mac pi mêtê sac dom. Asa nañ kôm mêtê ñayham, nañ ti ñamalac gitêtñ kêtñuc Yisu ðau ndê lêtñ gitêtñ. ⁸ Magoc asa nañ kôm sac, nañ ti Sadanj ndê. Bu Sadanj ðau kôm sac têtñ têm ñamata-ñga andô ma kôm ñapanj e meñ. Anötö ndê Atuhuc sip nom meñ nañ ñahu bocðec bu, tu bu señ Sadanj ndê gwelenj su. ⁹ Ñamalac bocke nañ Anötö kôm in tiwakuc, nañ puc ðômbwê mêtê sac. Ñahu bu Anötö ndê yom yêc in ndê ñalôm gitôm gêtñ ñawhê ñayham. Yomandô! Gitôm dom bu in sap mêtê sac ðônj, ñahu bu Anötö kôm in tiwakuc su. ¹⁰ Tu ðinanj-ñga ðec tanyalê yêc awê lau bocke nañ sêti Anötö ndê balêkoc, ma ñac nañ sêti Sadanj ndê. Lau nañ sêsap lêtñ gitêtñ ðônj dom, ma ñac nañ sêtêc si asidôwai, nañ sêti Anötö ndê balêkoc dom.

Mêtê atac whin asidôwai-ñga

¹¹ Yom atu nañ sêhoc asê têtñ mac têtñ ndoc mac akêñ whin tiwakuc, nañ bocðec bu, yac atac whin neñ asidôwai sêkêtñ whin-ñga ðandic ñawaê. ¹² Anjuc Kein dom, bu in kêtñuc lêtñ atac whin-ñga dom. In Sadanj ndê atu, ma gic asi Abel ndu. Ñahu bu in

dau ndê lêñ sac, ma inñ gêm lêmunñ Abel ndê lêñ solop.

¹³ O asidôwai. Lau nom-nga bu sêtec mac, nañ ahêgo daôm dom. ¹⁴ Yac tanyalê bu dahu señ dambac ndu-nga siñ, ma dambo señ dandöc tanli-nga. Nahu bu yac atac whiñ asidôwai. Lau nañ atac whiñ asidôwai dom, nañ gacgeñ sêmbö señ sêmbac ndu-nga. ¹⁵ Asa nañ atac tec inñ ndê asidôwa, nañ Anötö gêlic inñ gitôm ngac ndic ñamalac ndu-nga. Ma mac aňyalê su bu asa nañ gic ñamalac ndu, nañ wêkainñ gameñ dandöc tanli ñapañ-nga dom.

¹⁶ Yac tanyalê mêtê atac whiñ-nga ñahu bocdec bu. Yisu Kilisi dau mbac ndu tu yac-nga. Bocdinañ dakêñ daun sambuc tu danem asidôwai sa-nga e tôm dambac ndu tu ñac-nga. ¹⁷ Asa nañ gêlic asidôwa dañ pônnda dau, ma ndê gêñ yêc tu nem inñ sa-nga, magoc tawalô inñ ma gêm inñ sa dom, nañ tôc asê bu Anötö ndê mêtê atac whiñ-nga yêc inñ ndê ñalôm dom. ¹⁸ O aneñ balêkoc, yham dom bu dasôm bu yac atac whiñ asidôwai ña yom ti whaňsuñ ñambwa. Danem ñac sa, goc tôc asê bu yac atac whiñ ñac yomandô.

Dalhac ti atac pa su yêc Anötö aňgô-nga

¹⁹⁻²⁰ Bocdinañ, yac bu atac whiñ neñ asidôwai, goc tanyalê tidôñ bu tanñuc lêñ yom ñandô-nga. Magoc yac bu ñalôm ñawapac yêc Anötö aňgô-nga tu mêtê ñatô nañ dakôm-nga, nañ goc gauc nem yom bocdec bu. Anötö kêyalê yac neñ ñalôm ti gêñ hoñ, ma inñ ndê tawalô inñ gêñ atu. Ma yom dau gitôm bu kôm yac ñalôm pêñ dôñ. ²¹ O aneñ lau atac whiñ-nga, yac bu ñalôm lu-lu tu neñ lêñ-nga dom, dec oc tôm bu datigasuc Anötö ti atac pa su. ²² Ma tanyalê bu gêñ nañ datenñ, nañ inñ oc kêñ têtñ yac. Nahu bu yac dasôc inñ ndê yomsu ñapu, ma dakôm mêtê nañ inñ gêlic ñayham. ²³ Ma inñ ndê yomsu dau bocdec bu. Dakêñ whiñ inñ ndê Atu Yisu Kilisi, ma atac whiñ neñ asidôwai tôm inñ gic atu yac. ²⁴ Lau hoñ nañ dañga wambu Anötö

ndê yomsu, nañ sêmbö inñ ñalôm, ma inñ mbo ñac ñalôm. Ma tanyalê bu inñ mbo yac ñalôm, tu Nalau Dabuñ nañ inñ kêñ têtñ yac-nga.

4

Taňsahê ñalau hoñ

¹ O aneñ lau atac whiñ-nga, akêñ whiñ lau hoñ nañ sêsam dau bu Anötö ndê propet, nañ dom. Mba! Ayob daôm ñapep, bu propet tasanñ daêsam sêhóc asê su. Bocdinañ aňsahê ñac si yom, tu bu alic bu Anötö ndê Nalau gêm gôlinñ ñac, me mba. ² Ma mac oc aňyalê Anötö ndê Nalau ñalêñ bocdec. Asa nañ sôm bu Yisu Kilisi meñ ti ñamalac ñandô ma mbo nom, nañ Anötö ndê Nalau gêm gôlinñ inñ. ³ Tigenñ lau hoñ nañ sêsêc yom ñandô pi Yisu ahuc, nañ sêkôc Anötö ndê Nalau dom. Nalau nañ gêm gôlinñ ñac, nañ Kilisi ndê ñacyo ndê. Mac aňgô su bu Kilisi ndê ñacyo oc meñ, ma inñ meñ hóc asê nom su.

⁴ Aneñ balêkoc, mac ati Anötö ndê, ma mac aku ñac lau tasanñ dinañ dulu su. Nahu bu Anötö ndê Nalau nañ mbo mac nem ñalôm, nañ hóc gêlêc Sadañ, nañ mbo lau nom-nga si ñalôm, nañ su. ⁵ Lau tasanñ dinañ si ñahu yêc nom, ma sêsôm yom nom-nga ñambwa. Ma lau nom-nga sêkôc ñac si yom sa. ⁶ Magoc ñac sêkôc yac mba yom sa dom, ñahu bu ñac sêti Anötö ndê lau dom. Yac ati Anötö ndê, ma lau hoñ nañ sêñyalê Anötö, nañ sêkôc yac mba yom sa. Nalêñ dinañ dec yac tanyalê lau asa nañ Anötö ndê Nalau Yom ñandô-nga gêm gôlinñ ñac, ma lau asa nañ Sadañ ndê ñalau yom tasanñ-nga gêm gôlinñ ñac.

Mêtê atac whiñ-nga ñahu Anötö dau

⁷ O aneñ lau atac whiñ-nga, yac atac whiñ neñ asidôwai dandic ñawaê, bu mêtê atac whiñ-nga meñ akêñ Anötö dau. Lau hoñ nañ atac whiñ asidôwai, nañ Anötö kôm ñac sêtiwakuc, ma ñac sêñyalê inñ tidôñ. ⁸ Asa nañ tac whiñ ndê asidôwai dom, nañ kêyalê Anötö dom, bu Anötö inñ mêtê atac whiñ-nga ñahu. ⁹ Ma inñ tôc inñ ndê mêtê atac

whiŋ yac-ŋga yêc awê bocdec bu. In kêŋ in ndê Atu tigen sip nom meŋ, bu yac datap seŋ dandöc taŋli-ŋga sa yêc in. ¹⁰ Yac neŋ mêtê atac whiŋ Anötö-ŋga naŋ ti mêtê atac whiŋ-ŋga ŋa-ŋahu andô dom. Tigen Anötö ndê mêtê atac whiŋ yac-ŋga, naŋ mêtê atac whiŋ-ŋga ŋa-ŋahu andô. Bu in kêŋ ndê Atu sip nom meŋ, ma kêŋ dau ti da bu nemlhi yac neŋ sac ŋatôp.

¹¹ O aneŋ lau atac whiŋ-ŋga, Anötö tac whiŋ yac ndu andô, ma bocdinaŋ yac atac whiŋ neŋ asidôwai dandic ŋawaê. ¹² Ŋamalac daŋ gêlic Anötö su dom, tigen yac bu atac whiŋ neŋ asidôwai ŋandô, dec Anötö mbo yac neŋ ŋalôm, ma in ndê mêtê atac whiŋ-ŋga gêm ŋandô su yêc yac neŋ ŋalôm.

¹³ Yac taŋyalê bu dambo in ŋalôm ma in mbo yac ŋalôm, tu Ŋalau Dabuŋ naŋ in kêŋ têt yac-ŋga. ¹⁴ Damaŋ Anötö kêkiŋ ndê Atu sip nom meŋ bu nem lau nom-ŋga si. Yac alic su, dec ahoc asê têt lau bu yomandô. ¹⁵ Ma asa naŋ kêŋ whiŋ ma sôm asê bu Yisu in Anötö ndê Atu, naŋ mbo Anötö ŋalôm ma Anötö mbo in ŋalôm. ¹⁶ Yac taŋyalê ti dakêŋ whiŋ su, bu Anötö atac whiŋ yac ndu andô. Bu Anötö in mêtê atac whiŋ-ŋga ŋahu, ma asa naŋ sap mêtê atac whiŋ-ŋga dôŋ, naŋ mbo Anötö ŋalôm, ma Anötö mbo in ŋalôm. ¹⁷ Ma ŋalêŋ dau dinaŋ in ndê mêtê atac whiŋ-ŋga gic dabiŋ dau yêc yac neŋ ŋalôm, ma yac dasa neŋ lêt gitôm in ndê, tôm yac neŋ têt dambo nom-ŋga hoŋ. Tu dinaŋ-ŋga dec yac oc dalhac ti atac pa su têt bêc Anötö êmatôc yac-ŋga. ¹⁸ Têt ndoc Anötö ndê mêtê atac whiŋ-ŋga gic dabiŋ dau su yêc yac neŋ ŋalôm, naŋ yac datôc dauŋ tiyham dom. Magoc asa naŋ töt dau tu Anötö ndê bêc matôc-ŋga, naŋ töt asê bu Anötö ndê mêtê atac whiŋ-ŋga gic dabiŋ dau yêc in ndê ŋalôm su dom.

¹⁹ Yac taŋkuc mêtê atac whiŋ-ŋga, ŋahu bu Anötö atac whiŋ yac muŋ su. ²⁰ Asa naŋ sôm bu, “Aö atac whiŋ Anötö,” tigen tec in ndê asidôwai, naŋ kôm tasan. Ŋahu bu asa naŋ tec

asidôwai naŋ in gêlic su, naŋ gitôm dom bu tac whiŋ Anötö naŋ in gêlic su dom. ²¹ Ma Anötö gic yomsu yac bocdec bu, “Asa naŋ atac whiŋ aö, naŋ atac whiŋ in ndê asidôwai maŋ.”

5

Dakêŋ whiŋ Yisu Kilisi, Anötö Atu

¹ Lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ bu Yisu in Mesaya dau, naŋ Anötö kôm ŋac sêtiwakuc sêti in ndê balêkoc. Ma asa naŋ tac whiŋ Damba, naŋ tac whiŋ lau naŋ sêti in ndê balêkoc, naŋ sêwhiŋ. ² Ma yac datôc asê bu yac atac whiŋ Anötö ndê balêkoc ŋalêŋ bocdec bu, yac atac whiŋ Anötö dau, ma dasôc in ndê yomsu ŋapu. ³ Yomandô! Yac atac whiŋ Anötö ŋalêŋ bocdec bu, daŋaŋ wambu in ndê yomsu. Ma in ndê yomsu kêŋ wapac yac dom. ⁴ Lau hoŋ naŋ Anötö kôm ŋac sêtiwakuc, naŋ sêku ŋaclai sac nom-ŋga dulu. Ma gêt naŋ ku ŋaclai sac nom-ŋga dulu, naŋ yac neŋ dakêŋ whiŋ. ⁵ Seŋ tigen yêc bu daku ŋaclai sac nom-ŋga dulu, naŋ dakêŋ whiŋ bu Yisu in Anötö ndê Atu.

Gêt naŋ sêpuc yom ŋandô pi Yisu dôŋ

⁶ Yisu Kilisi sip nom meŋ, ma bu ti dac whê in sa bu Anötö Atu. Bu ŋambwa dom, magoc bu ma dac whiŋ. Ma Ŋalau Dabuŋ, naŋ Ŋalau Yom Ŋandô-ŋga, naŋ puŋ yom ŋandô pi in dôŋ bocdinaŋ. ⁷ Boc-dinaŋ, gêt töt sêwhê in sa, ⁸ naŋ Ŋalau, bu, ma dac. Ma gêt töt dinaŋ sêpuc dau dôŋ. ⁹ Yac dakôc yom naŋ lau sêhoc asê pi Yisu, naŋ sa, ma bocdinaŋ yom bocke naŋ meŋ akêŋ Anötö, naŋ dakôc sa eŋ, bu Anötö ndê yom hôc gêlêc ŋamalac si yom. Ma Anötö kêŋ gêt töt dinaŋ tu bu whê in ndê Atu sa têt yac. ¹⁰ Asa naŋ kêŋ whiŋ Anötö ndê Atu, naŋ kôc Anötö ndê yom pi in ndê Atu sa sip in ndê ŋalôm. Magoc asa naŋ kêŋ whiŋ Anötö dom, naŋ töt asê bu in gêlic Anötö ndê yom gitôm yom tasan. Ŋahu bu in kêŋ whiŋ gêt naŋ Anötö kêŋ bu whê in ndê Atu sa, naŋ dom.

Mwasin dandöc taŋli ŋapaŋ-ŋga

¹¹ Ma yom nanj Anötö hoc asê têtj yac nanj bocdec bu. Inj kêmwasinj yac ña mwasinj dandöc tanjli ñapanj-ñga, ma datap mwasinj dau sa yêc inj ndê Atu. ¹² Asa nanj kêtj whinj Anötö ndê Atu, nanj tap señ ndöc tali-ñga sa. Tigeñ asa nanj kêtj whinj inj ndê Atu dom, nanj tap señ ndöc tali-ñga sa dom.

¹³ Mac lau nanj akêtj whinj Anötö ndê Atu. Aö gato yom dindec, ñahu bu aö atac whinj bu mac añyalê tidônj bu mac atap mwasinj andöc tamli-ñga sa su. ¹⁴ Bocdinañ têtj ndoc nanj yac bu dateñ mbec têtj Anötö, nanj dateñ ti atac pa su. Ma yac bu dateñ gêtj nanj gi tap inj ndê atac whinj sa, nanj yac tanjalê bu inj oc ñgô yac neñ mbec. ¹⁵ Ma yac bu tanjalê bu inj kêtj danja yac neñ mbec su, goc tanjalê bu gêtj nanj dateñ, nanj inj oc kôm ñandô sa.

Dateñ mbec pi lau nanj sêkôm sac

¹⁶⁻¹⁷ Mac bu alic nem asidôwa danj kôm sac, goc ateq mbec têtj Anötö bu nem inj kwi e inj mbu meñ mbo señ dandöc tanjli-ñga tiyham. Mêtê hoñ nanj so Anötö ndê lêñ, nanj mêtê sac, ma inj gêlic bu gêtj ñambwa dom. Magoc sac hoñ gic waê lambwam dom. Ateñ mbec tu lau nanj sêkôm sac kainj dinañ-ñga. Mêtê sac danj yêc, nanj gic waê lambwam solop.* Ateñ mbec tu lau nanj sêkôm sac kainj dinañ-ñga dom, bu oc nem ñac sa dom.

Yom ñambu-ñga

¹⁸ Tanjalê bu lau hoñ nanj Anötö kôm ñac sêtiwakuc su, nanj sêhu mêtê sac sinj. Anötö ndê Atu yob ñac ñapep ma Sadañ gitôm dom bu êmasec ñac. ¹⁹ Ma yac tanjalê bu yac dati Anötö ndê balêkoc su, magoc lau hoñ nanj sêkêtj whinj dom, nanj sêmbo Sadañ ndê gôlinj ñapu. ²⁰ Ma yac tanjalê bu Anötö ndê Atu sip nom meñ ma whê yac neñ gauc sa bu tanjalê Anötö Yom

Ñandô Ñadau. Ma yac dambo inj ñalôm, ma dambo inj ndê Atu, Yisu Kilisi ndê ñalôm bocdinañ. Inj dau Anötö ñandô, ma ti yac neñ dandöc tanjli ñahu.

²¹ Aneñ balêkoc, ayob daôm ñapep bu anem akiñ anötöi gwam dom.

* **5:16-17:** Lau ti gauc mêtê-ñga gauc gêm bu Jon ndê yom pi sac nanj gic waê lambwam solop, nanj ñahu bocdec bu. Lau nanj sêkôm mêtê sac ñapanj ma sêlic bu gêtj ñambwa, nanj gitôm sêpuc dômbwê Anötö ti inj ndê yom, ma sêpu Yisu ndê mbac ndu tu ñac si sac-ñga (Hib 6:4-6; 10:29-31). Tu ñac si sac dinañ-ñga dec ñac sic waê bu sêsip lambwam sêndi. Ñac si ñalôm ñadandi sa su, ma yac bu dateñ mbec tu ñac-ñga, dec oc nem ñac sa dom. Alic yom nanj Yisu sôm pi sac nanj Anötö oc suc kwi dom (Mat 12:31; ma Mak 3:29).

Jon ndê bapia tilu-nga Yom whê bapia dindéc sa-nga

Lau tiguauc daêsam sêsôm bu Jon, nañ Yisu ndê aposel dan, nañ to bapia dindéc, magoc in sam dau bu 'ngac bata' dan, ma to dau ndê ñaê dom. In to bapia dindéc têt awê dan ti ndê balêkoc (1, 4-5), ma yêc bapia dau ñambu-nga, Jon kêt acsalô têt awê dau akêt in dôwawê dan ndê balêkoc (13). Lau daêsam gauc gêm bu yom pi awê lu dinan hêganôn gôlôwac dabun ton lu, ma yom pi inlu si balêkoc, nañ hêganôn lau sêkêt whin-nga nañ sêmbo gôlôwac dau ñalôm.

Jon to bapia dindéc tu puc ñac dôn bu sêsap yom ñandô ma mêtê atac whin-nga dôn. In kêt puc ñac pi lau nañ sêndôhôn yom tasan, nañ sêsêc yom ñandô pi Yisu ahuc, ma sêsôm bu Yisu in Anötö ndê Atu dom. Jon sôm têt lau sêkêt whin-nga bu sêmbo ahê lau kain dinan hon.

Jon gêm mbec lau

¹ Aô ngac bata dec, gato yom têt am awê nañ Anötö kêyalin am sa su, ma têt am nem balêkoc. Yac hon dasap yom ñandô dôn, ma tu dinan-nga aô tac whin mac kêlêc. Aô tanwasên dom, lau hon nañ sênjalê yom ñandô, nañ atac whin mac sêwhin. ² Nahu bu yom ñandô yêc yac neñ ñalôm, ma oc yêc yac ñalôm ñapan. ³ Daman Anötö lu in ndê Atu Yisu Kilisi si mwasiñ ti tawalô ma yom malô whin yac lau nañ dasap yom ñandô ti mêtê atac whin-nga dôn.

Yom ñandô ma mêtê atac whin-nga

⁴ Aô gatap mac nem balêkoc ñatô sa, ma aô galic bu ñac sêsa lêt yom ñandô-nga sênkuc yomsu nañ Daman Anötö kêt têt yac. Tu dinan-nga aô atac ñayham atu. ⁵ O awê ñayham, kwahic dec aô bu waten mac bu asap yomsu dau dôn ñapan. Yac hon dakôc

yomsu dau sa, têt ndoc yac dakêt whin tiwakuc. Ma bocdinañ dec aô gato tôm yomsu wakuc dom. Ma yomsu dau bocdec bu, yac atac whin neñ asidôwai dandic ñawaê. ⁶ Ma mêtê atac whin-nga ñahu bocdec bu, yac dasa neñ lêt ti danan wambu Anötö ndê yomsu. Yomsu dau mac ango têt ndoc mac akêt whin tiwakuc, ma yêc bocdec bu, asa nem lêt ti asap mêtê atac whin-nga dôn.

⁷ Lau tasan daêsam sêmbo nom, nañ sêsôm bu Anötö ndê Mesaya men mbo nom ti ñamalac ñandô dom, ma bocdinañ sêsêc yom ñandô pi Yisu ahuc. Asa nañ sôm yom dinan, in tasan dinda ma Kilisi ndê ñacyo. ⁸ Bocdinañ ayob daôm ñapep bu sênsau mac e aso ñandô ñayham nañ mac am gwelen atu bu atap sa-nga, nañ dom. Alhac ñanga, tu bu atap ñandô dau sa. ⁹ Bu asa nañ kêdôhôn yom nañ so yom ñandô pi Yisu Kilisi, nañ men akêt Anötö ndê dom. Magoc asa nañ sap yom ñandô pi Yisu dôn ñapan, nañ ti Damba ndê, ma ti Atu ndê gêt whin. ¹⁰ Asa nañ bu têt mac men, magoc êndôhôn yom ñandô pi Yisu dom, nañ akôc in sa pi nem andu dom, ma akam in dom. ¹¹ Bu asa nañ kôc ñamalac kain dinan sa, nañ wêkain in ndê gwelen sac dinan whin.

Yom ñambu-nga

¹² Yom daêsam yêc bu wakêt têt mac, tigen aô bu wato sip bapia dindéc dom. Aô gakêt batan bu wandic mac kês, goc danem yom-galôm anôn andô pitigen. Ma boc-dinañ yac oc datisambuc. ¹³ Am dôwamwê nañ Anötö kêyalin sa yêc gameñ dindéc, nañ ndê balêkoc sêkôm acsalô ñayham têt mac.

Jon ndê bapia titö-nga Yom whê bapia dindéc sa-nga

Ñamalac nan to bapia dindéc, nan sam dau bu 'ngac bata' dan, tòm ñamalac nan to 2 Jon. In to bapia dindéc têt ngac kêt whin-nga dan ñaê Gaius.

Jon kêkin lau ahen-nga ñatô sêsa si bu sêkôm gwelen sêwhin lau sêkêt whin-nga ton dan yêc gameñ Esia-nga. Magoc ngac dan ñaê Diotrepe kêt kisa Jon ndê lau, ma kêmasuc lau nan sêkôc lau dau sa, nan su yêc gôlôwac dabun dinan. Jon to bapia dindéc tu puc Gaius dôt ma kêpin in bu in puc lau ahen-nga dau dôt.

Jon to yom têt in ndê silip Gaius

¹ Aô ngac bata dec, gato yom dindéc têt Gaius, aneñ silip. Hêclu dasap yom ñandô dôt, ma tu dinan-nga dec aô atac whin am kêlêc. ² Aneñ ngac atac whin-nga, aô gateñ mbec têt Anötö bu yob am bu mbo ñayham eñ, ma bu nem mbec am nem gwelen hon, tòm in yob am gatôm ñapep. ³ Asidôwai ñatô sêhóc asê aô, ma sêsôm asê bu am sa nem lêt kêtuc yom ñandô ñapan, ma gêt hon nan am kôm, nan puc yom ñandô dôt. Ñac si yom dinan kôm aô tac ñayham atu. ⁴ Têt ndoc aô ganğô ñawaê bu aneñ balêkoc ñatô sênsêlên ti sêsap yom ñandô dôt, goc aô atac ñayham kêlêc.

Jon kêpin Gaius ndê mêtê nem lau sa-nga

⁵ O aneñ ngac atac whin-nga, am gêm asidôwai nan sem gwelen ñawaê ñayham-nga, nan sa ñalên ñayham eñ. Am kêyalê lau dau mun su dom, magoc têt ndoc ñac sic am kêsi, nan am yob ñac ñapep. ⁶ Ñac sic min têt gôlôwac dabun yêc gameñ dindéc, pi am nem mêtê atac whin-nga. Ñayham kêlêc bu am toc lau kain dinan sa gitôm Anötö ndê lau akin, ma gêm

ñac sa ña gêt tu puc ñac dôt têt ndoc sênsêlên-nga. ⁷ Lau dau sêsa tu Yisu ndê ñaê-nga bu sênem mêtê, ma ñac takwê lau sambuc bu sênem ñac sa dom. ⁸ Ma tu dinan-nga yac lau dakêt whin-nga danem lau mêtê-nga kain dinan sa dandic ñawaê. Dakôm bocdinan dec tòm yac dakôm gwelen yom ñandô-nga dawhin ñac.

Diotrepe ndê mêtê sac

⁹ Aô gato yom pi lau ahen-nga dinan têt am nem gôlôwac dabun su, tigeñ Diotrepe, ngac nan toc dau sa bu ngac ñamata-nga, nan kôc aneñ yom sa dom. ¹⁰ Bocdinan aô bu watên mac waloc, goc wasôm in ndê mêtê sac asê yêc lau sêkêt whin-nga hon anğô-nga. In kêgôlin yom sac pi yac, ma tec bu kôc asidôwai sa. Ma lau nan atac whin bu sêkôc asidôwai sa, nan in kalhac ñac ahuc, ma kêmasuc ñac su yêc gôlôwac dabun.

Anötö ndê lau sêkôm mêtê ñayham

¹¹ O aneñ ngac atac whin-nga, kôm mêtê ñayham eñ, ma êmkuc lau nan sêkôm mêtê sac, nan dom. Asa nan kôm mêtê ñayham, nan meñ akêt Anötö ndê, magoc asa nan kôm mêtê sac, nan kêyalê Anötö dom. ¹² Lau hon sêsôm yom ñayham pi Dimitrias, ma in ndê mêtê gitêt tôc asê bu in kêtuc yom ñandô. Ma yac bocdinan bu apuc in dôt têt am bu ngac ñayham, ma am kêyalê bu yac mba yom in yom ñandô.

Yom ñambu-nga

¹³ Aneñ yom daêsam yêc bu wakêt têt am, tigeñ aô gatec bu wato têt am. ¹⁴ Aô gakêt batan bu ñasawa saun aô oc walic am, ma hêclu dasôm yom anğon pitigeñ. ¹⁵ Yom malô whin am. Am nem asidôwai nan sêmbo dec, nan sêkôm acsalô ñayham têt am. Ma ñac sêndac am bu sam yac mba asidôwai nan sêmbo dinan, nan si ñaê, ma kôm acsalô têt ñac bocdinan.

Jud ndê bapia Yom whê Jud ndê bapia sa-nga

Jud sam dau bu 'Jems asi.' Lau daêsam gauc gêm bu Jems dau in Yisu asi (Mat 13:55; Mak 6:3), nan ti lau sêkên whin-nga Jerusalem-nga si nagôlôn (Apo 15:13; Gal 1:19). Jud to bapia dindéc têt lau sêkên whin-nga, magoc gamej ti malac bocke nan nac sêmbo, nan in têt asê yêc bapia dindéc dom.

In to bapia dindéc tu bu kêt puc lau sêkên whin-nga pi kêdôhônwaga tasan nan sênsôn yom pi Anötö ndê mwasi, ma sêndôhôn lau bu gitôm bu sêkôm mêtê sac daêsam, ma Anötö oc suc kwi. In bu puc lau sêkên whin-nga dôj bu sêlhac nan ma sêkôc yom tasan dinan sa dom.

Jud ndê yom namata-nga

¹ Aô Jud, Yisu Kilisi ndê ngac akin ma Jems asi. Aô gato bapia dindéc têt mac lau nan Daman Anötö tac whin mac ndu andô, ma kêgalêm mac sa ati in ndê, ma pi mac dôj am damin Yisu Kilisi tu yob mac-nga. ² Anötö ndê tawalô, ti yom malô ma in ndê atac whin nem mac hon ahuc êjlêc.

Jud kêt puc nac pi lau nan sêndôhôn mêtê tasan

³ O anej lau nayham, anej nalôm kac aô bu wato yom têt mac pi Anötö ndê lêt nem yac si-nga, nan tap yac sa su. Magoc kwahic dec aô galic bu nawapac dan hêt asê, ma tu dinan-nga dec gato yom dindéc hêganôn nawapac dau. Aô bu wapuc mac dôj bu alhac nan ma asap Anötö ndê yom nandô dakên whin-nga dôj. In kêt yom dau têt in ndê lau dabun bu sêyob napep. ⁴ Nawapac dau hêganôn lau sac natô nan sêtec Anötö ndê lêt, nan sêsôc

mac nem gôlôwac dabun nalôm sêmen sêsin sêmbo, ma sêndôhôn mêtê tasan. Nac sêsôm gitôm bu dakôm mêtê sac napan, ma Anötö oc suc kwi. Bocdinan sênsôn yom pi Anötö ndê tawalô, ma sêsêc yac ne nan Naudu tigen, Pômdau Yisu Kilisi ahuc. Lau kain dinan, nac Anötö ndê lau dom, ma mun-nga in ndê propet sêto yom pi nagêyô nan in oc kêt têt nac.

Nagêyô nan Anötö kêt têt lau sac

⁵ Yom pi nagêyô dinan mac anyalê su, tigen aô wasôm tiyham bu mac gauc nem napep. Mun-nga Pômdau kêgaho lau Israel-nga su yêc gamej Isip-nga. Magoc tinambu nac si lau natô sêkên whin in dom ma sêli dau sa têt in, dec in sen nac su. ⁶ Ma gauc nem anela nan dan ga wambu Anötö dom, ma sêhu gamej nan Anötö kêt tu nac-nga yêc undambê, nan sin. Bocdinan in sô nac dôj na sen nan bu sêmbo gamej nasec-nga napan, e sêtap matôt sa têt bêt atu nan oc me nan sa tinambu. ⁷ Ma gauc nem lau nan mun-nga sêndôc malac Sodom ti Gomora ma malac natô nan sêyêc malac lu dinan namakê. Nac sêkôm mêtê nalôm nagalac-nga ma mêtê mockain-nga tidau-tidau, ma tu dinan-nga Anötö sen nac su. Gêj dinan ti dôhôn ma kêt puc yac pi nagêyô nan lau sac oc sêtap sa yêc ya nan sa napan.

⁸ Ma lau tasan nan sêmbo mac nem gôlôwac dabun nalôm, nan sêsa lêt sac-nga gitôm lau namata-nga dinan. Lêt sêkôm sac-nga kalhac nac si gauc napan, ma nac si mêtê sac kôm nac nadômbwi sa yêc Anötö anjô-nga. Sêtoc dau sa ma sêsôc Anötö ma lau bata napu dom, ma sêsôm yom sac bu sêngwini Anötö ndê lau ti nawasi.* ⁹ Magoc gauc nem Anötö ndê anela namata-nga Maikel. Têt ndoc inlu Sada nan sêsen dau pi Moses ndê namlan, nan in yob dau ndê whasun bu sôm yom sac pi Sada dom. Magoc in sôm

* **1:8:** Lau ti nawasi - yêc ndê bapia, Jud to yom tigen nan 'nawasi.' Lau natô gauc gêm bu yom dau hêganôn anela, magoc lau natô gauc gêm bu yom dau hêganôn lau sêkên whin-nga, me lau sêkên whin-nga si lau bata. Pita to yom kain tigen yêc 2 Pit 2:10.

yom têñ in bocdec bu, “Pômdau dau goc sôm am.”†

Lau tasan si mêtê

¹⁰ Magoc lau tasan nan sêmbo sêwhin mac, nan sêsôm yom sac-sac pi gêñ dabun nan sênyalê dom. Tigen mêtê sac nom-nga, nan tidôn nac su, nan sêñkuc gitôm bôc gapun nan gauc mbasi. Ma tu mêtê sac dinan-nga dec nac oc sêninga.

¹¹ Oyaê! Lau dinan oc sêtisac. Nac sêñkuc Kein ndê lêñ. Ma nac sêkôm gêñ tu sêkôc awa-nga nambwa, ma bocdinan sêñkuc Balam ndê giso. Ma nac sêli dau sa têñ Anötö ti in ndê lau bata, ma bocdinan nac oc sêninga gitôm Kora.

¹² Têñ ndoc mac lau akêñ whin-nga akac sa bu aneñ gêñ ma aten mbec, nan naghô lau sac dinan sêsôc sêmen ma señ gêñ sêwhin mac. Magoc nac maya dau tu nac si mêtê sac-nga dom, ma bocdinan nac sêkôm gôlôwac dabun si nê nayaham tisac. Nac sêmwasin dau ma gauc gêm lau natô dom. Nac lau sêhôn-sêhôn nambwa sêtôm yawalec nan puc pi men ma mbu soc su ginça. Ma nac sêtôm a nan gêm nandô tôm nandoc dom dec lau sêlêñ su, ma bocdinan a dau gitôm a nan mbac tidim lu. ¹³ Nac si lêñ gitôm gwêc nadinda, ma nac si mêtê mayan-nga gitôm napwic nan gwêc nampon dau hu pi baö. Magoc nac maya dau dom. Ma nac sêtôm tata nan sêlhac si mala solop dom, ma bocdinan Anötö kêyalin nac si mala sa yêc gameñ nasec-nga bu nac sêmbo napan.

¹⁴ Ngac namata-nga Adam ndê apançac ti-7-nga nan sêsam bu Inok,‡ nan hoc yom asê mun su pi lau sac dinan bocdec bu, “Alic su nan. Pômdau oc men whin in ndê anjela dabun tausen ma tausen. ¹⁵ In oc êñsahê lau hon pi nac si mêtê, ma lau hon nan sêtec Anötö ndê lêñ, nan in oc kêñ naghêyô atu têñ nac tu nac si mêtê

sac-nga, ma tu yom sac nan sêsôm pi in-nga.”

¹⁶ Lau tasan dinan êlê mê sêtuçin tu gêñ hon-nga, ma sêpu lau natô. Ma sêkôm mêtê sac tidau-tidau gitôm nac dau si atac whin. Sêsôm yom sêtoc dau sa-nga, ma sêmbac-sêmbac yom lau bu sêkêñ gêñ têñ nac.

Jud to yom puc nac dôn-nga

¹⁷ O aneñ lau, gauc nem yom nan Pômdau Yisu Kilisi ndê lau taposel sêhoc asê gwanan su. ¹⁸ Nac sêsôm têñ mac bocdec bu, “Têñ têm nambu-nga, lau oc sêtisa, nan sêtan b ôlê lau sêkêñ whin-nga, ma sêkôm mêtê sac sêñkuc nac dau si nalôm nan tec Anötö ndê lêñ.” ¹⁹ Yom dau hêganôn lau dinan, nan sêwhê mac n em gôlôwac dabun kôc, ma sêñkuc mêtê nom-nga napan sêtôm lau gauc mbasi-nga. Bu Nalau Dabun mbo nac si nalôm dom.

²⁰ Tigen mac lau nayaham. Akôm bocdinan dom. Asap yom dabun dakêñ whin-nga dôn, bu puc mac dôn ma alhac nanga. Ma aten mbec na Nalau Dabun ndê naci. ²¹ Ambo ti Anötö ndê mêtê atac whin-nga nem mac ahuc, ma akêñ batam Pômdau Yisu Kilisi ndê tawalô nan yac oc datap sa têñ ndoc in kôc yac sa dandöc tanli napan yêc undambê.

²² Tamwalô lau nan atac lu-lu, ma anem nac sa. ²³ Mac nem lau natô sêsip mêtê sac nalôm su, dec sic wê bu sêsip ya lambwam-nga sêndi. Akôm bu anem nac si nalôm kwi, dec oc nditôm mac ançaho nac su yêc ya dau. Tamwalô lau nan sêkôm sac ma akôm bu anem nac sa, magoc atöc nac si sac ma ayob daôm napep bu sac dau kôm mac apen dom.

Jud gic bata in ndê yom

²⁴⁻²⁵ Tu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi-nga, tampin yac neñ Anötö nandô tigen nan gêm yac si. In gitôm bu yob mac ma nem mac sa bu apen dom. In kêgwasin mac nem sac hon su, dec

† **1:9:** Yom nan Maikel sôm têñ Sadan nan sêto yêc Sek 3:2. Tigen yom pi Moses dinan yêc Yom Lêñsêm Akwa dom, magoc yêc lau Israel-nga si buku akwa dan. ‡ **1:14:** Inok ndê min sêto yêc Gen 5:18-24. Yom nan in sôm nan sêto yêc Yom Lêñsêm Akwa dom, magoc yêc lau Israel-nga si bapia akwa dan.

mac atôm bu alhac aňôm sawa ma
atac ɲayham atu yêc in aňgô-ɲga ti in
ndê ɲawasi atu. Dapo in ndê waê sa,
bu in ndê ɲawasi ti ɲac lai ma ɲaɲga atu
andô. Ma in mbo bocdinaɲ têt têt
ɲamata-ɲga, kwahic dec, ma oc mbo
ɲapaɲ. Yomandô.

Revelesen (Gêḡ naḡ Yisu hoc asê têḡ Jon) Yom whê bapia dindéc sa-ḡga

Lau tigauc sêsôm bu Jon, naḡ to bapia dindéc (1:1-2, 4), naḡ inḡ ḡgac tigenḡ naḡ to Jon ndê ḡawaê ḡayham ma Jon ndê bapia tō. Têḡ ndoc inḡ to bapia dindéc, naḡ lau sêkêḡ whinḡ-ḡga sêtap kisa atu ti ḡawapac daêsam sa. ḡacyo sêkêḡ Jon dau ndöc nduc Patmos tu inḡ ndê gwelenḡ ḡawaê ḡayham-ḡga. Jon to bapia dindéc, tu bu puc lau sêkêḡ whinḡ-ḡga dôḡ bu sêlhac ḡaḡga ma sêhu si sêkêḡ whinḡ sinḡ dom.

Gêḡ daêsam naḡ Jon to sip bapia dindéc, naḡ inḡ sôm bu ḡalau Dabuḡ kôm inḡ ndê gatu kainḡ danḡ sa, ma Anötö hoc asê têḡ inḡ gitôm gêḡ ḡagatu. Mac oc alic bu Jon to namba 7 ma namba 12 tidim daêsam yêc bapia dindéc ḡalôm. Lau Israel-ḡga sêlic namba 12 bu gêḡ atu, ma hêganônḡ lau Israel-ḡga si tonḡ 12. Ma namba 7 hêganônḡ gêḡ naḡ ḡayham sambuc, ma ḡac sêsôm bu Anötö ndê namba.

Yom daêsam hêganônḡ gêḡ naḡ oc menḡ sa têḡ têm ḡambu-ḡga. Sadaḡ oc kôm gwelenḡ ḡaḡga bu êntôm lau nom-ḡga, magoc tinḡambu Anötö oc êḡgwiniḡ inḡ ti lau honḡ naḡ sêḡkuc inḡ, ma senḡ ḡac su. Ma lau sêkêḡ whinḡ-ḡga naḡ sêlhac ḡaḡga ma sêhu si sêkêḡ whinḡ sinḡ dom, naḡ oc sêtap mwasinḡ atu sa, ma Anötö oc kôc ḡac sa sêndöc malac Jerusalem wakuc.

Yom ḡamata-ḡga

¹ Yom dindéc ḡahu Yisu Kilisi, naḡ hoc asê têḡ Jon. Yom dau hêganônḡ gêḡ honḡ naḡ kêpinḡ bu hóc asê. Anötö kêḡ yom dau têḡ Yisu Kilisi bu tóc asê têḡ lau naḡ sem akinḡ inḡ. Ma Yisu kêkinḡ inḡ ndê aḡela danḡ bu hoc yom dau asê têḡ inḡ ndê ḡgac akinḡ Jon. ² Ma Jon to yom dindéc pi gêḡ honḡ naḡ inḡ gêlic, ma puc

yom dau dôḡ bu yom ḡandô naḡ menḡ akêḡ Anötö lu Yisu Kilisi dau.

³ Yom naḡ yêc bapia dindéc, naḡ bu tóc gêḡ naḡ oc hóc asê têḡ têm ḡambu-ḡga, naḡ asê, gitôm yom naḡ propet akwa-kwa sêhoc asê munḡ su. Ma ndoc menḡ kêpinḡ bu gêḡ honḡ dau ḡandô sa. Bocdinaḡ lau naḡ sêsam yom dindéc asê, ma lau naḡ sêḡḡô ma sêkôc sa tidônḡ sip ḡac si ḡalôm, naḡ honḡ oc sêtap Anötö ndê mwasinḡ sa.

Jon kêkinḡ yom têḡ gôlôwac dabuḡ tonḡ

⁴ Aö Jon, gato yom dindéc têḡ Kilisi ndê gôlôwac dabuḡ tonḡ 7 naḡ sêmbogamenḡ Esia-ḡga. Mwasinḡ ti atac malô têḡ mac akêḡ Damaḡ Anötö naḡ mbo têḡ ḡamata-ḡga, kwahic dec mbo, ma oc menḡ tinḡambu-ḡga, ma akêḡ ḡalau 7 naḡ sêlhac inḡ ndê pôḡ kinḡ-ḡga ḡa-ndö-ḡga, ⁵ ma akêḡ Yisu Kilisi. Yisu inḡ ḡgac ḡamata-ḡga bu tisa akêḡ lau batê-ḡga, ma inḡ gêm gôlinḡ kinḡ nom-ḡga honḡ. Inḡ kalhac ḡaḡga bu hoc yom ḡandô asê pi Anötö. Ma inḡ tac whinḡ yac, dec kêc ndê dac sinḡ bu êḡḡapwêc yac su yêc yac neḡ sac. ⁶ Ma inḡ kôc yac sa datôm lau tonḡ tigenḡ naḡ dambo inḡ ndê ḡgôlinḡ ḡapu, ma datôm lau dabuḡ-siga bu danem akinḡ inḡ ndê Damba Anötö. Inḡ ḡaclai ti ḡawasi ḡadau, dec dahoc inḡ ndê waê asê tôm bêc honḡ. Yomandô!

⁷ Alic su naḡ. Inḡ oc sip whinḡ dao menḡ, ma lau honḡ oc sêlic inḡ. Aêc, ma lau naḡ sic inḡ ndu, naḡ oc sêlic inḡ sêwhinḡ. Lau nom-ḡga honḡ oc sêtap atu tu inḡ-ḡga. Yomandô andô!

⁸ Pômdau Anötö sôm, “Aö ḡaclai ḡadau. Têḡ ḡamata-ḡga aö gambo, kwahic dec aö gambo, ma aö oc wambu wamenḡ tiyham. Aêc, aö ḡac hu gêḡ honḡ, ma wandic dabinḡ gêḡ honḡ.”

Yisu hoc dau asê têḡ Jon

⁹ Aö Jon, mac nem asidôwa gato yom dindéc. Yac dati Yisu ndê lau, ma dambo inḡ ndê gôlinḡ ḡapu. Tu dinaḡ-ḡga lau sêkêḡ kisa yac, magoc tamasaḡ daḡ bu dalhac ḡaḡga. Munḡ-ḡga lau sêmasuc aö ma sêkêḡ aö gandöc nduc naḡ sêsam bu Patmos.

Nahu bu aö galhac nanga ma gapuc Anötö ndê yom dôñ, ma gahoc yom nandô asê pi Yisu. ¹⁰ Aö gandöc Patmos, ma têt lau sêkêt whin-nga si béc sênem akiñ Pômdau-nga dan, Nalau Dabuñ kôm aö gatun kaiñ dan sa. Ma aö ganğô awha atu dan gitôm dahuc tan yêc aö nambu-nga. ¹¹ Ma awha dau sôm, “Gêt nan am oc lic, nan to sip bapia, ma êmkiñ têt gôlôwac dabuñ ton 7 nan sêndöc malac 7, nan Epesas, Smena, Pegamam, Tayatira, Sadis, Piladelpia ma Laodisia.”

¹² Aö ganğô yom dau, goc gakac daun kwi bu walic bu asa sôm yom dau. Ma aö galic yakaiñ 7 nan sêmasañ na gol. ¹³ Ma yêc yakaiñ 7 dau nalhu aö galic ngac dan gitôm Namalac ndê Atu. In sôc nakwê baliñ nan sip têt in gahi, ma kic po nan nawasi gitôm gol kêgihi in nabapo. ¹⁴ In kêclauñ sêp sambuc, ma in tandô nawê gitôm ya. ¹⁵ In gahiapa nawasi gitôm ain yanjan naê brons nan sêpec sa ya ma namsic. Ma in awha nakêcsia gitôm bu nan hêc atu. ¹⁶ In anğô andô nawasi atu gitôm ac nawê. Yêc in amba andô-nga in kôc tata 7, ma bien baliñ ti namata yêc danğa-danğa sa akêt in whasuñ.

¹⁷ Têt ndoc aö galic in aö gahu daun gasip nom gayêc in gahi-nga gitôm ngac batê dan. Magoc in kêt amba andô-nga sac aö, ma sôm, “Töc daôm dom. Aö gati namata gêt hon, ma aö gati nambu gêt hon. ¹⁸ Aö Anötö nan gambo tanli. Muñ-nga aö gambac ndu, tigen lic! Kwahic dec aö gambo tanli, ma wambo tanli napan. Ma aö gakôc ki gatam-nga bu wanğapwêc lau su yêc lambwam ma yêc lau batê si gameñ.

¹⁹ “Bocdinañ to yom pi gêt nan am gêlic su, pi gêt nan kwahic dec nandô sa, ma pi gêt nan oc nandô sa tinambu. ²⁰ Tata 7 nan yêc aman andô-nga, ma yakaiñ gol 7 nan aö wawhê nahu sa têt am. Tata 7 dinañ sêti dôhôn anjela 7 nan sêyob gôlôwac dabuñ ton 7, ma

yakaiñ 7 sêti dôhôn gôlôwac dabuñ ton 7 dinañ-nga.”

2

Jon to yom têt gôlôwac dabuñ yêc malac Epesas

¹ Ma in sôm têt aö, “To yom têt anjela nan yob gôlôwac dabuñ Epesas-nga bocdec bu:

Yom dindêc meñ akêt in nan kôc tata 7 yêc amba andô-nga, ma kêsêlêt mbo yakaiñ gol 7 nalhu.

² Mac lau Epesas-nga. Aö kayalê mac nem mêtê hon su, ma mac akôm gwelen atu ayêm daôm su, ma mac alhac nanga tu ahôc nawapac-nga. Ma aö kayalê bu mac atac tec lau sac ma amasuc nac su. Ma lau nan sênsau ma sêsam dau bu aposel, nan mac anshê nac, ma anjalê nac bu lau tasan. ³ Mac alhac nanga ma ahôc nawapac ti kisa tu aneñ naê-nga, magoc mac kwampac sa dom. Gêt hon dinañ mac akôm nayham.

⁴ Tigen mac nem mêtê so dan yêc nan aö galic yham dom. Namata-nga mac atac whin aö nandô. Tigen kwahic dec mba!

⁵ Bocdinañ gauc nem mac nem mêtê namata-nga dinañ, nan kwahic dec mac ahu sin su. Ma anem nem nalôm kwi ma akôm mêtê nayham gitôm namata-nga. Bu mba, dec aö watêt mac wameñ, ma wakôc mac nem yakaiñ su.

⁶ Magoc aö galic nayham bu mac atac tec Nikolai* ndê lau si lêt sac, gitôm aö daun gatec.

⁷ Asa ndê dangasuñ yêc, nan ngô yom dindêc nan Nalau Dabuñ sôm têt Anötö ndê gôlôwac dabuñ. Lau hon nan sêlhac nanga ma sêku sac dulu, nan wakêt nac sêmo Anötö ndê †Paradais ma sêneñ nandô yêc A Tanli-nga.

Jon to yom têt gôlôwac dabuñ yêc malac Smena

* **2:6:** Nikolai kêdôhôn lau bu sêlic mêtê sac gitôm gêt nambwa. In sôm bu Kilisi ndê lau gitôm bu sênem akiñ anötöi gwam, ma sêkôm mêtê mockaiñ-nga.

8 “Ma to yom têtj aņela naņ yob gôlôwac dabuņ Smena-ņga bocdec bu: Yom dindec meņ akêtj in naņ tiņamata gêtj hoņ ma tiņambu gêtj hoņ, in naņ mbac ndu ma tisa ma mbo tali tiyham. 9 Aô kayalê bu mac lau Smena-ņga ahôc ņawapac atu, ma mac andöc nom atôm lau ņalôm sawa. Tigeņ yêc Anötö aņgô-ņga mac ati lau ti lêlôm. Aô kayalê yom hoņ naņ lau naņ sêsap lau Israel-ņga si sakiņ akwa dôņ, naņ sêsôm pi mac. ņac lau dau sêtoc dau sa bu ņac lau Israel-ņga naņ Anötö kêyalin ņac sa sêti in ndê lau. Tigeņ mba! ņac Sadaņ ndê lau solop. 10 Atöc daôm dom pi ņawapac naņ oc meņ. Aņgô! Sadaņ tac whin bu êņsahê mac, ma in ndê lau oc sêkêtj mac nem lau ņatô sêndöc gapocwalô. Tigeņ mac oc ahôc ņawapac tôm bêc 10 ma pacndê. Mac bu ahôc ņawapac e tôm lau sêndic mac ndu, magoc alhac ņaņga ma ahu aô siņ dom. Ma bocdinaņ aô wakêtj mac andöc tamli ņapaņ, naņ ti mac nem ņaôli.

11 Asa ndê daņgasuņ yêc, naņ ņgô yom dindec naņ ņalau Dabuņ sôm têtj Anötö ndê gôlôwac dabuņ. Lau hoņ naņ sêlhac ņaņga ma sêku sac dulu, naņ oc sêtap ņandê sa têtj bêc naņ lau sêmbac ndu tidim tilu-ņga,† naņ dom.

Jon to yom têtj gôlôwac dabuņ yêc malac Pegamam

12 “Ma to yom têtj aņela naņ yob gôlôwac dabuņ Pegamam-ņga bocdec bu:

Yom dindec meņ akêtj in naņ hóc bien baliņ naņ ņamata yêc daņga-daņga. 13 Aô kayalê mac lau Pegamam-ņga nem gameņ, naņ lau daêsam sêmba Sadaņ ndê gôlin ņapu. Tigeņ mac asap aô dôņ ņapaņ, ma ahu nem akêtj whin aô-ņga siņ su dom. Yêc Sadaņ ndê malac dinaņ, lau sic

aneņ ņgac akiņ Antipas ndu. ņahu bu in hoc yom ņandô asê pi aô, ma sêc aô ahuc dom. Ma mac bocdinaņ, têtj ndoc dinaņ aô galic bu mac ahu aô siņ dom.

14 Tigeņ mac akôm gêtj ņatô naņ aô galic bu solop dom. Mac nem lau ņatô sêņkuc Balam ndê yom. Têtj têtj ņamata-ņga Balam kêdôhôn lau Israel si ņgac bata Balak bu êntôm lau Israel-ņga bu sêkôm mêtê sac. ņac seņ gêtj daneņ-ņga naņ lau sêkêtj ti da têtj anötö gwam. Ma sêkôm mêtê sac mock-aiņ-ņga whin. Ma kwahic dec mac nem lau ņatô sêņkuc mêtê kaiņ dinaņ. 15 Ma gêtj daņ tiyham. Mac nem lau ņatô sêņkuc yom naņ Nikolai kêdôhôn têtj lau. 16 Bocdinaņ anem daôm kwi. Bu mba, dec ņasawa sauņ aô watêtj mac waloc, ma wandic lau naņ sêsa lêtj kaiņ dinaņ ņa bien baliņ naņ sa yêc aô whaņsuņ.

17 Asa ndê daņgasuņ yêc, naņ ņgô yom dindec naņ ņalau Dabuņ sôm têtj Anötö ndê gôlôwac dabuņ. Lau hoņ naņ sêlhac ņaņga ma sêku sac dulu, naņ wakêtj ņac sêneņ gêtj daneņ-ņga naņ kwahic dec yêc siņ dau yêc undambê, gitôm gakêtj †mana têtj lau Israel-ņga seņ yêc gameņ sawa. Ma aô wakêtj hoc sêsêp tigeņ-tigeņ têtj ņac tôm ndi. Yêc hoc tigeņ-tigeņ aô wato ņaê wakuc pi, naņ lau daņ sêņyalê dom. Asa naņ kôc hoc dau ņadaņ, naņ oc êņyalê.

Jon to yom têtj gôlôwac dabuņ yêc malac Tayatira

18 “Ma to yom têtj aņela naņ yob gôlôwac dabuņ Tayatira-ņga bocdec bu:

Yom dindec meņ akêtj Anötö ndê Atu, in naņ ndê tandô ņawê gitôm ya ņawahô, ma gahi gitôm brons naņ ņawasi atu. 19 Aô kayalê mac lau Tayatira-ņga nem mêtê hoņ su, bu mac akêtj whin aô

† 2:11: Bêc naņ lau sêmbac ndu tidim tilu-ņga - bêc naņ Anötö oc êmatôc lau hoņ, ma lau sac oc sêsip ya atu naņ sa ņapaņ sêndi bu sêhóc ņandê ņapaņ. Alic yom ņatô yêc Rev 20:14; ma 21:8.

ņanğa, ma asap mêtê atac whiņ-ņga dôn. Aö kayalê bu mac alhac ñanğa ma am akiņ aneņ lau. Ma kwahic dec mac akôm gêņ dinan ĥoc gêlêc ñamata-ņga su.

²⁰ Tigeņ mac nem mêtê daņ aö galic yham dom. Awhê sac daņ mbo mac nem gôlôwac dabuņ ñalôm, naņ gitôm kwiņ sac Jesebel. In sam dau bu aneņ propet awhê daņ, magoc in kêdôhôn aneņ lau bu sêkôm mêtê mockaiņ-ņga, ma bu sêneņ gêņ daneņ-ņga naņ lau sêkêņ ti da têņ anötöi gwam. In kôm mêtê sac bocdinaņ, magoc mac asoc in su yêc mac nem gôlôwac dabuņ dom. ²¹ Aö gakêņ ñasawa têņ in bu nem dau kwi, tigeņ in sap in ndê mêtê sac dôn ñapaņ. ²² Alic su naņ! Kwahic dec aö wakêņ ñandê atu têņ in, ma têņ lau naņ sêkôm mêtê mockaiņ-ņga sêwhiņ in, naņ bocdinaņ. Ñac bu sênem dau kwi dom, dec ñac oc sêĥoc ñawapac atu. ²³ Ma aö oc wandic in ndê balêkoc ndu sêwhiņ. Tu dinan-ņga dec Kilisi ndê lau hoņ oc sêņyalê bu aö kayalê ñamalac si gauc ti ñalôm hoņ. Ma aö wakêņ ñagêyô têņ mac hoņ tôm ndi, êņkuc mêtê naņ mac lau tigeņ-tigeņ akôm.

²⁴ Mac lau Tayatira-ņga ñatô asôc awhê sac dinaņ ndê yom ñapu dom. Ma yom naņ sêsam bu Sadan ndê yom naņ yêc siņ dau, naņ mac akip sa dom. Bocdinaņ aö oc wakêņ ñawapac wakuc têņ mac ahôc dom. ²⁵ Gêņ tigeņ aö atac whiņ, naņ asap mêtê ñayham naņ mac akôm ambo, naņ dôn e wambu wameņ.

²⁶ Asa naņ bu lhac ñanğa ma ku sac dulu, ma sôc aneņ yom ñapu e bêc ñambu-ņga, naņ wakêņ ñaclai têņ in bu nem gôliņ lau sambuc, ²⁷ gitôm Damaņ kêņ ñaclai têņ aö dauņ. Tôm yom naņ sêto yêc naņ sôm bocdec bu:

In kôc tôc kiņ-ņga bu nem gôliņ lau sambuc ti ñaclai atu, ma in oc ku

ñac dulu gitôm ñac daņ tuc lôņ andô daņ popoc. [BW 2:9]

²⁸ Ma asa naņ bu lhac ñanğa, naņ aö dauņ oc wambo wawhiņ in ti ñawasi atu gitôm tata bêbêc-ņga. ²⁹ Asa ndê daņgasuņ yêc, naņ ñgô yom dindec naņ Ñalau Dabuņ sôm têņ Anötö ndê gôlôwac dabuņ.

3

Jon to yom têņ gôlôwac dabuņ yêc malac Sadis

¹ “Ma to yom têņ aņela naņ yob gôlôwac dabuņ Sadis-ņga bocdec bu:

Yom dindec meņ akêņ in naņ mbo whiņ Anötö ndê ñalau 7 ma kôc tata 7. Aö kayalê mac lau Sadis-ņga nem mêtê hoņ. Lau ñatô gauc gêm bu mac alhac ñanğa ma akôm Anötö ndê gwelen. Tigeņ mba! Mac atôm lau batê! ² Yêc aneņ Anötö aņgô-ņga aö galic bu mac ac dabiņ mac nem gwelen ñapep dom. Bocdinaņ tampo sa ma atisa! Mac nem akêņ whiņ kêpiņ bu oc pacndê. Bocdinaņ apuc nem akêņ whiņ dôn maņ.

³ Gauc nem yom hoņ naņ mac aņgô ti akôc sa su. Ma anem nem ñalôm kwi ma daņam wambu yom dau. Mac bu anem ali dom, dec wambu wameņ gitôm ñgac kaņ, ma mac oc aņyalê ndoc wameņ-ņga dom.

⁴ Magoc aö kayalê lau Sadis-ņga ñatô naņ sêkôm mêtê sac dom, dec galic ñac tôm lau ti ñakwê ñawasi. Aö oc wakêņ ñakwê sêsêp têņ lau dinaņ sêsôc, bu aö galic ñac ñayham, ma ñac oc sêmbo sêwhiņ aö ñapaņ. ⁵ Ma lau ñatô naņ sêlhac ñanğa ma sêku sac dulu, naņ wakêņ ñakwê sêsêp têņ ñac bocdinaņ. Ma yêc Damaņ ti in ndê aņela aņgô-ņga, aö wasam ñac si ñaê asê, ma watôc asê bu sêti aneņ lau solop. Ma ñac si ñaê

oc yêc Buku Tanli-nga* napan.
 6 Asa ndê dangasun yêc, nan ngô yom dindêc nan Nalau Dabun sôm têñ Anötö ndê gôlôwac dabun.

Jon to yom têñ gôlôwac dabun yêc malac Piladelpia

7 “Ma to yom têñ anela nan yob gôlôwac dabun Piladelpia-nga bocdec bu:

Yom dindêc meñ akêñ ngac dabun nan sôm yom nandô en. In kôc Kin Dawid ndê ki gatam-nga, ma gatam bocke nan in gêlêc su, nan lau dan sêtôm bu sêndic ahuc dom. Ma gatam nan in gic ahuc, nan lau dan sêtôm bu sêkac sa dom. 8 Mac lau Piladelpia-nga. Aô kayalê mac nem mêtê hon su. Mac lau ti licwalô atu dom, tigen aô kayalê bu mac danam wambu aneñ yom, ma asêc aneñ naê ahuc dom. Bocdinañ alic su nan! Kwahic dec aô walêc gatam dan su bu wanem mac sa-nga, ma lau dan oc sêtôm dom bu sêndic ahuc. 9 Lau nan sêsap lau Israel-nga si sakin akwa dôñ, nan sêtoc dau sa bu nac lau Israel-nga nan Anötö kêyalin nac sa. Magoc mba. Nac lau tasan, ma Sadañ ndê lau nac. Aô wangwiniñ nac e sêtên mac sêmeñ ma sêhu dau sêyêc mac gahim-nga. Ma têñ ndoc dinañ nac hon oc sênyalê tidôn bu mac lau nan aô atac whin mac ndu andô.

10 Mac apuc daôm dôñ ma alhac nannga têñ ndoc nawapac ti kisa tap mac sa, tôm aô gac atu mac muñ su. Bocdinañ aô wayob mac têñ ndoc nawapac-nga nan oc hôc asê bu ênsahê lau nom-nga hon. 11 Ndoc meñ kêpiñ bu aô wambu wameñ. Bocdinañ akôc yom nandô dôñ ma ayob napep, bu lau dan sênem kan nem naôli

ñayham dom. 12 Lau nan sêlhac nannga ma sêku sac dulu, nan aô wakên nac sêndoc aneñ Anötö angô-nga napan tôm alhê nannga nan sêlhac in ndê lôm dabun. Lau dinañ oc sêmbo sêwhin Anötö yêc malac Jerusalem wakuc, nan in oc kêñ sip akêñ undambê meñ, dec aô oc wato aneñ Anötö ndê naê ma in ndê malac wakuc dau naê pi nac. Ma aô wato aô daun neñ naê wakuc pi nac whin.

13 Asa ndê dangasun yêc, nan ngô yom dindêc nan Nalau Dabun sôm têñ Anötö ndê gôlôwac dabun.

Jon to yom têñ gôlôwac dabun yêc malac Laodisia

14 “Ma to yom têñ anela nan yob gôlôwac dabun Laodisia-nga bocdec bu:

Yom dindêc meñ akêñ Yom Nandô Nadau. In sôm yom nandô en, ma bocdinañ yac dakên whin in ndê yom ma atac lu-lu dom. Ma in gêm gôlin gên hon nan Anötö kêñ. 15 Aô kayalê mac lau Laodisia-nga nem mêtê hon. Mac asôm bu akêñ whin aô, tigen mac akêñ whin aô ti nem nalôm sambuc dom. Mac lau tasan! Mac bu ahu aô sin gacgen, me akêñ whin aô ti nem nalôm sambuc, dec oc ñayham. 16 Tigen mba! Mac ansau bu ankc aô. Bocdinañ oc wasen mac su tôm ngac nan kêsahê gên sac yêc in whasun dec kêlôwê sa. 17 Mac asôm bu mac ati lau ti lêlôm ma lau tiwaê nan apônda gên dan dom. Tigen mac anyalê dom bu yêc Anötö angô-nga mac atôm lau nalôm sawa, ma lau tandô pec, ma lau nakwê mbasi. 18 Bocdinañ angô aneñ yom dindêc. Mac bu ati lau ti lêlôm, dec atên aô amên, ma aô wakên gol nandô ñayham

* 3:5: Buku Tanli-nga - lau hon nan sêkên whin Yisu ma sêtap Anötö ndê mwasin dandoc tanli napan-nga sa, nan si naê yêc Buku Tanli-nga dau. Buku natô sêyêc undambê, nan sêto yom yêc nalôm pi gên ñayham ma sac hon nan yac tigen-tigen dakôm (Rev 20:12-13). Sêto yom pi Buku Tanli-nga dau yêc Pil 4:3; Rev 13:18; 17:8; 20:12, 15; ma 21:27.

- têñ mac anemlhi. Ma anemlhi ñakwê sêsêp asôc-nga bu ambo ñamlic ñambwa dom ma mayam pac. Ma anemlhi malasin bu anğwasin tanôm e tanôm ñawa sa.
- ¹⁹ Lau nañ aö atac whin, nañ bu sêkôm gêñ giso, dec aö wasôm ñac ma wamatôc ñac tu bu sêhu mêtê sac dau sin. Boc-dinan anğô aneñ yom. Anem daôm kwi ma akôm ñaŋga bu anğuc aö.
- ²⁰ Alic! Aö gatôm mac nem silip dañ nañ meñ kalhac am nem andu ñagatam ma kêmati gatam mbo. Ma bocdinan asa nañ ngô aö awhañ ma gêlêc gatam dau su têñ aö, nañ aö oc wasôc watêñ in wandi, ma alu aneñ gêñ awhin dañ.
- ²¹ Aö gaku ñaclai sac-nga hoñ dulu, dec Damañ kôc aö sa gandöc gawhin in yêc in ndê pôn kin-nga. Ma ñalêñ tigen lau hoñ nañ sêlhac ñaŋga ma sêku sac dulu, nañ wakôc ñac sa bu sênem gôlin sêwhin aö yêc aneñ pôn kin-nga.
- ²² Asa ndê danğasun yêc, nañ ngô yom dindec nañ Ñalau Dabuñ sôm têñ Anötö ndê gôlôwac dabuñ.”

4

Jon gêlic gêñ atu undambê-nga

¹ Dinan su, goc aö galic gatam dañ nañ kac sa su yêc undambê. Ma awha nañ aö ganğô muñ su gitôm dahuc tañ, nañ sôm têñ aö bu, “Pwi mweñ, ma gêñ nañ oc hôc asê tiñambu-nga, nañ watôc têñ am.” ² Têñ dinan Ñalau Dabuñ kôm aö gatun kain dañ sa, ma aö galic pôn kin-nga dañ kalhac undambê, ma pôn ñadau ndöc ñahô. ³ Ma in nañ ndöc, nañ ndê ñawasi atu, gitôm ðhoc ñayham lu nañ sêsam bu jasper ma kanelian. Ma gasun bu êp nañ ñadalô ñayham ma ñawasi gitôm hoc ñayham emerel, nañ kêgihi pôn atu dau ahuc. ⁴ Ma aö galic pôn 24 sêlhac sênğihi pôn atu, ma lau bata 24 sêndöc ñahô. Ñac sêsôc ñakwê sêsêp, ma sanem gol yêc ñac si ñagôlôn tôm gi.

⁵ Ma aö galic sickac, ma ganğô wapap gic ti ñakêcsia atu sa akêñ pôn atu. Ma lam ti ñawê atu 7 sêlhac pôn ña-ndö-nga. Lam 7 dinan Anötö ndê ñalau 7. ⁶ Ma yêc pôn dau ña-ndö-nga aö galic gêñ ñawasi atu poc gitôm bugicton, ma ñawa gitôm glas.

Ma aö galic añela atu hale sêlhac sênğihi pôn atu. Ñac sem gêñ tali ñatô anğô, ma tandô daêsam sêyêc ñac ñabapo ti ñadômbwê. ⁷ Añela hale dinan anğô andô bocdec. Añela ñamata-nga ndê anğô gitôm layon, tilu-nga gitôm makao, titô-nga gitôm ñamalac, ma añela tihale-nga ndê anğô gitôm macmpon nañ hu mbo lolôc. ⁸ Ñac tigen-tigen si ñamakê 6, ma tandô daêsam sem ñac ahuc, yêc ñamakê ñapu-nga whin. Ma ñac sêmpin Anötö ma sêsôm, “O Pômdau Anötö, Ñaŋga Ñadau, am dabuñ, dabuñ, ma dabuñ eñ. Am mbo têñ ñamata-nga, kwahic dec am mbo, ma tiñambu am oc mbu mweñ.” Ñalêñ dinan ñac sêmpin in acsalô ma ôbwêc hoñ, sênwhañ dau dom.

⁹ Têm bocke nañ añela hale dinan sêsôm yom dinan sêmpin in nañ ndöc pôn atu ma mbo tali ñapan, ma sem danğe in ti sêtoc in ndê waê sa, goc ¹⁰ lau bata 24 sêhu dau sêsip nom ma sêpôn haduc têñ in. Ma sêkêñ ñac si sanem sêyêc pôn atu ndö-nga, ma sêsôm yom bocdec bu, ¹¹ “O Pômdau yac mba Anötö. Am gêñ hoñ ñadau. Am kêmasañ gêñ hoñ ma kêñ gêñ hoñ sêmbo tali, tôm am daôm tac whin. Tu dinan-nga dec am ñayham kêlêc, ma gic waê bu yac ampın am ti apo nem waêm sa, ma atoc am sa tu am nem ñawasi ti ñaclai atu-nga.”

5

†Anötö ndê Domba ma bapia tilhun

¹ Aö tanğê in nañ ndöc pôn atu, ma galic bapia tilhun dañ yêc in amba andô-nga, ma yom yêc bapia dau danğalu-lu. Bapia dau sênğihun sa, ma sêkêñ gêñ ñabalêp 7 pi ñadali bu

kôc dôḡ.* 2 Ma aö galic aḡela ḡaḡa daḡ, naḡ mbwêc awha atu bocdec bu, “Asa iḡ ḡamalac gitêḡ, gitôm bu kôc ḡêḡ ḡabalêp su ma kac bapia dau sa?” 3-4 Iḡ mbwêc yom dinaḡ asê, tigeḡ yêc undambê, ma yêc nom ma nom ḡapu-ḡga, sêtap ḡamalac gitêḡ daḡ sa dom, naḡ gitôm bu kac bapia dau sa ma sam. Têḡ ndoc aö galic bu sêtap ḡamalac gitêḡ daḡ sa dom, naḡ aö gataḡ atu andô. 5 Magoc lau bata 24 si daḡ sôm têḡ aö, “Am taḡ dom! Lic su naḡ. ḡamalac gitêḡ daḡ mbo, naḡ ku ḡaclai sac-ḡga ti ḡaclai dambac ndu-ḡga dulu su, ma iḡ gitôm bu kôc ḡêḡ ḡabalêp 7 su, ma kac bapia dau sa. Iḡ naḡ sêsam bu ‘Layon naḡ sa akêḡ Juda ndê toḡ,’ ma ‘Dawid ndê Wakuc,’ naḡ gitôm.”

6 Têḡ dinaḡ aö galic Domba daḡ naḡ ḡa-aḡgô gitôm sic iḡ ndu su, magoc mbo tali tiyham. Iḡ kalhac ḡalhu kêpiḡ pôḡ atu, ma aḡela hale ti lau bata 24 sêḡgihi iḡ ahuc. Iḡ ndê ḡapo 7, ma tandô 7, naḡ sem dôhôn Anötö ndê ḡalau 7 naḡ iḡ kêḡ ḡac sêsa sêtêḡ nom ḡabatiḡ hoḡ. 7 Ma Domba dau gi kôc bapia dau su yêc iḡ naḡ ndöc pôḡ atu ndê amba andô-ḡga. 8 Iḡ kôc sa su goc aḡela hale ti lau bata 24 sêpôn haduc têḡ iḡ. Yêc ḡac hoḡ si amba sêkôc ḡêḡ wê-ḡga naḡ sêsam bu hap,† ma sùc naḡ sêmasaḡ ḡa gol, naḡ sêkêḡ ḡêḡ ḡamalu ḡayham sip e meḡhu. ḡêḡ ḡamalu dinaḡ, naḡ mbec hoḡ naḡ Anötö ndê lau dabuḡ sêteḡ têḡ iḡ. 9 Ma ḡac sem wê wakuc daḡ bocdec, “Am gitêḡ andô, gitôm bu kôc bapia ma kac ḡêḡ ḡabalêp su. ḡahu bu lau sic am ndu, ma am nem dac ḡêmlhi lau su sêti Anötö ndê lau. Am ḡêmlhi lau yêc nom ḡagameḡ hoḡ, ma yêc lau titon-titon ma awha têtêḡ hoḡ naḡ sêmbô nom. 10 Ma am kôm ḡac sêti lau toḡ tigeḡ, bu sênem akiḡ yac neḡ Anötö sêtôm lau †dabuḡsiga, ma ḡac oc sênem ḡôliḡ sêmbô nom.”

* 5:1: Têḡ têm Jon to bapia dindac, naḡ lau naḡ bu sêkêḡ bapia daḡ têḡ lau ḡatô, naḡ sêkêḡ ḡêḡ ḡabalêp gitôm lêlêp me nomdac pi bapia dau bu sêsap dôḡ. Ma bocdinaḡ lau bambaliḡ gitôm dom bu sêkac bapia dau sa ma sêsam e hóc asê ḡamalac naḡ bapia dau gic iḡ ḡawaê. † 5:8: Hap - ḡêḡ gitôm gita ti wac daêsam, naḡ lau sêndic têḡ ndoc sênem wê-ḡga. Alic Rev 14:2; ma 15:2.

11 Têḡ dinaḡ aö galic ti ḡaḡgô aḡela daêsam ma daêsam ma daêsam, oc tôm dom bu dasê sa. ḡac sêḡgihi pôḡ atu ma aḡela hale ti lau bata ahuc. 12 Ma ḡac sem wê ḡa awha atu bocdec bu, “O Domba ḡayham kêlêc, am naḡ lau sic am ndu. Yac ampiḡ am, bu am ḡêḡ hoḡ ḡadau, ma am nem ḡaclai, ti gauc, ma licwalô, ma waêm ti ḡawê ma ḡawasi atu hóc ḡêlêc su.”

13 Têḡ dinaḡ aö ḡaḡgô ḡêḡ tali hoḡ naḡ sêmbô undambê ti nom ma nom ḡapu-ḡga, ma naḡ sêmbô ḡwêc. ḡac hoḡ sem wê bocdec bu, “Kwahic dec, ma tôm bêc hoḡ, yac ampiḡ iḡ naḡ ndöc pôḡ atu, ma yac ampiḡ Domba. Bu iḡlu si waê, ti ḡawê ma ḡawasi, ma ḡaclai atu andô!” 14 Ma aḡela hale sêsôm, “Yomandô!” Ma lau bata hoḡ sêhu dau sêyêc nom ma sêmpiḡ iḡlu.

6

Anötö ndê Domba kac bapia tilhuḡ sa

1 Dinaḡ su, goc aö galic Anötö ndê Domba dau kôc ḡêḡ ḡabalêp ḡamata-ḡga su yêc bapia tilhuḡ. Ma aḡela hale si daḡ ta yom ḡa awha atu gitôm wapap, ma sôm, “Mweḡ!” 2 Dec aö taḡhê gameḡ, ma galic hosi sêsêp daḡ. Ma aö galic ḡac naḡ ndöc hosi ḡahô, naḡ kôc bakôc sôp-ḡga daḡ. Anötö kêḡ sanem daḡ têḡ iḡ, goc iḡ sa ti ḡaclai atu bu ku ḡacyo dulu.

3 Goc Anötö ndê Domba kôc ḡêḡ ḡabalêp tilu-ḡga su, ma aö ḡaḡgô aḡela tilu-ḡga sôm, “Mweḡ!” 4 Ma hosi kokoc daḡ sa meḡ. Anötö kêḡ bien baliḡ daḡ têḡ ḡac naḡ ndöc hosi ḡahô, ma kêḡ ḡaclai têḡ iḡ bu kôc yom malô su yêc lau nom-ḡga, bu kôm ḡac sêndic dandi ndu.

5 Goc Anötö ndê Domba kôc ḡêḡ ḡabalêp titô-ḡga su, ma aḡela titô-ḡga sôm, “Mweḡ!” Dec aö taḡhê gameḡ ma galic hosi yeyec daḡ. Ma ḡac naḡ ndöc hosi ḡahô kôc ḡêḡ danem dôhôn

gêñ-nga yêc in amba. Gêñ kainñ dinan dakôc bu danem dôhôn gêñ bu ñadehe me lolo. ⁶ Ma awha danñ sa akêñ pônñ atu nanñ kalhac anjela hale ñalhu, nanñ sôm, “Kêñ tôbôm sa bu lau nom-nga sêpônnda gêñ sêneñ-nga, ma ñac oc sênem dôhôn gêñ bu lau sênemlhi gêñ danenñ-nga ñagec-ñagec ña ñaôli atu. Tigenñ kôm ôm a ñolib-nga ti ôm wain-nga tisac dom.”

⁷ Têñ dinanñ Anötö ndê Domba kôc gêñ ñabalêp tihale-nga su, ma anjela tihale-nga sôm, “Mwenñ!” ⁸ Goc aö tanhê gameñ, ma galic hosi yanñanñ danñ. Ma ñgac nanñ ndöc ñahô, nanñ sêsam inñ ndê ñaê bu ‘Mbac Ndu,’ ma danñ tiyham, nanñ ndê ñaê ‘Lambwam’ kêkuc inñ. Ma Anötö kêkinñ inñlu bu sêwhê lau nom-nga honñ kôc ndi tonñ hale, ma sêndic tonñ danñ ndu. Inñlu oc sêngilí sinñ, ma sêkêñ tôbôm ma gêm bac atu ma bôclai bu sêseñ lau tonñ tihale-nga dinanñ su.

⁹ Têñ ndoc Anötö ndê Domba kôc gêñ ñabalêp ti-5-nga su, nanñ galic lau ñatô si gatu sêmbô Anötö ndê alta ñapu. Lau dinanñ, muñ-nga lau nom-nga sic ñac ndu, ñahu bu sêkêñ whinñ Anötö ndê yom, ma sêhoc inñ ndê yom asê. ¹⁰ Ma ñac sêta awha atu têtñ inñ, “O Pômdau Dabuñ ma Yom Nandô Nñadau. Têtñ bêt bocke am oc êmatôc lau sac nom-nga, ma kêñ ñagêyô têtñ ñac ô yac mba dac nanñ ñac sêkêc sinñ su?” ¹¹ Sêsôm yom dinanñ su, ma Anötö kêñ ñakwê sêsêp balinñ têtñ ñac tôm gi. Ma inñ sôm têtñ ñac bu, “Mac nem asidôwai ñatô sem akinñ aö sêmbô, nanñ lau nom-nga oc sêndic ñac ndu gitôm ñac sic mac ndu. Bocdinanñ ahônñ malô e gêñ dinanñ pacndê su.”

¹² Aö tanhê Anötö ndê Domba ma inñ kôc gêñ ñabalêp ti-6-nga su, goc tiyhô atu gêm, ma aö galic ac tiyec gitôm sêcyaê, ma ayô tikoc gitôm dac. ¹³ Ma tata umbonñ-nga sêpeñ sêsip nom gitôm mbu puc atu ma kêwic ahi goc ñalôwê sêpeñ sêsip nom si. ¹⁴ Ma um-

bonñ ginñga tôm mbu soc po danñ su, ma lôc ti nduc honñ sinñga bocdinanñ. ¹⁵ Tu dinanñ-nga lau honñ nanñ sêkêñ whinñ Yisu dom, nanñ sêtôc dau ñandô, ma sêñsalê gameñ bu sêsiniñ dau. Kinñ ma lau bata, ma lau sinñ-nga, ma lau ti lêlôm ma lau ti licwalô atu, ma lau nanñ sem akinñ ñadaui ti lau nanñ sêmbô ñambwa, nanñ honñ sêlhô bambalinñ. Ma sêñsalê mala sêsiniñ dau kwi-nga sêsôc hocsunñ ti hoc nanñ sêyêc gameñ lôc-nga, nanñ ñapu. ¹⁶ Ma ñac sêta yom têtñ lôc ti hoc bu êngatôc ñac si e inñ nanñ ndöc pônñ atu, nanñ oc tôm dom bu lic ñac, ma bocdinanñ ñac oc sêtap Anötö ndê Domba ndê atac ñandê sa dom. ¹⁷ Sêkôm gêñ dinanñ, ñahu bu bêt dinanñ ti bêt sêtap ñandê sa tu ñac si sac-nga, ma lau sac danñ oc sêtôm dom bu sêñlêc Anötö ndê matôc.

7

Sêpuc ñadalô pi lau Israel-nga 144,000

¹ Dinanñ su, goc aö galic anjela hale nanñ sêyob mbu. Ñac sêlhac nom ñabatinñ hale ma sêkôc ñaclai bu sêlhac mbu nom-nga hale ahuc, tu bu sêpuc ñadinda e sêkôm nom me gwêc me a tisac dom. ² Anötö kêñ ñaclai têtñ ñac bu sêyob mbu e tinñambu sêhu mbu nom-nga sinñ bu kôm nom ma gwêc tisac. Ma aö galic anjela danñ tiyham nanñ sa akêñ gameñ ac pi-nga meñ, ma yêc inñ amba inñ kôc Anötö Tanñli Nñadau ndê gêñ dapuc ñadalô-nga.* Inñ mbwêc ña awha atu têtñ anjela hale dinanñ ma sôm, ³ “Akôm nom ti gwêc ma a tisac dom, e yac apuc yac neñ Anötö ndê ñadalô pi inñ ndê lau akinñ si sêcbala su.”

⁴ Inñ sôm yom dinanñ su, goc aö ganñgô lau nanñ sêpuc ñadalô pi ñac si sêcbala, nanñ si namba, nanñ gitôm 144,000. Ma lau dinanñ sêmeñ akêñ lau Israel-nga si gôlôwac tonñ 12. ⁵ Yêc Juda ndê tonñ, sêkeñ ñadalô pi lau 12,000, ma pi lau 12,000 yêc Ruben ndê, 12,000 yêc Gad ndê, ⁶ 12,000 yêc Aser ndê, 12,000

* **7:2:** Têtñ têtñ dinanñ lau sêkêñ gêñ ñabalêp gitôm lêlêp me nomdac pi bapia bu sêsap dôñ, ma sêpuc ñadalô danñ pi lêlêp dau bu tôc asê bu ñac sêti bapia dau ñadau. Sêmasañ gôlônñ amanñatu-nga (ring) me gêñ danñ nanñ sêñônñ ti kôm bu sêpuc ñadalô dau.

yêc Naptali ndê, 12,000 yêc Manase ndê, ⁷ 12,000 yêc Simeon ndê, 12,000 yêc Liwai ndê, 12,000 yêc Isaka ndê, ⁸ 12,000 yêc Sebulun ndê, 12,000 yêc Josep ndê, ma pi lau 12,000 yêc Benjamin ndê tonj.

Lau daêsam sêmpin Anötö

⁹ Tinjambu aö tanhê gamej ma galic lau daêsam andô, gitôm dom bu lau danj sêsê nac sa. Sêmenj akêj nom njagamej honj, ma akêj lau titonj-titonj honj, ma akêj lau awha têtêtêj. Ma sêlhac pônj atu ti Anötö ndê Domba anjô andô-nga. Nac honj sêsôc njakwê sêsêp, ma sêhóc tômtôm njalaun. ¹⁰ Ma sêmbwêc njanga bu, “Yac tampin yac nejj Anötö nanj ndöc pônj atu, ma inj ndê Domba, bu mwasinj nem lau si-nga yêc injlu.”

¹¹ Ma anjela honj nanj sêlhac sêngihi pônj atu ti anjela hale ma lau bata ahuc, nanj sêhu dau anjô sip nom sêyêc pônj atu ndö-nga. Ma sêmpin Anötö, ¹² ma sêsôm, “Yomandô! Yac nejj Anötö ndê njawasi ti gauc ma waê ti njac lai ma licwalô hóc gêlêc gêj honj su. Bocdinajj tampin inj, ma danem danje inj kwahic dec ma tôm bêc honj. Yomandô!”

¹³ Têj dinajj lau bata si danj mejj ma ndac aö bocdec bu, “Lau ti njakwê sêsêp dindê, nac lau asa, ma sêmenj akêj nde?” ¹⁴ Ma aö gaô inj ndê awha ma gasôm, “O njac atu, am daôm kêyalê.” Dec inj sôm têtêj aö, “Lau dinajj sêmbô nom têtêj ndoc njawapac atu hóc asê, ma kwahic dec sêmenj sêmbô lec. Sêngwasinj si njakwê sip Anötö ndê Domba njadac, ma njakwê dau sêp sambuc. ¹⁵ Tu dinajj-nga sêlhac Anötö ndê pônj atu ndö-nga yêc inj ndê lôm dabunj, ma sem akinj inj acsalô ma ôbwêc. Ma inj nanj ndöc pônj atu, nanj oc mbo whinj nac ma yob nac. ¹⁶ Tôm dom bu sêpônja gêj sênenj-nga ti sênôm-nga tiyham. Ma ac oc pec nac dom, ma gêj njandê danj oc tap nac sa dom. ¹⁷ Nahu bu Anötö ndê Domba nanj mbo pônj atu njalhu, nanj oc ti nac si njac yob nac-nga, ma wê nac sêsa bu sênôm bu yêc bubata tanjli-nga. Ma

Anötö dau oc punj nac tasulu su yêc nac tandô.”

8

Anötö ndê Domba kôc gêj njabalêp ti-7-nga su

¹ Têj dinajj Anötö ndê Domba kôc gêj njabalêp ti-7-nga su yêc bapia, ma gamej undambê-nga njanejj sa gitôm acgatu njasawa danja. ² Ma aö galic anjela 7 nanj sêlhac Anötö anjô-nga, ma inj kêtêj dahuc têtêj nac honj tôm gi. ³ Ma anjela danj tiyham mejj kalhac alta gol kêpinj pônj atu. Inj kôc lôj gol danj, ma sêkêj gêj njamalu njayham daêsam têtêj inj. Goc inj kêgalun whinj Anötö ndê lau dabunj si mbec yêc lôj dau, ma kêc pi alta ti da têtêj Anötö. ⁴ Ma njawasu akêj gêj njamalu ti lau dabunj si mbec, sa akêj lôj nanj yêc anjela amba, ma pi têtêj Anötö anjô-nga. ⁵ Pacndê, goc inj kôc ya njanda akêj alta, ma kêtêj sip lôj gêj njamalu-nga e mejjhu, ma tuc sip gamej nom-nga gi. Ma aö ganjô njakêcsia atu, ma sickac ti wapap gic ma tiyhô gêm.

Anjela hale sêyu dahuc

⁶ Têj dinajj anjela 7 nanj sêkôc dahuc, nanj sêmasanj dau bu sêyu. ⁷ Anjela njamata-nga yu inj ndê, ma sêmbalinj u njalhuc gitôm ais, ma ya nanj sêngalun whinj dac nanj sip nom gi. Ma ya dau gêj gamej nom-nga ti a daêsam su. Aö galic gitôm sêwhê gamej nom-nga ti a honj kôc gi njatonj tö, ma tonj danj ya gêj su, ma lu sêyêc njayham. Ma kwanj batac-batac, nanj ya gêj honj su.

⁸ Goc anjela tilu-nga yu dahuc, ma sêmbalinj gêj danj gitôm lôc atu ti ya sip gwêc gi. Ma tiyham aö galic gitôm sêwhê gwêc kôc gi tonj tö, ma tonj danj gêm dau kwi ti dac, ma tonj lu sêyêc njayham. ⁹ Ma i ti gêj tali honj nanj sêmbô gwêc ti dac, nanj sêmbac ndu. Ma wanj nanj sêpoc gwêc bocdinajj, tonj danj singa su, tonj lu sêpoc njayham.

¹⁰ Têj ndoc anjela titö-nga yu ndê dahuc, nanj tata atu danj pejj sip akêj umbonj. Tata dau njawê atu, ma pejj sip nom ma kôm bu ti bubata daêsam sêtisac. Aö galic gitôm sêwhê bu ti

bubata honj kôc gi tonj tö, ma tonj danj tisac. ¹¹ Sêsam tata dau ñaê bu ‘Namakic.’ Ma yêc bu nom-nga honj, tonj danj ñamakic sa ma tonj lu sêyêc ñayham. Ma lau honj nanj sênôm bu ñamakic dinanj, nanj sêmbac ndu.

¹² Goc anjela tihale-nga yu ndê dahuc, ma ac ti ayô ma tata ñatô sêtisac. Tu dinanj-nga têtj acsalô, ac pô gamej gitôm acgatu ñasawa 8, ma ñasec sa gitôm acgatu ñasawa hale. Ma têtj ôbwêc bocdinanj, ayô ti tata ñawê mba gitôm acgatu ñasawa hale.

¹³ Aö galic gêtj honj dinanj su, ma aö ganjô macmponj danj nanj hu mbo umbonj, ma tanj ña awaha atu bocdec bu, “Oyaê! Oyaê! Oyaê! Anjela hale sêyu dahuc su, ma anjela tö sêmbo dônj sêmbo. Bocdinanj mac lau nom-nga oc atap ñawapac sa tiyham.”

9

Anjela ti-5-nga yu dahuc

¹ Goc anjela ti-5-nga yu ndê dahuc, ma aö galic tata danj pej yêc umbonj sip nom gi. Ma Anötö kêtj ki têtj inj bu yob sunj baliñ sac nanj sêsam bu Abis,* nanj ñagatam. ² Goc inj gêtjêc gatam dau su, ma yawasu pi akêtj sunj baliñ dinanj meñ. Yawasu dau atu andô, gitôm yawasu têtj ndoc lau sêkêc pwa atu danj. Yawasu dau gêm ac ahuc ma kôm umbonj ñasec sa. ³ Ma aö galic wakô sêsip akêtj yawasu sêmeñ. Nac si ñaclai gitôm gapingap bu sêkêtj ñandê atu têtj lau nom-nga. ⁴ Magoc Anötö gic yao ñac bu sêkôm kwanj ma gêtj batac-batac ma a tisac dom, ma sêkôm lau nanj anjela sêpuc Anötö ndê ñadalô pi ñac sêcbala su, nanj sêtisac dom. Magoc lau ñatô, nanj wakô dinanj oc sêkôm ñac sêtisac. ⁵ Nac sêkôc ñaclai bu sêkêtj ñandê atu têtj lau dinanj gitôm ayô 5, magoc ñac oc sêndic ñac ndu dom. Ma ñandê dau gitôm gapingap senj lau. ⁶ Têtj ndoc dinanj lau oc sêtec bu sêmbo tali. Nac oc tac whin

bu sêmbac ndu, tigenj ñac oc sêmbo tali ma sêhóc ñandê ñapanj.

⁷ Aö galic wakô dinanj sêtôm hosi nanj sêmasanj tu sêndic sinj-nga. Gêtj gitôm gulunj gol sac ñac si ñagôlônj, ma ñac si anjô gitôm ñamalac. ⁸ Nac si kêclauñ baliñ gitôm lauwhê si, ma ñac si ñalhô atu gitôm layon si. ⁹ Ma yêc ñac si ñabapo aö galic gêtj ñanja gitôm lautuc ain. Ma têtj ndoc ñac sêhu sêmbo lôlôc, ñac si ñamakê ñakêcsia atu gitôm hosi daêsam sêhê kaleta ma sênti bu sêndic sinj. ¹⁰ Nac si ñanjuc gitôm gapingap si ñanjuc bu sêtinj ñamalac. Nac lai atu yêc ñac si ñanjuc, bu sêkêtj ñandê têtj lau gitôm ayô amanjanj. ¹¹ Nac si kinj inj anjela sac sunj baliñ-nga. Yêc Yom †Hibru sêsam inj ndê ñaê bu Abadon, ma yêc Yom Grik sêsam inj bu Apolion.† ¹² Njawapac dinanj ti ñawapac ñamata-nga. Ma ñawapac lu sêyêc dônj sêyêc.

Anjela ti-6-nga yu dahuc

¹³ Têtj dinanj anjela ti-6-nga yu ndê dahuc. Ma aö ganjô awaha danj sa akêtj alta gol nanj kalhac Anötö anjô-nga. Njapo hale sêyêc alta dau ñakêcsu hale, ma awaha dau sa akêtj njapo dau ñalhu, ¹⁴ ma ta yom têtj anjela nanj yu dahuc bocdec bu, “Sa têtj anjela hale nanj sêsô ñac dônj sêmbo bu atu Yupretes, nanj ndi, ma êmgapwêc ñac su.” ¹⁵ Munj-nga Anötö kêyalinj ndoc danj sa bu anjela hale dinanj sêndic lau sac ndu, ma ñac sêhônj ndoc dau sêmbo Bu Yupretes. Goc anjela dau sa gi ma kêgapwêc anjela hale dinanj su, bu sêwhê lau nom-nga kôc ndi tonj tö. Ma tonj danj ñac oc sêndic ñac ndu, ma tonj lu sêhu ñac sinj.

¹⁶⁻¹⁷ Têtj dinanj aö galic gêtj ñagatu danj, lau sinj-nga daêsam kêlêc sêndôc hosi ñahô. Ma awaha danj sam ñac si namba asê têtj aö, nanj gitôm 200 millien. Ma aö galic lautuc ñanja sêyêc ñac ñabapo. Lautuc dinanj ñadalô kokoc gitôm ya, ma ñamayanj gitôm umbonj, ma yanjanj gitôm gêtj ñandê

* **9:1:** Njê ‘Abis’ (Abyss) kêkuc Yom Grik. Sunj baliñ dinanj ti ñalau sac si gapocwalô. † **9:11:** Abadon ma Apolion - ñaê lu dinanj njahu tigenj. Danem kwi bu ‘Ndic Ndu’ me ‘Senj su.’

ñaê †solpa. Ma aö galic hosi si ñagôlôn gitôm layon si, ma ya ti yawasu ma solpa sa akêñ ñac si whasuñ. ¹⁸ Gêñ tö dinañ, ya ti yawahô ma solpa, nañ sêsa hosi whasuñ nañ tôm ñawapac atu bu señ lau nom-nga ñatô su. Lau toñ dañ oc sêmbac ndu, magoc toñ lu oc sêmbo tali. ¹⁹ Hosi dinañ sêkôc ñaclai atu yêc ñac si whasuñ, ma yêc ñac si ñaᅇguc whiñ. Bu ñac si ñaᅇguc gitôm mboc ñagôlôn bu señ lau ma kôm ñac sêtisac.

²⁰ Ñawapac tö dinañ kôm lau toñ dañ sêmbac ndu. Ma lau ñatô nañ sêmbac ndu dom, nañ sêlic su, magoc sem si ñalôm kwi dom. Mba! Ñac sêsap ñac si mêtê sac dôñ ñapañ. Ñac sem akiñ ñalau sac ma anötöi gwam nañ sêmasañ ña gol ti silba ma brons ti hoc ma ña a. Gwam hoñ dinañ gitôm dom bu sêlic gameñ me sêᅇgô yom, ma sêᅇsêlêñ dom, tigeñ lau nom-nga sem akiñ ñac ñapañ. ²¹ Ma ñac sêkôm mêtê sac daêsam tôm sic ñamalac ndu, sêpec balö, sêkôm mêtê mockaiñ-nga, ma sem kañ gêñ. Ñac sêlic ñawapac dau, magoc sem dau kwi dom, ñac sêsap si mêtê sac dinañ dôñ ñapañ.

10

Anjela kênj bapia saun dañ têtñ Jon

¹ Têtñ dinañ aö galic anjela ñaᅇga dañ sip akêñ undambê meñ. In ndê ñakwê gitôm dao, ma gasuñ bu êp dañ yêc in ñagôlôn ñahô-nga. In ndê aᅇgô andô ñawasi gitôm ac, ma in gahi gitôm alhö ti ya. ² Ma in kôc bapia saun dañ nañ kac sa su, yêc in amba. In sip gi ma kênj gahi gasê-nga kalhac nom, ma gahi andô-nga kalhac gwêc. ³ Ma in mbwêc ñaᅇga, gitôm layon dañ tañ. Têtñ ndoc in mbwêc, nañ aö gaᅇgô awha 7 sêta yom, nañ ñakêcsia gitôm wapap gic. ⁴ Aö gaᅇgô awha 7 dinañ su, ma bu wato ñac si yom sip bapia, tigeñ awha dañ akêñ undambê sôm têtñ aö bu, “To yom nañ am ᅇgô akêñ awha wapap-nga 7, nañ dom. Mba! Kôc dôñ ma sêc ahuc yêc am-nga.”

⁵ Goc anjela nañ kalhac nom ti gwêc, nañ tôc in amba andô-nga pi undambê. ⁶ In bu sôm yom ma puc dôñ ña Anötö ndê ñaê, dec sôm, “Aö wasôm yom ñandô yêc in nañ mbo tali ñapañ, nañ aᅇgô-nga, in nañ kênj undambê ma nom ti gwêc, ma gêñ hoñ nañ sêmbo gameñ dinañ. Dahônj têtñ dañ tiyham dom, ⁷ bu gêñ hoñ nañ Anötö kêmatiñ tidônj muñ su, ma yêc siñ dau e meñ têtñ kwahic dec, nañ oc meñ sa tiawê. Têtñ bêc nañ anjela ti-7-nga yu dahuc, nañ gêñ hoñ dinañ oc ñandô sa tôm in hoc asê gwanañ su têtñ lau propet nañ sem akiñ in.”

⁸ Dinañ su, goc awha akêñ undambê nañ aö gaᅇgô su, nañ sôm yom têtñ aö tiyham bocdec bu, “Am sa têtñ anjela nañ kalhac nom ma gwêc, nañ ndi, ma kôc bapia nañ kac sa yêc in amba, nañ su.” ⁹ Bocdinañ aö gatêtñ anjela dau ga, ma gandac bapia saun dinañ. Ma in sôm têtñ aö, “Am kôc su, ma neñ. Yêc whamsuñ am oc êmsahê ñaganda gitôm lêp. Tigeñ bapia dau oc kôm am nem ñatac yham dom.” ¹⁰ Aö gakôc bapia saun dau su yêc in amba, ma gañ. Yêc whaᅇsuñ aö kasahê bu ñaganda gitôm lêp, tigeñ tiᅇambu sip aö ñatac gi ma kôm aö ñatac yham dom. ¹¹ Goc Anötö sôm têtñ aö, “Am oc hoc yom asê tiyham gitôm propet, ma sôm yom pi lau daêsam, pi lau titoñ-titoñ ma lau awha têtñtêtñ, ma pi kiñ sêwhiñ.”

11

Anötö ndê propet lu

¹ Dinañ su, goc Anötö kênj gakoc baliñ dañ têtñ aö bu wanem dôhônj gêñ. Ma in sôm têtñ aö, “Am ndi, ma nem dôhônj aneñ lôm dabuñ, ma alta nañ kalhac dê. Ma lau nañ sêtoc aö sa ma sêteñ mbec têtñ aö sêmbo dindê, nañ sê ñac sa. ² Tigeñ nem dôhônj gameñ yêc lôm dabuñ ñabatêmndô dom, bu aö gakêñ gameñ dinañ têtñ lau sambuc ti ñac si gameñ. Ma ñac oc sênem gôliñ aneñ malac dabuñ, ma sêᅇgwiniñ aneñ lau gitôm ayô 42. ³ Magoc aö wakêñ ñaclai têtñ aneñ

propet lu, dec inlu oc sêsôc ñakwê yeyec ma sêsôm aneñ yom asê gitôm bêc 1,260.”

⁴ Propet lu dau sêlhac Pômdau, nan gêm gôlin nom sambuc, nan anğô-nga, sêtôm a olib lu, ma sêtôm yakain lu. ⁵ Lau nan bu sêkôm inlu ña yom, nan oc sêmbac ndu ñalên bocdec. Ya oc sa yêc inlu whasun ma neñ ñac su. ⁶ Ma têt ndoc sêhoc Anötö ndê yom asê, nan sêkôc ñaclai bu sêsôm u ndic dom yêc umbon. Ma sêkôc ñaclai bu sênem bu kwi ti dac, ma bu sêkên ñawapac tidau-tidau têt lau nom-nga têt ndoc bocke nan inlu atac whin nan.

⁷ Têt inlu si têt sêhoc Anötö ndê yom asê-nga pacndê su, nan aö galic bu gêt sac dan pi akên sun balin sac dinan men, ma gic sin têt inlu. Ma in ku inlu dulu ma gic inlu ndu. ⁸ Ma inlu si ñamlan sêyêc ñambwa sêyêc malac atu dau ña-malac lôm. Yêc malac atu dau lau sic inlu si Pômdau ndu pi a gicso dau, ma bocdinan lau ñatô sem malac dau ñaê kwi ma sêsam bu Sodom ma Isip. ⁹ Têt dinan, lau akên nom ñagamen hon, ma akên lau titon-titon ma awha têt têt hon tahê inlu si ñamlan gitôm bêc tö ma ñadanğa. Ma ñac sêkên yao bu lau dan sênsuhun inlu dom. ¹⁰ Lau sac nom-nga sêtisambuc bu inlu sêmbac ndu, ma ñac sêkên gêt ñayham-ñayham têt dandi ti atac ñayham atu. Nahu bu mun-nga propet lu dinan sêkên ñawapac têt ñac.

¹¹ Aö galic bu inlu sêyêc boc-dinan tôm bêc tö ma ñadanğa, goc Anötö kên in ndê wayahô tali-nga têt inlu dec sêtisa tiyham ma sêlhac. Ma lau hon nan sêlic, nan sêtöc dau ñandô. ¹² Ma aö ganğô Anötö ta yom awha atu têt inlu ma sôm bu sêpi sa sêtên in sêmen. Goc dao dan kôc inlu sa sêpi undambê si, ma inlu si ñacyo sêlic. ¹³ Têt têt dinan tiyhô atu gêm, ma malac atu dau ñagamen ñatô sêtisac. Gitôm sêwhê malac dau kôc ti gameñ 10, ma gameñ 9 sêyêc ñayham, ma gameñ ti-10-nga tisac. Ma lau 7,000 sêmbac ndu. Gêt dau kôm lau nan sêmbo tali, nan sêtöc

dau atu, ma sêtoc Anötö undambê-nga ndê waê ti ñaclai atu sa.

¹⁴ Dinan ti ñawapac tilu-nga, ma titö-nga kêpin bu hóc asê.

Dahuc ti-7-nga tan

¹⁵ Têt dinan anela ti-7-nga yu dahuc, ma aö ganğô awha daêsam sêta yom ñanga yêc undambê bocdec bu, “Kwahic dec yac neñ Pômdau lu in ndê Mesaya sem gôlin nom ñagamen sambuc. Ma gôlin dau oc pacndê dom.”

¹⁶ Ma lau bata 24 nan sêndöc ñac si pôt yêc Anötö anğô-nga, nan sêhu dau anğô sip nom, ma sêmpin in, ¹⁷ ma sêsôm, “O Pômdau Anötö Ñaclai Ñadau, am nan mbo têt ñamata-nga, ma kwahic dec mbo. Yac bu anem danğe am bu am gêm gôlin nom ti am nem ñaclai atu. ¹⁸ Lau nom-nga atac ñandê sa, magoc kwahic dec ñac oc sênsahê am nem atac ñandê. Ndoc men su, bu am êmsahê lau nan sêmbac ndu su. Ma am oc kên ñagêyô ñayham têt lau hon nan sem akin am, lau propet ti am nem lau dabun, ma têt lau hon nan sêtoc nem ñaê sa, lau tiwaê, ma lau waêmba sêwhin. Tigen lau nan sêkôm nom tisac, nan am oc sen ñac su.”

¹⁹ Ñac sêmpin Anötö su, goc gatam yêc Anötö ndê lôm dabun undambê-nga kac sa, ma aö galic apa Anötö ndê pwac dabun-nga yêc lôm dabun ñalôm. Ma sickac ti wapap gic, ma aö ganğô ñantiñ atu, ma tiyhô gêm ma u gic ñalhuc atu ma ñanja gitôm ais.

12

Awhê dan, ma Akô

¹ Têt dinan gêt dalô atu dan hóc asê yêc undambê, ma kôm aö gasö. Aö galic awhê dan, ma ac kêgih in ahuc gitôm ñakwê. Ayô yêc in gahi ñapu, ma tata 12 sac in ñagôlôn gitôm kin si sanem. ² Awhê dau daê, ma in ndê ndoc kôc balêkoc-nga men sa. Tu dinan-nga dec in kêsahê ñandê atu, ma tan asê. ³ Ma gêt dalô dan tiyham hóc asê yêc undambê. Aö galic gêt kokoc atu gitôm akô dan. In ndê ñagôlôn

7, ma n̄apo 10. Ma sanem kin-nga 7 sac in̄ ndê ngagôlôn̄ 7. ⁴ Ma in̄ ndê n̄anguc gic tata umbon-nga daêsam sa, ma kêbalip n̄ac sêsip nom si. Tata ton̄ lu gacgen̄ sêlhac umbon̄, ma ton̄ dan̄ in̄ kêbalip sip nom gi. Goc in̄ gi kalhac awhê dau angô-nga, ma hôñ bu in̄ kôc balêkoc su, goc in̄ neñ.

⁵ Ma awhê dau kôc balêkoc ngac* dan̄. In̄ ngac nan̄ oc nem gôlin̄ lau nom-nga hon̄ ti n̄aclai atu, gitôm in̄ kôc tôc kin-nga ain tu êmatôc n̄ac-nga. Akô tac whin̄ bu neñ balêkoc dau, tigen̄ gitôm dom. N̄ahu bu sêngaho balêkoc dau su pi undambê gi, bu mbo whin̄ Anötö nan̄ ndôc pôn̄ atu. ⁶ Ma balê dinda kôlhô kêtî gi mbo gameñ sawa. Anötö kêyalin̄ gameñ sa gwanan̄ yêc dindê, bu yob awhê dau gitôm bêc 1,260.

⁷ Têñ dinan̄ aô galic sin̄ atu yêc undambê. Anötö ndê an̄ela n̄amata-nga Maikel ti in̄ ndê an̄ela sic sin̄ têt̄ akô, ma akô ti ndê an̄ela sac sic sin̄ ô. ⁸ Magoc akô ndê n̄aclai gitôm dom, dec in̄ ti ndê an̄ela sac si mala sêmbo undambê-nga mba. ⁹ Anötö ndê an̄ela sêsoc n̄ac su ma sêmbalin̄ n̄ac sêsip nom si. In̄ akô akwa dinan̄, nan̄ dasam in̄ ndê n̄aê bu Sadan̄ me ngac yeyec. In̄ êlêmê kêsau lau nom-nga ma kêtôm n̄ac bu sêkôm mêtê sac.

¹⁰ Têñ ndoc dinan̄ aô gangô awha atu dan̄ yêc undambê, nan̄ sôm, “Kwahic dec Anötö ndê ndoc bu nem gôlin̄ nom sambuc-nga, nan̄ hôc asê su, ma in̄ tôc in̄ ndê n̄aclai asê yêc awê. In̄ ndê gwelen̄ nem lau si-nga kwahic dec n̄andô sa, ma lau hon̄ oc sêlic †Mesaya ndê n̄aclai. Têñ n̄amata-nga Sadan̄ kalhac Anötö angô-nga têt̄ accsalô ma ôbwêc hon̄, ma kêgôlin̄ yom pi yac neñ asidôwai. Magoc kwahic dec Anötö kêmasuc in̄ su yêc undambê. ¹¹ Dac nan̄ Anötö ndê Domba kêc sin̄, nan̄ puc yac neñ asidôwai dôñ, ma sêhoc Anötö ndê yom n̄andô asê. Ma tu dinan̄-nga n̄ac sêku Sadan̄ dulu. Sêlhac n̄an̄ga ma

sêtôc dau dom bu lau sêndic n̄ac ndu. ¹² Bocdinan̄ mac lau undambê-nga, atac n̄ayham ma atisambuc. Tigen̄ n̄awapac atu gic mac lau nom ti gwêc-nga n̄awaê. Oyaê. Sadan̄ sip têt̄ mac meñ, ma in̄ tac n̄andê atu andô. N̄ahu bu in̄ kêyalê bu in̄ ndê têt̄ tiapê su.”

¹³ Têñ ndoc akô gêlic bu sêsoc in̄ su sip nom gi, nan̄ in̄ gic hu kêbulu awhê nan̄ kôc balêkoc ngac nan̄. ¹⁴ Tigen̄ Anötö kêñ n̄amakê lu têt̄ awhê dau gitôm macmpon̄ atu dan̄ ndê, bu hu sa ndi mbo in̄ ndê mala nan̄ Anötö kêyalin̄ sa su yêc gameñ sawa. Yêc dinan̄ Anötö oc yob in̄ tôm yala tō ma ayô 6, bu akô dau kôm in̄ tisac dom. ¹⁵ Têñ dinan̄ akô kac whasun̄ sa ma guluc bu atu sa bu hêc awhê dau su. ¹⁶ Magoc Anötö gêm awhê dau sa ma kôm nom hôc kôc, e bu nan̄ sa akên̄ akô whasun̄ nan̄ sip nom n̄alôm gi. ¹⁷ Têñ dinan̄ akô tac n̄andê têt̄ awhê dau, ma hu in̄ sin̄ sa gi, bu ndic sin̄ têt̄ in̄ ndê lau wakuc n̄atô. N̄ac lau nan̄ dan̄ga wambu Anötö ndê yomsu ti sêsap Yisu ndê yom n̄andô dôñ. ¹⁸ Ma akô dau gi kalhac kêpin̄ gwêc n̄adali.

13

Gên sac atu dan̄ pi akên̄ gwêc n̄alôm meñ

¹ Ma aô galic gên sac atu dan̄ pi akên̄ gwêc n̄alôm meñ. In̄ ndê ngagôlôn̄ 7, ma n̄apo 10, ma sanem 10 sac n̄apo n̄ahô tôm gi. Ma aô galic n̄aê sac sambuc 7 sêyêc in̄ ndê ngagôlôn̄ 7 dinan̄. ² Gên sac dau n̄a-angô gitôm pôsip pôm atu n̄aê lepat, ma gahi gitôm bea ndê, ma whasun̄ atu gitôm layon ndê. Ma akô nan̄ kalhac gwêc n̄adali, nan̄ kêñ ndê n̄aclai ti licwalô têt̄ gên sac dinan̄, bu nem gôlin̄ lau sac nem in̄ angô. ³ Aô galic gamboc atu yêc gên sac ndê ngagôlôn̄ dan̄, nan̄ gitôm sic in̄ ndu su, magoc gên dau tisa ma n̄ayham sa tiyham. Lau sac nom-nga hon̄ nan̄ sêlic gên dau, nan̄ sêhêdaê ma sêñkuc gên sac dau. ⁴ Ma sêlic bu akô kêñ in̄ ndê

* **12:5:** Awhê dinan̄ in̄ ti dôhôn̄ Anötö ndê lau. Ma balê dau Yisu. Ma akô dinan̄ in̄ ti dôhôn̄ Sadan̄. In̄ kêsahê bu señ Yisu su magoc gitôm dom. Dec tin̄ambu in̄ kêñ kisa Yisu ndê lau, magoc Anötö yob n̄ac.

naclai têtj gêtj sac, dec ñac sêtoc akô sa ma sem akiñ in, ma sem akiñ gêtj sac dau whiñ. Ma sêsôm têtj dandi, “Aluê! Gêtj sac dinañ hóc gêlêc gêtj hoñ su. Ñamalac dañ gitôm dom bu ndic siñ têtj in!”

⁵ Gêtj sac dau kôc ñaclai bu sôm yom toc dau sa-nga ma yom sac-sac gitôm ayô 42. ⁶ Dec gêtj sac dau kac whasuñ sa bu sôm yom sac s ambuc pi Anötö, ma pi in ndê ñaê, ma pi undambê, ma pi lau nañ sêndöc undambê whiñ. ⁷ Ma in kôc ñaclai bu ndic siñ têtj Anötö ndê lau dabuñ ma ku ñac dulu. In kôc ñaclai atu bu nem gôliñ lau hoñ, lau akêtj nom ñagameñ hoñ, ma akêtj lau titon-titon, ma awha têtjtêtj. ⁸ Ma lau nom-nga hoñ nañ si ñaê yêc Buku Tanli-nga dom, nañ oc sêtoc gêtj sac sa ma sênem akiñ in. Anötö ndê Domba yob Buku Tanli-nga dau. In Domba nañ nom dindec mbasi eñ, ma Anötö kêyalin in sa ma kêyalê bu tiñambu, lau oc sêndic in ndu.

⁹ Asa ndê dançasuñ bu yêc, nañ ngô yom dindec. ¹⁰ Yomandô! Ñawapac daêsam oc sêhóc asê. Lau ñatô sic ñawaê bu sêndöc gapocwalô, ma ñatô oc sêndic ñac ndu ña bien baliñ. Bocdinañ mac lau dabuñ, alhac ñaŋga ma ahu nem akêtj whiñ siñ dom.

Gêtj sac tilu-nga pi sa akêtj nom ñalôm

¹¹ Têtj dinañ aö galic gêtj sac dañ tiyham pi sa akêtj nom ñalôm meñ. In ndê ñapo sauñ lu, gitôm domba ñatu dañ ndê. Magoc in ndê awha atu gitôm layon ndê. ¹² Gêtj sac ñamata-nga nañ sic in pi ñagôlôñ magoc ñayham sa tiyham, nañ kêtj ndê ñaclai atu têtj gêtj sac tilu-nga dinañ, dec in gêm gôliñ gêm in aŋgô, ma kêtjilí lau nom-nga hoñ bu sênem akiñ gêtj sac ñamata-nga dinañ. ¹³ Ma gêtj sac tilu-nga kôm gêtj dalô atu-tu. In sôm, ma ya sip akêtj undambê meñ, ma lau hoñ sêlic. ¹⁴ In kôc ñaclai bu

kôm gêtj dalô nem gêtj sac ñamata-nga aŋgô, gêtj sac nañ sic in ña bien baliñ, magoc mbo tali. Bocdinañ in kôm gêtj dalô ma kêsau lau nom-nga nañ sêkêtj whiñ Yisu dom, ma kêtj yatu têtj ñac bu sêmasañ gêtj sac ñamata-nga ndê ñagatu. ¹⁵ Ma in kôc ñaclai bu yu wayahô sôc gêtj ñagatu, dec gêtj dau sôm yom asê. Ma lau nañ sem akiñ gêtj ñagatu dom, dec in gic ñac ndu. ¹⁶ In kac lau hoñ ma sôm ñaŋga bu sêkôc ñadalô dañ pi ñac si amba andô-nga me pi ñac si sêcbala. Lau tiwaê ma lau waêmbe, lau ti lêlôm ma lau ñalôm sawa, lau nañ sem akiñ ñadaui ti lau nañ sêmbo ñambwa, lau hoñ in kac ñac bu sêkôc ñadalô dinañ. ¹⁷ Ma in gic yao bu asa nañ kôc ñadalô dom, nañ gitôm dom bu nemlhi gêtj, ma gitôm dom bu kêtj gêtj têtj lau bu sênemlhi. Ma ñadalô dau dinañ, in gêtj sac ñamata-nga ndê ñaê me ñaê ñanamba.

¹⁸ Gêtj sac ñanamba dau ñahu yêc siñ dau. Asa nañ ñamalac ti gauc atu, nañ êñsahê bu kip namba dau ñahu sa. Namba dau in ñamalac dañ ndê namba, ma in ndê namba 666.

14

Jon gêlic Anötö ndê Domba ti in ndê lau

¹ Tiñambu aö galic Anötö ndê Domba kalhac Lôc †Sayon. Ma lau 144,000 nañ inlu damba si ñaê kalhac ñac si sêcbala, nañ sêlhac sêwhiñ in. ² Ma aö gaŋgô awha dañ sa akêtj undambê. Awha dau gitôm bu hêc ñakêcsia, ma gitôm wapap nañ gic atu, ma gitôm hap nañ lau wê-nga sic. ³ Lau 144,000 dinañ sêlhac pôtj atu, ti aŋela atu hale ma lau bata 24 si aŋgô-nga, ma sem wê wakuc dañ. Anötö gêm lau dinañ si yêc ñamalac nom-nga hoñ ñalôm, ma ñac tawasê sênjalê wê dau. ⁴ Ñac lau dinañ sem dabuñ dau ñapep, ma mêtê sac nañ kôm ñamalac ñadômbwi sa yêc Anötö aŋgô-nga.*

* **14:4:** Jon to yom ma sôm bu lau dau sêyêc sêwhiñ lauwhê dom, dec sêmbo ñawasi yêc Anötö aŋgô-nga. Magoc lau tigauc daêsam gauc gêm bu yom dau hêganôñ mêtê sac tidau-tidau nañ kôm ñamalac ñadômbwi sa yêc Anötö aŋgô-nga. Awê lu ñac nañ sem dau su, nañ bu sêyêc sêwhiñ dau, dec Anötö oc lic sac dom.

naŋ sêkôm daŋ dom. Gameŋ bocke naŋ Anötö ndê Domba bu ndi, naŋ ŋac sêŋkuc iŋ. Domba dau gêmli ŋac su yêc ŋamalac nom-ŋga, ma kêŋ ŋac sêlhac iŋlu Anötö aŋgô-ŋga gitôm gêŋ ŋandô mbêc. ⁵ Ŋac sêsôm yom tasan daŋ dom, ma ŋac si giso mbasi.

Aŋela tö si yom

⁶ Aö taŋhê gameŋ tiyham ma galic aŋela daŋ hu mbo umboŋ, naŋ kôc ŋawaê ŋayham bu hoc asê têŋ lau yêc nom ŋagameŋ hoŋ, ma têŋ lau titoŋ-titoŋ ma awha têtêŋ hoŋ. Ŋawaê ŋayham dau oc yêc ŋapaŋ, ma oc pacndê dom. ⁷ Iŋ sôm ŋa awha atu, “Atoc Anötö sa ma anem akiŋ iŋ, bu iŋ kêŋ undambê ti nom, ma gwêc ti bubata hoŋ. Ma kwahic dec iŋ ndê ndoc êmatôc lau-ŋga meŋ sa su. Bocdinaŋ atôc iŋ, ma apo iŋ ndê waê sa.”

⁸ Dinaŋ su, ma aŋela tilu-ŋga meŋ ma sôm, “Malac atu Babilon† tisac su. Aŋgô su naŋ! Babilon tisac sambuc. Iŋ hu Anötö siŋ ma kôm mêtê sac, ma hê lau daêsam sêsa iŋ ndê lêŋ sac sêŋkuc iŋ, e ŋac si gauc timboloc tôm lau naŋ sênôm wain ma kêŋiŋ ŋac.”

⁹ Ma aö galic aŋela titö-ŋga meŋ kêkuc aŋela lu dinaŋ, ma iŋ sôm ŋa awha atu, “Mac lau hoŋ naŋ atoc gêŋ sac ma iŋ ndê ŋagatu sa, ma akôc iŋ ndê ŋadalô pi nem sêmbalam me amam, naŋ aŋgô. ¹⁰ Mac oc aŋsahê Anötö ndê atac ŋandê. Yomandô! Iŋ ndê atac ŋandê atu gitôm wain ŋaŋga naŋ iŋ kêc sip laclhu bu mac anôm. Mac oc alhac Anötö ndê Domba ma aŋela dabuŋ aŋgô-ŋga, ma atap nem ŋagêyô sac sa. Gêŋ ŋandê solpa ma ya oc kêŋ ŋandê atu têŋ mac. ¹¹ Yomandô! Lau hoŋ naŋ sem akiŋ gêŋ sac me iŋ ndê ŋagatu, ma sêkôc iŋ ndê ŋaê ŋanamba pi ŋac si ŋamlic, naŋ oc sêtap ŋawapac atu dinaŋ sa. Gameŋ naŋ ŋac sêmbo, naŋ yawasu oc pi ŋapaŋ, ma oc pacndê dom. Ŋac oc sêŋsahê ŋandê atu dau tôm acsalô ti ôbwêc hoŋ, ma ŋac oc sêŋwhaŋ dau dom.”

¹² Yom dec kêŋ puc mac lau naŋ daŋam wambu Anötö ndê yomsu ma akêŋ whiŋ Yisu. Alhac ŋaŋga, ma ahu nem akêŋ whiŋ siŋ dom!

¹³ Dinaŋ su, goc aö gaŋgô awha daŋ sa akêŋ undambê, naŋ sôm têŋ aö bu, “To yom bocdindec. Têŋ kwahic dec ma ndi, lau hoŋ naŋ sêsap si sêkêŋ whiŋ Pômdau dôŋ e sêmbac ndu, naŋ oc sêtap Anötö ndê mwasiŋ atu sa.” Ma Ŋalau Dabuŋ sôm, “Yomandô! Ŋac oc sêŋwhaŋ dau yêc gwelen naŋ sêlhac ŋaŋga ma sêkôm. Ma ŋac si gwelen ŋa-ŋandô oc êŋkuc ŋac pi undambê ndi.”

Anötö ndê aŋela sic gêŋ ŋandô nom-ŋga sa

¹⁴ Têŋ dinaŋ aö galic dao sêsêp daŋ, ma ŋamalac daŋ gitôm Ŋamalac ndê Atu ndöc dao ŋahô. Sanem gol daŋ sac iŋ ŋagôlôŋ, ma iŋ kôc bien mbwê-alô ma ŋamata sac andô. ¹⁵ Ma aŋela daŋ sa akêŋ Anötö ndê lôm dabuŋ, ma ta yom awha atu têŋ iŋ naŋ ndöc dao ŋahô bocdec bu, “Kwahic dec ôm nom-ŋga ŋandô sa, ma gêŋ hoŋ tilôwê su. Bocdinaŋ dec kôc nem bien sa ndi, ma ndic gêŋ ŋandô sa pitigeŋ.”

¹⁶ Dec iŋ naŋ ndöc dao ŋahô, naŋ sip têŋ nom gi, ma tim gêŋ ŋandô nom-ŋga ŋa iŋ ndê bien dinaŋ, goc gic hoŋ sa sêpitigeŋ.

¹⁷ Ma aŋela daŋ tiyham sa akêŋ lôm dabuŋ undambê-ŋga meŋ, naŋ kôc bien mbwê-alô daŋ ŋamata sac andô. ¹⁸ Ma aŋela daŋ tiyham naŋ yob ya yêc Anötö ndê alta, naŋ sa meŋ, ma mbwêc awha atu têŋ aŋela naŋ hôc bien ŋamata bu, “Kôc nem bien, ma sôc ôm wain-ŋga naŋ yêc nom, naŋ ndi, ma ndic wain ŋandô sa. Bu wain ŋandô kwahic dec ŋalôwê sa su.” ¹⁹ Dec aŋela dau sip nom gi ma tim wain ŋandô nom-ŋga ŋa iŋ ndê bien. Ma iŋ gic sa pi gameŋ sênem kiŋ wain ŋakwi-ŋga. Gêŋ dinaŋ ti dôhôn Anötö ndê atac ŋandê pi lau sac nom-ŋga. ²⁰ Ma aö galic bu sem kiŋ wain ŋandô nom-ŋga dinaŋ yêc malac atu ŋamakê. Ma dac atu sa meŋ, ma hêc sa

† **14:8:** Tinjambu Jon to yom pi malac atu Babilon, ma gêm dôhôn iŋ pi awhê mockaiŋ-ŋga daŋ, Asam yêc Rev 17-19, ma alic footnote yêc Rev 17:1.

ņasawa baliņ gitôm 300 kilometa, ma suņ ñagaponj atu. Ñagaponj dau, hosi daņ bu lom, dec oc meņ têj inj tókwa.

15

Aņela 7 ma ñawapac 7

¹ Dinaņ su, ma aõ galic gêj dalô atu daņ tiyham yêc undambê, dec gasô ñandô. Aņela 7 sêkôc ñawapac atu 7 bu sêkêj pi lau sac nom-ņga, naņ ti ñawapac ñambu-ņga naņ Anötö oc kêj. Bu ñawapac 7 dinaņ oc ndic dabiņ inj ndê atac ñandê pi lau nom-ņga e nom ñatêm pacndê. ² Ma aõ galic gêj daņ gitôm gwêc naņ ñawa gitôm glas, ma ya yêc ñalôm. Ma lau naņ sêku gêj sac atu d ulu, naņ sêlhac gwêc dau ñamakê. Ñac lau naņ sêtec bu sênem akiņ gêj sac dau me sêtoc inj ndê ñagatu sa, ma sêkôc inj ndê ñaê ñanamba dom, ma ñalêj dau dec sêku inj dulu. Ñac sêkôc gêj wê-ņga ñaê hap naņ Anötö dau kêj têj ñac. ³ Ma ñac sem Anötö ndê ñgac akiņ Moses ndê wê ma Anötö ndê Domba ndê wê. Ñac sem bocdec, “O Pômdau Anötö Ñaņga. Am kôm gêj atu-tu ti gêj ñayham daêsam. O Kiņ atu, naņ gêm gôliņ nem lau tôm têm hoj, am nem lêj inj lêj ñandô ma gitêj eņ. ⁴ O Pômdau, am tigenj dabuņ. Bocdinaņ solop bu lau hoj sêtoc am, ma sêtoc am nem waêm sa. Lau akêj gameņ hoj oc sêmeņ ma sênem akiņ am, bu kwahic dec sêlic yêc awê bu am kôm gêj hoj ñalêj gitêj eņ.”

⁵ Dinaņ su, ma aõ galic lau Israel-ņga si ñbac dabuņ ñagatam kac sa yêc undambê. Bac dau ti lau Israel-ņga si lôm dabuņ yêc gameņ sawa, naņ sêkêj Anötö ndê yomsu yêc ñalôm. ⁶ Ma aņela 7 sêsa akêj lôm dabuņ dau sêmeņ, ma sêkôc ñawapac atu 7. Ñac sêsôc ñakwê ñawasi sêsêp, ma sêkic po gol kêgihi ñac ñabapo. ⁷ Ma aņela atu hale si daņ kôc sùc 7 naņ sêmasaņ ña gol, ma kêj têj aņela 7 dinaņ. Anötö naņ mbo tali ñapaņ, naņ kêj ñawapac tidau-tidau naņ tîc inj ndê atac ñandê asê, naņ sip sùc 7 dinaņ e meņhu. ⁸ Têj dinaņ yawasu atu naņ meņ akêj

Anötö ndê ñawasi ti licwalô, naņ gêm lôm dabuņ ñalôm ahuc. Ma tu dinaņ-ņga gitôm dom bu lau daņ sêsôc lôm dabuņ sêndi e aņela 7 sêndic dabiņ si gwelenj sêkêj ñawapac 7-ņga dinaņ pacndê.

16

Sùc ñawapac-ņga 7

¹ Têj dinaņ aõ gangô awha atu daņ yêc lôm dabuņ ta yom têj aņela 7 dinaņ bocdec bu, “Andi, ma ñawapac tîc Anötö ndê atac ñandê asê-ņga naņ yêc mac nem sùc, naņ atac sa sip nom ndi.”

² Dec aņela ñamata-ņga tisa ma pô inj ndê sùc tuc, ma kêj ñawapac daņ sip nom gi. Ma lau naņ sêkôc gêj sac ndê ñadalô ma sêpôj haduc têj inj ndê ñagatu, naņ gamboc andô gêm ñac ahuc ma sêjsahê ñandê atu.

³ Goc aņela tilu-ņga pô inj ndê sùc tuc sip gwêc, ma gwêc gêm dau kwi ti dac yeyec gitôm ñgac batê daņ ndê dac. Ma gêj tali gwêc-ņga hoj sêmbac ndu.

⁴ Aņela titô-ņga pô inj ndê sùc tuc sip bu ti bubata, dec sêti dac. ⁵ Ma aõ gangô aņela naņ yob bu, naņ sôm, “O Pômdau dabuņ ñandô, am naņ mbo têj ñamata-ņga, ma kwahic dec mbo. Am kêmatoç lau, ma kêj ñagêyô têj ñac ñalêj gitêj. ⁶ Ñahu bu lau dinaņ sêkêc am nem lau propet ti lau dabuņ si dac siņ. Ma kwahic dec am kêj dac têj ñac sênôm. Ñagêyô dau gic ñac ñawaê solop.” ⁷ Inj sôm yom dinaņ su, goc aõ gangô awha daņ sa akêj alta, naņ ô yom ma sôm, “Aêc, Pômdau Anötö Ñaclai Ñadau. Am kêkuc yom ñandô ma kêmatoç lau, ma kêj ñagêyô solop têj ñac.”

⁸ Têj dinaņ aņela tihale-ņga pô inj ndê sùc tuc pi ac, dec ac pec lau nom-ņga gitôm ya gêj ñac. ⁹ Ñac sêjsahê ñandê atu ma sêtisac ñandô. Magoc ñac si ñalôm ñadandi ma ñac sem dau kwi dom, ma sêtoc Anötö naņ kêj ñawapac dau têj ñac, naņ sa dom. Mba! Ñac sêsôm yom sac sambuc pi inj ndê ñaê.

¹⁰⁻¹¹ Goc aņela ti-5-ņga pô inj ndê sùc tuc pi gêj sac ndê pôj atu, ma gameņ

hon nan ghen sac gem golin, nan nasesa. Gamboc sac daesam sem lau sac nom-nga ahuc, ma sênsahê nandê atu e kôm nac sêsen embala. Magoc nac sem dau kwi ma sêhu si mête sac sin dom. Sêsôm yom sac-sac pi Anötö undambê-nga bu in kên jawapac dinan têt nac.

¹² Ma anjela ti-6-nga pô in ndê sùc tuc sip bu atu Yupretes, dec bu dau pa. Bocdinañ kin nan sêmen akên gameñ ac pi-nga, nan si sen yêc bu sêlom bu dau. ¹³ Ma aö galic nalau sac tö, nan sêtôm pocwê. Dan sa akên akô whasun, ma dan sa akên ghen sac whasun. Ma nalau sac titö-nga sa akên propet tasan* whasun. ¹⁴ Sadañ ndê nalau sac tö dinañ sêkôm ghen dalô atu-tu. Ma sêsa si bu sêndic kin nom-nga hon sa, bu sêndic sin têt têt Anötö Naclai Nadau ndê bêc atu hóc asê. ¹⁵⁻¹⁶ Ma nac sic kin hon sa sêmbô gameñ nan yêc Yom Hibru sêsam bu Amagedon.

Pômdau sôm yom bocdec, “Ayob daôm napep! Aö wakên puc pi ndoc wamen-nga dom, aö wamen gitôm ngac kan. Mac lau nan anem ali ma amasan daôm napep ambo, mac oc atac nayham tu atap Anötö ndê mwasin sa-nga. Tigen lau nan sêmasan dau dom têt bêc aö wambu wamen, nan nac oc maya dau atu, gitôm lau nan sêmbô namlic nambwa.”

¹⁷ Têt dinañ anjela ti-7-nga pô in ndê sùc tuc pi umbon. Ma awha atu dan akên pôn atu yêc lôm dabun ta yom ma sôm, “Gên hon pacndê su!” ¹⁸ Ma sickac ti wapap gic ti nakêcsia atu, ma tiyhô gem. Tiyhô dau atu andô. Têt lau namata-nga si têt e men têt kwahic dec, tiyhô dan gem atu gitôm in dinañ dom. ¹⁹ Anötö gauc gem malac atu Babilon ndê lau si mête sac, dec kêmatôc nac gitôm in kên in

ndê tac nandê atu sip laclu dan ma kên têt nac bu sênôm. Ma tu dinañ-nga tiyhô atu dau gem e gic malac atu Babilon kôc gi ton tö. Ma lau nom-nga si malac hon sêtisac bocdinañ. ²⁰ Ma nduc ti lôc hon sinja. ²¹ Ma u nalhuc nanja gitôm hoc ais sip men tuc lau. Ais dinañ atu sac ma nadehe gitôm 40 kilogram tôm gi. Gên dau kên jawapac atu têt lau nom-nga, ma sêsôm yom sac sambuc pi Anötö.

17

Awhê mockain-nga ma ghen sac

¹ Ma anjela nan sêkôc sùc 7, nan si dan têt aö men ma sôm, “Mwen ma lic! Nagêyô nan Anötö oc kên têt lauwhê mockain-nga hon nadinda,* nan ndôc gameñ nan bu daesam sêpoc, n an aö bu watôc têt am. ² Kin nom-nga daesam sêtêt awhtë mockain-nga dinañ si, ma sêkôm mête mockain-nga sêwhin in. Ma lau nom-nga sênkuc in ndê mête sac sêwhin, e nac si gauc timboloc gitôm lau nan sênôm wain nanja ma kênin nac.”

³ Têt dinañ Nalau Dabun kôm aö gatun kain dan sa, ma anjela dau kôc aö gasa gameñ sawa ga. Ma yêc dindê aö galic awhtë dan ndôc ghen sac kokoc nahô. Gên sac dinañ ndê nagôlôn 7, ma napa 10, ma aö galic naê sac-sac gem in namlic sambuc ahuc. ⁴ Awhê dau sôc nakwê nayham dadalô kokoc ma namayan. Ma in kêtôlôn dau na gol, ma hoc nayham, ma na ghen nawasi gwêc-nga nan sêsam bu pearl. Sùc gol dan yêc in amba, ma in ndê mête sac ti mête nadômbwi atu nan in kôm, nan sip sùc dau nalôm e menhu. ⁵ Ma in ndê naê nan nahu yêc sin dau, nan sêto pi in sêcbala bocdec bu:

Malac atu Babilon.

* **16:13:** Jon sam ghen sac tilu-nga nan sa akên nom nalôm (Rev 13:11-18) bu propet tasan. Nahu bu in kôm ghen dalô atu-tu bu ênsau lau nom-nga. Alic Rev 19:20. * **17:1:** Yêc 17:5 Jon whê sa bu yom nan in to pi lauwhê mockain-nga nadinda, nan hêganôn malac Babilon, ma Rev 18:1-24 tôc nalên nan Anötö oc kên nagêyô têt in, nan asê. Lau natô gauc gem bu in to yom dau pi malac Rom. Ma lau natô sênyalê bu yom dau gitôm yom golin dan, ma hêganôn lau hon nan sêtec bu sêsôc Anötö napa ma sêkên kisa in ndê lau, tôm lau Babilon-nga sêkôm têt lau Israel-nga mun su. Mête mockain-nga ti dôhôn pi mête sac nan lau kain dinañ sêkôm (alic Ais 23:16-17; ma Nah 3:4). Jon sôm bu awhtë mockain-nga ndôc kêpin bu daesam, tôm malac Babilon dau (Jer 51:13).

Lauwhê mockaiñ-nga ma mêtê
 ñadômbwi nom-nga hoñ
 Ñadinda.

⁶ Inj awhê nañ kêngilí lau nom-nga bu sêndic Anötö ndê lau dabuñ nañ sêhoc yom asê pi Yisu, nañ ndu. Ma aö galic bu dac nañ sêkêc siñ, nañ kôm awhê dinañ ndê gauc tisac, gitôm inj nôw wain ñañga. Aö galic inj ma gasô ñandô.

⁷ Goc añela ndac aö bocdec bu, “Bocke dec am sö? Kêñ danam aö, dec oc wawhê gêñ sac ti ñagôlôn ⁷ ma ñapo ¹⁰, ma awhê nañ ndôc gêñ sac dau ñahô, nañ ñahu sa têt am. ⁸ Gêñ sac dinañ inj mbo muñ-nga, magoc kwahic dec inj aňgô mba. Ma tiñambu inj oc pi sa akêñ suñ baliñ sac ma Anötö oc señ inj su ñiñga gacgeñ. Ma lau nom-nga oc sêhêdaê ñandô têt têt sêlic gêñ sac dau. Ñahu bu ñamata-nga gêñ sac dau mbo, ma kwahic dec aňgô mba, tigen tiñambu oc mbu meñ tiyham. Anötö kêtalê lau sac nom-nga dinañ gwanan su, têt ndoc inj kêt undambê ti nom, dec inj to ñac si ñaê sip Buku Tanli-nga dom.

⁹ “Lau nañ sêkôc gauc ñapep, nañ oc sêñyalê gêñ dau ñahu. Gêñ sac ndê ñagôlôn ⁷ sem dôhôn lôc ⁷ nañ awhê dau ndôc. ¹⁰ Ma sem dôhôn kin ⁷ whiñ. Kin amanñan si ndoc pacndê su, ma kwahic dec kin ti-6-nga gêm gôlin mbo, ma kin ti-7-nga ndê ndoc yêc dôñ yêc. Tiñambu kin dau oc meñ, magoc inj oc nem gôlin ñasawa baliñ dom. ¹¹ Ma gêñ sac nañ muñ-nga mbo, ma kwahic dec aňgô mba, nañ oc ti kin ti-8-nga. Inj oc mbo whiñ kin ⁷ si toñ, magoc inj gic waê bu Pômdau oc señ inj su ñiñga. ¹² Ma ñapo ¹⁰ nañ am gêlic, nañ sêti dôhôn kin ¹⁰ nañ si ndoc sênem gôlin-nga yêc dôñ yêc. Tigen têt ndoc gêñ sac mbu meñ bu nem gôlin, nañ kin ¹⁰ dinañ oc sênem gôlin sêwhiñ inj. Magoc ñac si ndoc dau oc apê eñ. ¹³ Ñac hoñ oc sêpiñ dau dôñ, ma sêkêñ ñac si ñaclai têt gêñ sac ma sêsôc inj ñapu. ¹⁴ Ma ñac oc sêndic siñ têt Anötö ndê Domba ti inj ndê lau. Tigen Domba dau oc ku ñac dulu.

Ñahu bu Anötö ndê Domba inj kin hoñ si Kin, ma inj pômdau hoñ si Pômdau. Ma inj ndê lau oc sêlhac sêwhiñ inj. Ñac lau nañ inj kêtaliñ ñac sa sêti inj ndê, ma kêtalê ñac sa, ma sêsap si sêkêñ whiñ inj dôñ ñapan.”

¹⁵ Ma añela dau gic têt yom ma sôm têt aö, “Am gêlic bu daêsam nañ awhê mockaiñ-nga ndôc. Bu dinañ sem dôhôn lau titoñ-titoñ ma lau awha têt têt, ma lau akêñ nom ñagameñ hoñ. ¹⁶ Ma am gêlic gêñ sac ti inj ndê ñapo ¹⁰ nañ sêti dôhôn kin sac ¹⁰ dinañ. Ñac oc sêkêñ kisa awhê mockaiñ-nga dau, ma sêkôm inj tisac. Ñac oc sêkôc inj ndê ñakwê su, sêneñ inj ndê ñamsôm, ma sêkêñ ya neñ inj su. ¹⁷ Ñac oc sêkôm bocdinañ, ñahu bu Anötö dau kêt gauc sip ñac si ñalôm bu sêkêñ si ñaclai têt gêñ sac ma sêsôc inj ñapu, ma sêkêñ kisa awhê mockaiñ-nga. Anötö kêtaliñ ñagêtô dinañ sa gwanan su, ma kin sac dinañ oc sêkôm inj ndê yom ñandô sa. ¹⁸ Awhê mockaiñ-nga nañ am gêlic su, inj ti dôhôn malac atu nañ kin nom-nga hoñ s êsôc inj ndê ñagôlin sac-nga ñapu.”

18

Babilon tisac

¹ Dinañ su, ma aö galic añela dan tiyham sip akêñ undambê meñ. Inj ndê ñaclai atu, ma inj ndê ñawê ti ñawasi atu pô nom. ² Ma inj mbwêc awha atu, “Malac atu Babilon tisac su. Aêc, tisac su ma tiganan. Kwahic dec lau dan oc sêndôc malac dau tiyham dom, ma oc ti ñalau sac si gameñ, ma mbac nañ señ gêñ ñasu, nañ si gameñ. ³ Malac dau tisac, ñahu bu inj wê lau nom-nga sêsa señ sac-nga gitôm awhê mockaiñ-nga dan. Kin nom-nga sêkôm mêtê sac sêwhiñ inj, ma lau nom-nga bocdinañ. Ñac sêñkuc inj ndê mêtê sac e ñac si gauc timboloc têt lau nañ sênom wain ma kêtaliñ ñac. Ma lau sêtidulu gêñ-nga sêtap awa atu sa tu inj ndê mêtê êmwasiñ dau ña gêñ ñayham-ñayham-nga.”

4 Ma aö ganğô awha dan tiyham akêñ undambê nan sôm yom bocdec, “O aneñ lau. Anğô! Alhö su yêc malac dinañ ma ambo awê, mboe mac anğuc inñ ndê mêtê sac ma atap ñawapac atu sa tòm inñ dau. 5 Alhö su, ñahu bu inñ ndê sac pi e gi suñ undambê sa, ma Anötö gauc gêm mêtê sac hoñ dinañ. 6 Kwahic dec sac nan malac dau kôm têtñ lau, nan oc sêo tidim lu mbu têtñ inñ. Inñ oc êñsahê ñawapac atu, nan hóc gêlêc ñawapac nan inñ kêtñ têtñ lau, nan su. Oc nditôm inñ nôm gêtñ yêc dau ndê laclhu ñawapac-ñga nan inñ kêtñ têtñ lau sênôm. 7 Têtñ ñamata-ñga inñ toc dau sa, ma kêmwasinñ dau ña gêtñ ñayham-ñayham. Tigenñ kwahic dec inñ oc êñsahê ñawapac ti ñandê atu ô gêtñ ñayham dinañ su. Tôm ñasawa balinñ lec inñ sôm yom pi dau bocdec bu, ‘Aö gambo gatôm kwin, ma oc wambo ñayham enñ. Watanñ dangibo gitôm awhê sawa danñ dom.’ 8 Tu dinañ-ñga, yêc bêc tigenñ ñalôm, ñawapac daêsam oc nem inñ ahuc. Inñ ndê lau oc sêpônđa gêtñ daneñ-ñga, daêsam oc sêmbac ndu ma daêsam oc sêtañ dangibo, ma Pômdau Anötö oc kêtñ ya neñ inñ su. Anötö inñ Ñaclai Ñadau, ma inñ oc êmatôc inñ, ma kêtñ ñawapac hoñ dinañ têtñ inñ.

9 “Ma kinñ nom-ñga nan sêkôm mêtê sac sêwhinñ inñ, ma sêpo dau sa ña inñ ndê gêtñ ñayham-ñayham, nan oc sêlic yawasu atu nan sa akêñ inñ. Ma ñac oc sêtañ atu pi inñ. 10 Ñandê nan inñ hóc, nan oc kôm ñac sêtöc dau atu, ma ñac oc sêlhac ahê ma sêtañ bocdec bu, ‘Oyaê, Oyaê! O malac atu Babilon. Muñ-ñga am malac ti ñaclai atu! Tigenñ acgatu ñasawa tigenñ lec am tisac, ma gacgenñ ginñam su!’

11 “Ma lau sêtidulu gêtñ-ñga bocdinanñ. Ñac hoñ oc sêtañ atu tu inñ-ñga. Ñahu bu inñ ginñga su, ma lau mba bu sênemlhi ñac si wapa tiyham. 12 Muñ-ñga lau Babilon-ñga semlhi ñac si gêtñ kainñ gitôm gol, silba, ma ðhoc ñayham-ñayham, pearl, ma po ñawasi ti ñadalô ñayham-ñayham. Ma semlhi a ñayham tidau-tidau, ma gêtñ daêsam nan lau

sêmasañ ña a ñayham-ñayham, ma ña elepan ñapo ti ain, brons, ma hoc ñawasi. 13 M a semlhi gêtñ nan dakêñ sip gêtñ daneñ-ñga gitôm msê, ma semlhi a ñakwi ti gêtñ ñamalu ñayham ñaôli atu-tu, wain, olib ñakwi, bolom ma plawa. Ma semlhi makao, domba, hosi, ma kaleta. Ma semlhi lau ñatô tu bu sêti ñac si lau akinñ ñambwa-ñga.

14 “B ocdinanñ lau wapa-ñga dinañ oc sêsôm, ‘Gêtñ ñayham-ñayham hoñ nan am tac whinñ, nan kwahic dec ginñga su. Am nem mone ti ñawasi hoñ pacndê sambuc.’ 15 Lau nan sêtidulu gêtñ dau ma sêtap mone daêsam sa yêc Babilon, nan oc sêlhac ahê ti sêtöc dau atu, ma sêhu dangibo atu asê ti sêtañ. 16 M a ñac oc sêmbwêc, ‘Oyaê, Oyaê, malac atu! Ñamata-ñga am nem lau sêsôc ñakwê ñayham gitôm kinñ si. Ma g ol ti pearl ma hoc ñayham-ñayham daêsam ti nem gôlônñ atu. 17 Tigenñ acgatu ñasawa tigenñ ma gêtñ ñayham hoñ dinañ sinñga su.’

“Ma lau nan sem gôlinñ wanñ atu gwêc-ñga, ma lau nan sêkôm gwelenñ sêmbu wanñ, ma lau nan sêpi wanñ sêsôc sêsa tu sêtap awa sa-ñga, nan hoñ oc sêlhac ahê ma tahê. 18 Têtñ ndoc sêlic yawasu atu nan pi akêñ malac dau, nan ñac oc sêsôm, ‘Malac danñ hóc gêlêc malac atu dinañ su dom. Yomandô!’ 19 Ñac si ñalôm oc ñawapac atu e sêkêñ kop pi ñac ñagôlônñ. Ma ñac oc sêtañ atu ti sêmbwêc bocdec bu, ‘Oyaê, Oyaê, malac atu! Ñamata-ñga inñ malac ti lêlôm. Ma wanñ ñadau hoñ nan sêkôc wapa sêsôc sêsa ñapanñ, nan sêtap mone atu sa yêc inñ. Magoc acgatu ñasawa tigenñ lec ma inñ ginñga su.’ ”

20 Ma aö ganğô awha danñ sôm yom bocdec bu, “Mac lau undambê-ñga hoñ atac ñayham atu! Anötö ndê lau ðaposel, ti lau propet, ma lau dabuñ ñatô, mac hoñ atisambuc! Kwahic dec Anötö kêtñ ñagêyô têtñ malac atu Babilon, ô mêtê sac nanñ Babilon kôm têtñ mac.”

21 Têtñ dinañ anñela ñanñga danñ hóc hoc atu danñ sa, goc tuc sip gwêc gi, ma sôm, “Ñalêñ tigenñ Anötö oc têtñ inñ

ndê ñaclai asê ma senj malac atu Babilon su. ²² Lau danj oc sêmbô malac dau ñalôm tiyham dom. Oc tôm dom bu dangô lau wê-nga sêyu gasuc me dahuc ma sêndic hap tiyham. Ma lau nanj sêkôm gwelenj tidau-tidau me lau nanj sêmasan bolom, nanj si danj oc sêmbô tiyham dom. ²³ Lam danj oc ñawê sa dom, ma lauwhê ti ñgac oc sênem dau tiyham dom. Munj-nga lau Babilon-nga nanj sêtidulu gêñ, nanj sêti lau tiwaê nom-nga. Ma Babilon ndê mêtê sac gic wasu lau honj e ñac si gauc kêñsônj ma wê ñac sêsa senj sac-nga. ²⁴ Ma yêc malac dau, lau sêkêc Anötö ndê lau propet ti ndê lau dabunj si dac sinj, tôm ñac sic Anötö ndê lau ñatô ndu yêc nom ñagamen honj.”

19

Lau undambê-nga sêmpinj Anötö

¹ Têñ dinanj aö ganjô ñ akêcsia atu yêc undambê g itôm lau daêsam sêmbwêc bocdec, “Haleluya! Tampinj yac nenj Anötö, bu inj ndê ñaclai ti waê ma ñawasi atu, ma mwasiñ nem lau si-nga yêc inj tawasê. ² Tampinj inj, bu inj kêmatôc lau ñalêñ gitêñ ma ti yom ñandô. Bu malac atu Babilon inj gitôm awhê mockainj-nga danj, ma inj ndê mêtê sac tidau-tidau kôm gameñ nom-nga honj sêtisac. Ma kwahic dec Anötö kêmatôc malac dau ma kêñ ñagêyô atu ô inj ndê lau akinj si dac.” ³ Ma ñac honj sêmbwêc tiyham ma sêsôm, “Haleluya! Yawasu atu oc pi akêñ Babilon ñapanj.” ⁴ Ma lau bata 24 ti anjela atu hale sêpônj haduc ma sêmpinj Anötö nanj ndöc ndê pônj atu. Ma sêmbwêc bocdec, “Yomandô! Haleluya!”

⁵ Têñ dinanj aö ganjô awha danj sa akêñ pônj atu, nanj sôm, “O Anötö ndê lau akinj! Mac lau honj nanj atoc inj sa ma asôc inj ñapu, mac lau tiwaê ma lau waêmbe honj ampinj yac nenj Anötö!” ⁶ Ma aö ganjô awha daêsam sêmbwêc

yom tiyham. Ñakêcsia dau gitôm bu hêc atu, ma gitôm wapap gic. Ma sêsôm, “Haleluya! Yac nenj Pômdau, Anötö Ñaclai ñadau, gêm gôlinj gêñ honj. ⁷ Datoc inj ndê waê sa ti atac ñayham atu! Bu ndoc meñ sa bu Anötö ndê Domba nem inj ndê awhê.* Awhê dau kêmasanj dau su, ⁸ ma Anötö kêñ ñakwê ñayham ma ti ñawasi atu têñ inj bu sôc.” Ñakwê ñayham dinanj gêm dôhônj mêtê gitêñ honj nanj Anötö ndê lau dabunj sêkôm.

⁹ Goc anjela dinanj sôm têñ aö, “To yom dindéc, ‘Atac ñayham mac lau honj nanj Anötö kêgalêm mac sa bu anej Domba ndê mwasiñ nem awhê-nga.’” Ma inj gic têku yom ma sôm, “Yom dindéc inj Anötö ndê yom ñandô.” ¹⁰ Aö ganjô yom dinanj su, goc gahu daunj gayêc inj gahi-nga bu wampinj inj. Magoc inj kalhac aö ahuc ma sôm, “Mba! Kôm bocdinanj dom! Bu aö ñgac akinj ñambwa, gitôm am, ma gitôm am nem asidôwai honj nanj sêsap yom ñandô pi Yisu dôñ. Pônj hamduc têñ Anötö ma nem akinj inj tigenj! Bu yom ñandô nanj lau sêhoc asê pi Yisu, nanj ti lau propet si yom, nanj ñahu andô.”

Sinj atu têñ béc ñambu-nga

¹¹ Têñ dinanj aö galic undambê kac sa, ma hosi sêsêp danj kalhac aö anjônj-nga. Ma ñgac nanj ndöc hosi dau ñahô, nanj sêsam inj ndê ñaê bu “Ñgac sôm yom ñandô ti kôm ndê yom ñandô sa-nga.” Inj kêmatôc yom ma gic sinj têñ lau ñalêñ gitêñ. ¹² Inj tandô gitôm ya ñawê, ma sanem kinj-nga daêsam sac inj ñagôlônj. Ma ñaê nanj Anötö to pi inj, nanj ñamalac danj sêñyalê dom. Inj tigenj kêyalê. ¹³ Aö galic ñakwê balinj nanj inj sôc, nanj dac hi ahuc.† Sêsam inj ndê ñaê bu, “Anötö ndê Yom.” ¹⁴ Ma lau sinj-nga undambê-nga sêndöc hosi sêsêp, sêsôc ñakwê sêsêp ñawasi ñayham, ma sêñkuc inj. ¹⁵ Aö galic bienj ñamata sa yêc inj ndê whasuñ bu ndic lau sac nom-nga,

* **19:7:** Awhê nanj Domba oc nem, nanj gêm dôhônj lau honj nanj sêkêñ whinj Yisu, nanj sêti inj ndê gôlôwac dabunj. † **19:13:** Lau ñatô gauc gêm bu dac dinanj inj ndê ñacyo si dac - alic Rev 14:14-20; ma Ais 63:1-3. Ma ñatô gauc gêm bu Yisu dau ndê dac, nanj inj ndê ñacyo sêkêc sinj.

ma in kôc tôc kin-nga ti ñaclair atu bu êngwiniñ ñac ma ku ñac dulu. Anötö Ñaclair Ñadau in tac ñandê atu pi lau nom-nga, ma ñac dinañ oc kwê ñac dôñ, gitôm lau sêkwê wain ñandô dôñ e ñakwi sa. ¹⁶ Ma aö galic bu sêto ñaê dan pi in ndê ñakwê, ma pi in apuhu bocdec bu, “Kin hon si Kin, ma pômdau hon si Pômdau.”

¹⁷ Têñ dinañ aö galic añela dan kalhac ac ñahô. Ma in mbwêc awha atu têñ mbac hon nan sêhu sêmbo lôlôc bocdec bu, “Akac daôm sa amen, bu aneñ mwasiñ atu nan Anötö kêmasañ. ¹⁸ Amen ma aneñ lau sac nom-nga si ñamsôm. Kin ti lau bata sin-nga ma lau atu-tu, ma lau sin-nga ti ñac si hosi, lau akiñ ti lau nan sêmbo ñambwa, ma lau tiwaê ma lau waêmba, lau hon dinañ mac amen aneñ ñac si ñamsôm.”

¹⁹ Ma aö galic gêñ sac ñamata-nga, ma kin nom-nga, ma ñac si lau sin-nga hon sêkac dau sa bu sêndic sin têñ in nan ndöc hosi sêsêp ñahô ti in ndê lau. ²⁰ Magoc sêkôc gêñ sac dau dôñ, ma propet tasan whiñ. Propet tasan dinañ, in gêñ sac tilu-nga nan kôm gêñ dalô atu-tu gêm gêñ sac ñamata-nga añgô. In kôm gêñ dalô dinañ ma kêsau lau nan gêñ sac ndê ñadalô kalhac ñac si sêcbala ma sêpôn haduc têñ in ndê ñagatu. Têñ ndoc sêlô gêñ sac lu dinañ dôñ, nan ñac sic inlu ndu dom. Sêmbo tali, ma sêmbalin inlu sêsip sê atu ya-nga, nan gêñ ñandê solpa golom ñapan. ²¹ Ma bien ñamata sa akêñ ñac nan ndöc hosi ñahô whasun, ma gic inlu si lau hon ndu. Ma mbac hon sêhu sêsip ma sen ñac si ñamsôm. Sen ma sen ma sen, e sêlic ña tandô.

20

Yala 1,000

¹ Ma aö galic añela dan sip akêñ undambê men. In añela nan kôc ki bu yob sun baliñ sac ñagatam. Ma in kôc sen gapocwalô-nga atu dan yêc in amba. ²⁻³ In sip nom gi ma kôc

akô dôñ, mboc akwa nan dasam bu ñac yeyec me Sadañ. In kôc in ma sô in dôñ ña sen dinañ, goc kêbaliñ in sip sun baliñ gi. Ma in kêlahi gatam ahuc ma sap dôñ. Sadañ oc ndöc gapocwalô dinañ gitôm yala 1,000. Bocdinañ oc tôm dom bu in sa ndi bu êñsau lau nom-nga tiyham e yala 1,000 dinañ pacndê su. Ma tinambu Anötö oc êngapwêc in su ma in oc sa awê men ma mbo ñasawa apê.

⁴ Aö tanhê undambê tiyham, ma galic lau nan Anötö kêñ ñaclair têñ ñac bu sêmatôc lau, nan sêndöc si pôn atu. Ma aö galic lau ñatô. Mun-nga lau dinañ sêlhac ñanga ma sêpuc Anötö ndê yom dôñ, ma sêhoc yom asê pi Yisu. ñac sêpôn haduc têñ gêñ sac ma têñ in ndê ñagatu dom, ma sêkôc in ndê ñadalô pi ñac si sêcbala me amba dom. Ma tu dinañ-nga lau ñatô sêkêñ kisa ñac ma sêtim ñac si ñagôlôn kic. Magoc kwahic dec Anötö un ñac sa sêmbo tali tiyham, bu sênem g ôlin sêwhiñ Yisu gitôm yala 1,000. ⁵ Dinañ ti têm lau ñamata-nga sêtisa-nga. Lau ñatô nan sêmbac ndu su, nan oc sêtisa dom e yala 1,000 dinañ pacndê. ⁶ Lau nan sêtisa têñ têm ñamata-nga dinañ, ñac lau dabun ma sêtap Anötö ndê mwasiñ atu sa. ñac oc sêti lau dabunsa bu sêlhac Anötö lu Yisu añgô-nga, ma ñac oc sênem gôlin sêwhiñ in gitôm yala 1,000. Ma ñac oc sêmbo ñayham têñ bêc Anötö êmatôc lau, bêc nan lau sêmbac ndu tidim tilu-nga.

Sadañ ndê têm pacndê

⁷ Tinambu, têñ yala 1,000 dinañ pacndê su goc Anötö oc êngapwêc Sadañ su yêc gapocwalô. ⁸ Ma in oc sa ndi bu êñsau lau nan sêmbo nom ñagamen hon, ma ndic ñac sa bu sêndic sin têñ Anötö ndê lau. Sadañ oc ndic lau daêsam andô sa, nditôm ganğac gwêc-nga, oc dasê sa nditôm dom. Anötö ndê ñacyo dinañ sêtôm Gog ma Magog.* ⁹ Aö galic ñac sêti akêñ gameñ hon ma sêñsêlêñ tawahô sa e sêhoc

* **20:8:** Gog ma Magog - ñaê lu dinañ hêganôn lau hon nan danğapêc têñ Anötö ma sêkêñ kisa têñ in ndê lau. Alic yom ñatô yêc Ese 38-39.

asê gameŋ naŋ Anötö ndê lau sêndöc. Gameŋ dinaŋ malac atu naŋ Anötö tac whiŋ. Ma sêŋgihi Anötö ndê lau ahuc bu sêndic ŋac, magoc Anötö kêŋ ya sip akêŋ undambê meŋ gêŋ ŋac hoŋ su. ¹⁰ Ma têtŋ dinaŋ iŋ kêŋ ŋagêyô atu têtŋ Sadaŋ naŋ kêsau ŋac. Iŋ kêbaliŋ iŋ sip sê atu ya ti gêŋ ŋandê solpa-ŋga, naŋ muŋ-ŋga sêmbaliŋ gêŋ sac lu propet tasanŋ sêsip si su. Yêc gameŋ dindê ŋac oc sêŋsahê ŋandê atu andô ŋapaŋ têtŋ acsalô ma têtŋ ôbwêc, oc pacndê dom.

Anötö oc êmatôc lau batê

¹¹ Dinaŋ su, goc aô galic pônŋ sêsêp atu, ma Pômdau dau ndöc ŋahô. Ma umbonŋ ma nom giŋga su yêc iŋ aŋgô-ŋga, ma pacndê sambuc. ¹² Goc aô galic lau batê hoŋ naŋ sêtisa tiyham. Lau tiwaê, ma lau waêmba sêwhiŋ, hoŋ sêtisa s êmbo tali tiyham, ma sêlhac Anötö ndê pônŋ atu ŋa-ndô-ŋga. Muŋ-ŋga, têtŋ ndoc lau dinaŋ sêmba tali, naŋ yom pi ŋac si mêtê, ma gêŋ hoŋ naŋ sêkôm, naŋ sêto sip buku yêc undambê. Ma kwahic dec Anötö kac buku hoŋ dinaŋ sa, ma Buku Tanli-ŋga whiŋ, bu êmatôc ŋac hoŋ êŋkuc mêtê bocke naŋ sêkôm têtŋ têtŋ sêmba tali. ¹³ Lau hoŋ naŋ sêmbac ndu sêsip gwêc si, naŋ sêtisa yêc gwêc ŋalôm. Ma lau batê sêsa akêŋ gameŋ bocke naŋ sêmbac ndu sêyêc naŋ. Ma Anötö kêmatôc ŋac hoŋ têtŋ gi, kêkuc gêŋ bocke naŋ ŋac sêkôm su. ¹⁴ Pacndê su, goc iŋ kêbaliŋ iŋ ndê ŋacyo lu naŋ sêsam bu, “Ŋaclai Dambac Ndu-ŋga” ma “Ŋaclai Lambwam-ŋga,” naŋ sêsip sê atu ya-ŋga ŋalôm si. Ya atu dinaŋ ti gameŋ bu lau sac sêmbac ndu tidim tilu-ŋga. ¹⁵ Ma lau hoŋ naŋ si ŋaê yêc Buku Tanli-ŋga dom, naŋ Anötö kêbaliŋ ŋac sêsip ya atu sêwhiŋ.

21

Malac Jerusalem Wakuc

¹ Têtŋ ndoc dinaŋ aô galic undambê wakuc, ma nom w akuc, bu nom ti gwêc ŋamata-ŋga ma undambê ŋamata-ŋga siŋga su. ² Ma aô galic malac dabuŋ Jerusalem wakuc, naŋ

Anötö kêŋ sip akêŋ undambê meŋ. Iŋ kêgôlônŋ malac wakuc dau ŋa gôlônŋ ŋayham kêlêc, gitôm sêŋgôlônŋ awhê daŋ tu bu nem ŋac-ŋga. ³ Ma aô gaŋgô awha atu daŋ sa akêŋ pônŋ atu meŋ, naŋ sôm, “Kwahic dec Anötö ma iŋ ndê lau oc sêmba sêwhiŋ dau. Iŋ dau oc ndöc whiŋ ŋac ti ŋac si Anötö, ma ŋac sêti iŋ ndê lau. ⁴ Ŋawapac têtŋ akwa-ŋga hoŋ pacndê su. Anötö oc puŋ tasulu su yêc iŋ ndê lau tandô. Ma ŋac oc sêmbac ndu me sêhêc ŋandê tiyham dom, ma ŋac oc tasulu sa me sêtaŋ daŋgibo tiyham dom.”

⁵ Ma iŋ naŋ ndöc pônŋ atu, naŋ sôm têtŋ aô, “Kwahic dec aô oc wamasanŋ gêŋ hoŋ tiwakuc. Am to yom naŋ aô wasôm têtŋ am, bu aneŋ yom iŋ yom ŋandô, ma am to sip bapia bu lau sêsam ma sêkêŋ whiŋ.” ⁶ Goc iŋ sôm têtŋ aô, “Aô gac hu gêŋ hoŋ, ma wandic dabiŋ gêŋ hoŋ. Aêc, aô gati ŋamata gêŋ hoŋ, ma aô gati ŋambu gêŋ hoŋ. Ma kwahic dec gêŋ hoŋ ŋandô sa su. Lau hoŋ naŋ bu yô ŋac, naŋ wakêŋ bu têtŋ ŋac sênom yêc Bubata Tanli-ŋga. Aô wakêŋ bu dau têtŋ ŋac ŋambwa. ⁷ Lau hoŋ naŋ sêlhac ŋaŋga ma sêku sac dulu, naŋ oc sêwêkaiŋ gêŋ wakuc hoŋ dindêc. Aô wati ŋac si Anötö, ma ŋac oc sêti aneŋ balêkoc awhê ma ŋac. ⁸ Tigeŋ lau naŋ sêtoç dau ma sêsêc si sêkeŋ whiŋ Yisu ahuc, ma lau naŋ sêkeŋ whiŋ dom, lau naŋ sêkôm mêtê sac ti mêtê mockaiŋ-ŋga, ŋac naŋ sic ŋamalac ndu, lau m bec-toma, lau naŋ sem akiŋ gwam, ma lau naŋ sêkôm tasanŋ, lau kaiŋ dinaŋ hoŋ oc sêwêkaiŋ gameŋ ya-ŋga, naŋ ya sa ŋapaŋ, ma gêŋ ŋandê solpa oc tuŋ ŋac. Gêŋ dinaŋ ti ŋac si sêmbac ndu tilu-ŋga.”

⁹ Aô gaŋgô yom dinaŋ su, goc aŋela daŋ têtŋ aô meŋ. Iŋ aŋela 7 naŋ sêkôc sêc ŋawapac ŋambu-ŋga-ŋga, naŋ si daŋ. Ma iŋ sôm têtŋ aô bu, “Mweŋ, ma lic! Aô watôc têtŋ am, awhê naŋ Anötö ndê Domba oc nem.” ¹⁰ Goc Ŋalau kôm aô gatunŋ kaiŋ daŋ sa, ma aŋela dau kôc aô sa ma kêŋ aô galhac lôc atu daŋ ŋahô. Ma malac dabuŋ

Jerusalem, nan Anötö kêñ sip akêñ undambê meñ, nan inj tîc têtñ aö. ¹¹ Anötö ndê ñawasi gêm malac dau ahuc. Ma malac dau ñawasi sa gitôm hoc ñayham jasper ma ñawa gitôm glas. ¹² Aö galic tunj baliñ danj kêgihi malac dau, ma gatam 12, ma añela 12 nan sêyob gatam. Ma yêc gatam 12 aö galic ñaê 12. Lau Israel-nga si gôlôwac tonj 12 si ñaê dinan. ¹³ G atam tö sêyêc tunj têtñ ac pi-nga, gatam tö têtñ ac sip-nga, gatam tö yêc ñamakê danja, ma gatam tö yêc danja. ¹⁴ Tunj dau sêkwê sac hoc atu 12 ñahô. Ma aö galic Anötö ndê Domba ndê lau aposel 12 si ñaê sêyêc hoc 12 dinan.

¹⁵ Añela nanj sôm yom dau têtñ aö, nanj kôc gêtñ danem dôhônj gêtñ-nga danj nanj sêmasanj ña gol, bu nem dôhônj malac, ma tunj ti gatam. ¹⁶ Inj gêm dôhônj malac, ma tap sa bu malac ña-baliñ-nga gitôm dôñ 12,000, ma gic pôc-nga gitôm dôñ 12,000, ma pi lôlôc-nga gitôm dôñ 12,000.* ¹⁷ Ma inj gêm dôhônj tunj dau ñadandi, nanj gitôm dôñ 144.† Inj kêkuc dôhônj nanj ñamalac sênem dôhônj gêtñ-nga, ma gêm dôhônj malac dau. ¹⁸ Tunj dinan, sêmasanj ña hoc ñawasi jasper. Ma malac dau sêmasanj ña gol ñawasi atu ma ñawa gitôm glas. ¹⁹⁻²⁰ Ma hoc atu-tu 12 nanj tunj sac ñahô, nanj sêngôlônj ña ðhoc ñayham-ñayham. Sêngôlônj hoc ñamata-nga ña hoc ñayham nanj sêsam bu jasper, ma hoc tîlu-nga sêngôlônj ña sapaya, ma hoc titô-nga e têtñ hoc a tu ti-12-nga, nanj sêngôlônj ña aget, emerel, oniks, kanelian, kriso-lait, beril, topas, krisopras, yasint, ma ametis. ²¹ Ma gatam 12 dinan sêmasanj ña gêtñ ñawasi gwêc-nga 12 nanj sêsam bu pearl. Ma senj atu nanj gic malac dau kôc, nanj sêmasanj ña gol ñawasi atu, ma ñawa gitôm glas.

²² Aö tanjê malac, ma galic bu Anötö ndê lôm dabunj danj kalhac dom. Nahu bu Pômdau Anötö Nac lai Naudau, lu inj ndê Domba sêndöc malac dau ñalôm, ma lau malac-nga sêpôn da

lôm dabunj danj tu bu sênem akinj Anötö-nga dom. ²³ Ma ac ti ayô mba, ñahu bu Anötö dau ndê ñawasi pô malac, ma inj ndê Domba ndê ñawê ti lam malac-nga. ²⁴ Lau akêñ gameñ honj oc sêñsêlêñ sêmbo ñawê atu nanj sa akêñ malac dau. Ma kinj nom-nga oc sêsôc malac dau sêndi ti ñac si waê ti ñawasi tôhônj. ²⁵ Ôbwêc ti ñ asec pacndê sambuc, ma tu dinan-nga oc sêsêc gatam ahuc dom. ²⁶ Gêtñ ñawasi ma gêtñ tiwaê akêñ nom ñagameñ sambob, nanj Anötö oc kôc sa sôc malac dau ndi. ²⁷ Magoc gêtñ ñadômbwi danj oc sôc ndi dom. Lau nanj sêkôm mêtê sac ma lau tasanj danj oc sêsôc sêndi dom. Lau nanj si ñaê yêc Anötö ndê Domba ndê Buku Tanjli-nga, nanj tawasê oc sêsôc sêndi.

22

Bu Tanjli-nga

¹ Goc añela dinan tîc Bu Tanjli-nga têtñ aö, nanj ñawa gitôm glas. Bu dau hêc sa yêc Anötö ma Domba si pônj atu, ² ma k eselenj kêkuc senj atu nanj gic malac dau kôc. Ma A Tanjli-nga kalhac bu dau ñamakê danja lu-lu, ma gêm ñandô tîm ayô honj. Ma lau nom-nga honj nanj sêndöc malac Jerusalem wakuc, nanj oc gêm bac kôm ñac dom, bu A Tanjli-nga dau ñalaunj oc kôm ñac ñamlic ñayham ñapanj. ³ Têtñ têm ñamata-nga Anötö pucbo nom tu ñamalac si sac-nga, tigerj têtñ têm ñambu-nga ñawapac dau oc pacndê sambuc. Anötö lu Domba si pônj kinj-nga oc lhac malac lôm, ma inj ndê lau oc sênem akinj inj yêc dindê. ⁴ ñac oc sêlic inj anjô andô, ma inj ndê ñaê oc yêc ñac si sêcbala. ⁵ Gameñ oc ñasec sa tiyham dom, bu ôbwêc pacndê, ma lau oc sêpôn da lam ñawê ti ac ñawê dom. Nahu bu Pômdau Anötö ndê ñawê oc pô ñac. Ma lau dinanj oc sêmbo ti sênem gôlinj sêtôm kinj ñapanj.

Pômdau Yisu oc mbu meñ

* **21:16:** Dôñ dinan sêsam bu 'Stedia,' ma stedia 12,000 dinan gitôm 2,200 kilometa. † **21:17:** Dôñ dinan sêsam bu 'Kyubit,' ma kyubit 144 gitôm 65 mita.

⁶ Aö galic gêñ hoñ dinan su, goc añela dau sôm têtñ aö, “Yom hoñ dindec in yom ñandô, ma yom ñayham tu lau hoñ sêkên whiñ-ñga. Pômdau Anötö nan kên in ndê Ñalau puc lau propet dôn, nan kwahic dec kêkin in ndê añela bu tôc gêñ hoñ dindec asê têtñ in ndê lau akin. Ma gêñ dau kêpin bu oc ñandô sa.”

⁷ Ma Yisu sôm, “Anğô! Kêpin su oc wambu wameñ. Asa nan kôc yom nan Anötö hoc asê gwanañ yêc buku dindec, nan sa ma dañga wambu, nan oc tap Anötö ndê mwasiñ atu sa.”

⁸ Aö Jon gañğô ma galic gêñ hoñ nan gato sip bapia dindec. Ma têtñ ndoc añela tôc gêñ hoñ dau asê têtñ aö su, nan aö gahu dauñ gayêc in gahi-ñga bu wampin in. ⁹ Tigeñ in sôm têtñ aö, “Kôm bocdinañ dom! Pôn hamduc têtñ Anötö ma êmpin in tigeñ! Aö ñgac akin ñambwa, gatôm am, ma gatôm am nem asidôwai lau propet, ma gatôm lau nan dañga wambu yom hoñ nan yêc buku dindec.”

¹⁰ Goc in sôm têtñ aö, “Ndoc men kêpin. Bocdinañ yom nan Anötö hoc asê yêc buku dindec nan, siñ kwi dom, magoc kên yêc lhu bu lau sêsam.

¹¹ Lau nan sêsap mêtê sac ma mêtê ñadômbwi dôn, nan oc sêkôm sêmbo e Yisu mbu men. Magoc lau nan sêsa lêñ gitêtñ ma lêñ dabuñ, nan sêsap si lêñ ñayham dau dôn mañ e Yisu mbu men.”

¹² Ma Yisu sôm, “Am ngô! Kêpin su oc wambu wameñ, ma wakên ñagêyô ñayham me sac têtñ lau hoñ êñkuc mêtê nan ñac sêkôm. ¹³ Ñamata-ñga têtñ gêñ hoñ, ma têtñ gêñ hoñ ñambu-ñga, aö dec gambo. Aêc, aö gati ñamata gêñ hoñ, ma gati ñambu gêñ hoñ. Aö gac hu gêñ hoñ, ma wandic bata gêñ hoñ. ¹⁴ Mac lau nan ambo ahê mêtê sac hoñ, dec tôm mac añgwasin nem ñakwê ñawasi sa, nan oc atap Anötö ndê mwasiñ atu sa. In oc kên mac aneñ ñandô yêc A Tanli-ñga, ma mac oc asôc malac Jerusalem wakuc ñagatam andi. ¹⁵ Magoc lau sac oc sêsôc sêndi dom. Lau mbectoma,

lau nan sêkôm mêtê mockain-ñga, ñac nan sic ñamalac ndu, ma lau nan sem akin anötöi gwam, ti lau nan sêkôm tasan ma ñac nan atac whiñ mêtê tasan, lau hoñ dinan oc gacgeñ sêmbo awê gitôm giam pôm.

¹⁶ “Aö Yisu dec, kakin aneñ añela bu hoc yom hoñ dindec asê têtñ mac, bu andic dulu têtñ Anötö ndê lau dabuñ hoñ. Aö Dawid ndê Ñahu, nan gambo gamuñ in, ma Dawid ndê Wakuc bocdinañ. Ma aö gatôm Têtênda, tata bêtêc-ñga nan ñawasi atu.”

¹⁷ Ñalau Dabuñ, lu awhê nan oc nem Anötö ndê Domba, nan sêsôm bu, “Mweñ!” Ma am asa nan ngô yom dindec, nan sôm, “Mweñ!” Am asa nan bu yô am, nan mweñ, ma nôm Bu Tanli-ñga nan am oc kôc sa ñambwa, ñaôli mba. ¹⁸ Tigeñ aö wapuc yom hoñ nan Anötö hoc asê gwanañ yêc buku dindec, nan dôn. Ñamalac dañ bu ndic têtñ yom dindec ña in dau ndê yom, dec Anötö oc kên ñawapac hoñ nan gato ñayom sip buku dindec, nan têtñ in. ¹⁹ Ma ñamalac dañ bu kôc yom ñalhô dañ su yêc yom nan Anötö hoc asê gwanañ yêc buku dindec, dec Anötö oc señ in su bocdinañ, ma in oc so gêñ ñayham-ñayham nan buku dindec tôc asê. In oc wêkain ndê mala yêc malac dabuñ dom, ma neñ ñandô yêc A Tanli-ñga dom.

²⁰ In nan hoc yom ñandô asê pi gêñ hoñ dindec, nan sôm, “Yomandô! Kêpin su aö oc wambu waloc.”

Yomandô! Mweñ Pômdau Yisu!

²¹ Pômdau Yisu ndê mwasiñ ndi têtñ Anötö ndê lau hoñ. Yomandô!

Read the New Testament daily

January

date	Scripture
1	Matyu 1:1-2:12
2	Matyu 2:13-3:6
3	Matyu 3:7-4:11
4	Matyu 4:12-25
5	Matyu 5:1-26
6	Matyu 5:27-48
7	Matyu 6:1-24
8	Matyu 6:25-7:14
9	Matyu 7:15-29
10	Matyu 8:1-17
11	Matyu 8:18-34
12	Matyu 9:1-17
13	Matyu 9:18-38
14	Matyu 10:1-23
15	Matyu 10:24-11:6
16	Matyu 11:7-30
17	Matyu 12:1-21
18	Matyu 12:22-45
19	Matyu 12:46-13:23
20	Matyu 13:24-46
21	Matyu 13:47-14:12
22	Matyu 14:13-36
23	Matyu 15:1-28
24	Matyu 15:29-16:12
25	Matyu 16:13-17:9
26	Matyu 17:10-27
27	Matyu 18:1-22
28	Matyu 18:23-19:12
29	Matyu 19:13-30
30	Matyu 20:1-28
31	Matyu 20:29-21:22

February

March

date	Scripture
1	Matyu 21:23-46
2	Matyu 22:1-33
3	Matyu 22:34-23:12
4	Matyu 23:13-39
5	Matyu 24:1-28
6	Matyu 24:29-51
7	Matyu 25:1-30
8	Matyu 25:31-26:13
9	Matyu 26:14-46
10	Matyu 26:47-68
11	Matyu 26:69-27:14
12	Matyu 27:15-31
13	Matyu 27:32-66
14	Matyu 28:1-20
15	Mak 1:1-28
16	Mak 1:29-2:12
17	Mak 2:13-3:6
18	Mak 3:7-30
19	Mak 3:31-4:25
20	Mak 4:26-5:20
21	Mak 5:21-43
22	Mak 6:1-29
23	Mak 6:30-56
24	Mak 7:1-23
25	Mak 7:24-8:10
26	Mak 8:11-9:1
27	Mak 9:2-29
28	Mak 9:30-10:12

date	Scripture
1	Mak 10:13-31
2	Mak 10:32-52
3	Mak 11:1-26
4	Mak 11:27-12:17
5	Mak 12:18-37
6	Mak 12:38-13:13
7	Mak 13:14-37
8	Mak 14:1-21
9	Mak 14:22-52
10	Mak 14:53-72
11	Mak 15:1-47
12	Mak 16:1-20
13	Luk 1:1-25
14	Luk 1:26-56
15	Luk 1:57-80
16	Luk 2:1-35
17	Luk 2:36-52
18	Luk 3:1-22
19	Luk 3:23-38
20	Luk 4:1-30
21	Luk 4:31-5:11
22	Luk 5:12-28
23	Luk 5:29-6:11
24	Luk 6:12-38
25	Luk 6:39-7:10
26	Luk 7:11-35
27	Luk 7:36-8:3
28	Luk 8:4-21
29	Luk 8:22-39
30	Luk 8:40-9:6
31	Luk 9:7-27

date	Scripture
1	Luk 9:28-50
2	Luk 9:51-10:12
3	Luk 10:13-37
4	Luk 10:38-11:13
5	Luk 11:14-36
6	Luk 11:37-12:7
7	Luk 12:8-34
8	Luk 12:35-59
9	Luk 13:1-21
10	Luk 13:22-14:6
11	Luk 14:7-35
12	Luk 15:1-32
13	Luk 16:1-18
14	Luk 16:19-17:10
15	Luk 17:11-37
16	Luk 18:1-17
17	Luk 18:18-43
18	Luk 19:1-27
19	Luk 19:28-48
20	Luk 20:1-26
21	Luk 20:27-47
22	Luk 21:1-28
23	Luk 21:29-22:13
24	Luk 22:14-34
25	Luk 22:35-53
26	Luk 22:54-23:12
27	Luk 23:13-43
28	Luk 23:44-24:12
29	Luk 24:13-53
30	Jon 1:1-28

date	Scripture
1	Jon 1:29-51
2	Jon 2:1-25
3	Jon 3:1-21
4	Jon 3:22-4:3
5	Jon 4:4-42
6	Jon 4:43-54
7	Jon 5:1-23
8	Jon 5:24-47
9	Jon 6:1-21
10	Jon 6:22-40
11	Jon 6:41-71
12	Jon 7:1-29
13	Jon 7:30-52
14	Jon 7:53-8:20
15	Jon 8:21-30
16	Jon 8:31-59
17	Jon 9:1-41
18	Jon 10:1-21
19	Jon 10:22-42
20	Jon 11:1-53
21	Jon 11:54-12:19
22	Jon 12:20-50
23	Jon 13:1-30
24	Jon 13:31-14:14
25	Jon 14:15-31
26	Jon 15:1-27
27	Jon 16:1-33
28	Jon 17:1-26
29	Jon 18:1-24
30	Jon 18:25-19:22
31	Jon 19:23-42

date	Scripture
1	Jon 20:1-31
2	Jon 21:1-25
3	Aposel 1:1-26
4	Aposel 2:1-47
5	Aposel 3:1-26
6	Aposel 4:1-37
7	Aposel 5:1-42
8	Aposel 6:1-15
9	Aposel 7:1-29
10	Aposel 7:30-50
11	Aposel 7:51-8:13
12	Aposel 8:14-40
13	Aposel 9:1-25
14	Aposel 9:26-43
15	Aposel 10:1-33
16	Aposel 10:34-48
17	Aposel 11:1-30
18	Aposel 12:1-23
19	Aposel 12:24-13:12
20	Aposel 13:13-41
21	Aposel 13:42-14:7
22	Aposel 14:8-28
23	Aposel 15:1-35
24	Aposel 15:36-16:15
25	Aposel 16:16-40
26	Aposel 17:1-34
27	Aposel 18:1-21
28	Aposel 18:22-19:12
29	Aposel 19:13-41
30	Aposel 20:1-38

June

July

date	Scripture
1	Aposel 21:1-16
2	Aposel 21:17-36
3	Aposel 21:37-22:16
4	Aposel 22:17-23:10
5	Aposel 23:11-35
6	Aposel 24:1-27
7	Aposel 25:1-27
8	Aposel 26:1-32
9	Aposel 27:1-20
10	Aposel 27:21-44
11	Aposel 28:1-31
12	Rom 1:1-17
13	Rom 1:18-32
14	Rom 2:1-24
15	Rom 2:25-3:8
16	Rom 3:9-31
17	Rom 4:1-12
18	Rom 4:13-5:5
19	Rom 5:6-21
20	Rom 6:1-23
21	Rom 7:1-14
22	Rom 7:15-8:6
23	Rom 8:7-21
24	Rom 8:22-39
25	Rom 9:1-21
26	Rom 9:22-10:13
27	Rom 10:14-11:12
28	Rom 11:13-36
29	Rom 12:1-21
30	Rom 13:1-14
31	Rom 14:1-23

date	Scripture
1	Rom 15:1-21
2	Rom 15:22-16:7
3	Rom 16:8-27
4	1 Korin 1:1-17
5	1 Korin 1:18-2:5
6	1 Korin 2:6-3:4
7	1 Korin 3:5-23
8	1 Korin 4:1-21
9	1 Korin 5:1-13
10	1 Korin 6:1-20
11	1 Korin 7:1-24
12	1 Korin 7:25-40
13	1 Korin 8:1-13
14	1 Korin 9:1-18
15	1 Korin 9:19-10:13
16	1 Korin 10:14-11:1
17	1 Korin 11:2-16
18	1 Korin 11:17-34
19	1 Korin 12:1-26
20	1 Korin 12:27-13:13
21	1 Korin 14:1-17
22	1 Korin 14:18-40
23	1 Korin 15:1-28
24	1 Korin 15:29-58
25	1 Korin 16:1-24
26	2 Korin 1:1-11
27	2 Korin 1:12-2:11
28	2 Korin 2:12-17
29	2 Korin 3:1-18
30	2 Korin 4:1-12
31	2 Korin 4:13-5:10

August

September

date	Scripture
1	2 Korin 5:11-21
2	2 Korin 6:1-13
3	2 Korin 6:14-7:7
4	2 Korin 7:8-16
5	2 Korin 8:1-15
6	2 Korin 8:16-24
7	2 Korin 9:1-15
8	2 Korin 10:1-18
9	2 Korin 11:1-15
10	2 Korin 11:16-33
11	2 Korin 12:1-10
12	2 Korin 12:11-21
13	2 Korin 13:1-14
14	Galasia 1:1-24
15	Galasia 2:1-16
16	Galasia 2:17-3:9
17	Galasia 3:10-22
18	Galasia 3:23-4:20
19	Galasia 4:21-5:12
20	Galasia 5:13-26
21	Galasia 6:1-18
22	Epepas 1:1-23
23	Epepas 2:1-22
24	Epepas 3:1-21
25	Epepas 4:1-16
26	Epepas 4:17-5:2
27	Epepas 5:3-33
28	Epepas 6:1-24
29	Pilipai 1:1-26
30	Pilipai 1:27-2:18

date	Scripture
1	Pilipai 2:19-3:6
2	Pilipai 3:7-4:1
3	Pilipai 4:2-23
4	Kolosi 1:1-20
5	Kolosi 1:21-2:7
6	Kolosi 2:8-23
7	Kolosi 3:1-17
8	Kolosi 3:18-4:18
9	1 Tesalonika 1:1-2:9
10	1 Tesalonika 2:10-3:13
11	1 Tesalonika 4:1-5:3
12	1 Tesalonika 5:4-28
13	2 Tesalonika 1:1-12
14	2 Tesalonika 2:1-17
15	2 Tesalonika 3:1-18
16	1 Timoti 1:1-20
17	1 Timoti 2:1-15
18	1 Timoti 3:1-16
19	1 Timoti 4:1-16
20	1 Timoti 5:1-25
21	1 Timoti 6:1-21
22	2 Timoti 1:1-18
23	2 Timoti 2:1-21
24	2 Timoti 2:22-3:17
25	2 Timoti 4:1-22
26	Taitus 1:1-16
27	Taitus 2:1-14
28	Taitus 2:15-3:15
29	Pilemon 1:1-25
30	Hibru 1:1-14
31	Hibru 2:1-18

October

November

date	Scripture
1	Hibru 3:1-19
2	Hibru 4:1-13
3	Hibru 4:14-5:14
4	Hibru 6:1-20
5	Hibru 7:1-19
6	Hibru 7:20-28
7	Hibru 8:1-13
8	Hibru 9:1-10
9	Hibru 9:11-28
10	Hibru 10:1-18
11	Hibru 10:19-39
12	Hibru 11:1-16
13	Hibru 11:17-31
14	Hibru 11:32-12:13
15	Hibru 12:14-29
16	Hibru 13:1-25
17	Jems 1:1-18
18	Jems 1:19-2:17
19	Jems 2:18-3:18
20	Jems 4:1-17
21	Jems 5:1-20
22	1 Pita 1:1-12
23	1 Pita 1:13-2:10
24	1 Pita 2:11-3:7
25	1 Pita 3:8-4:6
26	1 Pita 4:7-5:14
27	2 Pita 1:1-21
28	2 Pita 2:1-22
29	2 Pita 3:1-18
30	1 Jon 1:1-10

date	Scripture
1	1 Jon 2:1-17
2	1 Jon 2:18-3:2
3	1 Jon 3:3-24
4	1 Jon 4:1-21
5	1 Jon 5:1-21
6	2 Jon 1:1-13
7	3 Jon 1:1-14
8	Jud 1:1-25
9	Revelesen 1:1-20
10	Revelesen 2:1-17
11	Revelesen 2:18-3:6
12	Revelesen 3:7-22
13	Revelesen 4:1-11
14	Revelesen 5:1-14
15	Revelesen 6:1-17
16	Revelesen 7:1-17
17	Revelesen 8:1-13
18	Revelesen 9:1-21
19	Revelesen 10:1-11
20	Revelesen 11:1-19
21	Revelesen 12:1-18
22	Revelesen 13:1-18
23	Revelesen 14:1-20
24	Revelesen 15:1-8
25	Revelesen 16:1-21
26	Revelesen 17:1-18
27	Revelesen 18:1-24
28	Revelesen 19:1-21
29	Revelesen 20:1-15
30	Revelesen 21:1-27
31	Revelesen 22:1-21

YOM NÄTÔ NAHU (Glossary)

Mac bu alic ñadalô gitôm: † kalhac whiñ yom dañ yêc buku dindec ñalôm, nañ tôc asê bu mac atôm bu atap yom dau ñahu sa yêc buku ñatêku dindec.

ANÖTÖ NDÊ DOMBA (Lamb of God)

Jon, Ngac Kêku Lau-nga, sam Yisu bu 'Anötö ndê Domba' (Jon 1:29, 36). Yêc pwac akwa ñapu, lau Israel-nga sic domba daêsam ndu ma sêkêñ ti da ya ô lau si sac ñagêyô. Yisu in Anötö ndê Domba pwac wakuc-nga nañ kên dau ti da dim tigen, dec kêmasañ lêñ bu Anötö suc lau si sac kwi-nga. Tiñambu Jon to yom daêsam pi Anötö ndê Domba yêc Revelesen (Rev 5:6; 7:10, 17; 14:4, 10; 15:3; 19:9; 21:22-23; 22:1, 3).

ANÖTÖ NDÊ GÔLIÑ / GAMEÑ UN-DAMBÊ-NGA (Kingdom of God)

Yêc Yom Lêñsêm Wakuc, Yom Inglis 'Kingdom of God' nañ ñahu tigen dom.

1. Têm ñatô 'Kingdom of God' hêganôn undambê-gamen nañ Anötö dau mbo, ma gamen nañ Anötö ndê lau gitêñ oc sêndöc têtêm ñambu-nga. (Alic Mat 7:21; Luk 13:28-29; 1 Kor 6:9-10; 15:50; Gal 5:21; Epe 5:5; 2 Tim 4:18; ma 2 Pit 1:11.) Bocdinañ yac am kwi bu **Gamen undambê-nga** me **Anötö ndê gamen undambê-nga**.
2. Têm ñatô 'Kingdom of God' hêganôn bêc nañ Pômdau Yisu oc mbu meñ ma êñsahê lau hoñ. (Mat 13:24-30, 41; 13:47-49; 20:1-16; 22:1-14; 25:1-13, 14-30.)
3. Têm daêsam 'Kingdom of God' hêganôn gamen dañ me têtêm dañ dom. Yom dau hêganôn Anötö ndê ñaclai tu nem gôliñ-nga. In ndê gôliñ dinañ in gêñ têtêm kwahic dec-nga ma

hêganôn gwelen nañ in kôm yêc ñamalac si ñalôm. Asa nañ kên whiñ ma sôc Anötö ñapu, nañ mbo Anötö ndê gôliñ ñapu su. Yom kain dinañ danem kwi bu **Anötö ndê gôliñ**. (Alic yom ñatô yêc Mat 3:2; 6:33; 12:28; 13:44-46; Luk 16:16; 17:20-21; Rom 14:17; 1 Kor 4:20; ma Kol 1:13.)

APA PWAC YOMSU-NGA (Ark of the Covenant)

Têtêm ndoc lau Israel-nga sêmbo gamen sawa, nañ Anötö sôm têtêm ñac bu sêmasañ apa dañ ña a, ma sêmpan ahuc ña gol (Eks 25:11-22). Apa dau sêkêñ yêc †bac dabuñ ñalôm dabuñ andô. Hoc lu nañ Anötö to yomsu amanlu (pwac akwa) pi, nañ sêkêñ yêc apa dau ñalôm. Ma sêkêñ Aron ndê tôc ti †mana ñatô yêc ñalôm whiñ (Hib 9:4-5).

Têtêm ndoc lau Israel-nga sêkwê lôm dabuñ kalhac Jerusalem, nañ sêkêñ apa dau yêc ñalôm dabuñ andô (1 Kîñ 8:1-13; ma 2 Kr 35:3). Magoc tiñambu lau Israel-nga si ñacyo sêsen gamen ma apa dau giñga. Jon to yom pi apa dau yêc Rev 11:19.

APOSEL (Apostle)

Ñaê dau ñahu bu 'Lau nañ sênkin ñac sêsa si.' Yom 'misineri' yêc Yom Inglis nañ ñahu kain tigen.

Têtêm ñatô ñaê aposel hêganôn †ngacsênomi 12 (Mat 10:1-4; Mak 3:13-19; 6:30; ma Luk 6:12-16; 24:10). Ñac sêti lau sêkêñ whiñ-nga si lau bata, ma sêkôm gêñ dalô ma gêñ ti ñaclai daêsam (Apo 2:42-43). Ma têtêm ñatô yom dau hêganôn lau nañ sêmbo ngacsênomi 12 si toñ dom, gitôm Matias (Apo 1:26), Pol lu Banabas (Apo 14:4, 14; Rom 1:1), ma lau ñatô (Rom 16:7).

BAC DABUÑ (Tabernacle)

Têtêm têtêm Moses wê lau Israel-nga sa akên gamen Isip-nga, ma sêmbo gamen sawa, nañ Anötö sôm têtêm Moses bu êmasañ bac po tu sênem akin in-nga (Eks 25:8-9; 26:1-37). Alic bac dau ñagatu dañ yêc p 250.

BELSEBAL - Alic **Sadan**.

BUKU TANLI-NGA (Book of Life)

Lau hon nan sêkên whin Yisu ma sêtap Anötö ndê mwasiñ dandöc tanli napan-nga sa, nan si naê yêc Buku Tanli-nga yêc undambê. Alic yom napan-nga (footnote) yêc Rev 3:5.

DABUNSIGA (Priest)

Anötö dau kêyalin Aron ti ndê lau wakuc nan sêsa akên †Liwai ndê ton, nan sa bu sêti lau Israel-nga si dabunsiga (Eks 28:1). Nac si gwelen bu sênem akin Anötö, sêyob lau Israel-nga si gên dabun, ma bu sêkên da tidau-tidau ma da ô lau Israel-nga si sac ngagêyô-nga.

Sênnyalin dabunsiga atu-tu natô sa bocdec bu:

DABUNSIGA NAMATA-NGA (High Priest / Chief Priest)

Tôm yala tigen-tigen, lau Israel-nga sênnyalin dabunsiga dan sa bu ti dabunsiga namata-nga. In tawasê gitôm bu sôc nalôm dabun andô yêc lôm dabun bu kên da dim tigen yêc yala tigen nalôm. Têm natô dasam in bu **Dabun**siga **Atu**.

DABUNSIGA ATU-TU (Chief Priests)

Lau Israel-nga sêsam nac si dabunsiga natô bu dabunsiga atu-tu. Nac lau nan mun-nga sênnyalin nac sa sêti dabunsiga namata-nga, ma dabunsiga tiwaê natô.

DAWID NDÊ ATU (Son of David)

Lau Israel-nga sêkên bata bu †Mesaya oc sa akên Dawid ndê wakuc, ma tu dinan-nga sêsam Mesaya bu Dawid ndê Atu.

DENARIAS

Lau Rom-nga si mone silba dan. Lau semlhi gên na mone dinan yêc gameñ nan lau Rom sem gôlin. Têñ Yisu ndê têt, lau nan bu sêkôm ngac dan ndê gwelen om-nga me domba-nga têt bêt tigen nan oc nemlhi nac na denarias tigen-tigen. Naê denarias hêganôn mone tigen. Mone lu me daêsam sêsam bu 'denarii.'

GAMEN APA-NGA - Alic **Lau Gameñ Apa-nga**.

GAMEN UNDAMBÊ-NGA - Alic **Anötö ndê gameñ**.

HEROD

Yêc Yom Lênsêm Wakuc dasam yom pi kin hale nan si naê Herod. Nac hon sem gôlin gameñ natô sêmbo †Sisa ndê gôlin napan.

1. **Kin Herod (Herod the Great)** - alic Mat 2:1-22; ma Luk 1:5.

In kin ti waê atu nan gêm gôlin gameñ Judia ma Galili-nga têt ndoc Yisu dinda kôc in. In ngac dau dinan nan kôm bu ndic Yisu ndu têt ndoc in balêkoc dedec. In mbac ndu têt yala 4BC.

2. **Herod Antipas** - alic Mak 6:14-29; ma Luk 23:6-12.

In Kin Herod ndê atu nan gêm gôlin gameñ Galili ma Perea-nga têt ndoc Yisu gêm mêtê ti kôm gên dalô mbo gameñ dinan. In ngac dau dinan nawhê Herodias nan sôm bu sêtim Jon (Ngac Kêku Lau-nga) kachu kic.

3. **Herod Agripa 1** - alic Apo 12:1-23.

In Herod Antipas nêsip nan gêm gôlin gameñ Galili-nga, ma tinambu gameñ Samaria ti Judia-nga whin. In kên kisa ti kêmatôc lau namata-nga nan sêkên whin Yisu. In ngac nan gic Jon ndê asidôwa Jems ndu.

4. **Herod Agripa 2** - alic Apo 25:13-26:2; ma 26:19.

In Herod Agripa 1 ndê atu. In gêm gôlin ndôc Sisaria Pilipai, ma kêmatôc Pol ma kêkin in têt Rom gi bu Sisa êmatôc in ndê yom.

HIBRU (Hebrew)

Têm natô sêsam lau Israel-nga bu 'Lau Hibru,' ma nac si awha nan sêsam bu 'Yom Hibru' whin. Naê dau meñ akên nac si apannac dan naê Eber (Gen 10:21).

Yom nan sêto yêc Yom Lênsêm Akwa nan sêto na Yom Hibru ndandô. Yom Hibru nan lau Israel-nga sêsôm têt Yisu ndê têt, nan sêsam yêc Inglis translesen natô bu 'Yom Aramaik.' Yom dau kêpin bu tap Yom Hibru ndandô sa, magoc in yom nasaê dan dau-nga.

HOC NAYHAM-NAYHAM (Jewel)
Yêc Rev 21:19-20 Jon to yom pi hoc nayham-nayham ma ñaôli atu nan gêlic yêc malac Jerusalem wakuc. Hoc tigen-tigen dinan bocdec bu:

HOC JASPA (Jasper) - hoc ñadalô batac-batac me ñawa (green or clear).

HOC SAPAYA (Sapphire) - hoc ñadalô ñamayan (blue).

HOC AGET (Agate) - hoc ñadalô tidau-tidau.

HOC EMEREL (Emerald) - hoc ñadalô batac-batac (bright green).

HOC ONIKS (Onyx) - hoc ñadalô yeyec (black).

HOC KANELIAN (Carnelian) - hoc ñadalô kokoc (bright red).

HOC KRISOLAIT (Chrysolite) - hoc ñadalô yanayan.

HOC BERIL (Beryl) - hoc ñadalô batac-batac me ñamayan (green/blue-green).

HOC TOPAS (Topaz) - hoc ñadalô yanayan.

HOC KRISOPRAS (Chryso-prase) - hoc ñadalô ñamayan (milky or grey).

HOC YASINT (Jasinth) - hoc ñadalô ñamayan me batac-batac (blue/green-ish-blue).

HOC AMETIS (Amethyst) - hoc ñadalô kokoc (purple-blue).

ISRAEL

Ñaê Israel hêganôn Jakob, nan Aisak lu nawhê Rebeka si balêkoc lu dinan ñadan. Anötö dau kên ñaê wakuc Israel têt in (Gen 32:28). Ñaê dau sêhê pi lau ton atu nan sêsa akên Jakob, nan sêsam ñac bu †lau Israel-nga.

Ma ñaê dau hêganôn gameñ nan lau Israel-nga sêndöc, nan sêsam bu 'Israel' me 'Palestine.' Muñ-nga sêsam gameñ dau bu 'Gameñ Kanan-nga.'

JAKOB (Jacob) - Alic **Israel**.

JUDA

(Judah)
Jakob ndê atui 12 si dan in Juda, ma sêsam lau Israel si ton 12 ñadan kêkuc in ndê ñaê. Têt ndoc lau Israel sêmbu akên gameñ Isip-nga ma sêndöc gameñ Kanan-nga, nan

Juda ndê ton sêwêkain gameñ nan sêsam bu Judia. Malac Betlehem yêc gameñ dinan (Mat 2:6).

Yisu sa akên Juda ndê ton, ma Jon sam in bu 'Layon nan sa akên Juda ndê ton' yêc Rev 5:5.

Muñ-nga lau Israel-nga sêwhê dau kôc gi ton lu, nan sêsam bu 'Lau Israel-nga' ma 'Lau Juda-nga.' Ton lu dinan sênyalin dau si kin sa tu nem gôlin ñac-nga. Alic yom ñapu-nga (footnote) yêc Hib 8:8.

KÊDÔHÔWAGA YOMSUNGA - Alic **Skraib**.

KILISI (Christ)

Alic **Mesaya**.

Yom ñalhô 'Kilisi' meñ akên Yom Grik *kreistos*, ma yom ñalhô 'Mesaya' meñ akên Yom Hibru. Ñaê lu dinan ñahu tigen, ma danem kwi bu 'ñamalac nan sêkêc gêt ñakwi pi in.' Muñ-nga lau nan Anötö kêyalin ñac sa bu sêti lau Israel-nga si kin, nan sêkêc olib ñakwi pi ñac, bu tôc asê bu ñac kin. Alic 1 Sam 16:12; ma 2 Kin 9:6.

Yom Grik *kreistos* yêc Yom Lênsêm Wakuc, nan ñahu lu. Têm ñatô yom dau hêganôn Yisu ndê gwelen nem lau si-nga, ma bocdinan yac am kwi bu †Mesaya, ma têm ñatô yom dau in Yisu ndê ñaê dan, ma bocdinan yac am kwi bu Kilisi.

LAU GAMEN APA-NGA (Gentiles)

Yom Inglis 'Gentile' heganôn lau hon nan lau Israel dom. Lau Israel-nga ñatô sêtoc dau sa bu Anötö kêyalin ñac sa sêti in ndê lau, ma bocdinan sêpu lau gameñ apa-nga hon nan lau Israel dom, ma sêsam ñac bu 'lau sac,' ñahu bu ñac sênkuc Moses ndê yomsu dom (Gal 2:15). Magoc lau gameñ apa-nga daêsam sêkên whin Yisu sêhóc gêlêc lau Israel-nga su.

Lau gameñ apa-nga nan dangasun sambuc ñawaê ñayham ma sêsap lêt sac-sac nom-nga dôñ ñapan, nan têm ñatô dasam ñac bu 'lau sambuc.'

LAU ISRAEL-NGA (Jew / Hebrew / Israelite)

Lau Israel-nga nan sêsa akêñ †Jakob, nan sêsam ñac yêc Yom Inglis bu 'Jew' ma 'Hebrew' ma 'Israelite.'

LAU SÊTIM YOM LAU-NGA (Hypocrite)

Yom Inglis 'hypocrite' kêkuc Yom Grik *hypocriteis* ma hêganôn lau nan sêsôm yom ñayham-ñayham tu bu lau ñatô sêlic ñac ñayham-nga, magoc ñac dau sêñkuc yom dau dom, ma sêkôm ñandô sa dom. Têm daêsam Yisu pu lau †Palêsai ma lau †Skraib, ñahu bu ñac si mêtê dau dinañ.

LEPRASI (Leprosy)

Ñaê leprasi hêganôn gêmbac ñamlic-nga. Lau ñatô gauc gêm bu gêmbac nan sêsam bu leprasi têt Yisu ndê têt, nan gitôm gêmbac nan dasam bu leprasi têt têt kwahic dec-nga dom.

Lau Israel-nga sêmbo ahê lau ti gêmbac leprasi ma sêyob bu sêmasac ñac dom, bu oc kôm lau ñadômbwi sa yêc Anötö añgô-nga. Anötö kêt gwelen têt lau dabuñsiga bu sêñsahê lau si gêmbac ñamlic-nga (Lev 13:1-46; 14:1-32).

LIWAI (Levi)

Liwai in †Jakob ndê atui 12 si dan, ma sêsam lau Israel si ton 12 ñadan kêkuc in ndê ñaê.

Ma ñgac dan ñaê Liwai, in Yisu ndê ñgacsêñom dan nan sêsam in ndê ñaê dan bu Matyu (Mat 9:9-13).

LAU LIWAI (Levites)

Anötö kêyalin Liwai ndê lau wakuc sa bu sênem akin in yêc †bac dabuñ ma †lôm dabuñ, ma bu sênem lau †dabuñsiga sa (Nam 1:47-53; 18:2-6; ma Diut 10:8-9). Anötö sôm bu lau Liwai sêwêkain nom yêc gameñ Kanan-nga dom. Lau nan sêmbo lau Israel si ton 11, nan sêwhê si gêt hon kôc gi ton 10, ma sêkêt ton dan têt lau Liwai tu yob ñac ti ñac si gôlôwac-nga (Nam 18:21-24). Lau nan sêti lau Israel-nga si dabuñsiga, nan sêñyalin ñac sa yêc Aron ndê wakuc nan sêsa akêñ Liwai ndê ton (Hib 7:5-10).

LÔM DABUÑ (Temple)

Têt ñatô sêsam lôm dabuñ Jerusalem-nga bu Anötö me Pômdau ndê Andu. Lau Israel-nga sêteñ mbec ti sêlic om tôm ñac si malac yêc ñac si †lôm wê-nga. Magoc ñac bu sêkêt da ya me da ñatô, nan sêteñ lôm dabuñ Jerusalem-nga si, ma lau dabuñsiga sêmbo tu sêkêt lau dau si da. Ma ñac sêlic om atu-tu yêc lôm dabuñ dau.

LÔM WÊ-NGA (Synagogue)

Yom Inglis 'Synagogue' meñ akêñ Yom Grik dan, nan ñahu bu 'gameñ sêkac sa-nga.' Yom dau hêganôn andu nan lau Israel-nga sêkac sa sêmbo têt ndoc Sabat-nga bu sêsam ti sêngô Pômdau ndê yom, ma sênem wê ti sêteñ mbec têt in. Lau Israel-nga sêkwê lôm wê-nga sêlhac tôm ñac si malac atu-tu ti sauñ-sauñ hon gi. Ma yêc lau apa si gameñ nan lau Israel-nga daêsam sêmbo, nan sêkwê si lôm wê-nga tu sêlic om-nga boc-dinañ. Têt ndoc Pol kôm gwelen yêc lau apa si gameñ, nan êlêmê gêm mêtê yêc lôm wê-nga nan sêlhac gameñ dinañ.

MANA (Manna)

Têt ndoc Moses wê lau Israel-nga ma sêmbo gameñ sawa gitôm yala 40, nan Anötö gôlôm ñac ña bolom kain dan nan sêsam bu 'Mana.' Yom dau in Yom Hibu dan, ma danem kwi bu 'in dinañ gêt sake?' Bu lau Israel sêsôm yom dau têt ndoc ñamata-nga nan sêlic bolom dau (Eks 16:15).

MESAYA (Messiah/Christ)

Anötö gic bata têt lau Israel-nga bu êñkin Mesaya nan oc nem ñac si ma puc †Anötö ndê gôlin dôn. Yom Grik *kreistos* bu hêganôn Yisu ndê gwelen dinañ, dec yac am kwi bu Mesaya.

Alic **Kilisi** whin.

MWASIN / OM ATU (Festivals / Feasts)

Lau Israel sêlic om atu-tu ñatô tôm yala hon, bu gauc nem Anötö ti gêt atu-tu nan in kôm tu nem ñac sa-nga.

MWASIN BOLOM YIST MBA-NGA (Unleavened Bread)

Alic Mat 26:17; Mak 14:1; Luk 22:7; Apo 12:3; ma 20:6. Pômdau gic hu Mwasin Bolom Yist Mba-nga têt ndoc lau Israel-nga sêmbo gameŋ Isip-nga - alic Eks 12:15-20. Mwasin dau yêc tòm bêc 8, ma Pômdau gic yomsu ŋac bu sêkôc yist hoŋ su yêc ŋac si andu, ma sêneŋ gêt ti yist dom e mwasin ŋatêm dau pacndê. Têt mwasin dau ŋabêc ŋamata-nga ŋa-ôbwêc, naŋ ŋac seŋ Mwasin Pasowa-nga.

MWASIN LÔM BAC-NGA (Tabernacles)

Alic Jon 7:2-52. Lau Israel-nga sêndê Mwasin Lôm Bac-nga têt ndoc sic bata si gwelen sêndic bolom ŋandô sa-nga tòm yala hoŋ. Ŋac sêkwê bac, ma sêkac dau sa gitôm bêc 7, ma gauc gêm têt naŋ ŋac si apai sêndôc andu bac yêc gameŋ sawa. Ma ŋac sem mbec gêt ŋandô ôm-nga yêc wake dinan ŋalôm (Lev 23:33-43; Diut 16:13-15; ma Sek 14:16-19).

MWASIN PASOWA-NGA (Passover)

Lau Israel-nga seŋ Mwasin Pasowa-nga tu bu gauc nem ndoc naŋ Anötô kêtaho ŋac su yêc lau Isip-nga amba (Eks 12). Yom Inglis 'Passover' naŋ danem kwi bu 'êŋlêc têt ŋahô-nga,' ma hêganôn têt naŋ Anötô ndê anjela naŋ gic balêkoc ŋac mbêc Isip-nga hoŋ ndu, naŋ kêtêc lau Israel-nga si andu.

MWASIN PENTIKOS-NGA (Pentecost)

Alic Apo 2:1; 20:16; ma 1 Kor 16:8. Ŋaê 'Pentikos' ŋahu bu 'bêc 50.' Lau Israel-nga seŋ Mwasin Pasowa, ma tiŋambu bêc 50 pacndê su goc sêlic om atu dan naŋ sêsam bu Pentikos. Têt ndoc dinan ŋac sem danje Anötô tu bolom wit naŋ sic sa-nga, ma gauc gêm têt naŋ Anötô kêt yomsu amanlu têt Moses yêc Lôi Sainai. Alic yom pi Om Pentikos yêc Lev 23:15-16; Diut 16:10; ma Nam 28:26-30. Kwahic dec, lau sêkêt whiŋ Yisu-

nga gauc gêm Om Pentikos naŋ Ŋalau Dabuŋ gêm lau aposel ahuc (Apo 2:1).

MWASIN SIC GAWI LÔM-NGA (Temple Dedication)

Têt yala 167BC lau Siria-nga sic siŋ têt lau Israel-nga ma sêŋgaho malac Jerusalem ti ŋac si lôm dabuŋ su, ma sêkêt si anötô gwam dan kalhac alta. Magoc tiŋambu, têt yala 165BC, Judas Makabias kêt gêt sac dau su, ma lau Israel-nga sic gawi lôm bu ŋawasi sa tiyham. Bocdinaŋ tòm yala hoŋ lau Israel-nga sêndê Mwasin Sic Gawi Lôm-nga bu gauc nem gêt dau (Jon 10:22).

ŊAMALAC NDÊ ATU (Son of Man)

Têt têt ŋamata-nga, propet Daniel sôm yom pi ŋamalac naŋ Pômdau kêt bu nem lau sa yêc si sac hoŋ, ma sam iŋ bu Ŋamalac ndê Atu. Ŋaê dau iŋ ŋahu tigen gitôm †Mesaya.

Yisu sam dau bu Ŋamalac ndê Atu, bu whê sa bu iŋ ŋamalac naŋ Pômdau kêt, ma iŋ kêt ŋac lai ti ŋawasi atu meŋ akêt Anötô dau. Iŋ meŋ mbo nom gitôm ŋamalac, tigen iŋ Anötô dau.

Yêc Yom Hibu, ŋaê 'Adam' ŋahu bu 'ŋamalac.' Bocdinaŋ oc tòm bu danem ŋaê 'Ŋamalac ndê Atu' kwi bu 'Adam ndê wakuc.' Tu dinan-nga lau natô gauc gêm bu ŋaê dau ŋahu bu Yisu dau iŋ ŋamalac ŋandô gi tap Adam sa têt ndoc Pômdau kêtmasaŋ iŋ, ma iŋ kôm sac su dom. Têt natô Pol to yom pi Yisu ma sam iŋ bu 'Adam wakuc' (1 Kor 15:45).

ŊGAC NEM LAU SI-NGA (Saviour)

Dasam Yisu bu 'Ŋac Nem Lau Si-nga,' ŋahu bu iŋ gêm lau si bu sêtap ŋagêtô naŋ gic ŋac ŋawaê tu sêkôm sac-nga, naŋ dom. Bu Yisu dau hôt lau hoŋ si sac ŋagêtô pi dau. Asa naŋ kêt whiŋ Yisu, naŋ Anötô suc iŋ ndê sac kwi, ma gêt iŋ bu ŋamalac gitêt tu iŋ ndê kêt whiŋ Yisu-nga.

ŊGACSÊJOM (Disciple)

Ŋaê dindêc meŋ akêt Yom Grik *mathetes*, naŋ sem kwi yêc Yom Inglis

bu 'disciple.' Yom Grik dau nahu hêganôn lau kwapuc, me lau nan sêndôhôn gêj. ñaê dau hêganôn lau nan sêjkuc Yisu ma sêjsêlêj sêwhiñ inñ ti sêkêj whiñ inñ.

Yêc Yom Lênsêm Wakuc, ñaê ngacsêjom hêganôn laungac 12 nan Yisu kêyalin ñac sa bu sêjkuc inñ. Magoc lau tonñ atu nan sêjkuc Yisu, nan laungac honñ dom, lauwhê sêwhiñ sêjkuc inñ (Luk 8:1-3). Bocdinañ yac asam ñac bu 'sêjomi.' Ñaê sêjomi dau sêsôm pi lau nan sêjkuc Yisu, ma lau nan sêjkuc Jon, Ngac Kêku Lau-nga (Mat 8:25), ma lau Palêsai si sêjomi (Mak 2:18).

OLIB (Olive)

A olib inñ a kainñ danñ nan sêpo ñapep yêc lau Israel-nga si gameñ. U bu ndic dom tòm ñasawa baliñ, magoc a olib oc sêlhac ñayham.

Lau Israel-nga senñ a olib dau ñandô, ma sêkôc ñandô tu sêmasañ olib ñakwi-nga. Sêkôm gwelenñ daêsam ña olib ñakwi, sêkêj sip gêj daneñ-nga, sem oso lau ña olib ñakwi, ma sêkêj sip ñac si lam gitôm buya.

Lôc danñ ñaê Lôc Olib kalhac kêpin malac Jerusalem. Malac Betani ma Betpaji sêyêc dinañ.

PALÊSAI (Pharisee)

Lau Israel-nga si tonñ danñ. Ñac ti lau †Skraib si gwelenñ ñandô nanñ bu sênyalê Moses ndê yomsu ñapep enñ, ma sêndôhôn ti sêwhê sa têtj lau. Magoc Lau Palêsai sêndôhôn yomsu ti ñagôlinñ daêsam whiñ, nanñ kêkuc ñamalac ñambwa si gauc. Ñac sêjsahê ñannga bu sênem dabunñ dau, sêhu gêj daneñ-nga sinñ tu sêtenñ mbec ma sêtoc Anötö sa-nga, ma sêwhê si gêj honñ kôc gi tonñ 10 ma sêkêj tonñ danñ ti da (Mat 23:23; Luk 18:12). Magoc têtj daêsam ñac sêtoc dau sa bu ñac gauc gêm bu ñac lau gitêj sêhoc gêlêc lau Israel-nga ñatô su. Ma sêmbo ahê lau nanñ sêjkuc Moses ndê yomsu ñapep dom.

Yisu pu Lau Palêsai ma sam ñac bu †lau sêtim yom lau-nga (hypocrites), ñahu bu ndoc daêsam ñac sêsôm ti sêndôhôn yom ñayham,

magoc ñac dau sêjkuc yom dau me sêkôm ñandô sa dom. Tu Yisu ndê yom dinañ-nga, dec lau Palêsai daêsam sêkêj kisa Yisu ma sêjsalê lêtj tu sêndic inñ ndu-nga.

PARADAIS (Paradise)

Paradais ñahu bu 'ôm ñayham.' Têtj natô sêsam gameñ undambê-nga bu 'Paradais' (Luk 23:43; Rev 2:7).

PASOWA - alic **Mwasin**/Om **Atu Pasowa**-nga.

PWAC SÊSÊ LAUNGAC NAMLIC-NGA (Circumcision)

Lau Israel-nga sêsê ñac si balêkoc ñgac honñ si ñamlic ñatô su têtj ñac si bêc ti-8-nga, sêjkuc pwac nanñ Anötö kêmatinñ whiñ Abraham (Gen 17:9-14).

Têtj ndoc lau aposel sêhoc ñawaê ñayham asê tiwakuc, nanñ lau Israel-nga ñatô gauc gêm bu †lau gameñ apa-nga nanñ sic hu sêkêj whiñ Yisu, nanñ bu sêjkuc lau Israel-nga si pwac akwa dinañ dom, dec Anötö oc nem lau apa dau si dom. Tigen Pol ma aposel ñatô sêlhac ñannga ma sêwhê sa bu Anötö gêm lau si tu ñac si sêkêj whiñ-nga, ma tu sêjkuc pwac akwa yomsu-nga dom.

RABAI (Rabbi)

Lau Israel-nga sêsam ñac si lau bata ti kêdôhônwaga bu 'Rabai.' Lau bocke nanñ si gauc atu ma ñayham nanñ sêkêj ñaê Rabai pi ñac. (Ñaê **Raboni** nanñ Maria sam Yisu (Jon 20:16), nanñ ñahu tigenñ.)

ROM (Rome)

Malac ñamata-nga yêc gameñ nanñ sêsam bu Itali. Lau Rom-nga sic sinñ ma sêkêj gameñ daêsam sêsôc ñac si gôlinñ ñapu. Ñac sem gôlinñ lau Israel-nga si gameñ whiñ, têtj têtj Yisu menñ mbo nom.

Lau Rom-nga honñ si kinñ atu nanñ sêsam inñ bu †Sisa. Inñ gêm gôlinñ gameñ Rom-nga sambob têtj têtj dinañ, ma kêyalinñ lau ñatô sa gitôm Herod ma Pailot, bu sênem gôlinñ gameñ tidau-tidau sêmbo inñ ñapu.

SABAT (Sabbath)

Lau Israel-nga si bêc sêlic om-nga, kêkuc bêc nanñ Anötö gic bata ndê

gwelen kêñ undambê ti nom-nga, ma kêwhañ dau. Anötö sôm bu lau honj sêkôm gwelenj tôm bêc 6 yêc wake danj ñalôm, ma bêc ti-7-nga nanj ñac sêñwhañ dau ma sêtoc inj sa. Lau Israel-nga si yomsu ti ñagôlinj daêsam hêganônj bêc Sabat-nga. Ñac sêsôm bu lau sêkôm gwelenj tidau-tidau têtj bêc dinanj dom. Lau bata Israel-nga tac ñandê têtj Yisu tidim daêsam, ñahu bu inj kôm lau gêmbac ñayham sa têtj bêc Sabat-nga.

SADAN (Satan)

Sadanj inj ñalau sac si ñadau. Inj kêñ kisa Anötö, ma bu êngilí lau bu sêkôm mêtê sac.

Sêsam Sadanj ndê ñaê ñatô bu 'Belsebal,' 'Belial,' ma 'nom dindec ñadau' (Jon 12:31; 14:30; ma Epe 2:2). Yêc Yom Inglis sêsam inj bu 'Devil.'

SADIUSI (Sadducee)

Lau Israel-nga tonj danj nanj sêmbo têtj Yisu ndê têtj. Ñaê dau kêkuc dabunjsiga têtj ñamata-nga-nga danj ndê ñaê 'Sadok' (1 Kr 16:39). Lau Sadiusi daêsam ñac lau dabunjsiga, ma ñatô ñac lau tiwaê. Ñac sêndôhônj ti sêkac lau honj bu sêñkuc yomsu amanlu nanj Anötö kêñ têtj Moses, ma yomsu nanj Moses dau to sip inj ndê buku. Ñac lau kainj tigenj gitôm lau †Palêsai, tigenj lau Sadiusi ma lau Palêsai sêseñ dau pi yom ñatô. Lau Palêsai sêkêñ whinj bu lau nanj sêmbac ndu su, nanj oc sêtisa têtj bêc ñambu-nga, magoc Sadiusi sêkêñ whinj inj dinanj dom. Ma sêkêñ whinj bu añela ti ñalau danj sêmbo dom (Apo 23:8).

SAINAI

Lôc danj ñaê. Yomsu amanlu nanj Anötö kêñ têtj inj ndê lau Israel-nga, nanj kêñ têtj Moses yêc Lôc Sainai.

SAMARIA

Gamenj danj ñaê. Gamenj dau yêc gamenj Galili ma Judia-nga ñasawa, ma yêc Bu Jordan ñadali têtj gamenj ac sip-nga.

Lau Samaria-nga sêsa akêñ apai Israel-nga, magoc ñac sem lauwhê apa, ma tu dinanj-nga lau Israel-nga sêlic ñac gitôm lau Israel-nga ñandô

dom. Sêlic ñac gitôm lau ñambwa me lau apa.

SANEDRIN (Sanhedrin)

Lau bata nanj sem gôlinj lau Israel-nga, nanj sêsam ñac si tonj bu 'Sanedrin' (yêc Yom Inglis sêsam tonj dinanj bu 'Council'). Lau dabunjsiga ti lau bata ma kêdôhônjwaga yomsu-nga gitôm 71 sêmbo tonj dau ñalôm. Lau Rom-nga sêkêñ ñasawa têtj ñac bu sênem gôlinj ti sêmatôc lau Israel-nga si gêñ ñatô, magoc ñac sêtôm dom bu sêkic ñamalac danj ndê yom bu sêndic inj ndu. Tu dinanj-nga dec sêkêñ Yisu sip lau Rom-nga amba (Jon 18:31-32).

SAYON (Zion)

Sêkwê malac Jerusalem kalhac lôc ñatô ñahô, ma lôc dau ñadanj sêsam bu 'Lôc Sayon.' Inj gamenj nanj lau Israel-nga si lôm dabunj kalhac têtj Yisu ndê têtj. Têtj ñatô ñaê 'Sayon' hêganônj malac Jerusalem ma têtj ñatô ñaê dau hêganônj lau Jerusalem-nga (Mat 21:5; Rom 9:33; 11:26; ma 1 Pit 2:6).

SELOT (Zealot)

Ñaê 'Selot' ñahu 'lau nanj sêyêm dau su tu sêkôm gêñ-nga.' Lau Israel-nga si tonj danj sêsam bu 'Lau Selot' - ñac lau nanj sêtec bu lau Rom-nga sênem gôlinj gamenj Israel-nga, ma sêtec bu sênemlhi takis têtj kinj Rom-nga. Têtj ñatô lau Selot sêli dau sa, ma sic sinj têtj lau Rom-nga. Ngac Galili-nga Judas (Apo 5:37) inj lau Selot si ñgac bata danj.

Yisu ndê †ngacsênom danj ñaê Saimon sêsam bu 'Ngac Selot' (Mat 10:4; Mak 3:18; Luk 6:15; ma Apo 1:13). Lau ñatô gauc gêm bu munj-nga inj mbo Lau Selot si tonj, ma ñatô gauc gêm bu inj ñgac nanj yêm dau su tu kôm ndê gwelenj, ma tu dinanj-nga dec lau sêsam inj bu 'Ngac Selot.'

SÊÑOMI (Disciples) - Alic Ngacsênom.

SISA (Caesar)

Ñaê Sisa dau hêganônj kinj atu nanj gêm gôlinj gamenj †Rom-nga honj.

SKRAIB (Scribe)

Yom ñalhô 'skraib' menj akêñ Yom

Inglis ‘scribe,’ nan danem kwi bu ‘namalac to yom-nga.’ Bapia hon nan Pol to, nan in kôc namalac dan (scribe) bu nem in sa tu to ndê yom-nga, ma in dau to yom apê tu bu ndic bata bapia tigen-tigen-nga (Rom 16:22; 1 Kor 16:21; ma Gal 6:11). Esra in skraib namata-nga dan (Esra 7:6-10).

LAU SKRAIB (Scribes/Teachers of the Law)

Lau Skraib nac lau Israel-nga si ton dan nan lau ti gauc tu sêsam ma sêto yom-nga. Nac si gwelen atu nan bu sêwhê Moses ndê yomsu sa ti sêndôhôn têt lau. Lau Skraib daêsam sêmbo lau Palêsai ti lau Sadiusi si ton. Têm natô dasam nac bu **lau nan sêndôhôn yomsu** me

kêdôhônwaga **yomsu-nga**.

SOLPA (Sulphur)

Têm natô sêsam solpa bu ‘hoc ti ya’ (Yom Inglis: brimstone). In gêt yan yan nan namalic nanga. Yêc Revelesen Jon to yom daêsam pi solpa nan hêganôn nawapac ti nandê nan oc tap lau sac sa (Rev 9:17-18; 14:10) ma sê atu ya-nga nan lau sac oc sêsip têt ndoc sêtap matôc sa têt bêc nambu-nga (Rev 19:20; 20:10; ma 21:8).

YISU (Jesus)

Yêc Yom Hibu sêsam nê dec bu ‘Josua’ ma nê dau nahu bu ‘Anötö gêm lau si’ (Mat 1:21). Nê natô nan hêganôn Yisu, nan bocdec: ‘Yisu Kili,’ ‘Anötö Atu,’ ‘Namalac ndê Atu,’ ma ‘Dawid ndê Atu.’